

مجموعه

قوانین و مصوبات

دوره نوزدهم قانونگذاری

مجلس شورای ملی

جلد دوم

از صفحه ۶۹۱ تا صفحه ۱۴۱۴

فہرست

قسمت چہارم = قوانین مربوط بہ

نظام وظیفہ و امور لشگری

از صفحہ ۶۹۱ تا ۷۴۲

صفحه		عنوان قانون	شماره ردیف
تا	از		
۶۹۱	۶۹۱	قانون راجع بنحوه اجرای امور سر باز گیری در پاره ای از نقاط کشور.	۱
		قانون راجع بتقلیل مدت خدمت زیر پرچم افراد نیروی دریائی شاهنشاهی.	۲
۶۹۲	۶۹۱	قانون راجع بتمدید مدت معافیت بقیه مشمولین متولد سنوات ۱۳۰۶ تا پایان سال ۱۳۱۱.	۳
۶۹۳	۶۹۲	قانون راجع بتمدید مدت اجرای قانون متمم قانون نظام وظیفه (روش سر باز گیری).	۴
۶۹۴	۶۹۳	قانون مربوط بتمدید اجراء قانون روش جدید سر باز گیری.	۵
۶۹۴	۶۹۴	قانون راجع بتمدید مدت اجرای قانون روش جدید سر باز گیری.	۶
۶۹۵	۶۹۵	قانون مربوط بخدمت نظام وظیفه مشمولین فارغ التحصیل دیپلمه بیالا.	۷
۶۹۹	۶۹۵	قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی ایران.	۸
۷۳۲	۶۹۹	قانون راجع به اصلاح قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی.	۹
۷۳۳	۷۳۲	قانون مربوط به اصلاح قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی.	۱۰
۷۳۴	۷۳۳	قانون مربوط به الحاق ماده واحده بقانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی.	۱۱
۷۳۵	۷۳۴	قانون راجع به بیمه افراد کادر ثابت ارتش و ژاندارمری در مقابل حوادث ناشیه که بمناسبت انجام وظیفه رخ میدهد.	۱۲
۷۳۶	۷۳۵	قانون راجع به اصلاح و ترمیم حقوق باز نشستگی و مستمری افسران ارتش و ژاندارمری.	۱۳
۷۳۷	۷۳۶		

صفحه		عنوان قانون	شماره ردیف
تا	از		
۷۳۹	۷۳۸	قانون مربوط بدانجویان و دانش آموزان دانشکده‌ها و آموزشگاه های نظامی .	۱۴
۷۳۹	۷۳۹	قانون اصلاح ماده شش قانون ترفیعات ارتش .	۱۵
۷۴۰	۷۳۹	قانون راجع به اجازه بازخرید سوابق خدمت افراد و درجه داران ژاندارمری کل کشور .	۱۶
۷۴۱	۷۴۰	قانون راجع به تبدیل درجه استوار یکم های خلبانی و فنی نیروی هوایی به ستوان یار سومی .	۱۷
۷۴۲	۷۴۲	قانون مربوط به ارتقاء درجه سر جوخه های ارتش به گروهان سومی .	۱۸

قسمت چهارم - قوانین مربوط بنظام وظیفه و امور لشگری

قانون راجع به نحوه اجرای امور سربازگیری درپاره از نقاط

کشور بموجب قانون شانزدهم فروردین ماه ۱۳۳۵

مصوب ۱۷ آبانماه ۱۳۳۵

ماده واحده - بوزارتین جنگ و کشور اجازه داده میشود امور سربازگیری را در نقاطیکه موجبات اجرای قانون روش جدید سربازگیری مصوب ۱۶ فروردینماه ۱۳۳۵ بتشخیص وزارت کشور فراهم نیست منتها تا ۱۵ آبانماه ۱۳۳۶ طبق قوانین مصوبه قبل عمل نمایند .

تبصره - وزارت کشور مکلف است قبل از ۱۵ آبانماه ۱۳۳۶ وسائل مورد لزوم را جهت اجراء قانون روش جدید سربازگیری در سراسر کشور فراهم نماید .

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده و یک تبصره است در جلسه پنج شنبه هفدهم آبانماه یک هزار سیصد و سی و پنج بتصویب مجلس شورای ملی رسید .
رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۷ آذرماه ۱۳۳۵ بتصویب
مجلس سناریسیده است

قانون راجع بتقلیل مدت خدمت زیر پرچم افراد نیروی

دریائی شاهنشاهی

مصوب ۲ آبان ماه ۱۳۳۶

ماده واحده - مدت خدمت زیر پرچم افراد نیروی دریائی شاهنشاهی که بموجب تبصره ماده ۴ قانون خدمت نظام وظیفه عمومی مصوب بیست و نهم

خرداد ماه ۱۳۱۷ بیست و هشت ماه مقرر گردیده است به بیست و چهار ماه تقلیل داده میشود.

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده است در جلسه پنجمین دوم آبان ماه یکم هزار و سیصد و سی و شش بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

نایب رئیس مجلس شورای ملی - عماد تربتی

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۶/۹/۱۶ بتصویب
مجلس سنا رسیده است

قانون راجع به تمدید مدت معافیت بقیه مشمولین متولد سنوات

۱۳۰۶ تا پایان سال ۱۳۱۱

مصوب ۱۶ آبانماه ۱۳۳۶

ماده واحده - مشمولین متولد ۱۳۰۶ تا پایان ۱۳۱۱ (باستثنای دیپلمه‌ها و لیسانسیه‌ها و دکترها که تابع مقررات خاصی هستند) که از قانون مصوب ۱۴ تیرماه ۱۳۳۴ استفاده نکرده‌اند با شرایط زیر میتوانند از خدمت زیر پرچم در زمان صلح معاف شوند:

۱- جزو کسانی که مشغول خدمت زیر پرچم هستند نباشند.

۲- جزو فراریان از خدمت زیر پرچم نباشند.

۳- مبلغ یکم زارریال پرداخت نمایند.

تبصره ۱ - مشمولین نامبرده میتوانند با پرداخت مبلغ مزبور بیانگ ملی و یا شعب آن (بحساب وزارت جنگ) برگ معافی خود را از مناطق و حوزه های نظام وظیفه دریافت دارند.

تبصره ۲ - مدت استفاده از مقررات این قانون یکسال میباشد. وزارت جنگ

باید کلیهٔ وجوهی که بر اثر اجرای این قانون حاصل میگردد برای تهیه ساختمان مناطق و حوزه‌های نظام وظیفه و با سواد کردن و تعلیمات حرفه‌ای و کشاورزی و رانندگی تراکتور افراد وظیفه و اماکن لازم جهت تجمع افراد احضار شده بخدمت توسط بانک ساختمانی مصرف نماید. ساختمان مناطق و حوزه‌های نظام وظیفه در مراکز شهرستانها مقدم بر پایتخت خواهد بود.

قانون فوق که مشتمل بر مادهٔ واحد و دو تبصره است در جلسه پنجشنبه شانزدهم آبان ماه یک هزار و سیصد و سی و شش بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

نایب رئیس مجلس شورای ملی - امان‌الله اردلان

قانون بالا در جلسه ۱۴/۱۰/۱۳۳۶ بتصویب
مجلس سنا رسیده است

قانون راجع به تمدید مدت اجرای قانون متمم قانون نظام وظیفه

(روش جدید سرباز گیری)

مصوب ۳ آذر ماه ۱۳۳۶

مادهٔ واحد - مدت تمدید اجرای قانون متمم قانون نظام وظیفه (روش جدید سرباز گیری) مصوب ۱۶ فروردین ماه ۱۳۳۵ که طبق ماده واحد مصوب ۱۷ آذر ماه ۱۳۳۶ تا ۱۵ آبان ماه ۱۳۳۶ تعیین گردیده بمدت یکسال تا تاریخ ۱۵ آبان ۱۳۳۷ تمدید میشود وزارت کشور مکلف است در ظرف این مدت مقدمات انجام کار را فراهم نموده و از تاریخ مزبور رأساً شروع بکار نماید.

تبصره - وزارت دارائی مکلف است اعتبار مورد نیاز را برای اجرای قانون مزبور در لایحه بودجه سال ۱۳۳۷ منظور و برای تهیه مقدمات امر در اختیار وزارت کشور قرار دهد.

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده و يك تبصره است در جلسه يکشنبه سوم آذرماه يکهزار و سيصد و سي و شش بتصويب مجلس شورای ملی رسيد .
 نایب رئیس مجلس شورای ملی - امان الله اردلان

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۶/۹/۳۰ بتصويب
 مجلس سنا رسیده است

قانون مربوط به تمدید اجراء قانون روش جدید سرباز گیری

مصوب ۱۲ بهمن ماه ۱۳۳۷

ماده واحده - قانون اجرای روش جدید سرباز گیری مصوب شانزدهم فروردین ماه ۱۳۳۵ که بموجب آن امور نظام وظيفه بعهدہ وزارت کشور محول گردیده از تاريخ فروردین ماه ۱۳۳۹ بموقع اجراء گذارده خواهد شد . وزارت کشور مکلف است ظرف این مدت سازمان و وسائل لازم جهت اجراء قانون مذکور را فراهم نماید و تا آن تاريخ وزارت جنگ و اداره نظام وظيفه عمومی کماکان مأمور اجراء قانون سرباز گیری خواهند بود .

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده است در جلسه يکشنبه دوازدهم بهمن ماه يکهزار و سيصد و سي و هفت بتصويب مجلس شورای ملی رسيد .
 رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۷/۱۲/۱۶ بتصويب
 مجلس سنا رسیده است

قانون راجع بتمدید مدت اجرای قانون روش جدید سر باز گیری

مصوب ۲۸ فروردین ماه ۱۳۳۹

ماده واحده - قانون جدید روش سر باز گیری مصوب ۱۶ فروردین ماه ۱۳۳۵ که بموجب آن امور نظام وظیفه بعهدۀ وزارت کشور محول گردیده از تاریخ فروردین ماه ۱۳۴۱ بموقع اجرا گذارده خواهد شد .

وزارت کشور مکلف است ظرف این مدت سازمان و وسائل لازم جهت اجرای قانون مذکور را فراهم نماید و تا آن تاریخ وزارت جنگ و اداره نظام وظیفه عمومی کماکان مأمور اجرای قانون سر باز گیری خواهند بود .

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده است در جلسه یکشنبه بیست و هشتم فروردین ماه یکهزار و سیصد و سی و نه بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۹/۲/۴ بتصویب

مجلس سنا رسیده است

قانون مربوط به خدمت نظام وظیفه مشمولین فارغ التحصیل

دیپلمه بیالا

مصوب ۴ اردیبهشت ۱۳۳۹

ماده ۱ - از تاریخ تصویب این قانون مدت خدمت نظام وظیفه برای مشمولینی که مدارك تحصیلی آنها معادل دیپلم دوره کامل متوسطه و یا بالاتر است بشرح زیر تعیین میگردد :

الف - دوره زیر پرچم هیجده ماه .

ب - دوره احتیاط پس از پایان دوره زیر پرچم چهار سال .

پ - دوره ذخیره یکم پس از پایان دوره احتیاط چهارده سال .

ت - دوره ذخیره دوم پس از پایان دوره ذخیره اول تا اول فروردین ماه سالیکه در طی آن چهل و شش سالگی شروع میشود .

ماده ۲ - دانشگاهها و دانشسرایعالی - وزارت فرهنگ و سایر وزارتخانهها و مؤسسات دولتی و بنگاههای ملی که با موافقت وزارت فرهنگ آموزشگاههای اختصاصی دارند موظفند اسامی کلیه محصلین مشمول و کلیه فارغ‌التحصیلانی را که مدارک تحصیلی آنها معادل دیپلم دوره متوسطه و یا بالاتر بوده و در سنین مشمولین باشند در مه‌ماه هر سال به اداره نظام وظیفه ارسال دارند .

ماده ۳ - اداره نظام وظیفه کلیه مشمولین فارغ‌التحصیل مصرح در این قانون را که پس از رسیدگیهای قانونی از لحاظ انجام خدمت نظام وظیفه بلا مانع شناخته میشوند جهت طی دوره آموزش مقدماتی نظامی بمراکز آموزش مربوطه اعزام خواهد داشت .

ماده ۴ - بعد از پایان دوره آموزش مقدماتی نظامی کلیه فارغ‌التحصیلانیکه ارزش تحصیلی آنها معادل لیسانس و یا بالاتر است برای طی دوره مربوطه آموزشگاههای افسری اعزام و در صورت موفقیت در آزمایشهای این دوره بدرجه ستوان دومی مفتخر گردیده و بقیه خدمت زیر پرچم خود را بدرجه مزبور انجام خواهند داد .

تبصره - فارغ‌التحصیلانیکه برابر مقررات این ماده به آموزشگاههای افسری اعزام میشوند چنانچه در آزمایش و امتحانات نهائی مردود شوند بدرجه استوار یکمی مفتخر خواهند شد .

ماده ۵ - چنانچه تعداد فارغ‌التحصیلان مصرح در ماده ۴ این قانون احتیاجات کادر افسری وظیفه را تأمین ننماید کسری تعداد مورد نیاز از بین فارغ‌التحصیلانیکه ارزش مدارک تحصیلی آنان کمتر از لیسانس میباشد با توجه بمدارک تحصیلی

آنان (بتناسب عالی و متوسطه) و در صورت یکسان بودن مدارج تحصیلی با در نظر گرفتن معدل نمرات تحصیلی آنها و احتیاجات رسته های مختلفه ارتش انتخاب و برای طی دوره مربوطه به آموزشگاههای افسری اعزام و در صورت موفقیت در آزمایشهای این دوره بدرجه ستوان سومی مفتخر شده و بقیه مدت خدمت زیر پرچم خود را بدرجه مزبور انجام خواهند داد.

تبصره - فارغ التحصیلانی که برابر مقررات این ماده به آموزشگاههای افسری اعزام میشوند چنانچه در آزمایشهای امتحانات نهائی مردود شوند بدرجه استواردومی مفتخر خواهند شد.

ماده ۶ - پس از تأمین کمری احتیاجات کادر افسری وظیفه برابر ماده ۵ این قانون باقیمانده فارغ التحصیلان جهت تأمین کادر گروهبانی به آموزشگاههای گروهبانی معرفی و پس از طی دوره مربوطه بترتیب ارجحیت با توجه به نتیجه آزمایشهای این دوره بدرجات گروهبان یکمی و گروهبان دومی و گروهبان سومی مفتخر و بقیه خدمت زیر پرچم خود را با درجات مزبور انجام خواهند داد.

ماده ۷ - مدت دوره آموزش مقدماتی نظامی و دوره های آموزشگاههای افسری و گروهبانی در مورد مشمولین مصرحه در این قانون بنا بمقتضیات بوسیله وزارت جنگ تعیین خواهد شد.

ماده ۸ - میزان حقوق کسانی که برابر مقررات این قانون برای انجام خدمت زیر پرچم اعزام میشوند بشرح زیر تعیین میگردد:

الف - در مدت طی دوره آموزش مقدماتی نظامی معادل نصف حقوق مبنا

(مندرج در ماده ۵۱ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی)

ب - در مدت طی دوره آموزشگاههای افسری معادل حقوق دانشجویان آموزشگاههای افسری جزء کادر ثابت .

ج - در مدت طی دوره آموزشگاههای گروهبانی معادل حقوق دانش آموزان آموزشگاههای گروهبانی کادر ثابت .

د - پس از نایل بدرجه افسری و یا درجه‌داری تا موقع ترخیص از خدمت زیر پرچم معادل حقوق و افسران و درجه‌داران هم درجه خود در کادر ثابت .

تبصره - مقررات بند (د) این ماده در مورد افسران و درجه‌داران مزبور علاوه بر دوره زیر پرچم در ادوار احتیاط و ذخیره نیز در صورت احضار آنان لازم - الرعايه خواهد بود چنانچه این قبیل اشخاص حقوق بگیر ادارات و مؤسسات دولتی یا شرکتهای و بنگاههایی که با سرمایه دولت اداره میشود باشند حقون خود را از سازمانهای مذکور دریافت خواهند داشت .

این قبیل افسران و درجه‌داران از هر محالی حقوق دریافت دارند که حق بیمه خود را بپذیرد حقوق درجه مربوطه مطابق مقررات قانون بیمه افراد کادر ثابت ارتش و ژاندارمری مصوب ۱۳۳۵/۸/۲۷ بصندوق بیمه ارتش پرداخته و مشمول مقررات قانون مزبور و آئین نامه مربوطه خواهند بود .

ماده ۹ - کلیه فارغ التحصیلان مصرحه در ماده یک که از تاریخ اجرای این قانون ببعد برای انجام خدمت زیر پرچم اعزام میشوند مشمول مقررات این قانون خواهند بود .

تبصره ۱ - فارغ التحصیلانی که در تاریخ اجرای این قانون مشمول انجام خدمت زیر پرچم هستند تا موقع ترخیص تابع قوانین و مقررات قبلی خواهند بود .

تبصره ۲ - فارغ التحصیلان مشمول مقررات تبصره یک پس از ترخیص از خدمت زیر پرچم و همچنین فارغ التحصیلانی که قبل از تاریخ اجرای این قانون خدمت

زیرپرچم رایبایان رسانیده اند از نظر احتساب ادو ر احتیاط و ذخیره مشمول مقررات این قانون خواهند بود .

ماده ۱۰ - نحوه اجرای این قانون ضمن آئین نامه ای که بوسیله وزارت جنگ تدوین میگردد مقرر خواهد شد .

ماده ۱۱ - از تاریخ اجرای این قانون کلیه قوانین و مقرراتی که با آن مغایرت دارند ملغی میگردد .

قانون فوق که مشتمل بر یازده ماده و پنج تبصره است در جلسه یکشنبه چهارم اردیبهشت ماه یک هزار و سیصد و سی و نه تصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۹/۱/۳۱ بتصویب
مجلس سنا رسیده است

قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی ایران

مصوب ۳۰ تیرماه ۱۳۳۶

فصل یکم - شرایط عمومی استخدام و طبقه بندی افسران و کارمندان

ماده ۱ - کسانی که مطابق شرایط و مقررات این قانون مشمول خدمت بشوند افسران و کارمندان نیروهای مسلح شاهنشاهی نامیده میشوند .

ماده ۲ - شرایط ورود بخدمت بشرح زیر است :

۱- تابعیت ایران .

۲- حد اقل سن هیجده سال تمام .

۳- در بدو ورود بخدمت حد اقل تحصیلات برای کسانی که داوطلب خدمت افسری میشوند دارا بودن گواهینامه رسمی دوره کامل متوسطه و برای کسانی که جهت کادر گروهبانی استخدام میشوند گواهینامه شش ساله ابتدائی خواهد بود .

۴- عدم محکومیت بجنایت و جنحه‌هایی که بموجب قوانین جزائی مستلزم محرومیت از خدمت دولت میگردد .

۵- صحت مزاج و توانائی برای انجام کاری که بمنظور آن استخدام میشوند و معروف نبودن بفساد عقیده و اخلاق .

۶- توفیق در امتحانات ورود بخدمت مورد نظر طبق آئین نامه مربوطه .

ماده ۳- افسران و کارمندان نیروهای مسلح شاهنشاهی بشرح زیر میباشند :
الف- نظامیان .

ب- همردیفان و غیر نظامیان .

ماده ۴- نظامیان به دو طبقه تقسیم میگردند :
الف- افسران .

ب- درجه داران و افراد .

ماده ۵- همردیفان و غیر نظامیان .

الف- همردیفان کارمندانی هستند که با حقوقی معادل حقوق افسران و درجه داران یا افراد استخدام شده و از لحاظ مقررات استخدامی تابع قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی میباشند .

ب- غیر نظامیان کارمندی هستند که مطابق قوانین استخدام کشوری و یا مقررات اختصاصی استخدام مربوطه در نیروهای مسلح شاهنشاهی انجام وظیفه میکنند .

تبصره - کارمندان مندرج در بند «الف» و «ب» مادام که در نیروهای مسلح شاهنشاهی مشغول انجام وظیفه هستند از لحاظ مقررات کیفری و انضباطی تابع قوانین و آئین نامه های ارتشی میباشند .

ماده ۶- هر نوع تغییری که در وضع استخدام قراردهای سایر وزارتخانه ها طبق قانون استخدام کشوری معمول و اجرا گردد همان مقررات درباره قراردهای فعلی ارتش بموقع اجرا گذارده خواهد شد .

ماده ۷- نیل بمقام افسری در نیروهای مسلح شاهنشاهی مطلقاً موقوف بطنی دوره دانشکده یا آموزشگاه افسری رسته مربوطه در داخله یا خارجه میباشد که حد اقل دوره دانشکده دو سال و آموزشگاه یکسال خواهد بود .

ماده ۸- نیروهای مسلح شاهنشاهی ایران از نیروهای زمینی-هوائی- دریائی تشکیل یافته و هر نیرو بمتناسب احتیاجی که دارد از رسته‌های مختلفه تشکیل گردیده و رسته افسران و درجه داران هر نیرو و طرز تغییر رسته آنان طبق آئین نامه‌ای خواهد بود که بتصویب کمیسیون جنگ مجلسین خواهد رسید .

ماده ۹- استخدام کارمندان بعنوان هم‌ردیف افسر از تاریخ تصویب این قانون مطلقاً ممنوع میباشد .

فصل دوم - وضع خدمتی افسران و کارمندان

ماده ۱۰- حاضر بخدمت : وضع افسر و کارمندی است که در مشاغل سازمانی مشغول انجام وظیفه میباشد .

ماده ۱۱- منتسب : وضع افسر و کارمندی است که مشمول یکی از موارد زیر باشد :

الف- موقتاً بمشاغل مخصوصی گمارده شده که در سازمان نیروهای مسلح شاهنشاهی برای آن مشاغل محل بخصوصی پیش‌بینی نشده است .

ب- در یکی از مدارس داخله یا خارجه مشغول تحصیل باشد .

ج- بواسطه حذف یا انحلال محل سازمانی موقتاً بدون شغل شود .

د- افسران و کارمندانی که معالجه بیماری آنها بیش از چهار ماه ادامه پیدا کند تا یکسال .

ه- افسران و کارمندانی که اسیر میشوند در تمام مدتی که در اسارت هستند و در صورتیکه از اسارت خارج شوند حداکثر تا شش ماه که باید به آنان شغل ارجاع شود در حال انتساب باقی خواهند بود .

و- بنا بر تصویب اعلیحضرت همایون شاهنشاه مأمور خدمت در سایر وزارتخانه‌ها یا بنگاه‌های ملی یا دولتی شوند.

تبصره- افسران و کارمندانی که تحت پیگرد واقع میشوند و در مراجع صالحه رأی قطعی برائت آنان صادر میگردد مدت بدون کاری آنان تبدیل به انتساب خواهد شد.

ماده ۱۲- منتظر خدمت: وضع افسر و کارمندی است که بعلت خطا یا قصور مکرر و یا مسامحه طبق مقررات مواد ۱۱۶ و ۱۱۷ موقتاً از کار برکنار شود.

ماده ۱۳- بدون کار: وضع افسر و کارمندی است که بععلت زیر موقتاً از کار برکنار گردد:

۱- در صورتیکه تحت تعقیب قانونی درآمده و کیفرخواست جنائی برای وی صادر گردد (از تاریخ صدور کیفرخواست) اعم از اینکه کیفرخواست از دادسراهای عمومی صادر شده باشد یا دادسرای نظامی.

۲- در صورتیکه محکوم بحبس قطعی گردد که طبق قانون دادرسی و کیفر ارتش مستلزم اخراج نباشد.

تبصره- محکومین بحبس با خدمت مشمول مقررات بند ۲ این ماده نخواهند بود.

۳- در صورتیکه تنبیه انتظار خدمت مؤثر واقع نشده و طبق مواد ۱۱۶ و ۱۱۷ این قانون بدون کار گردد.

ماده ۱۴- معلول: وضع افسر و کارمندی است که بعلت قیود خدمتی دچار سانحه یا بیماری شده که معالجه آن بیشتر از یکسال تمام طول کشیده و طبق تشخیص کمیسیون عالی پزشکی نظامی قادر به انجام خدمت نباشد.

فصل سوم- برکناری افسران و کارمندان از خدمت

ماده ۱۵- خدمت افسران و کارمندان ممکن است بیکی از طریق ذیل پایان یابد:

الف- بازنشستگی: وضع افسران و کارمندان است که طبق مقررات فصل

ششم این قانون بازنشسته شوند .

ب - انتقال : وضع افسران و کارمندانی است که در صورت تمایل آنان پس از تصویب اعلیحضرت همایون شاهنشاه بیکی از وزارتخانه‌ها یا بنگاه‌های ملی و دولتی منتقل گردند .

تبصره ۱۵ - این قبیل افسران و کارمندان اگر بخواهند معاودت نمایند در صورتیکه بوجود آنان احتیاج باشد با درجه و قدمت خدمت درجه‌ایکه در تاریخ انتقال دارا بوده‌اند بخدمت پذیرفته خواهند شد مشروط بر اینکه مدت انتقال آنان بیش از سه سال نباشد و در مدت خدمت در وزارتخانه‌ها و بنگاه‌های نامبرده منتظر خدمت یا معلق یا مستعفی یا اخراج نشده باشند .

تبصره ۴ - انتقال افسران از ژاندارمری کل کشور چنانچه حائز شرایط زیر باشند به نیروهای مسلح شاهنشاهی امکان پذیر خواهد بود :

۱- تا درجه سرگردی (داخل) چنانچه دوره دانشکده افسری و دوره مقدماتی را طی نموده باشند .

۲- تا درجه سرهنگی (داخل) چنانچه دوره عالی رسته یا دوره دانشگاه جنگ را طی نموده باشند .

۳- امرائیکه دوره دانشگاه جنگ را طی نموده باشند .

۴- افسران پزشکی و فنی که دانشکده پزشکی یا فنی داخله یا خارجه را طی کرده باشند .

ج - استعفاء : کسانیکه بهزینه وزارت جنگ تحصیل کرده‌اند در صورت پرداخت هزینه تحصیلی و یا انجام خدمت پس از خاتمه تحصیلات معادل دو برابر مدت تحصیل ممکن است استعفاء دهند در این صورت قبول استعفاء آنان منوط بتصویب اعلیحضرت همایون شاهنشاه خواهد بود .

تبصره ۱ - تقاضای استعفای درجهداران منوط بداشتن حداقل پنج سال خدمت و موکول بتصویب مقامات مذکور در ماده ۱۹ میباشد .

تبصره ۲ - در هر صورت قبل از انقضای دو سال خدمت پس از خاتمه تحصیل افسران و کارمندان حق استعفاء ندارند.

تبصره ۳ - در زمان جنگ یا بحرانیهای سیاسی و وضع غیر عادی که بیم آغاز مخاصمات می رود استعفاء مطلقاً پذیرفته نخواهد شد .

تبصره ۴ - افسران و کارمندانی که از خدمت مستعفی شده اند در صورت تقاضای شخصی چنانچه حائز شرایط زیر و مورد احتیاج باشند فقط برای یکمرتبه بایکدرجه پایین تر ممکن است بخدمت معاودت نمایند :

۱ - در مدت بر کناری مرتکب جنحه بزرگ و جنایت نشده باشند .

۲ - مدت بر کناری آنان بیش از سه سال نباشد .

۵ - اخراج : در چهار مورد زیر افسران و کارمندان از خدمت اخراج

میشوند :

۱ - چنانچه طبق مقررات قانون دادرسی و کیفر ارتش محکومیتی پیدانمایند که مستلزم اخراج باشد .

۲ - در صورتیکه تنبیهات انتظار خدمت و بدون کاری در تغییر وضع و رفتار آنان مؤثر واقع نشده و بازهم مبادرت بداعمال و رفتار برخلاف شئون نظامی بنمایند (بارعايت ماده ۱۱۳ و ۱۱۸ این قانون) .

۳ - در صورت شرکت افسر و کارمند در احزاب و دستجات سیاسی (بارعايت ماده ۱۱۳ و ۱۱۸ این قانون) .

۴ - در صورت ترك تابعیت .

فصل چهارم - ترفیعات

۱ - شرایط عمومی ترفیعات

ماده ۱۶ - ترفیع افسران و ارتقاء رتبه هم‌ردیفان پس از طی مراحل این قانون منوط بتصویب اعلیحضرت همایون شاهنشاه خواهد بود.

ماده ۱۷ - برای نیل بمقام افسری و همچنین ترفیع از درجه سرهنگی بی‌الا فرمان همایونی صادر خواهد شد.

ماده ۱۸ - ترفیع افسران و ارتقاء رتبه هم‌ردیفان پس از درج در فرمان همگانی ارتش ابلاغ خواهد شد.

ماده ۱۹ - ترفیع درجه‌داران و ارتقاء رتبه هم‌ردیفان با رعایت مقررات این قانون در حدود تعداد مجاز بشرح زیر خواهد بود:

الف - تا درجه گروهان یکمی داخل در اختیار مقامات سرلشگری.

ب - درجه استواری در اختیار مقامات سپهبدی.

تبصره . ترفیعات درجه‌داران و ارتقاء رتبه هم‌ردیفان در ژاندارمری در اختیار فرمانده ژاندارمری میباشد.

ماده ۲۰ - ترفیع افسران و سایر کارمندان باستثناء موارد جنگی فقط در یکم مهرماه هر سال اعطاء میشود.

ماده ۲۱ - ترتیب و تطبیق درجات در نیروهای مسلح شاهنشاهی بشرح زیر است:

در نیروهای زمینی و هوایی : **در نیروهای دریائی:**

سرباز **ناوی**

سربازیکم **ناوی یکم**

سرجوخه **سرناوی**

-	گروهبان سوم
مهناوی ۲	گروهبان دوم
مهناوی ۱	گروهبان یکم
ناو استوار ۲	استوار دوم
ناو استوار ۱	استوار یکم
-	افسریار
ناوبان سوم	ستوان سوم
ناوبان دوم	ستوان دوم
ناوبان یکم	ستوان یکم
ناوسروان	سروان
ناخدا ۳	سرگرد
ناخدا ۲	سرهنگ ۲
ناخدا ۱	سرهنگ
دریادار	سرتیپ
دریابان	سرلشگر
دریاسالار	سپهبد
دریابد	ارتشبد

تبصره ۱ - ازسرباز تا سرجوخه (داخل) افراد نامیده میشوند .
 از گروهبان ۳ تا افسریار (داخل) درجهدار نامیده میشوند .
 از ستوان ۳ تا سروان (داخل) افسر جزء نامیده میشوند .
 از سرگرد تا سرهنگ (داخل) افسر ارشد نامیده میشوند .
 از سرتیپ بیالا امراء نامیده میشوند.

تبصره ۲ - ترتیب درجات در ژاندارمری مانند درجات نیروی زمینی خواهد بود باستثناء سرباز و سربازیکم که در ژاندارمری ژاندارم و ژاندارم یکم نامیده میشوند .

ماده ۲۲ - کسانیکه با داشتن حداقل گواهی نامه دوره کامل متوسطه دوره دانشکده افسری را بپایان رسانده بدرجه ستوان دومی و کسانیکه با داشتن حداقل گواهی نامه دوره کامل متوسطه آموزشگاه افسری را بپایان برسانند بدرجه ستوان سومی نائل خواهند شد .

ماده ۲۳ - کسانیکه با داشتن گواهی نامه دوره کامل متوسطه دوره های تخصصی یافنی از قبیل پرشگی . دندان پزشکی . دامپزشکی . داروسازی و امثال آن اعم از داخله یا خارجه را طی مینمایند در صورتیکه طبق اساسنامه و مقررات دانشکده افسری قبول خدمت نمایند پس از انقضاء مدتی از شروع تحصیل آنان در دوره تخصصی یافنی که آن مدت معادل دوره تخصصی دانشکده افسری باشد بشرط موفقیت در امتحان سالهای مربوطه بدرجه ستوان دومی نائل خواهند شد و ترفیع بعدی آنان تابع مقررات این قانون خواهد بود .

ماده ۲۴ - چنانچه دانشجویان دوره های تخصصی پس از نایل بمقام افسری در سالهای تحصیلی بعد دو سال متوالی در يك کلاس مردود شوند بیکي از دوره های تخصصی سایر رشته ها معرفی و پس از اینکه دوره جدید را با موفقیت بپایان رسانند برسته جدید اختصاص یافته و ترفیعات بعدی آنان تابع مقررات مندرجه در این قانون خواهد بود و چنانچه مایل به ادامه خدمت در ارتش نشوند با پرداخت هزینه تحصیلی که ارتش برای آنان متحمل شده از خدمت معاف میگرددند .

ماده ۲۵ - فارغ التحصیلان دوره های تخصصی و فنی داخله یا خارجه چنانچه قبل از انجام خدمت زیر پرچم تقاضای استخدام نمایند در صورتیکه بوجود آنان احتیاج

باشد پس از طی دوره مخصوص نظامی در رسته مربوطه با درجه ستوان سومی یا ستوان دومی یا ستوان یکمی (بترتیب بر حسب اینکه دارای گواهینامه دوره کامل متوسطه یا دانشنامه لیسانس یا دکترا باشند) پذیرفته خواهند شد.

ستوان سوم ها از مزایای فارغ التحصیلان آموزشگاه افسری جزو ستوان دومها و ستوان یکمها از مزایای فارغ التحصیلان دانشکده افسری استفاده خواهند نمود.

ماده ۳۶ - افسران دانشجوی دوره های مختلف در هر يك از سنوات تحصیلی در صورتیکه از عهده امتحانات مربوطه بر نیایند مدت سالهای تجدیدی آنان از لحاظ ترفیع محسوب نخواهد شد.

ماده ۳۷ - کسانی که در جریان تحصیلات در دانشکده های تخصصی و فنی یکی از دانشگاه های داخله یا خارجه داوطلب استخدام بشوند در صورت احتیاج و حائز بودن شرایط مقرر در این قانون ممکن است در دانشکده افسری (رسته مربوطه) استخدام شوند و در این صورت مشمول مقررات این فصل بوده و مدت تحصیلات قبلی آنان در دانشگاه جزو مدت خدمتشان محسوب خواهد شد.

تبصره - این قبیل اشخاص قبل از پوشیدن لباس نظامی بایستی آموزشهای لازم نظامی را در حدود برنامه رسته مربوطه فراگیرند.

ماده ۳۸ - فارغ التحصیلان هنرستان عالی موسیقی کشور که خدمت زیر پرچم را انجام داده باشند در صورت احتیاج نیروهای مسلح شاهنشاهی و حائز بودن شرایط مقرر در این قانون با درجه ستوان دومی رسته مربوطه استخدام و ترفیعات بعدی آنان تابع مقررات این قانون خواهد بود.

تبصره - چنانچه فارغ التحصیلان مزبور خدمت زیر پرچم را انجام نداده باشند پس از طی دوره مخصوص نظامی با درجه ستوان دومی استخدام خواهند شد.

ماده ۳۹ - درجه داران ارتش که دارای گواهی نامه سوم متوسطه بوده و بتوانند

از عهده طی دوره آموزشگاه افسری برای برآیند بدرجه افسری نائل میگردند .
در صورتیکه افسریاران موفق باخذ گواهی نامه دوره کامل متوسطه شوند
بدرجه ستوان سومی نائل و از مزایای فارغ التحصیلان آموزشگاه افسری جزء استفاده
خواهند کرد .

ماده ۳۰ - افسران وظیفه ای که در حین خدمت زیر پرچم داوطلب خدمت
در نیروهای مسلح شاهنشاهی گردند در صورت احتیاج و واجد بودن شرایط باحفظ
سوابق درجه ای که دارند بخدمت پذیرفته شده و از نظر استخدامی و ترفیعات لیسانسیه ها
مانند فارغ التحصیلان دانشکده افسری و دیپلمه ها مانند فارغ التحصیلان آموزشگاه
افسری جزء خواهند بود .

ماده ۳۱ - جمع کل افسران نباید از یک دهم جمع کل کارمندان نظامی نیروهای
مسلح شاهنشاهی تجاوز کند ضمناً نسبت های زیر باید همواره رعایت شود :

حداکثر درجات سنواتی نبایستی از سی و سه و نیم درصد (۳۳٫۵٪) جمع کل
درجات افسری تجاوز کند .

حداکثر درجات سروانی نبایستی از بیست و چهار درصد (۲۴٪) جمع کل
درجات افسری تجاوز کند .

حداکثر درجات سرگردی نبایستی از هیجده درصد (۱۸٪) جمع کل درجات
افسری تجاوز کند .

حداکثر درجات سرهنگ دومی نبایستی از چهارده درصد (۱۴٪) جمع کل
درجات افسری تجاوز کند .

حداکثر درجات سرهنگی نبایستی از نه درصد (۹٪) جمع کل درجات افسری
تجاوز کند .

حداکثر درجات امراء نبایستی از یک و نیم درصد (۱٫۵٪) جمع کل درجات

افسری تجاوز کند .

ماده ۳۳ - حداقل توقف در درجات برای ترفیع افسران و درجه داران و افراد بشرح زیر خواهد بود :

الف - افسران :

حداقل توقف

درجه

سه سال	۱- از ستوان سومی بستوان دومی
سه سال	۲- از ستوان دومی بستوان یکمی
چهار سال	۳- از ستوان یکمی بسروانی
شش سال	۴- از سروانی بسرگردی
پنج سال	۵- از سرگردی به سرهنگ دومی
دو سال	۶- از سرهنگ دومی بسرهنگی
سه سال	۷- از سرهنگی به سرتیپی

تبصره - مدت توقف در درجات سرتیپی و بالاتر و همچنین برای افسران خلبان نیروی هوایی از سرهنگی و بالاتر منوط باراده سنیه شاهانه است .

ب - افراد و درجه داران :

حداقل توقف

درجه

شش ماه	۱- از سربازی به سربازیکمی
شش ماه	۲- از سرباز یکمی به سرجوخگی
یکسال	۳- از سرجوخگی به گروهبان سومی
سه سال	۴- از گروهبان سومی به گروهبان دومی
سه سال	۵- از گروهبان دومی به گروهبان یکمی
چهار سال	۶- از گروهبان یکمی به استوار دومی

۷- از استوار دومی به استوار یکمی
 چهار سال
تبصره ۱ - مدت توقف هم‌ردیف درجه‌داران (از سر‌بازی تا استوار یکمی) تابع مقررات مربوط به افراد صف خواهد بود.

تبصره ۲ - حداقل توقف در درجه سر‌ناوی برای نیل بدرجه مهنای ۲ چهار سال بشرط طی دوره آموزشگاه مهنای خواهد بود. سر‌ناوی‌هایی که در روی ناوها خدمت نموده و به امور تخصصی کاملاً وارد باشند پس از پنج سال بدون طی آموزشگاه مهنای میتوانند بدرجه مهنای دوم ارتقاء یابند لیکن حداکثر درجه این قبیل افراد از مهنای یکمی تجاوز نخواهد کرد.

تبصره ۳ - حداقل مدت توقف درجات از سر‌جو‌خگی تا گروه‌بان دومی (داخل) در ژاندارمری در صورتیکه آموزشگاه دیده نباشند يك برابر ونیم مدت‌های مذکور در این ماده خواهد بود.

ماده ۳۳ - اعطاء ترفیع در زمان جنگ بایگانگان تابع مقررات زمان صلح نبوده و بر حسب ضرورت بنا به اراده سنیه شاهانه در احکام جنگی درج خواهد شد.

۲- شرایط ترفیع کادر ثابت

ماده ۳۴ - برای نیل به ترفیع کلیه افسران و کارمندان بایستی حداقل نصف مدت مقرر در مواد ۳۲ و ۴۲ این قانون را در درجات اخیر در شغل سازمانی در نیروهای مسلح شاهنشاهی خدمت نموده باشند.

تبصره ۱ - مدت انتظار خدمت و بدون کاری در درجات بیش از میزان مذکور در ماده ۱۱۶ و ۱۱۷ جزو مدت خدمت برای ترفیع محسوب نشده و همچنین در حین انتظار خدمت و بدون کاری ترفیع به درجه بالاتر ممنوع میباشد.

تبصره ۲ - تمام مدت انتساب در زمان تحصیل و اسارت جزو مدت خدمت برای ترفیع محسوب خواهد شد.

ماده ۳۵ - نیل بدرجه سرگردی علاوه بر حائز بودن شرایط مذکور در این قانون موکول بطنی دوره مقدماتی رسته مربوطه یادوره مشابه آن (در صورت دایر بودن) میباشد.

ماده ۳۶ - نیل بدرجه سرهنگی علاوه بر حائز بودن شرایط مقرر در این قانون موکول بطنی دوره عالی رسته مربوطه یا دوره مشابه آن (در صورت دایر بودن) میباشد.

ماده ۳۷ - نیل بدرجه سرتیپی علاوه بر حائز بودن شرایط مقرر در این قانون موکول است بطنی دوره دانشگاه جنگک ایران یا دوره دانشگاه های جنگک کشور های خارجه که از لحاظ مدت و برنامه تحصیل مشابه دوره دانشگاه جنگک ایران باشد.

تبصره - دانشنامه دکتر برای افسران پزشکی . دندان پزشکی . دامپزشک و فنی که از دانشگاه های ایران یا کشورهای خارج فارغ التحصیل شده و همچنین برای افسرانی که دکتر در حقوق بوده و در مشاغل قضائی خدمت مینمایند در ردیف گواهی نامه دوره دانشگاه جنگک خواهد بود .

ماده ۳۸ - در غیر شرایط تحصیلی مذکور در ماده ۳۸ نیل بدرجه سرتیپی در موارد استثنائی منوط به اراده سنیه شاهانه است.

ماده ۳۹ - سر جوخه هائی میتوانند بدرجه گروه بان سومی نائل شوند که علاوه بر حائز بودن شرایط مندرج در این قانون آموزشگاه گروه بانى را طی نمایند .

تبصره - غیر نظامیانی که از عهده آزمایش ورودی آموزشگاه گروه بانى برآمده و دوره آنرا با موفقیت بپایان رسانند نیز بدرجه گروه بان سومی نائل خواهند شد .

ماده ۴۰ - سر بازیکم هائی میتوانند بدرجه سر جوخگی نائل شوند که آموزشگاه سر جوخگی را طی نموده یا ابراز لیاقت نموده باشند .

ماده ۴۱ - افسران و کارمندانیکه تحت پیگرد واقع شوند ترفیع آنان بشرح زیر خواهد بود :

الف - مادامیکه تحت پیگرد هستند ترفیع آنان معلق خواهد بود.

ب - اگر پرونده آنان منتهی بصدور قرار داد منع پیگرد یا رای قطعی براءت گردد چنانچه در صورت ترفیع بگیرها منظور شده و به پیشگاه اعلیحضرت همایون شاهنشاه گزارش شده باشد از تاریخ استحقاق بترفیع خود نائل و تمام حقوق و مزایای مربوطه را از تاریخ استحقاق دریافت میدارند .

ماده ۴۲ - حداقل توقف در درجات برای فارغ التحصیلان آموزشگاه افسری جزء بشرح زیر خواهد بود:

حداقل توقف

درجه

سه سال	۱ - از ستوان سومی به ستوان دومی
چهار سال	۲ - از ستوان دومی به ستوان یکمی
پنج سال	۳ - از ستوان یکمی به سروانی
هفت سال	۴ - از سروانی به سر گردی

تبصره - ترفیع بعدی آنان تابع مقررات عمومی این قانون خواهد بود .

ماده ۴۳ - چنانچه فارغ التحصیلان آموزشگاه افسری جزء موفق بطی دوره دانشکده افسری بشوند یا نائل بدریافت گواهی نامه لیسانس فنی یا قضائی در یکی از دانشکده های داخلی یا خارجی گردند بشرط خدمت در رسته مربوطه از مزایای قانون فارغ التحصیلان دانشکده افسری استفاده خواهند کرد.

ماده ۴۴ - افسرانیکه فارغ التحصیل دوره های ویژه یکساله و آموزشگاههای

ستوانی سه ساله و یا دو ساله سابق بوده و همچنین افسران اداره تسلیحات ارتش که تحصیلات آنان لا اقل در حدود تحصیلات آموزشگاه ستوانی دو ساله سابق باشد چنانچه موفق بدریافت گواهی نامه دوره کامل متوسطه شوند از مزایای قانونی فارغ التحصیلان آموزشگاه افسری جزء بهره مند خواهند شد و در صورتیکه موفق بدریافت گواهی نامه مزبور نشوند حداکثر تادرجه سرهنگ دومی (داخل) بترقیع نائل خواهند شد و حد اقل مدت توقف آنان برای ترفیع در تمام درجات يك برابر ونیم مدت فارغ التحصیلان دانشکده افسری خواهد بود.

تبصره - پرشگان و پزشگیاران و دامپزشگان و دامپزشگیاران - داروسازان و دندانپزشگان مجاز فعلی که تحصیلات آنان لا اقل در حدود تحصیلات آموزشگاه ستوانی دو ساله سابق باشد تابع مقررات این ماده خواهند بود.

ماده ۴۵ - همردیفان و افسران اداری فعلی در صورتیکه حداقل دارای گواهی نامه دوره کامل متوسطه باشند حد اکثر تادرجه همردیف سرهنگی و یا سرهنگ اداری ترفیع یافته و مدت توقف آنان در درجات مانند فارغ التحصیلان آموزشگاه افسری جزء خواهد بود و در صورتیکه دارای دانشنامه لیسانس باشند حداکثر تا درجه همردیف سرتیپی یا سرتیپ اداری ارتقاء خواهند یافت و چنانچه فاقد گواهی نامه دوره کامل متوسطه باشند حداکثر تادرجه سرهنگ دومی ترفیع یافته و توقف آنان در درجات يك برابر ونیم مدت فارغ التحصیلان دانشکده افسری خواهد بود.

تبصره - در صورتیکه افسران مذکور قسمت اخیر این ماده فعلا در جانشان بالاتر از سرهنگ دومی باشد در همان درجه باقی و ترفیع حاصل نخواهند نمود.

ماده ۴۶ - مدت زندانی محاکماتی کلیه افسران و کارمندان از لحاظ ترفیع جزو قدمت خدمت آنان در درجه مربوطه محسوب نخواهد شد.

۳ - شرایط استخدام و ترفیع کادر وظیفه

ماده ۴۷ - افسران وظیفه ای که خدمت زیر پرچم خود را انجام داده و مایل به استخدام در نیروهای مسلح شاهنشاهی و ژاندارمری باشند در صورت احتیاج و واجد بودن شرایط مندرجه در این قانون ممکنست بخدمت پذیرفته شوند در این صورت پس از طی دوره های اطلاعات مخصوص رسته مر بوطه دیپلمه ها با درجه ستوان سومی و بامزایای فارغ التحصیلان آموزشگاه افسری جزء ولیسانیه ها و د کترها بترتیب بادرجه ستوان دومی و ستوان یکمی بامزایای فارغ التحصیلان دانشکده افسری استخدام خواهند شد.

تبصره - چنانچه افسران احتیاط و ذخیره در طی مراحل خدمتی بترتیب درجه نائل شده باشند استخدام آنان با آخرین درجه ای که دارا میباشند انجام و از لحاظ ترفیع قدمت خدمت درجه آنان از تاریخی محسوب میشود که استخدام رسمی آنان در فرمان همگانی ارتشی درج گردد.

ماده ۴۸ - افسران وظیفه ای که خدمت زیر پرچم خود را بپایان رسانده اند در هر يك از مراحل احتیاط و ذخیره که برابر مقررات ماده ۲۳ قانون نظام خدمت وظیفه جهت تجدید تعلیمات احضار و از عهده امتحانات مر بوطه بر آیند پس از طی هر يك از مراحل احضار بشرح زیر بیک درجه ترفیع نائل خواهند شد :

- ۱ - در پایان چهار سال دوره احتیاط .
- ۲ - در خاتمه شش سال اول دوره ذخیره اول .
- ۳ - در انقضای هشت سال دوم دوره ذخیره اول .
- ۴ - در خاتمه پنج سال دوره ذخیره دوم .

ماده ۴۹ - افراد و درجه دارانی که خدمت زیر پرچم خود را بپایان رسانیده و داخل در ادوار احتیاط و ذخیره اول و دوم هستند در احضار تعلیماتی در صورت

داشتن حسن شهرت و ابراز لیاقت و دادن امتحانات لازم ممکن است حداکثر تا درجه استوار یکمی وظیفه ارتقاء یابند.

ماده ۵۰ - در صورتیکه سر بازان وظیفه در حین خدمت زیر پرچم موفق بطنی یکی از آموزشگاههای سر جوخگی و یا گروهبانی گردند بدرجه سر جوخگی و گروهبانی وظیفه نائل میشوند.

فصل پنجم - حقوق و مزایای افسران و کارمندان

۱ - حقوق

ماده ۵۱ - مبنای حقوق ماهانه از اول سال ۱۳۳۷ دو هزار ریال تعیین میشود (حقوق ماهانه سر باز داوطلب) و برای سالهای بعد وزارت جنگ با توجه به حداقل هزینه زندگی برای یک نفر سر باز با محاسبه کرایه خانه و سوخت و پوشاک مبنای آن در نظر گرفته و جهت تصویب به هیئت دولت پیشنهاد مینماید و مقررات این قانون در مورد میزان حقوق و کسور بازنشستگی و مزایا از تاریخ فروردین ماه ۱۳۳۷ در مورد افسران و کارمندان حاضر بخدمت و بازنشستگان و مستمری بگیران و موظفین بموقع اجرا گذارده خواهد شد.

ماده ۵۲ - افسران و کارمندان از لحاظ تعیین میزان حقوق ماهانه دو طبقه تقسیم میشوند:

الف - طبقه یک: افراد و درجه داران و همردیف آنان.

ب - طبقه دو: افسران و همردیفان.

ماده ۵۳ - حقوق ماهانه افسران و کارمندان بشرح زیر تعیین میگردد:

الف - حقوق درجات طبقه یک از سر باز یکم به الامساوی است با حقوق درجه ماقبل بعلاوه ده درصد حقوق مبنای در حد اقل سنوات توقف در درجه ماقبل (مندرج در ماده ۳۲).

حقوق درجات طبقه دوم مساوی است بحقوق درجه ماقبل بعلاوه بیست درصد حقوق مبنا ضرب در حداقل سنوات توقف در درجه ماقبل (مندرج در ماده ۳۲) .

تبصره ۱ - حقوق درجه افسر یار مساوی است با حقوق درجه استوار یکم بعلاوه ده درصد حقوق مبنا (مندرج در ماده ۵۱) .

تبصره ۲ - حقوق درجه ستوان سوم مساوی است با حقوق درجه افسر یار بعلاوه بیست درصد حقوق مبنا (مندرج در ماده ۵۱) .

تبصره ۳ - حداقل توقف در درجات امراء برای محاسبه حقوق چهار سال محسوب خواهد شد .

ب - علاوه بر حقوق مندرج در بند « الف » این ماده بحقوق افسران و کارمندان ارتش در هر طبقه که باشند در برابر هر یک سال خدمتی که انجام داده یا میدهند (مدت خدمت بالاتر از ۳۰ سال محسوب نمیشود) برای طبقه یکم صدی پنج و برای طبقه دوم صدی ده حقوق مبنا مندرجه در ماده ۵۱ بنام حقوق سنواتی اضافه خواهد شد .

تبصره ۱ - افسرانیکه مدتی خدمت در جبهه داری داشته اند برای آن مدت از صدی پنج حقوق مبنا مندرجه در ماده ۵۱ استفاده خواهند کرد .

تبصره ۲ - مبنای محاسبه سنوات خدمت منظور در بند «ب» این ماده اول مهر ماه هر سال محسوب خواهد شد .

تبصره ۳ - حقوق کارمندان غیر نظامی حقوقی است که در قانون استخدام کشوری و یا مقررات استخدامی مربوطه به آنان تعلق میگیرد .

ماده ۵۴ - کسانیکه در عرض سال یکی از تنبیهات زیر درباره آنسان اجرا شود از اضافه حقوق مندرج در بند (ب) ماده ۵۳ سال بعد محروم خواهند بود:

الف - بدون کاری بیش از دو ماه .

ب - انتظار خدمت بیش از سه ماه .

ج - محکومیت بحبس طبق رأی قطعی دادگاه .

ماده ۵۵ - حقوق افسران و کارمندانیکه بدون کار میشوند يك دوم و افسران و کارمندانیکه منتظر خدمت میگردند دوسوم آخرین حقوق زمان اشتغال آنان خواهد بود .

ماده ۵۶ - حقوق و مزایای ماهانه درجه داران و نفرات وظیفه بشرح زیر خواهد بود :

سرباز و وظیفه پنجاه ریال	سرباز و وظیفه بیست ریال
گروهبان ۳ و وظیفه دویست ریال	سرجوخه و وظیفه یکصد ریال
گروهبان ۱ و وظیفه چهارصد ریال	گروهبان ۲ و وظیفه سیصد ریال

ماده ۵۷ - حقوق و مزایای افسران و استواران و وظیفه مانند افسران و استواران هم درجه کادر ثابت خواهد بود .

ماده ۵۸ - دانش آموزان دبیرستانهای نظام و آموزشگاههای درجه داری و دانشجویان آموزشگاههای افسری جزء دانشکده افسری بشرح زیر حقوق دریافت خواهند داشت :

الف - دانش آموزان سالهای ۶ و ۵ و ۴ دبیرستانهای نظام معادل پانزده درصد مبنا (مندرچ در ماده ۵۱) .

ب - دانش آموزان آموزشگاههای درجه داری معادل نصف مبنا (مندرچ در ماده ۵۱) .

ج - دانشجویان سالهای ۲ و ۱ دانشکده افسری و آموزشگاههای افسری جزء دوسوم مبنا (مندرچ در ماده ۵۱) .

د - دانشجویان سال نهائی دانشگاه افسری معادل يك برابر و نیم مبنا (مندرچ

در ماده ۵۱).

ماده ۵۹ - افسران و کارمندان نیروهای مسلح شاهنشاهی که برای تحصیل بیکی از آموزشگاهها یا دانشکده‌های افسری معرفی میگردند در مدت تحصیل از حقون و مزایای درجه مربوطه استفاده خواهند کرد .

۲- فوق‌العاده‌ها

ماده ۶۰ - فوق‌العاده و هزینه سفر و سایر مزایا در داخل و خارج کشور و همچنین حق تأهل و حق اولاد ب میزان مندرجه در قوانین و مقررات استخدامی کشوری در آئین نامه‌های مربوطه وزارت جنگ تعیین خواهد شد .

ماده ۶۱ - فون‌العاده افسران و درجه داران کادر ثابت گارد مستقل شاهنشاهی طبق آئین نامه‌ای خواهد بود که بتصویب کمیسیون بودجه مجلس شورای ملی خواهد رسید .

ماده ۶۲ - میزان حقوق مقام محللهای سازمانی که در نیروهای مسلح شاهنشاهی و ژاندارمری حق استفاده از آنرا دارند در آئین نامه‌ای که بتصویب کمیسیون بودجه مجلس شورای ملی خواهد رسید تعیین میگردد .

ماده ۶۳ - خوراک افسران و کارمندانیکه بنا بر مقتضیات خدمتی بعنوان مانور یا عملیات جنگی یا شرکت در اردو گاه بمدت بیش از ۲۴ ساعت از یاد گانهای مربوطه خارج میشوند و همچنین خوراک افسران و درجه داران نیروی دریائی روی ناوها خدمت میکنند یا مرتباً بعلی با ناوها مسافرت مینمایند تأمین میگردد .

ماده ۶۴ - افسران و درجه دارانیکه از لحاظ ضرورت خدمت در سر بازخانه میخوابند از غذای گرم استفاده خواهند نمود .

ماده ۶۵ - بکلیه افسران و کارمندان نظامی و همردیفان در سال یک دست لباس خدمت تابستانی و در هر دو سال یک دست لباس کامل زمستانی تحویل خواهد شد و

به افسران و کارمندان فنی در سال یکدست لباس کار علاوه داده خواهد شد .

ماده ۶۶ - فون العاده سختی خدمت کادر پرنده نیروی هوایی (اعم از خلبان و فنی) و همچنین چتر بازان طبق آئین نامه ای خواهد بود که بتصویب کمیسیون بودجه مجلس شورای ملی خواهد رسید .

ماده ۶۷ - فوق العاده سختی خدمت کادر دریانورد (اعم از فنی و غیر فنی و آب بازان) نیروی دریائی طبق آئین نامه ای خواهد بود که بتصویب کمیسیون بودجه مجلس شورای ملی خواهد رسید .

ماده ۶۸ - در مواقع جنگ مقررات مربوط ب فوق العاده و مزایا بر حسب تشخیص بزرگ ارتشتاران تغییر خواهد نمود .

فصل ششم - بازنشستگی و وظیفه و مستمری افسران و کارمندان

ماده ۶۹ - افسران و کارمندانی که لا اقل دارای بیست سال سابقه خدمت بوده و بحد نصاب سنین مندرج در زیر میرسند اجباراً بازنشسته میگردند :

الف - افسران و همردیفان :

در سن ۶۶	ارتشبدها
در سن ۶۲	سپهدها
در سن ۶۰	سر لشگرها
در سن ۵۸	سرتیپها
در سن ۵۵	سرهنگها
در سن ۵۳	سرهنگ دوم ها و سرگردها
در سن ۵۰	ستوانها و سروانها

ب - افراد و درجه داران و همردیفان در سن ۴۸ .

ماده ۷۰ - وزارت جنگ میتواند افسران و درجه داران و همردیفانی که سه

دوره حداقل توقف در درجه مربوطه بترقیع نائل نشوند و مدت خدمت آنان سی سال تمام باشد بازنشسته نماید.

ماده ۷۱- افسران و کارمندانیکه بیش از بیست سال سابقه خدمت دارند میتوانند صرف نظر از سنین مندرج در ماده ۶۹ تقاضای بازنشستگی نموده و در صورت تصویب اعلیحضرت همایون شاهنشاه بازنشسته شوند.

ماده ۷۲- چنانچه ماه تولدیاماه تاریخ ورود بخدمت کارمندان از روی مدارک رسمی مشخص نباشد اول مهرماه محسوب خواهد شد.

ماده ۷۳- برای کسانیکه قبل از ۱۹ سالگی بخدمت نیروهای مسلح شاهنشاهی داخل شده اند تاریخ شروع بخدمت از آغاز نوزده سالگی خواهد بود.

ماده ۷۴- میزان حقوق بازنشستگی عبارتست از یک سی ام آخرین حقوق ماهانه زمان اشتغال (مجموع حقوق مذکور در بند «الف و ب» ماده ۵۳) ضرب در سنین خدمت که در هر حال از آخرین حقوق دریافتی نباید تجاوز کند.

ماده ۷۵- مراتب بازنشستگی مستمری و معلولیت افسران و کارمندان در فرمان همگانی ارتشی درج خواهد شد.

ماده ۷۶- اگر افسران و کارمندان فعلی در وزارتخانه های کشوری یا بنگاه های رسمی دولتی سابقه خدمت رسمی اعم از متوالی یا متناوب داشته باشند از لحاظ بازنشستگی جزو قدمت خدمت آنان محسوب میشود در این صورت کسور بازنشستگی پرداختی باید بصندوق بازنشستگی ارتش منتقل گردد.

تبصره - افسران و کارمندانی که در تاریخ تصویب این قانون در نیروهای مسلح شاهنشاهی بطور رسمی مشغول انجام خدمت هستند اگر سابق غیر رسمی در ارتش یا در سایر وزارتخانه ها و بنگاه هاییکه از بودجه دولت اداره میشود داشته باشند بشرط تأدیه کسور بازنشستگی مدت خدمت غیر رسمی بماند صدی ده حقوقی که بموجب

مقررات اینقانون دریافت میدارند سابقه خدمت غیر رسمی آنها فقط از لحاظ بازنشستگی جزو سنین خدمت رسمی آنان محسوب میشود .

ماده ۷۷- مدت تحصیل در آموزشگاههای درجه داری و افسری و دانشکده های نظامی (اعم از داخله یا خارجه) قبل از نایل بدرجات نظامی از لحاظ بازنشستگی جزو خدمت محسوب خواهد شد .

تبصره - محصلینی که به هزینه ارتش برای تحصیل بخارجه اعزام میشوند مدت تحصیل آنان از لحاظ بازنشستگی جزو سنین خدمت محسوب میشود .

ماده ۷۸- مدت خدمت و وظیفه اشخاصی که داوطلب خدمت میشوند از لحاظ بازنشستگی جزو خدمت آنان محسوب خواهد شد .

ماده ۷۹- به افسران و کارمندانیکه بازنشسته میشوند یا بوراات آنها نیکه فوت مینمایند بمیزان مدتی که در جریان سنوات خدمت حق مرخصی داشته و استفاده نکرده باشند حداکثر معادل چهارماه آخرین حقوق پرداخت خواهد شد .

ماده ۸۰- میزان حقوق مستمری وراثت افسران و کارمندانیکه فوت میکنند عبارتست از دو سوم حقوق بازنشستگی اعم از اینکه بسن قانونی بازنشستگی رسیده یا نرسیده باشند .

ماده ۸۱- حقوق بازنشستگی و مستمری و وظیفه بازنشستگی از صندوق بازنشستگی بانك سپه پرداخت خواهد شد که درآمد آن بشرح زیر میباشد :

الف - یکدهم حقوق ماهیانه کلیه افسران و کارمندان کادر ثابت و وظیفه (اعم از شاغل و منتظر خدمت و منتسب و بدون کار) و دانشجویان دانشکده و آموزشگاه های نظامی که از حقوق ماهانه آنان کسر میشود بعلاوه معادل این مبلغ که از بودجه وزارت جنگ و ژاندارمری تأمین و پرداخت خواهد شد .

ب - حقوق ماه اول خدمت کلیه کارمندان کادر ثابت و وظیفه و دانشجویان

دانشکده و آموزشگاههای نظامی .

ج - تفاوت اضافه حقوق درجات و اضافه حقوق سنواتی ماه اول افسران و کارمندان در هر سال و تفاوت افزایش حقوق ماه اول که در نتیجه تغییر اشل حقوق افسران و کارمندان حاصل میشود .

د - سود قابل تقسیم معاملات بانك سپه پس از وضع هزینه های اداری .

ماده ۸۲ - افسران و کارمندانی که در عملیات رزمی طوری صدمه بینند که قادر به ادامه خدمت نباشند حقوقی بنام حقوق وظیفه که میزان آن معادل با آخرین حقوق آنان خواهد بود مادام العمر از بودجه وزارت جنگ و ژاندارمری دریافت و پس از فوت همان مبلغ بنام مستمری متساویاً بوراث تقسیم میشود .

ماده ۸۳ - افسران و کارمندانی که بعلت قیود خدمتی (غیر از عملیات رزمی) طوری معلول گردند که قادر به ادامه خدمت نباشند بشرح زیر به آنان رفتار خواهد شد:

۱ - در صورتیکه خدمت آنان کمتر از ۲۰ سال باشد دوسوم آخرین حقوقشان بعنوان حقوق وظیفه از بودجه وزارت جنگ تارسیدن بحد نصاب بیست سال پرداخت و کسور بازنشستگی آن بمیزان مندرج در این قانون بصندوق بازنشستگی ریخته خواهد شد و پس از آن همان حقوق بدون کسور بازنشستگی از صندوق بازنشستگی بانك سپه مادام العمر پرداخت خواهد شد و بعد از فوت نیز دوسوم این مبلغ بنام مستمری متساویاً در باره وراثت برقرار میگردد .

۲ - در صورتیکه خدمت آنان بیش از بیست سال باشد بازنشسته خواهند شد .

ماده ۸۴ - پس از فوت افسر و یا کارمند بازنشسته دوسوم حقوق بازنشستگی بطور تساوی بوراث او بعنوان مستمری پرداخت خواهد شد .

ماده ۸۵ - افسران و درجه داران و همردیفانی که در جنگ و عملیات رزمی شهید شوند از يك روز قبل از شهادت بيك درجه بالاتر مفتخر شده و مستمری وراثت

آنان عبارت خواهد بود از حقوق درجه اعطائی که از بودجه وزارت جنگ و ژاندارمری پرداخت خواهد شد .

ماده ۸۶ - افسران و درجه داران و هم‌ردیفانی که در راه انجام وظیفه فوت نمایند تمام حقوق آنها و در صورتیکه بعلت قیود خدمتی فوت نمایند دو سوم حقوق بعنوان مستمری بوراث آنان پرداخت خواهد شد .

هر گاه سابقه خدمت آنان کمتر از بیست سال باشد مبلغ مذکور از بودجه وزارت جنگ یا ژاندارمری و در صورتیکه بیشتر از بیست سال سابقه خدمت داشته باشند از صندوق بازنشستگی پرداخت خواهد شد .

ماده ۸۷ - افسران و کارمندانی که بعلی غیر از قیود خدمتی بیمار یا دچار حادثه شوند و بعد از یکسال معالجه طبق تشخیص شورای عالی پزشکی نظامی غیر قابل علاج تشخیص و قادر به ادامه خدمت نباشند اعزام از اینک سابقه خدمتشان بیش از بیست سال یا کمتر از آن باشد در ردیف بازنشستگان منظور خواهند شد .

تبصره - افسران و کارمندان مسلول مشمول مقررات ماده واحده مربوط بحمايت کارمندان مسلول و پیشگیری بیماری سل مصوب ۱۳۳۳/۱۱/۱۸ میباشند .

ماده ۸۸ - وراثی که حق دریافت مستمری دارند بقراردیل میباشند :

الف - عیال تازمانی که شوهر اختیار نکرده .

ب - اولاد ذکور تا موقعیکه بسن بیست و دو سال تمام نرسیده باشد .

تبصره - اولاد علیل که مبتلا به نقص عضو یا بیماری غیر قابل علاج باشد و قادر بکسب معاش در تمام مدت عمر نباشد حق استفاده از مستمری را مادام الحیات خواهد داشت .

ج - اولاد اناث مادامی که شوهر اختیار نکرده .

د - پدر و مادر که در کفالت متوفی بوده اند .

۵ - برادرعلیل و یاصغیری که در کفالت متوفی بوده و در صورت اخیر تاموقعی

که بسن بیست و دو سال تمام نرسیده باشد .

و - خواهری که در کفالت متوفی بوده تاموقعی که شوهر اختیار نکرده .

ز - نوه هائیکه پدر و مادرشان فوت و تحت کفالت متوفی بوده اند پسر

تاموقعی که بسن بیست و دو سال تمام نرسیده و دختر تا زمانی که شوهر اختیار نکرده .

تبصره - پسری که مشغول تحصیل باشد تا خاتمه ۲۵ سال سن استحقاق دریافت

مستمری خواهد داشت .

ماده ۸۹ - هر يك از مستمری بگیران اگر مبتلا به بیماری غیر قابل علاج و

نقص عضوی شوند که از کسب معاش در تمام عمر عاجز گردند مستمری آنان مادام الحیات

پرداخت خواهد شد .

ماده ۹۰ - چنانچه افسران وظیفه زیر پرچم و احتیاط و ذخیره بعزل قیود

خدمتی معلول شوند اگر قبل از ورود بخدمت وظیفه کارمند دولت بوده اند طبق

مقررات این قانون از محل خدمت مربوطه حقوق وظیفه دریافت خواهند کرد و در

غیر اینصورت مانند کارمندان کادر ثابت درباره آنان رفتار و حقوق وظیفه آنان از

بودجه وزارت جنگ پرداخت خواهد شد .

ماده ۹۱ - کسانی که در ادوار مختلف خدمت وظیفه شهید شوند اگر کارمند

دولت باشند تمام حقوق و مزایای آنان بوسیله اداره مربوطه بعنوان مستمری

بوارث آنان پرداخت و در غیر این صورت از مستمری متعلقه بکارمندان کادر ثابت

هم درجه آنان بارعایت ماده ۸۵ از بودجه وزارت جنگ استفاده خواهند نمود .

ماده ۹۲ - مستمری مقرر در حق وراثت بطور تساوی بین آنان تقسیم خواهد

شد و وراثت و تکفل باید بوسیله مقامات قانونی صلاحیتدار رسماً تصدیق شده باشد .

ماده ۹۳ - خدمت سر بازی و وظیفه وراثت مانع پرداخت مستمری به آنان نخواهد شد .

ماده ۹۴ - هر يك از ورثه كه از دریافت وظیفه محروم میگردند سهم آنان بسهم سایر ورثات افزوده خواهد شد .

ماده ۹۵ - هر گاه شخصی به دو یا چند علت حق دریافت حقوق از صندوق بازنشستگی داشته باشد فقط میزان حقوقی كه بیشتر است به او تعلق خواهد گرفت .

ماده ۹۶ - صاحبان حقوق بازنشستگی یا وظیفه بازنشستگی چنانچه در ادارات كشوری و یا مؤسسات و بنگاههایی كه مستقیم یا غیر مستقیم با بودجه دولت اداره میشود بخدمت اعم از رسمی یا غیر رسمی پذیرفته شوند در تمام مدت تصدی شغل جدید فقط از يك حقوق استفاده خواهند كرد و مدت خدمت مذکور جزو سنین خدمت نظامی منظور نشده و موجب تجدید نظر در حقوق بازنشستگی مقرر آنان نخواهد گردید .

ماده ۹۷ - کسانی كه طبق مقررات این قانون بوزارتخانه های دیگر منتقل میگردند كسور بازنشستگی آنها نیز بصندوق بازنشستگی قسمت لاحق منتقل میشود و در صورتیكه مجدداً معاودت نمایند تمام كسور بازنشستگی تا تاریخ معاودت بصندوق بازنشستگی برگشت خواهد شد .

ماده ۹۸ - افسران بازنشسته فقط در مواقعی كه در مراسم رسمی ارتش دعوت میشوند حق دارند از لباس نظامی استفاده نمایند (برای دارندگان نشان ذوالفقار حق پوشیدن لباس نظامی در هر مورد محفوظ خواهد بود).

ماده ۹۹ - مدت زندانی محاکماتی افسران و کارمندان از نظر بازنشستگی جزو ایام خدمت منظور نخواهد شد .

ماده ۱۰۰ - به افسران و افراد و همردیفان آنها كه دارای حقوق بازنشستگی هستند چنانچه ضرورت ایجاب نماید مجدداً از طرف نیروهای مسلح شاهنشاهی و ژاندارمری خدمت جدیدی محول گردد در تمام مدت تصدی از حقوق مربوطه به آن

استفاده مینمایند و از دریافت حقوق بازنشستگی محروم خواهند بود .
مدت خدمت جدید این اشخاص نیز اضافه برسین خدمت منظور و موجب تجدید نظر در بازنشستگی آنان خواهد بود .

تبصره - تاریخ اشتغال بخدمت جدید و همچنین تاریخ خاتمه آن باید در فرمان همگانی ارتش درج گردد .

ماده ۱۰۱- وجوهی که بنحوی از انحاء بندوق بازنشستگی ریخته میشود اختصاص به بازنشستگان و معلولین و وراث آنان داشته و بهیچ عنوان نباید بمصرف غیرمجاز برسد متخلفین در حکم مختلسین اموال دولتی محسوب خواهند شد .

ماده ۱۰۲- جز در موارد استیفای حقوق دولت توقیف حقوق بازنشستگی و وظیفه (معلولیت) و مستمری وراث در قبال محکومیت های حقوقی و یا بعنوان دیگر ممنوع است .

تبصره - چنانچه صاحبان حقوق بازنشستگی و وظیفه (معلولیت) و مستمری بگیران از عهده پرداخت دین خود دفعتاً بر نیایند در صورت معیل بودن يك چهارم و در غیر اینصورت يك سوم مقرری آنها در مقابل دین مزبور محسوب و مستهلك خواهند شد .

ماده ۱۰۳- تاریخ برقراری بازنشستگی و مستمری و وظیفه بازنشستگی ضمن تصریح مبلغ و هویت ذوی الحقوق در فرمان همگانی ارتش درج خواهد شد .

ماده ۱۰۴- ترك تابعیت بازنشستگان و معلولین و هر يك از وراث قانونی موجب قطع حقوق آنان بنبف صتدون بازنشستگی خواهد بود .

ماده ۱۰۵- هر گاه شخصیکه دارای حقوق بازنشستگی یا وظیفه است مفقود الاثر شود و مدت یکسال حقوق بازنشستگی یا وظیفه خود را مطالبه ننماید وراث ذوی الحقوق او چنانچه مطابق این قانون مستمری به آنها تعلق گیرد حق دارند

موقتاً مستمری قانونی خود را تقاضا نمایند چنانچه بعدها معلوم شود شخص مفقودالثر فوت نموده مستمری موقتی از تاریخ فوت بطور دائم برقرار میشود و در صورتیکه معلوم شود در حال حیات میباشد وضعیت حقوق آنان بحال اولیه اعاده میگردد .

ماده ۱۰۶ - به افسران و کارمندانیکه از خدمت اخراج یا مستعفی میگردند نصف کسور بازنشستگی آنان که بصندوق بازنشستگی پرداخته مسترد خواهد شد .

ماده ۱۰۷ - معلولین مصرحه در این قانون چنانچه قبل از رسیدن بسن بازنشستگی بهبودی حاصل نمایند و امکان ارجاع شغل به آنان از طرف کمیسیون عالی پزشکی نظامی گواهی شود بخدمت اعاده و بکار مناسب گمارده خواهند شد .

ماده ۱۰۸ - هر گاه در اثر ترقی هزینه زندگی بحقوق افسران و کارمندان شاغل مبلغی اضافه شود معادل آن بحقوق بازنشستگان و معلولین و مستمری بگیران هم درجه آنان که قدمت خدمتشان مساوی است اضافه خواهد شد . بطور کلی هر موقع اشل حقوق افسران و کارمندان کسر یا علاوه گردد حقوق بازنشستگی یا وظیفه یا مستمری که بموجب این قانون برقرار میشود به همان نسبت کسر یا علاوه خواهد شد .

تبصره - کلیه بازنشستگان و موظفین و مستمری بگیران فعلی از تاریخ تصویب از مقررات این قانون استفاده خواهند کرد .

ماده ۱۰۹ - حقوقی که در موقع بازنشستگی مطابق مقررات این قانون تعلق میگیرد از صندوق بازنشستگی و آنچه در اثر تغییر اشل بحقوق بازنشستگان و معلولین و مستمری بگیران اضافه شود از بودجه وزارت جنگ و ژاندارمری تأمین و پرداخت خواهد شد .

فصل هفتم - متفرقه

ماده ۱۱۰ - دریافت دو حقوق از صندوق دولت و سازمانهای وابسته به آن بهر عنوان مطلقاً ممنوع است و همچنین تصدی دوشغل سازمانی ممنوع است مگر در موارد غیر عادی که به اراده سنیه ملوکانه ممکن خواهد بود.

ماده ۱۱۱ - از تاریخ تصویب این قانون اعطاء ارشدیت جز در مواقع جنگ مطلقاً ممنوع میباشد .

ماده ۱۱۲ - افسران و کارمندان حق استفاده از مرخصی سالیانه را با استفاده از حقوق و مزایای مربوطه بشرح ذیل دارا میباشند :

الف - افسران و کارمندان کادر ثابت اعم از نظامی و غیر نظامی یکماه و آنها که در نقاط بد آب و هوا خدمت میکنند چهل و پنج روز .
ب - افسران و افراد وظیفه پانزده روز .

ماده ۱۱۳ - برای رسیدگی بتخلفات افسران و همردیفان که مستوجب اخراج (موضوع ماده ۱۵) میباشند و همچنین برای رسیدگی بشکایات آنان راجع به امور خدمتی که در سلسله مراتب بنتیجه قطعی نرسیده اند هیئتی بنام هیئت رسیدگی بشرح زیر تشکیل میشود :

۱- وزیر جنگ .

۲- رئیس ستاد بزرگ ارتشتاران .

۳- رئیس ستاد نیروی مربوطه (زمینی . هوایی . دریائی) .

۴ - دادستان ارتش .

۵ - رئیس کارگزینی ارتش .

ماده ۱۱۴ - در صورتیکه موضوع رسیدگی مربوط یکی از افسران ژاندارمری

باشد بجای رئیس ستاد مربوطه فرمانده ژاندارمری در هیئت رسیدگی شرکت خواهد نمود :

ماده ۱۱۵ - تصمیمات هیئت رسیدگی پس از استماع دفاع افسران و همردیفان به اکثریت آراء اتخاذ و سپس به پیشگاه اعلیحضرت همایون شاهنشاه گزارش و در صورت تصویب بموقع اجرا گذارده خواهد شد .

ماده ۱۱۶ - حدود اختیارات رؤسای ستادهای سه گانه و مقامات بالاتر در مورد تنبیه افسران متخلف و همردیفان تا سرهنگ دوم (داخل) علاوه بر آنچه که در آئین نامه انضباطی پیش بینی شده بشرح زیر است :

الف - انتظار خدمت حداکثر تا شش ماه موضوع ماده ۱۲ .

ب - بدون کاری حداکثر تا سه ماه موضوع ماده ۱۳ .

تبصره - اختیارات مذکور در بند «الف» و «ب» نسبت بدرجه داران و افراد و همردیفان با مقامات مذکور در ماده ۱۹ میباشد .

ماده ۱۱۷ - انتظار خدمت و بدون کاری سرهنگ بیالا بشرح زیر :

۱- انتظار خدمت سه ماه .

۲- بدون کاری دو ماه .

موکول بتصویب اعلیحضرت همایون شاهنشاه خواهد بود .

تبصره - فرمانده ژاندارمری نسبت به افسران و درجه داران و افراد ژاندارمری تا سرهنگ دوم (داخل) دارای اختیارات مذکور در بند «الف» و «ب» ماده ۱۱۶ بوده و در مورد از سرهنگ به بالا موکول بتصویب اعلیحضرت همایون شاهنشاه خواهد بود .

ماده ۱۱۸ - اخراج درجه داران و همردیفان موکول به پیشنهاد کمیسیون

تحقیق منسک از پنج نفر افسر از واحد مربوطه و تصویب مقامات مذکور در

ماده ۱۹ میباشد .

ماده ۱۱۹- اخراج دانشجویان دانشکده های افسری و آموزشگاه افسری جزء کادر ثابت و احتیاط مو کول به پیشنهاد شورای دانشکده افسری یا شورای دانشگاه نظامی و تصویب رئیس ستاد نیروی مربوطه خواهد بود .

ماده ۱۲۰- اخراج دانش آموزان آموزشگاههای درجه داری مو کول پیشنهاد کمیسیون تحقیق متشکل از پنج افسر از واحد مربوطه و تصویب مقامات مذکور در ماده ۱۹ میباشد .

تبصره ۱- دانشجویان و دانش آموزان داوطلب چنانچه در جریان دوره تحصیلی بیکی از علل مشروحه زیر:

عدم انضباط . فساد اخلاق . عدم صلاحیت . معافیت بر حسب تقاضای شخصی از دانشکده و یا آموزشگاه اخراج شوند مدت تحصیل آنان جزو خدمت زیر پرچم محسوب نخواهد شد .

تبصره ۲- چنانچه بین دانشجویان احتیاط یا سر بازان وظیفه دیپلمه ایسانسیه د کتر که برای نیل بمقام افسری بقسمت ها اعزام میگرددند اشخاصی یافت شوند که در حین خدمت قبل از نیل بمقام افسری عدم شایستگی از آنان مشهود و مراتب مورد گواهی شورای دانشگاه و یا فرمانده مستقل و تصویب ستاد نیروی مربوطه واقع گردد بایستی دوسال خدمت زیر پرچم را با احتساب مدت خدمت قبلی مانند افراد انجام دهند .

ماده ۱۲۱- افسران و کارمندان ژاندارمری کل کشور از لحاظ استخدام تابع مقررات این قانون خواهند بود .

ماده ۱۲۲- حقوق بازنشستگی و مستمری و وظیفه بازنشستگی افسران و درجه داران ژاندارمری طبق مقررات این قانون از صندوق بازنشستگی بانك سپه

پرداخت خواهد شد و کسور بازنشستگی آنان ماهانه طبق مقررات مندرج در ماده ۸۱ از طریق ژاندارمری بصندوق بازنشستگی بانك سپه پرداخت خواهد شد.

ماده ۱۲۳- وزارت جنگ موظف است آئین نامه های مذکور در این قانون را تنظیم و پس از تصویب کمیسیونهای مربوطه مجلسین بموقع اجرا گذارد.

ماده ۱۲۴- مقررات این قانون که شامل ۷ فصل و ۱۲۵ ماده و ۴۴ تبصره میباشد باتوجه بماده ۵۱ از تاریخ تصویب بموقع اجرا گذارده خواهد شد و قوانین ترفیعات و بازنشستگی و مقررات حقوق ماهانه قبلی ارتش و هر نوع قوانین دیگر که مغایر این قانون باشد ملغی میگردد.

ماده ۱۲۵- وزارت جنگ و کشور مأمور اجرای این قانون میباشند. این قانون که مشتمل بر یکصد و بیست و پنج ماده و چهل و چهار تبصره است در جلسه یکشنبه سی ام تیر ماه یک هزار و سیصد و سی و شش بتصویب مجلس شورای ملی رسید. رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۶/۳/۳۰ بتصویب
مجلس سناریسیده است

قانون راجع به اصلاح قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی

مصوب ۱۸ اردیبهشت ماه ۱۳۳۷

ماده واحده - ماده ۷۴ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی تبصره ذیل اضافه میشود:

تبصره - استفاده از حقوق بازنشستگی سنواتی در مورد افسران و کارمندانی که قبل از فروردین ماه ۱۳۳۷ بازنشسته شده و همچنین افسران و کارمندانی که بعداً بازنشسته میشوند و از حقوق سنواتی تمام مدت خدمت استفاده نکرده اند منوط بپرداخت کلیه کسور بازنشستگی حقوق سنواتی است.

مبداء استحقاق دریافت حقوق بازنشستگی سنواتی تاریخی است که تمام کسور بازنشستگی خدمت گذشته را پرداخت نموده یا پردازند. افسران و کارمندان شاغل که کلیه کسور بازنشستگی سنواتی را پردازند فقط برای مدتی که کسور مزبور را پرداخته اند حقوق بازنشستگی مذکور در این تبصره را دریافت خواهند نمود.

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده و یک تبصره است در جلسه هیجدهم اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و سی و هفت بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۷/۳/۷ بتصویب

مجلس سنا رسیده است

قانون مربوط به اصلاح قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی

مصوب ۱۲ اسفند ماه ۱۳۳۷

ماده واحده - در قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی اصلاحات زیر

بعمل می آید :

۱- قسمت دوم بند (د) ماده ۱۵ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی

بطریق زیر اصلاح میشود :

« ۲ - در صورتیکه مبادرت به اعمال و رفتار خلاف حیثیت و شئون نظامی و

یا مصالح ارتش بنمایند (بازعايت مواد ۱۱۳ و ۱۱۵ و ۱۱۸ این قانون). »

ضمناً در ماده ۱۱۳ این قانون و در کلیه مواردی که اختیاراتی برای رؤسای

ستاد نیروهای سه گانه منظور شده عبارت (رئیس ستاد) بعبارت (فرمانده نیرو)

تبدیل میگردد.

۲ - تبصره بند الف ماده ۳۲ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی بطریق زیر اصلاح میگردد :

تبصره - مدت توقف در درجات سرتیپی و بالاتر و همچنین برای افسران خلبان نیروی هوایی از سرهنگی و بالاتر منوط به اراده سنیه شاهانه است - ترفیع افسران خلبان شکاری در هر موقع سال و در تمام درجات بدون رعایت حداقل مدت توقف در درجه مربوطه نیز منوط به اراده سنیه شاهانه خواهد بود .

۳ - تبصره زیر به بند ب ماده ۳۲ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی اضافه میشود :

تبصره ۴ - ترفیع درجه داران خلبان شکاری در صورت اقتضای اراده سنیه شاهانه در هر موقع سال و در تمام درجات بدون رعایت حداقل مدت توقف در درجه مربوطه نیز میتواند عملی گردد .

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده است پس از تصویب مجلس سنا در جلسه سه شنبه دوازدهم اسفند ماه یکهزار و سیصد و سی و هفت بتصویب مجلس شورای ملی رسید .
رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۰/۱۰/۱۳۳۷ بتصویب

مجلس سنا رسیده است

قانون مربوط به الحاق ماده واحده بقانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی

مصوب ۱۲ خردادماه ۱۳۳۹

ماده واحده - داوطلبان آموزشگاههای گروهبانی ارتش چنانچه حداقل دارای گواهی نامه دوره اول متوسطه بوده و حائز بودن چنین شرطی در مورد آنان برابر اساسنامه های آموزشگاههای مزبور ضروری باشد پس از طی دوره این

آموزشگاهها بدرجه گروهان دومی نائل خواهندشد .

تبصره ۱- در صورتیکه بین گروهان سومهای فعلی ارتش کسانی وجود داشته باشند که قبل از تصویب این قانون بادر دست داشتن گواهینامه دوره اول متوسطه یا بالاتر از این قبیل آموزشگاههای گروهبانی فارغ التحصیل شده اند از تاریخ تصویب این قانون بدرجه گروهان دومی ترفیع خواهند یافت .

تبصره ۲- این قانون از تاریخ تصویب بموقع اجرا گذاشته شده وقوانین و مقرراتیکه با آن مغایرت دارند از همان تاریخ ملغی میگردد .

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده و دو تبصره است پس از تصویب مجلس سنادر جلسه پنجشنبه دوازدهم خردادماه یکهزار و سیصد و سی و نه بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۹/۲/۵ بتصویب
مجلس سنا رسیده است

قانون راجع به بیمه افراد کادر ثابت ارتش و ژاندارمری در مقابل

حوادث ناشیه که بمناسبت انجام وظیفه رخ میدهد

مصوب ۲۷ آبان ماه ۱۳۳۵

ماده ۱- وزارت جنگ مکلف است کلیه افراد ارتش اعم از افسران و درجه

داران و سربازان وظیفه و داوطلب و ژاندارمها و دانش آموزان و دانشجویان آموزشگاهها و دانشکده های نظامی و کلیه همدیفان آنان و سایر کارمندان را که جزو کادر ارتش و ژاندارمری هستند در مقابل کلیه حوادث که در حین انجام وظیفه و یا بسبب آن در زمان صلح یا عملیات داخلی منجر بشهادت یا قتل یا فوت یا بیماری یا

نقص اعضاء بدن یا ازکار افتادگی کلی و جزئی و دائمی و غیر دائمی بشود بوسیله بانك سپه بیمه نماید .

تبصره ۱ - هزینه بیمه اشخاص مزبور از حقوق و مزایای آنان معادل يك در صد و معادل سه در صد از محل بودجه وزارت جنگ و ژاندار مری تأمین خواهد شد .

تبصره ۲ - حساب صندوق بیمه در بانك سپه بکلی مستقل و مجزا و پرداختهائی که از آن محل انجام میشود در حدود اعتبار صندوق مزبور خواهد بود و بهیچوجه با صندوق بانك ارتباطی نخواهد داشت .

تبصره ۳ - آئین نامه طرز اجرای این قانون بوسیله وزارتین جنگ و دارائی تنظیم و پس از تصویب کمیسیون های مربوطه مجلسین بموقع اجراء گذارده خواهد شد .

ماده ۲ - وزارتین جنگ و دارائی مأمور اجرای این قانون میباشند .

این قانون که مشتمل بر ۲ ماده و سه تبصره است در جلسه یکشنبه بیست و هفتم آبانماه یکهزار و سیصد و سی و پنج بتصویب مجلس شورای ملی رسید .
رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه شنبه ۲۶/۲۱/۱۳۳۶ بتصویب

مجلس سناریده است

قانون راجع به اصلاح و ترمیم حقوق بازنشستگی و مستمری

افسران ارتش و ژاندارمری

مصوب ۲۹ آبان ماه ۱۳۳۵

ماده واحده - هر نوع تغییری که در میزان حقوق افسران و درجه داران و

افراد و هم‌ردیفان شاغل خدمت در ارتش و ژاندارمری داده شده بهمان تناسب بحقوق بازنشستگان و مستمری بگیران و خانواده شهدا و در گذشتگان ارتش و ژاندارمری که از صندوق بازنشستگی استفاده می‌نمودند نیز علاوه می‌گردد .

تبصره ۱ - دولت مکلف است هر وقت لایحه‌ای برای ترمیم حقوق افسران و درجه‌داران و افراد و هم‌ردیفان شاغل خدمت در ارتش و ژاندارمری تقدیم مجلس شورای ملی نماید در همان لایحه بهمان تناسب حقوق بازنشستگان و مستمری بگیران و خانواده شهدا و در گذشتگان ارتش و ژاندارمری که از صندوق بازنشستگی استفاده می‌نمودند در نظر گرفته پیشنهاد نماید .

تبصره ۲ - کسانیکه قبل از تصویب قانون (ترمیم حقوق افسران مصوب ۲۷ آبان‌ماه ۱۳۳۴) بازنشسته شده‌اند چون از حقوق سنوات قدیمی استفاده نموده‌اند مأخذ حقوق بازنشستگی آنان حقوق سال اول رتبه مربوطه با اشل جدید خواهد بود .

تبصره ۳ - کسری مابه‌التفاوت اشل جدید حقوق بازنشستگی و مستمری موضوع این قانون با اشل سابق از محل صرفه جوئیهای بودجه وزارت جنگ و ژاندارمری تأمین و پرداخت خواهد شد .

تبصره ۴ - دولت مکلف است ظرف چهارماه از تاریخ تصویب این قانون برای اصلاح و ترمیم حقوق بازنشستگی کلیه کارمندان و مستخدمین بازنشسته کشوری و شهری و بانی و موظفین لایحه‌ای تهیه و بمجلس شورای ملی تقدیم نماید .

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده و چهار تبصره است در جلسه سه‌شنبه بیست و نهم آبان‌ماه یک هزار و سیصد و سی و پنج بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه شنبه ۲۶ آبان‌ماه ۱۳۳۵
مورد تأیید مجلس سنا واقع شده است

قانون مربوط بدانسجویان ودانش آموزان دانشکدهها

و آموزشگاههای نظامی

مصوب ۷ بهمن ماه ۱۳۳۵

ماده ۱- دانشجویان داوطلب دانشکده افسری و همچنین داوطلبان آموزشگاههای مختلفه دون افسری ارتش در صورتیکه در جریان دوره تحصیلی یکی از علل مشروحه زیر از دانشکده ویا از آموزشگاه اخراج شوند مدت تحصیل در دانشکده و آموزشگاهها جزء خدمت زیر پرچم آنان محسوب نخواهد شد:

۱- عدم انضباط ۲- فساد اخلاق ۳- عدم صلاحیت ۴- معافیت بر حسب تقاضای شخصی .

تبصره ۱- اخراج دانشجویان دانشکده افسری باید بموجب گواهی شورای دانشکده وفرمانده دانشکده وبا تصویب ستاد ارتش انجام پذیرد .

تبصره ۲- اخراج دانش آموزان آموزشگاههای دون افسری باید طبق گواهی کمیسیون مخصوص وفرمانده قسمت مستقل وبا تصویب ستاد ارتش انجام پذیرد .

تبصره ۳- چنانچه بین دانشجویان(ویاسر بازان وظیفه دیپلمه -لیسانسیه - دکتر که برای نیل بمقام افسری به قسمتها اعزام میشوند) اشخاصی یافت شوند که در طی مدت تحصیلی ویا خدمت در قسمتها عدم شایستگی آنان برای نیل بمقام افسری مشهود ودر شورای مقرر در تبصره ۱ك تثبیت گردد بایستی دو سال خدمت زیر پرچم با احتساب مدت خدمت قبلی مانند افراد انجام دهند .

ماده ۲- مقررات قوانین مربوطه در آن قسمت که با مقررات این قانون مغایرت داشته باشد ملغی است . وزارت جنگ مأمور اجرای این قانون است .

قانون فوق که مشتمل بر دو ماده و سه تبصره است در جلسه یکشنبه هفتم بهمن ماه یک هزار و سیصد و سی و پنج بتصویب مجلس شورای ملی رسید .
رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون فوق در جلسه ۱۳۳۴/۳/۱۳ بتصویب
مجلس سنا رسیده است

قانون اصلاح ماده شش قانون ترفیعات ارتش

مصوب ۲ اسفندماه ۱۳۳۵

ماده ۱- ماده شش قانون ترفیعات ارتش مصوب هفدهم اسفندماه ۱۳۱۴ بشرح

ذیل اصلاح میشود :

ماده ششم - قانون ترفیعات ارتش - ترفیع افسران ارتش و ژاندارمری غیر از موارد جنگی فقط در اول مهر ماه هر سال عملی میگردد .

ماده ۲- وزارت دارائی - جنگ و کشور مأمور اجرای این قانون میباشند .

این قانون که مشتمل بر دو ماده است در جلسه پنجشنبه دوم اسفندماه یک هزار

و سیصد و سی و پنج بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

نایب رئیس مجلس شورای ملی - امان الله اردلان

قانون فوق در جلسه ۱۳۳۵/۳/۱۶ بتصویب
مجلس سنا رسیده است

قانون راجع به اجازه باز خرید سوابق خدمت افراد و درجه داران

ژاندارمری کل کشور

مصوب ۱۴ دیماه ۱۳۳۷

ماده واحده - به ژاندارمری کل کشور اجازه داده میشود سوابق خدمت

درجه داران وافرادی را که تا تاریخ شهریور ۱۳۳۲ استخدام شده اند و سن آنان از ۱۴ سال تمام تجاوز کرده و از لحاظ بازنشستگی مشمول قانون استخدام نیروهای مساج شاهنشاهی مصوب امر داد ۱۳۳۶ نمی شوند بترتیب زیر بازخرید و از خدمت معاف نماید

برای یکسال اول خدمت ۱۰۰۰۰ ریال

برای هر سال اضافی ۳۵۰۰ ریال

تبصره ۱ - بازخرید سوابق درجه داران و افراد مشمول ماده فوق در حدود اعتباری خواهد بود که بدین منظور در بودجه هر سال ژاندارمری کل کشور بتصویب میرسد.

تبصره ۲ - استخدام مجدد درجه داران وافرادی که سوابق خدمت آنان بترتیب فوق بازخرید شده در کلیه سازمانهای دولتی ممنوع است.

تبصره ۳ - وزارت کشور و دارائی مأمور اجرای این قانون میباشند. قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده و سه تبصره است در جلسه یکشنبه چهاردهم دیماه یک هزار و سیصد و سی و هفت بتصویب مجلس شورای ملی رسید. رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۷/۱۲/۱۶ بتصویب
مجلس سناریه است

قانون راجع به تبدیل درجه استوار یکم های خلبانی وفنی

نیروی هوایی به ستوان یار سومی

مصوب ۲۵ آذرماه ۱۳۳۸

ماده واحده - استوار یکم های خلبانی وفنی نیروی هوایی که حداقل دارای گواهینامه سوم متوسطه بوده و بیش از چهار سال تمام در درجه اخیر قدمت

داشته باشند پس از طی دوره آموزشگاه ستوان یاری بدرجه ستوان یار سومی مفتخر میگردند .

تبصره ۱ - ستوان یاری دارای درجات ۳ و ۲ و ۱ میباشد که بترتیب ستوان یار سومی - ستوان یار دومی و ستوان یار یکمی نامیده میشوند .

تبصره ۲ - حداقل مدت توقف در هر يك از درجات ستوان یار سومی و ستوان یار دومی برای ترفیع بدرجه بالاتر پنجسال تمام میباشد .

تبصره ۳ - حقوق درجه این قبیل درجه داران در درجات ستوان یار سومی و ستوان یار دومی و ستوان یار یکمی به ترتیب معادل حقوق درجه ستوان سومی - ستوان دومی ستوان یکمی بوده و میزان حقوق سنواتی آنان معادل یکدهم ($\frac{1}{10}$) حقوق مندرج در ماده ۵۱ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی خواهد بود .

تبصره ۴ - شرایط ورود و سایر مقررات مربوط به آموزشگاه ستوان یاری برابر اساسنامه ای که بوسیله نیروی هوایی پیشنهاد و بتصویب وزارت جنگ میرسد تعیین خواهد شد .

تبصره ۵ - در مورد درجه داران خلبان و فنی نیروی هوایی مقررات این قانون جانشین مقررات ماده ۲۹ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی و سایر مقررات مربوط به افسر یاران خواهد بود .

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده و پنج تبصره است در جلسه پنجشنبه بیست و پنجم آذر ماه یک هزار و سیصد و سی و هشت بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

نایب رئیس مجلس شورای ملی - دکتر موسی عمید

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۸/۱۰/۱۵ بتصویب

مجلس سناریسیده است

قانون

مربوط به ارتقاء درجه سر جوخه‌های ارتش به گروهبان‌سومی

مصوب اول خرداد ماه ۱۳۳۹

مادهٔ واحده - وزارت جنگ میتواند سر جوخه‌های کادر ثابت ارتش را که قبل از تصویب قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی (مصوب سی‌ام امردادماه ۱۳۳۶) استخدام شده‌اند در صورت ابراز شایستگی بدون طی دوره آموزشگاه گروهبانی به درجه گروهبان‌سومی مفتخر نماید.

در مورد این قبیل افراد حداقل مدت توقف، در درجات از سر جوخگی تا گروهبان‌دومی (داخل) بمیزان یک برابر ونیم مدت‌های مذکور در مادهٔ ۳۲ قانون نامبرده خواهد بود.

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده است در جلسه یکشنبه اول خرداد ماه یکهزار و سیصد و سی و نه بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

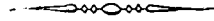
قانون بالا در جلسه ۱۳۳۹/۳/۱۶ بتصویب

مجلس سناریسیده‌است

فہرست

قسمت پنجم - قوانین مربوط بہ

امور عمومی

از صفحہ ۷۴۳ تا ۸۳۸

صفحه		عنوان قانون	شماره ردیف
تا	از		
۷۵۲	۷۴۳	قانون اصلاح امور اجتماعی و عمران دهات .	۱
		قانون راجع به اجازه تمدید اجرای قانون آزمایشی اصلاح امور اجتماعی و عمران دهات .	۲
۷۵۲	۷۵۲	قانون مربوط به اجازه تمدید برقراری مقررات فرمانداری نظامی در تهران و حومه و راه آهن سراسری و پلها .	۳
۷۵۳	۷۵۳	قانون راجع به اصلاح ماده پنجم قانون آمار و سرشماری .	۴
۷۵۴	۷۵۳	قانون مربوط به اجازه تمدید مدت فرمانداری نظامی در شهرستان تهران .	۵
۷۵۴	۷۵۴	قانون مربوط به تمدید مدت اجراء قانون مصوب ۱۳۳۴/۱۲/۲۲ تا آخر اسفند ماه ۱۳۳۵ .	۶
۷۵۵	۷۵۵	طرح قانونی راجع به شکار .	۷
۷۵۸	۷۵۸	قانون راجع به انتقال وجوه حاصله از فروش اراضی یوسف آباد .	۸
۷۵۹	۷۵۹	طرح قانونی مربوط به منع ساختمان مسکن و ادارات در پارک شهر .	۹
۷۶۰	۷۶۰	طرح قانونی مربوط به ادامه اجرای لایحه معادن تا آخر خرداد ۱۳۳۶	۱۰
۷۶۰	۷۶۰	قانون معادن .	۱۱
۷۷۱	۷۷۰	قانون اصلاح ماده ۱۳ قانون راجع به ورود و اقامت اتباع خارجه در ایران .	۱۲
		قانون اصلاح قسمت اخیر ماده ۲ و ماده ۱۰ قانون ورود و اقامت اتباع خارجه در ایران .	۱۳
۷۷۲	۷۷۱		

صفحه		عنوان قانون	شماره ردیف
تا	از		
۷۷۵	۷۷۲	قانون تأسیس پلیس گمرک ایران .	۱۴
		قانون راجع به اصلاح عنوان سازمان پلیس گمرک بنگهبانی و انتظامی .	۱۵
۷۷۵	۷۷۵		
۷۷۶	۷۷۵	قانون مربوط بنشر آگهی های دولتی .	۱۶
۷۷۷	۷۷۷	قانون راجع به اجازه تأسیس وزارت گمرکات و انحصارات .	۱۷
		قانون جلب سرمایه های خصوصی کشور های متحده آمریکا شمالی .	۱۸
۷۸۰	۷۷۸		
۷۸۴	۷۸۰	قانون مربوط به تعیین معاونین ثابت اداری وزارتخانه ها .	۱۹
۷۸۶	۷۸۴	قانون راجع بواگذاری امور بهداری ب مردم .	۲۰
		قانون راجع به اجازه اجرای لایحه اصلاح قانون کار و لایحه اصلاح لایحه قانونی سازمان بیمه های اجتماعی کارگران .	۲۱
۷۸۷	۷۸۷		
۷۸۸	۷۸۷	قانون سازمان ملی پیش آهنگی .	۲۲
		قانون راجع به اجازه تمدید مدت قانون احداث جاده سوم بین تهران و شمیران .	۲۳
۷۸۹	۷۸۸		
۷۹۰	۷۹۰	قانون راجع به تشکیل سازمان دفاع غیر نظامی .	۲۴
۷۹۲	۷۹۱	قانون اجازه تأسیس اداره کل هواشناسی .	۲۵
		قانون اصلاح قانون تعیین حدود آبهای ساحلی و منطقه نظارت ایران .	۲۶
۷۹۳	۷۹۲		

صفحه		عنوان قانون	شماره ردیف
از	تا		
۷۹۳	۷۹۵	قانون راجع به اجازه تأسیس شرکت واحد هواپیمائی ایران و شرکت هواپیمائی پارس .	۲۷
۷۹۵	۷۹۸	قانون راجع به اجازه تأسیس سازمان زمین شناسی .	۲۸
۷۹۸	۷۹۹	قانون تأسیس دانشکده افسری شهربانی .	۲۹
۸۰۰	۸۰۰	قانون راجع به اجازه ساختمان راه آهن بین تبریز و شرفخانه تا مرز ترکیه .	۳۰
۸۰۱	۸۰۰	قانون مربوط بتشکیل سازمان ذوب آهن ایران .	۳۱
۸۰۲	۸۰۲	قانون اجازه انتقال نیروی برق بوسیله کابل هوایی .	۳۲
۸۰۶	۸۰۲	قانون راجع بوظایف و اختیارات استانداران .	۳۳
۸۰۷	۸۲۸	قانون راجع بجدول جدید انتخابات مجلس شورای ملی .	۳۴
۸۲۹	۸۳۰	قانون راجع به اجازه تأسیس سازمان بنادر و کشتی رانی .	۳۵
۸۳۰	۸۳۴	قانون راجع بنظام پزشکی .	۳۶
۸۳۴	۸۳۶	قانون مربوط به نقشه برداری .	۳۷
۸۳۶	۸۳۸	قانون راجع به اصلاح بعضی از مواد قانون انتخابات مجلس سنا .	۳۸

قسمت پنجم - قوانین عمومی

قانون اصلاح امورا اجتماعی و عمران دهات

مصوب ۲۶ تیرماه ۱۳۳۵

فصل اول - امورا اجتماعی ده و بخش

ماده ۱ - بمنظور ایجاد هم آهنگی در بهبود امور اجتماعی و عمران دهات و ترقی سطح زندگی و رفاه کشاورزان و ساکنین دهات کشور از تاریخ تصویب این قانون امور اجتماعی و عمران دهات کشور بعهده انجمنهای ده و بخش و شهرستان است که تحت راهنمایی و نظارت بنگاه امورا اجتماعی و عمران دهات وظایف خود را انجام میدهد .

ماده ۲ - امورا اجتماعی و عمرانی که اجرای آن بعهده انجمن ده خواهد بود بقرار زیر است :

تهیه آب آشامیدنی و قابل شرب کردن آن بوسیله ساختمان آب انبار یا حوض تصفیه یا لوله کشی از دهانه قنات و غیره - باسواد کردن اشخاص بوسیله تأسیس آموزشگاه - اصلاح و توسعه معابر ده - احداث جاده بین دهات - ساختمان و مرمت حمام دوش - ساختمان مستراح مطابق بهداشت - غسالخانه - رختشویخانه - ساختمان و نگاهداری پلهای ده - نظافت ده و سنگفرش یا اسفالت معابر - تشکیل صندوقهای تعاونی و روستائی - کمک دسته جمعی بدفع آفات عمومی حیوانی و نباتی - ساختمان و مرمت مسجد - کمک بعجزه و ایتام مستحق - تأسیس و ایجاد مراکز برق و ترویج صنایع محلی .

ماده ۳ - امورا اجتماعی و تعاونی که اجرای آن بعهده انجمن بخش است و از محل صدی ۱۵ درآمدا انجمنهای ده و سایر درآمدها بعمل خواهد آمد از این قرار است:

ساختمان جاده بمنظور اتصال دهات بمرکز بخش و پل‌های آن - ساختمان بیمارستان - دبیرستان و دبستان کشاورزی و حرفه‌ای - تأسیس کتابخانه‌های عمومی تأسیس داروخانه مرکزی و آزمایشگاه و تأسیس شرکت‌های تعاونی و ایجاد صندوق‌های روستائی و کمک مالی بدون سود یا باسود کم به انجمن‌های دهاتی که برای انجام امور محوله بخود درآمد کافی ندارند - استخدام ماما و پزشگیار و دامپزشک سیار بمنظور اعزام بدهات تابعه - راهنمائی انجمن‌های ده در امور عمرانی و اجتماعی .

تبصره - وزارت فرهنگ و بهداری و راه و کشاورزی و سازمان برنامه و سایر مؤسسات دولتی علاوه بر مقررات فوق هر يك در حدود قانون و ظایف خاصه خود را انجام خواهند داد .

ماده ۴ - انجمن شهرستان مکلف است با تشکیل جلسات مرتب نسبت به انجام و پیشرفت عملیات تعاونی و اجتماعی آن شهرستان مراقبت کامل نموده و در اجرای برنامه‌های عمرانی و اجتماعی انجمن‌های ده و بخش با تشخیص ضروریات و احتیاجات اولیه و اوضاع و احوال محل اظهار نظر نماید .

فصل دوم - سازمان

ماده ۵ - در هر ده انجمنی بنام انجمن ده در هر دو سال از پنج نفر بشرح زیر تشکیل میشود :

۱ - یک نفر از طرف مالک یا مالکین (در صورتیکه ده مشاع و دارای مالکین متعدد باشد) انتخاب نماینده مالکین مانند انتخاب کدخدا و طبق همان مقررات خواهد بود).

۲ - کدخدای ده .

۳ - یک نفر از زارعین ساکن ده که اشتغال به امر زراعت داشته باشد به انتخاب اکثریت زارعین .

۴ - دوفنر از زارعین که معتمد محل باشند با توافق مالک و زارع .

تبصره ۵ - هر گاه یکی از اعضاء انجمن از طرف مالک بر طبق مواد ۳۳ و ۳۵ قانون ازدیاد سهم کشاورزان و یا قوانین دیگر از ده اخراج یا مستعفی و یا فوت شده باشد و یا پنج جلسه متوالی بدون عذر موجه در انجمن حاضر نشود طبق مقررات این ماده دیگری بجای او انتخاب خواهد شد .

ماده ۶ - انجمن امور اجتماعی بخش از اشخاص زیر با حضور اکثریت حاضر در محل انجمن تشکیل میشود و عدم حضور بعضی از آنها در محل مانع از تشکیل انجمن نخواهد بود .

بخشدار یا قائم مقام او - رئیس کشاورزی یا نماینده وزارت کشاورزی - رئیس فرهنگ یا نماینده وزارت فرهنگ - رئیس بهداری یا نماینده وزارت بهداری - رئیس راه یا نماینده وزارت راه - رئیس بانک کشاورزی - نماینده بنگاه اصلاح امور اجتماعی و عمران دهات - هفت نفر از نمایندگان انجمنهای ده .

تبصره ۱ - در اولین جلسه انجمن بخش هفت نفر مزبور بطور قرعه از بین رؤسای انجمن ده برای مدت دو سال انتخاب خواهد شد .

تبصره ۲ - در موقع طرح برنامه اصلاحی و یا مسائل مربوط به هر ده دعوت نماینده اختصاصی انجمن آن ده برای استحضار و راهنمایی الزامی است ولی عدم حضور این نماینده مانع از رسیدگی و اتخاذ تصمیم نیست .

ماده ۷ - انجمن امور اجتماعی شهرستان از اشخاص زیر با حضور اکثریت حاضر در محل تشکیل میشود : فرماندار - رئیس کشاورزی - رئیس فرهنگ - رئیس بهداری - رئیس راه - رئیس بانک کشاورزی - نماینده بنگاه اصلاح امور اجتماعی و عمران دهات .

دوفنر از مالکین کشاورزان شهرستان به انتخاب فرماندار برای دو سال .

نمایندگان انجمنهای بخش بدین طریق که در هر جلسه موضوعات مربوط به بخش که مطرح است به انتخاب انجمن بخش دوفنرشکت خواهند کرد .

ماده ۸ - هیئت مدیره بنگاه امور اجتماعی دهات از سه نفر که پیشنهاد وزیر کشور و تصویب هیئت وزیران برای مدت سه سال ازین کارمندان رسمی دولت انتخاب میشوند تشکیل و یکنفر از آنها ریاست هیئت مدیره و مدیریت عامل بنگاه را عهده دار خواهد بود .

تبصره ۱ - این هیئت دارای یکنفر عضو علی البدل خواهد بود که به کیفیت فوق انتخاب و در غیاب هر یک از اعضاء هیئت مدیره وظایف او را عهده دار خواهد شد. عضو علی البدل سمت معاونت مدیر عامل را خواهد داشت .

تبصره ۲ - دوفنر بازرس بنا بر پیشنهاد وزارتین دارائی و کشور و بموجب تصویب نامه هیئت وزیران برای مدت دو سال انتخاب خواهند شد .

ماده ۹ - بنگاه اصلاح امور اجتماعی دهات دارای استقلال مالی و شخصیت حقوقی است .

ماده ۱۰ - برای هدایت و راهنمایی بنگاه اصلاح امور اجتماعی دهات هیئتی بنام شورای عالی امور اجتماعی دهات بریاست وزیر کشور یا معاون او از اشخاص زیر تشکیل میشود :

معاونین وزارتخانه های کشور - کشاورزی - فرهنگ - بهداری - راه و مدیر عامل سازمان برنامه یا قائم مقام او - مدیر عامل بانک کشاورزی یا قائم مقام او - مدیر عامل بنگاه اصلاح امور اجتماعی که سمت دبیرشورا را دارد و سه نفر از مطلعین در امور اجتماعی و عمرانی دهات یا نماینده سازمانهای ملی یا بین المللی و مانند آن پیشنهاد هیئت مدیره بنگاه اصلاح امور اجتماعی و عمران دهات و تصویب وزیر کشور

ماده ۱۱ - انجمنهای دهه و بخش دارای شخصیت حقوقی میباشند .

فصل سوم - درآمد

ماده ۱۲- از تاریخ تصویب این قانون پنج درصد سهم مالکانه (تمام دهات کشوراعم از خالصه - موقوفه و غیره) از کایه محصول املاک مزروعی و جریبانه و علفچر و عواید مرتع و قلمستان و بیشه و جنگلهای خصوصی و باغات میوه و مسال الاجاره و آسیا و آبدنگ و دکان و یخچال و غیره در موقع برداشت هر محصول از طرف مالک در مقابل رسید به انجمن ده تحویل و بمصرف اجراء این قانون خواهد رسید .

تبصره - پنج درصد بهره مالکانه موضوع این قانون مشمول پرداخت مالیات های بردرآمد و مزروعی نمیگردد .

ماده ۱۳ - علاوه بر مالکین دهات که بشرح مندرج در ماده ۱۲ صدی پنج درآمد خود را بمنظور اصلاح امور اجتماعی ده میپردازند اشخاصیکه در دهات دارای اعیانی از هر قبیل باشند و عایدات اعیانی آنها سالانه از سی هزار ریال تجاوز نماید نسبت بمآزاد سی هزار ریال صدی پنج بابت مصارف اجراء این قانون باید بپردازند .

تبصره - در قراء و قصباتی که شهرداری دایر شده و یا بشود از آنچه که عوارض شهرداری به آن تعلق میگیرد پنج درصد امور اجتماعی دریافت نخواهد شد .

ماده ۱۴ - در اراضی که بوسایل مکانیزه کشت و زرع بشود دارای زارع سهم بر نباشد صدی چهل از کل محصول بعنوان سهم مالکانه محسوب و صدی پنج از این صدی چهل کسر میشود که بر طبق مقررات این قانون بمصرف امور اجتماعی کارگران در محل سکونت آنها خواهد رسید .

ماده ۱۵ - در مورد ایجاد و احداث دهاتی که سابقه کشت و زرع ندارد و یا در حال حاضر بکلی متروک و یا بر اثر حوادث فوق العاده و پیش آمد های غیر منتظره بکلی مسلوب المنفعه شود چنانچه مالک یا مالکین تمام وسایل لازمه برای اسکان و رفاه زارعین را با اطلاع قبلی انجمن شهرستان فراهم و در نتیجه ده مسلوب المنفعه آباد

و واحد جدیدی بدهات کشور اضافه نمایند مالک یا مالکین تاده سال پس از بهره برداری از پرداخت صدی پنج و جوه مربوط به امور اجتماعی معاف خواهند بود .
کمکهای فنی هم که بنگاه امور اجتماعی و عمران در این قبیل موارد مینماید برایگان خواهد بود .

ماده ۱۶ - در املاک مفروز بشرط آنکه قسمت مفروز کمتر از دودانگه اصل ملک نباشد و مسکن زارعین هر قسمت در همان اراضی باشد میتوان بنابر تقاضای مالک يك انجمن تشکیل داد و مالک میتواند این سهم مفروز را يك ده مستقل تلقی و نام آنرا بفرماندار مربوطه اطلاع دهد .

ماده ۱۷ - هر گاه عواید ملکی کلاً یا جزاً به اجاره نقد و یا جنس و یا نقد و جنس توأم و اگذار شده باشد مستأجر موظف است بنماینده گی مالک مقررات این قانون را اجراء و معادل مقادیر و مبالغی که بنابر این قانون بعهده مالک است به انجمن تسلیم نموده و از مال الاجاره کسر نماید چنانچه پنج درصد سهم انجمن از پنج درصد مال الاجاره تجاوز کند پرداخت مازاد بر عهده مستأجر است .
در صورتیکه در سند رسمی اجاره نسبت بپرداخت سهم انجمن امور اجتماعی قراری گذارده شده باشد طبق آن رفتار خواهد شد .

ماده ۱۸ - درآمد صدی پنج در آمد مالکانه حاصل از فروش اجناس و صیفی و تره بار و درآمدهای غیر زراعتی باید منتهی در ظرف یک هفته پس از وصول بحساب مخصوصی که از طرف انجمن ده در نزدیکترین شعبه یا نمایندگی بانک کشاورزی یا شعبه بانک ملی ایران و یا هر بانک مجاز دیگری باز شده ریخته شود اگر در حوزه ای چنین شعباتی دایر نباشد و جوه منظور بشخص معتمدی که از طرف انجمن ده معرفی میشود تحویل و ورقه بستانکار به انجمن تسلیم میگردد تا آن جوه در دفاتر مخصوصی که برای این منظور نگاهداری خواهد شد وارد ثبت گردد .

تبصره ۱ - تصرف غیر قانونی در اموال و دارائی انجمنها مشمول مقررات ماده ۱۵۲ قانون مجازات عمومی است .

تبصره ۲ - منظور از مخارج که در این ماده ذکر شده مخارج حمل و نقل و عوارض میدان داری است .

ماده ۱۹ - وجوه انجمن و اموال منقول و مستحدثاتی که از محل درآمدهای اجتماعی ایجاد میشود تحت نظارت و سرپرستی انجمن ده قرار داشته افراده بهیچوجه حق شخصی نسبت به اموال مذکور ندارند . تأسیساتی که از محل وجوه مذکور احداث میگردد باید بمنظوری که احداث شده مورد استفاده قرار گیرند و درآمد حاصله از تأسیساتی که دردهات بوسیله این قانون تحصیل میگردد بحساب درآمد انجمن همان ده گذارده خواهد شد .

ماده ۲۰ - انجمن ده موظف است از مجموع درآمد خود صدی پانزده به انجمن بخش و صدی پنج به بنگاه اصلاح امور اجتماعی و عمران دهات برای انجام وظایفی که بعهده دارند پرداخت نماید هشتاد درصد بقیه باید بمصرف مقاصد منظور در این قانون مربوط بهمان ده برسد .

ماده ۲۱ - بمنظور تسهیل انجام عملیات مورد نظر در این قانون بانك کشاورزی میتواند حداکثر تا پنج برابر درآمد عادی یکساله صندوق امور اجتماعی به انجمنهای ده و بخش باحد اقل سود ممکنه و برای مدت تاده سال وام بپردازد .

اعطای این وام بصندوق انجمن ده منوط بموافقت انجمن بخش و به انجمن بخش منوط بموافقت بنگاه امور اجتماعی و عمران دهات است که ضامن استرداد وام نیز خواهند بود .

ماده ۲۲ - سازمان برنامه در حدود برنامه مصوب خود برای اجرای امور مذکور در این قانون که باقانون برنامه هفت ساله تطبیق کند کمکهای مالی و فنی

لازم را بر طبق آئین نامه مقررات مالی خود به بنگاه امور اجتماعی و عمران دهات خواهد نمود .

ماده ۲۳ - اگر مالک یا نماینده او یا مستأجر و یا متولی موقوفه از پرداخت پنج درصد اصلاح امور اجتماعی و عمران امتناع کند بخشدار بوسیله دادگاه بخش اقدام بوصول خواهد نمود و دادگاه مکلف است موضوع را خارج از نوبت رسیدگی کرده حکم صادر و اجراء نماید حکم دادگاه قطعی است این قبیل دادخواستها از هزینه دادرسی معاف میباشند .

فصل چهارم - مواد متفرقه

ماده ۲۴ - تعهدات و موافقتنامه‌هاییکه در حدود مقررات و قوانین کشور تا کنون در مورد امور عمرانی و اجتماعی بین وزارت کشور و سازمانهای مختلف دولتی و ملی و خصوصی و بین المللی و مانند آن منعقد گردیده و همچنین طرحها و موافقتنامه‌هایی که در جریان بوده یا بعداً تنظیم و منعقد میگردد بوسیله بنگاه اصلاح امور اجتماعی و عمران دهات تعقیب و اجرا خواهد شد .

ماده ۲۵ - بنگاه امور اجتماعی و عمران دهات میتواند کمکهای مالی که ممکن است از طرف اشخاص یا سازمانهای مختلف ملی و بین المللی و مانند آن بمنظور کمک پیشرفت این قانون و بهبود وضع اجتماعی کشاورزان و بالابردن سطح فرهنگ و بهداشت و زندگی آنان اهداء شود قبول نموده و بر طبق مقررات و موافقتنامه‌هایی که بین اهداء کننده و وزارت کشور با بنگاه امور اجتماعی و عمران دهات امضاء میشود بمصرف برساند .

ماده ۲۶ - وزارت دارائی مکلف است سهم عمرانی دهات را که جزو مالیات سال ۱۳۳۴ املاک مزروعی مطابق ماده ۱۱ قانون مالیات بردرآمد مصوب دهم مرداد ۱۳۳۴ کمیسیون مشترک مجلسین وصول نموده و مینماید سهم هر دهه را باینانک کشاورزی

محل خود بحساب انجمن همان‌ده که موافق این قانون تشکیل می‌گردد تسلیم نماید و جوهر مزبور مطابق ماده ۲۰ بمصرف خواهد رسید .

ماده ۲۷ - مالکین مکلف هستند اراضی مورد احتیاج برای جاده‌های اصلی یا فرعی را مجاناً در اختیار دولت و یا انجمنها بگذارند . بهای عادله اعیانی و مستحدثاتی که در اثر ایجاد جاده‌های اصلی از بین می‌رود باید بمالکین پرداخت گردد .

ماده ۲۸ - انجمنهاییکه بموجب این قانون تشکیل میشود قائم مقام انجمن و شوراهای سابق بوده و کلیه دارائی و جوهر موجود در بانک و سپرده نزد اشخاص خارج به انجمن فعلی منتقل خواهد شد .

ماده ۲۹ - در شهرستان هایی که فاقد سازمان بخش است و چنین سازمانی بوجود نیامده انجمن شهرستان قائم مقام انجمن امور اجتماعی و عمران بخش خواهد بود .

ماده ۳۰ - بنگاه امور اجتماعی و عمران کشور مکلف است آخر تیر ماه هر سال گزارش کامل عملیات سال قبل را که حاوی کلیه اقدامات عمرانی و اجتماعی و آمار و وصولیها و هزینه‌های انجمنها خواهد بود بوزارت کشور تسلیم و برای استحضار عموم طبع و منتشر نماید .

ماده ۳۱ - وزارت کشور مکلف است آئین نامه‌های اجرائی این قانون را در ظرف مدت ششماه از تاریخ تصویب تقدیم کمیسیونهای مربوطه مجلسین نماید این آئین نامه‌ها تا تصویب کمیسیونهای مجلسین موقتاً قابل اجرا خواهد بود .

ماده ۳۲ - قانون بنگاه عمرانی کشور مصوب ۱۳۳۴/۵/۱۱ کمیسیون مشترك مجلسین و همچنین موادی که در قانون سازمان عمرانی کشور و از دیادسهم کشاورزان مصوب ۱۳۳۴/۵/۵ کمیسیون مشترك مجلسین و یا قوانین دیگر که با این قانون مغایرت دارد از تاریخ تصویب این قانون ملغی است .

تبصره ۵ - قانون اصلاح امور اجتماعی و عمران دهات تا پایان سال ۱۳۳۷ بطور آزمایش اجرا خواهد شد.

ماده ۳۳ - وزارت کشور - دادگستری - فرهنگ - بهداری - کشاورزی
مأمور اجرای این قانون میباشند.

قانون فوق که مشتمل بر سی و سه ماده و یازده تبصره است در جلسه روز سه شنبه بیست و هشتم تیر ماه یک هزار و سیصد و سی و پنج بتصویب مجلس شورای ملی رسید.
رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۵/۵/۶ بتصویب
مجلس سنا رسیده است

قانون راجع به اجازه تمدید اجرای قانون آزمایشی اصلاح

امور اجتماعی و عمران دهات

مصوب ۱۵ مهر ماه ۱۳۳۸

ماده واحده - بوزارت کشور اجازه داده میشود قانون اصلاح امور اجتماعی و عمران دهات مصوب امر دادمه ۱۳۳۵ را تا پایان سال ۱۳۳۸ کماکان بعنوان آزمایش اجرا نماید.

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده است در جلسه پنجشنبه پانزدهم مهر ماه یک هزار و سیصد و سی و هشت بتصویب مجلس شورای ملی رسید.
رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۸/۸/۲۵ بتصویب
مجلس سناریسیده است

قانون مربوط به اجازه تمدید برقراری مقررات فرمانداری

نظامی در تهران و حومه و راه آهن سراسری و پلها

مصوب ۸ مهرماه ۱۳۳۵

ماده واحده - بدولت اجازه داده میشود که مقررات فرمانداری نظامی را در

نقاط مشروحه زیر :

۱- شهرستان تهران و حومه تاریخ انقضاء ۱۳۳۵/۵/۱۵

۲- راه آهن سراسری و پلها تاریخ انقضاء ۱۳۳۵/۵/۹

از تاریخ انقضاء بمدت سه ماه دیگر تمدید نماید.

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده است در جلسه یکشنبه هشتم مهرماه

یکهزار و سیصد و سی و پنج بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۵/۶/۸ بتصویب

مجلس سناریسیده است

قانون راجع به اصلاح ماده پنج قانون آمار و سرشماری

مصوب ۱۵ آبانماه ۱۳۳۵

ماده واحده - ماده ۵ قانون آمار و سرشماری بطریق زیر اصلاح میشود:

وزارت کشور در صورت احتیاج برای تعلیم و تربیت آمارشناسان و آمارگران

بتعداد کافی میتواند کلاسهای مخصوصی تشکیل دهد و محصلین آنرا از بین کارمندان

دولت که سن آنها از چهل و پنج سال بیشتر نباشد انتخاب نماید.

تبصره - آئین نامه مربوط به تشکیل کلاسهای مخصوص و برنامه‌های تعلیماتی بوسیله اداره آمار عمومی تهیه و پس از موافقت وزارت کشور و تصویب شورای عالی فرهنگ بموقع اجراء گذارده شود.

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده و یک تبصره است در جلسه سه شنبه پانزدهم آبانماه یکهزار و سیصد و سی و پنج بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۶/۷/۲۴ بتصویب
مجلس سنا رسیده است

قانون مربوط به اجازه تمدید مدت فرمانداری نظامی در شهرستان تهران

مصوب ۲۹ آبانماه ۱۳۳۵

ماده واحده - بدولت اجازه داده میشود که مقررات فرمانداری نظامی رادر شهرستان تهران و حومه از تاریخ انقضاء (پانزدهم آبانماه یکهزار و سیصد و سی و پنج) برای مدت سه ماه دیگر تمدید نماید.

این قانون که مشتمل بر ماده واحده است در جلسه سه شنبه بیست و نهم آبانماه یکهزار و سیصد و سی و پنج بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۵/۸/۱۶ بتصویب
مجلس سنا رسیده است

قانون مربوط به تمدید مدت اجراء قانون مصوب ۲۲/۱۲/۱۳۳۴ تا آخر

اسفند ماه ۱۳۳۵

مصوب اول آذرماه ۱۳۳۵

ماده واحده - بدولت اجازه داده میشود لویحی که طبق قانون مصوب ۳۴/۱۲/۲۲ تا آخر آبانماه ۱۳۳۵ مجری بوده است تا آخر اسفندماه ۱۳۳۵ کماکان مجری بدارد.

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده است در جلسه پنجشنبه اول آذر ماه یکپهزار و سیصد و سی و پنج بتصویب مجلس شورای ملی رسید.
رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۵/۹/۲۳ بتصویب
مجلس سناریسیده است

طرح قانونی راجع به شکار

مصوب ۱۱ بهمن ماه ۱۳۳۵

ماده ۱ - بمنظور حفظ نسل انواع شکار و نظارت در اجرای مقررات مربوط به آن سازمان مستقلی بنام قانون شکار ایران تشکیل و ریاست آن بفرمان همایونی بیکی از شخصیتهای بارز و علاقمند به اینکار محول میگردد.

ماده ۲ - اعضاء قانون از هشت نفر بطریق زیر تشکیل میشود:

الف - وزیر کشور و رئیس ستاد ارتش .

ب - شش نفر از مطلعین به امور شکار برای مدت چهار سال بنا به پیشنهاد رئیس

قانون و فرمان همایونی .

تبصره ۱- ریاست و عضویت کانون شکار ایران افتخاری و بدون حقوق خواهد بود .

تبصره ۲- کانون شکار ایران درمرکز استانها و شهرستانها و بخشها دارای شعب و سازمان خواهد بود که طرزتشکیل ووظایف آنها بموجب آئین نامه تعیین خواهد شد .

تبصره ۳- تأسیس باشگاههای شکار با اجازه کانون شکار ایران خواهد بود و اساسنامه باشگاههای مزبور باید بتصویب کانون برسد.

ماده ۳- وظایف کانون شکار.

از تاریخ تصویب این قانون و تشکیل کانون مبادرت بهر نوع شکاردر مناطقی که کانون تعیین خواهد نمود موکول به تحصیل پروانه از کانون شکار ایران خواهد بود .

تبصره ۱- تعیین مناطق و بهای پروانه و تنظیم مقررات شکار و خرید و فروش انواع شکار مجاز یا غیر مجاز بموجب آئین نامه خواهد بود .

تبصره ۲- تعیین شکار انواع حیوانات غیر مجاز و مناطق و فصول ممنوعه از طرف کانون بوسیله درج در روزنامه رسمی کشور و یکی از جراید کثیرالانتشار به اطلاع عموم خواهد رسید .

ماده ۴- بهای پروانه شکار مذکور در تبصره ۱ ماده ۳ از سیصد تا ده هزار ریال متناسب نوع شکار از طرف کانون تعیین میشود و وجوه حاصله از آن وهمچنین جرائم مذکوره در ماده پنج این قانون برای هزینه های مربوط و حفظ نسل شکار به کانون تخصیص داده میشود و کانون شکار ایران دارای شخصیت حقوقی و استقلال مالی خواهد بود .

تبصره ۱- کانون بکشاورزان برای جلوگیری از حیوانات مضر بمزارع و

همچنین بگله‌داران برای حفاظت گله پروانه مجانی میدهد .

تبصره ۲ - کانون‌ترازنامه سالیانه خود را در خردادماه هر سال تنظیم و منتشر خواهد ساخت .

ماده ۵ - هر کس بدون پروانه و یا در مناطقی که کانون صید و یا فصل و یا طریق و یا نوع و یا فروش آنرا منع نموده مبادرت بشکار و یا فروش شکار غیر مجاز و یا غیر فصل آن نماید مجرم محسوب و در دادگاههای عمومی محاکمه و بجزس تأدیبی از یازده روز تا دو ماه یا پرداخت جریمه نقدی از دو هزار تا بیست هزار ریال یا بهر دو مجازات محکوم خواهد گردید .

تبصره ۱ - در صورت تکرار جرم علاوه بر رعایت مقررات ماده بیست و پنج اصلاحی قانون مجازات عمومی و سائل شکار متخلف طبق آئین نامه بنفع کانون شکار ضبط و پروانه شکار لغو خواهد شد و کانون شکار میتواند تا مدت پنج سال برای اشخاص مذکور در بالا از صدور پروانه شکار خودداری نماید .

تبصره ۲ - در صورتیکه شکار بانان و یا مستحفظین جنگلها و رودخانهها و یا مأمورین نظامی و انتظامی مرتکب جرائم مذکور در مواد بالا بشوند بحد اکثر مجازات مقرر در این قانون محکوم خواهند شد .

تبصره ۳ - هر گاه مأمورین مربوط گزارش خلاف واقعی که مقصود از آن نفع شخصی یا اعمال غرض نسبت به اشخاص باشد بدهند بمجازات مقرر در ماده ۲۸۴ قانون مجازات عمومی محکوم میشوند .

ماده ۶ - آئین نامه‌های مربوط به این قانون از طرف کانون شکار ایران تهیه و پیشنهاد وزارت کشور بتصویب هیئت وزیران خواهد رسید .

ماده ۷ - وزارت کشور و وزارت دادگستری و وزارت کشاورزی مأمور اجرای این قانون خواهند بود .

طرح فوق مشتمل بر هفت ماده و ده تبصره در جلسه روز پنجشنبه یازدهم بهمن ماه یکم هزار و سیصد و سی و پنج بتصویب مجلس شورای ملی رسیده است .
رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون فوق در جلسه ۱۳۳۵/۱۲/۴ بتصویب
مجلس سنا رسیده است

قانون راجع به انتقال وجوه حاصله از فروش اراضی یوسف آباد

بیانک ساختمانی

مصوب ۱۴ بهمن ماه ۱۳۳۵

ماده ۱ - وزارت دارائی مکلف است از تاریخ تأسیس بانک ساختمانی منتهی تا یکماه عملیات زیر را انجام دهد :

الف - کلیه وجوه حاصله از فروش اراضی یوسف آباد آنچه از ۰.۵٪ پرداختی صاحبان اراضی که تا این تاریخ مصرف نشده است و آنچه از سود متعلقه بمعاملات اقساطی را که تا کنون وصول شده پس از وضع شش میلیون ریال بابت بهای یوسف آباد نقداً و کلیه قبوض اقساطی را که هنوز وصول نشده عیناً بیانک مزبور تحویل نماید .

ب - سهمی دولت از قنات یوسف آباد را بیانک ساختمانی منتقل نماید .

ج - بقیه اراضی یوسف آباد را که تا تاریخ پنجم بهمن ابلاغ و اگذاری آن بنام کارمندان دولت صادر نشده است با کلیه سوابق و پرونده‌های مربوطه به بانک ساختمانی منتقل نماید .

تبصره - بانک ساختمانی قائم مقام قانونی وزارت دارائی است که نسبت بصدور قباله بنام صاحبان آن و رفع اشکال و اختلاف بین کارمندان دولت و وصول

اقساط بدهی صاحبان اراضی اقدام نماید کلیه سوابق امور مربوطه به اراضی یوسف آباد ببانک ساختمانی تحویل خواهد شد .

ماده ۴ - کلیه وجوه دریافتی از وزارت دارائی طبق ماده یک این قانون و سود معاملات اقساطی و حق الشرب وصولی و ۰.۵٪ پرداختی صاحبان اراضی و بهای حاصله از فروش بقیه اراضی که در اختیار بانک قرار میگیرد و توسط بانک منحصرأبمصرف تأمین آب کافی برای کلیه قطعات یوسف آباد و نهر کشی یا لوله کشی و جدول سازی و تسطیح و اسفالت خیابانها و تهیه برق و ساختمان اماکن عمومی از قبیل مسجد - دبستان - دبیرستان - پست - بهداری - بیمارستان و سایر عملیات عمرانی کوی مزبور خواهد رسید .

ماده ۳ - وزارت دارائی و وزارت کشاورزی مأمور اجرای این قانون میباشند. قانون فوق که مشتمل بر سه ماده و یک تبصره است در جلسه یکشنبه چهاردهم بهمن ماه یک هزار و سیصد و سی پنج بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون فوق در جلسه ۱۳۳۴/۴/۳ بتصویب مجلس
سنارسیده است

طرح قانونی مربوط بمنع ساختمان مسکن و ادارات در پارک شهر

مصوب ۲۸ بهمن ماه ۱۳۳۵

ماده واحده - ایجاد هر گونه ساختمانی که تخصیص بمسکن یا به ادارات و یا مؤسسات داشته باشد در پارک شهر واقع در محلی که سابقاً سنگلج نامیده میشد و اینک محصور بوده و از شمال بخیا بان ورزش و از جنوب بخیا بان سنگلج جنوبی و از مغرب بخیا بان شاهپور و از شرق بخیا بان خیام منتهی میشود ممنوع خواهد بود وزارت کشور مأمور اجرای این قانون میباشد .

تبصره - کلیه میدانها و باغهای عمومی درهر شهرستان مشمول این قانون خواهد بود .

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده و يك تبصره است در جلسه يكشنبه بیست و هشتم بهمن ماه یکهزار و سیصد و سی پنج بتصویب مجلس شورای ملی رسید .
نایب رئیس مجلس شورای ملی - امان الله اردلان

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۴/۹/۱۵ بتصویب
مجلس سنا رسیده است

طرح قانونی مربوط به ادامه اجرای لایحه معادن

تا آخر خرداد ماه ۱۳۳۶

ماده واحده - بدولت اجازه داده میشود که اجرای لایحه معادن را تا آخر خرداد ماه سال ۱۳۳۶ ادامه دهد .

طرح قانونی فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه روز سه شنبه بیست و هشتم اسفند ماه یکهزار و سیصد و سی و پنج بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۶/۱/۲۸ بتصویب
مجلس سناریسیده است

قانون معادن

مصوب ۲۹ فروردین ماه ۱۳۳۶

ماده ۱ - مواد معدنی از نظر اکتشاف و بهره برداری بطبقات سه گانه

زیر تقسیم میشود :

طبقه اول عبارت است از :

مواد معدنی که معمولاً بمصرف ساختمانی و صنایع مربوطه میرسد مانند :
سنگ گچ - سنگ آهک - سنگهای ساختمانی - سنگ مرمر - سنگ تراورس
خاکرس و ماسه گرانیت و اسیدیان و کوارتزیت و امثال آن .
طبقه دوم عبارت است از :

الف - مواد معدنی فلزی مانند آهن - کرم - منگنز - کبالت - مس -
نیکل - انیمنون - قلع - روی - جیوه - سرب - وانادیوم - طلا - نقره - پلاتین
و امثال آن .

ب - نیتراتها - فسفاتها - نمک طعام - نمکهای قلیائی - براتها - مانیزی و
نمکهای نظیر آن و آبهای معدنی و امثال آن .

ج - سوختهای جامد مانند ذغال سنگ - لنییت - تورب - سنگهای قیری
و امثال آن .

د - خاکسرخ - گوگرد - پنبه نسوز - خاک نسوز و میکا - گرافیت و
امثال آن .

ه - سنگهای قیمتی مانند الماس - زمرد - یاقوت - فیروزه و امثال آن .
طبقه سوم عبارت است از :

کلیه مواد نفتی - قیر - گازهای طبیعی و مواد رادیواکتیو مانند رادیوم
توریوم - اورانیوم و کلیه موادی که جهت استفاده نیروی اتمی بکار میرود .

تبصره - - نسبت بموادیکه نام برده نشده و از جهت طبقه بندی مورد تردید
واقع شود و همچنین مواد معدنی که شامل چند ماده از یک طبقه و موادی از طبقه
دیگر باشد بر حسب نوع و اهمیت و ارزش مواد مزبور شورای عالی معادن طبقه آنرا
معلوم خواهد نمود .

ماده ۲ - الف - معادن طبقه اول در هر ملکی واقع باشد متعلق بصاحب ملك است و معادن واقع در اراضی که مالك خاص ندارد متعلق بدولت است .

تبصره - اختلاف بین اشخاص در مالکیت اراضی که معدن در آن واقع است مانع عملیات بهره برداری معدن از طرف دولت نخواهد بود فقط بهره مالکانه طبق این قانون در صندوق وزارت دادگستری تودیع و پس از صدور حکم قطعی بصاحب حق داده میشود .

ب - معادن طبقه دوم - اکتشاف و بهره برداری از معادن طبقه دوم طبق مواد مقرر در این قانون از طرف وزارت صنایع و معادن مستقیماً بعمل میآید و باموجب پروانه بمؤسسات و اشخاص واگذار میشود اشخاصی که معادن مزبور در ملك آنها واقع است حق الارض طبق ماده ۱۲ به آنها پرداخت میگردد و از تاریخ تصویب این قانون مالکین تا یکسال در اخذ پروانه اکتشاف بر سایرین حق تقدم خواهند داشت .

ج - معادن طبقه سوم مطلقاً متعلق بدولت میباشد و بهای ملك که معدن طبقه سوم در آن واقع شده است و یا اراضی مورد احتیاج بقیمت عادلانه قبل از کشف معدن پرداخت خواهد شد و در صورت عدم توافق در قیمت بطریق داوری عمل خواهد شد .

ماده ۳ - اکتشاف و بهره برداری از معادن طبق آئین نامه های معادن بطریق زیر واگذار میشود :

الف - نسبت بمعادن طبقه اول - مالکین زمین با اجازه وزارت صنایع و معادن و پرداخت حقوق دولتی و رعایت آئین نامه های معادن میتوانند از معادن واقع در ملك خود بهره برداری نموده و یا بهره برداری آنرا بدیگری واگذار نمایند .

تبصره - در صورتیکه مالك و یا مالکین زمین نخواهند یا نتوانند از معدن واقع در ملك خود که مورد احتیاج باشد بهره برداری نمایند دولت میتواند ششماه پس از

اخطار و طبق آئین نامه مربوطه مطابق ماده ۹ این قانون از آن بهره برداری نموده و بهره مالکانه آنرا طبق ماده ۱۲ بمالك بپردازد زمینهای مزروعی مشمول این تبصره نخواهند بود.

ب - نسبت بمعادن طبقه دوم اکتشاف و بهره برداری منوط بس دریافت پروانه اکتشاف و پروانه بهره برداری از وزارت صنایع و معادن و رعایت مقررات آئین نامه خواهد بود.

ماده ۴ - کاشف معدن کسی است که پروانه اکتشاف از وزارت صنایع و معادن تحصیل نموده و بر طبق آئین نامه اکتشاف عمل کرده و کشف معدن بنام او ثبت و گواهی نامه کشف صادر شده باشد.

تبصره - مدت اعتبار گواهی نامه کشف بمنظور استفاده حق اکتشاف برای کشف از تاریخ ثبت ۲۵ سال خواهد بود و این حق قابل انتقال بغير میباشد.

ماده ۵ - در صورتیکه پروانه اکتشاف بارعایت مواد این قانون بغير مالك داده شود مالك زمین نمیتواند از عملیات اکتشافی و بهره برداری در زمینهای خود جلوگیری نماید مگر در مواردی که محل اکتشاف در باغات و اراضی مزروعی و حریم قنوات و ابنیه باشد در این صورت باید قبلاً رضایت مالك تحصیل شود.

هر گاه کسیکه پروانه اکتشاف گرفته است بمقررات آئین نامه اکتشاف عمل ننماید وزارت صنایع و معادن پروانه او را لغو مینماید.

تبصره - مدت اعتبار پروانه اکتشاف دو سال است و نیز مدت اعتبار پروانه هاییکه قبل از تصویب این قانون صادر شده در صورتیکه طبق آئین نامه مراحل اکتشافی را طی نموده باشد تا انقضای مدت دو سال با پرداخت حق صدور پروانه قابل تمدید است و در غیر این صورت پروانه اکتشافی لغو حق تقدم برای مالك طبق این قانون برای يك مرتبه ملحوظ خواهد شد.

ماده ۶- دارنده گواهی نامه کشف در ظرف مدت یکسال از تاریخ صدور گواهی مزبور میتواند از وزارت صنایع و معادن درخواست صدور پروانه بهره برداری بنماید در صورتیکه شورای عالی معادن صلاحیت فنی و مالی او را تصدیق نماید پروانه بهره برداری بنام او صادر خواهد شد در صورت انقضای مدت مزبور باره درخواست کشف از لحاظ عدم صلاحیت فنی و مالی وزارت صنایع و معادن طبق ماده ۹ عمل خواهد کرد بهره بردار حقوق کشف را بر طبق ماده ۱۵ باید بپردازد.

وزارت صنایع و معادن مکلف است بمالکین جهت دریافت پروانه بهره برداری ابلاغ نماید که در ظرف شش ماه درخواست پروانه بهره برداری بنمایند .

ماده ۷- تقاضا کنندگان پروانه اکتشافات موظفند برای هر سال و هر کیلومتر مربع زمین مورد درخواست اکتشاف خود مبلغ ۳۰ ریال در مقابل قبض بندوق وزارت صنایع و معادن بپردازند و در صورت عدم صدور پروانه اکتشاف بنام متقاضی وجوه مأخوذه مسترد خواهد شد .

تبصره ۱- از یک کیلومتر مربع کمترین کیلومتر مربع محسوب میشود.

تبصره ۲- حداکثر وسعت زمین مورد درخواست هر پروانه اکتشاف چهل کیلومتر مربع خواهد بود و شرکتهای ایرانی که حائز صلاحیت فنی و مالی باشند میتوانند باموافقت شورای عالی معادن بیش از یک پروانه اکتشاف دریافت نمایند .

ماده ۸- دارنده پروانه اکتشاف باید در موقع درخواست گواهینامه کشف

آن قسمت از زمین موضوع پروانه را که معدن در آن کشف شده بامشخصات کامل تعیین نموده و نقشه آن را جهت صدور گواهینامه کشف بوزارت صنایع و معادن تسلیم نماید و در صورتیکه متقاضی طبق مقررات آئین نامه اکتشاف عمل نموده باشد گواهینامه کشف بنام او صادر شود.

ماده ۹- در مواردیکه مدت اجازه یا قرارداد یا پروانه بهره برداری منقضی شده و یا اجازه یا پروانه بهره برداری لغو شود و یا قرارداد بهره برداری فسخ گردد وزارت صنایع و معادن نسبت به بهره برداری آن بطریق زیر عمل خواهد نمود :

الف- رأساً طبق اصول بازرگانی از آن بهره برداری نماید .

ب- بهره برداری معدن را یکی از مؤسسات یا سازمانهای دولتی واگذار نماید.

ج - شرایط بهره برداری معدن را از حیث صلاحیت بهره برداری و طرز مدت بهره برداری تعیین نموده و میزان درآمد دولت را که در بند های الف و ب ماده ۱۱ مندرج است حداقل قرارداد بین کسانی که صلاحیت فنی و مالی دارند بمزایده بگذارد و نسبت بمعادنی که اهمیت کمتری دارد با تشخیص شورای عالی معادن بطریق مزایده عمومی عمل نماید .

تبصره ۱- در مواردیکه مدت اجازه یا پروانه یا قرارداد بهره برداری منقضی شود و گذاری مجدد بهره برداری معدن از طریق مزایده بعمل خواهد آمد و بهره بردار اولی با تساوی شرایط حق تقدم خواهد داشت .

تبصره ۲- پرداخت بهای اموال مورد استفاده معدن متعلق به بهره بردار اولی بعهد بهره بردار دومی خواهد بود و طبق آئین نامه بهره برداری انجام خواهد گرفت.

ماده ۱۰- هر گاه دارنده پروانه بهره برداری بمقررات قانون و آئین نامه مربوطه عمل نماید وزارت صنایع و معادن میتواند باتصویب شورای عالی معادن پروانه مزبور را لغو و طبق ماده ۹ عمل نماید .

ماده ۱۱- بهره بردار مکلف است حقوق دولت را بماند زیر بپردازد :

الف- برای معادن طبقه اول پنج درصد از محصول استخراج شده در سر معدن با بهای آن بنرخ روز بر طبق آئین نامه بهره برداری به انتخاب وزارت صنایع و معادن .

تبصره - مالکین اراضی که معادن شن و ماسه و خاک رس در ملک آنها واقع است از پرداخت حقوق دولتی معاف میباشند.

ب - برای معادن طبقه ۲ چهار درصد از محصول استخراج شده در سر معدن یا بهای آن بنرخ روز بر طبق آئین نامه بهره برداری به انتخاب وزارت صنایع و معادن در صورت اختلاف بین بهره بردار و دولت در قیمت مواد معدنی به تراضی طرفین قیمت تعیین خواهد شد در صورت بروز اختلاف رأی شورای عالی معادن قاطع است.

ماده ۱۲ - بهره بردار مکلف است بهره مالکانه معادن طبقه یک و حق الارض معادن طبقه دو را بمیزان سه درصد محصول استخراج شده در سر معدن یا بهای آن بنرخ روز طبق آئین نامه بهره برداری بمالک بپردازد و انتخاب هر یک از دو شق مذکور با مالک است.

ماده ۱۳ - حقوق دولتی و بهره مالکانه و حق الارض از معدنی که پروانه بهره برداری آن قبل از تصویب این قانون صادر شده بموجب مقررات این قانون باید پرداخت نمود و نسبت بقرار دادهائیکه قبل از تصویب این قانون منعقد شده است مادام که بقوت خود باقی است طبق شرایط همان قراردادها عمل خواهد شد.

ماده ۱۴ - هر گاه در اثر عملیات اکتشافی یا بهره برداری خساراتی به ملک وارد شود اکتشاف کننده یا بهره بردار مکلف بجبران آن خواهد بود و مالک میتواند جبران خسارت خود را از طریق محاکم صالحه یا داوری طبق قانون آئین دادرسی مدنی تقاضا نماید.

ماده ۱۵ - بهره بردار مکلف است هزینه عملیات اکتشافی را طبق آئین نامه اکتشاف و حق کشف را از قرار یک درصد محصول استخراج شده در سر معدن یا بهای آن بنرخ روز طبق آئین نامه بهره برداری به انتخاب کاشف از تاریخ شروع بهره برداری

تا آخر مدت اعتبار گواهینامه کشف بکاشف پیردازد .

ماده ۱۶ - مدت اجازه یا پروانه بهره برداری معادن که از طریق مزایده واگذار میشود نباید از سی سال بیشتر باشد .

ماده ۱۷ - هر گاه برای اکتشاف یا بهره برداری معدن احتیاج به استفاده اراضی پیدا شود اکتشاف کننده یا بهره بردار نتواند با مالک راجع به میزان اجرت المثل توافق نماید باید مقدار اراضی مورد نیاز خود را تعیین و درخواست خود را بشورای عالی معادن تسلیم نماید شورای عالی پس از تشخیص احتیاج و مقدار اراضی مورد نیاز باید مبلغی را بعنوان اجرت المثل با نظر کارشناس تعیین نماید که اکتشاف کننده یا بهره بردار در صندوق دادگستری تودیع و سپس شروع بعملیات لازم نماید تا رفع اختلاف بین مالک و اکتشاف کننده یا بهره بردار از طریق داوری طبق آئین دادرسی مدنی یا محاکم صالح بعمل آید.

ماده ۱۸ - برای انجام وظایف مذکور در این قانون و تهیه آئین نامه لازم شورائی بنام شورای عالی معادن مرکب از هفت نفر اشخاص زیر در وزارت صنایع و معادن تشکیل میشود :

- ۱- وزیر صنایع و معادن یا قائم مقام او .
- ۲- مدیر کل فنی معادن وزارت صنایع و معادن .
- ۳- یک نفر از مستشاران یا رؤسای شعب دیوان عالی کشور بمعرفی وزارت دادگستری .
- ۴- یک نفر از استادان دانشگاه که مهندس معدن باشد بمعرفی دانشگاه برای مدت دو سال .
- ۵- یک نفر مطلع در امور حقوقی بنا بر پیشنهاد وزیر صنایع و معادن و

تصویب هیئت وزیران برای مدت دو سال .

۶- دو نفر از بهره‌برداران معادن بمعرفی اطاق صنایع و معادن برای مدت دو سال و مادام که اطاق صنایع و معادن تأسیس نشده به انتخاب وزیر صنایع و معادن برای مدت دو سال .

تبصره ۱ - انتخاب مجدد اعضاء شورای عالی معادن بلامانع است .

تبصره ۲ - آئین‌نامه و طرز تشکیل و اداره جلسات و تعیین حق حضور اعضاء شورای عالی معادن را هیئت وزیران تصویب خواهد نمود .

ماده ۱۹ - دولت میتواند از نظر مصالح عمومی کشور در موارد ضروری و بر حسب احتیاج بهره‌برداری بعضی از معادن را بخود اختصاص دهد در اینصورت حقوق کسانی که بر طبق این قانون حقی برای آنها در آن معادن شناخته شده مانند بهره‌مالکانه و حق الارض صاحبان اراضی و حق الکشف و غیره باید رعایت شود .

ماده ۲۰ - وزارت صنایع و معادن مکلف است در کلیه معادن کشور از لحاظ جلوگیری از تخریب و تضييع ذخائر معدنی و اجرای تعهدات اکتشاف کنندگان و بهره‌برداران طبق آئین‌نامه‌های مربوطه نظارت نماید .

ماده ۲۱ - وزارت صنایع و معادن مکلف است دستگاه مجهزی جهت راهنمایی و کمک به اکتشاف و بهره‌برداری و نقشه‌برداری و زمین‌شناسی و تعیین ذخائر معدنی و نظارت بر معادن کشور ایجاد نماید . برای انجام امور مذکور در این ماده صدی پنجاه (۵۰٪) سهم دوات از درآمدهای حاصله از معادن کشور (باستثناء نفت) و وجوه مذکور در ماده ۷ اختصاص داده میشود که تحت نظر وزیر صنایع و معادن بمصرف برسد و مشمول مقررات محاسبات عمومی نخواهد بود .

ماده ۲۲ - کلیه امور مربوط به معادن از قبیل راهنمایی برای اکتشاف و نظارت

در بهره برداری و وصول درآمد معادن و بطور کلی امور مربوط به اجرای این قانون بعهده وزارت صنایع و معادن میباشد.

ماده ۲۳- رؤسا و کارمندان و مهندسی که در ادارات و سازمانها و شرکتهای دولتی مربوط به امور معادن کار میکنند بهیچ عنوان چه مستقیم و چه غیر مستقیم نمیتوانند در مدت اشتغال بخدمت و تا دو سال بعد از ترک خدمت دولت در اکتشاف و بهره برداری معادن ذینفع و یا ذیسهام بشوند.

تبصره ۵- متخلفین از مقررات این ماده به انفصال ابد از خدمات دولتی و از شش ماه تا یکسال حبس تأدیبی محکوم میشوند.

ماده ۲۴- وزارت صنایع و معادن مجاز است با موافقت شورای عالی معادن تصویب هیئت دولت بدون پرداخت حقوق گمرکی و عوارض راه و شهرداری فقط ادوات و لوازم عملیات اکتشافی معادن و آزمایش مواد معدنی مورد احتیاج خود را از خارج وارد کند.

ماده ۲۵- هر کس بدون اخذ پروانه بهره برداری از وزارت صنایع و معادن اقدام به بهره برداری معادن نماید بحسب تأدیبی از دو ماه تا شش ماه و یا بپرداخت غرامت از ده هزار ریال تا سی هزار ریال یا هر دو مجازات محکوم خواهد شد.

تبصره ۶- در مورد معادن طبقه اول مالک و نماینده او در اکتشاف و استخراج بمیزان احتیاج شخصی ولو پروانه نگرفته باشد مجاز بوده و مستثنی از ماده فوق میباشد.

ماده ۲۶- وزارت صنایع و معادن کلیه آئین نامهها و مقررات مربوط به اجرای این قانون را با موافقت شورای عالی معادن در ظرف سه ماه از تاریخ تصویب این قانون تهیه و بتصویب هیئت وزیران میرساند.

ماده ۲۷- این قانون از تاریخ تصویب جایگزین کلیه قوانین و آئین نامهها

و مقررات مربوطه بمعادن خواهد بود .

ماده ۲۸- وزارت صنايع و معادن و وزارت دادگستري مأمور اجرای اين قانون میباشند .

قانون فوق که مشتمل بر بیست و هشت ماده و چهارده تبصره است در جلسه پنجشنبه بیست و نهم فروردین ماه یکهزار و سیصد و سی و شش بتصویب مجلس شورای ملی رسید .
رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۶/۲/۲۱ بتصویب
مجلس سناریسیده است

قانون اصلاح ماده ۱۳ قانون راجع بورود و اقامت

اتباع خارجه در ايران

مصوب ۲۹ فروردین ماه ۱۳۳۶

ماده ۱- ماده ۱۳ قانون راجع بورود و اقامت اتباع خارجه در ايران مصوب نوزدهم اردیبهشت ماه ۱۳۱۰ بشرح ذیل اصلاح میشود :

ماده ۱۳- برای حفظ امنیت و یا مصالح عمومی و یا بملاحظات صحی هیئت وزیران میتواند تصمیمات ذیل را که ورود و اقامت و خروج و عبور خارجیان را محدود یا مشروط مینماید اتخاذ کند .

الف- جلوگیری از کلیه یا قسمتی از مرادات سرحدی .

ب- منع توقف موقتی یا دائمی در بعضی از مناطق یا عبور از بعضی مناطق ایران .

ج- اتخاذ وسائل مخصوص نظارت نسبت بخارجیان در موارد فوق العاده .

د- خارجیانی را که بدون داشتن اسناد لازم وارد خاک ایران شده یا میشوند

و یا با داشتن اسناد لازم از راههای غیر مجاز بکشور وارد گردیده یا میگردند علاوه بر مجازات مقرر در قانون ورود و خروج اتباع خارجه مصوب نوزدهم اردیبهشت ماه ۱۳۱۰ بنا بر پیشنهاد وزارت جنگ آنرا برای مدتی که از پنج سال تجاوز نکند ملزم به اقامت اجباری در محل معین نموده و یا اینکه آنها را از کشور اخراج نماید .

ماده ۴ - وزارت جنگ - وزارت کشور - وزارت دادگستری مأمور اجرای

این قانون میباشند .

قانون فوق که مشتمل بر دو ماده است در جلسه پنجشنبه بیست و نهم فروردین ماه یک هزار و سیصد و سی و شش بتصوب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۲/۱۲/۱۳۳۴ بتصوب

مجلس سنا رسیده است

قانون اصلاح قسمت اخیر ماده ۲ و ماده ۱۰ قانون ورود و اقامت

اتباع خارجه در ایران

مصوب ۲۴ آذرماه ۱۳۳۶

ماده واحده - قسمت اخیر ماده ۲ و ماده ۱۰ قانون ورود و اقامت اتباع خارجه

در ایران مصوب اردیبهشت ماه ۱۳۱۰ بطریق ذیل اصلاح میشود :

الف - قسمت اخیر ماده ۲ بشرح زیر اصلاح میشود :

روادیدی که مأمورین ایران در خارجه به بیگانگان میدهند علاوه بر حق ورود با مراعات ماده سوم ورود و اقامت اتباع بیگانه حق نودروز اقامت در ایران را نیز بدارنده میدهد.

تبصره - دولت میتواند در موارد استثنائی ترتیب خاصی بدهد.

ب - ماده ۱۰ بشرح زیر اصلاح میشود :

ماده ۱۰ - اجازه خروج از ایران به بیگانگان از طرف مأمورین شهربانی محل اقامت دائمی یا موقتی آنها داده خواهد شد .

تبصره - بیگانگانی که به ایران وارد میشوند و مدت توقف آنها از نود روز تجاوز نکند احتیاج بروادید خروج ندارند لیکن موظف میباشند برای خروج از ایران اعلامیه خروجی را تکمیل و بمأمورین گمرک کی مرز خروجی تسلیم نمایند .

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده و دو تبصره است در جلسه یکشنبه بیست و چهارم آذرماه یکهزار و سیصد و سی و شش بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

نایب رئیس مجلس شورای ملی - امان الله اردلان

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۷/۲/۳ بتصویب

مجلس سنا رسیده است

قانون تأسیس پلیس گمرک ایران

مصوب ۵ - اردیبهشت ماه ۱۳۳۶

ماده ۱ - بمنظور حفاظت کالا و انبارها و ساختمانهای گمرک و محتویات آنها و همچنین اجرائیات گمرک و تأمین سرویس آتش نشانی بوزارت گمرکات و انحصارات اجازه داده میشود عده ای را که لازم میدانند در حدود بودجه مصوب جهت تشکیل اداره پلیس و آتش نشانی که یکی از ادارات تابع وزارت گمرکات خواهد بود بعنوان پلیس گمرک و کارشناسان و مأمورین فنی استخدام نماید .

تبصره ۵ - حقوق و مزایای ثابت افراد پلیس گمرک بمأخذ حقوق و مزایای

ثابت افراد شهربانی کل کشور خواهد بود و مطابق همان مقررات استخدام خواهند شد .

ماده ۲ - وزارت گمرکات و انحصارات مجاز است برای تربیت افسران مورد نیاز پلیس گمرک هزینه تربیت آنان را در آموزشگاه عالی شهربانی کل کشور بـمـآخـذی که برای خود شهربانی تمام میشود بپردازد و شهربانی کل کشور در مقابل دریافت این وجه مکلف است داوطلبان واجد شرایط را که وزارت گمرکات معرفی مینماید در آموزشگاه عالی شهربانی بپذیرد و تا اجرای ترتیب بالا وزارتخانه مزبور میتواند حداکثر سی نفر (۳۰) افسر از شهربانی کل کشور و یا ارتش بطور مأمور بگیرد و حقوق و مزایای آنان را مطابق آنچه که در محل خدمت قبلی دریافت میکردند از بودجه خود پرداخت نماید پس از اتمام دوره آموزشگاه و اشتغال افسران فارغ التحصیل پلیس گمرک افسران اعزامی بدستگاههای مربوطه عودت داده میشود .

تبصره ۱ - ترفیع و اضافه حقوق افسران پلیس گمرک مطابق قوانین استخدامی کشوری انجام و اعطاء درجه به درجه داران و افراد پلیس گمرک در حدود اختیارات وزارت گمرکات و انحصارات بوده و نیز اعطاء درجه به افسران پلیس گمرک طبق همان مقررات که در شهربانی کل کشور معمول و مقرر است از طریق وزارت گمرکات اقدام خواهد شد .

تبصره ۲ - وزارت گمرکات و انحصارات مجاز است کلاسهای مخصوصی برای تربیت افراد و درجه داران پلیس آتش نشانی دائر نماید .

تبصره ۳ - بوزارت جنگ اجازه داده میشود اسلحه و مهمات مورد نیاز پلیس گمرک را بنا بدرخواست وزارت گمرکات تأمین و تحویل نماید .

ماده ۳ - مأمورین پلیس گمرک اعم از افسر و درجه دار و افراد (باستثنای پلیس

آتش نشانی) که تحت نظر وزیر گمرکات انجام وظیفه مینمایند از لحاظ اجرائیات گمرک جزو ضابطین داد گستری محسوب میشوند که تحت تعلیمات دادستان حوزه مربوطه انجام وظیفه خواهند نمود .

ماده ۴ - وزارت گمرکات و انحصارات مجاز است بمنظور تقویت کادر ارزیابی و آزمایشگاهها برای خدمت در گمرکخانه های خارج از مرکز یکصد نفر (۵۰ نفر) لیسانسیه حقوق و علوم طبیعی و مهندس شیمی و ۵۰ نفر دیپلمه کامل متوسطه) از بین کارمندان فعلی دولت با توافق وزارتخانه مربوطه بوزارت گمرکات منتقل نماید که پس از طی دوره کلاس ویژه گمرک با پایه خود در خدمت گمرک قرار گیرند. اینگونه کارمندان مکلف بقبول خدمت در گمرک بوده و در صورت عدم قبولی مستعفی از خدمت دولت شناخته میشوند .

تبصره - بازرسان پلیس گمرک که به استناد ماده یک لایحه مورخ ۲۹/۹/۳۱ تأسیس پلیس گمرک استخدام شده و فعلا در وزارت گمرکات مشغول میباشند چنانچه واجد شرایط مندرج در ماده بالا و همچنین ماده ۲ باشند در آموزشگاه عالی شهر بانی و یا کلاس گمرک میتوانند شرکت نموده و از مزایای آن استفاده نمایند و الاپایه یک اداری تثبیت و ارتقاء آنان بمراتب بالاتر طبق قانون استخدام کشوری خواهد بود .

بازرسانی که تا این تاریخ طبق مقررات قانون استخدام شهر بانی کل کشور به اخذ پایه نائل شده اند وضع استخدامی آنها مانند کارمندان رسمی بوده و مشمول مقررات قانون و آئین نامه های استخدامی شهر بانی نخواهند بود .

ماده ۵ - آئین نامه اجرای این قانون از طرف وزارت گمرکات و انحصارات تنظیم و پس از تصویب کمیسیونهای اداری و کشور و جنگ مجلسین بموقع اجراء گذارده خواهد شد .

ماده ۶ - وزارت گمرکات و انحصارات و کشور و جنگک مأمور اجرای این

قانون میباشند .

قانون فوق که مشتمل بر شش ماده و پنج تبصره است در جلسه پنجشنبه پنجم

اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و شش و شش بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۶/۵/۵ بتصویب

مجلس سناریسیده است

قانون راجع باصلاح عنوان سازمان پلیس گمرک بنگهبانی و انتظامی

مصوب ۸ خرداد ماه ۱۳۳۹

ماده واحده - از تاریخ تصویب این قانون نام اداره پلیس گمرک مندرجه در

قانون تأسیس پلیس گمرک ایران مصوب ۹ مردادماه ۱۳۳۶ با اداره نگهبانی و انتظامی

وزارت گمرکات و انحصارات تبدیل میشود.

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده است در جلسه یکشنبه هشتم خردادماه

یکهزار و سیصد و سه و نه بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۹/۳/۲۱ بتصویب

مجلس سنا رسیده است

قانون مربوط بنشر آگهی های دولتی

مصوب ۱۳ تیرماه ۱۳۳۶

ماده اول - از تاریخ تصویب این لایحه قانونی وزارتخانه ها و سازمان بر نامه

و بنگاه راه آهن و بانکها و سایر بنگاههای دولتی و مؤسسات و شرکتهائی که

بسرمايه دولت اداره ميشوند مکلفند کلیه آگهی‌های دولتی را برای درج درجرايد مستقیماً به اداره کل انتشارات و تبلیغات ارسال دارند و همچنین آگهی‌هائی که به‌زینه اشخاص باید بوسیله دولت منتشر شود.

مادهٔ دوم - دوائر مؤسسات دولتی در شهرستانها مکلفند آگهی‌های دولتی را برای اطلاع فرماندار محل ارسال دارند تا کمیسیونی مرکب از فرماندار - رئیس دادگستری - رئیس دارائی یا قائم مقام آنها آن قسمت از آگهی‌ها که نشر آن در جرايد مرکز ضروری باشد به اداره کل انتشارات و تبلیغات ارسال و بقیه که باید در جرايد محل درج گردد بر طبق نظر کمیسیون مزبور بین روزنامه‌های کثیرالانتشار محلی تقسیم شود.

مادهٔ سوم - وزارت دادگستری مکلف است يك نسخه از آگهی‌های ثبتی و دادگستری را که در مجله رسمی نیز باید درج شود برای نشر در روزنامه کثیرالانتشار مستقیماً به اداره کل انتشارات و تبلیغات ارسال دارند و در شهرستانها نیز طبق ماده دوم عمل شود.

مادهٔ چهارم - وزارتخانه‌ها - اداره کل انتشارات و تبلیغات و کلیه مؤسسات و بنگاههای دولتی مأمور اجرای این لایحه قانونی میباشند .
قانون فوق که مشتمل بر چهار ماده است در جلسه پنجشنبه سیزدهم تیر ماه یکهزار و سیصد و سی و شش بتصویب مجلس شورای ملی رسید .
رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون فوق در جلسه ۱۳۳۴/۳/۲۰ بتصویب

مجلس سنا رسیده است

قانون راجع به اجازه تأسیس وزارت گمرکات و انحصارات

مصوب ۱۶ تیرماه ۱۳۳۶

مادهٔ واحده- بموجب این قانون اجازه داده میشود که اداره کل گمرکات و ادارات غله - دخانیات - قند و شکر - تصفیه تریاک از وزارت دارائی منتزع و تحت نظر وزارتخانه‌ای بنام وزارت گمرکات و انحصارات انجام وظیفه نماید .

تبصره ۱- بودجه‌های اداری و انتفاعی و انتظامی ادارات مزبور بودجه حوزه وزارتی و ادارات کل مربوط بحوزه وزارتی که طبق تبصره ۲ این قانون بعداً پیشنهاد خواهد شد جمعاً بودجه وزارت گمرکات و انحصارات را تشکیل میدهد .

تبصره ۲- دولت مکلف است سازمان بودجه وزارت گمرکات و انحصارات را تنظیم و بمجلس شورای ملی تقدیم نماید از تاریخ تشکیل وزارت مزبور تا تاریخی که بودجه تفصیلی و سازمان مزبور بتصویب برسد وزارت نامبرده مجاز است در مورد هزینه‌های کارگزینی و اداری حوزه وزارتی و ادارات کل تابعه حوزه وزارتی از اعتبارات مندرج در بودجه وزارت دارائی استفاده نماید .

تبصره ۳- کلیه اختیارات و مسئولیتهای قانونی مربوط به ادارات فوق الذکر که تا بحال بعهده وزارت دارائی بوده بوزارت گمرکات و انحصارات واگذار میشود. وزارت دارائی و وزارت انحصارات و گمرکات مأمور اجرای این قانون میباشند. قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده و سه تبصره است در جلسه یکشنبه شانزدهم تیرماه یکهزار و سیصد و سی و شش بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۶/۴/۵ بتصویب
مجلس سنا رسیده است

قانون جلب سرمایه‌های خصوصی کشورهای متحده آمریکای شمالی

مصوب ۲۰ تیرماه ۱۳۳۶

ماده واحده - بدولت اجازه داده میشود بمنظور استفاده از سرمایه‌های خصوصی کشورهای متحده آمریکای شمالی یادداشت‌ضمیمه را که مربوط بتضمین سرمایه‌های خصوصی از طرف دولت مزبور میباشد امضاء و مبادله نماید .
قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده و متن موافقتنامه ضمیمه است در جلسه پنجشنبه بیستم تیرماه یکهزار و سیصد و سی و شش بتصویب مجلس شورای ملی رسید .
رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۶/۳/۴ بتصویب

مجلس سناریسه است .

یادداشت مربوط به ایجاد برنامه تضمین بکار انداختن سرمایه

(مسائل تضمین قابل تبدیل به ارزش و سلب مالکیت)

جناب آقای ....

افتخار دارم باعطف بمذاکراتی که اخیراً بین نمایندگان دودولت درباره تضمیناتی که بموجب بخش ۴۱۳ قانون امنیت مشترك ۱۹۵۴ اجازه داده شده صورت گرفته است موافقت‌هائی را که ذیلاً در نتیجه این مذاکرات حاصل شده است تأیید نمایم :

۱ - دولت ایران و کشورهای متحده آمریکا بنا بقضای هر يك از طرفین در باب

طرح مربوط . . . که توسط اتباع کشورهای متحده آمریکا پیشنهاد میشود و در مورد آن تضمینات مندرج در بخش ۴۱۳ (ب) و (۴) قانون امنیت مشترک ۱۹۵۴ بعمل آمده و یا تحت مطالعه میباشد بایکدیگر مشورت خواهند کرد .

۲- دولت کشورهای متحده آمریکا موافقت مینماید که درباره هیچ طرحی تضمین ننماید مگر آنکه مورد تصویب دولت ایران قرار گرفته باشد .

۳- درباره چنین تضمیناتی که نسبت بطرحهائی بعمل میآید که طبق مفاد بخش (ب) (۴۱۳) فوق الذکر مورد تصویب دولت ایران قرار میگیرد دولت ایران موافقت میکند :

الف - اگر دولت کشورهای متحده آمریکا تحت چنین تضمین و جوهری بدین امر بکائی بکسی پرداخت نماید دولت ایران انتقال هر گونه حق یا مالکیت یا منافع چنین شخصی را نسبت بدارائی . پول رایج اعتبارات و یاسایر مایملک او که بحساب آن چنین پرداختی صورت گرفته به آمریکا و همچنین قائم مقامی کشورهای متحده آمریکا را نسبت بهر گونه ادعا یا سبب دعوی و یا حقی که ناشی از این انتقال میشود میشناسد .

ب - نسبت بوجوهی (واحد پول محلی) که بموجب چنین تضمیناتی دولت آمریکا تحصیل نموده رفتاری خواهد شد که نامساعدتر از رفتاری نباشد که نسبت بوجوه خصوصی حاصله از معاملات اتباع آمریکا بعمل میآید که آن معاملات با معاملاتی که مشمول چنین تضمیناتی میباشد قابل مقایسه باشد و چنین و جوهری (واحد پول محلی) آزادانه در اختیار دولت کشورهای متحده آمریکا بجهت مخارج اداری گذارده خواهد شد .

ج - در مورد هر ادعا بر علیه دولت ایران که در نتیجه پرداخت ناشی از چنین تضمینی ممکن است دولت کشورهای آمریکا قائم مقام بشود از طریق مذاکرات مستقیم

فیمابین دودولت اقدام خواهد شد اگر طی مدت مناسب دولتین نتوانند مورد اختلاف را با موافقت بایکدیگر فیصله دهند موضوع جهت اخذ تصمیم قطعی و الزام آور بداور واحدی که طبق موافقت طرفین انتخاب خواهد شد احاله خواهد گردید .

اگر دولتین در ظرف سه ماه نتوانند در انتخاب داور توافق حاصل کنند داور کسی خواهد بود که بتقاضای یکی از دولتین ممکن است از طرف رئیس دیوان داد گستری بین المللی تعیین شود .

بمجرد وصول یادداشتی از جنابعالی حاکی از قبول مطالب فوق الذکر از طرف دولت ایران دولت کشورهای متحده آمریکا این یادداشت و جواب جنابعالی را بمنزله موافقت نامه در این موضوع بین دولتین تلقی میکند .

این موافقت نامه از تاریخ وصول یادداشت جوابیه جنابعالی بموقع اجراء گذارده میشود .

متن موافقت نامه فوق ضمیمه قانون جلب سرمایه های خصوصی کشور های متحده آمریکا شمالی بوده و صحیح است .

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون مربوط به تعیین معاونین ثابت اداری وزارتخانه ها

مصوب ۲۱ مهر ماه ۱۳۳۶

ماده اول - بمنظور ایجاد ثبات ودوام بیشتر در امور اداری و فراهم ساختن موجبات بررسی و سنجش کافی در باره مسائل مربوط بتشکیلات اداری و همچنین برقرار نمودن سازمان بهتر و روش وطریق مؤثرتر در جریان امور يك معاون ثابت اداری در نخست وزیرى و در هر يك از وزارتخانه ها برای عهده دار بودن امور و تشکیلات اداری تعیین خواهد گردید .

معاون ثابت اداری برای مدت پنج سال انتخاب میشود و تجدید انتخاب وی بلامانع است .

ماده دوم - معاون ثابت اداری ازبین طبقات ذیل با پیشنهاد وزیر مربوط درمورد هر وزارتخانه (وبا پیشنهاد نخست وزیر درمورد نخست وزیری) و تصویب هیئت دولت انتخاب وبفرمان همایونی منصوب میشود .

الف - ازبین کارمندانی که لااقل ده سال سابقه خدمت دولتی داشته و حداقل یکسال از آنرا با سمت معاونت در وزارتخانه مربوط انجام وظیفه نموده باشد .

ب - از بین کارمندانی که لااقل دوازده سال سابقه خدمت در وزارتخانه مربوط داشته و حداقل دو سال از آنرا با سمت مدیر کل انجام وظیفه نموده باشد .

ج - از بین کارمندان عالی مقام دولت که پانزده سال سابقه خدمت دولتی داشته و حداقل پنج سال از آنرا در وزارتخانه مربوط انجام وظیفه نموده باشد .

تبصره ۱ - از نظر سابقه خدمت مذکور در این ماده دارا بودن دیپلم علوم اداری که شورای عالی فرهنگ آنرا مافوق لیسانس بشناسد برابر دو سال سابقه خدمت دولتی محسوب میشود .

تبصره ۲ - درانتخاب معاون ثابت اداری وزارت بازرگانی ووزارت صنایع ومعادن سابقه خدمت در وزارت اقتصاد وپیشه و هنر و در باره وزارت گمرکات و انحصارات سابقه خدمت در وزارت دارائی جزوسابقه خدمت در وزارتخانه مربوط ملحوظ خواهد شد و در مورد معاون ثابت اداری نخست وزیر سابقه خدمت در نخست وزیری الزام آور نیست .

تبصره ۳ - کسانی را که محکومیت اداری ازدرجه سه بیالدارند نمیتوان بسمت معاون ثابت اداری انتخاب نمود .

ماده سوم - برای مراقبت در هم آهنگی بین امور اداری وزارتخانه ها شورای عالی مرکب از معاونین ثابت اداری وزارتخانه ها بریاست معاون ثابت اداری نخست وزیر تشکیل میشود .

وظائف این شورا برطبق آئین نامه مصوب هیئت وزیران خواهد بود .
ماده چهارم - معاون ثابت اداری نمیتواند سمت معاون پارلمانی را داشته باشد یا وظایف او را عهده دار شود .

ماده پنجم - هر گاه در وزارتخانه ای چند معاون وجود داشته باشد و در امور مربوط بصلاحت معاون ثابت اداری با معاونین دیگر اختلاف نظر پیش آید نظر وزیر قاطع خواهد بود .

ماده ششم - برکناری معاون ثابت اداری فقط با تصویب هیئت وزیران امکان پذیر خواهد بود .

بدین ترتیب که هر گاه طرزکار معاون ثابت اداری مورد رضایت وزیر نباشد موضوع در هیئت وزیران مطرح خواهد شد و هیئت وزیران پس از رسیدگی بدلائل وزیر ومدافعات معاون ثابت اداری چنانچه دلائل را کافی بداند معاون ثابت اداری را تغییر خواهد داد .

ماده هفتم - معاون ثابت اداری نباید بهیچوجه در هیچ حزب و جمعیت سیاسی شرکت داشته باشد و یا عضویت آنرا قبول کند .

چنانچه شرکت و عضویت معاون ثابت اداری در هر حزب و دسته و جمعیت سیاسی به هیئت دولت ثابت شود از مقام معاونت ثابت اداری برکنار خواهد شد .

ماده هشتم - معاون ثابت اداری با توجه به اصل مسئولیت وزراء و برطبق اصول مندرج در ماده يك وظایف ذیل را تحت تعلیمات کلی وزیر مربوط انجام خواهد داد :

الف - اتخاذ تصمیم درباره استخدام - اضافه - ترفیع - انتقال - انتصاب - عزل - تعقیب اداری - مرخصی - معذوریت - مأموریت - پاداش - تشویق - بازنشستگی و تهیه کادر و خلاصه آنچه مربوط به امور استخدامی کارمندان وزارتخانه است .

ب - تهیه و تنظیم بودجه .

ج - هر گونه تغییر و کسر و اضافه در سازمان وزارتخانه با موافقت و نظر وزیر مربوط .

د - بازرسی و نظارت بامور اداری و مالی و حسابداری تمام مؤسسات و ادارات و بنگاههای تابعه در مرکز و شهرستانها .

ه - تهیه گزارش ششماهه از اقداماتی که بعمل آمده است و تسلیم بوزیر مربوط .
تبصره ۱ - انتصاب مدیران کل و رؤسای ادارات تهران و شهرستانها و مشاغل همردیف آنان از بین سه تا پنج نفر کارمندان واجد صلاحیت که از طرف معاون ثابت اداری برای هر مقامی پیشنهاد میشود با وزیر خواهد بود .

تبصره ۲ - ریاست شورا های امور اداری و مالی هر وزارتخانه با معاون ثابت اداری خواهد بود .

تبصره ۳ - در صورت ثبوت هر گونه سوء استفاده از اختیارات مقرر در ماده فوق معاون ثابت اداری بحد اکثر مجازات مقرر در قانون مربوطه محکوم خواهد شد .

تبصره ۴ - در مورد معاون ثابت اداری نخست وزیر در تمام مراتب مذکور در فوق و در سایر موارد این قانون بجای وزیر مربوط نخست وزیر و بجای وزارتخانه مربوط نخست وزیری مرجع خواهد بود .

ماده نهم - در غیاب معاون ثابت اداری بعلل معذوریت پزشکی موجه مرخصی استحقاقی و مأموریت اداری که از یکماه تجاوز نکند جانشین او توسط وزیر مربوط از بین اشخاصیکه واجد شرایط مندرج در این قانون باشند موقتاً تعیین خواهد شد .

در صورتیکه غیبت معاون ثابت اداری بهر عنوان مجموعاً بیش از سه ماه در

سال بشود معاون ثابت اداری دیگری با رعایت تشریفات این قانون انتخاب خواهد شد .

مادهٔ دهم - هیئت وزیران مأمور اجرای این قانون است .

قانون فوق که مشتمل بر ده ماده و هفت تبصره است در جلسه یکشنبه بیست و یکم مهر ماه یکپزار و سیصدوسی و شش بتصویب مجلس شورای ملی رسید .
نایب رئیس مجلس شورای ملی - عماد تربتی

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۶/۱۲/۵ بتصویب

مجلس سنا رسیده است

قانون راجع بواگذاری امور بهداری بمردم

مصوب ۶ بهمن ماه ۱۳۳۶

مادهٔ اول - از تاریخ تصویب این قانون در نقاطیکه انجمن شهر قانوناً تشکیل شده یا میشود و وزارت بهداری از لحاظ فراهم بودن موجبات اجراء مقتضی بدانند بهداری بطریق زیر اداره خواهد شد :

الف - در هر مرکز هر شهرستان انجمنی بنام انجمن بهداری مرکب از اشخاص ذیل تشکیل میشود :

۱ - رئیس انجمن شهر .

۲ - شهردار .

۳ - رئیس بهداری .

۴ - رئیس دانشکده پزشکی و در نقاطی که دانشکده پزشکی نباشد رئیس فرهنگ .

۵ - یکی از پزشکان آزاد به انتخاب کلیه پزشکان شهر .

۶ - سه نفر معتمد که معتمدین بخشهای مربوطه از بین خودشان انتخاب و در صورت عدم توافق بقیدقرعه تعیین خواهند نمود .

۷ - مدیر عامل جمعیت شیر و خورشید سرخ در نقاطیکه جمعیت وجود دارد. این انجمن دارای شخصیت حقوقی خواهد بود که اساسنامه آن تهیه و بتصویب وزارت بهداشتی خواهد رسید .

تبصره ۱ - دوره انجمن بهداشتی چهار سال و اعضاء منتخب برای چهار سال تعیین و انتخاب میشوند و در صورت استعفا یا فوت یا محکومیت قطعی جزائی که موجب محرومیت از بعضی حقوق اجتماعی گردد جانشین آنها بترتیب بالا انتخاب یا تعیین خواهد شد .

انتخاب یا تعیین مجدد اعضاء انجمن بلامانع است .

تبصره ۲ - رئیس انجمن را اعضاء انجمن از بین خود انتخاب مینمایند و مدیریت عامل بعهده رئیس بهداشتی است

ب - کلیه اعتبارات مربوط به امور بهداشتی شهرستانها مرکب از بودجه مصوبه وزارت بهداشتی برای شهرستان مربوط کمک شهرداریها و عواید موقوفاتی که اختصاص ببهداری محل داده شده و یا میشود بعلاوه کلیه عواید دیگر که از منابع مختلف و یا از طرف مردم و یا با وضع عوارض شهرداری و غیره ببهداری محل داده شده و یا میشود بتصویب و نظارت انجمن مزبور بمصرف خواهد رسید .

ماده دوم - کلیه طرحهای بهداشتی و درمانی و ساختمانی و تعمیراتی و بطور کلی اموری که مربوط ببهداری و درمان حوزه شهرستان است توسط رئیس بهداشتی شهرستان پیشنهاد شده پس از تصویب اکثریت انجمن بهداشتی در حدود بودجه مصوب توسط رئیس بهداشتی بموقع اجرا گذاشته خواهد شد و هر يك از اعضاء انجمن نیز میتواند راجع بموضوعات مذکور پیشنهاد بدهد .

تبصره ۵ - ۲۵٪ از کلیه درآمد متمرکز در صندوق بهداشتی شهرستان انحصاراً بانظر وزارت بهداشتی بمصارف طرحهای بهداشتی آن شهرستان خواهد رسید.

ماده سوم - در شهرستانهاییکه این قانون بمورد اجرا درمیآید انجمن بهداشتی بهر طریق ونحویکه مقتضی وصلاح بداند ترتیب نظارت بر مخارج وعواید را خواهد داد ووزارت دارائی دخالتی برعواید ومخارج مذکور نخواهد داشت.

ماده چهارم - اعضاء انجمن بهداشتی بمنظور حفظ منافع ومصالح شهرستان در نظارت برعواید ومخارج دارائی مسؤلیت مشترك میباشند.

ماده پنجم - پزشگانیکه بموجب این قانون بمدیریت عامل انجمن تعیین میشوند حق داشتن مطب شخصی ندارند و انجمن بهداشتی مکلف است فوق العاده محرومیت از مطب را معادل نصف حقوق به انها بپردازد.

ماده ششم - نظارت مستقیم وزارت بهداشتی بر طبق آئین نامه قانون تمرکز امور صحی مملکتی مصوب ۱۳ آذرماه ۱۳۳۳ کمیسیون بهداشتی مجلس شورای ملی بقوت خود باقی است.

ماده هفتم - وزارتخانههای بهداشتی ودارائی وکشور و فرهنگ مأمور اجرای این قانون میباشند.

قانون فوق که مشتمل بر هفت ماده و سه تبصره است در جلسه یکشنبه ششم بهمن ماه یک هزار و سیصد و سی و شش بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۰/۲/۱۳۳۷ بتصویب

مجلس سنا رسیده است

قانون راجع به اجازه اجرای لایحه اصلاح قانون کار و لایحه

اصلاح لایحه قانونی سازمان بیمه‌های اجتماعی کارگران

مصوب ۲۲ تیرماه ۱۳۳۷

ماده واحده - مجلسین اجازه میدهند که کمیسیون مربوط مجلسین مشترکاً تشکیل و لایحه شماره ۲۴۷۴۱ - ۱۳/۱۲/۱۳۳۶ را که وزیر کار برای اصلاح قانون کار بمجلس سنا تقدیم نموده و همچنین لایحه قانونی سازمان بیمه‌های اجتماعی کارگران را که برای اصلاح بکمیسیون کار مجلس سنا تقدیم کرده است مورد رسیدگی قرار داده و پس از تصویب کمیسیون مشترک دولت آنرا بموقع اجرا گذارده و بعد از دو سال آزمایش برای تصویب قطعی بمجلسین تقدیم دارد. مادام که لوایح مزبور بتصویب نهائی مجلسین نرسیده است مصوبات کمیسیون مشترک مربوط مجلسین قابل اجرا خواهد بود.

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده است در جلسه روز یکشنبه بیست و دوم تیرماه یک هزار و سیصد و سی و هفت بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالادر جلسه ۱۳۳۷/۳/۷ بتصویب
مجلس سناسیده است

قانون سازمان ملی پیش آهنگی

مصوب ۲۶ تیرماه ۱۳۳۷

ماده اول - پیش آهنگی سازمانی است ملی و مستقل که تحت ریاست عالیّه اعلی حضرت همایون شاهنشاه برای تربیت اخلاقی و اجتماعی جوانان بارعایت اصول

پیش آهنگی ومقررات بین المللی بر طبق اساسنامه ای که بتصویب شورای عالی پیش آهنگی ایران وتوشیح ذات اقدس ملوکانه میرسد اداره میشود.

ماده دوم - شورای عالی پیش آهنگی مرکب خواهد بود از وزیر دربار شاهنشاهی - وزیر فرهنگ - شهردار تهران - رئیس انجمن ملی تربیت بدنی - رئیس اداره کل تربیت بدنی وزارت فرهنگ ودبیر کل پیش آهنگی و یکنفر از استادان دانشگاه پیشنهاد شورای دانشگاه ودونفر از رجال وشخصیتهای بصیر وسه نفر از علاقه مندان با سابقه در پیش آهنگی که به پیشنهاد وزیر فرهنگ وفرمان همایونی منسوب میشوند .

ماده سوم - وزیر دربار شاهنشاهی از طرف اعلیحضرت همایونی ریاست شورای عالی پیش آهنگی ایران را بعهده دارد ووزیر فرهنگ نایب رئیس شورا خواهد بود .

قانون فوق که مشتمل بر سه ماده است در جلسه پنجشنبه بیست وششم تیر ماه یکهزار و سیصد و سی وهفت بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۷/۲/۱۰ بتصویب

مجلس سنا رسیده است

قانون راجع به اجازه تمدید مدت قانون احداث جاده سوم بین تهران و شمیران

مصوب دوم امرداد ماه ۱۳۳۷

ماده واحده - مهلت قانونی احداث جاده سوم تهران و شمیران مصوب فروردین ماه ۱۳۳۵ از تاریخ تصویب این قانون هیجده ماه تمدید میشود .

تبصره ۱ - قیمت ساختمانهای موجود وباغات مستحدثه قبل از فروردین ۳۵ که برای احداث جاده سوم مورد احتیاج قرار گیرد به بهای عادله بر طبق تبصره

يك ماده چهارم قانون توسعه معابر مصوب تیرماه ۱۳۲۰ و قیمت اراضی به بهای اول مهرماه ۱۳۳۵ باید پرداخت شود امتداد جاده سوم از شمال میدان الهیه تا تجریش مشمول قانون توسعه معابر خواهد بود.

تبصره ۲ - ملاک معافیت اراضی یا ساختمانهای کمتر از بانصد متر مربع مصرحه در تبصره ۲ ماده ۱ واحده قانون مصوب ۱۶ فروردین ماه ۱۳۳۵ اسناد رسمی و یا اسناد مالکیتی است که قبل از تاریخ تصویب آن قانون صادر شده باشد و اسناد تفکیکی بعدی مشمول معافیت نخواهد بود.

تبصره ۳ - جنگل ساعی بمنظور احداث باغ ملی موضوع قسمت اخیر تبصره يك قانون احداث جاده سوم بطور رایگان بشهرداری واگذار میشود.

تبصره ۴ - از میدان امجدیه که مبداء جاده سوم محسوب میشود تا میدان بزرگ عرض جاده ۴۵ متر خواهد بود شهرداری باید بجای دوست متر هفتاد و پنج متر خریداری کند و حق مرغوبیت را از طرفین جاده تا فاصله ۵۵ متر منظور نماید.

تبصره ۵ - اشخاصی که تمام یا قسمتی از اراضی آنان در نتیجه احداث جاده سوم بتصرف شهرداری درمیآید با شرایط مساوی حق تقدم در خرید زمین معادل چهل درصد زمین تصرف شده آنان تا میزان ۶۰۰ متر خواهند داشت و مشمولین تبصره ۵ ماده ۱ واحده قانون احداث جاده سوم بین تهران و شمیران مصوب ۱۶ فروردین ماه ۱۳۳۵ از این حق نمیتوانند استفاده کنند.

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده و پنج تبصره است در جلسه پنجشنبه دوم اردادماه یکم هزار و سیصد و سی و هفت بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۷/۶/۵ بتصویب
مجلس سنا رسیده است

قانون راجع به تشکیل سازمان دفاع غیر نظامی

مصوب ۱۸ آذر ماه ۱۳۳۷

ماده ۱- بمنظور حفظ جان و مال افراد کشور از تعرضات هوایی و حوادث طبیعی و سوانح غیر مترقبه و تقلیل اثرات آن و همچنین تقویت روحی و ایجاد علائق و همکاری متقابل بین افراد در مواقع غیر عادی و اضطراری سازمانی بنام سازمان دفاع غیر نظامی کشور وابسته بوزارت کشور تأسیس میگردد که در هر محل تحت نظر مستقیم استاندار و یا فرماندار انجام وظیفه مینماید .

تبصره ۱- مقررات و آئین نامه های اجرائی و سازمانی این سازمان بوسیله دولت تهیه و پس از تصویب کمیسیون کشور مجلسین بموقع اجرا گذارده خواهد شد .

تبصره ۲- کلیه وزارتخانه ها و مؤسسات سازمانهای دولتی و وابسته بدولت و ملی و همچنین تأسیسات خصوصی مکلفند مقررات مربوط بسازمان دفاع غیر نظامی را ملحوظ و مجری دارند .

ماده ۳- وزارتین کشور و جنگ مأمور اجرای این قانون میباشند .

قانون فوق که مشتمل بر دو ماده و دو تبصره است در جلسه سه شنبه هیجدهم آذر ماه یک هزار و سیصد و سی و هفت بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

نایب رئیس مجلس شورای ملی .. عماد تربتی

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۷/۱۱/۱۸ بتصویب

مجلس سنا رسیده است

قانون اجازه تأسیس اداره کل هواشناسی

مصوب ۱۰ اسفند ماه ۱۳۳۷

ماده واحده - نظر به احتیاجات کشور و لزوم توسعه و ترمیم کز فعالیتهای هواشناسی اداره ای بنام اداره کل هواشناسی در وزارت راه تأسیس و کلیه سازمانهای مختلف هواشناسی که در دوایر دولتی وجود دارد (به استثناء عده ای کارمند که از نیروی هوایی سازمان هواشناسی ارتش شاهنشاهی موقتاً به اداره کل هواشناسی مأمور خواهند بود) با سازمان و بودجه های خود بوزارت راه منتقل و در اداره مزبور متمرکز میگردد. بودجه سالیانه اداره مذکور به پیشنهاد وزارت راه از سال ۱۳۳۸ ببعده در بودجه کل کشور منظور خواهد شد.

وظایف اداره کل هواشناسی بقرار زیر است:

الف - تأسیس ایستگاههای مختلف هواشناسی با توجه به احتیاجات عمومی کشور و انجام تفحصات علمی.

ب - تربیت کارمندان فنی هواشناسی و تأسیس کلاسهای اختصاصی و استخدام فارغ التحصیلان کلاسهای مذکور بر طبق مقررات عمومی.

تبصره ۱ - مؤسسات تعلیماتی هواشناسی دانشگاهها مشمول مقررات این قانون نخواهد بود.

تبصره ۲ - رئیس اداره کل هواشناسی از بین استادان طبق قانون استفاده از خدمت استادان مصوب آذرماه ۱۳۳۶ و یا از متخصصین دیگر هواشناسی به پیشنهاد وزارت راه و تصویب هیئت وزیران برای مدت سه سال انتخاب میشود.

تبصره ۳ - وزارت راه مکلف است آئین نامه های اجرائی این قانون را در ظرف یکسال تهیه و بتصویب هیئت وزیران برساند.

وزارت راه و وزارت دارائی مأمور اجراء این قانون میباشند.

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحد و سه تبصره است پس از تصویب مجلس سنا در جلسه یکشنبه دهم اسفند ماه یک هزار و سیصد و سی و هفت بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

نایب رئیس مجلس شورای ملی - دکتر موسی عمید

قانون بالا در جلسه ۱۷/۱۰/۱۳۳۷ بتصویب

مجلس سنا رسیده است

قانون اصلاح قانون تعیین حدود آبهای ساحلی و منطقه

نظارت ایران مصوب تیر ماه ۱۳۱۳

مصوب ۲۲ فروردین ماه ۱۳۳۸

ماده ۱- حق حاکمیت ایران در خارج قلمرو خشکی ایران و آبهای داخلی شامل منطقه ای از دریاها متصل بسواحل ایران که دریای ساحلی نامیده میشود میباشد.

ماده ۲- حق حاکمیت مزبور شامل فضای هوایی فوق دریای ساحلی و کف وزیر کف دریای ساحلی نیز میباشد.

ماده ۳- عرض دریای ساحلی ایران از خط مبداء آبهای مزبور ۱۲ (دوازده) میل دریائی است. و خط مبداء را دولت بارعایت قواعد مسلم حقوق بین المللی عمومی تعیین خواهد کرد.

تبصره - - میل دریائی مساوی با ۱۸۵۲ متر است.

ماده ۴- در مواردیکه سواحل ایران مجاور یا مقابل سواحل کشور دیگری باشد اگر بترتیب دیگری توافق نشده باشد حد فاصله بین آبهای ساحلی ایران و آن کشور خط منصفی است که کلیه نقاط آن از نزدیکترین نقاط خطوط مبداء طرف بیک فاصله باشد.

ماده ۵- هر جزیره متعلقه به ایران اعم از اینکه داخل دریای ساحلی ایران یا خارج از آن باشد دارای دریای ساحلی مخصوص بخود طبق این قانون میباشد جزایریکه بفاصله کمتر از ۱۲ میل دریائی ازهم واقعدند مجموعاً در حکم جزیره واحدی بوده وحد دریای ساحلی آن از جزایری محسوب میگردد که نسبت بمرکز مجمع الجزایر از همه دورترند .

ماده ۶- آبهای واقع بین ساحل کشور و خط مبداء وهمچنین آبهای واقع بین جزایر متعلق به ایران که فاصله آنها از یکدیگر از ۱۲ میل دریائی تجاوز نکند آبهای داخلی کشور محسوب میگردد .

ماده ۷- حق صید وسایر حقوقیکه ایران در ماوراء دریای ساحلی خود دارد به اعتبار خود باقیست .

ماده ۸- موادی از قانون مصوب ۲۴ تیر ماه ۱۳۱۳ وسایر قوانین که با این قانون مغایرت دارد در قسمتی که مغایر است ملغی الاثر میباشد .

قانون فوق که مشتمل بر هشت ماده و یک تبصره است پس از تصویب مجلس سنا در جلسه یکشنبه بیست و دوم فروردین ماه یکهزار و سیصد و سی و هشت بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳/۱۰/۱۳۳۷ بتصویب
مجلس سنا رسیده است

قانون راجع با اجازه تأسیس شرکت واحد هواپیمائی ایران

و شرکت هواپیمائی پارس

مصوب ۲۴ فروردین ماه ۱۳۳۸

ماده واحده - دولت مجاز است سه فرزند هواپیمای وایکانت متعلق بخود و

همچنین اثاثیه و قطعات یدکی آنرا بقمیتی که برای دولت تمام شده است بشرکت واحد هواپیمائی (متشکل از شرکت هواپیمائی ایران و شرکت هواپیمائی پارس) به اقساطیکه بیش از دو از ده سال نباشد بفروش برساند. ومدت پانزده سال از تاریخ تأسیس شرکت واحد هواپیمائی از اعطای پروانه مذکور در ماده ۱۷ قانون هواپیمائی کشوری بشخص یا اشخاص حقوقی دیگر خودداری کند مشروط بر اینکه شرکت هواپیمائی واحد متعهد شود که عمل حمل و نقل هوائی را مطابق مقتضیات و حوائج روز با تجهیزات و وسائل کامل و اصول فنی که مورد تصدیق دولت باشد تأمین نماید.

تبصره ۱ - هواپیماهای مزبور تا پرداخت کلیه اقساط بدهی دروئبقه دولت باقی خواهد ماند.

تبصره ۲ - مؤسسات ایرانی که بموجب ماده ۱۷ قانون هواپیمائی کشوری به حمل و نقل هوائی اشخاص و یا اشیاء مبادرت مینمایند از پرداخت مالیات بردرآمد و هر گونه مالیات و یا عوارض دولتی و شهرداری و همچنین از پرداخت عوارض شهرداری مربوط به لوازم هواپیما معاف میباشند.

تبصره ۳ - بند (ج) ماده ۱۱ قانون هواپیمائی کشوری بطریق زیر اصلاح میشود:

بند ج - اگر هواپیما تعلق بشرکتی داشته باشد اکثریت سهام آن باید متعلق به اتباع ایران و اقامتگاه قانونی آن شرکت در ایران باشد و در شرکتهائی که سرمایه آنها بصورت سهام یا قطعات متساوی القیمة درآمده سهام شرکت با اسم باشد پس از ثبت هواپیما گواهینامه ثبت و تابعیت ایرانی صادر و علائم ثبت و تابعیت تعیین میشود.

تبصره ۴ - شرکتهای هواپیمائی ایران که اینک مشغول کار میباشند یا آنکه بعداً تأسیس شوند موظفند در شرایط مساوی بین خلبانان و کادرفنی ایرانی و خارجی خلبانان و میکانیسنینهای ایرانی را استخدام نمایند.

وزارت راه مکلف است بتدریج اشخاص واجد صلاحیت را بتعداد کافی تربیت و بشرکت هواپیمائی واحد معرفی نماید .

تبصره ۵- در مورد بارهائیکه بوسیله هواپیما بهزینه دولت یا مؤسسات وابسته بدولت حمل میشود درخطوطیکه هواپیماهای شرکت واحد هواپیمائی پرواز میکنند حق تقدم با شرکت واحد خواهد بود .

تبصره ۶- وجوهیکه تا تاریخ تصویب این قانون از طرف شرکت واحد هواپیمائی بعنوان اجازه هواپیما های مورد معامله بدولت پرداخت شده است بابت قیمت هواپیماهای مذکور محسوب خواهد شد .

وزارت دارائی و وزارت راه مأمور اجرای این قانون میباشند .

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده و شش تبصره است پس از تصویب مجلس سنا در جلسه سه شنبه بیست و چهارم فروردین ماه یک هزار و سیصد و سی و هشت بتصویب مجلس شورای ملی رسید .
رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۷/۱۰/۲۷ بتصویب
مجلس سنا رسیده است

قانون راجع به اجازه تأسیس سازمان زمین شناسی

مصوب ۳۱ فروردین ماه ۱۳۳۸

ماده ۱- بدولت اجازه داده میشود بمنظور انجام بررسیهای زمین شناسی در سرتاسر کشور و جمع آوری نتایج کلیه کارهای انجام شده در این زمینه و ایجاد ارتباط و هم آهنگی بین آنها و تهیه و تکمیل و انتشار نقشه های زمین شناسی ایران سازمان واحدی بنام سازمان زمین شناسی کشور در وزارت صنایع و معادن تأسیس نماید .

ماده ۲ - شورائی بنام شورای عالی زمین شناسی مرکب از نمایندگان دانشگاه تهران - شرکت ملی نفت ایران - سازمان برنامه و وزارت صنایع و معادن تشکیل و رئیس سازمان زمین شناسی درباره کلیه امور مربوط بسازمان زمین شناسی کشور اتخاذ تصمیم مینماید .

بودجه سالیانه و خط مشی و برنامه سازمان را هر سال رئیس سازمان پیشنهاد و برای تصویب بوزارت صنایع و معادن ارسال میدارد که ضمن بودجه کل کشور منظور نماید .

تبصره ۱ - اعضای شورای عالی زمین شناسی باید زمین شناس و یا مهندس معدن باشند .

تبصره ۲ - اعضای شورای عالی زمین شناسی از طرف دستگاههای مربوطه برای مدت سه سال انتخاب و معرفی میشوند .

ماده ۳ - رئیس سازمان زمین شناسی از بین مهندسين با تجربه معدن یا زمین شناس از طرف وزیر صنایع و معادن با جلب نظر شورای عالی زمین شناسی و تصویب هیئت وزیران برای مدت سه سال باین سمت منصوب میشود و پس از انقضای مدت انتصاب مجدداً بترتیب فوق بلامانع است .

ماده ۴ - سازمان زمین شناسی کشور در انجام وظایف خود از نظر مالی و استخدامی و اداری طبق مقررات و آئین نامه های خاصی که وزارت صنایع و معادن بعد از تصویب هیئت وزیران بتصویب کمیسیون صنایع و معادن مجلسین خواهد رسانید زیر نظر وزیر صنایع و معادن مستقلاً اقدام مینماید .

ماده ۵ - اعتباراتیکه برای تأمین هزینه های سازمان زمین شناسی کشور لازم است از محل درآمدهائیکه طبق قانون معادن مصوب ۲۹ فروردین ماه ۱۳۳۶ که بوزارت صنایع و معادن تخصیص یافته و اعتباراتیکه شرکت ملی نفت ایران

و سازمان برنامه برای این منظور تخصیص خواهند داد و همچنین از محل درآمد فروش انتشارات و خدماتیکه برای اشخاص یا مؤسسات انجام میدهد تأمین خواهد گردید .

تبصره ۵ - در پایان هر سال مالی بیلان عملیات سازمان از طرف وزارت صنایع و معادن به هیئت دولت داده خواهد شد .

ماده ۶ - شرکتها و مؤسسات دولتی و غیر دولتی که نقشه و یا گزارش زمین شناسی از نواحی مختلف کشور تهیه مینمایند مکلفند سازمان زمین شناسی کشور را از حدود ناحیه مورد بررسی و میزان و مشخصات کار انجام شده مرتباً مطلع نموده و آن قسمت از نقشه ها و اطلاعاتیکه برای تهیه نقشه زمین شناسی کشور لازم است در اختیار سازمان زمین شناسی کشور بگذارند .

ماده ۷ - شرکتها و پیمانکاران و مؤسساتی که مبادرت بحفر تونل - کانال - چاه عمیق و گمانه برای معدن مینمایند موظفند مقطع زمین شناسی حفاریهای مذکور را در اختیار سازمان زمین شناسی بگذارند و در صورت عدم امکان تهیه آن موظفند قبل از شروع بعمل مراتب را بسازمان زمین شناسی کشور اطلاع دهند تا سازمان رأساً در صدد تهیه اطلاعات لازم برآید و در هر صورت مطالعات سازمان زمین شناسی نباید موجب توقف و یا رکود عملیات یا مزاحمت گردد .

تبصره ۶ - اطلاعات حاصله از حفاریهای چاه های نفت اعم از اکتشافی و استخراجی فقط در موردی در اختیار سازمان زمین شناسی کشور گذاشته خواهد شد که شرکت ملی نفت ایران افشای آنرا با ممانعت تشخیص دهد .

ماده ۸ - وزارت صنایع و معادن مأمور اجرای این قانون خواهد بود .

قانون فوق که مشتمل بر هشت ماده و چهار تبصره است در جلسه سده شنبه سی و یکم فروردین ماه یکپهزار و سیصد و سی و هشت بتصویب مجلس شورای ملی رسید .
 نایب رئیس مجلس شورای ملی - عماد تربتی

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۸/۵/۲ بتصویب
 مجلس سنا رسیده است

قانون تأسیس دانشکده افسری شهربانی

مصوب ۶ تیر ماه ۱۳۳۸

ماده ۱- وزارت کشور مجاز است برای تأمین نیازمندیهای شهربانی کل کشور بخصوص مأمورین انتظامی دانشکده افسری شهربانی تأسیس نماید .

ماده ۲- بهر يك از دانشجویان دانشکده مزبور در دوره تحصیلی در حدود بودجه مصوب شهربانی کل کشور طبق آئین نامه هزینه تحصیلی ماهیانه پرداخت میشود سایر هزینه های تحصیلی و غذا و لباس نیز بعهده دانشکده خواهد بود .

ماده ۳- داوطلبان دانشکده باید حداقل دارای گواهینامه کامل دبیرستان باشند دوره تحصیل در دانشکده لااقل سه سال خواهد بود .

ماده ۴- فارغ التحصیلان دانشکده افسری شهربانی با پایه ۳ اداری بخدمت در شهربانی کل کشور پذیرفته خواهند شد و چنانچه کسانی با داشتن دانشنامه لیسانس وارد دانشکده شوند بعد از پایان تحصیل با رتبه ۴ اداری آغاز خدمت خواهند کرد .

تبصره - امور استخدامی و ارتقاء فارغ التحصیلان دانشکده به پایه های اداری تابع قوانین مربوطه خواهد بود .

ماده ۵- فارغ التحصیلانی که برای خدمت در قسمتهای انتظامی اختصاص داده میشوند علاوه برداشتن رتبه اداری بدرجه ستوام دوم شهربانی مفتخر میشوند .

تبصره - ترفیعات این افسران و سایر افسران شهربانی کل کشور از لحاظ نیل بدرجات بالاتر کماکان تابع قوانین و مقررات نیروهای مسلح شاهنشاهی خواهد بود. آئین نامه اجرائی این ماده را وزارتین جنگ و کشور با توجه بقانون ترفیعات نیروهای مسلح شاهنشاهی تنظیم و پس از تصویب کمیسیونهای کشور و نظام مجلسین بموقع اجرا خواهند گذاشت.

ماده ۶ - داوطلبان ورود بدانشکده باید تعهد لااقل دوازده سال خدمت در شهربانی کل کشور نموده و تابع مقررات آن باشند در صورت تخلف علاوه بر تعقیب اداری دوبرابر کلیه هزینه‌های را که وسیله شهربانی کل در مدت تحصیل برای آنان صرف شده نقد و یکجا مسترد دارند.

ماده ۷ - دانشجویان دانشکده افسری شهربانی در مدت تحصیل با اجازه شهربانی وظایف مأمورین انتظامی را قانوناً عهده دار شده و چنانچه فارغ التحصیل شده و مشغول خدمت گردند دوره تحصیل آنان جزو خدمت زیر پرچم محسوب میشود.

ماده ۸ - اساسنامه و بر نامه و شرایط خاص ورودی و امتحانات و شرایط معلمین دانشکده به تصویب شورای عالی فرهنگ میرسد و بفارغ التحصیلان دانشکده مزبور دانشنامه لیسانس داده میشود.

ماده ۹ - قانون اجازه تأسیس آموزشگاه شهربانی مصوب ۱۱ اردیبهشت ۱۳۲۲ از تاریخ تصویب این قانون ملغی است.

ماده ۱۰ - وزارتخانه‌های کشور و فرهنگ و جنگ مأمور اجرای این قانون میباشند. قانون فوق که مشتمل برده ماده و دو تبصره است پس از تصویب مجلس سنا در جلسه یکشنبه ششم تیر ماه یک هزار و سیصد و سی و هشت بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۸/۳/۲۹ بتصویب
مجلس سنا رسیده است

قانون راجع به اجازه ساختمان راه آهن بین تبریز و شرفخانه

تامرترکیه

مصوب ۴ آذرماه ۱۳۳۸

ماده ۱- بدولت اجازه داده میشود ساختمان راه آهن بین تبریز و شرفخانه تامرترکیه و راه آهن بین بندر شاه تا گرگان را درمسیری که از طرف وزارت راه معین میشود شروع و به انجام رساند .

ماده ۲- دولت مکلف است از تاریخ تصویب این قانون ظرف سه ماه آئین نامه مخصوص مناقصه امور ساختمان و راه و راه آهن را تنظیم و پس از تصویب کمیسیون های راه و دارائی مجلسین بموقع اجرا بگذارد.

قانون فوق که مشتمل بر دو ماده است در جلسه پنجمین چهارم آذرماه یک هزار و سیصد و سی و هشت بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

نایب رئیس مجلس شورای ملی - دکتر موسی عمید

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۸/۹/۲۷ بتصویب

مجلس سناریده است

قانون مربوط بتشکیل سازمان ذوب آهن ایران

مصوب ۲۸ آذرماه ۱۳۳۸

ماده ۱- بدولت اجازه داده میشود برای بهره برداری از معادن مربوط بصنعت ذوب آهن و تأمین مواد اولیه مورد لزوم آن و ایجاد کارخانه های مربوط به ذوب آهن و تهیه فولاد و توزیع و فروش محصولات بدست آمده سازمانی مستقل وابسته بوزارت صنایع و معادن بنام (سازمان ذوب آهن ایران) تشکیل داده و طبق اصول بازرگانی اداره نماید .

اساسنامه و آئین نامه های مالی و استخدامی آن بتصویب هیئت وزیران خواهد رسید .

ماده ۲- سازمان ذوب آهن ایران میتواند برای انجام وظایف محوله کارشناسان خارجی را بتصویب هیئت وزیران بکارگمارد.

ماده ۳- دولت مجاز است برای اجرای طرح کارخانجات ذوب آهن و تأسیسات مربوطه از قبیل ساختمان راه آهن و راهها و شهرسازیهای مربوطه و تجهیزات معادن و کوره های ذوب و کارخانه تهیه کک و غیره که از طرف کنسرسیوم دماک کروپ تهیه شده است اعتبار یا وام لازم از کشورهای آلمان و انگلستان تامین یکصد و پنجاه میلیون دلار بابهراهی تا ۶٪ و بمدت ده سال تحصیل نماید و ازمحل وجوه حاصله از فروش کارخانجات دولتی و عواید نفت مستهلك نموده و بپردازد .

ماده ۴- سازمان ذوب آهن ایران میتواند برای اجرای طرح ذوب آهن مؤسسات خارجی را تا میزان ۲۰٪ بهای ماشین آلات مشارکت بدهد و بتصویب هیئت وزیران میتواند قراردادهای مربوط را بامؤسسات مزبور منعقد سازد ضمناً برای بهره برداری ازمعادن و توزیع کالا شرکتهای فرعی تشکیل دهد.

تبصره - بانک ملی ایران مکلف است در صورت تقاضای دولت پرداخت اصل و بهره وجوه بدهی سازمان ذوب آهن را به ارزش خارجی در سررسیدها تضمین نماید.

ماده ۵- وزارت صنایع و معادن و وزارت دارائی مأمور اجراء این قانون میباشند. قانون فوق که مشتمل بر پنج ماده و یک تبصره است در جلسه بیست و هشتم آذرماه یک هزار و سیصد و سی و هشت بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

نایب رئیس مجلس شورای ملی - عماد تربتی

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۸/۱۰/۱۱ بتصویب
مجلس سناریسیده است

قانون اجازه انتقال نیروی برق بوسیله کابل هوایی

مصوب ۲۳ فروردین ۱۳۳۹

ماده واحده - سازمانهاییکه از طرف دولت برای مصارف عمومی تولید برق میکنند حق دارند برای انتقال نیروی برق از محلی بمحل دیگر با خطوط هوایی فشار قوی (بیش از شش هزار ولت (در اراضی مسیر خط) واقع در خارج شهر) با اطلاع قبلی مالکین بنحویکه مزاحم تصرف آنها نشوند پایه های لازم را بارعایت اصول فنی نصب نمایند و در مدت بهره برداری عملیات و نگهداری و تعمیرات خطر انجام دهند .

مدت بهره برداری خطوط مزبور ناموقعی خواهد بود که انتقال نیروی برق بوسیله خط هوایی میان آن دو محل بتشخیص دولت مورد احتیاج باشد .
وزارت کشور مأمور اجرای این قانون است .

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده است در جلسه سه شنبه بیست و سوم فروردین ماه یک هزار و سیصد و سی و نه بتصویب مجلس شورای ملی رسیده .
رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۹/۳/۲ بتصویب

مجلس سنا رسیده است

قانون راجع بوظائف و اختیارات استانداران

مصوب ۲۸ فروردین ماه ۱۳۳۹

ماده اول - استانداران در حوزه مأموریت خود نماینده عالی دولت و مسئول اجرای سیاست عمومی دولت میباشند و بر کلیه ادارات دولتی حوزه مأموریت خود سوای محاکم قضائی ریاست عالی و حق نظارت در امور را خواهند داشت .

ماده دوم - کلیه وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی و بنگاههای وابسته

بدولت مکلفند در موقع تهیه برنامه‌های اجرایی مخصوص برای هر استان نظر استاندار محل را مورد توجه قرار دهند و برنامه‌های مصوب را به اطلاع استاندار محل برسانند.

ماده سوم - استانداران در اجرای برنامه‌های عمرانی و عمومی حوزه مأموریت خود نظارت و مراقبت کامل خواهند داشت و چنانچه نقضی ضمن عمل مشاهده نمایند مراتب را مستقیماً بمأمورین اجرا و در صورت لزوم بوزارتخانه یا مؤسسه مربوطه تذکر خواهند داد.

ماده چهارم - کلیه ادارات دولتی و نمایندگان اعزامی از طرف وزارتخانه‌ها نسبت بمسائلی که تماس با سیاست عمومی دارد و یا از لحاظ سیاست محلی حائز اهمیت باشد با اطلاع و راهنمایی استاندار محل و وظائف خود را باید انجام نمایند استانداران هر موقع تغییر رئیس یا یکی از اعضاء ادارات و مؤسسات دولتی حوزه مأموریت خود غیر از قضات دادگستری و مأمورین ارتش و استادان و دانشیاران دانشکده‌ها را لازم بدانند مراتب را با ذکر دلایل موجه به اطلاع وزیر مربوطه خواهند رسانید و وزراء مکلفند به پیشنهاد استاندار در اینگونه موارد منتهی در ظرف ده روز ترتیب اثر داده نسبت به تعیین جانشین مأمور مربوطه اقدام نمایند.

تبصره - هرگاه استاندار تغییر رؤسای ادارات مرکزی استان را لازم بداند دلایل موجه خود را به اطلاع وزیر مربوطه خواهد رسانید و در صورتیکه وزیر بانظر استاندار موافق نباشد بر طبق ماده نهم این قانون عمل خواهد شد. وزارتخانه‌ها انتصاب رؤسای مرکزی استان‌ها را به اطلاع استاندار میرسانند.

ماده پنجم - مراقبت در رفتار و اعمال کلیه مأموران دولتی در هر استان از وظایف استاندار است و در هر مورد شکایتی از مأموران برسد استاندار باید نسبت به آن رسیدگی و اقدام لازم را بنماید.

هرگاه در نتیجه رسیدگی معلوم شود موضوع جنبه کیفری یا حقوقی دارد آنرا بمراجع قضائی احاله خواهد داد.

ماده ششم - همه ساله وزارت کشور پس از تصویب بودجه تفصیلی خود سهم اعتبارات منظور در بودجه برای هر یک از استانها را اعم از حقوق و مخارج مستمر و غیر مستمر تعیین و به استاندار محل ابلاغ مینماید و استاندار در تعهد و صرف اعتبار مزبور نماینده قانونی وزیر کشور خواهد بود و دارائی محل طبق درخواست استانداری در حدود بودجه ابلاغ شده اعتبارات را مطابق مقررات خواهد پرداخت .

ماده هفتم - استانداران مکلفند در پیشرفت کار های ادارات و مؤسسات دولتی و عمومی مساعدت های لازم بکنند و هر یک از شهرستان های حوزه مأموریت خود را اقل سالی دوبار بازدید و سرکشی نمایند و جریان امور و طرز کار مأمورین و وضع عمومی اهالی را از نزدیک رسیدگی کنند و نسبت بر رفع نواقص کارها اقدامات لازم بعمل آورند .

ماده هشتم - استانداران در امور ذیل مسئولیت مخصوص دارند :

- ۱- مراقبت در حفظ نظم عمومی و آرامش حوزه مأموریت .
- ۲- مراقبت در تأمین ارزاق و احتیاجات عمومی .
- ۳- تشویق افراد بتشکیل شرکت ها و مؤسسات بوسیله مردم برای ایجاد کارهای عام المنفعه و مراقبت در امور بهداشتی و بهبود وضع اجتماع .
- ۴- ارتباط رسمی و اداری بانمایندگان کنسولی خارجی .
- ۵- مراقبت مخصوص در اجرای برنامه های عمرانی شهرداریها و قانون تعلیمات اجباری و پیشرفت امور عمرانی دهات .
- ۶- توجه خاص نسبت به آمد و شد و اقامت اتباع بیگانه در حوزه مأموریت

خود و نظارت در اجرای مقررات قانونی درباره اتباع بیگانه .

ماده نهم - در اجرای مواد ۲ و ۳ تبصره ماده ۴ این قانون هر گاه میان استانداران و وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی اختلاف نظری پیش آید مراتب به اطلاع نخست‌وزیر خواهد رسید و نظر نخست وزیر قاطع خواهد بود .

ماده دهم - در کارهای مربوط بتأمین ارزاق عمومی و رفع حوائج ضروری اهالی و حفظ انتظامات محل در موقع حوادث و سوانح طبیعی و غیر منتظر که اقدامات سریع مأمورین دولت را ایجاب میکند کلیه مأمورین بدون استثناء مکلف هستند نظر استاندار را جلب نمایند و دستور کتبی استاندار را برای جلوگیری از پیش آمدهای نامطلوب سریعاً بموقع اجرا بگذارند.

ماده یازدهم - در مورد اعتباراتی که بوسیله ادارات هر شهرستان باید مصرف شود از قبیل تهیه لوازم اداری و خواربار بیمارستانها و مؤسسات مشابه و همچنین تعمیر ساختمانها چنانچه شورای شهرستان ترك مناقصه را ضروری بداند و پیشنهاد نماید با تصویب استاندار ممکن است مناقصه ترك گردد در این صورت استاندار در مصرف آن اعتبار باید نظارت نماید .

ماده دوازدهم - فرمانداریهای کل فعلی هم از این اختیارات استفاده خواهند نمود .

ماده سیزدهم - از تاریخ اجرای این قانون استانها به اسامی اصلی خود نامیده میشود و دولت مکلف است باتوجه بسوابق تاریخی نام استانها و حوزه آن را تعیین و اعلام نماید .

ماده چهاردهم - دولت مامور اجرای این قانون است .

قانون فوق که مشتمل بر چهارده ماده و یک تبصره است در جلسه یکشنبه بیست و هشتم فروردین ماه یکهزار و سیصد و سی و نه بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۹/۳/۲۱ بتصویب
مجلس سنا رسیده است

قانون راجع

بجدول جدید انتخابات مجلس شورای ملی

مصوب ۲۰ اردیبهشت ماه ۱۳۳۹

ماده واحده - جدول حوزه های انتخابیه منضم بماده دوم قانون انتخابات مصوب هشتم شوال ۱۳۲۹ قمری از تاریخ تصویب این قانون ملغی است و جدول دویست نفری که منضم به این قانون است بجای آن خواهد بود .

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده است در جلسه سه شنبه بیستم اردیبهشت ماه یک هزار و سیصد و سی و نه بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۹/۳/۱۱ بتصویب
مجلس سنا رسیده است

عده نماینده	مرکز حوزه انتخابیه	توابع حوزه های انتخابیه	نام حوزه انتخابیه	شماره ترتیبی	حوزه های عمومی انتخابیه
۹	تبریز	شهر تبریز با دهستانهای : سرد صحرا . شور . کات . رودقات تبریز . باسمنج و مهرانرود . شبستر و ارونق و انزاب . هریس و خانمرود و بدوستان . مواضعخان . گاوکان . آذرشهر بستان آباد و اوجان و عباس . آلان بر آغوش . اسکو . شهرستان هشترود با توابع و بخش چهارایماق .	تبریز	۱	آذربایجان شرقی و غربی (۳۹ نفر)
۱	اردبیل	شهر اردبیل و حومه (اطراف شهر) بادهستان . های دورسن خواجهلو (مرکز آن نیر) و دهستان یورتچی (جن فشلاقی و قره شیران) دهستانهای فولادلو (مرکز هیر) .	اردبیل	۲	
۱	آستارا	شهر آستارا با بخش ولگیج (مرکز آن نمین) و دهستانهای شرقی و غربی مشتمل بر عنبران و امین جان و دهستانهای شمالی اردبیل (مرکز ثمرین و کندشمین) و دهستانهای تکله (مرکز سرعین) .	آستارا	۳	
۱	اهر	شهر اهر با دهستانهای : دو دانگه . چهار دانگه . دیگله . یافت . ورگهان . ورزقان و ازمدل .	ارسباران	۴	

عده نماینده	مرکز حوزه انتخابیه	توابع حوزه‌های انتخابیه	نام حوزه انتخابیه	شماره ترتیبی	حوزه‌های عمومی انتخابیه
۱	کلیپر	دهستانهای کلیپر . میشه پاره . گرمادوز . حسن آباد . منجوان . گیوان . دیزمار . شهر هروآباد بابخش‌های کاغذ کنان . سنجد	کلیپر	۵	بقیه آذربایجان شرقی و غربی (۳۹ نفر)
۱	هروآباد	شاهرود . خورش‌رستم .	خلخال	۶	
۱	سراب	شهر سراب باحومه و توابع .	سراب	۷	
۱	مراغه	شهر مراغه بادهستانهای دیزج رود . سراجو . قوری چای .	مراغه	۸	
۱	بناب	بناب و دهستانهای بناجو . گاودول .	بناب	۹	
۱	مرند	شهر مرند بادهستانهای : علمدار . گرگر . یکانات . جلفا . زنوز . هرزندات . ورودقات - مرند .	مرند	۱۰	
۱	خیاو	شهر خیاو بادهستانهای : مشگین غربی و شرقی . طوایف .	مشگین شهر	۱۱	
۱	گرمی	دهستانهای مغان . گرمی . اجارود . انگوت . برزند . ارشق .	مغان	۱۲	
۱	میانه	شهر میانه و دهستانهای : اوچ تپه . کله‌پوز . کندوان . گرم . ترکمان . پروانان .	میانه	۱۳	

شماره ترتیبی	نام حوزه انتخابیه	توابع حوزه‌های انتخابیه	مرکز حوزه انتخابیه	عده نماینده
۱۴	رضائیه	شهر رضائیه بادهستانهای: حومه و اطراف شهر. بکشلوچای. روضه چای. انزل. نازلو. چای. باراندوزچای.	رضائیه	۱
۱۵	خوی	شهر خوی بادهستانهای: قره ضیاءالدین. چای پاره. ایواوغلی. سکمن آباد. الند. فیرورق. ولدیان. رها. قطور.	خوی	۱
۱۶	شاپور وقوشچی	شهر شاپور بادهستانهای: حومه. لکستان. چهریق. کره‌سنی. شنتال. کردیان. شیران. صومای. برادوست.	شاپور	۱
۱۷	ماکو	شهر ماکو بادهستانهای: اواجیق. قره‌قیون. قلعه دره‌سی. پلدشت. چای‌باسار. گجلرات. به‌به‌جک. چالدران.	ماکو	۱
۱۸	مهاباد	شهر مهاباد بادهستانهای: شهر ویران. منگور اختاجی غربی	مهاباد	۱
۱۹	بوکان	قصبه بوکان و دهستانهای: اختاجی شرقی: بهی. گورک مگری. ایل تیمور. بخش - سردشت.	بوکان	۱
۲۰	میاندوآب	شهر میاندوآب بادهستانهای: مرحمت آباد. تکاب. شاهین‌دژ. گوی‌آغاج. آجرلو. چهارداولی.	میاندوآب	۱

بقیه آذربایجان شرقی و غربی (۴۹ نفر)

عده نماینده	مرکز حوزه انتخابیه	توابع حوزه‌های انتخابیه	نام حوزه انتخابیه	شماره ترتیبی	حوزه‌های عمومی انتخابیه
۱	نقده	دهستانهای سلدوز . اشنویه . دشت‌پیل . دشت سیلوانا . ترگور . پیران . کهنه لاهیجان . مامش . مرگور .	نقده	۲۱	بقیه آذربایجان
۵	مشهد	شهر مشهد با دهستانهای درزاب . جولائی . رادکان . بیزدکی . شاندریز . کلمکان . طرقله . اردمه . فریمان . سرجام . پائین‌ولایت . بیوه . زن . تبادکان . میان‌ولایت . چناران . سرخس .	مشهد	۲۲	خراسان (۴۰) نفر
۱	تربت جام	شهر تربت‌جام با دهستانهای : حومه . میان جام . پائین‌جام . تایباد . پائین‌ولایت . بالا‌ولایت . میان‌ولایت . جنت‌آباد . زورآباد .	تربت جام	۲۳	
۱	درگز	شهر درگز با دهستانهای : محمدآباد . حومه . چاپشلو . قره‌باشلو . میان‌کوه . بخش کلات . بخش لطف‌آباد . بخش نوخندان .	درگز	۲۴	
۱	کاشمر	شهر کاشمر با دهستانهای : حومه . بالا‌ولایت ریوش و کوه‌سرخ . بردسکن . کنار شهر و کوه‌پایه . خلیل‌آباد و رستاق . شش‌طراز . برکال .	کاشمر	۲۵	
۱	سبزوار	شهر سبزوار با دهستانهای : قصبه . تکاب . طبس . کراب . داورزن . مزینان . کاه‌باشتن . فروغن . خواشد . تکاب . کوه‌میش . زمج . ربع‌شامات . شامکان .	سبزوار	۲۶	

شماره ترتیبی	نام حوزه انتخابیه	توابع حوزه های انتخابیه	مرکز حوزه انتخابیه	عده نماینده
۲۷	جوین	بخش جغتای (پائین جوین . بالا جوین . براکوه . نقاب) بام و صفی آباد . بخش اسفراین . بخش سرو لایت .	جغتای	۱
۲۸	ترت حیدریه	شهر تربت حیدریه با دهستانهای: پائین ولایت . بالا ولایت . بایکک . کدکن . بالا رخ . پائین - رخ .	ترت حیدریه	۱
۲۹	خواف	بخش فیض آباد و محولات . بخش رشت - خوار . بخش خواف . دهستان زاوه .	خواف	۱
۳۰	نیشابور	شهر نیشابور و بخش های تخت جلگه و حومه و زبرخان .	نیشابور	۱
۳۱	قوچان	شهر قوچان با منضمات دهستانهای: حومه . جعفر آباد . فاروج .	قوچان	۱
۳۲	شیروان	دهستانهای باغان ، گلیان . زیارت . دوین . تکمران . اوغاز . پیچرانلو . قوشخانه . خرق . شیرغان .	شیروان	۱
۳۳	بجنورد	شهر بجنورد با حومه . چناران و گرمخان . کسبایر . سملقان . کیفان . رازو جرگلان . شغان . سنخواست . جاجرم . مانه و پیش قلعه . امندو اینچه . نردین .	بجنورد	۱

بقیة خراسان (۳۰ نفر)

عده نماینده	مرکز حوزه انتخابیه	توابع حوزه های انتخابیه	نام حوزه انتخابیه	شماره ترتیبی	حوزه های عمومی انتخابیه
۱	جویمند	شهر گناباد بابخش حومه (جلگه) . بخش - بجستان . بخش . کاخک .	گناباد	۳۴	بقیه خراسان (۴۰ نفر)
۱	فردوس	شهر فردوس و دهستانهای : حومه . سرايان بشرویه . بخش طبس .	فردوس	۳۵	
۱	بیرجند	شهر بیرجند با دهستانهای مومن آباد . طبس - مسینا . خوسف . قیس آباد . براکوه . نهبندان . عربخانه .	بیرجند	۳۶	
۱	قاین	قصبه قاین با دهستانهای القور . زیر کوه . شاخن . قاینات . پیشکوه . نیم بلوک . زهان .	قاین	۳۷	
۵	شیراز	شهر شیراز با دهستانهای : حومه . کوهمره - سیاخ . زرقان . کربال . مشهدام النبی . کمین . ارسنجان و توابع . مرودشت . خفرک . سروستان . کواربخش بیضا (اردکان و توابع) ممسنی (سی - سخت) سررود . دشت روم .	شیراز	۳۸	فارس و بنادر (۱۶ نفر)
۱	کازرون	شهر کازرون با دهستانهای : شاهپور . جره وفامور . کوهمرنودان . ماهور . کنار تخته . کمارج . خشت .	کازرون	۳۹	

عده نماینده	مرکز حوزه انتخابیه	توابع حوزه های انتخابیه	نام حوزه انتخابیه	شماره ترتیبی	حوزه های عمومی انتخابیه
۱	فسا	شهر فسا با دهستانهای: رونیر علیا. ششده و جنگل. حومه. نوبندگان. زاهدان. شیب کوه و قره بلاغ. صحرارود.	فسا	۴۰	بقیه فارس و بنادر (۱۶ نفر)
۱	داراب	شهر داراب با دهستانهای: رودبال. هشیوار. شاهيجان. قریة الخیر. فسارود. سر کوه خسویه حاجی آباد. رستاق. ایزدخواست. فرک. آب شور. تنگ رودبال.	داراب	۴۱	
۱	اصطهبانات	اصطهبانات با دهستانهای: خیر. سر جهان. ایج. هرگان. نیریز با دهستانهای: حومه پشت کوه. رستاق. آبا ده طشک.	اصطهبانات ونی ریز	۴۲	
۱	لار	شهر لار با تمام بخش حومه. بخش جویم. بخش اوز. دهستان اشکنان.	لار	۴۳	
۱	بندر لنگه	شهر بندر لنگه و حومه. بخش شیب کوه. بخش بستک. بخش گاو بندی.	بندر لنگه	۴۴	
۱	بوشهر	شهر بوشهر و حومه. چاه کوتاه. گله دار. کنگان. بندرریک. گناوه. حیات داود. رود. حله. دیلم لیراوی. چغاوک. سبز آباد. هلیله. خارک. خارکو.	بوشهر	۴۵	

عده نماینده	مرکز حوزه انتخابیه	توابع حوزه های انتخابیه	نام حوزه انتخابیه	شماره ترتیبی	حوزه های عمومی انتخابیه
۱	برازجان	برازجان. حومه. زیارت. دالکی. زیره - راه. مزارعی. شبانکاره. بوشکان. انگالی. کیگان. تنگستان. دشتی.	دشتستان	۴۶	بقیه فارس و بنادر (۱۹ نفر)
۱	جهرم	شهر جهرم بانضمام بخشهای: حومه. کردیان. صیمکان. خفر.	جهرم	۴۷	
۱	فیروزآباد	شهر فیروزآباد - دهستانهای قیروکازرین. خنج.	فیروزآباد	۴۸	
۱	آباده	شهرآباده بادهستانهای: اقلید. سمیرم علیا. ابرقو. بوانات.	آباده	۴۹	
۲	کرمان	شهر کرمان. بخش حومه. بخش شهداد بخش راور. بخش ماهان. بخش زرنند.	کرمان	۵۰	کرمان و بندرعباس (۹ نفر)
۱	رفسنجان	شهر رفسنجان بادهستانهای: حومه. نوق کشکوئیه. انار. خنامان.	رفسنجان	۵۱	
۱	بم	شهر بم بادهستانهای: حومه. راین. ریگان نرماشیر (فهرج). دهبکری که مرغک و دامنه از توابع آن است.	بم	۵۲	
۱	سبزواران	سبزواران و بخشهای: جبالبارز. رودبار اسفندقه. ساردوئیه. کهنوج.	جیرفت	۵۳	

خوزه‌های عمومی انتخابیه	شماره ترتیبی	نام خوزه انتخابیه	توابع خوزه های انتخابیه	مرکز خوزه انتخابیه	عده نماینده
بقیه کرمان و بندرعباس (۹ نفر)	۵۴	سیرجان	شهر سیرجان با دهستانهای : حومه. پاریز. قهستان . نصرت آباد . زید آباد . ملك آباد . بلورد . چهارگنبد . تنگوئیه . کوه پنج .	سیرجان	۱
	۵۵	بافت	دهستانهای بافت . جمیل آباد . فتح آباد بزجان . ده سرد . دشت آباد . کوشك . خبر . سیاه کوه . صوغان . ارزوئیه . گوغر . هشون . کیسکان . بردسیر (مشیز) . رابر .	بافت	۱
	۵۶	بندرعباس	شهر بندرعباس با دهستانهای : احمدی . طارم ابسیان . فارغان . دراگاه . سیاهو . رضوان . فین . شمیل . تخت . سعادت آباد و حاجی آباد بندرخمیر . قشم .	بندرعباس	۱
	۵۷	میناب	دهستانهای تیاب . رودان . رودخانه در . بیابان . جاسك و شرقی . بشاگرد . جزایر بحر عمان .	میناب	۱
اراك (۳ نفر)	۵۸	اراك	شهر اراك . بخش حومه . دهستانهای مشكـ آباد و سده . دهستان قره کهریز . قسمت اول فراهان که قصبه فرمهین جزء آن است .	اراك	۱
	۵۹	شاهزند	شاهزند . دهستان کراز بخش سربند (هندـ رود . دربند) دهستان شراعلیاوسفلی .	شاهزند	۱

عده نماینده	مرکز حوزه انتخابیه	توابع حوزه‌های انتخابیه	نام حوزه انتخابیه	شماره ترتیبی	حوزه‌های عمومی انتخابیه
۱	ترخوران	قصبات فم و ترخوران . دهستانهای رودبار . آشتیان . بزچلو . قسمتی از بخش خلجستان . قسمت دوم فراهان . دهستان وفس .	تفرش	۶۰	اراک (۳ نفر)
۲	اصفهان	شهر اصفهان و جرقویه دهستانهای برخوار . میمه . جی . برآآن . قهاب . کراچ . رودشتین . بخش مارین (سده) . دهستانهای : فلاورجان . مبارکه . لنجان . ریز . باغادران .	اصفهان برخوار	۶۱ ۶۲	اصفهان و بختیاری (۱۴ نفر)
۱	دولت آباد		ماربین	۶۳	
۱	همایونشهر		لنجان	۶۴	
۱	فلاورجان		اردستان	۶۵	
۱	اردستان	شهر اردستان با دهستانهای : حومه علیا وسفلی . ریگستان . گرمسیر . نیسیان . برزاوند .	فریدن	۶۶	
۱	داران	داران . دهستانهای ورزق . گرچمپو . پشت کوه و پیکوه موگوئی . گرجی . چناررود چهارلنگ و چادگان .	شهرضا	۶۷	
۱	شهرضا	شهرضا . دهستانهای حومه علیا و سفلی : دهاقان . سمیرم سفلی .	نجف آباد	۶۸	
۱	نجف آباد	شهر نجف آباد . دهستان های عربستان و کرونین .			

عده نماینده	مرکز حوزه انتخابیه	توابع حوزه‌های انتخابیه	نام حوزه انتخابیه	شماره ترتیبی	حوزه‌های عمومی انتخابیه
۱	نائین	شهر نائین . دهستانهای انارك . خور و بیابانك .	نائین	۶۹	بقیه اصفهان و بختیاری (۱۴ نفر)
۱	شهر کرد	شهر کرد . دهستان های میزدج . لار . کیار .	شهر کرد	۷۰	
۱	بروجن	شهر بروجن . سه دهستان (جانکی . خان - میرزا . فلارد) بخش گندمان .	بروجن	۷۱	
۱	ایذه	شهر ایذه . دهستان باغ ملك . دهستان جانکی (دهدزودنباله رودواندیکا) .	ایذه	۷۲	
۱	اردل	اردل . پیشکوه و پسکوه . تنگ گزی (شوراب) . بازفت . دیناران . دواب . چقاخور (بختیاری) .	اردل	۷۳	بروجرد و خرم آباد و الیگودرز
۱	خرم آباد	شهر خرم آباد . بخش های حومه . زاغه . چقلوندی . سلسله والشتر . چگنی و ویسیان	خرم آباد	۷۴	
۱	کوهدشت	بخش دلفان . بخش طرهان . بخش دوره :	طرهان	۷۵	
۱	پلدختر	بخشهای الوار گرمسیری . ملاوی . پاپی دره شهر (صیمره)	ملاوی	۷۶	
۱	بروجرد	شهر بروجرد و حومه . بخش درود . بخش اشترینان (سیلاخورعلیا و سفلی) .	بروجرد	۷۷	
۱					
۱					

عده نماینده	مرکز حوزه انتخابیه	توابع حوزه‌های انتخابیه	نام حوزه انتخابیه	شماره ترتیبی	حوزه‌های عمومی انتخابیه
۱	الیگودرز	شهر الیگودرز . بخش حومه . بخش جاپلق بربرود. ذلفی .	الیگودرز	۷۸	وگلیایگان (۶ نفر)
۱	گلیایگان	شهر گلیایگان . بخش حومه . و بخش خوانسار .	گلیایگان	۷۹	
۱۵	تهران	شهر تهران . تهران نو. تهران پارس . نارمک یوسف آباد . جوادیه .	تهران	۸۰	تهران و شهرستانهای اطراف آن (۲۸ نفر)
۱	شهری	شهری . بخش حومه . بخش غار و فشافویه . تجربش و توابع . لواسانات . رودبار قصران کن ارنگه و کن تهران .	شهری شمیرانات	۸۱ ۸۲	
۱	تجربش	شهر دماوند و توابع . بخش فیروز کوه . شهر کرج . بخش ساوجبلاغ . بخش اشتهار . بخش شهریار .	دماوند کرج	۸۳ ۸۴	
۱	کرج	گرمسار . بخش ایوانکی . بخش ورامین محلات بابخش‌های . حومه دلیجان . خمین و توابع .	ورامین و ایوانکی محلات	۸۵ ۸۶	
۱	گرمسار	شهر ساوه با بخشهای : حومه . نویران زرند خرقان . جعفر آباد .	ساوه	۸۷	
۱	محلات	شهر قم و دهستانهای : قنوت . قمرود . کهک . نیزار . قهستان . راونج . قسمتی از خلیجستان .	قم	۸۸	
۱	ساوه				
۱	قم				

عده نماینده	مرکز حوزه انتخابیه	توابع حوزه‌های انتخابیه	نام حوزه انتخابیه	شماره ترتیبی	حوزه‌های عمومی انتخابیه
۱	قزوین	شهر قزوین و دهستانهای: اقبال. فشکلدره دشت آبی. بشاریات. بخش طالقان.	قزوین	۸۹	بقیه تهران و شهرستانهای اطراف آن (۳۸ نفر)
۱	ضیاءآباد	دهستانهای: تاکستان. رامند. افشاریه. زهران. آوج. خرقان غربی و شرقی. دو- دانگه.	رامند	۹۰	
۱	معلم کلایه	دهستانهای: رودبار و الموت. قاقازان غربی و شرقی. ایلات قاقازان. طارم سفلی.	رودبار و الموت	۹۱	
۱	شاهرود	شهر شاهرود. بخشهای: حومه. بسطام. بیارجمند. میامی. طرود.	شاهرود	۹۲	
۱	سمنان	شهر سمنان با بخش حومه و بخش سنگسر شهر دامغان با بخشهای: حومه. صیدآباد. (امیرآباد)	سمنان و دامغان	۹۳	
۲	بتشخیص وزارت کشور	جزایر متعلق به ایران در خلیج فارس	جزایر متعلق به ایران در خلیج فارس	۹۴	جزایر متعلق به ایران در خلیج فارس (۲ نفر)
۲	اهواز	شهر اهواز با دهستانهای: باوی. نهر هاشم میان آب.	اهواز	۹۵	خوزستان (۱۴ نفر)
۲	آبادان	شهر آبادان و بخش فصبه	آبادان	۹۶	
۱	بندر معشو	بندر معشور. بندر شاهپور. بخش هندیجان	بندر معشور	۹۷	

عده نماینده	مرکز حوزه انتخابیه	توابع حوزه‌های انتخابیه	نام حوزه انتخابیه	شماره ترتیبی	حوزه‌های عمومی انتخابیه
۱	خرمشهر	شهر خرمشهر . فیاضی . حفار . فیلیه . کوت‌شیخ . صلبوخ . شادکان .	خرمشهر	۹۸	بقیمه خوزستان (۱۴)
۱	شوشتر	شهر شوشتر بادهستانهای : گندز لو . خران میان‌آب . گتوند . عقیلی . دیمچه . سردار - آباد . شاه ولی .	شوشتر	۹۹	
۱	مسجد سلیمان	شهر مسجد سلیمان . دهستانهای لالی . ترکدز . جهانگیری . لبری تويزان .	مسجد سلیمان	۱۰۰	
۱	بهبهان	بهبهان و حومه . منصوریه و دودانگه و تشان . بلوک زیدون . سردشت و چم و دورنگ . آغا جاری و امیدیه .	بهبهان	۱۰۱	
۱	چرام (تلکرد)	دهستانهای : باشت . چرام . طسوج . بویر احمد طیبی . دشمن‌زیاری . بهمنی ابوالفارس . گچساران .	کهکیلویه	۱۰۲	
۱	رامهرمز	شهر رامهرمز . بخش حومه . بخش هفتگل دهستان جراحی . دهستان جایزون .	رامهرمز	۱۰۳	
۱	دزفول	دهستانهای : سوارناظر . شمعون . قیلی . شرقی . زاویه‌ها .	دزفول	۱۰۴	
۱	اندیمشک	شوش حسین‌آباد . بن‌معلا . اندیمشک چنانچه بخش سردشت (دهستان شهبی . لبوس . سردشت میانکوه)	شوش	۱۰۵	

عده نماینده	مرکز حوزه انتخابیه	توابع حوزه‌های انتخابیه	نام حوزه انتخابیه	شماره ترتیبی	حوزه‌های عمومی انتخابیه
۱	سوسنگرد	سوسنگرد و بخشهای : حومه . موسیان . هویزه . بستان .	دشت میشان	۱۰۶	خوزستان
۱	زنجان	شهر زنجان . قصبه قیدار و دهستان های : حومه . سجاس رود . سلطانیه .	زنجان	۱۰۷	زنجان (۴ نفر)
۱	ابهر	قصبه ابهر . دهستان های : ابهر رود . خرم - رود . خدا بنده لو . سهرورد .	ابهر	۱۰۸	
۱	ارمغانخانه	دهستانهای : طارم علیا . زنجان رود . چای پاره . قره پشلو . غنی بیگ لو .	طارم	۱۰۹	
۱	دندی	دهستانهای : انگوران . اور یاد . قزل - گیچی لو . ایچرود . گرماب . بزیندهرود .	ماه نشان	۱۱۰	
۱	زابل	شهر زابل دهستانهای : حومه . میان کنگی . ناروئی . شهرک . پشت آب . شیب آب .	زابل	۱۱۱	سیستان و بلوچستان (۳ نفر)
۱	زاهدان	شهر زاهدان . حومه . میر جاوه . خاش . شهر سراوان . زابلی . سیب و سوران . جالق و کوهک . نصرت آباد .	زاهدان	۱۱۲	
۱	ایرانشهر	ایرانشهر . حومه . بزمان . دلکان . بمپور . سر باز . فنوج . بنت . لاشار . چامپ . چاه - بهار . حومه . نیک شهر . دشتیاری . راسک . پیشین . هیچان .	ایرانشهر	۱۱۳	

عده نماینده	مرکز حوزه انتخابیه	توابع حوزه‌های انتخابیه	نام حوزه انتخابیه	شماره ترتیبی	حوزه‌های عمومی انتخابیه
۱	کاشان	شهر کاشان و حومه . بخش قمصر . بخش - آران (کوبرات).	کاشان	۱۱۴	کاشان (۳ نفر)
۱	نطنز	نطنز و حومه و توابع و جوشقان قالی .	نطنز	۱۱۵	
۲	سنندج	شهر سنندج و حومه . قروه . چهاردولی . کرفتمو . ایران شاه . دیواندره . تیلکوه . کامیاران . سورسور . ژاوه رود . بیلوار کردستان . گاورود و امیرآباد . حسن آباد . حسین آباد - ئیلاق . اسفندآباد .	سنندج	۱۱۶	
۱	دژشاهپور	دژ شاهپور . بخشهای : اورامان تخت . سرشیو . مریوان . خاوه و امیرآباد . اوباتو . قراتوره . سارال . کلاترزان .	مریوان	۱۱۷	کردستان (۶ نفر)
۱	پاوه	اورامان لهون : پاوه . روانسر . جوانرود . نوسود . شادی آباد . دزلی . وسایر توابع پلنگان : شاهینی : میان دربند کردستان :	پاوه	۱۱۸	
۱	سقز	شهر سقز و توابع و دهستان تورجان بانضمام شهرستان بانه و توابع .	سقز و بانه	۱۱۹	
۱	بیجار	شهر بیجار و بخشهای : حومه . کرانی : خسرو - آباد : پیر تاج : گاو بازه . سیاه منصور . سیلتان . نجف آباد .	بیجار گروس	۱۲۰	

عده نماینده	مرکز حوزه انتخابیه	توابع حوزه‌های انتخابیه	نام حوزه انتخابیه	شماره ترتیبی	حوزه‌های عمومی انتخابیه
۲	کرمانشاه	شهر کرمانشاه و دهستانهای : پایروند . سنجایی . ماهی دشت کرمانشاه . جلال وند عثمانوند . زردلان . هلیلان .	کرمانشاه	۱۲۱	کرمانشاهان (۷ نفر)
۱	سنقر	قصبه سنقر و دهستانهای ؛ کلیائی . فعله گری . رازیان . بیلوار کرمانشاه . دینور و کندوله قصبه کنگاور . قصبه صحنه . قصبه هر سین . دهستانهای خدابنده لو . چمچمال . درو فرامان میان دربند . بالادربند .	سنقر	۱۲۲	
۱	کنگاور	شهر شاه آباد . حومه . شیان . هرسم . کمره . منصورى . حسن آباد . ایوان . ماهی دشت شاه آباد . بخش کرند . گیلانغرب .	کنگاور	۱۲۳	
۱	شاه آباد	شهر قصر شیرین و بخشهای : حومه . پل - زهاب . سومار و نفت شاه .	شاه آباد	۱۲۴	
۱	قصر شیرین	شهر ایلام و بخشهای : حومه . آبدانان . دهلران . مهران . چوار . صالح آباد . بدره . زرین آباد . شیروان چرد اول .	قصر شیرین	۱۲۵	
۱	ایلام	شهر رشت . حومه غربی و شرقی . لشت نشاء . خمام . خشکه بیجار . کوچصفهان . سنگر و کهدمات . پسی خان . لاکان . پيله بازار .	ایلام	۱۲۶	
۲	رشت	شهر رشت . حومه غربی و شرقی . لشت نشاء . خمام . خشکه بیجار . کوچصفهان . سنگر و کهدمات . پسی خان . لاکان . پيله بازار .	رشت	۱۲۷	گیلان (۱۰ نفر)

عده نماینده	حوزه مرکزی انتخابیه	توابع حوزه‌های انتخابیه	نام حوزه انتخابیه	شماره ترتیبی	حوزه‌های عمومی انتخابیه
۱	رودبار	دهستانهای: رودبار . رستم آباد . رحمت - آباد . عمارلوفاراب . عمارلوخر گام . جیرنده منجیل . لوشان .	رودبار	۱۲۸	بقیه گیلان (۱۰ نفر)
۱	بندرپهلوی	شهر بندر پهلوی . حومه . چهار فریضه . غازیان .	بندرپهلوی	۱۲۹	
۱	لاهیجان	شهر لاهیجان . حومه و دهستانهای لقمجان . بخش آستانه . بخش حسن کیاده . رودینه . دهشال . بخش سیاهکل .	لاهیجان	۱۳۰	
۱	لنگرود	شهر لنگرود . حومه . و دهستان املش .	لنگرود	۱۳۱	
۱	فومن	شهر فومن . حومه . دهستان‌های مرکزی شفت . ماسوله .	فومن	۱۳۲	
۱	صومعه‌سرا	شهر صومعه‌سرا . حومه . تولمات و گسگر . کسما .	صومعه‌سرا	۱۳۳	
۱	هشتپر	دهستانهای: گرگانرود (هشتپر) . اسالم . طالش دولاب . گیل دولاب . ماسال . شاندارمن .	طوالش	۱۳۴	
۱	رودسر	شهر رودسر و دهستانهای: پلورد . سیارستاق . سیارستاق قشلاق . سیاهگل رود . اشکور علیا وسفلی . کوشان . سمام .	رودسر	۱۳۵	

شماره ترتیبی	نام حوزه انتخابیه	توابع حوزه های انتخابیه	مرکز حوزه انتخابیه	عده نماینده
۱۳۶	ساری	شهر ساری . بخش حومه . بخش دودانگه . دهستانهای : چهار دانگه سورتچی . چهار - دانگه هزار جریبی . کیاسر .	ساری	۲
۱۳۷	بابل	شهر بابل و دهستانهای . بیشه . جلال ازرك . لاله آباد . ساسی کلام . مشهد گنج افروز . بابلسر و حومه . پاراواد . رود بست . بانصر . مقري کلا . بندیپی .	بابل	۲
۱۳۸	آمل	شهر آمل و بخش لاریجان و دهستانهای : دشت سر . چلاو . قلعه کش . بالاخیابان دایو . هرازیپی . محمودآباد (اهل مرستاق)	آمل	۱
۱۳۹	بهشهر	بهشهر و حومه و دهستانهای : قره طغان . گلباد . یخکش . گلوگاه پنجهزار . چهاردانگه - شهریاری . یانهسر .	بهشهر	۱
۱۴۰	شهبسوار	شهر شهبسوار و بخش حومه . بخش رامسر . دهستان خرم آباد شهبسوار .	شهبسوار	۲
۱۴۱	نوشهر	شهر نوشهر و بخش چالوس . بخش کلاردشت و شهرستان نور و بخشهای آن . دهستانهای : کجور . کران . خیرود کنار . چلیندر .	نوشهر	۱

مازندران و گرگان (۱۳ نفر)

شماره ترتیبی	نام حوزه های انتخابیه	توابع حوزه های انتخابیه	مزکز حوزه انتخابیه	عده پایاننده	حوزه های عمومی انتخابیه
۱۴۲	شاهی	شهر شاهی و دهستانهای: علی آباد. بیشه - سر. بالاتجن. طالاری. نوکندکان. پل سفید. سوادکوه. شیرگاه. گیلخواران. بابل - کنار. کیاکلا (جویبار).	شاهی	۱	بقیه مازندران و گمرگان (۱۳ نفر)
۱۴۳	گرگان	شهر گرگان و بخشهای: حومه. علی آباد - کتول. کردکوی. بندرگز.	گرگان	۱	
۱۴۴	دشت گرگان (بموت)	شهر گنبدکاووس. بخش پهلوی دژ. بندرشاه داشبرون. گومیشان.	گنبدکاووس	۱	
۱۴۵	مینودشت (کولان)	بخش مینودشت و کوهساران. بخش رامیان بخش مراوه تپه. دهستان کلاله.	مینودشت	۱	
۱۴۶	همدان	شهر همدان	همدان	۱	
۱۴۷	بهار	بخش سیمینه رود و چهاربلوک.	بهار	۱	
۱۴۸	اسدآباد	بخش اسدآباد. دهستانهای: خدا بنده لو و مهربان.	اسدآباد	۱	
۱۴۹	رزن	بخشهای: رزن. شراب پیشخور. دهستان حاجیلو.	رزن	۱	
۱۵۰	ملایر نهاوند	شهر ملایر و دهستانهای: حومه. سامن. کماران. ترکک. آورزمان. شور.	ملایر	۱	
۱۵۱	نهاوند	شهر نهاوند و دهستانهای: حومه و خزل.	نهاوند	۱	

عده نمایاننده	مرکز حوزه انتخابیه	توابع حوزه‌های انتخابیه	نام حوزه انتخابیه	شماره ترتیبی	حوزه‌های عمومی انتخابیه
۱	تویسرکان	شهر تویسرکان و دهستانهای: حومه . سرکان . خرم‌رود . گرزان رود . قلقل‌رود .	تویسرکان	۱۵۲	تویسرکان
۱	یزد	شهر یزد و حومه .	یزد	۱۵۳	یزد (۳ نفر)
۱	اردکان	دهستانهای میبد : کذابات . ندوشن . رباطات و خرائق . رستاق واشکندر . نیر (پشت کوه) : اردکان . عقدا -	اردکان	۱۵۴	
۱	تفت	دهستانهای: تفت و پیشکوه . مهر یزو بغداد - آباد . میانکوه . بافق . بهاباد . شهر بابک . هرات . مروست .	تفت	۱۵۵	
۱	وزارت کشور بتمین		ارامنه نقاط مرکزی و شمال	۱۵۶	ارامنه نقاط مرکزی و شمال
۱	»		ارامنه نقاط جنوب	۱۵۷	
۱	»		زردشتی	۱۵۸	
۱	»		کلیمی	۱۵۹	
۱	»		آشوری و کلدانی	۱۶۰	
۲۰۰ نفر	جمع				جمع

جدول حوزه‌های انتخابیه فوق جای‌گزین جدول منضم بقانون انتخابات مصوب

هشتم شوال ۱۳۲۹ قمری بوده و صحیح است . رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون راجع به اجازه تأسیس سازمان بنادر و کشتی رانی

مصوب ۲۲ - اردیبهشت ماه ۱۳۳۹

ماده واحده - از تاریخ تصویب این قانون سازمانی بنام سازمان بنادر و کشتی رانی در وزارت گمرکات و انحصارات تشکیل میشود مادام که برای اداره امور آن سازمان دیگری بموجب قانون ایجاد نگردیده و وظائف آن بشرح زیر تحت نظر وزارت گمرکات و انحصارات انجام خواهد شد :

اداره نمودن امور بندری بنادر کشور - تکمیل و توسعه ساختمان و نگاهداری و تعمیر تأسیسات بندری و تأمین وسایل مخابراتی و امور انتظامی و همچنین تنظیم و اجراء مقررات بندری و کشتی رانی ساحلی و مرابقت در توسعه کشتیرانی بازرگانی و ثبت شناورهای تابع کشور و تعیین شرایط تابعیت ایرانی برای کشتیها و سلب آن و وصول حقوق و عوارض بندری مطابق فهرست ضمیمه این قانون .

تبصره ۱ - سازمان بنادر کشتی رانی مکلف است کلیه اموال منقول و غیر منقول خود را بقیمت روز ارزیابی و بعنوان سرمایه در دفاتر ثبت نماید مقررات استخدامی سازمان تابع قانون استخدام کشوری و سایر مقررات اداری و مالی آن و همچنین تعیین نرخ بهره برداری از تأسیسات و تجهیزات بندری بموجب آئین نامه ای خواهد بود که بتصویب هیئت وزیران رسیده باشد .

بودجه سازمان جمعاً و خرجاً در بودجه کل کشور منظور و بودجه تفصیلی پس از موافقت وزارت دارائی و تصویب هیئت وزیران قابل اجرا خواهد بود. مازاد درآمدها و اندوخته های سازمان بحساب ذخیره مخصوص ریخته خواهد شد تا به مصارف معینه در آئین نامه برسد .

تبصره ۲ - سازمان بنادر کشتی رانی مجاز است حداکثر چهار نفر کارشناس فنی و خارجی برای مدتی که لازم بداند بارعایت تشریفات قانونی استخدام نماید .

تبصره ۳ - تغییرات ضروری در نرخ عوارض مندرجه در فهرست ضمیمه این قانون تا حدود سی درصد با تصویب هیئت وزیران مجاز خواهد بود .

تبصره ۴ - مقررات این قانون شامل کلیه بنادر و لنگرگاهها و ترعه‌ها و دریچه‌ها و رودخانه‌های قابل کشتی‌رانی و آبهای ساحلی کشور خواهد بود و حدود هر بندر بموجب تصویب نامه هیئت وزیران تعیین خواهد شد .

تبصره ۵ - ساختمان بنداری که سازمان برنامه مشغول ساختمان آن است با ساختمان‌هایی که بعداً با تصویب هیئت دولت بسازمان برنامه محول شود کماکان بوسیله آن سازمان انجام خواهد شد .

تبصره ۶ - آئین نامه‌های اجرائی این قانون از طرف وزارت گمرکات و انحصارات تنظیم و پس از تصویب هیئت وزیران بمورد اجراء گذارده میشود .

تبصره ۷ - وزارت گمرکات و انحصارات مأمور اجراء این قانون است .

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده و هفت تبصره و فهرست ضمیمه است پس از تصویب مجلس سنا در جلسه پنجشنبه بیست و دوم اردیبهشت ماه یک هزار و سیصد و سی نه بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

نایب رئیس مجلس شورای ملی - عماد تربتی

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۸/۱۲/۱۶ بتصویب

مجلس سنا رسیده است

قانون راجع به نظام پزشکی

مصوب ۳ خرداد ماه ۱۳۳۹

ماده ۱ - نظام پزشکی سازمانی است مستقل و دارای شخصیت حقوقی و مرجع صلاحیتدار برای حفظ شئون و پیشرفت امور پزشکی و تنظیم روابط حرفه‌ای بین

پزشکان و حفظ حقوق مردم و مؤسسات ملی و دولتی در برابر صاحبان فنون پزشکی و بالعکس در سراسر کشور می باشد .

ماده ۲۴ - کلیه پزشکان و دندان پزشکان دارای پروانه اشتغال بحر فیه پزشکی در ایران بدون استثناء عضو نظام پزشکی ایران بوده و مشمول مقررات این قانون میباشند .

ماده ۲۵ - در مرکز هر شهرستان که لا اقل ۲۵ نفر پزشک و دندان پزشک باشد سازمان نظام پزشکی تشکیل میشود .

تبصره - مرجع رسیدگی به امور پزشکی شهرستانها یک عده پزشک و دندان پزشک آنها کمتر از ۲۵ نفر است نظام پزشکی استان مربوط خواهد بود چنانچه در مرکز استان مربوطه این عده پزشکان بحد نصاب قانونی نرسیده مرجع قانونی نزدیکترین شهر است که شعبه نظام پزشکی داشته باشد .

ماده ۲۶ - نظام پزشکی دارای هیئت مدیره مرکزی بوده و در مرکز هر شهرستان نیز که نظام پزشکی تشکیل شود هیئت مدیره برای آن شهرستان انتخاب خواهد شد .

ماده ۲۷ - هیئت مدیره مرکز مرکب است از :

۱ - پانزده نفر از پزشکان غیر نظامی مرکز به انتخاب اکثریت پزشکان غیر نظامی مرکز .

۲ - دو نفر دندان پزشک به انتخاب اکثریت دندان پزشکان مرکز .

۳ - دو نفر پزشک از پزشکان لشگری و انتظامی (پزشک لشگری بمعرفی ستاد بزرگ ارتشتاران و پزشک انتظامی بمعرفی وزارت کشور) .

ماده ۲۸ - هیئت مدیره نظام پزشکی شهرستانها مرکب است از :

۱ - هفت نفر پزشک غیر نظامی به انتخاب اکثریت پزشکان غیر نظامی آن شهرستان .

۲ - یک نفر دندان پزشک به انتخاب کلیه دندان پزشکان آن شهرستان .

۳ - یک نفر پزشک لشگری آن شهرستان (در صورتیکه آن شهرستان لاقل مرکز تیب باشد بمعرفی ستاد مربوطه) .

ماده ۷ - شرایط انتخاب شوندگان :

۱ - سن کمتر از ۳۵ سال نباشد .

۲ - نداشتن سابقه محکومیت جنحه و جنایت .

۳ - داشتن حسن شهرت .

۴ - لاقل ده سال سابقه پزشکی اعم از مرکز و شهرستانها .

ماده ۸ - دوره عمل هیئت مدیره سه سال خواهد بود و سه ماه قبل از انقضای

دوره عمل باید اقدام بتجدید انتخاب هیئت مدیره بنماید .

مادامی که هیئت مدیره جدید رسمیت نیافته هیئت مدیره قدیم بکار خود

ادامه خواهد داد .

تبصره - اولین انتخابات هیئت مدیره نظام پزشکی مرکز و شهرستانها پس از

تصویب این قانون ظرف سه ماه طبق آئین نامه ای که وزارت بهداری تهیه و بتصویب

هیئت وزیران میرساند شروع میشود .

انتخابات دوره های بعد مرکز و شهرستانها طبق آئین نامه ای خواهد بود که

هیئت مدیره نظام پزشکی مرکز تهیه مینماید .

ماده ۹ - نظام پزشکی هر شهرستان دارای شورای انتظامی خواهد بود .

شورای انتظامی مرکز مرکب است از دادستان استان و رئیس اداره پزشکی

قانونی و پنج نفر پزشک و یک نفر دندان پزشک که بیست سال سابقه حرفه پزشکی

راداشته باشند به انتخاب هیئت مدیره پزشکی و یکنفر از اعضای هیئت مدیره مذکور بنمایندگی آن هیئت در شورای انتظامی .

تبصره - شورای انتظامی هر شهرستان مر کب است ازدادستان شهرستان و پزشک قانونی آن شهرستان (در صورتیکه پزشک قانونی نباشد پزشکی که سمت پزشک قانونی داشته باشد) و سه نفر از پزشکان و یکنفر دندانپزشک واجد شرایط به انتخاب هیئت مدیره نظام پزشکی شهرستان مربوطه و یکنفر از اعضای هیئت مدیره نظام پزشکی آن شهرستان بنمایندگی آن هیئت در شورای انتظامی .

ماده ۱۰ - دادسرا در باره رسیدگی به اتهام بزه ناشیه از حرفه صاحبان مشاغل پزشکی نظر مشورتی شورای انتظامی نظام پزشکی را هم میخواهد و شورای انتظامی نظام پزشکی موظف است حدا کثر ظرف یکماه نظر خود را اعلام دارد .

ماده ۱۱ - تخلفات حرفه پزشکی و مجازاتهای انتظامی و تعقیب و طرز رسیدگی به آن تخلفات و اجرای احکام مربوطه بموجب آئین نامه ای خواهد بود که هیئت مدیره مرکزی نظام پزشکی تنظیم و وزارت بهداشتی برای تصویب کمیسیونهای مشترک دادگستری و بهداشتی مجلسین تقدیم میدارد .

ماده ۱۲ - نظام پزشکی هر شهرستان مرجع امور حرفه ای و صنفی خواهد بود .

ماده ۱۳ - برای سایر طبقات پزشکی از قبیل متصدیان آزمایشگاهها - داروسازان - ماماها - و پرستاران نیز آئین نامه های صنفی جدا گانه از طرف وزارت بهداشتی تنظیم خواهد شد که پس از تصویب کمیسیونهای بهداشتی و دادگستری مجلسین قابل اجرا خواهد بود .

ماده ۱۴ - وزارت بهداشتی و وزارت دادگستری مأمور اجرای این قانون

میباشند .

قانون فوق که مشتمل بر چهارده ماده و سه تبصره است در جلسه سه شنبه سوم خرداد ماه یک هزار و سیصد و سی و نه بتصویب مجلس شورای ملی رسید .
رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۹/۱۰/۳ بتصویب
مجلس سنا رسیده است

قانون مربوط به نقشه برداری

مصوب ۸ خرداد ماه ۱۳۳۹

ماده ۱- بمنظور تهیه نقشه عمومی کشور و برای تطبیق هر گونه عملیات نقشه برداری که در کشور شاهنشاهی ایران صورت میگیرد (نقشه برداری زمینی-عکس برداری هوایی و نقشه برداری از کف دریاها) سازمانی بنام سازمان جغرافیائی کشور تحت نظر وزارت جنگ تاسیس میگردد .

ماده ۲- سازمان نقشه برداری سازمان برنامه با تشکیلات و وسائل خود پس از اتمام دوره دوم برنامه هفت ساله (مهر ۱۳۴۱) به این سازمان منتقل میگردد .

ماده ۳- بمنظور تعیین نیازمندی های نقشه برداری وزارتخانه ها و تنظیم برنامه های نقشه برداری بر طبق احتیاجات مؤسسات دولتی شورائی در وزارت جنگ بنام شورای عالی نقشه برداری مرکب از نمایندگان وزارتخانه ها و سازمانهای ذینفع بشرح زیر تشکیل میگردد :

۱ - وزارت جنگ (رئیس سازمان جغرافیائی).

۲ - وزارت صنایع و معادن.

۳ - وزارت کشور.

۴ - وزارت کشاورزی.

۵ - وزارت راه .

۶ - وزارت دادگستری .

۷ - سازمان برنامه .

۸ - سازمان اطلاعات و امنیت .

۹ - شرکت ملی نفت ایران .

۱۰ - دانشگاه تهران .

۱۱ - وزارت امور خارجه .

چنانچه هر يك از وزارتخانه‌ها و سازمانهای دیگر احتیاج به نقشه‌های اختصاصی حاصل نمایند میتوانند بطور موقت تا انجام کار مربوطه نماینده بشورامعرفی نمایند که تا پایان کار درشورا شرکت نماید .

ماده ۴۵ - کلیه عکس برداری‌های هوایی مورد احتیاج مؤسسات مختلف کشور توسط یا با موافقت وزارت جنگ انجام خواهد گردید .

ماده ۵۵ - در صورتیکه مقتضیات فنی ایجاب نماید عکس برداریهای هوایی توسط شرکت‌های خارجی انجام گردد با نظارت وزارت جنگ انجام خواهد شد .

ماده ۶۶ - هر دستگاهی که از سازمان جغرافیائی کشور استفاده نقشه برداری و تجسسانی مینماید هزینه مربوطه را از بودجه خود خواهد پرداخت .

ماده ۷۷ - سازمان جغرافیائی میتواند با رعایت قوانین و مقررات مربوطه از طریق وزارت امور خارجه عضویت تشکیلات علمی جهانی و یا منطقه‌ای را قبول و با اینگونه مؤسسات تبادل اطلاعات و همکاری نماید .

ماده ۸۸ - سازمان جغرافیائی کشور در انجام وظایف خود از نظر استخدامی و اداری طبق مقررات و آئین‌نامه‌هایی که بتصویب هیئت دولت خواهد رسید زیر نظر وزارت جنگ مستقلاً اقدام مینماید .

ماده ۹۹ - وزارتخانه‌ها و سازمانهای دولتی در صورت احتیاج به نقشه‌های اختصاصی

وفنی ابتداء آنرا در شورای عالی نقشه برداری مطرح مینماید چنانچه نقشه مورد احتیاج در سازمان جغرافیائی کشور موجود باشد سازمان آنرا در اختیار متقاضی قرار خواهد داد و اگر موجود نباشد شورای عالی نقشه برداری تصمیم مقتضی اتخاذ خواهد نمود نظریات فنی و حفاظتی سازمان جغرافیائی کشور از طرف سازمانهای متقاضی لازم الاجرا است .

ماده ۱۰- قوانینی که با این قانون مغایرت دارد ملغی است .

ماده ۱۱- وزارت جنگ مأمور اجراء این قانون میباشد .

قانون فوق که مشتمل بر یازده ماده است پس از تصویب مجلس سنا در جلسه یکشنبه هشتم خرداد ماه یکهزار و سیصد و سی نه بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۸/۱۱/۱۶ بتصویب
مجلس سنا رسیده است

قانون راجع به اصلاح بعضی از مواد قانون انتخابات

مجلس سنا

مصوب ۱۷ خرداد ماه ۱۳۳۹

ماده واحده - مواد ۱۶ و ۲۴ و ۲۵ از قانون انتخابات مجلس سنا حذف و ماده ۴ و بند ۴ ماده ۹ و مواد ۱۸ و ۱۹ و ۲۲ و ۲۳ و ۳۴ آن که ضمن ماده واحده مصوب اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و بیست و هشت بتصویب مجلس شورای ملی رسیده است بشرح زیر اصلاح میشود :

ماده ۴ - انتخاب اعضای مجلس سنا در محلهائی که يك نفر نماینده انتخاب

میشود بطور فردی و در نقاطی که يك نفر نماینده باید انتخاب نمایند جمعی خواهد بود .

بند ۴ ماده ۹ - مسلمان باشد مگر يك نفر که ممکن است از اقلیت های مذهبی (زرتشتی- مسیحی - کلیمی) باشد .

ماده ۱۸ - بلافاصله بعد از شماره واستخراج آراء رئیس انجمن نظارت منتخبین آن حوزه رامعین وبصدای بلند اعلام میدارد اوراق انتخاب تاموقع انحلال انجمن محفوظ مانده ودر آن هنگام باحضور فرماندار و جمعی از وجوه محل آنها را معدوم میکنند به استثنای اوراقی که باید ضمیمه صورت مجلس گردد.

ماده ۱۹ - انجمنهای نظارت فرعی نیز بطریقی که برای انجمنهای مرکزی مقرر است آراء خود را استخراج نموده بلافاصله رئیس انجمن نظارت منتخبین رانعین وبصدای بلند اعلام میدارد.

صورت مجلس انتخابات فرعی باید به امضاء اعضاء انجمن نظارت رسیده و به انجمن مرکزی فرستاده شود تا در آنجا با ملاحظه صورت مجلسهای انتخابات کلیه نقاط مشترك آن حوزه منتخبین یا منتخب معین و اعلام گردند .

ماده ۲۲ - منشی انجمن نظارت مرکزی باید صورت مجلس انتخابات را در سه نسخه حاضر کرده به امضاء فرماندار و اعضاء انجمن نظارت رسانیده يك نسخه بفرمانداری تسلیم نموده و نسخه دوم را بوسیله فرماندار بوزارت کشور و نسخه سوم را توسط وزارت کشور بدیرخانه مجلس سنا بفرستد.

ماده ۲۳ - اسامی انتخاب شدگان بعد از اتمام انتخابات از طریق فرماندار حوزه انتخابیه مرکزی اعلام میشود.

ماده ۲۴ - هر گاه يك یا چند نفر از سناتورهای انتخابی زودتر از يك سال به آخر دوره عضویت باقی مانده فوت کنند یا استعفاء دهند در این صورت بجای عضو

متوفی یا مستعفی طبق مقررات این قانون تجدید انتخاب بعمل خواهد آمد هر گاه عضو متوفی یا مستعفی از سناتور هائی باشد که از طرف اعلیحضرت همایون شاهنشاهی معین شده است مراتب را فوراً وزارت کشوره مستقیماً یا بدرخواست رئیس مجلس سنا بشرف عرض ملوکانه میرساند تا در صورتیکه بیش از یکسال بعضویت دوره سناتور متوفی یا مستعفی باقیمانده باشد جانشین او معین گردد.

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده است در جلسه سه شنبه هفدهم خردادماه یکهزار و سیصد و سی و نه بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

نایب رئیس مجلس شورای ملی - عماد تربتی

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۹/۳/۱۸ بتصویب
مجلس سنا رسیده است

فهرست

قسمت ششم = مربوط به قوانین

استخدامی و فرهنگی

از صفحه ۸۳۹ تا ۹۱۲

صفحه		عنوان قانون	شماره ردیف
تا	از		
		قانون راجع به ترمیم حقوق کارمندان رسمی دولت تا پایه ۴ و دون پایه و خدمتگذاران جزء .	۱
۸۳۹	۸۳۹		
۸۴۱	۸۳۹	قانون مربوط به اصلاح ماده ۳ قانون استخدام پزشکان .	۲
۸۴۴	۸۴۲	لایحه قانونی صندوق اختصاصی بازنشستگی و تعاون شهربانی کل کشور .	۳
		قانون مربوط به اجازه اعاده بخدمت سه نفر از استادان بازنشسته	۴
۸۴۶	۸۴۵	دانشگاه تهران و تعیین پایه و سمت استادی و دانشیاری .	
		قانون راجع به اجازه استخدام عده ای معلم و کارمند فنی در حدود	۵
۸۴۷	۸۴۶	اعتبار موجود در بودجه ۱۳۳۶ وزارت فرهنگ .	
		قانون مربوط بصندوق اختصاصی بازنشستگی و تعاون اداره پلیس	۶
۸۴۸	۸۴۷	راه آهن دولتی ایران .	
۸۵۱	۸۴۸	قانون مربوط بمحصلین ایرانی در خارجه .	۷
۸۵۲	۸۵۱	قانون الحاق دو تبصره بقانون اعزام دانشجویان ایرانی بخارجه .	۸
۸۵۵	۸۵۲	قانون راجع به اصلاح ماده اول وسوم قانون اعزام محصلین ایرانی بخارجه	۹
		قانون راجع به استفاده از خدمت استادان و دانشیاران و دبیران	۱۰
۸۵۷	۸۵۵	در وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی .	
۸۵۹	۸۵۸	قانون مربوط به اجازه استخدام عده ای پزشك و دندان پزشك .	۱۱
		قانون راجع به اجازه استخدام تاینجاه نفر مهندس متخصص وعده ای	۱۲
۸۶۰	۸۵۹	مکانیسیین بتناسب وسائل موجوده .	
۸۶۱	۸۶۰	قانون راجع به اجازه استخدام کارمند برای وزارتخانه ها .	۱۳

صفحه		عنوان قانون	شماره ردیف
تا	از		
۸۶۴	۸۶۲	قانون راجع به اصلاح قانون بازنشستگی و اصلاح حقوق بازنشستگان .	۱۴
		قانون مربوط بترمیم حقوق کمک آموزگاران - آموزگاران -	۱۵
۸۶۶	۸۶۵	دبیران - پاسبانان و کارمندان روزمزد و حکمی .	
۸۶۷	۸۶۶	قانون راجع به اجازه استخدام پاسبانان گارد شهری و خدمتگذار جزء .	۱۶
		قانون راجع به اجازه استخدام استادان خارجی دانشکده های شهرستانها	۱۷
۸۷۱	۸۶۷	و تکمیل کادر آموزشی دانشکده ها .	
		قانون مربوط به قابل تجدید نظر بودن احکام شعبه دیوان کشور در	۱۸
۸۷۱	۸۷۱	مورد شکایت استخدامی .	
		قانون راجع به استخدام آموزگاران بیمانی و تبدیل پایه های اداری	۱۹
۸۷۷	۸۷۲	و آموزشی .	
۸۸۱	۸۷۸	قانون راجع بتکمیل عده معلمین دانشگاه های شهرستانها .	۲۰
۸۸۴	۸۸۱	قانون راجع به تربیت پزشک برای بخشها و شهرستانها .	۲۱
۸۹۰	۸۸۴	قانون راجع بسازمان و استقلال دانشسرای عالی .	۲۲
۸۹۱	۸۹۰	قانون راجع بنسخ تصویب نامه های استخدامی .	۲۳
		قانون راجع به اصلاح حقوق بازنشستگی قضات و پزشکان و کارمندان	۲۴
۸۹۲	۸۹۱	آموزشی .	
۸۹۴	۸۹۲	قانون راجع بنحوه استخدام مهندسین و کمک مهندسین و تکنیسین ها .	۲۵
		قانون راجع به اجازه استخدام پرستار و ماما و کارمند فنی برای	۲۶
۹۰۰	۸۹۵	وزارت بهداشتی .	

صفحه		عنوان قانون	شماره ردیف
تا	از		
۹۰۵	۹۰۰	قانون راجع به امور دانشگاه تهران .	۲۷
۹۰۸	۹۰۵	قانون راجع به اجازه استخدام معلمان مدارس فنی و حرفه‌ای کشاورزی.	۲۸
۹۱۰	۹۰۸	قانون راجع به اجازه استخدام یکصد نفر کارمند جهت وزارت امور خارجه	۲۹
		قانون مربوط بتربیت متصدیان آزمایشگاه برای دانشکده‌های شهرستانها	۳۰
۹۱۱	۹۱۰	ودانش سرای عالی .	
		قانون مربوط بنحوه پرداخت کمک هزینه تحصیلی دانشجویان از	۳۱
۹۱۲	۹۱۱	سال تحصیلی ۳۸ - ۳۹ ببعده .	

قسمت ششم - قوانین استخدامی و فرهنگی

قانون راجع به ترمیم حقوق کارمندان رسمی دولت تا پایه ۴

و دون پایه و خدمتگذاران جزء

مصوب ۲۳ دیماه ۱۳۳۵

ماده واحده - از تاریخ اول آذر ماه ۱۳۳۵ حقوق ماهیانه کارمندان پایه (۲۰۱ و ۳ و ۴) اداری و همچنین کارمندان پیمانی و دون پایه که کمتر از ۲۵۰۰ ریال دریافت مینمایند (اعم از حقوق و کمک) تا میزان ۲۵۰۰ ریال و خدمتگذاران جزء تا ۲۰۰۰ ریال در تمام کشور اضافه و بوزارت دارائی اجازه داده میشود تفاوت حقوق کارمندان رسمی را بعنوان کمک و سایرین را بعنوان ترمیم از محل درآمد کل کشور پرداخت نماید.

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده است در جلسه یکشنبه بیست و سوم دیماه یک هزار و سیصد و سی و پنج بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۲۲/۱۰/۱۳۳۵ بتصویب

مجلس سنا رسیده است

قانون مربوط به اصلاح ماده ۳ قانون استخدام پزشکان

مصوب ۱۶ بهمن ماه ۱۳۳۵

ماده واحده - ماده ۳ قانون خدمتگذاری پزشکان مصوب هفتم ۱ مردادماه

۱۳۱۸ بشرح ذیل اصلاح میشود :

ماده ۳- از اول مهر ماه ۱۳۳۵ میزان حقوق رتبه يك پزشك يكمی (جمع حقوق ثابت و كمك قانونی) ۶۸۰۰ ریال و میزان حقوق رتبه يك پزشك دومی ۴۰۰۰ ریال و میزان حقوق پایه يك پزشكیاری ۳۰۰۰ ریال است حقوق هر يك از پایه های بعد معادل است با حقوق پایه قبل به اضافه خمس پایه يك همان دسته .

تبصره ۱- پزشكانی كه صرفاً به امور بهداشتی و جلوگیری از بیماریها اشتغال دارند تا زمانی كه در این قسمت انجام وظیفه مینمایند ده درصد حقوق پایه خود را بعنوان فوق العاده بهداشتی دریافت خواهند داشت .

تبصره ۲- مابه التفاوت اشل های فوق در سال اول به التمام از محل اعتبار عمرانی کشور تأمین و در سال دوم ۷۵ درصد آن از محل اعتبار عمرانی و ۲۵ درصد دیگر در بودجه كل کشور تأمین و در سال سوم ۵۰ درصد آن از محل اعتبار عمرانی و ۵۰ درصد دیگر در بودجه كل کشور منظور و در سال چهارم ۲۵ درصد از محل اعتبار عمرانی و ۷۵ درصد بقیه در بودجه كل کشور منظور و از سال پنجم ب بعد تمام آن در بودجه كل کشور منظور خواهد شد .

تبصره ۳- وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی و شهرداری موقعی میتوانند از مزایای این قانون برای مشمولین این قانون استفاده نمایند كه اعتبار مابه التفاوت را جزء اعتبار برنامه های عمرانی مربوط بخود پیش بینی نموده و یا آنكه در بودجه های عادی خود اعتبار لازم را پیش بینی و پادار نمایند .

تبصره ۴- وزارت بهداشتی مكلف است كه تأمین احتیاجات پزشکی بخشهارا بر شهرستانها مقدم بدارد .

تبصره ۵- مشمولین این قانون حق دریافت وجهی علاوه از حقوق و مزایای قانونی بهیچ عنوان از صندوق دولت و بنگاهها و شركتها و مؤسساتی كه قسمتی از سرمایه آن متعلق بدولت است ندارند .

تبصره ۶ - از تاریخ تصویب این قانون کسانی که با استفاده از قانون استخدام پزشکان وارد خدمت میشوند باید چهار سال اولیه خدمت را در خارج از مرکز انجام وظیفه نمایند، خدمت در شمیران و شهرستانهای کرج و ورامین و شهر ری خدمت خارج از مرکز محسوب نمیشود.

دستیاران دانشگاه پس از انجام خدمت دستیاری در صورت انتقال بوزارتخانه ها و مؤسسات دولتی و شهرداری باید بلافاصله چهار سال خدمت خارج از مرکز را انجام دهند.

تبصره ۷ - پزشکانی که بارتبه اداری یا بطور پیمانی یا حکمی بخدمات پزشکی اشتغال داشته اند میتوانند از تاریخ تصویب این قانون تا شش ماه طبق مقررات ماده ۶ قانون خدمتگزاری پزشکان: تبه پزشکی دارا شوند مشروط باینکه پس از تبدیل رتبه بلافاصله چهار سال خدمت خارج از مرکز را انجام دهند.

تبصره ۸ - پزشکان و دندان پزشکان و داروسازان بازنشسته دیپلمه که سن آنها زیاده بر شصت سال نباشد و بتشخیص وزارت بهداشتی قادر به انجام وظیفه و صالح شناخته شوند بشرطی که چهار سال در شهرستانها خدمت نمایند بخدمت دعوت و از مزایای این قانون استفاده خواهند نمود.

تبصره ۹ - از تاریخ تصویب این قانون کلیه قوانین و مقرراتیکه مغایر با این قانون باشد لغو میشود.

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده و نه تبصره است در جلسه شانزدهم بهمن ماه یک هزار و سیصد و سی و پنج بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون فوق در جلسه ۱۳۳۵/۱۰/۲۶ بتصویب
مجلس سناریسیده است

لایحه قانونی صندوق اختصاصی بازنشستگی و تعاون شهر بانی کل کشور

مصوب ۱۶ اسفند ماه ۱۳۳۵

ماده اول - عموم افسران و هم‌دیفان و درجه‌داران و افراد شهر بانی می‌توانند با رعایت یکی از مقررات زیر بازنشستگی خود را از خدمت بخواهند .

الف - افسران و هم‌دیفان بشرط داشتن ۲۵ سال خدمت متوالی و یاسی سال سابقه خدمت بدون رعایت سن مشروط بر اینکه ۱۵ سال تمام شاغل بوده باشند و یا ۶۰ سال سن بدون رعایت مدت خدمت .

ب - درجه‌داران و هم‌دیفان افراد شهر بانی با داشتن بیش از بیست سال سابقه بشرط داشتن ۴۵ سال عمر .

ماده ۲ - افسران و هم‌دیفان با داشتن سی سال خدمت و ۶۵ سال سن تمام الزاماً بازنشسته میشوند و همچنین وزیر کشور طبق پیشنهاد رئیس کل شهر بانی می‌تواند افسران و هم‌دیفان را که دارای سی سال خدمت و ۶۰ سال تمام سن باشند بازنشسته نماید. درجه‌داران و هم‌دیفان و افراد شهر بانی در صورتیکه دارای ۲۵ سال متوالی و یا سی سال متناوب سابقه و یا ۵۰ سال سن تمام باشند الزاماً بازنشسته میشوند .

ملاك تشخیص سن بازنشستگی اولین شناسنامه‌ای است که در پر و نده خدمت موجود است .

ماده سوم - از حق گماشته افسران و هم‌دیفان و فوق‌العاده و ویژه درجه‌داران و هم‌دیفان و افراد شهر بانی که در قانون بودجه سال ۱۳۳۶ منظور شده و یا طبق تبصره ۱۳ قانون بودجه سال ۱۳۳۵ برای آنها تعیین گردیده تمام مزایای مذکور در ماه اول و همچنین ماههای بعد آن کسر و در صندوقی بنام صندوق اختصاصی بازنشستگی در شهر بانی کل متمرکز میشود . این مزایا بشاغلین خدمت و افسران و هم‌دیفان و درجه‌داران و هم‌دیفان و افرادی که از سال ۱۳۳۵ ببعده بازنشسته شده یا خواهند شد تعلق میگیرد .

تبصره ۵ - کسانی که بعد از تصویب این قانون از ادارات کشوری ممکن است بشهربانی منتقل شوند در صورتی مشمول این قانون شناخته میشوند که مدت خدمت آنها در شهربانی کمتر از پانزده سال نباشد و در غیر این صورت مأخذ حقوق بازنشستگی آنها مطابق حقوق بازنشستگی دیگر کارمندان کشوری دولت خواهد بود.

ماده چهارم - افسران و همردیفان و درجه داران و همردیفان افراد شهربانی کل که از تاریخ ۱۳۲۵ بازنشسته شده و میشوند و در زمان اشتغال بخدمت اقلایکماه حق گماشته یا فوق العاده ویژه دریافت داشته باشند میتوانند از تاریخ تصویب این قانون از صندوق اختصاصی شهربانی کل حق گماشته یا فوق العاده را بهمان میزانیکه قبلاً گرفته اند دریافت دارند بشرط اینکه کسور حق گماشته و فوق العاده را طبق ماده سوم برای مدت ۲۰ سال بصندوق اختصاصی بازنشستگی شهربانی کل بپردازد.

تبصره ۱ - بازنشستگانی که تا تاریخ تصویب این قانون وجوهی بابت کسور مذکور در ماده سوم را بصندوق اختصاصی پرداخت کرده اند مبلغ مزبور از کسور متعلقه بابت ۲۰ سال کسر میشود.

تبصره ۲ - چنانچه افسران و همردیفان و درجه داران و همردیفان و افراد شهربانی نتوانند دفعتاً کسور ۲۰ ساله را بصندوق اختصاصی پرداخت نمایند شهربانی کل مجاز خواهد بود در موقع پرداخت هر ماهه نصف از حق گماشته یا فوق العاده ویژه مأمورین مزبور را تا استهلاك بدهی آنها برداشت و بصندوق اختصاصی واریز نماید.

ماده پنجم - افسران و همردیفان و درجه داران و همردیفان و افراد شهربانی که قبل از مدت مقرر در قانون بازنشستگی فوت کنند تمام وجوهی که از بابت مقرری ماه اول و کسور پرداختی ماهیانه بابت حق گماشته و یا فوق العاده ویژه پرداخته اند یکجا بورئه قانونی متوفی مذکور در قانون استخدام کشوری از صندوق اختصاصی مسترد میشود.

ماده ششم - صندوق اختصاصی بازنشستگی شهربانی در شهربانی کل تشکیل و دارای شخصیت حقوقی بوده و میتواند بدربطبق آئین نامه ای که بتصویب هیئت وزیران برسد فقط بمأمورین و کارمندان شهربانی وام داده و عملیات تعاونی انجام دهد .

تبصره - کارمندان وزارت کشور میتواند از سازمان تعاونی مصرف افسران و کارمندان شهربانی طبق قانون سازمان تعاونی مصرف نیروی انتظامی مصوبه ۲۱ خردادماه ۱۳۳۴ استفاده نمایند .

ماده هفتم - هر يك از افسران و همردیفان و درجه داران و همردیفان و افراد شهربانی که قبل از رسیدن بحد بازنشستگی بسبب انجام وظیفه علیل یا ناقص شده و از کار کردن بازمانند و کمیسیون پزشکی مرکب از رئیس بهداری شهربانی و پزشك معتمد وزارت کشور و پزشك قانونی دادگستری گواهی نمایند بدون رعایت سنین خدمت و سایر مقررات این قانون از خدمت معاف و آخرین حقوق و مزایای دریافتی مادام العمر از بودجه شهربانی کل کشور باو پرداخت میشود .

تبصره ۱۵ - افراد و افسران شهربانی که در راه انجام وظیفه شهید میشوند مشمول مقررات موجود در ارتش خواهند بود .

تبصره ۲۵ - درباره ورثه قانونی مشمول ماده مذکور و همچنین سایر موارد بازنشستگی که در این قانون پیش بینی نشده طبق قوانین عمومی بازنشستگی معمول و رفتار خواهد شد .

ماده هشتم - وزارت کشور و وزارت دارائی مأمور اجرای این قانون خواهند بود .

لایحه فوق مشتمل بر هشت ماده و شش تبصره در جلسه روز پنجشنبه شانزدهم اسفندماه یکهزار و سیصد و سی و پنج بتصویب مجلس شورای ملی رسیده است .

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

لایحه قانونی فوق در جلسه ۱۳۳۵/۱۲/۲۵ بتصویب
مجلس سنا رسیده است

قانون مربوط به اعاده خدمت سه نفر از استادان بازنشسته

دانشگاه تهران و تعیین پایه و سمت استادی و دانشیاری

مصوب هشتم اردیبهشت ماه ۱۳۳۶

ماده اول - اعاده مجدد خدمت رسمی آقای محمدحسین فاضل تونی - آقای

عبدالعظیم قریب گرگانی - آقای حاج سید محمد کاظم عصار استادان بازنشسته

دانشگاه بارعایت تبصره ۲۰ قانون بودجه سال ۳۴ کل کشور که بموجب تبصره ۱۷

قانون بودجه ۱۳۳۵ کل کشور اصلاح شده مجاز خواهد بود .

ماده دوم - مدت خدمات غیر رسمی دولتی استادانی که بخدمت رسمی پذیرفته

و استاد شناخته شده اند بشرط پرداخت کسور بازنشستگی بمأخذ حقوق دریاقتی

گذشته جزء خدمت رسمی آنان محسوب خواهد شد .

ماده سوم - دارندگان رتبه پزشک یکمی که در مدارس عالیه کشاورزی و

دامپزشکی قبل از انتقال بدانشگاه سابقه تدریس داشته اند و بعداً طبق مقررات

دانشگاه بسمت دانشیار انتخاب شده اند سابقه مذکور در تعیین پایه دانشیاری آنان

مؤثر و بر طبق ماده ۱۲ قانون آموزش اجباری پایه دانشیاری آنها احتساب و اصلاح

خواهد شد .

ماده چهارم - دانشگاه میتواند بکسانی که لااقل ده سال سابقه تدریس در

دانشگاه دارند و دارای تألیفاتی نیز هستند و در تاریخ تصویب این قانون بعنوان و سمت

معلم دانشگاه مشغول تدریس باشند بشرط آنکه صلاحیت تدریس آنها در شورای

دانشکده و دانشگاه بتصویب رسیده باشد رتبه استادی اعطاء نماید - تعیین رتبه و

تشخیص پایه این اشخاص از روی سنواتی که در دانشگاه تدریس کرده اند مطابق

ماده ۱۲ قانون آموزش اجباری خواهد شد .

قانون فوق که مشتمل بر چهار ماده است در جلسه یکشنبه هشتم اردیبهشت ماه یک هزار و سیصد و سی و شش بتصویب مجلس شورای ملی رسید .
رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۵/۱۰/۱ بتصویب

مجلس سناریسه است

قانون راجع به اجازه استخدام عده ای معلم و کارمند فنی در حدود

اعتبار موجود در بودجه سال ۱۳۳۶ وزارت فرهنگ

مصوب ۲۴ مرداد ماه ۱۳۳۶

ماده واحده - بوزارت فرهنگ اجازه داده میشود برای تأسیس مدارس جدید و تکمیل و توسعه آموزشگاههای موجود و تکمیل معلمان دانشکده هادر حدود اعتبار موجود در بودجه مصوب سال ۱۳۳۶ وزارت فرهنگ معلمان و کارمندان فنی مورد احتیاج اعم از دانشیار و دبیر و آموزگار و دستیار و پزشک و پزشکیار را با رعایت قوانین مربوط استخدام و بکار بگمارد در مورد خدمتگذاران جزء و کارمندان فنی از قبیل ماشین نویس و راننده اتومبیل و راننده وسایل موتوری کشاورزی و تلفنچی در درجه اول باید از کارمندان فنی و خدمتگذاران جزء اضافی سایر وزارتخانهها استفاده شود .

تبصره ۱ - وزارت فرهنگ میتواند برای کسر دبیران ولایات از دبیران لیسانسیه بازنشسته که سن آنان بشصت سال نرسیده استفاده نماید .

تبصره ۲ - داوطلبان آموزگاری و خدمتگذاری جزء ماشین نویسی و رانندگی

مقیم هر شهرستان با تساوی شرایط برای استخدام در آن شهرستان حق تقدم دارند .
قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده و دو تبصره است در جلسه پنجشنبه بیست و چهارم امردادماه یکهزار و سیصد و سی و شش بتصویب مجلس شورای ملی رسید .
رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۶/۶/۱۸ بتصویب
مجلس سناریسیده است

قانون مربوط به صندوق اختصاصی بازنشستگی و تعاون اداره

پلیس راه آهن دولتی ایران

مصوب ۳۰ خردادماه ۱۳۳۶

ماده واحده - افسران و همردیفان و استواران و درجه داران و افراد اداره پلیس راه آهن دولتی ایران مشمول قانون صندوق اختصاصی بازنشستگی و تعاون شهر بانی کل کشور مصوب ۱۳۳۵/۱۲/۲۵ خواهند بود .

تبصره ۱۵ - کسور بازنشستگی مزایای افسران و همردیفان و استواران و درجه داران و افراد اداره پلیس راه آهن در صندوق اختصاصی پلیس راه آهن متمرکز شده و بر تریبی که در قانون صندوق اختصاصی بازنشستگی و تعاون شهر بانی کل کشور پیش بینی شده عمل میشود و وزارت راه در موارد مذکور در آن قانون قائم مقام وزارت کشور و بنگاه راه آهن دولتی ایران قائم مقام شهر بانی کل کشور میباشد .

تبصره ۲۵ - انجام عملیات تعاونی در مورد صندوق اختصاصی بازنشستگی اداره پلیس راه آهن فقط تا میزان ده درصد سرمایه صندوق مزبور مجاز است .

تبصره ۳۵ - کسور بازنشستگی مزایای مأمورینی که از شهر بانی کل کشور

به اداره پلیس راه آهن و یا بالعکس منتقل شده و میشوند بصندوق اختصاصی اداره لاحق منتقل خواهد شد.

تبصره ۴ - در مورد معلولین و از کار بازماندگان اداره پلیس راه آهن گواهی کمیسیون پزشکی راه آهن دولتی ایران ملاک عمل خواهد بود.

تبصره ۵ - درباره ورثه قانونی کسانی که در حین انجام وظیفه و یا بسبب آن تلف یا کشته میشوند اعم از اینکه بحد بازنشستگی رسیده یا نرسیده باشند تمام آخرین حقوق و مزایای دریافتی آنان از روز بعد از فوت برقرار و آنچه طبق مقررات قانون استخدام کشوری به آنان تعلق میگیرد از صندوق بازنشستگی کشوری و بقیه یا تمام آن تامیزان حقوق دریافتی زمان خدمت از بودجه راه آهن دولتی ایران و صندوق اختصاصی اداره پلیس راه آهن پرداخت خواهد شد. این تبصره شامل ورثه قانونی کسانی که قبل از تصویب این قانون بسبب انجام وظیفه تلف یا کشته شده اند میباشد.

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده و پنج تبصره است در جلسه پنجشنبه سی ام خرداد ماه یک هزار و سیصد و سی و شش بتصویب مجلس شورای ملی رسید.
رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۶/۱۲/۵ بتصویب
مجلس سنا رسیده است

قانون مربوط بمحصلین ایرانی در خارجه

مصوب ۲۳ تیر ماه ۱۳۳۶

ماده ۱ - از تاریخ تصویب این قانون اعزام محصل بخارجه با کمک مالی دولت از طریق مسابقه خواهد بود مخارج تحصیل و اعاشه این محصلین از اعتبار مصوب بودجه وزارت فرهنگ پرداخت میشود این محصلین باید حداقل دارای گواهینامه دوره

کامل متوسطه (اعم از دبیرستان یا مدارس متوسطه حرفه‌ای و فنی و کشاورزی) بوده زبان کشوری را که در آن تحصیل خواهند نمود بقدر کافی بدانند و بعلاوه نباید سن آنان از ۲۳ سال متجاوز باشد. در تعیین عده و رشته‌های تحصیلی به احتیاجات کشور باید توجه گردد و تحصیلات پزشکی و رشته‌های مختلف فنی و کشاورزی و علوم و تعلیم و تربیت مقدم قرار داده شود.

تبصره ۱۵ - در هر سال دانشجوی رتبه اول هر دانشکده در مرکز شهرستانها و دانشجوی رتبه اول دانشسرای عالی و هنرسرای عالی بدون مسابقه و رعایت شرایط سنی بهزینه دولت بخارجه اعزام میشوند عده این دانشجویان از هر دانشکده یک نفر از هر يك از دانشسرای عالی و هنرسرای عالی یک نفر خواهد بود در دانشسرای عالی و دانشکده‌هایی که رشته‌های تحصیلی متعدد دارند انتخاب یک نفر از مابین فارغ التحصیلان رتبه اول رشته‌های مختلف با تصویب شورای دانشکده یا دانشسرای عالی و بمعرفی رئیس دانشگاه خواهد بود.

تبصره ۲۵ - محصلینی که طبق این ماده و تبصره فوق و همچنین مواد دیگر این قانون از کمک دولت استفاده میکنند باید متعهد شوند که پس از تکمیل تحصیلات لا اقل به اندازه مدتی که از کمک دولت استفاده کرده اند در کشور ایران بکار پردازند.

ماده ۴۵ - بمحصلینی که در تاریخ تصویب این قانون در خارجه بتحصیل اشتغال داشته و به آنان کمکی بعنوان تفاوت قیمت ارز تحصیلی میشود از این پس تا خاتمه تحصیلات کمک هزینه تحصیلی پرداخت خواهد شد. و مقدار ارزی که بقیمت فروش بانك ملی از طرف اولیاء آنان حواله میشود و همچنین شرایط مدت و چگونگی استفاده از کمک هزینه طبق مقررات مصوب هیئت وزیران تعیین میشود بنحویکه میزان کمک هزینه و ارزش مجموعاً برای اعاشه و حق تعلیم و همچنین جبران هزینه کتب و لوازم تحصیلی در کشوری که محصل مشغول تحصیل خواهد بود کافی باشد ولی بتدریج

که این محصلین مراجعت و یا ترك تحصیل مینمایند اعتبارات مربوط بكمك هزینه آنها بمصرف اعزام محصلین طبق ماده يك خواهد رسید كمك مذکور در این ماده بهمان میزانی است که قبل از تصویب این قانون پرداخته میشده .

ماده ۳- بمحصلینی که بخواهند بهزینہ شخصی خود و بدون كمك مالی دولت برای تحصیل بخارجه بروند از طرف وزارت فرهنگ گذرنامه تحصیلی داده میشود این قبیل محصلین در تمام مدتی که منظمأ بتحصیل اشتغال دارند با اجازه وزارت فرهنگ از ارز بنرخ فروش بانك ملی بمیزانی که هیئت وزیران تعیین مینماید بمقداریکه اعاشه و خرج تحصیل محصل در کشور مربوطه تأمین گردد استفاده خواهند نمود .

تبصره - صدور گذرنامه تحصیلی و همچنین رسیدگی بوضع محصلین از لحاظ نظام و وظیفه در وزارت فرهنگ انجام خواهد شد. گذرنامه تحصیلی و گواهی سرپرستی برای مراجعت محصلینی که برای ایام تعطیل به ایران میآیند کافی میباشد .

ماده ۴- بمحصلینی که در تاریخ تصویب این قانون در خارجه مشغول تحصیل هستند در صورتیکه دارای گذرنامه تحصیلی نباشند گذرنامه تحصیلی داده میشود و به آن عده که در یکی از رشته های مندرجه در ماده يك بتحصیلات عالی مشغول باشند بشرط وجود اعتبار و در صورت احراز صلاحیت اخلاقی و تحصیلی و احتیاج اولیای محصل بمیزان مقرر در ماده ۲ كمك هزینه تحصیلی ممکن است پرداخت شود .

ماده ۵- وزارت فرهنگ مجاز است همه ساله تا میزان بیست درصد از عده ای را که طبق ماده ۱ اعزام میدارد از محصلین مشمول مواد ۲ و ۳ و ۴ انتخاب نماید این محصلین بر طبق مقررات خاصی که بتصویب هیئت وزیران میرسد از میان بهترین محصلین ایرانی مقیم خارجه که از حیث اخلاق و تحصیلات صاحب امتیازات برجسته ای باشند انتخاب خواهند شد و در صورت تساوی شرایط کسانی که سابقه تحصیلات منظم بیشتر در خارجه دارند و بضاعت اولیای آنها کمتر است مقدم میباشند .

ماده ۶- تمدید گذرنامه محصلین مقیم خارجه موکول بداشتن حسن اخلاق و تحصیل منظم میباشد وزارت فرهنگ میتواند از اولیاء محصلین در موقع اعزام آنان تعهدی در حدود هزینه وسائل مراجعت اخذ کند تا اگر از جهات اخلاقی و تحصیلی موجبات رضامندی فراهم نکنند با استفاده از این تعهد آنها را به ایران عودت دهد.

ماده ۷- دولت موظف است از این تاریخ تا ده سال نقائص دانشکده های ایران رافع کند و از آن تاریخ اعزام دانشجویان بخارج دولت بکسانی که تحصیلات عالی خود را در ایران به اتمام رسانیده باشند محدود کند.

ماده ۸- آئین نامه و مقررات اجرای این قانون بتصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

ماده ۹- قانون اعزام فارغ التحصیلان رتبه اول دانشکده ها و هنر سرای عالی بخارجه مصوب دیماه ۱۳۳۳ و تبصره ۱۳ قانون متمم حقوق فرهنگیان مصوب آذرماه ۱۳۳۳ و کلیه قوانینی که با مفاد این قانون مغایرت دارد در قسمتی که مغایر است از تاریخ تصویب این قانون لغو میگردد.

قانون فون که مشتمل بر نه ماده و سه تبصره است در جلسه یکشنبه بیست و سوم تیرماه یک هزار و سیصد و سی و شش بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالادرجله ۱۳۳۶/۴/۱۵ بتصویب مجلس سنا رسیده است
--

قانون الحاق دو تبصره بقانون اعزام دانشجویان ایرانی بخارجه

مصوب ۹ آبانماه ۱۳۳۶

ماده واحده - مجلسین الحاق تبصره های زیر را بماده اول قانون مربوط به

محصلین ایرانی در خارجه تصویب مینمایند:

تبصره ۱ - برای رشته‌های تحصیلی که داوطلبان آنها از بین مهندسين و دارندگان دانشنامه لیسانس بی‌الا باید انتخاب شوند حداکثر سن ۲۸ سال تعیین میگردد .

تبصره ۲ - شاگردان اول فارغ التحصیل دانشکده‌ها برای رشته‌های تحصیلی که وزارت فرهنگ در نظر میگیرد در صورت شرکت در مسابقه و تساوی شرایط حق تقدم بر سایرین در عزیمت بخارجه دارند .

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده و دو تبصره است در جلسه پنجمین نهم آبانماه یکهزار و سیصد و سی و شش بتصویب مجلس شورای ملی رسید .
نایب رئیس مجلس شورای ملی - عماد تربتی

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۶/۹/۶ بتصویب
مجلس سنا رسیده است

قانون راجع به اصلاح ماده اول وسوم قانون اعزام محصلین ایرانی بخارجه

مصوب ۸ خرداد ماه ۱۳۳۹

ماده واحده - تبصره يك ماده اول وسوم قانون مربوط بمحصلین ایرانی در خارجه مصوب تیرماه ۱۳۳۶ بشرح زیر تکمیل و اصلاح میگردد :

بند ۱ - از تاریخ تصویب این قانون وزارت فرهنگ مجاز است فارغ التحصیلان داوطلب را که در دانشکده های تهران و شهرستانها و همچنین در دانشسرای عالی و هنر سرای عالی در هر يك از رشته‌های مذکور در اساسنامه آنها طبق تشخیص شورای رسمی هر يك از مؤسسات فوق حائز رتبه اول میشوند بخرج دولت و فارغ التحصیلان رتبه اول آموزشگاه عالی و فنی آبادان را بخرج شرکت ملی نفت بخارجه اعزام دارد .

این دانشجویان موظفند که تحت تعلیم وزارت فرهنگ و موافقت اداره سرپرستی مربوط تحصیلات خود در در همان رشته برای اخذ درجه بالاتر تعقیب نمایند کسانیکه در سال تحصیلی ۱۳۳۵-۱۳۳۶ و ۱۳۳۶-۱۳۳۷ و ۱۳۳۷-۱۳۳۸ از هر يك از رشته های دانشکده ها و دانشسرای عالی و هنر سرای عالی تهران و شهرستان ها و آموزشگاه عالی فنی آبادان فارغ التحصیل و حائز رتبه اول شده اند مشمول این قانون میباشند مدت تحصیل کسانیکه درجه تحصیلات آنان لیسانس و فوق لیسانس میباشد حداکثر چهار سال و مدت تحصیل کسانیکه دارای درجه دکتری میباشند معادل با مدتی خواهد بود که دانشگاه یا مؤسسات معتبر عالی محل تحصیل برای تحصیل رشته تخصصی مربوط لازم بدانند و در هر حال از چهار سال تجاوز نخواهد کرد.

مخارج رفت و برگشت دانشجویانیکه بخرج دولت اعزام میشوند و همچنین هزینه تحصیل و اعاشه آنان در هر سال از درآمد عمومی کشور پرداخت میشود و در پایان آن سال از محل اعتباراتیکه بموجب قانون تیر ماه ۱۳۳۶ از اعتبار مخصوص محصلین آزاد میشود و در صورتیکه این اعتبار کافی نباشد مازاد آن از محل صرفه جوئی سایر اعتبارات مصوب وزارت فرهنگ و ارینز میشود و مخارج رفت و برگشت و هزینه تحصیل و اعاشه آن عده که بخرج شرکت ملی نفت عزیمت مینمایند از طرف شرکت مذکور پرداخت خواهد شد.

تبصره - کسانیکه طبق بندیک بخرج دولت یا شرکت ملی نفت تحصیلات خود را در خارجه بیابان میرسانند باید متعهد شده و تضمین بسپارند که در صورت احتیاج مؤسسه ای که از آن فارغ التحصیل شده اند در آن مؤسسه و در صورت عدم احتیاج آن مؤسسه در سایر مؤسسات مذکور در این قانون و در صورت عدم احتیاج آنها در سایر مؤسسات دولتی در رشته تخصصی خود طبق مقررات استخدامی هر يك از آنها قبول خدمت نماید و لااقل دو برابر مدتی را که در خارجه تحصیل نموده اند در خدمت باقی

بمانند و در صورتیکه تعهد فوق را انجام ندهند باید مخارجی را که برای آنان شده است نقداً مسترد بدارند .

بند ۲- از تاریخ تصویب این قانون محصلینی که بهزینه خود برای تحصیلات عالیہ بخارج کشور بخواهند بروند باید علاوه بر دارا بودن گواهی نامه کامل متوسطه و رقه ثبت نام از یکی از مدارس عالیہ کشور محل تحصیل که مورد موافقت وزارت فرهنگ باشد بوزارت فرهنگ تسلیم نمایند و ولی آنان تعهد پرداخت مخارج اعاشه و تحصیلات آنان را بنماید و علاوه بر این باید زبان کشوری را که در آن تحصیل خواهند نمود بقدر کافی بدانند و در امتحانات زبان که از طرف وزارت فرهنگ هر سه ماه یک مرتبه ترتیب داده میشود شرکت کرده و پذیرفته شوند فقط در این صورت است که بدانشجویان مزبور گذرنامه تحصیلی و پروانه خرید ارز بنرخ بانک ملی داده میشود .

محصلینی که پس از اتمام دوره اول متوسطه بهزینه خود برای تحصیل بخارجه میروند در صورتیکه در مدرسه شبانه روزی که مورد قبول وزارت فرهنگ باشد پذیرفته شوند تا زمانی که در شبانه روزی هستند از گذرنامه تحصیلی و پروانه خرید ارز استفاده خواهند کرد و پس از اخذ گواهی نامه متوسطه کامل مشمول قسمت اول این بند خواهند بود .

تبصره ۱- تحصیلات فارغ التحصیلان دوره کامل متوسطه و فارغ التحصیلان مذکور در بند یک در کلاسهای مخصوص زبان اعم از داخله یا خارجه که از طرف وزارت فرهنگ برسمیت شناخته شده باشد از لحاظ وظیفه تا حد اکثر یکسال جزو تحصیلات رسمی آنان محسوب میشود .

تبصره ۲- وزارت فرهنگ مکلف است برای هر رشته تحصیلی حداکثری از نظر مدت اقامت و اشتغال بتحصیل و طی دوره تخصصی تعیین نماید .

بند ۳ - سرپرستان محصلین در خارجه موظفند در پایان هر سال گزارش تحصیلی کلیه محصلین حوزه خود را بوزارت فرهنگ ارسال نمایند و نسبت بوضع تحصیلی و اخلاق و رفتار هر يك اظهار نظر نمایند و اولیاء محصلینی را که ماندن آنان در کشور خارج بی نتیجه و بر خلاف مصلحت است مطلع سازند و نیز مکلفند نسبت بمحصلینی که از حیث اخلاق و رفتار شایستگی کامل ندارند یا در تحصیلات آنان پیشرفت کافی حاصل نمیشود مراتب را بوزارت فرهنگ موجهاً گزارش دهند تا وزارت فرهنگ پس از رسیدگی و اعلام قبلی سه ماه نسبت بقطع هزینه تحصیلی و یا کمک هزینه و ارز تحصیلی آنها اقدام و گذرنامه تحصیلی آنها را لغو و برای معاودت اینگونه محصلین به ایران اقدام کند .

بند ۴ - وزارت فرهنگ و وزارت دارائی مأمور اجرای این قانون میباشند. قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده و سه تبصره است پس از تصویب مجلس سنا در جلسه روز یکشنبه هشتم خرداد ماه یک هزار و سیصد و سی و نه بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۹/۲/۱۴ بتصویب
مجلس سنا رسیده است

قانون راجع به استفاده از خدمت استادان و دانشیاران و دبیران در

وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی

مصوب ۲۳ مهر ماه ۱۳۳۶

ماده ۱۵ - مادام که وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی برای خدمت تدریس در آموزشگاههای اختصاصی خود احتیاج بمخدمت استادان و دانشیاران یا دبیران دارند

میتوانند درمورد استادان ودانشیاران باموافقت دانشگاه ودرمورد دبیران باموافقت وزارت فرهنگ ساعات اضافی تدریس (بنحویکه منافات باوظایف آنان در دانشکده ویادبیرستان مربوط نداشته باشد) برای آنان تعیین نمایند مأخذپرداخت حق التدریس درآموزشگاههای عالی حداکثر ساعتی ۱۵۰ ریال ودر سایر آموزشگاهها حداکثر در دوره دوم متوسطه ساعتی ۱۰۰ ریال ودر دوره اول متوسطه ساعتی ۷۰ ریال خواهد بود .

تبصره - پرداخت حق التدریس استادان ودانشیاران از اول فروردین ۱۳۳۵ تا تاریخ تصویب این قانون درآموزشگاههای اختصاصی وزارتخانهها در صورت انجام وظیفه وبشرحیکه از میزان مقرر در این قانون تجاوز نماید بلامانع میباشد .

ماده ۲ - هر گاه وزارتخانهها یا مؤسسات دولتی برای انجام خدمات فنی و تخصصی بغیر از تدریس احتیاج بمتخصص داشته باشند که تأمین آن از بین کارمندان دولتی ممکن نباشد واستخدام چنین متخصصی هم مقدور نگردد وانحصاراً استفاده از وجود یکی از استادان یا دانشیاران ورؤساء بخشها و درمانگاهها محسوس شود وزارتخانه یا مؤسسه مربوط مراتب رابه هیئت وزیران گزارش میدهد ودر صورتیکه هیئت وزیران لزوم استفاده از خدمت استاد یا دانشیار یا رئیس بخش یا درمانگاه را تأیید نمود وزارتخانه یا مؤسسه مربوط میتواند بدانگاه رجوع نماید دانشگاه با تصویب شورای دانشکده وشورای دانشگاه متخصص ذیصلاحیت را از میان استادان ودانشیاران ورؤساء بخشها ودرمانگاهها انتخاب وبوزارتخانه یا مؤسسه مربوطه معرفی میکند که از ساعات آزاد اوبنحوی که منافات باوظایف اودر دانشکده یا بخش یا درمانگاه نداشته باشد استفاده نمایند .

تبصره ۱ - استادان ودانشیاران ورؤساء بخشها ودرمانگاههایی که در یکی از وزارتخانهها یا مؤسسات دولتی درموقع تصویب این قانون مشغول خدمت میباشند

در صورت احتیاج آن وزارتخانه یا مؤسسه از تشریفات مندرج در ماده ۲ معاف خواهند بود و میتوانند با استفاده از مزایای مندرج در این قانون بخدمت ادامه دهند .

تبصره ۲ - به استاد و دانشیار و رؤساء بخش و درمانگاهی که بترتیب فوق بخدمت ثانوی در وزارتخانه یا مؤسسه دولتی مشغول میشود بر حسب میزان کار و ساعات خدمت ثانوی بشرط آنکه حداکثر از ده هزار ریال ماهیانه تجاوز ننماید بعنوان حق الزحمه خدمت اضافی پرداخت میشود و پرداخت این حق الزحمه بهر يك از استادان و دانشیاران و رؤساء بخشها و درمانگاهها فقط در يك وزارتخانه یا مؤسسه دولتی مجاز خواهد بود .

تبصره ۳ - استادان و دانشیاران و رؤساء بخش و درمانگاهها علاوه بر حقوق و مزایای قانونی مربوط بخدمت اصلی خود فقط میتوانند از یکی از موارد این ماده یا ماده قبل استفاده نمایند و نمیتوانند از وزارتخانهها یا مؤسسات دولتی بهیچ عنوان دیگر حقوق یا حق الزحمه یا فوق العاده دیگری دریافت نمایند .

قانون فوق که مشتمل بر دو ماده و چهار تبصره است در جلسه سه شنبه بیست و سوم مهر ماه یک هزار و سیصد و سی و شش بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

نایب رئیس مجلس شورای ملی - امان الله اردلان

قانون فوق در جلسه ۱۳۳۶/۹/۲۷ بتصویب

مجلس سنا رسیده است

قانون مربوط به اجازه استخدام عده‌ای پزشك و دندان پزشك و غیره

برای تأسیسات درمانی شهرستانها و دهستانها

مصوب ۱۲ آبان ماه ۱۳۳۶

ماده واحده - بوزارت بهداشتی اجازه داده میشود برای تأسیس و توسعه مؤسسات درمانی و بهداشتی شهرستانها و بخشها و دهستانهای کشور و نیز تکمیل کادر پرسنلی مؤسسات مربوطه در حدود اعتبار موجود در بودجه خود پزشك - دامپزشك - داروساز - بهدار - ماما - مهندس ساختمان و بهداشت - دو نفر کتابدار - متخصص برای بنگاه پاستور - تکنیسین رادیولوژی - پرستار - مایه کوب - کمک پرستار - راننده - رختشوی - آشپز - باغبان در صورت احتیاج و طبق مقررات قوانین مربوطه استخدام نماید .

استخدام جدید فقط برای شهرستانها و بخشها و دهستانها (به استثنای شهرستان تهران و حومه) خواهد بود که در آن محلها خدمت نمایند .

تبصره ۱ - در استخدام پرستار - کمک پرستار - مایه کوب در صورت تساوی شرایط و در استخدام راننده - رختشوی - آشپز - باغبان منحصرأ از داوطلبان مقیم هر محل استفاده خواهد شد .

تبصره ۲ - کسانی که مطابق این قانون استخدام و بمحل اعزام میشوند مکلفند لا اقل سه سال در همان محل خدمت نمایند .

تبصره ۳ - کسانی که از طرف وزارت بهداشتی با عناوین فوق بکار گماشته شده‌اند در صورتیکه بخارج از مرکز اعزام شوند مشمول این قانون میشوند .

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده و سه تبصره است در جلسه یکشنبه دوازدهم

آبان ماه یک هزار و سیصد و سی و شش بتصویب مجلس شورای ملی رسید .
 نایب رئیس مجلس شورای ملی - امان الله اردلان

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۶/۹/۲۳ بتصویب
 مجلس سنا رسیده است

قانون راجع به اجازه استخدام تا اینجا نفر مهندس متخصص و عده ای

مکانیسین بتناسب وسائل موجوده

مصوب ۲۲ اسفندماه ۱۳۳۶

ماده واحده - بوزارت راه اجازه داده میشود که تا اینجا نفر مهندس متخصص و تکنیسین دیپلمه ایرانی در رشته های مختلف راهسازی و ساختمان و همچنین تعداد مورد احتیاج مکانیسین و کمک مکانیسین و متخصص عمل بتناسب وسائل موجوده برای بکار انداختن و بهره برداری از ماشینهای جدید راهسازی و راهداری بطور پیمانی استخدام نماید .

میزان حقوق مهندسین طبق آئین نامه و میزان حقوق مکانیسین و سایر متخصصین عمل بر پایه اطلاعات علمی و عملی آنها در بدو ورود و در خاتمه دوره آموزشگاه که برای تربیت این افراد تشکیل میشود تعیین خواهد شد .

تبصره - شرایط استخدام کارمندان نامبرده بالا پیشنهاد وزارت راه و تصویب هیئت وزیران تعیین و میزان حقوق و مزایای آنان بتصویب کمیسیون های بودجه مجلس شورای ملی و دارائی سنا خواهد رسید .

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده و یک تبصره است در جلسه پنجمین

بیست و دوم اسفندماه یکهزار و سیصد و سی و شش و شش بتصویب مجلس شورای ملی رسید .
رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۶/۱۲/۱۷ بتصویب
مجلس سناریسیده است

قانون راجع به اجازه استخدام کارمند برای وزارتخانه‌ها

مصوب ۲۷ خردادماه ۱۳۳۷

ماده واحده - استخدام جدید ممنوع است مگر در موارد زیر :

معلم - قاضی - مهندس - کمک مهندس - تکنیسین - پزشک - دامپزشک
دندان پزشکی - داروساز - بهدار - ماما - پرستار - مترجم - کتابدار - کارمندان
فنی بهداشتی و کشاورزی و تقریر نویس و ارزیاب و مأمورین ابلاغ و اجراء وزارت
دادگستری - راننده - تلفنچی - سیم بان - پیک پست - پاسبان - مأمورین فنی
شهربانی - ژاندارم - مستخدمین جزء مدارس - آشپز و رختشوی .

در صورت احتیاج به استخدام کارمندان مذکور وزارتخانه‌ها و مؤسسات و
بنگاههای دولتی موظفند دلایل لزوم استخدام را به هیئت دولت گزارش داده و پس از
رسیدگی و تصویب هیئت وزیران در حدود بودجه مصوب و بارعایت مقررات مربوط
به استخدام هر طبقه استخدام بعمل آید .

تبصره ۱ - دردهات دبستانهای چهار کلاسه بی‌الا میتوانند فقط یک مستخدم
جزء داشته باشند .

تبصره ۲ - در صورت احتیاج دولت بمشین نویس وزارتخانه‌ها مکلفند از
کارمندان مستعد خود با تعلیم ماشین نویسی بوسایل مقتضی استفاده نمایند .

تبصره ۳ - اشتغال اشخاصی که بتربیب فوق استخدام میشوند در تهران و حومه بکلی ممنوع و پرداخت حقوق آنها منوط به اشتغال در شهرستانها میباشد به استثنای مستخدمینی که ضرورت خدمت آنها در تهران بتصویب هیئت وزیران رسیده باشد و بهر صورت رفع نیازمندیهای شهرستانها مقدم بر تهران خواهد بود .

تبصره ۴ - برای مشاغل ذیل در شهرستانها :

راننده - پرستار - تلفنچی - سیم بان - پیک پست - پاسبان - ژن دارم - مستخدمین جزء مدارس - آشپز و رختشوی از بین داوطلبان حائز شرایط همان شهرستان انتخاب خواهند شد در مورد سایر مشاغل مذکور در ماده واحده داوطلبان هر شهرستان در صورت تساوی شرایط برای همان محل حق تقدم خواهند داشت .

تبصره ۵ - وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی بهیچوجه حق ندارند کسانی را که بسمتهای فوق استخدام خواهند کرد بخدمت نوع دیگر مشغول نمایند یا شاغلین قبلی این مشاغل را بکار دیگر بگمارند .

تبصره ۶ - شهر بانی کل کشور و ژاندارمری کل کشور مجازند در حدود بودجه مصوب از محل پست افسران و کارمندان و درجه داران و افراد وردیف افراد و خدمتگذاران مستعفی یا بازنشسته یا اخراجی یا متوفی بدون تشریفات مندرج فوق افراد استخدام نمایند .

تبصره ۷ - کلیه وزارتخانه ها مسئول اجرای این قانون میباشند .

قانون فون که مشتمل بر ماده واحده و هفت تبصره است پس از تصویب مجلس سنا در جلسه روز سه شنبه بیست و هفتم خرداد ماه یک هزار و سیصد و سی و هفت بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

نایب رئیس مجلس شورای ملی - عماد تربتی

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۷/۳/۱۴ بتصویب

مجلس سنا رسیده است

قانون راجع به اصلاح قانون بازنشستگی و اصلاح حقوق بازنشستگان

مصوب ۳ تیرماه ۱۳۳۷

ماده واحده - بوزارت دارائی اجازه داده میشود حقوق کلیه بازنشستگان کشوری را قبل از تصویب قانون مصوب ۱۳۲۸/۱/۱۸ بازنشسته شده‌اند برطبق قانون اخیرالذکر ترمیم وازاول سال ۱۳۳۷ پرداخت نماید .
موظفین ووراث بازنشستگانی هم که مورث آنان قبل از اجرای قانون مصوب ۱۳۲۸/۱/۱۸ در گذشته مشمول مقررات مذکور خواهند بود .

تبصره ۱ - کارمندان و خدمتگذاران کشوری که قبل از رسیدن بحد بازنشستگی فوت ووراث آنها از صندوق بازنشستگی استفاده ننمایند و همچنین ورثه بازنشستگانی که کمتر از نصف آخرین حقوق مورث خود دریافت میدارند نصف آخرین حقوق و کمک دریافتی کارمندان متوفی درباره ورثه قانونی آنها برقرار و از اعتبارات منظور در بودجه وزارتخانه مربوطه پرداخت خواهد شد . ماده ۴۸ قانون استخدام کشوری و ماده ۳ قانون مصوبه ۲۸ آذر ۱۳۳۴ از تاریخ تصویب این قانون ملغی میشود .

تبصره ۲ - از تاریخ تصویب این قانون کسور بازنشستگی که از حق گماشته افسران و کارمندان و فوق العاده ویژه درجه داران و افراد شهربانی کسر میگردد بحساب صندوق بازنشستگی کشوری تحویل و اداره کل شهربانی مکلف است دفاتر و صورت حساب درآمد و هزینه قانونی صندوق بازنشستگی اختصاصی شهربانی را از تاریخ دیمه ۱۳۲۵ تا تاریخ تصویب این قانون به اداره کل بازنشستگی ارسال و موجودی صندوق را بلافاصله پس از تصویب این قانون بحساب بازنشستگی کشوری تحویل نماید

و حقوق بازنشستگی که بحق گماشته و فوق العاده تعلق میگیرد از صندوق بازنشستگی کشوری پرداخت خواهد شد.

تبصره ۳- افسران و کارمندان و درجه داران و افراد شهربانی کل کشور که بازنشسته شده و میشوند و در زمان اشتغال از حق گماشته و فوق العاده ویژه استفاده نموده اند و همچنین بعد از فوت ورثه قانونی آنان میتوانند بمأخذ حق گماشته و فوق العاده ای که بشاغلین پرداخت میشود از حق بازنشستگی استفاده نمایند مشروط بر اینکه کسور مقرر را به مأخذ حق گماشته و فوق العاده ای که بشاغلین پرداخت میشود نسبت بتمام مدت خدمت (از تاریخی که حق گماشته و فوق العاده ویژه دریافت نموده اند طبق قانون ۳۵/۱۲/۲۵) پس از وضع مبلغ پرداختی نقداً یا به اقساط که کمتر از ربع دریافتی نباشد بصندوق بازنشستگی کشوری پرداخت نمایند.

تفاوت حاصله در نتیجه اجرای این تبصره درباره کسانی که قبل از تصویب قانون ۳۵/۱۲/۲۵ بازنشسته شده اند از تاریخ اجرای قانون مذکور تأدیه خواهد شد.

تبصره ۴- از تاریخ تصویب این قانون یک درصد (۱٪) بنرخ کسور بازنشستگی کلیه کارمندان و خدمتگذاران کشوری افزوده میشود.

تبصره ۵- دولت مکلف است هر موقع بهر عنوان تغییری در حقوق کارمندان شاغل داده شد حقوق کارمندان بازنشسته و وراث آنها را بهمان نسبت نرمیم نماید.

تبصره ۶- وزارتخانه ها و شرکتها و مؤسسات و سازمان های دولتی و سازمان بر نامه و شهر داریها و دستگاههای تابعه آنها مکلفند کارمندان و خدمتگذاران خود را که مشمول قوانین و مقررات استخدام دولتی هستند و سن آنها به شصت و پنج سال تمام رسیده یا برسد (به استثنای قضات دیوان عالی کشور و دادگاه عالی انتظامی و استادان و پزشکان دانشگاه و شهربانی کل کشور که مشمول قوانین خاصی هستند)

باهر قدردمت خدمت بازنشسته نمایند و همچنین وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های نامبرده می‌توانند کسانی را که دارای شصت سال عمر و یا سی سال سابقه خدمت هستند و یا دارا شوند به استثنای قضاة دادگستری و استادان و پزشکان دانشگاه و کارمندان کشوری که مشمول قوانین خاصی هستند بازنشسته نمایند. ملاک تشخیص سن شناسنامه‌ای است که در تاریخ تصویب این قانون در دست دارند.

تبصره ۷- در مواردیکه کارمندان طبق قوانین مربوطه می‌توانند تقاضای بازنشستگی نمایند دولت مکلف است تقاضای کارمندان را قبول نماید.

تبصره ۸- بند ب ماده اول قانون صندوق بازنشستگی شهربانی کل کشور مصوب ۲۵ اسفند ماه ۱۳۳۵ بشرح ذیل اصلاح میشود:

درجه داران و هم‌دریغان و افراد شهربانی با داشتن بیش از بیست سال سابقه خدمت بشرط داشتن ۵۰ سال سن.

تبصره ۹- درجه داران و هم‌دریغان و افراد شهربانی در صورتیکه دارای سی سال متوالی سابقه خدمت و پنجاه و پنج سال تمام سن باشند الزاماً بازنشسته میشوند و همچنین وزیر کشور طبق پیشنهاد رئیس کل شهربانی میتواند درجه داران و هم‌دریغان و افرادی که دارای ۳۰ سال خدمت متناوب و یا پنجاه سال تمام سن باشند بازنشسته نماید.

تبصره ۱۰- کلیه وزارتخانه‌ها مأمور اجرای این قانون می‌باشند.

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده و ده تبصره است در جلسه سه شنبه سوم تیر ماه یکهزار و سیصد و سی و هفت بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۷/۳/۱۲ بتصویب

مجلس سناریسیده است

قانون مربوط به ترمیم حقوق کمک آموزگاران - آموزگاران

دبیران - پاسبانان و کارمندان روزمزد و حکمی

مصوب ۹ شهریور ماه ۱۳۳۷

ماده واحده - از اول مهر ماه ۱۳۳۷ حقوقهای کمک آموزگاران - آموزگاران دبیران (اعم از رسمی و پیمانی) و همچنین حقوق پاسبانان (اعم از حقوق و کمک و فوق العاده ویژه) تا میزان سه هزار ریال و حقوق کارمندان روزمزد و حکمی ماهیانه ششصد ریال افزایش مییابد و مابه التفاوت تا آنجائیکه میسر است از محل مازاد یکهزار میلیون ریال موضوع ردیف ۷۲ بودجه ۱۳۳۷ کل کشور و کسر حاصله از محل درآمد عمومی کشور پرداخت گردد.

تبصره ۱ - اضافه ای که بموجب این قانون پرداخت میشود ملاک افزایش حقوق کمک آموزگاران و آموزگاران و درجه داران شهر بانی کل کشور که بیش از سه هزار ریال فعلاً حقوق میگیرند نخواهد بود و حقوق و کمک سایر مراتب فرهنگیان اعم از کمک آموزگار و آموزگار و دبیری و دانشیاری و استادی همان است که در سال ۱۳۳۶ مجری شده و جمعاً عنوان حقوق ثابت را خواهد داشت و از تاریخ اجرای این قانون بند (الف) و بند (ب) از ماده یک قانون ترمیم حقوق فرهنگیان ملغی میگردد.

تبصره ۲ - میزان حقوقی که بموجب تصمیم مورخ نوزدهم خرداد ۱۳۳۷ کمیسیون بودجه مجلس شورای ملی و این قانون درباره مستخدمین تعیین شده در هر یک از مراتب عنوان حقوق ثابت خواهد داشت و کسور بازنشستگی طبق مقررات مربوطه دریافت خواهد شد.

تبصره ۳ - وزارتین دارائی و فرهنگ مکلفند تا اول مهر ماه ۱۳۳۷ آئین نامه

مزایای کمک آموزگاران و آموزگاران ودبیران را تنظیم و بعد از تصویب هیئت وزیران بموقع اجرا گذارند و از تاریخ اجرای آئین نامه مزبور تبصره ۱۱ قانون ترمیم حقوق فرهنگیان مصوب آذر ماه ۱۳۳۳ لغو میگردد.

تبصره ۴- کمک هزینه مهندسی و لیسانس بمیزانی که قبل از تصویب این قانون و تصمیم متخذ مورخ نوزدهم خرداد ۱۳۳۷ کمیسیون بودجه مجلس شورای ملی پرداخت میشده بهمان میزان از محل اعتبار مر بوطه قابل پرداخت است.

تبصره ۵- وزارت دارائی مجاز است چنانچه بعضی از وزارتخانه ها و ادارات دولتی نتوانند اعتبار تفاوت اضافات استحقاقی سال ۱۳۳۶ کارمندان دون پایه و خدمتگذاران جزء را از محل بودجه های تفصیلی سال ۱۳۳۷ ولو با صدور اصلاح بودجه تأمین نمایند کمبود حاصله را از درآمد عمومی سال ۱۳۳۷ کل کشور پرداخت نماید.

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده و پنج تبصره است پس از اظهار ملاحظات مجلس سنا در جلسه یکشنبه نهم شهریور ماه یک هزار و سیصد و سی و هفت بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۷/۶/۸ بتصویب

مجلس سنا رسیده است

قانون راجع به اجازه استخدام پاسبانان گارد شهری و خدمتگذار جزء

مصوب ۲۰ شهریور ماه ۱۳۳۷

ماده واحده - بشهر بانی کل کشور اجازه داده میشود بجای مستخدمین جزئی که بععل فوت و اخراج و بازنشستگی محل آنها بلامتصدی گردیده و اعتبار آن در بودجه شهر بانی کل محفوظ میباشد و در آتیه نیز پست آنها خالی میشود در همان محل خدمتگذار جزء استخدام نماید همچنین برای حفظ انتظامات و صندوق

وزارتخانه‌ها و سایر ادارات دولتی و بنگاه‌های ملی که ضمن تأمین و تعهد پرداخت کلیه حقوق و مزایا از بودجه خود پیشنهاد استخدام پاسبانان را مینماید پاسبان گارد شهری استخدام نماید .

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده است در جلسه پنجشنبه بیستم شهریور ماه یکهزار و سیصد و سی و هفت بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۷/۸/۱۷ بتصویب

مجلس سناریده است

قانون راجع به اجازه استخدام استادان خارجی دانشکده‌های

شهرستانها و تکمیل کادر آموزشی دانشکده‌ها

مصوب ۲ دیماه ۱۳۳۷

ماده ۱- از تاریخ تصویب این قانون بوزارت فرهنگ اجازه داده میشود برای تکمیل عده معلمین دانشکده‌های شهرستانها در رشته‌های فنون پزشکی و فنی و علوم و کشاورزی استادان و متخصصین مورد احتیاج را از اتباع کشورهای، اطریش - آلمان غربی - انگلیس - فرانسه - سویس - بلژیک - ایتالیا - آمریکا - ژاپن برای مدتی که زائد بر پنج سال نباشد در حدود اعتبار بودجه مصوب هر یک از دانشکده‌ها استخدام نماید حقوق هر یک از این معلمین حداکثر ماهیانه پنجاه هزار ریال میباشد که تا دو ثلث آن قابل پرداخت به‌ارز خواهد بود بعلاوه ممکن است بهر یک از معلمین که محل سکونت در اختیار آنها قرار داده نشود مبلغی که ماهیانه از ده هزار ریال تجاوز ننماید بعنوان کرایه منزل تأدیه نمود هزینه رفت و آمد هر یک از معلمین وزن و فرزندان کمتر از هیجده سال که

تحت تکفل او باشد از طرف وزارت فرهنگ پرداخت خواهد شد . استادان مزبور در هر سال یکماه مرخصی با استفاده از حقوق و کرایه منزل خواهند داشت تاریخ استفاده از مرخصی با توافق استاد و رئیس دانشکده و با تصویب وزارت فرهنگ تعیین خواهد شد .

تبصره ۱ - وزارت فرهنگ مجاز است معلمین خارجی دانشکده های شهرستانها را در مقابل حوادث و امراضی که ناشی از انجام دادن وظیفه آنها باشد بیمه نماید و حق بیمه را از اعتبارات خود پرداخت کند .

تبصره ۲ - ایرانیانی که واجد صلاحیت کافی باشند با تساوی شرایط طبق قوانین مربوطه از لحاظ استخدام در دانشکده های شهرستانها حق تقدم خواهند داشت .

ماده ۲ - وزارت فرهنگ مجاز است در صورت ضرورت برای هر يك از استادان خارجی دانشکده های شهرستانها یک نفر متصدی آزمایشگاه که تحصیلات او کمتر از لیسانس نباشد بنا به پیشنهاد استاد مزبور و موافقت شورای دانشکده مربوط از اتباع کشور های فوق الذکر استخدام نماید حداکثر حقوق هر يك از متصدیان آزمایشگاه در ماه از سی هزار ریال که نصف آن قابل پرداخت به ارز است تجاوز نخواهد نمود . هزینه رفت و آمد متصدی آزمایشگاه وزن و فرزندان کمتر از ۱۸ سال که تحت تکفل او باشند بعهده وزارت فرهنگ و در هر سال حق استفاده یکماه مرخصی با حقوق را خواهند داشت .

ماده ۳ - استادان متصدیان آزمایشگاهی که بترتیب مواد فوق استخدام میشوند حق اشتغال بکار دیگر ندارند و مکلفند در مدت خدمت خود دانشیاران و دستیارانی که از طرف دانشکده به آنها معرفی میشوند برای خدمات تخصصی مربوط تربیت نمایند .

ماده ۴ - وزارت فرهنگ مجاز است قرار مخصوصی با دانشگاههای کشور فوق

یا مؤسسات بین المللی برای تأمین دروس مورد احتیاج دانشکده های مرکز و شهرستانها منعقد نماید .

ماده ۵۵ - وزارت فرهنگ مجاز است حقوق استادان خارجی دانشکده های شهرستانها را که قبلاً استخدام شده اند از اول مهر ماه ۱۳۳۶ طبق این قانون پرداخت نماید .

ماده ۶۵ - سایر شرایط استخدامی استادان و متصدیان آزمایشگاهی خارجی فوق طبق قانون استخدام اتباع خارجی مصوب عقرب ۱۳۰۱ خواهد بود .

ماده ۷۵ - تاموقعی که عده معلمین هر يك از دانشکده های شهرستانها تکمیل نشده وزارت فرهنگ مجاز است استادان و دانشیاران دانشگاه تهران و پزشکان یا مهندسين کارمند دولت که دارای مقام عالی علمی بوده و صلاحیت آنان مورد تأیید شورای عالی فرهنگ باشد در هر سال تحصیلی حداکثر برای مدت سه ماه برای تدریس بدانشکده های شهرستانها اعزام بدارد و علاوه بر هزینه سفر رفت و آمد فوق العاده روزانه آنها را معادل سه برابر فون العاده مقرر در آئین نامه مزایا پرداخت نماید و نیز وزارت فرهنگ مجاز است در صورت احتیاج به استادان و دانشیاران دانشکده های شهرستانها با رعایت همین ماده برای تدریس در سایر دانشکده های شهرستانها مأموریت بدهد . چنانچه ضرورت ایجاب نماید که به استاد خارجی يك دانشکده مأموریت داده شود که در دانشکده شهرستان دیگر موقتاً تدریس نماید هزینه مسافرت طبق مقررات از بودجه دانشکده ای که در آن بتدریس مشغول شده پرداخت خواهد شد .

ماده ۸۵ - بوزارت فرهنگ اجازه داده میشود که آقای سعید نفیسی استاد دانشگاه تهران را که بتقاضای خودشان بازنشسته شده اند و دانشگاه تهران بوجود ایشان نیازمند است مجدداً برای تدریس دعوت نماید و تفاوت حقوق بازنشستگی و

حقوق پایه ایشان را بعنوان حق تدریس پرداخت نماید .

ماده ۹- برای بالابردن سطح معلومات استادان و دانشیاران دانشکده های شهرستانها وزارت فرهنگ مجاز است در هر سال عده ای از استادان و دانشیاران و روسای درمانگاههای دانشکده های شهرستانها را که لااقل دارای سه سال سابقه تدریس در دانشکده باشند برای تکمیل مطالعات در رشته تخصصی خود یکی از کشورهای خارجی برای مدت یکسال اعزام بدارد بشرط آنکه عده ای که از هر دانشکده اعزام میشود از میزان ۱۰٪ مجموع عده استادان و دانشیاران و سایر معلمین دانشکده تجاوز نکند به این قبیل استادان و دانشیاران و رؤساء درمانگاهها علاوه بر حقوق و کمک و مزایائی که بریال پرداخت میشود در صورت اعزام به ام ریکا ماهیانه ۲۰۰ دلار و در صورت اعزام به اروپا ماهیانه ۶۰۰ لیره بعنوان فوق العاده از بودجه دانشکده مربوط پرداخت میشود. در صورتیکه استاد یا دانشیار یا رئیس درمانگاهی تحقیقات علمی و تتبعات مفیدی نموده باشد که بموجب گواهی دانشگاه یا مؤسسه تخصصی که در آن کار میکند ادامه مطالعه آن ضروری و قطعی تشخیص شود وزارت فرهنگ مجاز است با موافقت دانشکده مربوط تا یکسال بر مدت مأموریت او با شرایط فوق بیفزاید . هر يك از استادان و دانشیاران و رؤسای درمانگاهها در هر پنج سال بیش از يك نوبت از این ماده و یا از بورسهای که برای مدت بیش از سه ماه در اختیار وزارت فرهنگ قرار داده میشود نمیتواند استفاده نماید .

تبصره - آئین نامه اجرائی این ماده با تصویب شورای عالی فرهنگ خواهد بود.

ماده ۱۰ - اعتباراتی که برای اجرای این قانون لازم است در بودجه هر يك از دانشگاههای شهرستانها در حدود اعتبارات مصوب هر يك از آنها باید منظور شود.

ماده ۱۱ - وزارت فرهنگ مأمور اجرای این قانون میباشد .

قانون فوق که مشتمل بر یازده ماده و سه تبصره است در جلسه سه شنبه دوم دیماه یکهزار و سیصد و سی و هفت بتصویب مجلس شورای ملی رسید .
نایب رئیس مجلس شورای ملی - دکتر موسی عمید

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۷/۱۱/۱۱ بتصویب
مجلس سناریسیده است

قانون مربوط به قابل تجدید نظر بودن احکام شعبه دیوان کشور
در مورد شکایت استخدامی

مصوب ۱۹ بهمن ماه ۱۳۳۷

ماده واحده - احکام شعبه دیوان عالی کشور در مورد شکایت استخدامی از تاریخ ابلاغ ظرف ده روز قابل تجدید نظر خواهد بود .
تجدید نظر در هیئتی مرکب از پنج نفر بعمل خواهد آمد باین ترتیب که دو نفر از اعضای دادگاه بدوی که بقید قرعه از بین خود انتخاب مینمایند و سه نفر از مستشاران دیوان عالی کشور که رئیس دیوان مزبور برای مدت یکسال انتخاب مینماید .

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده است پس از تصویب مجلس سنا در جلسه یکشنبه نوزدهم بهمن ماه یکهزار و سیصد و سی و هفت بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۴/۲/۹ بتصویب
مجلس سنا رسیده است

قانون راجع به استخدام آموزگاران پیمانی و تبدیل پایه‌های

اداری و آموزشی

مصوب ۵ اردیبهشت ماه ۱۳۳۸

ماده ۱- تازماتی که عده فارغ التحصیلان دانشسراها برای تأمین نیازمندیهای وزارت فرهنگ از حیث آموز کار کافی نیست وزارت فرهنگ میتواند کسری آموزگاران را از بین دارندگان گواهی نامه کامل متوسطه در تهران و مرکز و شهرهای مهم هر استان (بتشخیص وزارت فرهنگ) و از بین دارندگان گواهینامه دوره اول متوسطه بیالادر مراکز شهرستانها و بخشها از طریق مسابقه انتخاب و بطور پیمانی استخدام نماید شرایط و ترتیب مسابقه بر طبق آئین نامه‌ای خواهد بود که بتصویب شورای عالی فرهنگ میرسد .

ماده ۲- وزارت فرهنگ مکلف است برای کسانی که طبق ماده یک این قانون بخدمت پذیرفته میشوند کلاسهای کارآموزی ترتیب داده و روش تعلیم و تربیت را به آنان بیاموزد . کسانی که استعداد آموزگاری نداشته و در این کلاسها ابراز شایستگی نمایند به پیشنهاد هیئت ممتحنه از طرف وزارت فرهنگ بخدمت آنان خاتمه داده میشود .

ماده ۳- وزارت فرهنگ مجاز است در نقاطی بغیر از تهران و مراکز استانها و شهرستانها و مراکز بخشها که نتواند آموزگاران واجد شرایط طبق ماده یک این قانون استخدام نماید اشخاصی را که صلاحیت دارند بخدمت موقت معلمی منصوب بدارد و حق الزحمه آنها را از اعتبار محل‌های رسمی یا پیمانی و یا از مجموع اعتبارات استخدامی پرداخت نماید . خدمت معلمی موقت مزبور برای وزارت فرهنگ هیچگونه تعهدی را غیر از پرداخت حق الزحمه ایجاد نمینماید و هر موقع که از

خدمت آنان بی‌نیاز گردد آموزگاران رسمی یا کسان‌را که طبق ماده یک استخدام میشوند بجای آنان می‌گمارد. میزان حق الزحمه معلمان موقت بر طبق آئین‌نامه‌ای خواهد بود که از طرف وزارت فرهنگ تدوین خواهد شد و در هر صورت از حداقل حقوق آموزگاران پیمانی تجاوز نخواهد نمود.

تبصره - هر یک از معلمان موقت مذکور در فوق که واجد شرایط استخدامی مندرج در ماده یک بشوند بخدمت پیمانی پذیرفته شده و از مزایای مربوط به اینگونه آموزگاران استفاده خواهد کرد.

ماده ۴ - وزارت فرهنگ میتواند آموزگاران پیمانی که در موقع تصویب این قانون در خدمت وزارت فرهنگ هستند و یا در آینده طبق ماده یک بطور پیمانی استخدام شوند سمت آنان را از پیمانی رسمی بترتیب زیر تبدیل نماید :

الف - بدارندگان گواهی نامه ششم متوسطه در صورت داشتن لااقل دو سال سابقه تدریس و بدارندگان گواهی نامه پنجساله متوسطه در صورت داشتن لااقل چهار سال سابقه تدریس رتبه یک آموزگاری و در مقابل هر دو سال خدمت اضافی یک پایه بالاتر داده میشود . بشرط اینکه رتبه اعطائی از پایه ۳ آموزگاری تجاوز ننماید .

ب - بدارندگان گواهی نامه سهساله متوسطه در صورت داشتن حداقل دو سال سابقه تدریس و سایر آموزگاران شاغل خدمت در موقع تصویب این قانون در صورت داشتن حداقل چهار سال سابقه تدریس پایه یک کمک آموزگاری و در مقابل هر دو سال خدمت اضافه پیمانی یک پایه بالاتر داده میشود بشرط آنکه رتبه اعطائی از پایه سه کمک آموزگاری تجاوز ننماید .

تبصره ۱ - آموزگاران پیمانی که در موقع تصویب این قانون سابقه تدریس مندرج در بند الف و ب را ندارند هر گاه در آینده مدت تدریس آنها بشرح فوق تکمیل بشود از مزایای این ماده استفاده خواهند نمود .

تبصره ۴۵ - اعطاء پایه‌های فوق منوط به آنست که آموزگار در مدت خدمت موجبات رضامندی کامل وزارت فرهنگ را از حیث اخلاق و طرز کار و تدریس فراهم نموده و علاوه بر این دوره‌های کارآموزی را که باین منظور برای آموزگاران ترتیب داده میشود با موفقیت طی نموده باشد.

ماده ۵ - رتبه‌دارندگان پایه‌های آموزگاری یا اداری در صورتیکه در موقع تصویب این قانون دارای دانشنامه لیسانس باشند و یا تا پایان سال تحصیلی ۱۳۳۸ - ۱۳۳۹ لیسانس به شوند بشرط داشتن سه سال سابقه تدریس و تعهد پنج سال خدمت دبیری در هر نقطه که وزارت فرهنگ در خارج از تهران و حومه تهران تعیین نماید به‌مأخذ آخرین حقوق دریافتی بدبیری تبدیل میشود.

کسانی که تعهد خود را بر طبق این ماده انجام ندهند بر تبه اولیه بر میگردند لکن مدت خدمت آنان جزء سابقه خدمت آموزگاری یا اداری منظور و محسوب میشود.

ماده ۶ - بمنظور بهبود روش تعلیم و تربیت و بالا بردن سطح معلومات آموزگاران و کمک آموزگاران وزارت فرهنگ مکلف است در هر یک از دانشسراهای مقدماتی و کشاورزی و یا مدارس دیگر دوره‌های تحصیلی تابستانی یا کلاسهای شبانه دائر نماید مدت و برنامه تحصیل با تصویب شورای عالی فرهنگ تعیین میگردد.

فارغ التحصیلان دوره کلاسهای مذکور در فوق از مزایای زیر برخوردار خواهند شد:

الف - آموزگاران رسمی با دارا بودن گواهی نامه دوره‌های تحصیلی مذکور در ترفیع رتبه نسبت بسایرین حق تقدم خواهند داشت.

ب - وزارت فرهنگ میتواند رتبه کمک آموزگاران را با طی دوره‌های تحصیلی

مذکور در صورت داشتن لااقل ده سال سابقه خدمت تدریس یا مدیریت یا نظامات دبستان به‌مأخذ آخرین حقوق دریافتی بر تبه آموزگاری تبدیل نماید.

ماده ۷- تازمانیکه عده فارغ التحصیلان دانشسرای عالی برای تأمین احتیاجات

وزارت فرهنگ کافی نیست وزارت فرهنگ کلاسهای شبانه در دانشسرای عالی و در مراکزی که دانشگاه وجود دارد بمنظور تربیت دبیر برای تدریس در دوره اول متوسطه دایر مینماید و اطلبان این کلاسها از فارغ التحصیلان دانشسرای عالی مقدماتی و کسانی که در دبیرستان بتدریس اشتغال داشته‌اند بشرط دارا بودن گواهی نامه کامل متوسطه انتخاب میشوند این داوطلبان باید هر يك دارای حداقل پنج سال سابقه تدریس یا ده سال سابقه خدمت آموزشی و اداری باشند عده لازم همه ساله از طریق مسابقه در تهران و مراکز هر استان با رعایت تناسب احتیاجات هر حوزه انتخاب میشوند دوره بر نامه تحصیلات در این مراکز بنا بر پیشنهاد دانشسرای عالی و تصویب شورای عالی فرهنگ خواهد بود.

وزارت فرهنگ در انتقال محل خدمت آموزگاران و دبیرانی که در مسابقه انتخاب میشوند برای طی دوره تحصیلات این کلاسها تسهیلات لازم فراهم میکند و فارغ التحصیلان را در صورت تعهد پنج سال خدمت دبیری در نقاطی که وزارت فرهنگ احتیاج دارد بغیر از تهران و حومه تهران در دوره اول متوسطه منصوب مینماید و در اینصورت بکسانی که در دبیرستان بطور پیمانی بتدریس اشتغال داشته‌اند پایه يك دبیری و در مقابل هر سال خدمت دبیری يك پایه بالاتر بشرط آنکه از پایه سه تجاوز نکند اعطاء مینماید و همچنین رتبه آموزگاری فارغ التحصیلان را به‌مأخذ آخرین حقوق دریافتی بر تبه دبیری تبدیل مینماید.

تبصره ۱- هر گاه هر يك از فارغ التحصیلان فوق پنج سال تعهد خدمت خود را

در نقاطی که وزارت فرهنگ تعیین نموده انجام ندهد رتبه اعطائی لغو و بوضع خدمت

اولیه بر میگردد فقط در مورد دارندگان پایه رسمی آن مدت از تعهدراکه انجام داده‌اند برای تر فیعیشان در پایه قبلی محسوب خواهد گردید.

تبصره ۲- وزارت فرهنگ میتواند برای تدریس علوم دینی و زبان و ادبیات فارسی و عربی از دارندگان گواهینامه مدرسی یا اجتهادویا افتاء بطور پیمانی استفاده نماید و بتناسب ساعات تدریس آنها حق التدریس بایشان پرداخت نماید وزارت فرهنگ برای این قبیل معلمین کلاسهای کارآموزی برای آشناساختن آنان با اصول تعلیم و تربیت جدید تشکیل خواهد داد.

ماده ۸- بکسانیکه در دبیرستان بطور پیمانی در تاریخ تصویب این قانون در خدمت وزارت فرهنگ بوده و دارای چهار سال سابقه تدریس باشند اگر گواهینامه کامل متوسطه داشته باشند رتبه دو آموزگاری و اگر گواهینامه کامل متوسطه نداشته باشند رتبه يك آموزگاری داده میشود و در مقابل هر دو سال خدمت اضافی يك پایه بالاتر داده میشود بشرط آنکه در موقع اعطاء رتبه برای دارندگان گواهینامه کامل متوسطه از رتبه چهار آموزگاری و برای کسانیکه گواهی نامه کامل متوسطه ندارند از رتبه سه آموزگاری تجاوز ننماید.

تر فیعات بعدی آنها بر طبق قوانین مربوط خواهد بود.

تبصره - کسانیکه در دبیرستانها بطور پیمانی بتدریس اشتغال دارند و در موقع تصویب این قانون سابقه تدریس مذکور در این ماده را ندارند هر گاه در آینده مدت تدریس آنها بشرح فوق تکمیل گردد از مزایای این ماده استفاده خواهند نمود.

ماده ۹- سابقه خدمت پیمانی کسانیکه دارای رتبه رسمی شده و میشوند در صورت پرداخت کسور بازنشستگی تمام مدت خدمت پیمانی جزو خدمت رسمی آنان محسوب میشود.

ماده ۱۰- سابقه خدمت در مدارس غیر دولتی که تحت نظر وزارت فرهنگ

اداره شده و یا میشود و سابقه خدمت در هنرستانهای دولتی قبل از انتقال آنها بوزارت فرهنگ و همچنین سابقه خدمت در مدارس ملی در صورتیکه بر حسب مأموریت از طرف وزارت فرهنگ باشد در مورد اجراء این قانون حکم خدمت در وزارت فرهنگ را خواهد داشت .

ماده ۱۱ - هر گاه کمک آموزگاری بدریافت گواهی نامه دانشسراهای مقدماتی یا دانشسرای کشاورزی نائل شود و یا آموزگاری دانشنامه دانشسرای عالی دریافت نماید و یا دبیری با دارا شدن دانشنامه دکتری یا معادل آن بموجب قوانین مربوط بخدمت دانشیاری پذیرفته شده و یا بشود وزارت فرهنگ رتبه او را به ماخذ آخرین حقوق دریافتی بر تبه آموزی و دبیری یا دانشیاری تبدیل مینماید مشروط بر اینکه تعهد قانونی خود را در خدمت آن طبقه که بوده است انجام داده باشند.

تبصره - دانشگاه تهران میتواند از مفاد ماده فوق در مورد دبیران و دانشیاران خود استفاد کند .

ماده ۱۲ - بوزارت فرهنگ اجازه داده میشود در نقاطیکه عده دبیر کافی نیست اشخاصی را که طبق آئین نامه شورای عالی فرهنگ صلاحیت دارند برای تدریس موقت دعوت نماید و دبیران و همچنین کسانی که خدمات فنی انجام میدهند ساعات اضافی تدریس رجوع نماید حق التدریس این اشخاص طبق قانون مصوب دیماه ۱۳۳۶ از مجموع اعتبارات استخدامی وزارت فرهنگ قابل پرداخت خواهد بود خدمت تدریس مزبور جزو خدمت رسمی محسوب نخواهد شد .

ماده ۱۳ - وزارتخانه های فرهنگ و دارائی مأمور اجرای این قانون میباشد.

قانون فوق که مشتمل بر سیزده ماده و هفت تبصره است پس از تصویب مجلس سنا در جلسه یکشنبه پنجم اردیبهشت ماه یک هزار و سیصد و سی و هشت بتصویت مجلس شورای ملی رسید .

نایب رئیس مجلس شورای ملی - عماد تربتی

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۷/۱۰/۲۲ بتصویب

مجلس سنا رسیده است

قانون راجع به تکمیل عده معلمین دانشگاههای شهرستانها

مصوب ۲۱ اردیبهشت ماه ۱۳۳۸

ماده ۱ - تا زمانیکه عده دانشیاران دانشکدههای پزشکی شهرستانها تکمیل نشده وزارت فرهنگ میتواند از میان اطباء متخصص ایرانی مقیم داخله یا خارجه که لااقل مدت پنج سال در رشتههای تخصصی مورد احتیاج در بیمارستانها یا مؤسسات علمی مهم خارجی کار کرده باشند عدهای را برای تدریس در دانشکدههای پزشکی شهرستانها استخدام نماید. وزارت فرهنگ برای این اشخاص با توجه بمقام علمی و تخصصی آنان با تصویب شورای دانشکده پزشکی و شورای دانشگاه مربوط رتبه دانشیاری که حداکثر آن از پایه شش تجاوز نخواهد نمود تعیین مینماید دانشیاران و استادان دانشکدههای شهرستانها علاوه بر حقوق ثابت و مزایای قانونی معادل حقوق ثابت رتبههای خود را بعنوان فوق العاده مخصوص دریافت خواهند نمود و همچنین در صورت احتیاج دانشکدههای شهرستانها وزارت فرهنگ میتواند کسانی را که دارای دانشنامه دکتری در رشته علوم اولیه پزشکی (فیزیک و شیمی و علوم طبیعی) بوده و لااقل پنج سال در رشته تخصصی مربوط در آزمایشگاهها یا مؤسسات مهم علمی کار کرده باشند با همان شرایط استخدام نماید.

ماده ۲ - از تاریخ تصویب این قانون دانشگاهها میتوانند برای تحقیق و تتبع در مسائل تخصصی مورد لزوم که وسائل آن مهیا باشد عدهای از استادان و دانشیاران و رؤسای بخشها و درمانگاهها و پزشکان دانشکده پزشکی را که حاضر باشند تمام وقت خود را در دانشکدهها و بیمارستانهای وابسته بدان دانشکده صرف نمایند انتخاب و تا میزان ماهی بیست هزار ریال علاوه بر حقوق و مزایا برای خدمت تمام وقت به آنها بپردازند. مشروط باینکه اولاً این قبیل اشخاص لااقل سابقه سه سال کار علمی و عملی

در رشته تخصصی مربوط داشته باشند ثانیاً صلاحیت علمی و توانائی آنان برای انجام تحقیق و تتبع مورد تصدیق شورای دانشکده پزشکی و شورای دانشگاه باشد .

این قبیل اشخاص پس از انتخاب بهیچوجه حق داشتن مطب یا آزمایشگاه شخصی و یا حق عیادت و جراحی خصوصی ندارند و نباید در هیچیک از مؤسسات دولتی و غیر دولتی خدمتی بطور موظف و غیر موظف انجام دهند و باید لااقل روزی ۸ ساعت وقت خود را بتدریس در دانشکده پزشکی و خدمت در آزمایشگاهها و بیمارستانهای دانشکده و تحقیق و تتبع در رشته های تخصصی مربوط طبق برنامه ای که از طرف رئیس دانشکده تنظیم میشود صرف نمایند و در پایان هر سال هم باید گزارش جامعی از نتیجه تحقیق و تتبع علمی خود در مسائل تخصصی مربوط بشورای دانشکده پزشکی تقدیم نمایند در صورتیکه نتیجه کار آنان رضایت بخش نباشد کمک مقرر در فوق قطع میشود و هر گاه نتیجه کار رضایت بخش باشد بکار خود ادامه خواهند داد .

ترتیب اجرای این ماده و تعیین عده ای که لازم است بموجب آئین نامه ای خواهد بود که شورای دانشکده تنظیم نموده بتصویب شورای دانشگاه میرسد .

تبصره ۱ - هر گاه در ضمن تحقیق و تتبع اشخاص فوق احتیاج بوسائلی پیدا کنند دانشکده مکلف است آنها را باسرع وقت تهیه و در دسترس ایشان قرار بدهد .

تبصره ۲ - هر يك از دانشکده های دیگر نیز میتواند استادان یا دانشیارانی را برای تحقیق و تتبع با رعایت شرایط ماده فوق انتخاب نماید .

ماده ۴ - برای تکمیل عده معلمین دانشکده های کشاورزی شهرستانها وزارت فرهنگ میتواند پایه اداری کسانی که دارای تحصیلات دکتری یا معادل آن در یکی از رشته های کشاورزی باشند به مأخذ آخرین حقوق ثابت دریافتی بیایه دانشیاری تبدیل نماید و همچنین وزارت فرهنگ میتواند پایه اداری کسانی را که در رشته کشاورزی تحصیلات آنان معادل لیسانس یا فوق لیسانس تشخیص گردیده به مأخذ

آخرین حقوق ثابت دریافتی بپایه دبیری تبدیل نماید مشروط بر اینکه معلمین مزبور تعهد نمایند لااقل پنجسال در دانشکده‌های شهرستانها تدریس نمایند سوابق و مدارک اشخاص فوق و صلاحیت آنان برای تدریس در دانشکده کشاورزی باید قبلاً بتصویب شورای عالی فرهنگ برسد .

تبصره ۱ - در صورتیکه حقوق ثابت مشمولین ماده فوق از حقوق ثابت پایه دانشیاری یا دبیری زیادتر و از پایه بالاتر کمتر باشد بپایه‌ای که نزدیکتر باشد تبدیل خواهد گردید .

تبصره ۲ - در صورتیکه برای تدریس در رشته‌های کشاورزی شهرستانها داوطلبان واجد درجه‌مهندسی معادل دکتری یافت نشوند وزارت فرهنگ میتواند در مدت یکسال از فارغ التحصیل‌های دانشکده کشاورزی ایران و یا خارجه که تحصیلات آنها لااقل معادل لیسانس بوده و ده سال سوابق تجربی و عملی در امور کشاورزی داشته و صلاحیت آنان برای تدریس در رشته‌های کشاورزی مورد تصویب شورای عالی فرهنگ واقع شود بپایه یک دانشیاری استخدام کند مشروط بر اینکه تعهد نمایند که حداقل پنجسال در دانشکده کشاورزی شهرستانها تدریس نمایند .

ماده ۴ - برای تکمیل معلمین دانشکده‌های ادبیات و علوم معقول و منقول شهرستانها وزارت فرهنگ مجاز است از تاریخ تصویب این قانون تا مدت سه‌سال اشخاصی را که دارای مقام شامخ در ادبیات و یا علوم معقول و منقول و تألیفات گرانبھائی در رشته‌های مذکور باشند بارتبه دانشیاری که حداکثر از پایه پنج تجاوز نماید بخدمت رسمی بپذیرد باین ترتیب که بدو برای تشخیص صلاحیت علمی و تدریسی و اخلاقی داوطلبان پنج نفر از اساتید دانشکده‌های ادبیات و علوم معقول و منقول تهران (به انتخاب شورای دانشکده‌های مزبور) پس از رسیدگی

بتالیفات داوطلبان وتشکیل جلسات کنفرانس یا امتحان نظر خود را باتعیین رتبه خواهند داد و پس از آنکه گزارش آنان مورد تصویب شورای عالی فرهنگ واقع گردید بخدمت رسمی پذیرفته میشوند .

مشروط بر اینکه تعهد نمایند که لااقل پنجسال در دانشکده های ادبیات و علوم معقول ومنقول شهرستانها بتدریس اشتغال ورزند .

ماده ۵ - کسانی که بتعهد مقرر در این قانون عمل نمایند رتبه اعطائی آنان ملغی خواهد بود .

ماده ۶ - وزارت فرهنگ و دارائی مأمور اجرای این قانون هستند .

قانون فوق که مشتمل بر شش ماده و چهار تبصره است پس از تصویب مجلس سنا در جلسه سه شنبه بیست و یکم اردیبهشت ماه یک هزار و سیصد و سی و هشت بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۷/۸/۲۴ بتصویب

مجلس سنا رسیده است

قانون راجع به تربیت پزشك برای بخشها وشهرستانها

مصوب ۶ تیر ماه ۱۳۳۸

ماده ۱ - بمنظور کمک بتأمین پزشکان مورد احتیاج شهرستانها وبخشها و دهات تابعه آنها هریک از دانشکده های پزشکی تهران وشهرستانها مکلف هستند که از تاریخ تصویب این قانون همه ساله حداقل بیست درصد عده داوطلبانی را که از طریق مسابقه انتخاب میکنند از میان فارغ التحصیل های بومی شهرستانها ونقاط تابعه آنها از طریق مسابقه که در دانشکده های پزشکی مربوطه انجام میگردد و آئین نامه آن از

طرف وزارت فرهنگ اعلام خواهد شد انتخاب نمایند . این دانشجویان باید تعهد نمایند که پس از پایان تحصیل لااقل برابر سالهای تحصیل پزشکی در شهرستان و بخشها و دهات ناحیه ای که از آن انتخاب شده اند بشغل پزشکی مشغول شوند تنظیم مقررات مسابقه بعهدہ وزارتین فرهنگ و بهداری بوده و تعیین سؤالات مسابقه از طرف دانشکده پزشکی مربوطه تهیه میگردد .

تقسیم این عده بین شهرستانها و بخشها و دهات با توجه به احتیاجات هر منطقه بعهدہ بهداری استان میباشد .

ماده ۲ - وزارتخانهها و مؤسسات عمومی اعم از دولتی یا ملی و شهرداریها که بخدمت پزشکی در شهرستانها احتیاج دارند میتوانند در درجه اول بدو طلبانیکه طبق ماده یک انتخاب میشوند یا در صورت احتیاج بعده اضافی دیگر از دانشجویان دانشکدههای پزشکی کمک هزینه تحصیلی پرداخت نمایند و آنرا متعهد سازند که پس از پایان تحصیل پزشکی در خدمت آن وزارتخانه یا مؤسسه درآیند .

این قبیل دانشجویان باید پس از خاتمه تحصیل برابر مدتیکه کمک هزینه دریافت نموده اند در هر نقطه که آن وزارتخانه یا مؤسسه تعیین میکند خدمت نمایند دانشجویانی که از کمک هزینه وزارت بهداری استفاده نموده اند موظفند سه سال اول خدمت خود را در بخشها و بقیه آنرا در شهرستانهاییکه وزارت بهداری معین میکند انجام وظیفه نمایند .

تبصره - میزان و شرایط پرداخت کمک هزینه را وزارت بهداری تعیین خواهد نمود .

ماده ۳ - وزارت فرهنگ بقارغ التحصیلان مشمول مواد یک و دو پروانه موقت برای طبابت و یا خدمت پزشکی در محل یا حوزه معینی که از آن انتخاب شده اند میدهد و پروانه دائم به این عده موقعی داده خواهد شد که تمام تعهدات خود

را انجام داده باشند .

ماده ۴ - از تاریخ تصویب این قانون فارغ التحصیلان دانشکده های پزشکی کشور موظفند دو سال اول اشتغال بطبابت را در نقاطی غیر از شهرهایی که دارای دانشکده پزشکی میباشند انجام دهند .

تبصره - فارغ التحصیلانی که در مسابقه های دانشکده های پزشکی شرکت کرده و موفق میشوند مشمول این ماده نمیشوند.

ماده ۵ - دانشجویانی که کمک هزینه دریافت نموده اند هر گاه پس از خاتمه دوره تحصیلی از انجام تمام یا قسمتی از تعهدات خود استنکاف نمایند بایستی سه برابر کمک هزینه ای را که دریافت نموده اند یا نسبت مدتیکه انجام تعهد نکرده اند یکجا بوزارتخانه یا مؤسسه مربوط نقداً پرداخت نمایند و در غیر این صورت حق دریافت پروانه طبابت را نخواهند داشت.

ماده ۶ - از تاریخ تصویب این قانون در صورتیکه در مراکز استانی که دارای دانشکده پزشکی هستند احتیاجی به ادامه کار آموزشگاه های عالی بهداشتی نباشد وزارتین فرهنگ و بهداشتی میتوانند از پذیرفتن داوطلب جدید خود داری نموده و بجای آن در نقاطی که لازم بدانند اقدام بتأسیس آموزشگاه های مذکور مینمایند. ولی در هر صورت دانشجویانی که در این آموزشگاهها مشغول تحصیل هستند تحصیلات خود را با شرایط سابق ادامه خواهند داد.

تبصره - فارغ التحصیلان آموزشگاه های عالی بهداشتی کنونی در صورتیکه معدل نمرات چهار سال آنها از ۱۴ کمتر نباشد و از عهده امتحانات مواد اساسی سالهای اول و دوم و سوم دانشکده پزشکی مربوط برآیند میتوانند در سال چهارم آن دانشکده ادامه تحصیل بدهند و تعهدات خود را پس از خاتمه تحصیلات پزشکی انجام بدهند.

ماده ۷ - وزارتین فرهنگ و بهداشتی مأمور اجرای این قانون میباشند.
قانون فوق که مشتمل بر هفت ماده و سه تبصره است پس از تصویب مجلس سنا در جلسه یکشنبه ششم تیر ماه یکهزار و سیصد و سی و هشت بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۸/۳/۲۹ بتصویب
مجلس سنا رسیده است

قانون راجع بسازمان و استقلال دانشسرای عالی

مصوب ۸ مهر ماه ۱۳۳۸

فصل اول

ماده ۱ - دانشسرای عالی برای تربیت دبیران مورد احتیاج کشور تأسیس یافته و دارای شخصیت حقوقی میباشد و بصورت مؤسسه مستقل تحت نظر مستقیم وزیر فرهنگ اداره میشود و بودجه آن جداگانه تنظیم و بوسیله وزیر فرهنگ پیشنهاد و در بودجه کل کشور منظور میگردد قانون استقلال مالی دانشگاه در مورد دانشسرای عالی نیز اجرا میشود در این صورت کمیسیون مالی دانشسرای عالی مرکب است از رئیس و سه نفر اعضای شورای دانشسرای عالی به انتخاب شورای مذکور و معاون اداری وزارت فرهنگ و یک نفر از کارمندان عالی مقام بنماینده وزارت دارائی و ذیحساب دانشسرای عالی و آئین نامه های اجرائی آن بوسیله شورای دانشسرای عالی تهیه و بعد از تصویب وزیر فرهنگ بمورد اجرا گذارده میشود .

ماده ۳۲ - وزیر فرهنگ از بین استادان عالی رتبه دانشسرای عالی و یا استادان عالی رتبه دانشگاه سه نفر را برای ریاست دانشسرای عالی به هیئت وزیران پیشنهاد و هیئت وزیران یک نفر از آنان را انتخاب مینماید که با فرمان هماهنگی باین سمت برای چهار سال منصوب میگردد رئیس دانشسرای عالی عضو دائمی و رسمی شورای عالی فرهنگ خواهد بود.

ماده ۳۳ - شورای دانشسرای عالی از رئیس و معاون و استادان و دانشیاران متصدی کرسی دانشسرای عالی و معاون یا مدیر کل تعلیماتی وزارت فرهنگ تشکیل میشود و ریاست آن باریس دانشسرای عالی و وظائف آن بقرا ذیل است: تعیین شرایط ورود محصل بدانسرای عالی - تدوین برنامه تحصیلات - تعیین مدت دوره ها و رشته های تحصیلی و تعیین شرایط گرفتن درجه شهادتنامه ها - تصویب آئین نامه ها و مقررات لازم جهت امتحانات و مسابقات و اظهار نظر در انتخاب دانشیار و استاد و کمک فکری بر رئیس دانشسرای عالی در امور فنی.

ماده ۳۴ - رئیس دانشسرای عالی مکلف است در ظرف مدت سه سال دستگاه تعلیماتی دانشسرای عالی را تکمیل نماید و در صورت لزوم میتواند با موافقت شورای دانشسرای عالی و دانشگاه تهران از استادان و دانشیاران و دبیران و معلمان دانشگاه و همچنین با موافقت وزارت فرهنگ از دبیران وزارت فرهنگ که صلاحیت آنان را برای تدریس شورای دانشسرای عالی تأیید کرده باشد با پرداخت حق تدریس استفاده نماید شرایط و میزان حق تدریس با تصویب هیئت وزیران تعیین و در بودجه دانشسرای عالی منظور خواهد شد.

ماده ۳۵ - دانشسرای عالی میتواند بر حسب احتیاج طبق قانون تربیت معلم دبیر و بارعایت قوانین و مقررات دانشگاه تهران دستیار و دانشیار استخدام نماید. تشخیص صلاحیت دبیران و دستیاران و دانشیاران و همچنین ترفیع دانشیاران

به استادی بر طبق قوانین دانشگاه تهران باشورای عالی دانشسرای عالی وانتصاب آنان با تصویب وامضای وزیر فرهنگ خواهد بود وزیر فرهنگ قبل از انتصاب دستیاران ودانشیاران واستادان نظر مشورتی شورای دانشگاه تهران را میخواهد وچنانچه شورای دانشگاه در ظرف یکماه نظر خود را بوزیر فرهنگ نداد وزیر فرهنگ میتواند برای انتخاب آنان تصمیم شایسته اتخاذ نماید.

تبصره - استخدام سایر کارمندان و خدمتگزاران در حدود بودجه مصوب طبق قوانین مربوط بعهدہ رئیس دانشسرای عالی میباشد.

مادۀ ۶ - استادان ودانشیاران و دبیران و دستیاران دانشسرای عالی از حیث رتبه و ترفیع وحقوق مشمول قوانین ومقررات دانشگاه تهران خواهند بود استادان ودانشیاران دارای همان مزایائی خواهند بود که برای استادان ودانشیاران دانشگاه تهران پیش بینی گردیده است.

مادۀ ۷ - بوزارت فرهنگ اجازه داده میشود که تا پانزده نفر معلم ومتخصص خارجی از کشورهای اطیش - آلمان - فرانسه - سویس - بلژیک وممالک متحده آمریکا وانگلیس وایتالیا برای احتیاجات دانشسرای عالی از لحاظ تدریس مواد و راهنمایی فنی وتعلیماتی و اداره امور شبانه روزی استخدام نماید میزان حقوق و شرایط استخدام اینعده را بارعایت قانون مصوب ۲۳ عقر ب ۱۳۰۱ شمسی هیئت وزیران تعیین مینماید.

تبصره - ایرانیانیکه واجد شرایط لازم باشند حق تقدم خواهند داشت.

مادۀ ۸ - اعتبارات مربوطه بدانشسرای عالی که ضمن بودجه های وزارت فرهنگ و دانشگاه تهران پیش بینی شده است در بودجه کل کشور بعنوان بودجه دانشسرای عالی منظور و سازمان تعلیماتی و اداری دانشسرای عالی طبق این قانون بصورت سازمان مستقل دانشسرای عالی اداره خواهد شد.

ماده ۹۰ - دانشسرای عالی بمنظور هدایت فعالیت‌های تربیت معلم و تحقیق و تتبع در مسائل تربیتی باموافقت وزیر فرهنگ سازمانی بنام مؤسسه تعلیم و تربیت تأسیس مینماید آئین‌نامه‌ها و مقررات این مؤسسه بوسیله شورای دانشسرای عالی تهیه و با تصویب وزیر فرهنگ بموقع اجرا گذارده میشود .

فصل دوم - مقررات تحصیلی و استخدامی

ماده ۱۰ - دانشسرای عالی علاوه بر تربیت دبیر مکلف است که رشته‌های تعلیماتی مخصوص برای تربیت مدیران و بازرسان مدارس و سایر کارمندان تعلیماتی وزارت فرهنگ دائر نماید .

داوطلبان این رشته‌ها طبق آئین‌نامه مخصوصی که بتصویب شورای عالی فرهنگ میرسد از بین آموزگاران و دبیران و کارمندانی که شایستگی کامل داشته باشند انتخاب میشوند .

ماده ۱۱ - داوطلبان تحصیل در دانشسرای عالی از بین فارغ‌التحصیلان دوره کامل متوسطه و لیسانسیه‌های رشته‌های متناسب دانشکده‌ها و هنر سراهای عالی از طریق مسابقه طبق آئین‌نامه مخصوص انتخاب میشوند برای ترتیب مسابقه احتیاجات نواحی مختلف کشور در این آئین‌نامه رعایت خواهد شد .

دوره تحصیلات برای فارغ‌التحصیلان متوسطه لااقل سه سال و برای لیسانسیه‌های دانشکده‌ها لااقل یکسال خواهد بود .

ماده ۱۲ - فارغ‌التحصیلان دانشسرای عالی در صورتیکه موفق به اخذ لیسانس آموزشی از دانشسرای عالی بشوند بارتبه یک دبیری در وزارت فرهنگ استخدام خواهند شد به لیسانسیه‌های دانشکده‌ها و هنر سراهای عالی پس از پایان تحصیل در دانشسرای عالی دانشنامه معلمی اعطا میشود و با رتبه دو دبیری شروع بخدمت معلمی نموده و از مزایای استخدامی دبیران استفاده خواهند کرد .

ماده ۱۳ - دارندگان دانشنامه لیسانس که فعلا در خدمت دبیری وزارت فرهنگ هستند و یا کسانی که طبق این قانون از دانشسرای عالی لیسانس خواهند شد پس از طی هر دوره پنج ساله خدمت باید در ضمن خدمت در کلاسهای تابستانی یا کلاسهای شبانه که دانشسرای عالی یا مؤسسه تعلیم و تربیت در تهران یا مراکز استانها تشکیل میدهد طبق مقرراتیکه بتصویب شورای دانشسرای عالی خواهد رسید تحصیلات خودرا تکمیل نمایند و روش تعلیم و تربیت را بیاموزند تر فیع دبیران مشمول این ماده از پایه شش بیالامو کول بشرکت در این کلاسها در صورت تأسیس و توفیق در تحصیلات خواهد بود کسانی که بدون دارا بودن دانشنامه لیسانس در دبیرستانها و دانشسراها تدریس میکنند باید از کلاسهای فوق استفاده نموده و گواهی لازم دریافت نمایند در غیر اینصورت از خدمت در دبیرستانها و دانشسراها معاف خواهند بود .

ماده ۱۴ - وزارت فرهنگ همه ساله عده ای از آموزگاران شاغل خدمت را که دارای گواهینامه کامل متوسطه بوده و لااقل پنج سال سابقه آموزشی داشته باشند از اشخاص محلی نقاط مختلف کشور در محل از طریق مسابقه انتخاب و بدانشسرای عالی معرفی مینماید این داوطلبان پس از فراغ از تحصیل بهمان حوزه ای که از آنجا انتخاب شده اند اعزام خواهند شد و موظفند که لااقل پنج سال در آن حوزه خدمت نمایند و رتبه آنها بمانند آخرین حقوق دریافتی به رتبه دبیری تبدیل میشود این قبیل دانشجویان در مدتی که تحصیل میکنند در صورتیکه شبانه روزی نباشند از حقوق و رتبه خود استفاده خواهند نمود و مدت تحصیل جزو سابقه خدمت آنان محسوب خواهد شد .

ماده ۱۵ - فارغ التحصیلان دانشسرای عالی موظف هستند که پنج سال اول خدمت خودرا در شهرستانهایی که وزارت فرهنگ تعیین میکند انجام دهند .

تبصره ۱- دانشسرای عالی برای تکمیل دستگاه تعلیماتی خود میتواند هر سال باموافقت وزیر فرهنگ شاگرد اول هر يك از رشته‌های دانشسرای عالی را تا مدتیکه بدبیر و دستیار نیازمنداست استخدام نماید این قبیل فارغ التحصیلان در صورت استخدام در دانشسرای عالی از پنج سال اول خدمت در شهرستانها معاف خواهند بود.

تبصره ۲- دبیرانیکه قبل از پنج سال اول خدمت در شهرستانها بخواهند باموافقت وزارت فرهنگ از کمک هزینه تحصیلی در خارجه استفاده کنند بقیه پنج سال خدمت خود را در شهرستانها پس از استفاده از کمک هزینه تحصیلی در خارجه انجام خواهند داد.

ماده ۱۶- تا زمانیکه دانشسرای عالی شبانه روزی نشده است میتواند بدانشجویان کمک هزینه تحصیلی پرداخت نماید و آئین نامه کمک هزینه مزبور به پیشنهاد شورای دانشسرای عالی و تصویب وزیر فرهنگ خواهد بود.

ماده ۱۷- هر گاه دانشجوئی پس از خاتمه تحصیل در دانشسرای عالی تمام و یا قسمتی از تعهد خود را انجام ندهد موظف است بر طبق تعهد رسمی که در بدو ورود بدانشسرای عالی میسپارد کمک هزینه دریافتی را به اضافه کلیه مخارجی که برای تحصیلات او از طرف دولت شده بصندوق دولت نقداً تأدیه نماید این مخارج هر سه سال یکمرتبه از طرف وزارت فرهنگ بر اساس کلیه مخارج دانشسرای عالی اعم از استخدام و غیر آن با رعایت تناسب عده دانشجویان تعیین میگردد. کسانیکه فقط قسمتی از تعهد خود را انجام داده و یا پیش از خاتمه دوره تحصیلات ترك تحصیل کرده باشند باید کمک هزینه و مخارج را بتناسب مدتیکه تعهد خود را انجام نداده اند و یا مدتی که در دانشسرای عالی بتحصیل مشغول بوده اند پرداخت نمایند.

تبصره - مقررات ماده فوق در مورد هنر سرای عالی و مراکز دیگری که برای تربیت معلمین مدارس حرفه‌ای و فنی و کشاورزی تأسیس شده یا خواهد شد

مجرا می‌گردد.

ماده ۱۸ - هیچیک از وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و غیر دولتی حق ندارند بفرغ التحصیلان دانشسرای عالی قبل از انجام تعهد آنان خدمتی رجوع نمایند.

ماده ۱۹ - موادی از قوانین مربوط بدانسرای عالی و تربیت معلم که با این قانون مغایرت دارد از تاریخ تصویب این قانون ملغی است.

ماده ۲۰ - وزارت فرهنگ مکلف است بتدریج در مراکزی از کشور که دارای دانشگاه است و یا در آتیه واجد دانشگاه می‌شود دانشسرای عالی بر اساس مقررات این قانون تأسیس نماید.

ماده ۲۱ - وزارت فرهنگ مأمور اجرای این قانون می‌باشد.

قانون فوق که مشتمل بر بیست و یک ماده و پنج تبصره است در جلسه پنجمین جلسه هفتم مهر ماه یک هزار و سیصد و سی و هشت بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۸/۹/۱۳ بتصویب
مجلس سنا رسیده است

قانون راجع بنسخ تصویبنامه‌های استخدامی

مصوب ۱۸ مهر ماه ۱۳۳۸

ماده واحده - از تاریخ ۲۴ شهریور ماه ۱۳۳۱ لایحه تبدیل کارمندان پیمانی

و حکمی بر رسمی موضوع پنج فقره تصویبنامه‌های شماره $\frac{۱۴۸۴۴}{۲۵۰۵۰۹}$ و $\frac{۱۸۷۹۲۱}{۲۵۰۵۰۲۴}$ و $\frac{۷۴۷۹}{۲۶۰۴۰۹}$

متمم لایحه تبدیل و $\frac{۲۸۷۱۰}{۲۵۰۸۰۵}$ و $\frac{۴۰۹۲۶}{۲۵۰۱۰۳۰}$ هیئت وزیران ملغی و احکامی که قبل از

تاریخ بیست و چهارم شهریور ۱۳۳۱ باستناد تصویب‌نامه‌های مذکور صادر و بموقع اجراء گذاشته شده بقوت خود باقی خواهد بود.

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده است پس از تصویب مجلس سنا در جلسه یکشنبه هیجدهم مهرماه یکهزار و سیصد و سی هشت بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۵/۱۱/۲۷ بتصویب

مجلس سنا رسیده است

قانون راجع به اصلاح حقوق بازنشستگی قضاة و پزشکان

و کارمندان آموزشی

مصوب ۱۱ آبان ماه ۱۳۳۸

ماده واحده - بوزارت دارائی اجازه داده میشود حقوق بازنشستگی قضاة و پزشکان و کارمندان آموزشی را که قبل از تغییر حقوق شاغلین هم صنف خود بازنشسته شده‌اند مشروط باینکه نسبت به گذشته بهیچوجه ایجاد تعهدی ننماید از اول اسفندماه سال ۱۳۳۷ بمأخذ حقوق شاغلین هر يك از طبقات مذکور ترمیم و پرداخت نماید .

ورثه بازنشستگان طبقات نامبرده هم مشمول این ماده خواهند بود.

تبصره ۱ - ورثه اشخاصیکه بعد بازنشستگی رسیده و قبل از صدور حکم بازنشستگی فوت کرده‌اند مشمول این قانون هستند .

تبصره ۲ - مدت نمایندگی آقای احمد فرامرزی بازنشسته قضائی داد گستری در مجلس شورای ملی که بحساب ترفیع ایشان منظور نشده احتساب و طبق مقررات رتبه مشارالیه ترمیم و از تاریخ ترمیم حقوق بازنشستگی ایشان براساس رتبه ترمیم یافته منظور شود .

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده و دو تبصره است در جلسه سه شنبه یازدهم آبان ماه یکهزار و سیصدوسی و هشت بتصویب مجلس شورای ملی رسید .
 نایب رئیس مجلس شورای ملی - دکتر موسی عمید

قانون بالا در جلسه ۲۹ / ۱ / ۱۳۳۸ بتصویب
 مجلس سنا رسیده است

قانون راجع بنحوه استخدام مهندسين و كمك مهندسين و تكنيسين ها

مصوب ۲۳ دیماه ۱۳۳۸

ماده ۱- مهندسين و نقشه برداران و زمين شناسان و كمك مهندسين و تكنيسينهاى وزارتخانه ها و مؤسسات وابسته بدولت در صورتیکه دارای گواهینامه رسمى باشند که شورای عالی فرهنگ آنرا برسمیت شناخته باشد از مزایای این قانون بهره مند خواهند شد ،

تبصره ۱- فارغ التحصيلان دانشکده علوم که در کارگاههای فنى - کارخانجات - معادن - راهسازی - نقشه بردارى - آزمایشگاههای تجسى و کنترل وسایر مؤسسات فنى وابسته بدولت که وارد خدمت شده یا میشوند بنا بر ارزش تحصیلاتشان (لیسانس فوق لیسانس - دکترا) از مزایای این قانون بهره مند خواهند شد .

تبصره ۲- استخدام کارمندان مشمول این قانون طبق ماده چهار قانون استخدام كشورى از طریق مسابقه بعمل خواهد آمد .

ماده ۲- خدمت مشمولین ماده يك دارای ده پایه بوده و مدت توقف در پایه های يك و دو و سه و چهار دو سال و برای پایه های پنج و شش و هفت سه سال و برای بقیه پایه ها چهار سال خواهد بود .

تبصره ۱- مهندسينی که ارزش تحصیلات آنها از طرف شورای عالی فرهنگ باقید عنوان مهندسى دکترا یا معادل آن در رشته مربوط باشد با پایه سه و مهندسينی

که ارزش تحصیلات آنها فوق لیسانس باشد با پایه دو و مهندسی که ارزش تحصیلات آنها با داشتن عنوان مهندسی لیسانس باشد با پایه یک مهندسی و ارد خدمت خواهند شد .

تبصره ۲ - کسانی که ارزش تحصیلات فنی آنها در امور مربوط به مهندسی و نقشه برداری و معادن و سایر رشته های فنی از طرف شورای عالی فرهنگ (فوق - دیپلم) شناخته شود با پایه کمک مهندسی و نیز کسانی که ارزش تحصیلات آنان در امور مهندسی و نقشه برداری و معادن و سایر رشته های فنی دیپلمه کامل متوسطه و یا معادل آن شناخته شود با پایه یک کمک مهندسی و ارد خدمت خواهند شد .

ماده ۳ - میزان حقوق با پایه یک مهندسی شش هزار ریال و کمک مهندسی چهار هزار ریال و حقوق پایه های ۲ و ۳ و ۴ برابر است با حقوق پایه قبل به اضافه چهل در صد حقوق پایه یک و حقوق پایه های ۵ و ۶ و ۷ برابر است با حقوق پایه قبل به اضافه در صد حقوق پایه یک و حقوق پایه های هشت و نه و ده برابر است با حقوق پایه قبل به اضافه بیست درصد حقوق پایه یک .

تبصره ۱ - بمشمولین این قانون که تمام مدت کار را در کارگاه های مربوطه انجام وظیفه مینمایند در مدت اشتغال فوق العاده از سی تا پنجاه درصد حقوق پایه دریافتی بعنوان فوق العاده کارگاه پرداخته خواهد شد .

تبصره ۲ - ترتیب اعطاء ترفیع مشمولین این قانون طبق آئین نامه ای خواهد بود که بتصویب هیئت وزیران میرسد .

ماده ۴ - از تاریخ تصویب این قانون برای مشمولین ماده یک که در وزارتخانه ها و مؤسسات وابسته بدولت اعم از اینکه بطور رسمی - قراردادی - حکمی - روزمزد مشغول خدمت هستند با رعایت سنوات خدمت طبق مواد فوق پایه آنان تعیین و در صورتیکه حقوق آنان تکفوی حقوق پایه مربوطه را بنماید احکام پایه های آنان صادر و بموقع اجرا گذارده خواهد شد و چنانچه حقوق آنها تکفوی پرداخت حقوق

پایه مربوطه را ننماید و زارتخانه‌ها و مؤسسات وابسته بدولت مکلفند احکام پایه‌ها را صادر و پرداخت تفاوت را موکول بوجود اعتبار بنمایند در هر حال این تفاوت از سال ۱۳۳۹ در بودجه منظور و پرداخت خواهد شد.

ماده ۵- مشمولین این قانون که سابقه خدمت رسمی ندارند از قبیل کارمندان بیمانی و حکمی و روز مزد مکلفند کسور بازنشستگی سنوات خدمت گذشته را بر - اساس اشل مندرج در این قانون به اقساط متناسب پرداخت نمایند و کسانی که قبل از تصویب این قانون بازنشسته شده‌اند مشروط بر اینکه نسبت بگذشته بهیچوجه ایجاد تعهدی نشود پایه و حقوق آنها از تاریخ اجرای این قانون به مأخذ حقوق بازنشستگی شاغلین ترمیم و پرداخت میشود و رئه بازنشستگان شاغلین بالا مشمول این ماده خواهند بود.

ماده ۶- دولت مکلف است از تاریخ تصویب این قانون تا سه ماه لایحه قانونی استخدام کارمندان کشوری را با در نظر گرفتن احتیاجات و طبقه مشاغل و مراتب علمی تهیه و تقدیم مجلس نماید.

ماده ۷- دولت مأمور اجرای این قانون است.

قانون فوق که مشتمل بر هفت ماده و شش تبصره است پس از تصویب مجلس سنا در جلسه پنجشنبه بیست و سوم دیماه یک هزار و سیصد و سی و هشت بتصویب مجلس شورای ملی رسید:

نایب رئیس مجلس شورای ملی - عماد تربتی

قانون فوق در جلسه ۱۳۳۸/۱۰/۱ بتصویب

مجلس سنا رسیده است

قانون راجع به اجازه استخدام پرستار و ماما و کارمند فنی

برای وزارت بهداشتی

مصوب ۱۲ اسفندماه ۱۳۳۸

ماده ۱- فارغ التحصیلان آموزشگاههای پرستاری که شرط ورود به آن حداقل داشتن گواهینامه دوره دوم دبیرستان باشد بعنوان پرستار یکم با پایه سه پزشکی دومی و فارغ التحصیلان آموزشگاههایی که شرط ورود به آن حداقل گواهینامه یا کارنامه سه ساله اول دبیرستان باشد بعنوان پرستار دوم با پایه دو پزشکی دومی استخدام خواهند شد. دوره این آموزشگاهها سه سال خواهد بود بر نامه آموزشگاههای پرستاری داخلی و ارزش تحصیلی فارغ التحصیلان آموزشگاههای خارجی باید به تصویب شورای عالی فرهنگ برسد.

تبصره ۱- ترفیع دسته دوم تا پایه شش محدود خواهد بود.

تبصره ۲- پرستاران شاغل خدمت پرستاری که دوره دو ساله آموزشگاههای پرستاری داخله یا خارجه را که از طرف وزارت فرهنگ برسمیت شناخته شده با موفقیت طی کرده اند بشرط داشتن گواهینامه یا کارنامه سه ساله متوسطه از پایه یک پزشکی دومی استفاده نموده و ترفیع این دسته هم تا پایه پنج محدود خواهد بود.

ماده ۲- پایه پرستاران فعلی که از آموزشگاههایی که در ماده ۱ و تبصره دوم ذکر شده است با رعایت ماده مزبور از لحاظ پایه ورودی و با احتساب مدت خدمت بپایه پزشکی دومی تبدیل خواهند شد و چنانچه در نتیجه تبدیل حقوق آنان کسر شود ما به التفاوت را کماکان دریافت خواهند داشت تا در نتیجه ترفیع حقوق پایه آنان بمیزان قبلی برسد و اگر حقوق پایه جدید آنان

بیش از حقوق دریافتی باشد ما به التفاوت پس از تعیین اعتبار پرداخت خواهد شد و چنانچه مازاد مدت خدمت برای اعطاء پایه بالاتر کافی نباشد آن مدت جزو توقف در آخرین پایه پزشک دومی محسوب خواهد شد.

ماده ۳- آموزشگاههای پرستاری و بهیاری کشور که لا اقل بیست درصد مخارج آنها از خزانه دولت تأمین میشود مکلفند چهل درصد دانش آموزان را با نظر وزارت بهداشتی از داوطلبان شهرستانها با قید تعهد خدمت در همان شهرستان انتخاب نمایند و شصت درصد دیگر موظفند پس از پایان تحصیلات برابر سنواتیکه در آموزشگاه تحصیل نموده اند در همان مؤسسه و بیمارستانهای وابسته به آنها و یا مؤسسات خیریه و یا بیمارستانهای دانشگاه و مؤسسات وابسته بدولت خدمت نمایند.

تبصره - وزارت بهداشتی مجاز است تا پنجاه درصد از فارغ التحصیلان آموزشگاههای پرستاری مرکز و آموزشگاههای خارج از کشور را که در اختیارش قرار میگیرند در بیمارستانهای مرکز بکارگمارد و پس از سه سال خدمت بمنظور انجام خدمت از مرکز شهرستانها اعزام دارد.

ماده ۴- کسانی که با داشتن گواهی نامه دوره دوم دبیرستان تحصیل مامائی نموده اند در صورتیکه تحصیلاتشان حداقل یک سال باشد با پایه یک و چنانچه دو سال باشد با پایه دو در صورتیکه سه سال باشد با پایه پزشک دومی استخدام خواهند شد.

ماده ۵- فارغ التحصیلان کلیه رشتههای مختلف بهداشتی و درمانی که شرط ورود به آن رشتهها داشتن گواهی نامه دوره دوم دبیرستان است و بر نامه آن بتصویب مقامات صالحه قانونی رسیده باشد و همچنین مهندسين و لیسانسیه هائیکه در رشتههای مختلف بهداشتی از لحاظ فنی از وجود آنان استفاده میشود با مراعات دوره تحصیلی طبق مقررات ماده ۴ این قانون بترتیب تعداد سالهای تحصیلی به پایه پزشک دومی نائل خواهند شد.

ماده ۶۵ - کسانی که با داشتن گواهی نامه کامل متوسطه یکی از آموزشگاههای مربوط را که دوره تحصیلی آن بیش از سه سال باشد طی نمایند و همچنین مشمولین مواد فوق در صورتیکه پس از دریافت گواهینامه مربوط از آموزشگاه حد اقل يك سال دوره تخصصی را طی نمایند توقف آنان در دو پایه ای که پس از فراغ از تحصیل و یا کسب تخصص به آن نائل خواهند شد دو سال و در صورتیکه فوق لیسانس شناخته شوند يك سال خواهد بود .

ماده ۷۵ - کسانی که تحصیلات عالی آنها در رشته های مورد احتیاج بهداشتی دکتر شناخته شده است و از وجود آنان از لحاظ فنی در قسمتهای مختلفه بهداشتی و یادرمانی استفاده میشود با پایه پزشکی یکمی استخدام خواهند شد .

تبصره - دولت میتواند اشخاصیکه بعد از تصویب این قانون در حین خدمت موفق باخذ درجه دکتر در رشته های پزشکی و دندان پزشکی و داروسازی و دامپزشکی و بهداشتی بشوند در صورت تمایل کارمند از تاریخ گذراندن پایان نامه تحصیلی برای آنان پایه پزشکی یکمی منظور نماید و همچنین اشخاصیکه قبل از تصویب این قانون موفق به اخذ درجه دکتر در رشته های فوق شده اند و در دستگاههای دولتی بخدمات پزشکی و بهداشتی اشتغال داشته اند از تاریخ اخذ پایان نامه تحصیلی رتبه پزشکی یکمی برای آنان منظور و با احتساب مدتیکه با درجه دکتر خدمت نموده اند رتبه های آنان طبق ماده دوم قانون استخدام پزشکان اعطاء نماید. سوابق خدمت این اشخاص از لحاظ باز نشستگی جزو خدمت رسمی آنان محسوب و در صورتیکه حقوق سابق آنان بیشتر از حقوق رتبه اعطائی باشد تا زمانی که حقوق پایه آنها به میزان حقوق دریافتی نرسیده از همان حقوق استفاده خواهند نمود.

ماده ۸۰ - وزارت بهداشتی میتواند بتقاضای هر يك از کارمندان بهداشتی و درمانی که دارای گواهینامه کامل متوسطه بیالاباشند و در دستگاہهای مربوط بطور

غیر رسمی تا پایان سال ۱۳۳۸ در خدمت میباشند آنانرا بخدمت رسمی بپذیرد و پایه آنان با احتساب سنوات خدمت طبق قوانین استخدامی مربوطه تشخیص و اعطاء خواهد شد مشروط بر اینکه کسور بازنشستگی مدتیکه احتساب میشود پرداخت نماید .

ماده ۹ - بموجب این قانون عنوان پایه پزشکیاری پایه بهیاری تبدیل و پایه پزشکیاری کارمندان فعلی به استثنای مشمولین ماده ۲ این قانون پایه بهیاری مساوی تبدیل خواهد شد.

تبصره ۱۵ - پایه های بهیاری از لحاظ محدودیت و مقرری در مدت توقف در هر پایه مانند پایه های پزشکیاری خواهد بود و فقط کسانی که دارای گواهی نامه یا کارنامه سال سوم دبیرستان باشند میتوانند از پایه شش تا پایه ۹ هر سه سال یک مرتبه ارتقاء حاصل نمایند.

تبصره ۲۰ - ترفیع پزشکیارانیکه قبل از سال ۱۳۲۰ با داشتن گواهی نامه شش ساله ابتدائی به اخذ گواهی نامه آموزشگاه پزشکیاری که دوره آن یکسال بوده موفق شده اند تا پایه ۷ محدود خواهد بود.

ماده ۱۰ - فارغ التحصیلان آموزشگاههای بهیاری مامائی روستائی - بهسازی و با آموزشگاههای مشابه آن که شرط ورود به آنها داشتن گواهی نامه و یا کارنامه سال سوم دبیرستان و دوره تحصیلی آن یکسال باشد با پایه دو چنانچه دو سال باشد با پایه سه بهیاری استخدام خواهند شد .

ماده ۱۱ - مشمولین قانون خدمتگذاری یزشکان که با درجه د کتر خدمت نظام وظیفه را در نقاطیکه جمعیت آن از پنجهزار نفر کمتر باشد انجام بدهند یکسال خدمت آنان در نقاط مزبور از لحاظ ترفیع هیجده ماه محسوب و در تاریخ استخدام بدون هیچگونه تشریفات پایه بالاتر ارتقاء خواهند یافت .

ماده ۱۲ - مدت خدمت نظام وظیفه کارمندان فنی و بهداشتی و درمانی در نقاط مرزی و یابد آب و هوا جزو خدمت خارج از مرکز محسوب و در موقع صدور پروانه طبابت و یا انتقال آنان بمرکز منظور خواهد شد. و همچنین پزشکانیکه دارای گواهینامه تخصص از دانشگاههای اروپا و آمریکا در رشته هائی که دوره تخصص آن لااقل دو سال بوده و قابل قبول شورای عالی فرهنگ باشد از اقامت دو ساله خارج از مرکز برای اخذ پروانه طبابت معاف خواهند بود و وزارت بهداشتی مجاز است در صورت احتیاج بکنفر متخصص از هر رشته را در هر يك از بیمارستانهای تابعه وزارت بهداشتی در مرکز استخدام نماید.

تبصره ۱ - مقررات خدمتی بهداران طبق قوانین سابق است و مشمول این ماده نخواهند بود.

تبصره ۲ - وزارت بهداشتی میتواند طبق آئیننامه بدانشجویان دانشکده های پزشکی کشور یا خارجه کمک هزینه تحصیلی بپردازد و در مقابل آنرا متعهد سازد که پس از پایان تحصیل و یا تکمیل رشته تخصصی در وزارت بهداشتی استخدام شوند.

ماده ۱۳ - کارمندان فنی و بهداشتی و درمانی در صورتیکه بعلت ترك خدمت و یا عدم اجرای حکم استخدامی در داد گاه اداری محکوم شوند در مدت بیکاری حق دریافت هیچگونه وجهی از خزانه دولت نداشته و مدت بیکاری آنان تا اشتغال مجدد جزو دوره خدمت محسوب نخواهد شد.

ماده ۱۴ - دولت مکلف است از تاریخ تصویب این قانون منتها در مدت ۵ سال در مراکز استانها آموزشگاههای پرستاری و مامائی تأسیس نماید.

ماده ۱۵ - قوانین و مقررات سابق در آن قسمت که مغایر با این قانون باشد ملغی است.

ماده ۱۶ - آئین نامه های این قانون توسط وزارت بهداشت و وزارت فرهنگ تنظیم خواهد شد .

ماده ۱۷ - وزارت بهداشت و وزارت فرهنگ مأمور اجرای این قانون میباشند .

قانون فوق که مشتمل بر ۱۷ ماده و هشت تبصره است پس از تصویب مجلس سنا در جلسه روز پنجشنبه دوازدهم اسفندماه یک هزار و سیصد و سی و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

نایب رئیس مجلس شورای ملی - عماد تربتی

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۹/۱۲/۷ بتصویب
مجلس سنا رسیده است

قانون راجع به امور دانشگاه تهران

مصوب ۲۱ فروردین ماه ۱۳۳۹

ماده ۱ - دانشگاه تهران تا آخر مهر ماه هر سال بودجه سال بعد را در دو قسمت زیر تهیه و پس از تصویب کمیسیون مالی مصرح در ماده ۱۲ بوزارت فرهنگ میفرستد وزیر فرهنگ آنرا با ضمیمه نظریات خود برای منظور شدن در بودجه کل کشور بوزارت دارائی ارسال میدارد :

الف - بودجه دانشگاه متضمن بودجه هر يك از دانشگاه ها و سایر مؤسسات ضمیمه باستثناء بودجه دانشکده های پزشکی و داروسازی و دندان پزشکی و بیمارستانها و سایر مؤسسات تابعه آن خواهد بود .

ب - بودجه دانشکده های پزشکی و داروسازی و دندان پزشکی و بیمارستانها و سایر مؤسسات تابعه آن .

ماده ۲ - هر يك از دانشكده‌ها و مؤسسات تابعه آن بودجه تفصیلی خود را که بتصویب کمیسیون بودجه مجلس شورای ملی رسیده باشد بتصویب رئیس دانشگاه تحت نظر رئیس دانشكده بمصرف خواهد رسانید .

ماده ۳ - در مورد اشخاصیکه صلاحیت دانشیاری آنان بتصویب شورای دانشگاه یا کمیسیون مقرر در ماده پنجم آئین نامه اجرای ماده ۱۶ قانون تأسیس دانشگاه رسیده باشد مدتیکه پس از تصویب صلاحیت دانشیاری در دانشگاه تدریس کرده باشند در موقع اعطای رتبه دانشیاری جزء سابقه خدمت رسمی آنان محسوب خواهد شد و با احتساب مدت مذکور بر طبق مقررات ماده ۱۲ قانون تعلیمات اجباری ملاک رتبه دانشیاری آنان خواهد بود .

ماده ۴ - کسانیکه با رتبه پزشک یکمی وظایف تعلیماتی و یا تدریسی را در دانشگاه انجام میدهند در صورتیکه در مسابقه دانشیاری طبق مقررات دانشگاه توفیق یابند با پایه يك دانشیاری در خدمت ابقاء میگردند حقوق پایه دانشیاری آنان از محل حقوق پزشک یکمی که دریافت میداشتند قابل پرداخت است و تفاوت حقوق پایه پزشک یکمی را دریافت خواهند داشت تا بتدریج در اثر ارتقاء حقوق رتبه دانشگاهی آنان با حقوقیکه دریافت میداشتند تطبیق کند .

تبصره ۵ - کسانیکه در مسابقات انتخاب رئیس در مانگه توفیق یافته و یا مییابند و با پایه يك پزشک بیمارستانی در خدمت ابقاء میشوند از لحاظ حقوق مشمول مقررات این ماده خواهند بود .

ماده ۵ - رتبه استادی اشخاصیکه دانشگاه بموجب ماده ۵ لایحه قانونی امور مالی دانشگاه مصوب کمیسیون مشترك مجلسین مورخه ۱۴/۱۲/۳۳ اعطانموده بقوت خود باقی است .

ماده ۶ - دانشگاه تهران میتواند کسانی را که تحصیلات فوق لیسانس دارند

بر طبق آئین نامه ای که شورای دانشگاه تدوین خواهد کرد برای تدریس نظری و عملی به عنوان معلم دستیار استخدام کند معلمین دستیار بارتبه سه دبیری استخدام خواهند شد و از هر حیث تابع مقررات مربوط بدبیران خواهند بود .

ماده ۷ - دانشکده پزشکی و دامپزشکی میتوانند برای بخشهای بیمارستانها و آزمایشگاهها از پزشکان و دامپزشکان که در دانشکده های پزشکی و دامپزشکی داخلی و یا خارجی فارغ التحصیل میشوند پس از فراغت از تحصیل برای دستیاری با مسابقه استخدام نمایند و پس از چهار سال آنها را بوزارت بهداشتی و کشاورزی انتقال بدهد که بشهرستانها برای انجام خدمت خارج از مرکز طبق قانون اصلاح ماده ۳ قانون استخدام پزشکان مصوب ۱۶ بهمن ۱۳۳۵ اعزام دارد مگر اینکه در مسابقه ریاست درمانگاهی و یادانشیاری توفیق حاصل نمایند که در این صورت از انجام خدمت خارج از مرکز معاف خواهند بود .

ماده ۸ - وزارت دارائی مکلف است در اول هر سه ماه اعتبار سه ماهه دانشگاه تهران را به مأخذ سه دوازدهم بودجه مصوبه آن سال و در صورتیکه بودجه آن سال بتصویب مجلس شورای ملی نرسیده باشد به مأخذ سه دوازدهم بودجه سال قبل در اختیار دانشگاه بگذارد دانشگاه حساب یا حسابهای مخصوص بنام دانشگاه و دانشکده ها با اطلاع خزانه داری کل در یکی از بانکهها باز نموده و اعتبارات دریافتی را بحسابهای مزبور منتقل و هزینه های مربوطه را از آن حسابها پرداخت خواهد نمود .

ماده ۹ - رئیس حسابداری دانشگاه و رئیس حسابداری دانشکده پزشکی و داروسازی و دندان پزشکی و بیمارستانها و مؤسسات تابعه آن از طرف وزارت دارائی با جلب نظر رئیس دانشگاه تعیین و سمت ذی حسابی دانشگاه و دانشکده پزشکی دارا میباشند .

ماده ۱۰ - حسابهای دانشگاه در آخر هر ماه با امضای رئیس دانشگاه و رئیس

حسابداری دانشگاه تهیه و پس از گواهی ممیز حساب بوزارت دارائی فرستاده خواهد شد .

تبصره ۵ - حسابهای دانشکده پزشکی و داروسازی و دندانپزشکی و بیمارستانها و مؤسسات تابعه آن به امضاء رئیس دانشگاه و رئیس دانشکده پزشکی و ذی حساب آن دانشکده خواهد بود .

ماده ۱۱ - دانشکده‌ها و مؤسسات تابعه آنها مجازند در آمد اختصاصی خود را بر طبق آئین نامه ای که از طرف کمیسیون مالی مذکور در ماده ۱۲ پیشنهاد و بتصویب شورای دانشگاه میرسد بمصرف توسعه و تکمیل مؤسسات خود برسانند در آمد اختصاصی هر يك از بیمارستانهای دانشکده پزشکی و مؤسسات تابعه بیمارستانهای دانشکده پزشکی و مؤسسات تابعه بیمارستان های مزبور در حساب جداگانه ای سپرده میشود و طبق تشخیص شورای مالی بیمارستان (مرکب از رؤسای بخش و مدیر بیمارستان مربوط) بمصارف ضروری و فوری همان بیمارستان میرسد مازاد اینگونه در آمد ها در سالهای بعد نیز در همان بیمارستان قابل مصرف خواهد بود .

ماده ۱۲ - دانشگاه میتواند احتیاجات خود را با تصویب و نظارت کمیسیون مالی بدون رعایت مناقصه ببهای عادلانه تهیه نماید کمیسیون مالی مرکب از رئیس دانشگاه یا معاون او که نمایندگی وزیر فرهنگ را هم خواهد داشت و معاون وزارت دارائی و رؤسای دانشکده‌ها و با معاونین آنها و یک نفر از استادان دانشکده پزشکی که برای مدت یکسال از طرف شورای آن دانشکده انتخاب میشود رئیس حسابداری دانشگاه و رئیس حسابداری دانشکده پزشکی و دندانپزشکی و دارو - سازی خواهد بود .

تبصره ۶ - آئین نامه‌های اجرایی مربوط به این ماده را کمیسیون مالی تنظیم و

پس از تصویب شورای دانشگاه بموقع اجراء خواهد گذاشت .

ماده ۱۳ - دانشگاه مجاز است فوق العاده های مخصوصی را که بهر طبقه از کارکنان که زاید بر ساعات رسمی خدمت خود را صرف امور مربوط بدان دانشگاه و دانشکده پزشکی و داندانپزشکی و دارو سازی و بیمارستانها و مؤسسات تابعه آنها مینمایند طبق آئین نامه ای که شورای دانشگاه به پیشنهاد کمیسیون مالی تصویب خواهد نمود فوق العاده ای از محل بودجه دانشگاه و دانشکده پزشکی و داندانپزشکی و دارو سازی و بیمارستانهای تابعه پرداخت کند .

ماده ۱۴ - دانشگاه میتواند باقیمانده اعتبارات و صرفه جوئی های بودجه و اعتبارات ساختمانی هر سال و همچنین باقیمانده و صرفه جوئیهای سایر اعتبارات منظور در بودجه کل کشور را که بنام دانشگاه یا مؤسسات تابعه آنها بتصویب رسیده است و بحساب سال بعد منتقل و با تصویب کمیسیون مالی بمصرف ساختمان و خرید لوازم آزمایشگاه و بیمارستان و سایر لوازم فنی مورد احتیاج دانشکده ها برساند .

انتقال اعتبارات در بودجه هر سال از ماده ای بماده دیگر و از فصلی بفصل دیگر بشرط آنکه از ۲۰٪ اعتبار آن فصل تجاوز ننماید با تصویب کمیسیون مالی مجاز خواهد بود و در صورتیکه انتقال از فصلی بفصل دیگر از ۲۰٪ تجاوز نماید باید اصلاح بودجه بتصویب کمیسیون بودجه برسد .

ماده ۱۵ - دانشگاههای شهرستانها نیز مشمول مقررات مالی منظور در این قانون خواهند بود و رئیس دارائی استان مربوط در کمیسیون مالی مندرج در ماده ۱۲ بنمایندگی وزیر دارائی شرکت خواهد نمود .

ماده ۱۶ - وزارت فرهنگ و وزارت دارائی مأمور اجرای این قانون میباشند .

قانون فوق که مشتمل بر شانزده ماده و سه تبصره است پس از تصویب مجلس سنا در جلسه یکشنبه بیست و یکم فروردین ماه یک هزار و سیصد و سی و نه بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۸/۱۱/۱۶ بتصویب
مجلس سنا رسیده است

قانون راجع به اجازه استخدام معلمان مدارس فنی و حرفه‌ای کشاورزی

مصوب ۲۹ اردیبهشت ماه ۱۳۳۹

ماده ۱ - بوزارت فرهنگ اجازه داده میشود جهت تکمیل افراد آموزشی مدارس در مرکز و شهرستانها شصت نفر معلم و استادکار از اتباع کشورهای آلمان غربی اطریش - آمریکا - فرانسه - انگلیس - بلژیک - هلند - سوئیس - ایتالیا - ژاپن و کشورهای اسکاندیناوی استخدام نماید .

معلمان و استادکاران مزبور در حدود بودجه مربوط حداکثر برای مدت سه سال استخدام میشوند و تمام وقت رسمی بتدریس و خدمت در کارگاهها و مزارع مشغول خواهند بود و بهیچوجه حق اشتغال بکار دیگری ندارند و حقوق هر یک از معلمان و استادکاران از ماهی چهار هزار ریال تجاوز نخواهد نمود که نصف آن به ریال و نصف دیگر به ارز پرداخت میشود و هر یک از آنان در سال حق یکماه مرخصی با استفاده از حقوق خواهند داشت بعلاوه هزینه مسافرت خود و زن و فرزندان کمتر از ۱۸ سال را در صورت انتقال به ایران وزارت فرهنگ پرداخت خواهد نمود .

سایر وزارتخانه ها نیز میتوانند از مقررات این ماده برای استخدام معلمان

مدارس فنی خود با نظر وزارت فرهنگ استفاده نمایند .

تبصره ۱ - سایر شرایط و مقررات استخدام معلمان و استادکاران مذکور طبق قانون استخدام اتباع خارجی مصوب عقرب ۱۳۰۱ خواهد بود .

تبصره ۲ - تجدید استخدام هر يك از معلمان و استادکاران پس از خاتمه مدت قرارداد بموجب این قانون بلامانع خواهد بود .

ماده ۲ - وزارت فرهنگ میتواند برای تکمیل افراد تعلیماتی مدارس عالیّه فنی که دوره تحصیلات آنها کمتر از لیسانس نباشد ایرانیانی را که در یکی از رشته‌های فنی دارای تحصیلات درجه دکترا یا معادل آن باشند با پایه يك دانشیاری استخدام نماید ترتیب استخدام این قبیل دانشیاران و همچنین ترفیعات آنان بمقام استادی طبق قوانین مربوط به انتخاب دانشیاران و استادان دانشگاه خواهد بود و نیز برای تأمین عده دبیران مدارس عالیّه فنی و هنرستانها و دبیرستانها و دانشسراهای کشاورزی وزارت فرهنگ میتواند کسانی را که دارای درجه مهندسی معادل لیسانس در رشته‌های فنی باشند با پایه يك دبیری و کسانی را که دارای درجه مهندسی فوق لیسانس در رشته‌های مزبور باشند با پایه دو دبیری مطابق مقررات مربوط بدبیران استخدام نماید ترفیع این دبیران نیز تابع مقررات قانون استخدام دبیران خواهد بود .

ماده ۳ - وزارت فرهنگ در صورت احتیاج میتواند پایه دبیری یا اداری دارندگان تحصیلات دکترا یا معادل آن را در رشته‌های فنی بشرط آنکه لااقل مدت هشت سال در مدارس عالیّه فنی سابقه تدریس داشته باشند به‌ماخذ آخرین حقوق دریافتی بپایه دانشیاری تبدیل نماید و همچنین میتواند پایه اداری دارندگان تحصیلات لیسانس یا فوق لیسانس در رشته‌های فنی را بشرط آنکه در موقع تصویب این قانون لااقل سه سال در مدارس فنی سابقه تدریس

داشته باشند به‌مأخذ آخرین حقوق دریافتی بپایه دبیری تبدیل نماید این قبیل اشخاص باید منحصرأ در مدارس فنی خدمت نمایند در غیر اینصورت رتبه آنها بصورت اول برمیگردد.

تبصره - در صورتیکه مجموع حقوق و کمک مشمولین ماده فوق از مجموع حقوق و کمک یک پایه دانشیاری و یا دبیری زیادتر و از پایه بالاتر کمتر باشد پایه بالاتر اعطاء میگردد.

ماده ۴ - حقوق معلمان مدارس فنی که از محل اعتبارات سازمان برنامه استخدام شده و در هنرستانها و مدارس کشاورزی خدمت نموده از تاریخ ۱۸ اسفند ۱۳۳۵ تا زمانیکه بخدمت مشغول بوده اند از محل اعتبار بودجه وزارت فرهنگ و به‌مأخذ پیمان نامه آنها قابل پرداخت میباشد.

ماده ۵ - بمعلمانیکه لازم باشد تمام روز در هنرسرایعالی و یادار دانشکده‌های فنی و آزمایشگاههای علوم و دانشسرایعالی و مدارس فنی بکارهای تعلیماتی یا عملی یا نظری اشتغال ورزند فوق العاده اضافه کار مقطوع طبق آئین نامه ایکه باموافقت وزارتین دارائی و فرهنگ تنظیم میشود پرداخت خواهد شد مقررات خدمت تمام روز معلمان و همچنین دروسی که ایجاب میکند معلمان آن تمام روز را خدمت کنند باید بتصویب شورایعالی فرهنگ برسد این گونه معلمان و استادکاران حق اشتغال بخدمت دیگری را ندارند.

ماده ۶ - وزارت فرهنگ مجازاست استادکاران ماهر ایرانی در رشته‌های مختلف را که برای تعلیم در مدارس فنی احتیاج دارد در صورتیکه صلاحیت و مهارت آنها مورد گواهی استادیا معلم درس و شورای مدرسه مربوط باشد بعنوان استادکار بطور روز مزد بکار بگمارد میزان دستمزد این قبیل استادکاران در هر سال باموافقت وزارت دارائی از طرف وزارت فرهنگ تعیین میگردد.

تبصره ۱۵ - در صورتیکه وزارت فرهنگ احتیاج بمعلمان فنی موقت داشته باشد میتواند باتصویب شورای مدرسه مربوط آنرا برای ساعات معینی بکار بگمارد و میزان حق التدریس آنرا هر دو سال یک بار باموافقت وزارت دارائی تعیین و پرداخت نماید .

تبصره ۲ - وزارتخانه‌هاییکه دارای مدارس فنی میباشند میتوانند از این ماده استفاده نمایند .

ماده ۷ - وزارت فرهنگ و وزارت دارائی برای اجرای این قانون میتوانند از مجموع اعتبارات پرسنلی بودجه خود استفاده نمایند .

ماده ۸ - مقصود از مدارس ورشته های فنی مندرج در این قانون عبارتست از مدارس ورشته های مربوط بصنعت و کشاورزی و هنر و امور فنی نازرگانی .

ماده ۹ - وزارت فرهنگ و وزارت دارائی مأمور اجراء این قانون میباشند. قانون فوق که مشتمل بر ۹ ماده و پنج تبصره است پس از تصویب مجلس سنا در جلسه پنجشنبه بیست و نهم اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و سی نه بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

نایب رئیس مجلس شورای ملی - عماد تربتی

قانون فوق در جلسه ۱۳۳۸/۱۱/۲۷ بتصویب

مجلس سنا رسیده است

قانون راجع به اجازه استخدام یکصد نفر کارمند جهت

وزارت امور خارجه

مصوب ۵ خرداد ماه ۱۳۳۹

ماده واحده - بوزارت امور خارجه اجازه داده میشود در مدت سه سال صد نفر که حداقل معلومات آنها لیسانسیه (علوم سیاسی - اقتصادی - قضائی -

تاریخ و جغرافی) که واجد شرایط مندرج در اساسنامه وزارت امور خارجه باشند از تاریخ مسابقه برای خدمت سیاسی استخدام نماید.

تبصره ۱- در این مدت وزارت امور خارجه مجاز است برای رفع نیازمندیهای خود حداکثر ده نفر ماشین نویس و ده نفر بایگان و پنج نفر مترجم درجه اول طبق شرایطی که بتصویب دولت خواهد رسید با حقوقی که میزان آن بتصویب کمیسیون بودجه مجلس شورای ملی میرسد بطور پیمانی استخدام نماید.

تبصره ۲- وزارت امور خارجه مجاز است کارمندان ایرانی محلی نمایندگان گیهای شاهنشاهی در خارجه و همچنین کارمندان ایرانی که در سازمانهای بین المللی خدمت مینمایند منتهی تا سه ماه از تاریخ تصویب این قانون بخدمت رسمی دعوت نماید مشروط بر آنکه سن آنها از ۳۵ سال تجاوز ننماید و دارای دیپلم کامل متوسطه و یا درجه لیسانس در علوم سیاسی - اقتصادی - قضائی - تاریخ و جغرافی بوده و واجد شرایط مقرر در اساسنامه وزارت امور خارجه باشند و از عهده امتحانات ورودی بر آیند.

مدت خدمت این قبیل کارمندان در نمایندگان گیهای شاهنشاهی در خارجه و یا در سازمانهای بین المللی جزء خدمت رسمی آنان محسوب و پایه آنها با رعایت سنوات خدمت و نوع مدارک تحصیلی که در سنوات مزبور در دست دارند طبق قوانین مربوطه تعیین خواهد شد و برای تعیین مقام سیاسی کارمندان لیسانسیه نصف مدت خدمت آنها در نمایندگان گیهای شاهنشاهی در خارجه و یا سازمانهای بین المللی احتساب و مقام سیاسی آنها اعطاء میگردد.

تبصره ۳- وزارت امور خارجه مجاز است کارمندان فعلی پیمانی خود را که دارای درجه لیسانس در علوم سیاسی . قضائی . اقتصادی یا تاریخ و جغرافی میباشند بخدمت رسمی پذیرفته و پایه آنها طبق قانون استخدام کشوری اعطاء میشود و

پس از موفقیت در امتحانات ورودی با احتساب نصف مدت خدمت این کارمندان در وزارت امور خارجه مقام سیاسی آنها تعیین میگردد .

تبصره ۴ - از تاریخ تصویب این قانون وزارت امور خارجه مکلف است ظرف دو ماه اساسنامه سازمانی خود را بمجلس تقدیم دارد که در هر يك از کمیسیونهای مشترك خارجه واستخدام مجلسین رسیدگی و پس از تصویب بموقع اجراء بگذارد . قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده و چهار تبصره است در جلسه پنجشنبه پنجم خردادماه یکم هزار و سیصد و سی و نه بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

نایب رئیس مجلس شورای ملی - عماد تربتی

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۹/۳/۲۸ بتصویب

مجلس سنا رسیده است

قانون مربوط به ترتیب متصدیان آزمایشگاه برای دانشکده‌های

شهرستانها و دانشسرای عالی

مصوب ۱۷ خردادماه ۱۳۳۹

ماده ۱ - برای تربیت عده‌ای متصدی کمک آزمایشگاه برای دانشکده‌های شهرستانها و دانشسرای عالی بوزارت فرهنگ اجازه داده میشود که هر سال عده‌ای فارغ التحصیلان رشته‌های دوره کامل متوسطه ریاضی یا طبیعی را برای تحصیل و تخصص در رشته امور مربوط به آزمایشگاه طبق آئین نامه مخصوصی که از طرف مؤسسات مذکور پیشنهاد خواهد شد و بتصویب وزارت فرهنگ خواهد رسید از طریق مسابقه انتخاب نموده و بخارجه اعزام بدارد .

ماده ۲ - تمام هزینه دانشجویان فوق از طرف دانشکده مربوط و دانشسرای عالی پرداخت میشود و دانشجویان موظفند پس از بازگشت لااقل دو برابر مدت تحصیل در همان مؤسسه خدمت کنند حداکثر مدت تحصیل برای این قبیل دانشجویان نباید از چهار سال تجاوز نماید .

تبصره - کسانی که تحصیلات موضوع این قانون را با تصویب یکی از دانشکده های شهرستانها و دانشسرای عالی بهزینه خود انجام دهند بشرط اشتغال در مؤسسات مربوط از مزایای این قانون استفاده خواهند کرد .

ماده ۳ - داوطلبان قبل از عزیمت بخارجه ضمانت رسمی خواهند سپرد که اگر از شرایط فوق تخطی کنند یا تحصیلات خود را ناتمام گذارند یا حاضر بمراجعت بهایران نشوند و یا به ایران مراجعت نموده و تمام مدت خدمت موظف را انجام ندهند دوبرابر مخارجی را که دانشکده درمورد ایشان متحمل شده است نقداً به آن مؤسسه بپردازند .

ماده ۴ - فارغ التحصیلان مشمول این قانون که ارزش آخرین مدرک تحصیلی ایشان برابر بالیسانس شناخته شود با پایه سه پزشکی دومی و آنانکه ارزش آخرین مدرک تحصیلاتشان مافوق متوسطه و مادون لیسانس شناخته شود با پایه دو پزشکی دومی استخدام خواهند شد .

قانون فوق که مشتمل بر چهار ماده و یک تبصره است پس از تصویب مجلس سنا در جلسه سه شنبه هفدهم خرداد ماه یکهزار و سیصد و سی و نه بتصویب مجلس شورای ملی رسید .
رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون فوق در جلسه ۱۳۳۹/۳/۱۱ بتصویب

مجلس سنا رسیده است

قانون مربوط بنحوه پرداخت کمک هزینه تحصیلی

دانشجویان ازال تحصیلی ۳۸ - ۳۹ بعد

مصوب ۱۷ خرداد ماه ۱۳۳۹

ماده واحده - بدانشگاه تهران اجازه داده میشود اعتبار کمک هزینه تحصیلی دانشجویان را ازال تحصیلی ۱۳۳۸ - ۱۳۳۹ بعد که در بودجه دانشگاه منظور و بتصویب میرسد در اختیار مؤسسه اعتباری دانشگاه بگذارد تا مؤسسه مزبور از آن محل کمک هزینه تحصیلی را بر طبق حواله های دانشگاه بعنوان وام

بدانشجویان پرداخت نماید .

دانشجویانی که وام میگیرند موظفند پس از فراغ از تحصیل و اشتغال بکار وام خود را تدریجاً بمؤسسه مسترد دارند .

تمام این وامها بحساب دانشگاه بوده و وجوه استردادى نیز در همان حساب تمرکز خواهد یافت و بمصرف وامهای جدید خواهد رسید .

آئین نامه مربوط به اجرای این قانون از طرف دانشگاه تهران تهیه و پس از تصویب شورای دانشگاه و کمیسیون مالی قابل اجرا خواهد بود .

تبصره ۱ - وزارت فرهنگ موظف است نسبت بدو نفر از فرزندان مرحوم دکتر سید احمد اسدی معاون سابق بهداری مجلس شورای ملی بنام ابوالقاسم اسدی و داریوش اسدی که اکنون در خارج از ایران بتحصیل اشتغال دارند تا پایان دوره تحصیلی آنان کمک هزینه تحصیلی درباره آنها منظور دارد .

تبصره ۲ - بیاس خدمات بیست و پنج ساله مرحوم دکتر جمال افشار سناتور و استاد دانشکده فنی بوزارت دارائی اجازه داده میشود که از تاریخ روز بعد از فوت آن مرحوم (۱۳۳۹/۲/۳۱) ماهی (۷۸۲۵ ریال) علاوه بر آنچه از صندوق بازنشستگی دریافت میکند بعنوان مستمری بعیال و دو فرزند آن مرحوم از درآمد عمومی کل کشور پرداخت نماید .

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده و دو تبصره است در جلسه سه شنبه هفدهم خرداد ماه یک هزار و سیصد و سی و نه بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۹/۱۰/۱۷ بتصویب

مجلس سنا رسیده است

فهرست

« الف »

قسمت هفتم = مربوط به قراردادها

و مقاله نامه‌های بین‌المللی

از صفحه ۹۱۳ تا ۱۴۱۴

صفحه		عنوان قانون	شماره ردیف
تا	از		
		قانون مربوط به الحاق دولت شاهنشاهی ایران بموافقنامه لندن در باب دیون خارجی آلمان .	۱
۱۱۱۸	۹۱۳		
۱۱۱۹	۱۱۱۹	قانون مربوط به اجازه مشارکت دولت ایران در شرکت مالی بین المللی .	۲
		قانون مربوط به الحاق دولت ایران بمقاوله نامه بین المللی شماره ۲۹ راجع به لغو کار اجباری .	۳
۱۱۳۵	۱۱۲۰		
۱۱۳۹	۱۱۳۵	قانون مربوط بقرارداد دفع ملخ دریائی بین دولت ایران و هند .	۴
۱۱۴۳	۱۱۳۹	قانون مربوط بقرارداد بین ایران و پاکستان راجع بدفع ملخ .	۵
		قانون مربوط بعهدنامه مودت و روابط اقتصادی و حقوق کنسولی بین ایران و دول متحده آمریکا .	۶
۱۱۶۴	۱۱۴۳		
		قانون راجع بعهدنامه مودت و اقامت بین دولت شاهنشاهی ایران و کشور اسپانی .	۷
۱۱۶۷	۱۱۶۴		
۱۲۲۳	۱۱۶۸	قانون اجازه الحاق دولت ایران بقرارداد و مقاوله نامه های پستی جهانی .	۸
		قانون مربوط به اجازه عضویت ایران در سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد .	۹
۱۲۲۳	۱۲۲۳		
		قانون راجع بتصویب قرارداد مربوط به ایجاد سازمان مشورتی در یانوردی بین دول .	۱۰
۱۲۴۱	۱۲۲۴		
		قانون الحاق دولت ایران به پروتکل تحدید و تنظیم کشت خشخاش و تولید و تجارت بین المللی و تجارت عمده مصرف تریاک .	۱۱
۱۲۷۱	۱۲۴۲		

شماره ردیف	عنوان قانون	صفحه	
		از	تا
۱۲	قانون مربوط به موافقتنامه فرهنگی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری هند .	۱۲۷۱	۱۲۷۵
۱۳	قانون مربوط به موافقتنامه فرهنگی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری اسلامی پاکستان .	۱۲۷۵	۱۲۸۰
۱۴	قانون مربوط به قرارداد کمیساران سرحدی (مرزبانان) بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت پادشاهی افغانستان .	۱۲۸۰	۱۲۸۸
۱۵	قانون مربوط به موافقتنامه فرهنگی بین کشور شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری لبنان .	۱۲۸۸	۱۲۹۱
۱۶	قانون موافقتنامه حمل و نقل هوایی بین دولت شاهنشاهی ایران و آمریکا .	۱۲۹۲	۱۳۰۵
۱۷	قانون مربوط به موافقتنامه فرهنگی بین دولت ایران و دولت یونان .	۱۳۰۶	۱۳۰۸
۱۸	قانون مربوط به موافقتنامه حمل و نقل هوایی بین دولت ایران و جمهوری سوئیس	۱۳۰۹	۱۳۱۹
۱۹	قانون مربوط به موافقتنامه انحرافات مرزی بین کشور شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد جماهیر شوروی .	۱۳۱۹	۱۳۲۱
۲۰	قانون راجع به موافقتنامه فرهنگی بین دولت ایران و ژاپن .	۱۳۲۱	۱۳۲۳
۲۱	قانون مربوط به اساسنامه مؤسسه بین‌المللی انرژی اتمی .	۱۳۲۴	۱۳۵۳
۲۲	قانون مربوط به قرارداد ترتیب تصفیه اختلافات و حوادث مرزی بین دولتین ایران و اتحاد جماهیر شوروی .	۱۳۵۳	۱۳۸۶
۲۳	قانون مربوط به قرارداد مرزی ایران و پاکستان .	۱۳۸۷	۱۴۰۰

صفحه		عنوان قانون	شماره ردیف
تا	از		
		قانون مربوط بموافقنامه راجع بمسائل ترانزیت بین‌دولتین ایران واتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی .	۲۴
۱۴۰۶	۱۴۰۰	قانون راجع به اجازه عضویت دولت ایران در مؤسسه بین‌المللی علوم اداری (بلژیک) .	۲۵
۱۴۰۶	۱۴۰۶	قانون اجازه الحاق دولت ایران بموافقنامه تسهیل مبادلات بین‌المللی وسائل بصری و سمعی برای مقاصد تربیتی و علمی و فرهنگی .	۲۶
۱۴۱۴	۱۴۰۶		

قسمت هفتم - قراردادها و مقاوله نامه‌های .

بین‌المللی

قانون مربوط به الحاق دولت شاهنشاهی ایران بموافقت نامه

لندن در باب دیون خارجی آلمان

مصوب ۲۷ آبانماه ۱۳۳۵

ماده واحده - الحاق دولت شاهنشاهی ایران بموافقتنامه لندن در باب دیون خارجی آلمان که مشتمل بر سی و هشت ماده و یک مقدمه و دوازده ضمیمه میباشد و در تاریخ بیست و دوم دسامبر یک هزار و نهصد و پنجاه و سه از طرف دولت ایران به امضاء رسیده تصویب میشود .

این قانون که مشتمل بر یک ماده و متن موافقتنامه ضمیمه است در جلسه یکشنبه بیست و هفتم آبانماه یک هزار و سیصد و سی و پنج بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه شنبه ۱۲/۳/۱۳۳۵ بتصویب

مجلس سنا رسیده است

آلمان شماره ۱ (۱۹۵۳)

موافقت نامه درباره قروض خارجی آلمان

لندن ۲۷ فوریه ۱۹۵۳

(این موافقتنامه هنوز بتصویب دولت انگلستان نرسیده است)

بوسیله وزیر امور خارجه بفرمان علیاحضرت ملکه در مارس ۱۹۵۳ بپارلمان تقدیم شد

مقدمه

این جزوه شامل متن موافقت نامه درباره دیون خارجی آلمان میباشد که در تاریخ ۲۷ فوریه ۱۹۵۳ در لندن به امضاء رسیده است. این موافقت نامه به توصیه های نمایندگان طلبکار و بدهکار برای تصفیه دیون خارجی آلمان که در کنفرانس دیون خارجی آلمان منعقد در لندن از تاریخ ۸ فوریه تا ۱۸ اوت ۱۹۵۲ درباره آن توافق حاصل شده است قوت اجرائی و بین المللی میبخشد. این توصیه ها بصورت گزارش کنفرانس مزبور تدوین و در سپتامبر ۱۹۵۲ تحت عنوان آلمان شماره ۲ (۱۹۵۲) Cmd. ۸۶۵۳ منتشر شد و بعداً بتصویب دولت علیاحضرت ملکه رسید.

وزارت امور خارجه

۲۷ فوریه ۱۹۵۳

موافقت نامه درباره دیون خارجی آلمان

فهرست

صفحه

- ۱ مقدمه .
- ۳ ماده ۱ - تصویب شروط تصفیه و جریانات آن .
- ۳ « ۲ - تعهدات جمهوری فدرال آلمان .
- ۴ « ۳ - تعاریف .
- ۵ « ۴ - دیونی که باید تصفیه شود .
- ۶ « ۵ - دعاوی مستثنی از موافقت نامه .
- ۸ « ۶ - پرداخت و انتقال بموجب موافقت نامه .
- « ۷ - پرداخت و انتقال مربوط به پاره ای از تعهدات موعود رسیده
بعد از سال ۱۹۵۴ .
- ۹ ماده ۸ - ممنوعیت عملیات تبعیضی .
- ۹ « ۹ - نحوه انتقال بمشابه پرداختها برای معاملات جاری .
- ۹ « ۱۰ - محدودیت های پرداخت .
- ۱۰ « ۱۱ - پول رایج برای پرداخت .
- ۱۱ « ۱۲ - طرز عمل درباره مشروط طلا .
- ۱۳ « ۱۳ - نرخ ارز .
- ۱۴ « ۱۴ - پاره ای دیون بیول رایج آلمان .
- ۱۴ « ۱۵ - قبولی طلبکاران .

صفحه

- ماده ۱۶ - بری الذمه شدن بدهکاران. ۱۶
- « ۱۷ - تنفيذ حقوق طلبکاران . ۱۶
- « ۱۸ - ادوار مرور زمان . ۲۱
- « ۱۹ - موافقت نامه های تکمیلی . ۲۲
- « ۲۰ - دیون آلمان ناشی از موافقت نامه های چند جانبه . ۲۲
- « ۲۱ - تجدید ضمیمه ۳ موافقت نامه . ۲۳
- « ۲۲ - دعاوی ناشی از بیمه های اجتماعی . ۲۳
- « ۲۳ - دیون بیمه . ۲۴
- « ۲۴ - اجرای موافقت نامه در برلین . ۲۵
- « ۲۵ - اقدامات در صورت وحدت آلمان . ۲۶
- « ۲۶ - موافقت نامه های قبلی . ۲۶
- « ۲۷ - متن موافقت نامه معتبر است . ۲۶
- « ۲۸ - هیئت حکمیت . ۲۶
- « ۲۹ - حکمیت درباره پاره ای از اختلافات طبق ضمیمه یک . ۲۹
- « ۳۰ - وضع معتمدین (اسناد) نسبت بضمیمه ۲ و حکمیت مربوطه . ۳۰
- « ۳۱ - کمیسیون مختلط درباره مسائل مربوط بضمیمه ۴ . ۳۲
- « ۳۲ - داد گاه های حکمیت برای اختلافات مربوط بضمیمه ۴ . ۳۴
- « ۳۳ - امور ناشی از عملیات تجزیه (عدم تمرکز) . ۳۷
- « ۳۴ - مشورت . ۳۸

صفحه

- ۳۹ ماده ۳۵ - رسمیت یافتن .
- ۳۹ « ۳۶ - الحاق .
- ۴۰ « ۳۷ - تعمیم موافقت نامه در پاره‌ای از کشورها .
- ۴۰ « ۳۸ - ملاحظات و مشخصات .
- (یادداشت - عناوین فوق که بمواد این موافقت نامه اطلاق شده صرفاً برای مراجعه کردن است و ابداً قصد مسلط ساختن آنها بر موافقت نامه نیست) .

ضمیمه ۱ - توصیه‌های توافق شده درباره تصفیه دیون آلمان و سایر

- مقامات کشوری .
- ۴۲
- ضمیمه جزء A - قرارین جمهوری فدرال آلمان و بانک تصفیه بین المللی . ۵۷
- ضمیمه B - موافقت نامه بین بلژیک و جمهوری فدرال آلمان . ۵۸
- ضمیمه C - مبادله اوراق قرضه و ام خارجی پروس سال ۱۹۲۶ و ۱۹۲۷ . ۶۱
- ضمیمه D - موافقت نامه راجع بتبديل و تصفیه اوراق قرضه گلدمارک خارجی .

۶۲ شهرداریهای آلمان

- ضمیمه E - توافق درباره تصفیه تعهدات
- «Konversionskasse fuer Deutsche Auslandsschulden
- ناشی از پرداخته‌هایی که از طرف بدهکاران در ناحیه سار - اتریش - فرانسه -
- لوکزامبورک و بلژیک بعمل آمده است .
- ۶۳
- ضمیمه ۲ توصیه‌های توافق شده برای تصفیه دیون متوسط المدت و طویل -
- المدت آلمان ناشی از معاملات .
- ۶۷

صفحه

سرمایه‌های شخصی .

۸۷ ضمیمه جزء - تفسیر پاراگراف دوم از قسمت اول از ماده نهم از ضمیمه ۲ .

۸۸ ضمیمه ۳ - توصیه‌های توافق شده برای تصفیه دیون را کد.

موافقت نامه اعتبارات آلمان بسال ۱۹۵۲

ضمیمه جزء مکاتبات بین نمایندگان طلبکاران و بدهکاران درباره

۱۲۶ توافق‌های متمم که درباره ضمیمه ۳ حاصل شده است

ضمیمه ۴ - توصیه‌های توافق شده برای تصفیه دعاوی ناشی از معاملات

۱۲۹ کالا و خدمات و پاره‌ای از دعاوی ناشی از معاملات سرمایه و سایر دعاوی مختلف .

ضمیمه جزء - اعلامیه مشترک هیئت‌های نمایندگی آلمان و سوئیس

درباره مذاکرات برای تصفیه عوارض ارضی بفرانک سوئیس

۱۵۷ Schweizer Frankengrundschulden

ضمیمه ۵ - توصیه‌های توافق شده برای نحوه عمل درباره پرداختهائی

که بصندوق تبدیل بعمل آمده است (صندوق تبدیل)

۱۵۸ Konversionskasse

ضمیمه ۶ - توصیه‌های توافق شده برای استفاده از حساب‌های دویچ -

۱۶۰ مارک مسدود .

ضمیمه ۷ - موافقت نامه درباره تعهدات بگلدمارک با شروط طلا که دارای

۱۶۱ ماهیت خاص خارجی هستند .

ضمیمه جزء - مقررات موافقت شده برای روشن ساختن مسائل مختلف

۱۶۸ مربوط به ضمیمه ۷ .

صفحه

- ضمیمه ۸- تفسیر توافق شده درباره پاراگراف ۲ ماده ۵ موافقتنامه
دیون خارجی آلمان . ۱۷۱
- ضمیمه ۹- منشور دادگاه حکمیت برای موافقتنامه دیون خارجی آلمان. ۱۷۱
- ضمیمه ۱۰- منشور کمیسیون مختلط . ۱۷۷
- پیوست‌ها**
- پیوست A- مربوط بموافقت نامه ۶ مارس ۱۹۵۱ بین دولت‌های فرانسه
وانگلستان و آمریکا و دولت جمهوری فدرال آلمان . ۱۸۳
- پیوست B- گزارش کنفرانس دیون خارجی آلمان . ۱۸۷

موافقت نامه درباره دیون خارجی آلمان

لندن - ۲۷ فوریه ۱۹۵۳

دولتهای بلژیک - کانادا - سیلان - دانمارک - جمهوری فرانسه - یونان -
ایران - ایرلند - ایتالیا - لیختن شتین - لوکزامبورگ - نروژ - پاکستان -
اسپانیا - سوئد - سوئیس - اتحادیه آفریقای جنوبی - بریتانیای کبیر و ایرلند
شمالی - ایالات متحده آمریکا و یوگسلاوی .

از یک طرف

و

حکومت جمهوری فدرال آلمان

از طرف دیگر

چون مایل برفع موانع برای استقرار روابط عادی اقتصادی بین جمهوری
فدرال آلمان و سایر کشورها و کمک بر رشد جامعه مرفه ملل میباشند .

باتوجه به اینکه مدت ۲۰ سال پرداختهای مربوط بدیون خارجی آلمان بطور
کلی با شرایط قراردادها تطبیق نمیکرده است و از سال ۱۹۳۹ تا ۱۹۴۵ وجود حالت
جنگی مانع از هر گونه پرداخت این دیون بوده و از سال ۱۹۴۵ بطور کلی این قبیل
پرداختها معوق مانده و نظر باینکه جمهوری فدرال آلمان مایل است به این وضع
خاتمه دهد .

بانوجه به اینکه فرانسه ، بریتانیای کبیر و ایرلند شمالی و ایالات متحده آمریکا
از هشتم مه ۱۹۴۵ به این طرف به آلمان کمکهای اقتصادی نموده که اثر اساسی در تجدید
حیات اقتصادی آلمان داشته و نتیجه تسهیلاتی در پرداخت مجدد دیون خارجی آلمان
فراهم نموده است .

باتوجه به اینکه در ششم مارس ۱۹۵۱ نامه‌هائی (که رونوشت آنها در الحاق A این موافقت نامه درج شده) در بین جمهوری فرانسه - بریتانیای کبیر و ایرلند شمالی ایالات متحده آمریکا و جمهوری فدرال آلمان مبادله شده که شالوده موافقت نامه حاضر برای تصفیه دیون خارجی آلمان را (باضمائم آن) تشکیل میدهد و نیز موافقت‌هائی برای تصفیه دیون ناشی از کمک‌های اقتصادی که به آلمان شده بعمل آمده.

باتوجه به اینکه جمهوری فرانسه - بریتانیای کبیر و ایرلند شمالی و ایالات متحده آمریکا کمیسیون بنام کمیسیون سه جانبه برای دیون آلمان تشکیل داده که هدف این کمیسیون با همکاری جمهوری فدرال آلمان و سایر دولتها و نمایندگان بدهکاران و طلبکاران تهیه طرحی برای تصفیه کامل دیون خارجی آلمان میباشد.

نظر باینکه این کمیسیون بنمایندگان جمهوری فدرال آلمان اطلاع داد که دولتهای جمهوری فرانسه - بریتانیای کبیر و ایرلند شمالی و ایالات متحده آمریکا حاضرند در مقابل کلیه دعاوی خارجی علیه آلمان و اتباع آلمان گذشته‌های مهمی نسبت بحقوق تقدم دعاوی خود درباره کمک‌های اقتصادی پس از جنگ و نسبت بمبلغ دعاوی خود بنمایند مشروط بر اینکه ترتیب رضایت بخش و عادلانه‌ای برای دیون خارجی قبل از جنگ آلمان داده شود.

نظر به اینکه تصفیه دیون خارجی آلمان فقط بوسیله طرح واحد و جامعی که وضع نسبی و منافع طلبکاران مختلف و ماهیت اقسام مختلف دعاوی و وضع عمومی جمهوری فدرال آلمان را در نظر گیرد عملی میشود.

نظر به اینکه برای حصول این مقصود کنفرانس بین‌المللی درباره دیون خارجی آلمان با حضور نمایندگان دول ذینفع و طلبکاران و بدهکاران از ۲۷ فوریه تا ۸ اوت

۱۹۵۲ در لندن تشکیل شد .

نظر به اینکه این نمایندگان توافق‌هایی درباره شرایط و جریانات تصفیه بعمل آورده (که متن آن بعنوان ضمیمه يك ناچهار پیوست این موافقت نامه است) و این توافق‌ها ضمیمه گزارش کنفرانس دیون خارجی آلمان شده (که متن آن بعنوان الحاقی پیوست این موافقت نامه است) و قرارداد حاضر از اصول و مقاصد پیش‌بینی شده در گزارش مذکور الهام گرفته .

نظر به اینکه دولتهای جمهوری فرانسه - بریتانیای کبیر و ایرلند شمالی و ایالات متحده آمریکا در یافتند که این توصیه‌ها و توافق‌ها طر حی رضایت بخش و عادلانه برای تصفیه دیون خارجی آلمان بوجود خواهد آورد امروز با دولت جمهوری فدرال آلمان موافقت نامه‌های دوجانبه‌ای برای تصفیه دیون ناشی از کمکهای اقتصادی پس از جنگ که این سه دولت خواهند کرد امضاء نمودند که حقوق و حق تقدم آنان را تعیین مینماید .
بشرح زیر توافق حاصل نمودند :

ماده اول

تصویب شروط تصفیه و جریانات آن

طرفین این موافقت نامه مواد و شرایط موافقت نامه و ضمیمه آن را در زمینه وضع عمومی جمهوری فدرال آلمان مناسب و برای دول ذینفع رضایت بخش و عادلانه میدانند طرفین شروط تصفیه و جریانات آن را که در ضمیمه مندرج است تصویب مینمایند .

ماده دوم

تعهدات جمهوری فدرال آلمان

جمهوری فدرال آلمان برای اجرای موافقت نامه حاضر و ضمیمه آن قوانین لازمه

را وضع و اقدامات لازمه اداری را بعمل خواهد آورد قوانین و مقررات اداری که مغایر باشد اصلاح یا ملغی خواهد نمود .

ماده سوم

تعاریف

برای این موافقت نامه و ضوابط نهوده فقط مگر این که مخالف سیاق عبارت باشد.

(a) « طلبکار » یعنی شخصی غیر از دولت جمهوری فدرال آلمان که به او بایددین

پرداخت شود .

(b) « کشور طلبکار » یعنی کشوری غیر از دولت جمهوری فدرال آلمان که

دولتش امضاء کننده این موافقت نامه باشد و شامل هر سرزمینی میشود که این موافقتنامه

طبق ماده ۳۷ تا آنجا توسعه یافته باشد .

(c) « انتخاب پول » یعنی شرط قراردادی که بموجب آن طلبکاری حق دارد

تقاضا کند که پرداختها به یکی از دو یا چند وجه رایج بعمل آید.

(d) « دین » یعنی قرض بطوری که در ماده ۴ هم توصیف شده است .

(e) « ثابت » نسبت بمقدار قرض یعنی تثبیت شده بوسیله توافق حکم یا رأی

نهایی دادگاه یا تصمیم نهائی هیئت داوری یا اجرای قانون .

(f) « وثیقه های قابل فروش » یعنی سهام اوراق قرضه که برای فروش آن

بمردم منتشر شده یا قسمتی از آنرا تشکیل میدهد که در بورس رسمی معامله میشود

یا میشود .

(g) « پیشنهاد تصفیه » در مورد دیون اوراق قرضه یعنی پیشنهاد از طرف مدیون

در باره شرایط پرداخت و سایر شروط که برای چنین قروضی در این موافقت نامه و

ضمانت آن پیش بینی شده یا بوسیله مذاکره بین بدهکار و نماینده طلبکار توافق شده یا بوسیله رأی نهائی یا حکم دادگاه و یا تصمیم نهائی هیئت حکمیت دین مزبور تثبیت شده است .

(h) « امضا کننده موافقت نامه حاضر » یعنی هر دولتی که این قرارداد را طبق مفاد ماده ۳۵ و ماده ۳۶ تصویب کند.

(i) « شخص » یعنی هر شخصیت فردی دسته جمعی و حقوقی طبق قوانین عمومی یا خصوصی هر دولتی به انضمام تقسیمات جزء سیاسی شرکت های تابع قوانین عمومی به انضمام نمایندگی ها و واسطه های آنان و افرادی که از طرف آنان عمل میکنند .

(j) « مقیم » یعنی محل سکونت معمولی داشتن ، هر شخصیت حقوقی یا شرکت ناگزیر است در کشوری که طبق قوانین آن کشور تشکیل یافته ساکن باشد یا اگر اداره مرکزی اش در آن کشور نیست در کشوری که اداره مرکزی اش به ثبت رسیده ساکن باشد .

(k) « تصفیه شده » در مورد دین یعنی شرایط پرداخت و سایر شروط که طبق مقررات این موافقت نامه و ضمانت آن تثبیت شده یا بوسیله توافق بین طلبکار و بدهکار یا بوسیله معاملات بین طلبکار و بدهکار یا بوسیله رأی نهائی یا حکم دادگاه یا تصمیم قطعی هیئت حکمیت تثبیت شده باشد .

(L) « تصفیه » در مورد دین یعنی تثبیت شرایط پرداخت و سایر شروط طبق پاراگراف .

ماده چهارم

دیونی که باید تصفیه شود

(۱) - دیونی که باید طبق موافقت نامه حاضر و ضمانت آن تصفیه شود بقرار

زیر است :

(a) اوراق قرضه نقدی و غیر قراردادی که مبلغ آن قبل از ۸ مه ۱۹۴۵ تعیین و سررسید آن قبل از تاریخ مزبور بوده است .

(b) اوراق قرضه نقدی ناشی از وام یا اعتبار که قبل از ۸ مه ۱۹۴۵ قرار آن گذاشته شده .

(c) اوراق قرضه نقدی ناشی از قراردادی غیر از وام و اعتبار که قرار آن قبل از ۸ مه ۱۹۴۵ بوده .

(۲) مشروط بر اینکه این دیون .

(a) مضمول ضمیمه شماره يك قرارداد حاضر شود یا .

(b) شخصی بدهکار باشد رأساً یا بترتیب دیگری و خواه مدیون اصلی باشد یا جانشین او که هر وقت پیشنهادی از طرف بدهکار یا تقاضایی از طرف طلبکار برای تصفیه میشود یا در مورد دیون اوراق قرضه نماینده طلبکار طبق مقررات این موافقت نامه و ضامم آن تقاضای تصفیه نماید در منطقه رواج دویچ مارک غربی ساکن باشد .

(۳) و نیز مشروط بر اینکه این دیون .

(a) بدولت کشور طلبکار باید پرداخت شود یا :

(b) بشخصی باید پرداخت شود که هر وقت طبق مقررات این موافقت نامه و ضامم آن پیشنهادی از طرف بدهکار یا تقاضایی از طرف طلبکار برای تصفیه بشود این شخص ساکن یا تبعه کشور طلبکار باشد یا :

(c) ناشی از وثیقه‌های قابل فروش باشد که قابل پرداخت در کشور طلبکار باشد.

ماده پنجم

دعای مستثنی از موافقت نامه

(۱) بررسی دعای دولتی ناشی از جنگ اول بین المللی تا تصفیه کلی و نهائی

آن باید معوق بماند.

(۲) بررسی دعاوی ناشی از جنگ دوم بین‌المللی از طرف کشورهای که با آلمان در جنگ بوده یا بوسیله آلمان اشغال شده و از طرف ملت‌های چنین کشورهایی علیه آلمان و نمایندگان او به انضمام هزینه اشغال و اعتبارات در حین اشغال بر مبنای حسابهای پایایی تحصیل شده و دعاوی علیه صندوق اعتبارات آلمان Reichskreditkassen باید تا تصفیه کلی و نهائی مسئله غرامات معوق بماند.

(۳) بررسی دعاوی ناشی از جنگ دوم بین‌المللی از طرف کشورهاییکه با آلمان در جنگ نبوده و یا بوسیله این کشور اشغال نشده و از طرف ملت‌های چنین کشورهایی علیه آلمان و نمایندگان به انضمام اعتبارات گرفته شده بر اساس حسابهای پایایی باید معوق بماند تا تصفیه این دعاوی توأم با دعاوی توصیف شده در پاراگراف (۲) این ماده ممکن گردد (مگر تاجائی که بتوان بر اساس یا توأم با موافقت نامه‌هایی که بادولت فرانسه - انگلستان و آمریکا و دولتهای نظیر آن امضاء شده تصفیه نمود).

(۴) در مورد دعاوی علیه آلمان یا اتباع آلمان از طرف کشورهای که قبل از اول سپتامبر ۱۹۳۹ ضمیمه آلمان شده یا در آن تاریخ یا بعد از آن متحد آلمان شده و اتباع این کشورها ناشی از قبول تعهدات یا تحصیل حقوقی در فاصله تاریخ الحاق به آلمان (یا در مورد متحدین آلمان اول سپتامبر ۱۹۳۹) و مه ۱۹۴۵ باید طبق موادی که در قراردادها و موافقت‌نامه‌های مربوطه پیش‌بینی شده یا میشود رفتار گردد.

منتهی برای تصفیه چنین دیونی طبق شرایط چنین قراردادها و موافقت‌نامه حاضر باید مراعات گردد.

(۵) تصفیه دیون شهر برلین و مؤسسات عام المنفعه متعلق به یا تحت نظارت برلین و واقع در برلین تا زمانیکه فرانسه - انگلستان - آمریکا و جمهوری فدرال آلمان و سنای برلین مذاکرات را عملی تشخیص دهند بتعویق میاقتد.

ماده ششم

پرداخت و انتقال بموجب موافقت نامه

جمهوری فدرال آلمان .

(a) پرداختها و انتقالات را طبق شرایط موافقت نامه حاضر و ضمائم آن در مورد دیونی که مسئول آن میباشد بعمل خواهد آورد .

(b) در مورد دیونی که هر شخص دیگری جز جمهوری فدرال آلمان مسئول آنست اجازه تصفیه و پرداخت را طبق مفاد موافقت نامه حاضر و ضمائم آن خواهد داد و برای انتقال پرداختها در مورد دیونیکه طبق مفاد این موافقت نامه و ضمائم آن تصفیه شده تسهیلات لازم را فراهم خواهد ساخت .

ماده هفتم

پرداخت و انتقال مربوط به پاره ای از تعهدات موعده رسیده بعد از ۱۹۴۵ .
جمهوری فدرال آلمان پرداخت اوراق قرضه که در تاریخ رسمیت یافتن این موافقت نامه معوق مانده و انتقال آنرا در مدت متناسبی بمحل لازم طبق مفاد موافقت نامه حاضر و ضمائم آن اجازه خواهد داد مشروط بر اینکه این اوراق قرضه .

(a) اوراق قرضه نقدی غیر قراردادی باشد که قبل از ۸ مه ۱۹۴۵ منتشر شده و مبلغ آن تعیین نشده و سر رسید آن قبل از تاریخ مزبور باشد یا :

(b) اوراق قرضه نقدی ناشی از قراردادهائی غیر از وام و اعتبار که قبل از ۸ مه

۱۹۴۵ بوجود آمده و سررسید آن تا تاریخ مزبور یا بعد از آن بوده است مشروط بر اینکه اوراق قرضه مزبور منطبق با شروط پیش بینی شده در پاراگراف (۲) و (۳) ماده ۴ باشد .

ماده هشتم

ممنوعیت عملیات تبعیضی

جمهوری فدرال آلمان اجازه نخواهد داد و کشورهای طلبکار از آلمان تقاضا نخواهند کرد که در اجرای شرایط تصفیه طبق موافقت نامه حاضر و ضمائ آن هیچگونه تبعیض یا رفتار ترجیحی درباره دیون مختلف یا درباره پول رایجی که دیون باید با آن پرداخت شود یا در هر زمینه دیگری بعمل آید اختلافات در نحوه اقسام مختلف دیون ناشی از تصفیه طبق شرایط موافقت نامه حاضر و ضمائ آن نباید تبعیض یا رفتار ترجیحی تلقی شود.

ماده نهم

نحوه انتقالات بمشابه پرداختها برای معاملات جاری

انتقال پرداختهای استهلاکی (اقساط) و سود که طبق موافقت نامه حاضر بعمل آید باید بمشابه پرداختها برای معاملات جاری تلقی شود و در موقع مقتضی باید در هر قرارداد دوجانبه یا چندجانبه راجع بیازرگانی و پرداختها بین آلمان و کشورهای طلبکار پیش بینی شود .

ماده دهم

محدودیت های پرداخت

جمهوری فدرال آلمان اطمینان میدهد که تا تصفیه کامل کلیه تعهدات یا بری الذمه شدن از آنها بموجب موافقت نامه حاضر و ضمائ آن هیچ پرداختی در مورد اوراق قرضه ای که متعلق بکشور غیر طلبکار یا شخصی که مقیم یا تابعه کشور غیر

طلبکار باشد بعمل نیاید گو اینکه اوراق قرضه مزبور مشمول مفاد پاراگراف (۱) و (۲) ماده ۴ باشد. این شرط شامل دیون ناشی از وثیقه های قابل فروش که در کشورهای طلبکار قابل فروش است نمیباشد.

ماده یازدهم

پول رایج برای پرداخت

(۱) - (a) دیون بدون انتخاب پول باید بیول رایجی پرداخت شود که طبق شرایط تعهدات قابل پرداخت است مگر در مواردیکه در موافقت نامه حاضر و ضمائ آن ترتیب دیگری داده شده باشد. اگر چنین دیونی باید بیول رایج آلمان پرداخت شود و بموجب مفاد این موافقت نامه و ضمائ آن باید بیول رایج غیر آلمانی پرداخت شود این دیون باید بیول رایج کشوری پرداخت شود که طلبکار مقیم آنست.

(b) با وجود مقررات پاراگراف جزء قبل هر موافقت نامه پرداختی که گاه وبیگاه بین آلمان و دولت کشور طلبکاری منعقد میشود باید شامل دیونی شود که بموجب پاراگراف جزء قبل بیول رایج غیر آلمانی به اشخاص طلبکاری که مقیم آن کشور هستند پرداخت شود. بهر حال هر نوع قرارداد پرداختی باید شامل پرداخت دیون اوراق قرضه قابل پرداخت بیول رایج غیر آلمانی بجز یول رایج کشور طرف قرارداد با آلمان باشد مگر اینکه دولت چنین کشوری موافقت نماید که چنین پرداختهائی به اشخاص مقیم کشورش بیول رایج خودش بعمل آید.

(۲) - (a) درباره اینکه آیا ادامه پرداخت دیون با حق انتخاب پول لازم است بیول رایج کشوری که قرضه در آنجا جمع آوری شده یا اعتبار بدست آمده

بعمل آید یا نه باید بین آلمان و کشور هائیکه پول رایجشان مورد بحث است توافق بعمل آید و تعیین شود.

(b) اگر حق انتخاب پول پرداخت مبلغ ثابتی از پول رایج دیگری را مقرر میدارد طلبکار استحقاق دارد که پول رایج کشوری که از آن وام جمع آوری شده یا اعتبار بدست آمده بشرح معمول روز پرداخت معادل آن مبلغ از پول رایجی را دریافت دارد که در صورت استفاده از حق انتخاب پول قابل پرداخت میبرد.

(c) پرداخت هائیکه با حق انتخاب پول قبل از تعیین مفاد پاراگراف جزء (A) از این پاراگراف بیول رایج کشوری که وام در آنجا جمع آوری شده یا اعتبار بدست آمده انجام گرفته مشمول این مقررات نخواهد بود.

(۳) مقررات پاراگراف ۲۱ این ماده شامل دیون مندرجه در پاراگراف ۲ و ۳ از ضمیمه ۱ موافقت نامه حاضر نمیشود.

(۴) هر موافقت نامه پرداختی که گاه و بیگاه بین آلمان و دولت طلبکار دیگری رسمیت مییابد باید شامل پرداخت های مربوط بدیون مندرجه در پاراگراف ۲ و ۳ این ماده باشد مشروط بر اینکه این پرداختها باید بیول کشور طلبکار بعمل آید.

(۵) در مورد دیون ناشی از معاملات تجارتی یکی از شعب تابعه طلبکار که ضمن معامله شرط شده باشد که پرداخت باید به کشوری بشود که شعبه مزبور در آن واقع شده است چنین کشوری در حدود مفاد این ماده کشور طلبکار شناخته میشود.

ماده دوازدهم

طرز عمل در باره شروط طلا

در تصفیه و ادای هر دینی که باید بیول غیر آلمانی بر اساس طلا یا با شروط طلا

بعمل آید مبلغی که باید پرداخت شود به استثنای مواردی که مشخصاً در ضمیمه موافقت نامه حاضر قید شده باید بطریق زیر محاسبه گردد :

(a) هر گاه مبلغی که باید بابت دینی پرداخت شود بموجب شروط تعهدات موجود در زمان تصفیه مقید یا قابل پرداخت به دلار آمریکا یا فرانک سویس بر اساس طلا یا بشروط طلا باشد بایستی صرف نظر از اساس طلا یا شروط طلا تعیین گردد . هر قرارداد جدیدی که درباره چنین دیونی بین طلبکار و بدهکار منعقد میگردد باید مقید به دلار آمریکا یا فرانک سویس باشد بدون اینکه ن کری از ارزش آنها به طلبمیان آید و در این قراردادها نباید شروط طلا گنجانده شود .

(b) هر گاه مبلغی که باید بابت دینی پرداخت شود بموجب شروط تعهدات موجود در زمان تصفیه مقید یا قابل پرداخت بیول غیر آلمانی بر اساس طلا یا بشروط طلا باشد باید بشرح زیر تعیین گردد :

(I) مبلغ اسمی قابل پرداخت بایستی بنرخ روز انعقاد قرارداد (قبول تعهد) یاد مورد اوراق قرضه بنرخ روز انتشار به دلار آمریکا محاسبه شود .

(II) رقم دلار حاصله از محاسبه فوق باید بیول رایجی تبدیل گردد که طبق ماده ۱۱ بایستی پرداخت شود . این تبدیل بایستی بنرخ روز سر رسید پرداخت بین دلار و پول رایج مذکور صورت گیرد مگر اینکه این نرخ برای طلبکار نامطلوب تر از نرخ دلار و پول رایج مذکور در روز اول اوت ۱۹۵۲ باشد که در این صورت تبدیل باید بنرخ روز اول اوت ۱۹۵۲ صورت گیرد

ماده سیزدهم

نرخ ارز

در هر کجای این موافقت نامه و ضوابط آن که مقرر میگردد مبلغی بنرخ ارزی محاسبه گردد این نرخ به استثنای مواردیکه در ضمیمه ۳ و ماده ۸ ضمیمه ۴ این موافقت نامه قید شده باشد .

(a) بوسیله هم ارز پول رایج مربوطه که در تاریخ مقتضی با صندوق بین المللی پول توافق شده بموجب ماده ۴ قسمت اول از مواد موافقت نامه صندوق بین المللی پول تعیین گردد یا .

(b) اگر در تاریخ مقتضی چنین هم ارزی رسمیت نداشته یا ندارد بوسیله نرخ ارز که در قرارداد دولت های ذینفع یا مقامات مالی آنان مورد موافقت قرار گرفته تعیین شود . یا .

(c) هر گاه نه هم ارزها و نه نرخها در موافقت نامه های پرداخت دو جانبه در تاریخ مقتضی رسمیت نداشته یا ندارد نرخ متوسط ارز که معمولاً در تاریخ مقتضی برای انتقالات تلگرافی بیول کشوری پرداخت با آن باید بعمل آید و در بورس معتبر کشور دیگر بکار میرود تعیین شود یا در آخرین تاریخ قبل از تاریخ این نرخ با .

(d) هر گاه نرخ ارزی در تاریخ مقتضی طبق بند (a) و (b) و (c) وجود نداشته یا ندارد نرخ ترکیبی حاصله از نرخ های متوسط پول مورد بحث در بورس معتبر کشور ثالث که پول مورد بحث در آن معامله میشود در تاریخ مزبور یا در آخرین تاریخ قبل از تاریخ مزبور که آن نرخ معمول بوده بایستی تعیین گردد .

ماده چهاردهم

پاره ای دیون بیول رایج آلمان

(۱) جمهوری فدرال آلمان در مورد دیونی که به رایش مارک احراز مسؤلیت کرده یا خواهد کرد و در پاراگراف ۶ ضمیمه ۱ این موافقت نامه ذکر نشده طبق مواد مزبور اقدامات مشابهی بعمل خواهد آورد .

(۲) بمنظور رعایت اصول رفتار ملی جمهوری فدرال آلمان مجدداً اطمینان میدهد که بادیون ناشی از اوراق قرضه رایش مارک که دیون گلد مارک با ماهیت خاصی خارجی نیستند و در تاریخ اول ژوئن ۱۹۴۸ به اشخاص باید پرداخت میشد که در آن تاریخ مقیم یا تبعه کشور طلبکاری بودند و طبق قوانین جاریه در منطقه دویچ مارک غربی فقط قسمتی از آن قابل پرداخت است همان طور عمل شود که در مورد تعهدات در قبال اشخاص مقیم منطقه دویچ مارک غربی عمل میشود .

(۳) در مورد دیون دیگری که باید بیول رایج آلمان به اشخاص دیگری که اتباع کشورهای طلبکار و مقیم منطقه دویچ مارک غرب هستند پرداخت شود شرایط نباید نامساعد تر از شرایطی باشد که درباره تعهدات مشابه در قبال اشخاص دیگر مقیم منطقه مزبور موافقت بعمل آمده است .

ماده پانزدهم

قبولی طلبکاران

(۱) فقط آنچنان طلبکارانی حق استفاده از مقررات موافقت نامه حاضر و ضمام آن به انضمام پرداختهای مربوطه را دارند که در مورد دیون اوراق قرضه که پیشنهاد تصفیه طرز عمل مناسبی است پیشنهاد را بپذیرند یا در مورد دیون دیگر به استقرار آن

طبق مقررات مربوطه بشرايط پرداخت و ساير شرايط مربوط بچنين ديونى رضایت دهند .

(۲) (a) در مورد ديون اوراق قرضه كه پیشنهاد تصفيه طرز عمل مناسبى است قبول پیشنهاد تصفيه طبق مفاد پاراگراف (۱) اين ماده بايد بوسيله تسليم اوراق قرضه قديمى با كوپنها عملى شود كه .

(i) اگر اوراق قرضه با كوپنهاى جديد منتشر شده با آن معاوضه شود يا
(ii) اگر شرايط تصفيه بايد روى آن نوشته شود اينكار انجام گردد .
(b) دارنده اوراق قرضه مشمول ضميمه ۲ موافقت نامه حاضر كه درباره آن پیشنهاد تصفيه شده از تاريخ پیشنهاد تا پنج سال مهلت دارد كه پیشنهاد را پذيرد .
بدهكار بايد اين مدت را بدليل موجهى تمديد كند .

(۳) در مورد ديونى غير از آنچه كه در پاراگراف ۲ (a) اين ماده به آن اشاره شده اگر مقررات خاصى در هيچيك از ضمايم موافقت نامه حاضر پيش بينى نشده باشد رضایت طلبكار به استقرار شروط پرداخت و ساير شروط طبق مفاد پاراگراف (۱) اين ماده بايستى اجرا شده تلقى گردد اگر رضایت خود را صراحة و بهر طريق اعلام دارد .

(۴) بدهكارى فقط وقتى ملزم بر عايت طرز عمل تصفيه كه در موافقت نامه حاضر و ضمايم مربوطه آن پيش بينى شده ميباشد كه پیشنهاد تصفيه داده باشد يا الحاق و شركت خود را در باره چنين ديونى طبق مقررات ضميمه مربوطه از قرارداد حاضر اعلام كرده باشد بهر حال مفاد اين پاراگراف نبايد در مقررات ماده ۱۷ موافقت نامه حاضر اثرى داشته باشد.

(۵) در اجراى مقررات ماده ۲ موافقت نامه حاضر جمهورى فدرال آلمان

بایستی مفاد پاراگراف‌های پیش گفته این ماده را در نظر داشته باشد .

ماده شانزدهم

بری الذمه شدن بدهکاران

هر گاه بدهکاری دین خود را طبق شروط این موافقت نامه و ضامین آن تأدیه نمود ذمه او در باره چنین دینی از کلیه تعهداتی که قبل از تصفیه داشته بری میشود مگر اینکه این تعهدات قبلاً بوسیله توافق ملغی شده باشد .

ماده هفدهم

تنفیذ حقوق طلبکاران

(۱) جمهوری فدرال آلمان در حدود موافقت نامه حاضر و ضامین آن بطلبکار حق خواهد داد که بوسیله دادگاهها و مقامات آلمانی حقوق خود را در موارد زیر استیفا نماید .

(a) در مورد دینی که هنگام اقدام طبق این ماده وجود داشته و طلبکار و بدهکار در باره شروط تصفیه توافق نکنند و طلبکار موافقت خود را برای استقرار شروط پرداخت و سایر شروط طبق مقررات موافقت نامه حاضر و ضامین آن بوسیله دادگاه اعلام کرده باشد .

(b) در مورد شروط تصفیه دینی که بدهکار از اجرای تعهدات خود طبق شروط مزبور امتناع ورزد (بناضام مواردیکه طبق مقررات موافقت نامه حاضر و ضامین آن طلبکار حق دارد در صورت امتناع بدهکار از اجرای تعهدات خود اقداماتی بعمل آورد) به استثنای مواردیکه طلبکار حق نداشته باشد مبلغ عمده‌ای که در نتیجه امتناع بدهکار حال میشود بیول غیر رایج آلمانی زودتر از موعدی انتقال دهد که بدهکار تعهدات خود را انجام میداد .

(۲) هر گاه طبق مقررات قرارداد مربوطه یا موافقت نامه حاضر. و ضمناً آن دعوی فقط در هیئت حکمیت یا در دادگاههای کشور طلبکار قابل طرح باشد طلبکار حق استفاده از مفاد پاراگراف (۱) این ماده را ندارد در صورتیکه مقررات قضائی خاصی در شروط قرار داد مربوطه پیش بینی شده باشد طلبکار و بدهکار میتواند توافق یکدیگر از این مقررات صرف نظر کنند و بنا بر این طلبکار حق استفاده از آنرا دارد.

(۳) - (a) جمهوری فدرال آلمان صرف نظر از اینکه بین او و کشوری که در آن رأی صادر شده معامله متقابله وجود دارد بطلبکار حق میدهد که در حدود مقررات پاراگراف (۱) و (۴) این ماده آراء نهائی زیر را که درباره دین از طرف دادگاهها یا هیئت های حکمیت صادر شده بوسیله دادگاهها و مقامات آلمانی اجرا نماید.

(i) رأی صادره در کشور طلبکار پس از قانونی شدن این موافقت نامه.

(ii) رأی صادره در کشور طلبکار قبل از رسمیت یافتن موافقت نامه حاضر اگر

مدیون به دین تعیین شده بوسیله رأی مزبور اعتراض نکند.

(b) دادگاه آلمانی در هر عملی راجع بدینی که تابع رأی نهائی صادره از

دادگاه هیئت حکمیت کشور طلبکاری قبل از رسمیت یافتن موافقت نامه حاضر باشد باید مدارکی که مبنای رأی صادره میباشد مثبت و صحیح تلقی کند مگر اینکه بدهکار مدارکی علیه آن ارائه دهد که در این صورت طلبکار حق دارد مدارکی در رد آن منجمله رونوشت مدارک محاکمه قبلی را تسلیم نمایند. مبلغ تعهدات نقدی غیر قراردادی که بوسیله رأی دادگاه آلمانی در جریان محاکمه ای طبق این پاراگراف تعیین شده بایستی بمنظور انطباق با پاراگراف (۱) (a) از ماده ۴ این موافقت نامه تثبیت شده از طرف دادگاه یا هیئت حکمیت کشور طلبکار در تاریخ صدور رأی تلقی گردد.

(c) جمهوری فدرال آلمانی در حدود مقررات پاراگراف (۱) این ماده بطلبکار حق میدهد که آراء نهائی صادره از دادگاهها و هیئتهای حکمیت آلمانی را در باره دینی قبل از ۸ ماهه ۱۹۲۵ یا آراء صادره در منطقه دوویچ مارک غربی بعد از ۸ مه ۱۹۲۵ را بوسیله دادگاهها و مقامات آلمانی اجرا کند.

(۴) طبق مقررات پاراگراف (۳) این ماده دادگاههای آلمان میتوانند رأی صادره از یک دادگاه خارجی یا هیئت حکمیتی را در موارد زیر اجرا نکنند:

(باستثنای رأی صادره از هیئت حکمیتی که طبق مقررات موافقت نامه حاضر و ضمائ آن تشکیل شده باشد).

(a) رأی دادگاهی که فاقد صلاحیت باشد یا صلاحیت هیئت حکمیتی که رأی داده متکی بتوافق طرفین ذینفع نباشد یا.

(d) در جریان محاکمه در دادگاه اصلی یا در هیئت حکمیت به بدعکار فرصت دفاع داده نشده یا.

(c) اجرای رأی مخالف مصالح عمومی جمهوری فدرال آلمان باشد مشروط بر اینکه اگر رأیی با مقررات موافقت نامه حاضر و ضمائ آن هماهنگی ندارد نباید اجرای آن در حدود موافقت نامه حاضر و ضمائ آن مخالف مصالح عمومی تلقی گردد.

(e) جمهوری فدرال آلمان بشورای دارندگان اوراق قرضه و هیئتهای مشابه آن که در ضمیمه ۱ به آن اشاره شد و به نمایندگان طلبکاران که در ماده ۸ ضمیمه ۲ موافقت نامه حاضر به آن اشاره شده حق میدهد که در صورت امتناع بدعکار از تسلیم پیشنهاد تصفیه برای دیون اوراق قرضه طبق مقررات ضمائ ۱ و ۲ این موافقت نامه بوسیله دادگاه و مقامات آلمانی شروط پیشنهاد تصفیه را تعیین نماید.

(۶) - (a) بدهکاری که ازدادن پیشنهاد تصفیه طبق ضمیمه يك يا دو این موافقت نامه امتناع ورزد حق ندارد در هیچیک از جریانات محاکمه در دادگاه آلمانی که طبق پاراگراف (۱) و (۳) یا ۵ این ماده انجام میگیرد از مقررات مربوط به دشواریها که در پاراگراف ۷ (۱) ( ) ضمیمه ۱ یا پاراگراف ۲ ماده ۵ ضمیمه ۲ موافقت نامه حاضر پیش بینی شده استفاده نماید دادگاه هنگام تعیین شرایط پیشنهاد تصفیه یا شرایط تصفیه دینی باید نزدیکترین سررسیدی که طبق مقررات ضمیمه مربوطه میتوان برای تصفیه دینی تعیین نمود معین نماید . دادگاه مکلف است که در رأی خود هزینه هاییکه در پاراگراف ۷ (i)(e) ضمیمه يك یا پاراگراف ۲ ماده ۵ ضمیمه ۲ موافقت نامه حاضر به آن اشاره شده بنفع خواهان (مدعی) منظور دارد که توسط بدهکار پرداخت شود . این هزینه ها بایستی بدون سررسید و بلافاصله قابل پرداخت باشد . دادگاه همچنین بایستی برای پرداخت هزینه های محاکمه از طرف مدیون و کلیه هزینه های قابل قبولی که در جریان محاکمه شده خواه بوسیله طلبکار غیر اوراق قرضه یا بوسیله شورای دارندگان اوراق قرضه و یا هیئتهای مشابه یا بوسیله نمایندگان طلبکاران مربوطه در مورد دیون اوراق قرضه ترتیبی بدهد .

(b) هر گاه بدهکار از الحاق خود طبق بند ۲۲ ضمیمه ۳ موافقت نامه حاضر امتناع ورزد طلبکار مربوطه میتواند در هر محاکمه ای که طبق پاراگراف ۱ یا ۳ این ماده انجام میگیرد حقوق خود را طبق مفاد ضمیمه مزبور (که مستقیماً بطلبکار مدیون است) فقط پس از انقضای سی روز از تشکیل اولین جلسه کمیسیون مشورتی که در بند ۱۷ ضمیمه ۳ پیش بینی شده میتواند اقدام نماید . دادگاه هنگام صدور دستور پرداخت دینی طبق مفاد ضمیمه پیش گفته بایستی هزینه محاکمات و کلیه هزینه های معمولی

که از طرف طلبکار شده بنفع طلبکار منظور دارد که از طرف بدهکار پرداخت گردد (c) بدهکاری که از اعلام شرکت خود طبق ماده ۱۴ ضمیمه ۴ موافقت نامه حاضر امتناع ورزد در هیچیک از محاکمات دادگاههای آلمانی که طبق پاراگراف (۱) یا (۳) این ماده انجام میگیرد نمیتواند از مقررات مربوط بدشواریها که در ماده ۲ آن ضمیمه پیشبینی شده استفاده نماید امتناعی که صرفاً بر اساس انکار دین باشد نبایستی بدهکار را از این حق محروم سازد مگر اینکه دادگاه قانونی یادادگاه حکمیت که در ماده ۱۵ ضمیمه ۴ به آن اشاره شده بوجود چنین دینی پی ببرد و مدیون از اعلام الحاق خود ظرف مدت سی روز از تاریخ روز اداری صدور رأی دادگاه امتناع ورزد (که در این صورت از مقررات مزبور نمیتواند استفاده کند) در جریان محاکمه ای که بموجب این پاراگراف جزء مدیون حق استفاده از بند دشواریها را ندارد دادگاه بایستی مخارج محاکمه و حق الوکاله و کیل خواهان را از طرف مدیون امر پرداخت نماید.

(۷) جمهوری فدرال آلمان در حدود مقررات موافقت نامه حاضر و ضامم آن بطلبکار حق میدهد که بوسیله دادگاهها و مقامات آلمانی دعاوی خود را علیه شخصی که مقیم منطقه دویچمارک شرقی است از محل اموال او در منطقه دویچمارک غربی اجرا و حق خود را استیفا نماید بشرط آنکه دعاوی مزبور ناشی از تعهداتی باشد که منطبق با مفاد ماده ۴ موافقت نامه حاضر به استثنای محل اقامت مدیون باشد. حق انتقال وجوه دریافتی طلبکار به ارز تابع مقررات ارزی است که گاه و بیگاه در منطقه دویچمارک غربی جاری میباشد.

ماده هیجدهم

ادوار مرور زمان

(۱) هیچ بدهکار حق اقامه دعوی علیه استقراری پیشنهاد تصفیه یا علیه تصفیه دینی که انقضای مرور زمان یا رافع مدت محدودیت برای اثبات حقی مربوط بچنین دینی قبل از اول ژوئن ۱۹۳۳ خاتمه نیافته زودتر از تاریخی که برای برقراری مجدد ادواری که از اول ژوئن ۱۹۳۳ معلق مانده و بوسیله مذاکرات تعیین گردیده تا انقضای ۱۸ ماه از تاریخی که موافقت نامه حاضر و ضمائ آن قابل انطباق با چنین دینی باشد ندارد. (۲) بدون لطمه وارد ساختن بمفاد پاراگراف (۱) این ماده ادوار مرور زمان و رافع محدودیت که در پاراگراف (۱) به آن اشاره شده و قابل انطباق با دیون اوراق قرضه موصوفه در ضمیمه دو و قسمت A و B ضمیمه یک موافقت نامه حاضر میباشد بمنظور تصفیه نبایستی قبل از تاریخی که قبول پیشنهاد بدهکار طبق مفاد پاراگراف ۸ (b) ضمیمه یک و ماده ۱۵ موافقت نامه حاضر خاتمه مییابد منقضی شده تلقی گردد. (۳) قبول پیشنهاد تصفیه یا موافقت یا تصفیه دینی از طرف طلبکار طبق مفاد ماده ۱۵ موافقت نامه حاضر موجب تعلیق ادوار مرور زمان و رافع محدودیت برای اثبات حقی مربوط بچنین دینی میگردد.

(۴) ادواری که در پاراگرافهای (۱) و (۲) و (۳) این ماده به آن اشاره شده شامل ادوار تقاضای تجدید نظر در رأی دادگاه و هیئت حکمیت و مقامات اداری و همچنین شامل ادوار مندرجه در قسمت ۲ پاراگراف ۳ قانون نیمه آلمان و ادوار پیش بینی شده در قانون معتبر ساختن اوراق قرضه آلمان نمیشود.

(۵) هرگاه ادواری بوسیله قوانین آلمان و غیر آن و یا بوسیله دادگاه یا هیئت حکمیت

یا مقامات جمهوری فدرال آلمان اطمینان می دهد که این مقررات در دادگاه های آلمان اجرا خواهد شد اگر چه تعهد از نوعی باشد که مفادش تابع قوانین خارجی باشد .

ماده نوزدهم

موافقت نامه های تکمیلی

(۱) موافقت نامه ناشی از مذاکرات درباره .

(a) پاراگراف ۱۱ ضمیمه یک موافقت نامه حاضر (هیئت حکمیت مختلط

برای دعاوی آلمان و یونان).

(b) پاراگراف ۱۵ ضمیمه یک موافقت نامه حاضر (تعهدات درباره دیون

دولتی اطریش) :

(c) ماده ده ضمیمه ۴ موافقت نامه حاضر (پرداخت به

(d) ضمیمه جزء ضمیمه ۴ موافقت نامه حاضر (عوارض ارضی بفرانک

سوئس) بایستی بوسیله جمهوری فدرال آلمان پس از تصویب آن در دستگاهی که مقتضی است برای تصویب دولت های فرانسه انگلستان و آمریکا تسلیم گردد .

(۲) هر یک از این موافقت نامه ها پس از تصویب این دولت ها بایستی اجرا

و بهر منظوری که باشد باید بمثابة ضمیمه این موافقت نامه تلقی گردد - یادداشتی

بدین منظور از طرف دولت انگلستان برای تمام امضاء کنندگان موافقت نامه حاضر

ارسال خواهد شد .

ماده بیستم

دیون آلمان ناشی از موافقت نامه های چند جانبه

پرداختی های مربوط به دیون آلمان یا نماینده اش که بموجب شرایط موافقت -

نامه های چند جانبه بین المللی یا اساسنامه يك سازمان بین المللی ناشی از كمكها یا خدمات پرداخت نشده باشد طبق شروط موافقت نامه حاضر ممنوع نیست. دولت جمهوری فدرال آلمان طبق تقاضای طلبکار مربوطه در باره این دیون بمذاکرات مستقیم خواهد پرداخت .

ماده بیست و یکم

تجدید ضمیمه ۳ موافقت نامه

ضمیمه ۳ این قرار داد بایستی ضمیمه هر موافقت نامه یا موافقت نامه هائی تلقی گردد که پس از انقضای موافقت نامه حاضر بمنظور تمدید مفاد ضمیمه مزبور منعقد میگردد. هر موافقت نامه ای که منعقد میشود ممکن است شامل اصلاحاتی در مفاد ضمیمه ۳ باشد ولی باید طوری تنظیم شود که وسائل اعاده وضع عادی برای اداره کردن بازرگانی خارجی آلمان از لحاظ مالی طبق هدف کلی این موافقت نامه تعیین و تأمین شده باشد .

ماده بیست و دوم

دعای ناشی از بیمه های اجتماعی

(۱) جمهوری فدرال آلمان بمنظور تصفیة دعاوی بیمه های اجتماعی ناشی از قوانین ومقررات آلمان که قبل از ۸ مه ۱۹۴۵ بقوت خود باقی بوده مربوط به مدت قبل از ۸ مه ۱۹۴۵ و تا آنجا که این دعاوی طبق قوانین یا تعهدات جمهوری فدرال آلمان بمشابه تعهدات خودش بامؤسسات بیمه های اجتماعی در خاک فدرال بایستی رسیدگی میشود تا کنون بموجب هیچ موافقت نامه ای بادولت طلبکار ذینفع حل نشده است بادولتهای طلبکار داخل مذاکره خواهد شد. مفاد این پاراگراف بهیچوجه مانع از این نخواهد بود که در چنین موافقت نامه ای موادی گنجانده شود مبنی بر اینکه

هر قانون و مقرراتیکه راجع به بیمه‌های اجتماعی در جمهوری فدرال آلمان اجرا میشود طبق این قوانین برای اتباع کشورهای دیگر امتیازات کمتری نسبت به اتباع آلمانی قائل شده باشد قابل اجرا نیست .

(۲) جمهوری فدرال آلمان برای تصفیه و انتقال دعاوی مندرجه در پاراگراف‌های قبلی که در هیچ موافقت نامه‌ای که با کشور طلبکار منعقد شده مذکور نیست اقدام لازم خواهد نمود مشروط بر اینکه این دعاوی مربوط به اشخاصی باشد که تبعه یا مقیم کشور طلبکاری باشند که پرداختهای مربوط بدعاوی مشابه از کشور مزبور در وجه اشخاصی که تبعه یا مقیم جمهوری فدرال آلمان هستند قابل انتقال باشد. مقررات و قوانینی که به راجع بیمه‌های اجتماعی در آلمان اجرا میشود و برای اتباع کشورهای دیگر امتیازات کمتری نسبت به اتباع آلمانی قائل شده باشد قابل اجرا نیست مشروط بر اینکه کشور طلبکار مربوطه در باره پرداختهای مربوط به بیمه‌های اجتماعی بین اتباع خود و اتباع آلمان یا بین اشخاص مقیم آن کشور و اشخاص مقیم آلمان تبعیض قائل نشود .

(۳) دعاوی که در پاراگراف یک این ماده به آن اشاره شده و ناشی از خدمات بیمه‌های اجتماعی بوده و طلب اشخاصی باشد که تبعه یا مقیم کشور طلبکاری بوده و طبق مفاد پاراگراف یک یا پاراگراف دو این ماده تصفیه نشده باشد بایستی بموجب مفاد ماده ۲۸ ضمیمه ۴ موافقت نامه حاضر تصفیه گردد .

ماده بیست و سوم

دیون بیمه

(۱) هر گاه در موافقت نامه‌های دو جانبه که بمنظور اجرای ماده ۳۰ پاراگراف

(۱) ضمیمه این موافقت نامه منعقد شده در باره انتقال پرداختها یا پرداخت دیون ناشی از بیمه و بیمه اتکائی یا هر نوع موافقت نامه دیگری یا مربوط بچنین قراردادها و موافقت نامه‌هایی به دو بیچ مارک موادی گنجانده شده باشد این مواد بایستی باموادی که برای تصفیه انواع دیگر دیون وضع شده منطبق و سازگار باشد .

(۲) هر گاه تا تاریخ ۳۰ ژوئن ۱۹۵۳ موافقت نامه دو جانبه‌ای منعقد نشده باشد دیون ناشی از بیمه و بیمه اتکائی بایستی طبق مفاد ماده ۳۰ پاراگراف (۲) و ماده ۳۱ بترتیب از ضمیمه ۴ موافقت نامه حاضر تصفیه شود . ضرب الاجل تا ۳۰ ژوئن ۱۹۵۳ ممکن است با توافق متقابل تمدید شود مساعدترین شرایط مندرجه در هر یک از موافقت نامه‌های منعقد طبق پاراگراف (۱) این ماده بمنظور انتقال پرداختها یا برای پرداخت هر نوع دینی به دو بیچ مارک در مورد دیونی از همان نوع که طلبکار مربوط مقیم کشوری است که با آن چنین موافقت نامه‌ای منعقد نشده قابل اجرا است .

ماده بیست و چهارم

اجرای موافقت نامه در برلین

(۱) طبق مفاد پاراگراف (۲) (b) ماده ۴ و پاراگراف (۵) ماده ۵ موافقت نامه حاضر بایستی در برلین اجرا شود و در حدود حوزه قضائی خود تعهداتی مشابه تعهدات جمهوری فدرال آلمان بموجب موافقت نامه و ضمائم آن را اجرا کند .

(۲) موافقت نامه حاضر بایستی در مورد برلین رسمیت یابد و وقتی رسمیت مییابد که طبق پاراگراف ۲ ماده ۳۵ جمهوری فدرال آلمان اظهار نامه‌ای بدولت انگلستان بسیار دمبنی براینکه کلیه جریانات قانونی لازم برای اجرای موافقت نامه حاضر در برلین طرح شده است .

ماده بیست و پنجم

اقدامات در صورت وحدت آلمان

امضاء کنندگان این موافقت نامه در صورت وحدت آلمان موافقت نامه حاضر را برای مقاصد زیرین مورد تجدید نظر قرار خواهند داد :

(a) اجرای مقررات ضمائم موافقت نامه حاضر درباره انطباقی دیون خاصی که در صورت وحدت آلمان پیدا میشود به استثنای مواردیکه طبق این مقررات خود بخود باید عملی شود .

(b) منطبق ساختن مقررات موافقت نامه حاضر بر دیون اشخاصی که مقیم منطقه متحد شده یا جمهوری فدرال آلمان هستند .

(c) تجدید نظر عادلانه درباره دیون که هنگام تصفیه بفقدان یا بعدم امکان استفاده از دارائی واقع در منطقه متحده شده با آلمان توجه میشود .

ماده بیست و ششم

موافقت نامه های قبلی

هیچ مطلبی از موافقت نامه حاضر نباید به اعتبار هر موافقت نامه ای که بمنظور تصفیه تعهدات قبل از انعقاد این موافقت نامه با آلمان منعقد شده لطمه وارد آورد .

ماده بیست و هفتم

متن موافقت نامه معتبر است

در صورت عدم انطباق بین مقررات موافقت نامه حاضر و مقررات ضمائم آن مقررات موافقت نامه حاضر معتبر است .

ماده بیست و هشتم

هیئت حکمیت

(۱) هیئت حکمیت برای موافقت نامه درباره دیون خارجی آلمان (که بعد از

این هیئت نامیده خواهد شد) بایستی برای مقاصدی که بعداً معین میشود تشکیل گردد. ترکیب و سازمان هیئت و مقررات بر اعمال قدرت قضائی آن در منشوری بعنوان ضمیمه نهم این موافقت نامه مندرج است.

(۲) طبق مقررات پاراگراف (۵) این ماده هیئت در مورد کلیه دعاوی بین دویا چند امضاء کننده این موافقت نامه بر سر تفسیر یا انطباق موافقت نامه حاضر و ضمائم آن که نتوانند بامذاکره بین خود حل کنند قدرت قضائی انحصاری خواهد داشت به استثنای کلیه دعاوی مربوط به تفسیر یا اجرای ماده ۳۴ قرارداد حاضر که خارج از صلاحیت هیئت یا هر دادگاه و هیئت دیگری است. در هر جریان محاکمه ای در هیئت که مربوط بمرافعه بین امضاء کنندگان این موافقت نامه بجز حکومت فدرال آلمان باشد بنا بتقاضای هر یک از طرفین دعوی حکومت مزبور باید وارد جریان محاکمه شود.

(۳) هیئت در محاکمات مربوط بمسائلی که برای تفسیر ضمیمه ۹ این قرارداد اهمیت اساسی دارد و در پاراگراف دوم ماده ۱۶ ضمیمه مزبور به آن اشاره و بوسیله هر یک از امضاء کنندگان این قرارداد به آن ارجاع شده است قدرت قضائی انحصاری دارد.

مقررات این پاراگراف نباید بقدرت قضائی کمیسیون مختلط که در پاراگراف (۲) ماده ۳۱ این قرارداد مندرج است لطمه وارد آورد.

(۴) هیئت در مورد دعاوی مطروحه طبق پاراگراف ۷ ماده ۳۱ موافقت نامه حاضر قدرت قضائی انحصاری دارد.

(۵) بدون لطمه وارد آوردن بمقررات پاراگراف (۳ و ۴) این ماده در مورد مراعاتی که فقط مربوط به تفسیر و اجرای یکی از ضمائم این قرارداد است و طبق ضمیمه مزبور هیئت حکمیتی تشکیل شده و صالح برای اخذ تصمیم در مورد تفسیر و

اجرای مورد بحث است هیئت صلاحیت ورود در این مراجعات را ندارد. مقررات پیش گفته موجب محدودیت قدرت قضائی هیئت در هیچ مرافعه‌ای نیست حتی در مورد رأی هیئت حکمیتی که مغایر با هر یک از مقررات این موافقت نامه باشد.

(۶) هر یک از امضاء کنندگان این موافقت نامه که در موضوع محاکمه مطروحه در هیئت ذینفع باشند حق دارند و اورد محاکمه شه‌ند.

(۷) هیئت قدرت اتخاذ تصمیم نسبت بمسائلی که طبق مقررات پیش گفته در این ماده قدرت قضائی آنست دارد.

(۸) رأی هیئت.

(a) در محاکمه‌ای طبق پاراگراف (۲) این ماده قطعی و برای طرفین دعوی و هر یک از امضاء کنندگان این موافقت نامه که وارد در دعوی شده اند لازم الاجرا است.
(b) در محاکمه‌ای طبق پاراگراف (۳) این ماده قطعی و برای طرف مطرح کننده دعوی و طرف دیگر که وارد در دعوی میشود لازم الاجرا است.

(c) در محاکمه‌ای طبق پاراگراف (۴) این ماده برای طرف یا طرفین قطعی

ولازم الاجرا است.

(۹) عدم حضور هر یک از طرفین دعوی در محاکمه بقدرت قضائی هیئت لطمه وارد نمیسازد.

(۱۰) هر هیئت حکمیتی بجز این هیئت که طبق موافقت نامه حاضر و ضمائ آن تشکیل میشود در صدور رأی در مورد تفسیر یا اجرای موافقت نامه حاضر و ضمائ آن محدود و تابع رأی مربوطه این هیئت است.

(۱۱) هر گاه یکی از امضاء کنندگان این موافقت نامه تقاضا کند هیئت باید نظر

مشورتي خودرادرباره تفسير يا اجراي موافقت نامه حاضر بدهد (جز در مورد تفسير يا اجراي ماده ۳۴) اين نظر مشورتي لازم الاجرا نيست .

ماده بيست ونهم

حكيمت دربارۀ پاره اي از اختلافات طبق ضميمۀ يك

(۱) فقط شوراي دارندگان اوراق قرضه يا هيئتهاي مشابه آن كه از طرف دولت كشوري كه در آن تشكيل شده بمثابة نماينده دارندگان اوراق قرضه كشور مزبور بر سميت شناخته شده باشد كه بعداً نمايندگان طلبكاران ناميده ميشوند از يك طرف و مديون از طرف ديگر حق دارند در محامه اي كه در دادگاه حكيمت مطرح است طرفين دعوي قرار گيرند و اين دادگاه براي اتخاذ تصميم نسبت به دعاوي مندرجه در قسمت ۷(۱) (g) ضميمه يك اين موافقت نامه پيش بيني شده باشد .

(۲) دادگاه حكيمت مندرجه در پاراگراف قبل مگر اينكه طرفين طور ديگري توافق کرده باشند مرکب از سه عضو است كه بشرح زير منصوب ميشوند :

(a) يك عضو از طرف بدهكار تعيين ميشود .

(b) يك عضو از نماينده طلبكار و در صورتيكه نماينده طلبكار بيش از يک نفر باشد متنقلاً يک نفر تعيين ميشود .

(c) عضو سوم كه بعنوان رئيس (سر حکم) انجام وظيفه ميکند بايد از طرف حکم هائيكه طبق پاراگراف هاي جزء a و B اين پاراگراف تعيين شده اند انتخاب شود . رئيس (سر حکم) نبايد از اتباع آلمان يا تبعه كشوري باشد كه نماينده طلبكار طرف دعوي در آن كشور تشكيل شده باشد .

(۳) از تاريخي كه هر يك از طرفين دعوي تعيين حکم خود را بطرف ديگر ابلاغ

میکنند ظرف مدت ۹۰ روز طرف دیگر باید حکم خود را تعیین نماید. هر گاه ظرف مدت مذکور از تعیین حکم خود امتناع ورزد اطاق بین المللی تجارت بنا بر درخواست طرفی که حکم خود را تعیین کرده باید حکم طرف دیگر را تعیین نماید.

(۴) هر گاه حکم ها ظرف مدت ۳۰ روز از تاریخ تعیین آخرین روز نتوانستند برای سر حکم توافق حاصل نمایند اطاق بین المللی تجارت بنا بر درخواست یکی از حکم ها سر حکم را تعیین میکند شرایط مندرجه در پاراگراف (۲) (c) این ماده در باره این سر حکم باید مراعات شود.

(۵) در صورت خالی ماندن پست یکی از اعضای دادگاه حکمیت بعلت مرگ بیماری - استعفا یا قصور این پست خالی ظرف ۳۰ روز از تاریخ خالی ماندن بطر بقیکه انتصابات اصلی صورت گرفته باید اشغال شود.

(۶) دادگاه حکمیت باید آئین نامه کار خود را تنظیم کند و در صورت تنظیم نکردن یا در موردیکه آئین نامه پیش بینی نشده قانون حکمیت اطاق بین المللی تجارت باید اجرا شود.

(۷) رأی دادگاه حکمیت نسبت به تبدیل که موضوع حکمیت قرار میگیرد بایستی طبق شروط پیشنهاد تصفیه برای طرفین دعوی لازم الاجرا باشد و نماینده طلبکار قبول پیشنهاد را بدارندگان اوراق قرضه توصیه مینماید مشروط بر اینکه چنین پیشنهادی با سایر مقررات مندرجه در ضمیمه یک این موافقت نامه مطابقت داشته باشد.

ماده سی

وضع معتمدین امناء نسبت بضمیمه دو و حکمیت مربوطه.

(۱) کمیته حکمیت و میانجیگری که طبق ماده ۹ ضمیمه در این موافقت نامه

تشکیل میشود بایستی ضمن یادداشتی به امانت دار دیون اوراق قرضه‌ای که مشمول ضمیمه مزبور میشود جریان مربوط به تصفیه چنین دینی را که مطرح است اطلاع دهد. امانت دار میتواند ظرف مدت ۲۰ روز از تاریخ تسلیم یادداشت وارد دعوی گردد.

(۲) بمنظور کمک به امانت دار دیون اوراق قرضه برای انجام وظایفی که درقبال طلبکاران دارد مدیون بایستی هنگام تسلیم پیشنهاد تصفیه بنماینده طلبکار بموجب ماده ۷ از ضمیمه ۲ این قرارداد یک نسخه هم به امانت دار دین تسلیم نماید. امانت دار میتواند هر ایرادی که بشروط تصفیه مورد بحث وارد است به بدهکار و نماینده طلبکار ابلاغ نماید که درمذاکرات مورد نظر قرار گیرد.

(۳) قبل از حصول توافق قطعی بانماینده طلبکار درباره شروط پیشنهاد تصفیه بدهکار بایستی شروط تصفیه را کتباً به اطلاع امانت دار برساند. امانت دار ظرف ده روز پس از دریافت یادداشت حق دارد هر اعتراضی که نسبت بشروط پیشنهاد تصفیه دارد بکمیته حکمیت و میانجیگری تسلیم نماید. این اعتراضات ممکن است درباره هر موضوعی باشد که طبق قرائن موجود امانت دار با اعمال آزادی عمل ورأی خود موظف است به اینکه تعیین نماید در مقابل طلبکاران دیون اوراق قرضه مسئول هستند. کمیته حکمیت و میانجیگری بایستی بدهکار و نماینده طلبکار را ضمن یادداشتی از جریان امر مطلع سازد و نماینده طلبکار و بدهکار هم میتوانند ظرف ۲۰ روز از تاریخ وصول یادداشت با حضور خود در دادگاه وارد دعوی گردند. با عدم حضور نماینده طلبکار یا بدهکار در دادگاه مربوط - به این جریان بقدرت قضائی کمیته حکمیت و میانجیگری لطمه‌ای وارد نمیشود. هر گاه در ظرف مدت ۱۰ روز مقرر اعتراضی بعمل نیاید بدهکار میتواند بانماینده طلبکار توافق نماید.

(۴) رأی کمیته حکمیت و میانجیگیری در محاکمه اینکه طبق پاراگراف (۳) این ماده انجام میشود برای بدهکار و نماینده طلبکار در حدود مفاد پاراگراف جزء از پاراگراف یک ماده ۹ ضمیمه ۲ این موافقت نامه لازم الاجرا است. در هر محاکمه اینکه امانت دار طبق پاراگراف (۱) یا (۳) این ماده وارد دعوی میشود همان حقوقی را دارا خواهد شد که طرف دیگر دعوی دارد.

ماده سی و یکم

کمیسیون مختلط درباره مسائل مربوط بضمیمه چهار

(۱) ترکیب سازمان کمیسیون مختلط که در ماده ۱۶ ضمیمه ۴ این موافقتنامه پیش بینی شده و مقررات مربوط به اعمال قدرت قضائی آن در منشوریکه بمشابه ضمیمه این موافقتنامه میباید مندرج است.

(۲) کمیسیون مختلط در موارد زیر واجد صلاحیت است .

(a) - در مورد اختلافات بین طلبکار و بدهکار درباره تفسیر ضمیمه ۴ این موافقت نامه که بوسیله بدهکار و طلبکار متفقاً به آن ارجاع میشود یا بوسیله بدهکار یا طلبکار بیکه دولت متبوعه او تصور میکند مطالب مورد بحث برای تفسیر ضمیمه مزبور اهمیت اساسی دارد ارجاع میگردد .

(b) - در مورد پرونده هائیکه بموجب ماده ۱۶ ضمیمه ۴ از طرف دادگاه حکمیتی که طبق ماده ۱۷ ضمیمه مزبور تشکیل شده به آن ارجاع شده یا بوسیله یکی از اعضاء کنندگان این موافقتنامه یا بوسیله دادگاه حکمیت مزبور بعلت اینکه این پرونده ها درباره تفسیر ضمیمه چهار دارای اهمیت اساسی هستند ارجاع شده باشد مشروط بر اینکه فقط پرونده هائیکه در دادگاه حکمیت بموجب ماده ۱۱ ضمیمه ۴

مورد رسیدگی استینافی قرار گرفته و برای تفسیر ضمیمه مزبور دارای اهمیت اساسی میباشند برای صدور رأی بکمسیون مختلط ارجاع گردد.

(۳) هر يك از امضاء کنندگان این موافقت نامه که در موضوع محاکمه‌ای در کمسیون مختلط زینفع باشند حق دارند وارد دعوی شوند.

(۴) عدم حضور هر يك از طرفین دعوی در محاکمه‌ای که در کمسیون مختلط انجام میشود بقدرت قضائی کمسیون لطمه وارد نمیسازد.

(۵) کمسیون مختلط در حدود قدرت قضائی خود طبق مقررات این ماده صلاحیت رسیدگی بمسائل را دارد.

(۶) بموجب مفاد پاراگراف (۷) این ماده رأی کمسیون مختلط در موارد زیر قطعی و لازم الاجرا است:

(a) - برای طرفین هر دعوائیکه در آن کمسیون رسیدگی شده.

(b) - برای هر يك از طرفین دعوائیکه بموجب پاراگراف (۲) (a) این ماده به آن ارجاع شده باشد.

(c) - برای هر يك از امضاء کنندگان این موافقت نامه که پرونده یا دعوائی را برای صدور رأی طبق پاراگراف (۲) (b) این ماده ارجاع کرده شده باشد.

(d) برای دادگاه حکمیتی که از طرف آن یا بوسیله آن مطلبی طبق پاراگراف (۲) (a) این ماده ارجاع شده باشد.

(e) - اگر شرط تصفیه‌ای موضوع محاکمه باشد برای شرط تصفیه.

(۷) - هر يك از امضاء کنندگان این موافقت نامه حق دارند ظرف مدت سی روز از تاریخ ابلاغ رأی کمسیون مختلط بر اساس اینککه این رأی مربوط بموضوع مهمی

است از هیئت حکمیت تقاضای استیناف نمایند. تقاضای استیناف فقط در مورد هر مطلبی از رأی باید مورد رسیدگی قرار گیرد که از طرف خواهان واجد اهمیت اساسی تلقی شده باشد و قتیکه هیئت حکمیت رأی خود را در باره چنین مطلبی صادر نمود کمیسیون مختلط باید اقدامات لازم را در باره محاکمه‌ای که منجر به استیناف شده برای اجرای رأی بعمل آورد.

ماده سی و دوم

دادگاههای حکمیت برای اختلافات مربوط بضمیمه ۴

(۱) هر طلبکار و بدهکاری که طبق پاراگراف پنجم ماده ۱۷ ضمیمه چهارم این موافقت نامه برای ارجاع مرافعه ای بدادگاه حکمیت توافق کرده‌اند هر کدام باید ظرف مدت ۳۰ روز از تاریخ توافق حکمی تعیین کنند. اگر تعداد طلبکار یا بدهکار بیش از یکی باشد حکم باید بوسیله طلبکاران یا بدهکاران متفقاً تعیین شود. اگر در ضرب الاجل مذکور یکی از حکم‌ها تعیین نشود طرفین دیگر دعوی حق دارند که از اطاق بین‌المللی تجارت تقاضا کنند که حکم مزبور را تعیین نماید و نفر حکم بایستی ظرف مدت سی روز از تاریخ تعیین آخرین حکم حکم ثالثی را بعنوان رئیس (سر حکم) انتخاب کند. اگر ظرف مدت مقرر رئیس (سر حکم) انتخاب نشود هر یک از طرفین میتوانند از اطاق بین‌المللی تجارت تقاضا کنند که یک نفر را تعیین نماید.

(۲) (a) هر طلبکار یا بدهکار که طبق پاراگراف دوم ماده ۱۱ ضمیمه چهارم این موافقت نامه بدادگاه حکمیت استیناف میدهد باید ظرف مدت سی روز از تاریخ ابلاغ رأی دادگاه آلمانی.

i - مراتب را بدادگاه آلمانی که رأی مورد استیناف را صادر کرده ابلاغ نماید.

ii - نام حکمی که باید در دادگاه حکمیت حضور یابد به بدهکار ابلاغ نماید.
(b) وصول ابلاغیه مندرج در پاراگراف جز (a) (i) این پاراگراف بایستی بمحاکمات مربوط به این رأی در دادگاه آلمانی تا آنجائیکه مربوط بدین مورد استیناف است خاتمه دهد و بنا بر این چنین رایی بی اثر خواهد بود .

(c) بدهکار ظرف مدت سی روز از تاریخ وصول ابلاغیه مندرج در پاراگراف جز (a) (ii) این پاراگراف باید نام حکمی که برای حضور در دادگاه حکمیت تعیین نموده به طلبکار ابلاغ نماید . اگر بدهکار ظرف مدت مقرر اطلاع ندهد طلبکار حق دارد که از اطاق بین المللی تجارت تقاضا کند که حکمی تعیین نماید . حکم ثالث برای ریاست (سر حکمیت) باید طبق تشریفات مندرجه در پاراگراف يك این ماده انتخاب شود .

(d) دادگاه حکمیتی که طبق مفاد پاراگراف ۱۱ ماده دو ضمیمه چهار این موافقت نامه بتقاضای استینافی رسیدگی میکند بایستی .

(i) جلسه خود را در داخل جمهوری فدرال آلمان تشکیل دهد مگر اینکه طرفین بخود دیگری توافق کرده باشند .

(ii) اصولی را که در پاراگراف اول ماده ۱۱ ضمیمه چهار این موافقت نامه گنجانده شده بموقع اجرا گذارد .

(iii) رسیدگی را بعنوان محاکمه جدیدی عملی نماید .

(e) هرگاه در جریان رسیدگی بتقاضای استینافی در دادگاه حکمیت که طبق مفاد پاراگراف دوم ماده ۱۱ ضمیمه چهار بعمل میاید موضوعی طبق پاراگراف (۲) (b) ماده ۳۱ به کمیسیون مختلط ارجاع شود دادگاه حکمیت بایستی تا صدور رأی قطعی کمیسیون درباره موضوع مورد بحث جریان محاکمه را متوقف سازد . پس

از صدور رأی دادگاه حکمیت بایستی محاکمه را ادامه داده و برای رأی اقدامات لازم را بعمل آورد .

(۳) دادگاه حکمیت در مورد صدور رأی دربارهٔ تفسیر ضمیمهٔ چهارم این موافقت نامه تابع رأی کمیسیون مختلط است .

(۴) در صورت خالی ماندن پست یکی از اعضاء دادگاه حکمیت بعلمت مرگ بیماری ، استعفا یا قصور پست خالی بایستی ظرف مدت ۳۰ روز از تاریخ خالی ماندن بترتیبی که انتصابات اولیه بعمل آمده اشغال شود .

(۵) دادگاه حکمیت میتواند طریقه پرداخت و تحمل مخارج محاکمه را به انضمام حق المشوره تعیین نماید و در مورد استیناف طبق پاراگراف (۲) این ماده میتواند تعیین نماید که کدام يك از طرفین دعوی باید مخارج محاکمه ای که در دادگاه آلمانی میشود متحمل گردد یا چگونه بین آنها تسهیم شود . در صورتیکه طریقه پرداخت و تحمل مخارج تعیین نشده باشد هر يك از طرفین دعوی هزینه خود را متحمل میشود و هزینه دادگاه حکمیت و دادگاه آلمانی را بدهکار یا بدهکاران و طلبکار یا طلبکاران بالمناصفه متحمل میشوند .

(۶) دعاوی ناتمام در دادگاه حکمیت فقط با رضایت طرفین دعوی قابل استرداد است .

(۷) طبق مقررات این ماده و مادهٔ ۱۷ ضمیمهٔ چهارم دادگاه حکمیت خود باید آئین نامه کار خود را تنظیم نماید و در صورت فقدان چنین آئین نامه ای یا در مورد مسائلی که در آئین نامه پیش بینی نشده قانون حکمیت اطلاق بین المللی تجارت بایستی اجرا شود .

(۸) رأی دادگاه حکمیت در هر محاکمه‌ای قطعی و برای طرفین دعوی لازم‌الاجرا است .

ماده سی و سوم

امور ناشی از عملیات تجزیه (عدم تمرکز)

مسائلی که اختصاصاً در طرح مصوبه یا امری یا مقررات صادره از طرف کمیسیون عالی متفقین یا هر يك از نمایندگان تابعه آن که برای رسیدگی به این مسائل تعیین شده یا هر نماینده‌ای که در این خصوص واجد قدرت کمیسیون عالی متفقین گردد حل شده باشد بموجب قانون شماره ۲۷ کمیسیون عالی متفقین (تجدید سازمان صنایع نغال و آهن و فولاد آلمان) و قانون شماره ۳۵ (تجدید اموال I:C.F arbenindustrie-A.G..) نباید در هیئت حکمیت یا هر هیئت حکمیتی که طبق این موافقت نامه و ضمائ آن تشکیل میشود مورد رسیدگی قرار گیرد . در چنین مواردی طلبکار و بدهکار مقامات متفقین و دادگاه تجدید نظر بایستی مقررات موافقت نامه حاضر و ضمائ آنرا اجرا کنند . قبل از اینکه طرحی بتصویب برسد یا امری یا مقرراتی درباره حل موضوع مورد اختلافی درباره تفسیر یا اجرای مفاد این موافقت نامه و ضمائ آن صادر شود چنین اختلافی باید برای صدور رأی به هیئت حکمیت یا هیئت داوری دیگری که بموجب این موافقت نامه و ضمائ آن واجد صلاحیت است ارجاع گردد . صلاحیت هیئت حکمیت یا هر هیئت داوری دیگری که طبق موافقت نامه حاضر و ضمائ آن تشکیل شده . در مورد مسائلی که اختصاصاً در طرح یا امری یا مقررات پیش گفته حل نشده باشد یا در مورد مسائل ناشی از حوادث ناشیه از اجرای طرح امری و مقررات مذکور نباید بوسیله مقررات این ماده مخدوش گردد .

ماده سی چهارم

مشورت

بمنظور ادامه و اجرای مؤثر موافقت نامه حاضر و ضمائم آن بر ضامندی کلیه امضاء کنندگان مر بوطه و بدون کاستن از تعهدات جمهوری فدرال آلمان .

(A) بنا بتقاضای جمهوری فدرال آلمان یا هر دولت طلبکار یکه که سهم معتنابهی از دیون شامل این موافقت نامه دارد بین امضاء کنندگان این موافقت نامه جلسه مشورتی تشکیل خواهد شد . هر يك از امضاء کنندگان این موافقت نامه حق دارند در این جلسه مشورتی شرکت کنند و در صورت شرکت میتوانند نمایندگان طلبکاران یا بدهکاران کشور خود را دعوت بحضور در جلسه بنمایند .

(B) هر گاه مشورت در باره وضعی باشد که جمهوری فدرال آلمان در اجرای تعهدات خارجی خود مواجه با اشکالاتی شده باشد علیه مقامات اقتصادی مالی و پولی مر بوطه را در باره امکان انتقال از آلمان که تحت تأثیر عوامل داخلی و خارجی قرار گرفته و در باره ادامه اجرای تعهدات آلمان طبق این موافقت نامه و ضمائم آن و طبق موافقت نامه مر بوطه بکمکهای اقتصادی پس از جنگ بایستی مستحضر نمود . به اصولی که کنفرانس دیون خارجی آلمان متکی به آن بوده و هدفهایی که داشته و بتعهد آلمان مبنی بر اینکه از هیچ اقدامی برای اجرای تعهدات خود فرو گذار نکند توجه کافی مبذول خواهد شد . هر گاه مشورت کنندگان عمده از امضاء کنندگان این موافقت نامه تصمیم بگیرند میتوانند سازمانهای بین المللی مر بوطه یا کارشناسان مستقل را طرف مشورت قرار دهند . تقاضای چنین مشورتی میتواند از طرف آلمان یا هر يك از امضاء کنندگان این موافقت نامه که بمقدار معتنابهی علاقمند هستند بعمل آید .

ماده سی و پنجم

رسمیت یافتن

(۱) هر يك از امضاء کنندگان این موافقت نامه پس از تصویب یا تصدیق آن طبق قوانین خود وسیله تصدیق یا یادداشتی مبنی بر تصویب موافقت نامه نزد دولت انگلستان میسپارد .

(۲) موافقت نامه حاضر بمحض تودیع وسیله تصدیق یا یادداشت مبنی بر تصویب بموجب پاراگراف يك این ماده از طرف آلمان - فرانسه - انگلستان و آمریکا نزد دولت انگلستان رسمیت مییابد . این امر درباره کلیه دولتهای امضاء کننده این موافقت نامه که در آن زمان وسیله تصدیق یا یادداشت را تودیع کرده باشند صادق و معتبر است . دولت انگلستان هر يك از دولتهای امضاء کننده این موافقت نامه را از تاریخ رسمیت یافتن آن و دولتهائی که در مورد آنها رسمیت مییابد مستحضر میسازد .

(۳) تاریخ رسمیت یافتن موافقت نامه حاضر در مورد هر دولت امضاء کننده ای که وسیله تصدیق یا یادداشت تصویب را پس از رسمیت یافتن موافقت نامه حاضر بموجب پاراگراف قبل تودیع میکند تاریخ یادداشت مزبور خواهد بود . دولت انگلستان بایستی سایر دول امضاء کننده و هر دولتی را که طبق ماده ۳۶ به این موافقت نامه ملحق شده از تودیع یادداشت آن مستحضر سازد .

ماده سی و ششم

الحاق

(۱) هر دولتی که توسط دولتهای فرانسه ، انگلستان و آمریکا یا هر کدام از آنها و توسط آلمان دعوت شده باشد که این موافقت نامه را امضاء کند میتواند طبق

شروط دعوت نامه خود موافقتنامه را امضاء نمود یا به آن ملحق شود. هر دولتی که پس از رسمیت یافتن این موافقتنامه با آلمان روابط سیاسی برقرار سازد میتواند به آن ملحق شود. الحاق بایستی بوسیله تودیع وسیله الحاق نزد انگلستان بعمل آید که این دولت باید دیگر امضاء کنندگان و ملحق شدگان را از تودیع و تاریخ آن مستحضر سازد.

(۲) موافقتنامه حاضر بمحض تودیع وسیله الحاق در مورد هر ملحق شونده ای رسمیت مییابد ولی نه قبل از رسمیت یافتن آن طبق ماده ۳۵.

ماده سی و هفتم

تعمیم موافقتنامه در پاره ای از کشورها

(۱) هر دولتی میتواند هنگام امضاء یا الحاق یا هر وقت پس از آن بوسیله ارسال یادداشتی به دولت انگلستان اعلام کند که موافقتنامه حاضر از تاریخ مصرحه در یادداشت بتمام یا یکی از کشورهاییکه مسئول روابط بین المللی آن میباشد توسعه یابد.

(۲) دولت انگلستان کلیه دول امضاء کننده یا ملحق شونده را از کلیه یادداشت‌هاییکه طبق این ماده دریافت میدارد مستحضر خواهد ساخت.

ماده سی و هشتم

ملاحظات و مشخصات

(۱) هر دولتی که وسیله تصدیق یا یادداشت تصویبی غیر از آنچه که در شروط دعوتنامه او قید شده یا تابع ملاحظات و مشخصات دیگری بسپارد تا زمانی که ملاحظات و مشخصات مزبور را مسترد نداشته یا از طرف کلیه امضاء کنندگان موافقتنامه قبول نشده باشد امضاء کننده تلقی نمیشود.

(۲) هر یادداشتی که طبق ماده ۳۷ تسلیم میشود اگر دارای ملاحظات و مشخصاتی باشد تا زمانی که ملاحظات و مشخصات مزبور مسترد نشده یا از طرف کلیه

امضاء کنندگان موافقتنامه قبول نشده باشد رسمیت نخواهد داشت. برای گواهی مراتب باید امضاء کننده زیر که از طرف دولت متبوعه خود اختیار دارد موافقتنامه حاضر را که ضمايم يك تاده پیوست آنست امضاء بنماید.

این موافقتنامه در تاریخ ۲۷ فوریه ۱۹۵۳ بسه زبان انگلیسی و فرانسه و آلمانی که هر سه زبان بالسویه معتبر است تنظیم و در بایگانی دولت انگلستان تودیع گردید که دولت مزبور باید رونوشت آنرا بهر يك از دولت‌های امضاء کننده یا ماحق شونده تسلیم نماید.

برای بلژیک	برای کانادا	برای سیلان
برای دانمارک	برای فرانسه	برای یونان
برای ایران	برای ایرلند	برای ایتالیا
برای دوک نشین لیختن شتین	برای لوکزامبورگ	برای نروژ
برای پاکستان	برای اسپانیا	برای سوئد
برای سوئیس	برای اتحادیه جنوب افریقا	
برای انگلستان	برای ایالات متحده آمریکا	
برای یوگسلاوی	برای آلمان	

ضمیمه ۱

(یادداشت - متن زیر متن قسمت الحاقی ۳ بگزارش کنفرانس دیون خارجی آلمان میباشد که برای حصول وحدت معنی سه زبان تغییراتی در آن داده شده است توافق های تکمیلی که بوسیله امضاء کنندگان پس از ختم کنفرانس حاصل شده بعنوان ضمیمه جزء A تا E پیوست است) .

توصیه های توافق شده درباره تصفیه دیون آلمان و سایر مقامات کشوری

A - دیون آلمان

جمهوری فدرال آلمان که بعد از این حکومت فدرال نامیده میشود متعهد میشود که بدارندگان اوراق قرضه پیشنهاد پرداخت و انتقال وجوه زیر را بنماید:

۱ - ۷ درصد وام خارجی (Dawes) ۱۹۲۴ .

a - از اولین تاریخ کوپن پس از ۳۱ مارس ۱۹۵۳ بهره ای بمیزان $\frac{1}{3}$ ۰.۵٪ در سال برای اوراق قرضه آمریکا و ۰.۵٪ در سال برای سایر اوراق قرضه .

b - از اولین تاریخ کوپن پس از ۳۱ مارس ۱۹۵۸ وجه استهلاکی ۰.۳٪ برای اوراق قرضه آمریکا و ۰.۲٪ برای سایر اوراق بایستی به بهره فوق اضافه شده و با آن قسط سالانه را تشکیل دهد .

c - سررسید باید تا سال ۱۹۶۹ تمدید شود .

d - بهره های معوقه بایستی با ۰.۵٪ بهره ساده مجدداً احساب شده و حکومت فدرال بمیزان مجموع آن اوراق قرضه بیست ساله با بهره ۰.۳٪ و پس از پنج سال با قسط استهلاکی ۰.۲٪ منتشر سازد . در مورد اوراق قرضه ای که مربوط به بهره های معوقه و سررسید آن ۳۱ دسامبر ۱۹۴۴ بوده از ۱۵ آوریل ۱۹۵۳ ببعد پرداخت میشود و

اوراق قرضه مانده حساب منتشر نمیشود تا موقع وحدت آلمان که پرداخت این اوراق شروع خواهد شد .

۵ - شرایط قرار داد وام اصلی بجز آنچه در بالا مذکور است بایستی من جمیع الجهات رعایت گردد .

(f) - کلیه هزینه های اتفافی برای اجرای جرح و تعدیل های قراردادهای اصلی که فوقاً مذکور شده بعهده حکومت فدرال خواهد بود .

۲ - $\frac{1}{4} \cdot 0.5\%$ وام بین المللی (Young) ۱۹۳۰ .

(a) - از اولین تاریخ کوپن پس از ۳۱ مارس ۱۹۵۳ بهره ای بمیزان 0.5% در سال برای اوراق قرضه آمریکا و $\frac{1}{4} \cdot 0.4\%$ برای سایر اوراق قرضه .

(b) از اولین تاریخ کوپن پس از ۳۱ مارس ۱۹۵۳ وجه استهلاکی 0.1% در سال به بهره فوق اضافه شده و با آن قسط سالانه راتشکیل دهد .

(c) - سررسید باید تا سال ۱۹۸۰ تمدید شود .

(d) بهره های معوقه بایستی $\frac{1}{4} \cdot 0.4\%$ بهره ساده مجدداً حساب شده و حکومت فدرال میزان مجموع آن اوراق قرضه بیست ساله با بهره 0.3% در سال و پس از پنج سال با قسط استهلاکی 0.1% منتشر سازد . در مورد اوراق قرضه اینکه مربوط به بهره های معوقه و سررسید آن ۳۱ دسامبر ۱۹۴۴ بوده از ۱۵ آوریل ۱۹۵۳ ببعد پرداخت شروع خواهد شد .

(اکنون توافق شده است که جمله دوم پاراگراف ۲ (d) به این صورت درآید - در مورد اوراق قرضه ای که مربوط به بهره های معوقه و سررسید آن ۳۱ دسامبر ۱۹۴۴ بوده پرداخت اولین کوپن مربوط به بهره ۶ ماهه در اول ژوئن ۱۹۵۳ بعمل خواهد آمد)

اوراق قرضه مانده حساب منتشر نمیشود تا موقع وحدت آلمان که پرداخت این اوراق شروع خواهد شد .

e - سایر دیون مربوط به اوراق قرضه $\frac{1}{4}$ ۰.۵٪ وام بین‌المللی ۱۹۳۰ فقط بیول رایج کشوری قابل پرداخت است که اوراق قرضه در آن منتشر شده است . نظر بوضع فعلی اقتصادی و مالی آلمان موافقت شده است که مبنای محاسبه مقدار پول رایجی که بترتیب فوق قابل پرداخت میباشد عبارتست از هم ارز پول رایج کشوری که در آن اوراق منتشر شده به دلار آمریکائی با نرخهای از معموله در تاریخ انتشار اوراق . مبلغ اسمی دلار که به این ترتیب بدست می‌آید مجدداً با نرخ جاری روز اول اوت ۱۹۵۲ بیولهای رایج مربوطه تبدیل میشود . در صورت تغییر نرخ تبدیل هر یک از بیولهای رایج اوراق قرضه در اول اوت ۱۹۵۲ و تغییر ۰.۵٪ یا بیشتر از آن ببعده اقساطی که باید از آن تاریخ ببعده پرداخت شود در عین حالی که بیول رایج کشور منتشر کننده پرداخت میشود بایستی بر اساس پول رایجی که کمتر از هم تنزل یافته (به نسبت نرخ روز اول اوت ۱۹۵۲) محاسبه و نرخ تبدیل تاریخی که پرداخت مورد بحث باید بعمل آید بیول رایج کشور منتشر کننده تبدیل گردد .

f - شرایط قرارداد وام اصلی بجز آنچه که در بالا مذکور است بایستی من جمیع الجهات رعایت گردد .

g - کلیه هزینه های اتفاقی برای اجرای جرح و تعدیل های قرارداد های اصلی که فوقاً ذکر شده بعهده حکومت فدرال خواهد بود .

۳-۶٪ وام خارجی (Match) ۱۹۳۰ .

a - از اولین تاریخ کوپن پس از ۳۱ مارس ۱۹۵۳ بهره ای بنرخ ۰.۴٪ در سال .

- b - از اولین تاریخ کوپن پس از ۳۱ مارس ۱۹۵۸ وجه استهلاکی $\frac{1}{4}$ ٪ در سال به بهره فوق اضافه شده و با آن قسط سالانه را تشکیل میدهد .
- c - بهره های معوقه بایستی با نرخ ۰.۴٪ بهره ساده مجدداً حساب شود و در غیر این صورت مانند بهره های معوقه مربوط بوام (Voung) عمل خواهد شد .
- d - سر رسید باید تا سال ۱۹۹۴ تمدید شود .
- e - تا زمانیکه خدمت وام Match طبق مفاد طرح تصفیه حاضر اجرا میشود پرداخت بهره واقساط وام به کورن سوئد معادل مبلغی که باید به دلار پرداخت شود بنرخ روز سر رسید به بانک اسکاندینا و در استکهلم پرداخت خواهد شد .
- f - در موارد وام Match من جميع الجهات بجز در موارد جنبی عیناً مانند وام Voung رفتار خواهد شد .

۴-اوراق قرضه صندوق تبدیل obligations de la konversionskasse
حکومت فدرال متعهد میشود که در موارد اوراق قرضه و رسید های موقتی صندوق تبدیل پرداختهای زیر بعمل آورد :

- a - از اولین تاریخ کوپن پس از ۳۱ مارس ۱۹۵۳ بهره بنرخهای اصلی مقررده .
- b - از اولین تاریخ کوپن پس از ۳۱ مارس ۱۹۵۸ وجه استهلاکی ۰.۲٪ در سال به بهره های پرداختی فوق اضافه شده و جمعاً قسط سالانه را تشکیل خواهد داد .
- c - سر رسید این اوراق بایستی از سر رسید های فعلی تا ۱۷ سال تمدید شود .
- d - دو سوم بهره های معوقه که بنرخ اصلی مقررده محاسبه شده بایستی بخشوده شود . يك سوم بقیه بایستی با نرخ بهره و استهلاکی اوراق قرضه اصلی تبدیل بوام ثابت شود .

- e - شروط اصلی این اوراق قرضه من جمیع الجهات باید رعایت گردد .
- f - کلیه هزینه‌های اتفاقی برای اجرای جرح و تعدیل‌های قرارداد اصلی که فوقاً ذکر شد بعهده حکومت فدرال است .
- g - رسیدهای موقت و اوراق قرضه رایش مارک بنرخ ده به یک تبدیل به دو بیچ مارک خواهد شد .

۵- راجع به پاره‌ای دیون کوچک مربوط به Reichspost de la Reichsbank پول رایج خارجی بجز آنها که مشمول ضمیمه چهارم باشد بین حکومت فدرال و طلبکار مذکور خواهد شد .

۶- دیون آلمان Reichsbank و Reichs post و ایالت پروس به رایش مارک آلمان حکومت فدرال در پاسخ تقاضای نمایندگان طلبکاران متعهد میشود که :

a - طبق تقاضای آنها برای اجرای اصول رفتار ملی منافع و مزایا و جبران خسارات مربوط به اصلاحات پولی که در باره طلبکاران آلمانی قائل شده یا خواهد شد در باره آنها نیز قائل شود .

b - بطلبکاران خارجی حق استفاده از مساعدترین شروط در باره تبدیل و تصفیه دیون که در قوانینی که بعداً وضع خواهد شد برای طلبکاران آلمانی قائل میشود بدهد .

c - اگر قانون مذکور در پاراگراف b قبل از اول ژانویه ۱۹۵۴ وضع نشده یا شامل انواع دیون نگردد قبل از اول آوریل ۱۹۵۴ بانمایندگان طلبکاران خارجی مذاکرات را شروع کند در جریان این مذاکرات نمایندگان این حق را برای خود محفوظ میدارند که تصفیه خاصی را برای این دیون تقاضا نمایند .

تعهدات حاضر در باره کلیه دیون آلمان به رایش مارک Reichspost et Reichsbank

اجرا میشود .

خواه این تعهدات بصورت اوراق قرضه (اسناد خزانة داری سهام
Ablösunganleihen) باشد یا نباشد .

d - حکومت فدرال متعهد میشود که در مورد تعهدات ایالت پروس به رایش مارک
همان رویه را اعمال نماید .

E - اوراق قرضه خارجی که بوسیله ایالات (Länder) شهرداریها و مؤسسات
کشوری مشابه واقع در قلمرو حکومت فدرال تضمین یا صادر شده است .

۷- بدهکاران مربوطه بایستی مبالغ زیر را برای انتقال بحکومت فدرال بپردازند .

۱ - در مورد اوراق قرضه بجز اوراق قرضه ایالت پروس :

a - از اولین تاریخ کوپن پس از ۳۱ مارس ۱۹۵۳ - ۰.۷۵٪ از بهره اصلی مقرر
(حداقل ۰.۴٪ در سال و حداکثر $\frac{1}{4}$ ۰.۵٪ یا بهره مقرر در قرارداد اصلی اگر کمتر
از ۰.۴٪ باشد .

b - بهره بهمان نرخ برای کلیه بهره های معوقه (بجز بهره ای که شامل اوراق قرضه
سندوق تبدیل با توافق های مشابه میشود) این بهره بایستی تبدیل بوام ثابت شود .

c - از اولین تاریخ کوپن پس از ۳۱ مارس ۱۹۵۸ وجه استهلاکی ۰.۱٪ در سال
و در مورد وامهای بسر رسید سال ۱۹۶۸ و بعد از آن از ۳۱ مارس ۱۹۶۳ دودرصد در سال
به بهره های فوق اضافه شده و جمعاً قسط سالانه را تشکیل میدهد .

d - سر رسید این وامها بایستی برای ۲۰ سال از تاریخ سر رسیدهای فعلی
تمدید شود .

e - شروط قرارداد اصلی وام بجز موارد مذکور در فوق بایستی من جمیع الجهات
رعایت شود مگر اینکه در شرایط خاصی با طلبکار توافق شده باشد . هر گاه در مورد

بدهکار معینی جریانات غیر عادی استثنائی وجود داشته باشد بطوریکه نمایندگان طلبکاران قانع شوند که انجام تعهدات طبق قرار اصلی برای بدهکار غیر عملی است نمایندگان بدهکار و طلبکار می‌توانند با توافق یکدیگر اصلاحاتی را که لازم میدانند بعمل آورند .

e - اوراق قرضه‌ای به رایش مارک که خارج از قلمرو حکومت فدرال صادر و قابل پرداخت است بایستی به نسبت ده به یک به دو بیچ مارک تبدیل گردد . بهره آن نرخ اصلی مقرر خواهد بود بهره‌های معوقه بایستی با همان نرخ بهره بر همین اساس تبدیل بوام ثابت گردد . اوراق قرضه بایستی برای ۱۵ سال از تاریخ سر رسید تمدید شود و این اوراق با قسط مساوی سالانه قابل باز خرید است که سر رسید اولین قسط آن سر رسید اولین تاریخ کوبین در سال ۱۹۵۸ خواهد بود . وجوه مربوط به بهره و باز خرید بیول رایج کشوری که محل اقامت دارند اوراق قرضه است انتقال داده خواهد شد .

g - اشاره به قرارداد اصلی یا بهره اصلی قرارداد بایستی اشاره بقرار داد یا بهره اصلی قرارداد که بین طلبکاران و بدهکار هنگام اولین استقرض یا انتشار اوراق قرضه وجود داشته تلقی گردد مگر اینکه قبل از تاریخ ۹ ژوئن ۱۹۳۳ یا در آن تاریخ یا بعد از آن بعلت اعسار یا در معرض اعسار بودن بدهکار یا بعلت مذاکرات آزاد تبدیل شده باشد (که بعداً تبدیل واقعی نامیده میشود) مشروط بر اینکه :

(i) در موارد مورد اختلاف حق اتخاذ تصمیم با دادگاه حکمیت خواهد بود

و بعهد بدهکار است که ثابت نماید توافق آزادانه بعمل آمده است و

(ii) در مورد توافق‌هایی که اداره آلمانی حفاظت اموال دشمن یا شخص منصوبه

از طرف مقامات آلمانی نمایندگی طلبکار را داشته یا در مورد توافق‌های ناشی از صرف

قبولی پیشنهادیک جانبه بدهکار از طرف طلبکار بایستی توافق هائی فرض شود که آزادانه بعمل نیامده است .

در محاسبه بهره آینده و بهره معوقه طبق فرمول کلی نرخ اصلی مقرر به بایستی قرار گیرد . در مواردیکه تبدیل قطعی بعمل آمده نرخ بهره تبدیل شده بایستی منظور گردد مشروط بر اینکه نرخ تبدیل شده چه در مورد بهره معوقه و چه در مورد بهره آینده قابل تقلید نباشد مگر اینکه بدهکار ترجیح دهد که محاسبه بر مبنای نرخ اصلی مقرر طبق فرمول کلی بعمل آید .

(h) - کلیه هزینه های اتفاقی برای اجرای جرح و تعدیل های قرارداد های اصلی بعهده بدهکار است .

i - هر گاه در مورد بدهکار معینی مبلغ اصلی باقیمانده از مجموع اوراق قرضه ارزی ناچیز باشد بدهکار میتواند صرف نظر از محدودیت ها و مقررات پاراگراف d مربوط به تمدید دیون پیشنهاد کند که قبل از سر رسید تمام مبلغ دین و بهره های معوقه را بطور قطع تصفیه نماید .

(i) - کلیه سهام ثبتی که بوسیله دولت یا شهر یا شهرداری یا هیئت دولتی دیگری تضمین شده باشد بایستی طبق توصیه های توافق شده در باره تصفیه دیون طویل المده و متوسط المده آلمانی ناشی از معاملات سرمایه های شخصی (ضمیمه ۲) تصفیه گردد مشروط بر اینکه این تضمین طبق شروط بقوت خود باشد (ضمیمه ۷ مراجعه شود)

۲ - اوراق قرضه ایالت پروس .

حکومت فدرال از طرف عده ای Landar که اموال و اراضی که سابقاً متعلق بدولت پروس بوده متصرف شده اند بایستی پرداخت های زیر را بعمل آورد :

a - در مورد وجوه استهلاکی خارجی $6\frac{1}{3}\%$ اوراق قرضه دلاری مورخ ۱۵ سپتامبر ۱۹۳۹ مه بسر رسید ۱۵ سپتامبر ۱۹۵۱ و وجوه استهلاکی خارجی $6\frac{1}{3}\%$ اوراق قرضه دلاری مورخ ۱۵ سپتامبر ۱۹۲۷ بسر رسید ۱۵ اکتبر ۱۹۵۲.

i - حکومت فدرال اوراق قرضه دلاری جدیدی منتشر خواهد ساخت که اولین تاریخ کوپن اول آوریل ۱۹۵۳ و بمدت بیست سال و بهمان مبلغ اسمی اوراق قرضه معوقه با بهره 4% قابل پرداخت در هر شش ماه آوریل و اول اکتبر باشد. در اول آوریل ۱۹۵۸ وجه استهلاکی 1% در سال به بهره فوق اضافه شده و با آن قسط سالانه را تشکیل میدهد. مدیون میتواند اوراق قرضه را بوسیله قرعه کشی و بمبلغ اسمی بپردازد یا در بازار آزاد یا بنحو دیگری بخرد و میتواند تازمانیکه طبق قرارداد خدمت ادامه دارد استهلاك اضافی قائل شود.

(ii) کوپن‌های معوقه از انتشار قبلی که تاریخ آن از ۱۵ مارس ۱۹۳۳ تا ۳۱ دسامبر ۱۹۳۶ است برای مدت ۲۰ سال تمدید میشود و در رأس موعد تمدید شده 50% مبلغ آن بایستی در تاریخهای مشابه در سالهای ۱۹۵۳-۱۹۵۴-۱۹۵۵-۱۹۵۶ به دلار آمریکائی پرداخت شود.

(iii) کوپنهایی که سر رسید آن اول ژانویه ۱۹۳۷ یا پس از آن است پرداخت نخواهد شد تازمانیکه سر زمینهایی که سابقاً متعلق به پروس بوده و اکنون خارج از قلمرو حکومت فدرال است بحکومت فدرال ملحق شود که در آن زمان پرداخت این کوپن‌ها مورد مذاکره قرار خواهد گرفت.

(iv) کلیه هزینه‌های اتفاقی برای اجرای مفاد تصمیمات فوق بمعهده حکومت فدرال است.

B - در مورد $\frac{1}{4.4}$ / اوراق قرضه به کورن سوئد مربوط بوام ایالت لوبک Lübek بسال ۱۹۲۳ که در سال ۱۹۳۸ ایالت پروس تحویل گرفته است.

اوراق قرضه معوقه این وام که پرداخت آن برای اول مه و اول نوامبر ۱۹۴۴ آگهی شده بود در صورت ارائه دادن بنرخ روز شامل ۵۰٪ تخفیف از مبلغ اسمی و بدون پرداخت بهره معوقه خواهد بود .

۳ - دیون غیر اوراق قرضه (بجز دیون مشمول ضمیمه ۴).

شروط پاراگراف ۷ (i) در مورد خدماتی که از اول ژانویه ۱۹۵۳ شروع میشود... اجرا میگردد . در مورد تصفیه دعاوی بمارك مقررات ضمیمه چهارم موافقتنامه درباره دیون خارجی آلمان در نظر گرفته خواهد شد.

C - مقررات عمومی

۸- جریان اجرای این پیشنهادها.

(a) شروط پیشنهادها ممکن است روی اوراق قرضه موجود یا اوراقی که بجای آنها منتشر و روی اوراق یا رسیده‌های موقت جزء که برای بهره های معوقه منتشر میشود بسته بسهولت یا رسم معمول در بازارهایی که اوراق اصلی منتشر شده ثبت نمود . اوراق قرضه‌ای که شرایط روی آنها ثبت شده یا اوراق جدید باروش معمول بیبازار مطابقت خواهد داشت . بدهکاران بخرج خود مؤسسه بانکی مناسبی را برای اجرای جزئیات پیشنهاد مأمور خواهد ساخت . بدهکاران بمنظور تأمین حداکثر ترویج اوراق کلیه مقررات دولتی و بورس ها را رعایت و اجرا خواهند کرد .

شروط پیشنهاد .

(b) پیشنهاد در کشوری بعمل خواهد آمد که باشورای دارندگان اوراق قرضه

یا هیئتهای مشابه آن توافق شده باشد و بایستی لااقل مدت ۵ سال برای قبول آن از طرف دارندگان اوراق قرضه فرصت داده شود. بدهکار بایستی باعذر موجه مدت مزبور را تمدید نماید.

محفوظ ماندن حقوق

(c) هر گاه بدهکاری از اجرای تعهداتی که طبق موافقت نامه حاضر بعهده گرفته است امتناع ورزد طلبکار حق دارد بحقوق اصلی قراردادی خود استناد و رجوع نماید.

هزینه امانت داران و عاملین پرداخت

(d) هزینه و کارمزد عاملین پرداخت و حق الزحمه و هزینه امانت داران در آینده پرداخت و انتقال داده خواهد شد.

هزینه‌های دیگر

(e) نمایندگان طلبکاران این حق را برای خود محفوظ میدارند که کلیه مخارجی که بخاطر کنفرانس لندن متحمل شده اند از بدهکاران مربوطه وصول نمایند و تسلیم هر پیشنهادی از این بابت بایستی قبول شده از طرف بدهکار تلقی گردد. هیچیک از این مطالب مانع از این نمیشود که نماینده طلبکار را از پرداخت هزینه‌های مناسب و وصول آن از دارندگان اوراق قرضه یا طلبکار طبق روش معمول باز دارد.

اعتبار

(f) حکومت فدرال متعهد میشود که بر مبنای قانون تصدیق اعتبار که بتصویب پارلمان رسیده و در شرف اجرا است بمنظور استقرار جریان مناسبی برای معتبر شناختن اوراق قرضه ارزی آلمان آنچه در قوه دارد انجام دهد. این جریان باید هر چه زودتر منتهی تا اول فوریه ۱۹۵۳ در چند کشور طلبکار اجرا شود.

در مورد اوراق قرضه یا کوپن‌هایی که باید معتبر شناخته شوند هیچگونه پرداختی بعمل نخواهد آمد تا اینکه این اوراق یا کوپنها بهمین ترتیب معتبر شناخته شده باشند .

۹- شورای دارندگان اوراق قرضه با هیئتهای مشابه قبول این شروط را بدارندگان اوراق قرضه توجه خواهند نمود .

D-دعاوی ناشی از آراء دادگاه مختلط دعاوی

۱۰- اوراق قرضه دعاوی مختلط .

هیئت نمایندگی آلمان برای دیون خارجی از یکطرف و نمایندگان کمیته دارندگان آمریکائی اوراق برای اوراق قرضه دعاوی مختلط از طرف دیگر بشرح زیر توافق نموده‌اند :

حکومت فدرال آلمان به دولت آمریکا پیشنهاد مینماید که تعهدات آلمان راجع به اوراق قرضه دعاوی مختلط که بنفع اتباع آمریکا در سال ۱۹۳۰ توسط آلمان منتشر شده و پرداخت نگردیده بشرح زیر تصفیه شود و کمیته دارندگان اوراق به دولت آمریکا و افراد دارنده اوراق قبول شروط زیر را نوصیه مینماید .

۱- پرداخت مبالغ زیر از اول آوریل ۱۹۵۴ و در اول آوریل سالهای بعد در مدت معینه از طرف آلمان :

برای هر سال از پنچ سال اول	۳۰۰۰۰۰۰۰ دلار
» » بعد	» ۳۷۰۰۰۰۰۰
» از ۱۶ سال بعد	» ۴۰۰۰۰۰۰۰

پرداخت به دلار رایج آمریکا بدولت آمریکا توزیع بین دارندگان اوراق بعمل خواهد آمد .

۲ - بهر يك از اقساط پرداخت نشده از تاريخ سررسيد تا تاريخ پرداخت $\frac{3}{4}$ ٪ بهره تعلق ميگيرد .

۳- اوراق قرضه‌ای به دلار و بمبالغ و سررسيد های پرداختها در قبال تعهدات آلمان منتشر ميشود و بمحض انتشار مقدار متناسبی از اوراق قرضه دعوی مختلط ابطال و بحکومت فدرال مسترد خواهد شد .

۴ - شروط تصفيه در موافقت نامه دو جانبه ای بين آلمان و آمريکا درج خواهد شد . اجرای کامل اين موافقت نامه بوسيله آلمان و هر دولت جانشين آن و پرداخت مبالغ معينه بموجب اين موافقت نامه بايستی انجام تعهدات بوسيله جمهوری فدرال و هر دولت جانشين آن و انجام کامل هر يك از آنها تعهدات مربوط بخود را و اوراق قرضه منتشر راجع به آراء کمیسیون دعوی مختلط طبق موافقت نامه ۲۳ ژوئن ۱۹۳۰ منعقد بين آمريکا و آلمان از طرف اتباع آمريکا شامل گردد . مطالب مندرجه در نامه های متبادله مورخ ۲۳ اکتبر ۱۹۵۰ و ۶ مارس ۱۹۵۱ بين آدنائر صدر اعظم آلمان و کميسر های عالی متفقين يا در يادداشت دسامبر ۱۹۵۱ که بوسيله کمیسیون سه جانبه تعهد شده در صورت مغايرت از درجه اعتبار ساقط است .

۱۱- دعوی آلمان و يونان مربوط بداد گاه حکميت .

بين هيئت اعزامی يونان و آلمان در باره دعوی اشخاص ناشی از تصميمات داد گاه مختلط آلمان و يونان که پس از جنگ جهانی اول تاسيس شده تبادل نظر مقدماتی بعمل آمد که با مذاکرات بیشتری موضوع تعقيب شده و در نتيجه آن در صورتیکه تصويب شود بايستی در موافقت نامه های بين الدول گنجانده شود .

E-متفرقه

تصفيه های زيرين توصيه ميشود :

Crédit Le Higinson

۱۲- اعتبار

(a) صاحبان سهام برای تمام مبلغ سهام خودشان قبض دوساله از جمهوری فدرال دریافت دارند (زیرا مدت اصلی اعتبار که در سال ۱۹۳۰ اعطا شده دو سال بوده است) .

(b) سود تأخیر ممنوع است .

(c) شروط طلا ممنوع است .

(d) بقبوض جدید از تاریخ اجرای موافقت نامه بهره سالانه ای بنرخ $3\frac{1}{2}$ درصد تعلق میگیرد که هر ماهه و پیشکی قابل پرداخت است .

(e) سرمایه جنسی باید بصورت دویچ مارک که بنام اداره دیون آلمان در

Bank Deutscher Länder

تودیع میشود مجدداً تشکیل شود . این سرمایه معادل قبوض دویچ مارک بنرخ رسمی ارز محاسبه وبوسیله جمهوری فدرال آلمان به ۲۴ قسط مساوی ماهانه از تاریخ قبوض تقسیم گردد .

(f) صاحبان سهام در صورتیکه مایل باشند حق داشته باشند تمام یا قسمتی از قبوض خود را به دویچ مارکی که بنرخ رسمی تبدیل شده قبلاً دریافت دارند که در این صورت بمنزله انجام کامل تعهدات دلاری به استرلینگ خواهد بود . این پرداخت بایستی به انتخاب صاحبان سهام وهنگامی که قوانین و مقررات آلمان اجازه میدهد بعمل آید . هر پرداختی از این قبیل بایستی از سرمایه جنسی و تا حدودی که منافع نسبی صاحب سهم اجازه میدهد بعمل آید و مانده حساب باید مستقیماً از طرف حکومت فدرال به دویچ مارک پرداخت شود .

۱۳- بانك تصفیة بین المللی اعتبارات

(a) حکومت فدرال از تاریخ اول ژانویه ۱۹۵۲ از بابت بهره جاری دعاوی بانك تصفیة بین المللی سالانه مبلغ ۵۶۰۰۰۰۰۰ فرانك سویس بیانك مزبور خواهد پرداخت.
(b) با توجه پیرداخت قسط سالانه بانك موافقت نموده است که اعتبارات خود را تا ۳۱ مارس ۱۹۶۶ بمیزان فعلی نگاهدارد و نیز موافقت کرده است که تصفیة بهره های معوقه را تا تاریخ مزبور بتعویق اندازد .

برای ملاحظه متن کامل این قرار به ضمیمه جزء A مراجعه نمائید.

۱۴- دریافت های صندوق تبدیل (Konversions kasse) .

a - حکومت فدرال موافقت میکند که مسؤلیت پرداخت کامل وجوهی که توسط بدهکاران در سال بصندوق تبدیل پرداخت شده و طلبکاران از آن بابت ارزی دریافت نکرده یا بنحودیگری راضی نشده اند بیول رایج مربوطه بعهدہ بگیرد .
b - حکومت فدرال آلمان موافقت میکند که مسؤلیت پرداخت ۶۰٪ از وجوهی که توسط بدهکاران در اطریش - فرانسه - بلژیک و لوکزامبورک بصندوق تبدیل پرداخت شده و طلبکاران از آن بابت ارزی دریافت نکرده یا بنحودیگری راضی نشده اند بیول رایج مربوطه بعهدہ بگیرد .

c - حکومت فدرال قبل از پایان دسامبر ۱۹۵۲ درباره اجرای این تعهدات با نمایندگان طلبکاران مذاکره خواهد کرد .

۱۵ - تعهدات درباره دیون دولتی اطریش

طلبکاران در این باره نتوانستند توافقی حاصل نمایند و این مسئله در اولین فرصت موضوع مذاکرات بعدی خواهد بود .

۱۶- موافقت نامه بین بلژیک و جمهوری فدرال آلمان .

پیش نویس موافقت نامه بین بلژیک و آلمان در ۴ اوت ۱۹۵۲ تهیه شده است .

(بضمیمه جزء B مراجعه شود)

ضمیمه جزء A منضم بضمیمه یک

قراری بین جمهوری فدرال آلمان و بانک تصفیة بین المللی .

(متن این قرار جانشین طرح قرار مندرجه در ضمیمه یک پوست ۳ از گزارش

کنفرانس میباشد .)

دولت جمهوری فدرال بنمایندگی وزرای دارائی و اقتصاد حکومت فدرال و

وزرای آخر بنمایندگی آقای هرمان آبس (Hermann j.ABS) و بانک تصفیة

بین المللی بازل بنمایندگی آقای Roger Auboin مدیر عامل و جانشین رئیس .

در باره سرمایه گذاری فعلی بانک تصفیة بین المللی در آلمان قرارداد زیر را

منعقد مینمایند :

۱- دولت جمهوری فدرال آلمان از تاریخ اول ژانویه ۱۹۵۳ تا ۳۱ مارس ۱۹۶۶

سالانه مبلغ ۵۶۰۰۰۰۰۰ فرانک سوئیس در چهار قسط به بانک تصفیة بین المللی میپردازد

که سر رسید هر قسط انقضای هر سه ماه یعنی اول آوریل اول ژوئیه اول اکتبر و دوم

ژانویه خواهد بود.

۲- این پرداخت ها کلیه دعاوی بانک را راجع به بهره جاری بانضمام بهره

بهره های معوقه که در نتیجه سرمایه گذاری فعلی در آلمان بوجود آمده جبران مینماید

۳- پرداختها بحساب اشخاص زیم دخل بعمل خواهد آمد. هر گاه بانک تصفیة

بین المللی راجع به بهره ناشی از سرمایه گذاری در آلمان علیه اشخاص یا مؤسساتی

غیر از جمهوری فدرال دعاوی داشته باشد این دعاوی هنگامیکه پرداختها بموجب پاراگراف يك مذکور در فوق بعمل میآید به آلمان منتقل میشود .

۴- طبق مقررات مذکور در فوق بهیچوجه تصفیة موقتی فعلی وضع قانونی موجود را تغییر نمیدهد خصوصاً حقوق و تعهدات آلمان در باره سرمایه گذاری بانك تصفیة بین المللی در آلمان اضافه نخواهد شد .

۵- با توجه به پرداختهای مقرر در پاراگراف يك بانك تصفیة بین المللی قبل از اول آوریل ۱۹۶۶ پرداخت اصل مبالغی که در آلمان سرمایه گذاری کرده یا بهره های معوقه را تقاضا نخواهد کرد .

۶- متقابلاً برسمیت شناخته شد که این قرارداد جزء لاینفك موافقت نامه لندن در باره دیون خارجی آلمان و ضمائم آن میباشد و در تاریخ رسمیت یافتن موافقت نامه رسمیت مییابد .

۷- این قرارداد در دو نسخه اصلی تنظیم شد که یکی از آنها نزد وزیر دارائی آلمان در بن و دیگری نزد بانك تصفیة بین المللی در بازل بایگانی است .

بازل ۹ ژانویه ۱۹۵۳

(امضاء) اوبر آن

(امضاء) آبس

مدیر عامل جانشین رئیس

ضمیمه B جزء منضم بضمیمه يك

موافقت نامه بین بلژیک و جمهوری فدرال آلمان

(متن این موافقت نامه جانشین متن طرح موافقت نامه مندرج در ضمیمه B از

پیوست ۳ گزارش کنفرانس میباشد) موافقت نامه بین بلژیک و جمهوری فدرال آلمان

درباره تصفیة دعاوی بلژیک ناشی از اقساط سالانه مندرجه در موافقت نامه آلمان و بلژیک مورخ ۱۳ ژوئیه ۱۹۲۹ .

بلژیک از یکطرف و جمهوری فدرال آلمان از طرف دیگر در نتیجه مذاکراتی که در لندن هنگام کنفرانس بین المللی برای دیون خارجی آلمان بعمل آوردند با انعقاد موافقت نامه زیر موافقت نمودند :

ماده ۱

دولت جمهوری فدرال آلمان اعتراف میکند که در تاریخ ۱۰ مه ۱۹۴۰ مبلغی معادل ۱۰۷۸۵۶۸۳۵/۶۵ رایش مارک بابت اقساط سالانه مندرجه در موافقت نامه آلمان بلژیک مورخ ۱۳ ژوئیه ۱۹۲۹ به بستانکار حساب دولت بلژیک منظور و تا ۱۵ نوامبر ۱۹۳۶ بصندوق تبدیل پول پرداخت نموده است .
از طرف دیگر مبالغ زیر را بصندوق تبدیل پول پرداخت نکرده و طلب دولت بلژیک است .

(a) اقساط جزء ماهانه از اقساط سالانه بسر رسید از

۱۰ دسامبر ۱۹۳۹ تا ۱۰ مه ۱۹۴۰ به مبلغ ۱۰۸۳۳۳۳۳۳/۳۳

(b) اقساط جزء ماهانه از اقساط سالانه بسر رسید

۱۰ مه تا ۸ مه ۱۹۵۴ به مبلغ ۱۰۵۹۰۸۳۳۳/۳۴

مجموع ۲۲۴۵۹۸۵۰۲/۳۲

ماده ۲

از نظر تمایل بتوافق درباره تصفیة دیون مذکور در فوق جمهوری فدرال متعهد میشود که مبلغی معادل چهل (۴۰) میلیون دویچ مارک در پانزده (۱۵) قسط سالانه که سر رسید قسط در اول ژوئیه هر سال از سال ۱۹۵۳ تا ۱۹۶۷ میباشد بشرح زیر بپردازد

و دولت بلژیک متعهد میشود که قبول نماید .

۵ قسط سالانه از سال ۱۹۵۳ تا ۱۹۵۷ هر قسط ۲ میلیون دو بیچ مارک.

۱۰ قسط سالانه از سال ۱۹۵۸ تا ۱۹۶۷ هر قسط ۳ میلیون دو بیچ مارک.

دولت بلژیک موافقت مینماید که پرداختهای فوق را برای تصفیه نهائی و

قطعی دعاوی بلژیک تا تاریخ ۸ مه ۱۹۴۵ قبول نماید.

ماده ۳

برای هر یک از اقساط سالانه مذکور در فوق بایستی اوراق قرضه جمهوری فدرال به

دو بیچ مارک منتشر گردد و بیچ را بیچ بلژیک بنرخ رسمی *Banque Deutscher Lander*

در روز قبل از سر رسید اوراق قرضه انتقال داده شود. اوراق قرضه باید لا اقل تا اول آوریل

۱۹۵۳ بدولت بلژیک تحویل داده شود .

ماده ۴

به اوراق قرضه ای که در سر رسید پرداخت نشود بهره معادل ۳ درصد در سال بنفع

بلژیک تعلق میگردد .

ماده ۵

موافقتنامه حاضر تأیید و وسیله تأیید در بر و کسل مبادله خواهد شد . موافقتنامه

بمحض مبادله وسیله تأیید رسمیت خواهد یافت .

ماده ۶

موافقتنامه حاضر بدو زبان آلمانی و فرانسه تنظیم گردید و هر دو متن با سوبه

معتبر است . برای گواهی مراتب بالا سفرای فوق العاده امضاء کننده که مجاز به امضاء

نمودن هستیم امضای خود را زیر این موافقتنامه میگذاریم .

در تاریخ ۲۳ دسامبر ۱۹۵۲ در دو نسخه اصلی بزبان فرانسه و آلمانی در شهر بن تنظیم گردید .

از طرف بلژیک موتس MUUTS از طرف جمهوری فدرال آلمان - آبس ABS

ضمیمه جزء C منضم بضمیمه يك

مبادله اوراق قرضه وام خارجی پروس ۱۹۲۶ و ۱۹۲۷

هیئت اعزامی آلمان برای دیون خارجی .

۱۸-۲۴۳ DEL ۵۲/۵۱/۲۱۰۱/۳۸ .

رئیس کمیسیون سه جانبه برای دیون آلمان .

29 CheuStam place

London S. W. I.

آقای رئیس لندن مورخه ۲۰ نوامبر ۱۹۵۲

موضوع - تبدیل اوراق قرضه وام خارجی پروس ۱۹۲۶ و ۱۹۲۷

عطف بمکاتبات بین صدراعظم آلمان و کمیسرهای عالی متفقین در آلمان بتاريخ ۶ مارس ۱۹۵۱ این جانب تأیید مینماید که اظهارات هیئت اعزامی آلمان در کنفرانس دیون لندن بتاريخ ۱۲ مارس ۱۹۵۲ درباره حاضر بودن جمهوری فدرال آلمان بقبول مسؤلیت در مقابل طلبکاران وام خارجی $\frac{1}{4}\%$ پروس بسال ۱۹۲۶ و وام خارجی $\frac{1}{4}\%$ پروس بسال ۱۹۲۷ مفهوم و اثرش اینست که دیون مربوط بوامهای پروس باید در حدود مفاد مکاتبات مورخ ۶ مارس ۱۹۵۱ که جمهوری فدرال مسؤلیت آنرا بعهده دارد به مشابه تعهدات آلمان تلقی شود بادر نظر گرفتن اظهارات هیئت اعزامی آلمان قوه مقننه جمهوری فدرال آلمان مقررات زیر را در قانون معتبر شناختن

اوراق قرضه خارجی آلمان مورخ ۲۵ اوت ۱۹۵۲ منظور داشته است - صفحه ۵۵۳

BundsgestzbIatt I No. 35

پاراگراف ۷۴

تا زمانیکه مقررات دیگری وضع نشده جمهوری فدرال بایستی منتشر کننده

اوراق قرضه ارزی که بوسیله ایالت سابق پروس منتشر شده شناخته شود .

آقای رئیس خواهشمند است احترامات فائقه را بپذیرد .

امضا - هرمان آبس ABS

ضمیمه جزء D منضم بضمیمه یک

موافقت نامه راجع به تبدیل و تصفیه اوراق هزینه قرضه گلدمارک خارجی شهرداریهای

آلمان رئیس کمیسیون سه جانبه برای دیون خارجی آلمان .

آقای رئیس .

افتخار داریم به اطلاع شما برسانیم که هیئت اعزامی آلمان برای دیون خارجی

و کمیته انگلیس طلبکاران طویل المده و متوسط المده آلمان در مورد تبدیل و تصفیه

اوراق قرضه گلدمارک خارجی شهرداریهای آلمان بشرح زیر توافق نموده اند :

۱- توافق شده است که تصفیه و تبدیل اوراق قرضه رایش مارک پیش بینی شده

در پاراگراف ۷(۱) F) ضمیمه ۳ گزارش کنفرانس دیون - که در خارج منتشر شده

و قابل پرداخت است شامل وامهای شهرداریهای آلمان فدرال به گلدمارک یا به

رایش مارک با شروط طلا نمیشود .

۲- در اساس توافق شده است که اوراق قرضه وامهای گلدمارک یا رایش مارک

با شروط طلامر بوط بشهررداریهای آلمان در آلمان فدرال که دارای ماهیت خاص خارجی

هستند به دو بیج مارک تبدیل شوند به این نحو که گلدمارک با یک رایس مارک با شروط طلا مساوی با یک دو بیج مارک باشد. تعیین مشخصاتی که نشان دهنده ماهیت خاص خارجی این قبل اوراق قرضه باشد بایستی مقررات ناشی از مذاکرات پیش بینی شده در ملاحظات ماده ۴ پاراگراف ۳ پیوست چهار و ماده ۶ پیوست ۶ از گزارش کنفرانس دیون وفق دهد.

۳- تعهدات شهرداریهای آلمان در آلمان فدرال ناشی از این قبیل اوراق قرضه بگلدمارک یا رایس مارک با شروط طلا که دارای ماهیت خاص خارجی هستند بایستی طبق مفاد پاراگراف ۷ قسمت (۱) (a) تا (e) و (g) تا (j) از پیوست ۳ گزارش کنفرانس که به اوراق قرضه منتشره یا تضمین شده از طرف ایالات (Länder) شهرداریها یا هیئتهای عمومی مشابه در داخل قلمرو و جمهوری فدرال آلمان اشاره کرده - تصفیه شود تقاضا داریم توافق ما را بشرح فوق تصویب و متن این نامه را بمنزله ضمیمه جزء بضمیمه شماره یک موافقتنامه دیون الصاق فرمائید.

با تقدیم احترامات . . . .

امضا - هرمان آبس   امضا - نایمیر NIEMEYER

رئیس هیأت اعزامی آلمان   رئیس کمیته مذاکرات (A) در کنفرانس
دیون خارجی آلمان برای دیون خارجی .

ضمیمه جزء بضمیمه یک

توافق درباره تصفیه تعهدات .

Konversionkasse Für Deutsche Auslandsschulden

ناشی از پرداختهایی که از طرف بدهکاران در ناحیه سار - اطریش - فرانسه - لوکزامبورگ و بلژیک بعمل آمده است .

هیئت اعزامی آلمان برای دیون خارجی .

۲۴۳/۱۸ Del. ۳۸-۱۹۳۴/۵۲

به آقای اتونایمیر توسط شورای دارندگان خارجی اوراق قرضه .
آقای عزیز .

افتخار دارم که توافق حاصله در مذاکرات مورخ ۲۰ اکتبر و ۱۴ نوامبر
۱۹۵۲ خودمان را بشرح زیر تأیید نمایم .

در مورد اجرای تعهدات حاصله بموجب مفاد پاراگراف ۱۴ از پیوست ۳
گزارش نهائی کنفرانس حکومت جمهوری آلمان فدرال حاضر است که تعهدات

Konversionkasse für Deutsch Auslandschulden

را ناشی از پرداختهای بدهکاران در منطقه سارو در اطریش - فرانسه - لوکزامبورگ
و بلژیک بشرح زیر تصفیه نماید مشروط بر اینکه طلبکاران پول غیر آلمانی دریافت
نداشته و یا بنحو دیگری راضی نشده باشند .

۱ - دیون اوراق قرضه

۱ - بهره‌های معوقه .

باز خرید کوپنهای عرضه نشده در مورد پرداخت های بدهکاران به این ترتیب
بمعمل خواهد آمد :

(A) از ناحیه سار بطور کامل و از فرانسه - لوکزامبورگ و بلژیک بنرخ
۶۰٪ از پرداخت بدهکاران که باز خرید از سال ۱۹۵۳ تا ۱۹۵۷ بطریق زیر
بمعمل خواهد آمد .

کوپنهاییکه تا پایان سال ۱۹۴۱ موعده آنها رسیده در اولین تاریخ کوپن پس

از ۳۱ مارس ۱۹۵۳ .

کوپنهایکیکه در سال ۱۹۴۲ موعدها رسیده در اولین تاریخ کوپن پس از

۳۱ مارس ۱۹۵۴ .

کوپنهایکیکه در سال ۱۹۴۳ موعدها رسیده در اولین تاریخ کوپن پس از

۳۱ مارس ۱۹۵۵ .

کوپنهایکیکه در سال ۱۹۴۴ موعدها رسیده در اولین تاریخ کوپن پس از

۳۱ مارس ۱۹۵۶ .

کوپنهایکیکه در سال ۱۹۴۵ موعدها رسیده در اولین تاریخ کوپن پس از

۳۱ مارس ۱۹۵۷ .

(B) از اطریش بنرخ ۶۰٪ پرداخت بدهکاران که باز خرید در سال ۱۹۵۳

تا ۱۹۵۷ بشرح زیر بعمل خواهد آمد:

کوپنهایکیکه در سال ۱۹۳۸ موعدها رسیده در اولین تاریخ کوپن پس از ۳۱

مارس ۱۹۵۳ .

کوپنهایکیکه بین اول ژانویه ۱۹۳۹ و ۳۰ ژوئن ۴۰ موعدها رسیده کوپن

پس از ۳۱ مارس ۱۹۵۴ .

کوپنهایکیکه ژوئیه ۱۹۴۰ و ۳۱ دسامبر ۴۰ موعدها رسیده کوپن پس از ۳۱

مارس ۱۹۵۵ .

کوپنهایکیکه ژانویه ۱۹۴۲ و ۳۰ ژوئن ۴۳ موعدها رسیده کوپن پس از ۳۱

مارس ۱۹۵۶ .

کوپنهایکیکه ژوئن ۴۳ و ۸ مه ۱۹۴۵ موعدها رسیده کوپن پس از ۳۱

مارس ۱۹۵۷

۲- استهلاك

استهلاك كل مبلغ يا بوسيله بدست آوردن اوراق يا بوسيله پرداخت نقدی طبق پرداخت بدهکاران بطریق زیر بعمل خواهد آمد:

(A) از ناحیه سار بطور کامل .

(B) از طریق، فرانسه، لوکزامبورگ و بلژیک بنرخ ۶۰٪ پرداخت بدهکاران در پنج قسط مساوی سالانه که از اول ژوئیه ۱۹۵۳ شروع و پس از آن در اول ژوئیه سالهای بعد ۴ سال ادامه خواهد داشت . چنانچه حکومت فدرال آلمان در اول ژوئیه ۱۹۵۳ نتواند زمینه کلی از کل مبلغ استهلاك بدست آورد میتواند پرداخت را منتهی پس از تاریخ مزبور شروع نماید .

۲- دیون دیگر

در مورد پرداختهای نقدی اصول قسمت اول اجرا میشود یعنی در پنج قسط مساوی که از اول ژوئیه ۱۹۵۳ شروع و در اول ژوئیه هر سال تا چهار سال ادامه خواهد داشت .

چنانچه حکومت فدرال آلمان در اول ژوئیه ۱۹۵۳ نتواند زمینه کلی از کل مبلغ استهلاك بدست آورد میتواند پرداخت را منتهی شش ماه پس از تاریخ مزبور شروع نماید .

بمنظور بدست آوردن مبلغ کل تعهدات مورد بحث حکومت آلمان فدرال بوسیله آگهی از طلبکاران و بدهکاران تقاضا خواهد کرد که صندوق تبدیل را از هر نوع دعاوی تصفیه نشده یا پرداختی مطلع ساخته و کلیه مدارک خود را تسلیم صندوق مزبور بنماید .

بصندوق تبدیل در برلین دستور داده خواهد شد که تعهدات موعده رسیده را

برای اقدام مقتضی ثبت نماید .

۳ - مبالغ جزئی

حکومت فدرال آلمان ممکن است بصلاحدید خود مبالغ جزئی مربوط بدیون اوراق قرضه یا دیون دیگری را در مدت های کوتاهتری پرداخت نماید .
در صورتیکه تأیید فرمائید که پیشنهاد های مذکور در فوق بیان صحیحی از توافق حاصله بین ما میباشد و بنا بر این موضوع مکاتبات پیش بینی شده را تشکیل میدهد خیلی ممنون میشوم .

خواهشمندم احترامات فائقه را بپذیرد امضاء آبس ABS

شورای دارندگان خارجی اوراق قرضه

آقای آبس

با اظهار تشکر از نامه مورخ ۱۴ نوامبر شما در باره تصفیة دریافتی های صندوق تبدیل که در پاراگراف ۱۴ (z) گزارش کمیته A (پیوست ۳ گزارش کنفرانس ضمیمه يك موافقت نامه) به آن اشاره شده نظر اینجانب اینست که کلمات بالای صفحه ۲ (قسمت اول - ۱ (a) پاراگراف جزء يك) بایستی با عبارت

«bis Zum Ende des jahres 1941» am ersten auf der 31 mürz folgenden kupontermin

اصلاح شود و جمله اولین تاریخ کوپن پس از ۳۱ مارس معنی میدهد .

با در نظر گرفتن نکات بالا اینجانب با مفاد نامه شما موافقم .

با تقدیم احترامات

امضاء نایمیر

ضمیمه ۲

(یادداشت - متن زیر شامل متن پیوست ۴ گزارش کنفرانس دیون خارجی

آلمان میباشد که برای هماهنگی سه زبان در آن تغییراتی داده شده است. توافق‌های تکمیلی که پس از کنفرانس بین طرفین درباره این ضمیمه حاصل شده بعنوان ضمیمه جزء پیوست شده است).

توصیه‌های توافق شده برای تصفیه دیون متوسط‌المدت و طویل‌المدت آلمان ناشی از معاملات سرمایه‌های شخصی.

فهرست

- ماده یک - مقدمه .
- ماده دوم - تعاریف .
- ماده سوم - دیون تأمین شده.
- ماده چهارم - مبالغ معوقه از دیون.
- ماده پنجم - شروط تصفیه.
- ۱- اصول.
- ۲- دیون بیول رایج خارجی با شروط طلا.
- ۳- دیون بیول رایج آلمان با شروط طلا.
- ۴- بهره‌های معوقه.
- ۵- نرخ بهره‌های آینده .
- ۶- نرخ بهره در مواردی که تبدیل عملی شده .
- ۷- پرداخت بهره .
- ۸- پرداختهای استهلاکی .
- ۹- موعد رسیدن .

- ۱۰- پرداخت مجدد مبالغ جزئی اذ دیون .
- ۱۱- موارد دشواری .
- ۱۲- تأمین .
- ۱۳- نخبائر و وجوه استهلاکی .
- ۱۴- مقررات ارزی .
- ۱۵- امتناع مدیون .
- ۱۶- تعدیل شروط .
- ۱۷- امتیازات برای استفاده بدهکاران .
- ماده ششم - مقررات متفرقه درباره دیون .
  - ۱- پرداخت مجدد بیول رایج آلمان .
  - ۲- تغییر طلبکار .
  - ۳- تغییر بدهکار .
- ماده هفتم - تشریفات برای مذاکره درباره قرارداد های جدید .
- ماده هشتم - نمایندگی طلبکار .
- ماده نهم - کمیته حکمیت و میانجیگری .
- ماده دهم - هزینه های طلبکاران نمایندگان طلبکار و دیگران .
- ماده یازدهم - رسمیت یافتن .

ماده يك

مقدمه

این موافقت نامه شروط و تشریفات حاکم بر تصفیة دیون مندرجه در ماده ۳

زیر را تثبیت مینماید. موافقت نامه بخودی خود شروط دیونی را که شامل میشود تعدیل نمیکند بلکه بدین منظور تدوین شده که قراردادهای جدید بین هر بدهکاری و طلبکارانش طبق مفاد آن منعقد گردد. قراردادهای جدید بایستی حاوی شروط قرارداد های موجود باشد مگر اینکه در حدود مفاد این موافقت نامه بدهکار آنرا تعدیل نمایند.

ماده دوم

تعاریف

کلمات زیر که در هر جای این موافقت نامه استعمال شده باشد دارای معانی زیر میباشند مگر اینکه بامتن مغایرت داشته باشد.

قرارداد اصلی - قرارداد منعقد در زمانی که اولین دفعه وام دریافت شده.
قرار داد موجود - قرارداد اصلی مگر در مورد قراردادی که تابع تغییر یا تغییرات مؤثری گشته که در این صورت قرارداد موجود قرار دادیست که پس از آخرین تغییر مؤثر باقی مانده باشد.

تغییر مؤثر - هر تغییری که قبل از ژوئن ۱۹۳۳ یا پس از آن تاریخ در باره اعسار یا تهدید به اعسار مدیون در شروط قرار داد وام داده شده باشد مشروط بر اینکه:
(a) در هر مرافعه ای مربوط به اینکه آیا تغییر با مذاکرات آزاد صورت گرفته یا خیر بایستی چنین فرض شود که در مواردی که اداره آلمانی حفاظت اموال دشمن بنمایندگی طلبکار قراری راعرضه داشته یا قراری از صرف قبول پیشنهادیک طرفه بدهکار از طرف طلبکار ناشی شده این قرار آزادانه گذاشته نشده است.

(b) در هر مطلب مورد اختلاف بعهده بدهکار است که ثابت نماید تغییر مؤثر

بوده است.

(c) در مورد وامهای کلیسا هر تغییری بایستی مؤثر تلقی شود .
طلبکار - هر نماینده طلبکاری را که طبق مفاد ماده ۱۸ این موافقت نامه تعیین شده باشد در بر میگیرد .

آلمان - کلیه مناطق داخل آلمان رایش در اول ژانویه ۱۹۳۷

مقیم - ساکن بطور معمول (Mit Ewohntic hen Aufomthai toder sity)

برای شخصیت های حقوقی بایستی محل سکونتشان را در جمهوری فدرال آلمان یا برلین غربی فرض نمود مشروط بر اینکه در آن نواحی به ثبت رسیده باشد .

ماده سوم

دیون تأمین شده (مشمول موافقت نامه)

۱- موافقت نامه حاضر شامل هر نوع وام و اوراق قرضه یا غیر اوراق قرضه که خارج از آلمان منتشر یا تحصیل شده میباشد مشروط بر اینکه :

(a) وام قبل از ۸ مه ۱۹۴۵ تحصیل شده باشد .

(b) طبق قرارداد اصلی وام برای مدت پنج سال یا بیشتر گرفته شده باشد .

(c) بدهکار هر نوع شرکت تجارخانه بانک کلیسا مؤسسه خیریه یا هر مؤسسه

غیر دولتی باشد .

(d) بدهکار در اول ژانویه ۱۹۵۳ یا هر تاریخی بعد از آن که طلبکار تقاضای

تسلیم پیشنهاد تصفیه مینماید مقیم جمهوری فدرال آلمان یا برلین (غربی) باشد .

(e) وام بیول رایج غیر آلمانی یا بیول آلمان حاوی شروط طلا یا شروط پول

غیر آلمانی تعیین شده باشد .

۲- با وجود مقررات پاراگراف یک این ماده موافقت نامه حاضر بایستی شامل

- (I) انواع دیون زیر که محتاج بر رسیدگی جداگانه است بشود:
- (a) دیون مؤسسات عام المنفعه که در شهر برلین واقع شده و بوسیله برلین کنترل میشود.
- (b) دیونیکه بدهی بدهکار بطلبکاری است که بطور مستقیم یا غیر مستقیم مالک بدهکار است (بتعریف بدهکار مراجعه فرمائید. مترجم)
- (c) دیون مربوط بوامهائی که مبلغ اصلی آن با تسعیر بنرخ اول ژوئیه ۱۹۵۲ کمتر از چهل هزار دلار آمریکا بوده است.
- (d) دیون مربوط به موافقت نامه سویس و آلمان مورخ ۶ دسامبر ۱۹۲۰ و ۲۵ مارس ۱۹۲۳ (باصطلاح Schweizer Frankeengrundsschulden).

(ii) دیون تأسیسات مشترک برق سرحدی آلمان و سویس واقع در رن (Rhine) سهوام اوراق قرضه و دووام غیر اوراق قرضه که کمپانیهای آلمانی به دارندگان سویسی اوراق قرضه و سایر طلبکاران بدهکارند معوقه مانده است. نظر بملاحظات خاصی درباره اداره کردن تأسیسات مشترک برق در طول رن (Rhine) تصفیه این دیون مربوط بسایر اوراق قرضه است. باتوجه به این جریانات تصفیه نهائی (که توافق در باره آن فعلا غیر ممکن است) موکول بمذاکرات مستقیم بین سویس و جمهوری فدرال آلمان میگردد. در هر حال طلبکاران موافقت مینمایند که ضمن مذاکرات تصفیه تقاضای پرداختی بیش از ۵ میلیون فرانک سویس در سال برای ۵ سال اول بعد از اول ژانویه ۱۹۵۳ ننمایند.

۳- هیچ دینی نباید صرفاً بخاطر اینکه بدهکار جدیدی بوسیله اجرای قانون یا بنحو دیگری قبل یا بعد از ۸ مه ۱۹۴۵ مسؤل آن شناخته شده یا خواهد شد مستثنی باشد. مثلاً هر دینی که تابع قانون شماره ۲۷ کمیسیون عالی متفقین (تجدید

سازمان صنایع زغال و آهن و فولاد آلمان) باشد نباید به استناد اینکه واحد یا کمپانی جانشین مؤسسه قبلی مسئول آنست مستثنی شود .

۴- این موافقت نامه شامل اوراق قرضه یا کوپنهایی که طبق قانون معتبر شناختن مورخ ۱۹ اوت ۱۹۴۹ (Wirtschaftsgesetzblatt p.295) و قانون معتبر شناختن اوراق قرضه خارجی مورخ اوت ۱۹۵۲ محتاج بمعتبر شناخته شدن میباشد نمیشود مگر اینکه این قبیل اوراق قرضه یا کوپنها طبق مقررات این قوانین و موافقت نامه های بین الدول که ممکن است با کشور منتشر کننده درباره این قوانین منعقد گردید معتبر شناخته شود .

۵- مسئله دیون بانک مرکزی کشاورزی آلمان بعلت وجود عوامل مختلف بغرنج شده است . از نتیجه تقسیم آلمان وجوه بکار انداخته شده در آلمان شرقی فعلا قابل وصول نیست و به این علت مبلغ دینی که مشمول این موافقت نامه میشود بمبالغ گوناگونی که بوسیله مقررات موجود تثبیت شده است تقلیل یافته که پورسانتاژ (درصد) آن در هر مورد متفاوت و از ۲۰٪ تا ۶۷٪ و امه های معوقه میباشد نمایندگان آلمان اظهار نمودند که حکومت فدرال در حال حاضر قادر بتغییر این وضع که خصوصاً ناشی از مقررات مربوط بقانون تبدیل پول است نمیشود . آنها موافقت دارند که حکومت فدرال بایستی حتی الامکان برای تصفیه دیون بانک و پرداخت بهره واقساط استهلاکی طبق قوانین و مقررات مذکور در فوق تسهیلات لازم را فراهم نمایند نمایندگان طلبکاران این حق را برای طلبکاران محفوظ میدارند که هر اقدام مجازی برای تصحیح هر موضوعی که تصفیه تبعیضی و خصوصی بین طبقات مختلف طلبکاران تلقی نمایند بعمل آورند . بدیهی است بانک تعهدات خود را در قبال طلبکاران درباره دیون

ناشی از بدست آوردن اموال واقعه در آلمان شرقی بعهده گرفته و این تعهدات را هر وقت که اموال مزبور قابل وصول گردد اجرا خواهد کرد. مؤسسات دیگری نیز با وضع مشابه وجود دارند که همین اصول درباره آنها باید اجرا شود.

۶ - در مورد تصفیه وام بطاس در هر طرح تصفیه ای طبق موافقت نامه حاضر لازم است خصوصیات خاص این وام در نظر گرفته شود.

ماده چهارم

مبلغ معوقه دیون

۱ - مبلغ معوقه هر دینی عبارتست از اصل مبلغ پرداخت نشده و تمام بهره های پرداخت نشده که تا اول ژانویه ۱۹۵۳ به آن تعلق میگیرد. این بهره ها بایستی بهره ساده و بنرخ معینه در قرارداد موجود محاسبه شود و صرف نظر از اینکه سر رسید دین قبل از آن تاریخ فرارسیده یا خیر و صرف نظر از نتایج هر نوع قصوری که در اجرای قرارداد موجود قبل از آن تاریخ بعمل آمده است.

۲ - وجهی بموجب مفاد پاراگراف اول این ماده پرداخت نشده محسوب میشود که طلبکار صریحاً یا بطور ضمنی دریافت و قبول نکرده باشد. قبول اوراق قرضه رسید موقت یا وجه نقد بوسیله طلبکار از صندوق تبدیل در حکم پرداخت دین یا قسمتی از دین است که این چیزها از بابت آن قبول شده است.

ماده پنجم

شروط تصفیه

۱ - اصل.

هیچ تخفیفی در اصل مبلغ معوقه نباید داده شود.

۲ - دیون ارزی با شروط طلا .

(a) دلار طلا و فرانک سویس طلا .

در مورد دیون تصریح شده به دلار طلا یا فرانک سویس طلا این دیون بایستی بر اساس هر یک دلار رایج معادل یک دلار طلا و هر یک فرانک سویس رایج معادل یک فرانک سویس طلا محاسبه و قرارداد های جدید بایستی با دلار رایج با فرانک سویس رایج منعقد گردد .

(b) ارزهای دیگر با شروط طلا .

در مورد دیون دیگر با شروط طلا (به استثنای دیون پیول رایج آلمان با شروط طلا به پاراگراف ۳ در زیر مراجعه فرمائید) مبالغ بدهی بایستی فقط پیول رایج کشوری که در آن وام تحصیل شده یا اوراق قرضه منتشر شده (در زیر پیول کشور ناشر خوانده شده) قابل پرداخت باشد و مبلغ بدهی بنرخ ارز در تاریخ سر رسید پرداخت معادل دلار آمریکا محاسبه میشود به این ترتیب که مبلغ اوراق قرضه پیول کشور ناشر بنرخ معمول در تاریخ تحصیل وام یا نشر اوراق قرضه به دلار آمریکا تبدیل میشود . بهر صورت مبلغ پیول کشور ناشر که به این ترتیب بدست میآید نباید کمتر از مقداری باشد که در صورت محاسبه بنرخ ارز در تاریخ اول اوت ۱۹۵۲ بدست خواهد آمد .

۳ - دیون پیول رایج آلمان با شروط طلا .

(a) این اصل مورد قبول قرار گرفته که دیون مالی و رهنی به گلدمارک و به رایش مارک با شروط طلا چون ماهیت خاص خارجی داشتند بایستی بنرخ هر یک گلدمارک یا هر یک رایش مارک با شروط طلا معادل یک دویچ مارک تبدیل دویچ مارک شوند .

(b) تعریف مشخصاتی که تشکیل دهنده ماهیت خاص خارجی دیون فوق هستند موضوع مذاکرات بعدی خواهد بود (بضمیمه ۷ مراجعه فرمائید) هر دو طرف

در مورد این مسئله که در چه مواردی و به چه طریقی اصل فوق میتواند اجرا شود وضع خود را محفوظ میدارند .

اخذ تصمیم درباره انطباق راه حل های پیداشده با قوانین آلمان درباره اصلاحات پولی و تقسیم تحمیلات جنگ بعهده هیئت اعزامی آلمان است .

(c) مذاکرات مذکور در فوق بین يك هیئت اعزامی آلمان و نمایندگان اعزامی طلبکاران باید منتهی تا ۳۱ اکتبر ۱۹۵۲ بعمل آید .

۴- بهره های معوقه .

طبق مفاد پاراگراف ۶ در زیر دو سوم بهره های پرداخت نشده تا اول ژانویه ۱۹۵۳ بایستی تبدیل بوام ثابت و يك سوم بخشیده شود . بهره هایی که تبدیل بوام ثابت شده با اصل و وام پرداخت نشده اصل و وام جدید را تشکیل میدهند .

۵- نرخ بهره آینده .

طبق مفاد پاراگراف ۶ در زیر صرف نظر از تاریخ انعقاد قرارداد بموجب موافقتنامه حاضر بهره از تاریخ اول ژانویه ۱۹۵۳ بنرخ ۷۵٪ از نرخ بهره مذکور در قرار داد حاضر شروع میشود . نرخ جدید بهره در هر صورت نباید در مورد دیون اوراق قرضه از $\frac{1}{4}$ ۵٪ و در مورد دیون غیر اوراق قرضه از ۶٪ تجاوز نماید و همچنین نباید کمتر از ۴٪ باشد مگر در مواردیکه نرخ بهره پیش بینی شده در قرار داد موجود کمتر از ۴٪ باشد که در این صورت نرخ قرار داد موجود ملاک عمل است .

۶- نرخ بهره در مواردیکه تبدیل مؤثر بعمل آمده است .

درباره دینی که مورد تبدیل مؤثر واقع شده بدهکار باید یکی از شقوق زیر را انتخاب کند :

(a) کلیه بهره های معوقه پرداخت نشده بموجب قرارداد موجود تا اول ژانویه ۱۹۵۳ را تبدیل بوام ثابت نموده و از آن تاریخ بنرخ معینه در قرارداد موجود بهره بپردازد .

(b) بهره های پرداخت نشده را تبدیل بوام ثابت نموده و بهره های آینده را بپردازد مانند اینکه قرارداد اصلی هنوز بقوت خود باقی بوده و پاراگراف ۴۵ شامل آن میشده است .

۷- پرداخت بهره .

بهره برای مدتی که از اول ژانویه ۱۹۵۳ شروع میشود بایستی حداقل شش ماه بشش ماه قابل پرداخت باشد در مواردیکه قرار داد جدید تابعه از اول ژانویه ۱۹۵۴ منعقد نشده اگر بععلل موجهی پرداخت بهره مدت بین اول ژانویه ۱۹۵۳ و تاریخهای انعقاد قرارداد جدید را نتوان دفعتاً از بدهکار انتظار داشت بایستی تعدیل مناسبی بعمل آید .

۸- پرداخت های استهلاکی .

(a) اقساط استهلاکی بایستی سالانه از سال ۱۹۵۸ تا سال ۱۹۶۲ بنرخ يك درصد مبلغ اصل و از آن ببعده تا سر رسید بنرخ ۰.۲٪ مبلغ اصل پرداخت شود . پرداختهای استهلاکی برای هر سال پس از ۱۹۵۸ بایستی معادل بهره يك سال دیونی که در سالهای قبل مستهلك شده افزایش یابد به استثنای دیونی که طبق پاراگراف جزء (d) در زیر بوسیله پرداخت مستهلك شده باشد .

(b) پرداختهای استهلاکی باید در اولین تاریخ پرداخت بهره در هر سال بعمل آید اگر اولین تاریخ پرداخت بهره در سال ۱۹۵۸ با اول ژانویه مصادف نشود اولین

پرداخت استهلاکی باید برای مدت از اول ژانویه ۱۹۵۷ تا تاریخ پرداخت بهره محاسبه شود و همین اصل بایستی زمانیکه نرخ سالانه ۰.۲٪ ملاک عمل قرار میگیرد مراعات شود.

(c) تمام این قبیل استهلاکات بایستی در مورد تقلیل مبلغ اصل مراعات شود در مورد اوراق قرضه منتشره پرداخت‌های استهلاکی بایستی برای از جریان انداختن اوراق بوسیله آگهی قرعه کشی بقیمت اسمی یا صوری مراعات شود مگر اینکه بین بدهکار و طلبکاران طور دیگری توافق شده باشد.

(d) مادام که طبق قرارداد جدید خدمات ادامه دارد استهلاک اضافی بوسیله بدهکار بهر طریق امکان دارد منجمله بدست آوردن اوراق قرضه خواه در بازار آزاد یا بطریق دیگر.

۹- سررسید.

قرارداد جدید بایستی سررسید را کمتر از ده سال و بیشتر از ۲۵ سال از اول ژانویه ۱۹۵۳ تعیین نماید. و تاریخ سررسید جدید باید با توافق بدهکار و طلبکار تعیین شود. بدهکار بایستی نزدیکترین سررسید را در حدود مدت فوق هر کدام که از نقطه نظر اوضاع خاص خود عملی تر است پیشنهاد نماید. چنین در نظر گرفته شده است که برای سررسیدهای ۱۰ تا ۱۵ ساله یا در موارد استثنائی ۲۰ ساله با بدهکاران صنعتی بانکها از کلیساها موافقت شود و بهر حال مؤسسات عام المنفعه و صنایع اساسی میتوانند سررسید را به ۲۰ سال برسانند ولی در هیچ مورد بیش از ۲۵ سال ممکن نیست و در مورد دیون غیر اوراق قرضه سررسید معمولی باید ۱۰ سال باشد.

۱۰- پرداخت دیون جزئی.

در مواردیکه مبلغ پرداخت نشده دینی با مقایسه با اصل مبلغ وام خیلی ناچیز

یا ناچیز است صرف نظر از مفاد پاراگراف ۹ و ۸ این ماده میتوان برای زودتر پرداخت نمودن اصل و بهره های معوقه و خاتمه دادن بموضوع توافق نمود.

۱۱- موارد دشواری.

هر گاه جریانات غیر عادی به انضمام از دست دادن اموال و نظائر آن در خاک آلمان خارج از قلمرو جمهوری فدرال و برلین (غربی) در وضع مالی بدهکار طوری اثر نماید که تسلیم پیشنهاد برای قرار داد جدید طبق شروط معینه در این موافقتنامه برای وی غیر ممکن یا غیر عملی باشد نبایستی از توافق بین بدهکار و طلب کارانش بمنظور تعدیل لازمه از نقطه نظر وجود جریانات خاص اجتناب شود.

۱۲ - وثیقه.

طبق سایر مقررات قابل اجرای قانون مقررات موجود برای رهن تصرف و هر نوع وثیقه ای برای حفظ منافع طلبکاران باید بقوت خود باقی بماند ولی اگر وثیقه مندرجه در قرارداد موجود کم یا کیفی با اصل مبلغ دین یا با شرایط موجود هنگام عقد قرارداد جدید مطابقت نکند بدهکار باید تغییر کمی یا کیفی وثیقه را پیشنهاد نماید. وثیقه پیشنهاد از طرف بدهکار بهر حال باید کاملاً متناسب و برای طلبکار قابل قبول باشد. در نتیجه آسیب دیدن با دگرگونی کلی وثیقه بدهکار بایستی برای تأمین منافع طلبکار حداقل نامیزان تعهد اولیه اصلاحات لازمه را بعمل آورد. طلبکار میتواند وثیقه مناسبی یا تأمین قابل قبولی مطالبه نماید و بدهکار بایستی تهیه نماید.

۱۳ - ذخائر و وجود استهلاکی.

چون برداختهای استهلاکی فقط در سال ۱۹۵۸ و بانرخ نازل يك درصد شروع

میشود و در سال ۱۹۶۳ فقط به ۰.۲٪ افزایش مییابد بدیهکار بایستی سیاست مطمئنی را برای مستحکم ساختن وضع مالی خود تعقیب کند تا بتواند در سر رسید تعهدات خود در انجام دهد. بنابراین بایستی دربارهٔ مقررات اضافی برای استقرار ذخائر با جوه استهلاکی بین بدهکاران و طلبکاران مذاکره بعمل آید که طبق آن سالانه مبلغی معادل چند درصد از سود ویژه قبل از تقسیم یا بطریق دیگری که توافق حاصل شده باشد کنار گذاشته شود.

۱۴ - مقررات ارزی.

بدهکار بایستی اقدامات لازمه را طبق قوانین آلمان برای تهیهٔ ارز لازم بمنظور انجام کلیهٔ تعهدات خود بموجب قرارداد جدید بعمل آورد.

۱۵ - قصور بدهکار در پرداخت.

در صورت قصور بدهکار در پرداخت علاوه بر جرائم مقرر در قرارداد جدید طلبکار حق دارد برای مدت تأخیر بهره‌ای بنرخ مقرر در قرارداد موجود دریافت دارد.

۱۶ - تعدیل و شرط.

هیچ چیزی در این موافقت نامه نباید مانع از این شود که هر بدهکار با جلب موافقت طلبکار شرایط مساعدتری از شروط مندرجهٔ در این موافقتنامه بدست آورد.

۱۷ - امتیازات بنفع بدهکار.

طلبکاران تصور مینمایند امتیازاتی که بموجب این موافقت نامه داده اند منافع بدهکار را تأمین مینماید.

ماده ششم

مقررات مختلف مؤثر در دیون

۱- پرداخت بیول رایج آلمان.

هر بدهکاری بایستی بنا بتقاضای هر یک از طلبکارانش ترتیب پرداخت تمام یا قسمتی از دینی را بیول رایج آلمان بدهد.

۲- تغییر طلبکار.

بجز در مورد اوراق قرضه طلبکار میتواند تمام یا یک قسمتی از دعوای خود را بشخص دیگری که معمولاً مقیم خارج آلمان فدرال و برلین (غربی) است واگذار نماید مشروط بر اینکه:

(a) مقیم منطقه همان پول رایج باشد.

(b) هیچ تغییر در شروط تعهد ندهد.

(c) بطور غیر مستقیم یا مستقیم منجر به تصفیه آن نشود.

۳ - تغییر بدهکار.

مقامات کمیسیون ارز آلمان تقاضاهای بدهکار جدید آلمانی را مبنی بر قبول دین موجود و بمنظور تعویض وثیقه مورد گرو یا وثیقه جدید بانظر مساعد تلقی مینماید .

ماده هفتم

جریان مذاکرات درباره قراردادهای جدید

۱ - مفاد و جزئیات فنی مربوط بقرار دادهای جدیدیکه بین طلبکاران و

بدهکاران منعقد خواهد شد بایستی حاوی پیشنهاد تصفیه ای از طرف بدهکار باشد .

۲ - کلیه موافقت نامه ها قرارداد ها یا یادداشت های مشابه پیشنهاد شده در صورت تمایل طلبکاران بایستی از نظر شکل و مضمون بتصویب شورای حقوقی برسد .

۳ - هر بدهکاری موظف است قبل از ۳۰ ژوئن ۱۹۵۳ یا بفاصله شش ماه از تاریخ سکونت در جمهوری فدرال آلمان یا برلین (غربی) پیشنهاد مشروح تصفیه ای تهیه و تسلیم طلبکار خود نماید . طلبکار میتواند از بدهکار تقاضا نماید که در هر زمینه ای از پیشنهاد با او داخل مذاکره شود و بدهکار بایستی داخل چنین مذاکره ای بشود .

۴ - کلمه طلبکار که در پاراگراف ۲ و ۳ این ماده استعمال شده در مورد هر نوع اوراق قرضه نماینده طلبکاران که طبق ماده ۸ تعیین شده باشد معنی میدهد .

۵ - در مورد دیون اوراق قرضه ممکن است شروط تصفیه روی اوراق قرضه موجود نوشته شود یا اوراق قرضه جدیدی بجای اوراق موجود منتشر گردد و برای بهره های معوقه اوراق جدید یا رسید موقت جز که با اوراق قرضه قابل تعویض باشند منتشر شود . عملی ساختن هر یک از حقوق فوق منوط بسهولت کار و عرف بازاری است که اوراق قرضه در آن منتشر شده است . اوراق قرضه ای که شروط روی آن نوشته شده یا اوراق قرضه جدید بایستی باروش معمول در بازار مطابقت داشته باشد بدهکار بمنظور تضمین قابل معامله بودن اوراق بایستی بخرج خود مؤسسه بانکی مناسبی را برای اجرای تصفیه استخدام نموده و کلیه احتیاجات مقامات دولت و تضمینات لازمه برای بازار را تأمین نماید .

ماده هشتم

نمایندگی طلبکار

کمیته ها و سازمانهایی که هیئت های اعزامی آنان بمشابه نمایندگان گروه های

ملی مختلف طلب کاران در کنفرانس دیون خارجی آلمان شرکت کرده اند (این کمیته ها و سازمانها بعداً کمیته های طلب کار نامیده میشود) بایستی بشرط تصویب دولت های متبوعه خود اشخاص یا سازمانهایی برای بمیان گذاشتن امور تصفیه بین بدهکاران بخصوص و طلبکارانشان طبق این موافقت نامه تعیین نمایند یا خودشان اینکار را بعهده گیرند. در هر مورد خاصی نباید بیش از يك نفر نماینده یا يك سازمان نماینده تعیین شود به استثنای مواردیکه کمیته های طلب کار برای حفظ کامل حقوق دارندگان اوراق مختلف در مورد بدهکار بخصوص لازم بدانند که در این صورت برای هر يك از انواع اوراق قرضه نباید بیش از یک نفر نماینده یا سازمان نماینده تعیین شود. بدهکار آلمانی حق دارد که از کمیته های طلب کار تقاضا نماید که نمایندگانی تعیین نماید. شرکت در کنفرانس دیون نباید هیچکس را باهر سمتی از شرکت در مذاکراتیکه طبق این موافقت نامه بعمل میآید مانع شود.

ماده نهم

کمیته حکمیت و میانجیگری

۱ - حدود اختیارات .

بمنظور اجرای تصفیه بین بدهکاران فردی و طلبکارانشان بایستی يك کمیته حکمیت و میانجیگری تأسیس شود. وظیفه این کمیته اینست که در مواردیکه بدهکار و طلبکاران نمیتوانند در باره شروط پیشنهاد تصفیه توافق حاصل نمایند بین آنها حکمیت و میانجیگری نماید. هر يك از طرفین حق دارند موضوع مورد اختلاف را بکمیته احاله دهند. رأی کمیته برای طرفین لازم الاجرا است. بدهکار موظف خواهد بود شروط مندرجه در رأی را بطلبکاران خود پیشنهاد نماید. طلبکار موظف

خواهد بود این شروط را بپذیرد (بضمیمه جزء مراجعه شود) یا در مورد اوراق قرضه که دارندگان اوراق طبق مفاد ماده ۸ این موافقت نامه دارای نماینده هستند نماینده طلبکاران موظف است قبول پیشنهاد را بپذیرد و اوراق توصیه نماید. در مواردیکه نماینده طلبکاران طبق ماده ۸ تعیین شده حقوق طلبکاران ناشی از این ماده بایستی بوسیله نماینده اعمال شود.

۲- ترکیب .

کمیته بایستی مرکب از چهار عضو تعیین شده از طرف طلبکاران و چهار عضو تعیین شده از طرف بدهکاران باشد. کمیته میتواند در هر مورد بخصوصی و بتقاضای اکثریت اعضای خود یک عضو دیگر انتخاب نماید. رئیس باید از میان اعضای طلبکاران انتخاب شود. اولین رئیس باید عضو آمریکا باشد. برای هر عضو میتوان یک علی‌البدل تعیین نمود. هر یک از اعضای کمیته به انضمام رئیس یک رأی دارند.

۳- تعیین اعضاء .

اعضای کمیته بایستی بشرح زیر تعیین شوند :

(a) اعضای طلبکار بایستی بوسیله سازمانهای تعیین شده از طرف کمیته‌های طلبکار آمریکا انگلستان سوئیس و هلند تعیین شوند. بنا بتقاضای کمیته طلبکار کشوری که طلبکارانش مخصوصاً در مورد بخصوصی ذینفع هستند بایستی عضوی که بوسیله کمیته طلبکاران کشور تعیین شده بعنوان علی‌البدل جانشین یکی از این اعضاء گردد.

(b) اعضای بدهکار بایستی بوسیله رئیس هیئت اعزامی آلمان برای دیون

خارجی تعیین شود.

۴- جریان (تشریفات) .

کمیته میتواند سو کمیسیون هائی برای هر مورد بخصوصی تشکیل داده و اعضای موقتی برای حضور در آنها تعیین نماید.

طرز تسلیم دعاوی زمان و مکان تشکیل جلسات و ارسال اخطاریه و سایر امور مربوطه بجریان یا اداره کمیته یا سو کمیسیونهای آن بوسیله کمیته معین میشود .

۵- هزینه ها .

اعضای کمیته و اعضای موقت بایستی کلیه هزینه سفر و هزینه های جزئی که برای انجام وظیفه خود نموده اند به اضافه پاداشی که از طرف کمیته درباره صرف وقت برای انجام وظیفه تعیین میکند دریافت دارند. کلیه مخارجی که بوسیله کمیته یا اعضاء یا اعضای موقت آن در مورد هر مرافعه ای میشود بایستی بدهکار آلمانی مربوطه بعهده گیرد . در هر موردیکه کمیته یا سو کمیسیون مربوطه تشخیص دهد که مراجعه بکمیته از طرف طلبکار باحسن نیت توأم نبوده یا دادخواست بیمعنی است هزینه ها تا حدودیکه از طرف کمیته یا سو کمیسیون دستور داده میشود بعهده طلبکار است . کلیه مخارج دیگر کمیته و اعضای آن به انضمام پاداش اعضاء در مدت اشتغال به امور کمیته بوسیله تخمین یا طریق دیگری باید توسط بدهکار پرداخت شود.

ماده دهم

مخارج طلبکاران و نمایندگان طلبکاران و دیگران

۱- بدهکاران مشمول این موافقت نامه بایستی کلیه مخارج مربوط بکنفرانس دیون یا مربوط به اجرای کلی این موافقت نامه که بوسیله هر طلبکاری بعمل آمده بپردازد .

۲ - هزینه هائیکه توسط طلبکار درباره مذاکراتی که طبق ماده ۷ این موافقتنامه بین بدهکاری و طلبکارانش بعمل آمده پرداخت شده است بدهکار مربوطه بایستی بعهده بگیرد. این قبیل مخارج و پاداش ها در مورد دیون غیر اوراق قرضه به طلبکار و در مورد دیون اوراق قرضه به نمایندگان طلبکار که طبق ماده ۸ این موافقتنامه تعیین شده اند بایستی پرداخت شود.

۳- کلمه مخارج که در پاراگراف ۱ و ۲ این ماده استعمال شده شامل پاداش مناسب برای خدمات میباشد. هر اختلافی را درباره مناسب بودن یا نبودن مخارج قابل پرداخت بموجب این ماده میتوان به کمیته حکمیت و میانجیگری ارجاع نمود.

۴ - پرداخت های پیش بینی شده در این ماده نباید سدره یا مانع از این شود که هر نماینده طلبکاری مخارج اضافی نموده و آنرا از طلبکاران یا دارندگان اوراق قرضه وصول کند.

ماده یازدهم

رسمیت یافتن

هیچ پرداختی طبق شروط هر پیشنهاد تصفیه ای که بموجب این موافقتنامه بعمل آمده نباید قبل از رسمیت یافتن موافقتنامه بین الدول درباره دیون خارجی آلمان بعمل آید. معینا بدهکاران بایستی برای تهیه و تقدیم پیشنهاد های تصفیه طبق مفاد ماده ۷ این موافقتنامه به طلبکاران خود سریعاً اقدام نمایند و مذاکرات لازم را ادامه دهند و بعبارت دیگر کلیه اقدامات را برای تهیه پیشنهاد های جدید که در نظر گرفته شده بعمل آورند :

ضمیمه جزء از ضمیمه ۲

تفسیر پاراگراف دوم از قسمت اول از ماده نهم از ضمیمه ۲

۱۲ نوامبر ۱۹۵۲

کمیسیون سه جانبه دیون آلمان

آقایان محترم

مامتوجه سوء تفاهمی شده ایم که ناشی از معنی پاراگراف دوم قسمت اول ماده نهم پیوست چهارم گزارش کنفرانس دیون خارجی آلمان است. این پاراگراف بشرح زیر است:

رأی کمیته برای طرفین لازم الاجرا است. بدهکار موظف خواهد بود شروط مندرجه در رأی را به طلبکاران خود پیشنهاد نماید. طلبکار موظف خواهد بود این شروط را بپذیرد یا در مورد اوراق قرضه که دارندگان اوراق طبق مفاد ماده ۸ این موافقتنامه دارای نماینده هستند نماینده طلبکاران موظف است قبول پیشنهاد را بدارندگان اوراق توصیه نماید....

کلمات «این شروط را بپذیرد» موجب سوء تفاهم شده است. اگر بجای آن جمله «این شروط را بعلت تطابق آن با مفاد موافقتنامه برسمیت بشناسد» گذاشته شود تفسیر صحیح و روشن خواهد بود.

هر گاه کمیسیون سه جانبه در نظر بگیرد که پاراگراف دوم قسمت اول ماده نهم پیوست چهارم با تغییرات فوق که بشرح زیر است معنی صحیح خود را خواهد داشت موجب امتنان است.

رأی کمیته برای طرفین لازم الاجرا است. بدهکار موظف خواهد بود شروط مندرجه در رأی را به طلبکاران خود پیشنهاد نماید. طلبکار موظف خواهد بود این شروط را بعلت تطابق آن با مفاد موافقتنامه برسمیت بشناسد یا در موارد اوراق قرضه

که دارندگان اوراق طبق مفاد ماده ۸ این موافقت نامه دارای نماینده هستند نماینده طلبکاران موظف است قبول پیشنهاد را بدارندگان اوراق توصیه نماید .

دوستدار

امضاء - آبس

امضاء - لگت Leggett

رئیس کمیته مذاکرات B در کنفرانس دیون خارجی آلمان رئیس هیئت اعزامی آلمان برای دیون خارجی

ضمیمه ۳

(یادداشت - متن زیر عبارتست از متن پیوست ۵ بگزارش کنفرانس درباره دیون خارجی آلمان با تغییرات لازمه برای حصول هم آهنگی در سه زبان. توافقیهای متمم که درباره ضمیمه پس از ختم کنفرانس طرفین حاصل شده بعنوان ضمیمه جزء به آن الصاق شده است).

توصیه های توافق شده برای تصفیه دیون را کد :

موافقت نامه اعتبار آلمان در سال ۱۹۵۲ .

موافقت نامه منعقد بین کمیته ای نمایندگی مؤسسات بانکداری تجارسی و صنعتی در جمهوری فدرال آلمان و برلین غربی (که بعداً کمیته آلمانی نامیده نخواهد شد که این اصطلاح شامل هر مؤسسه یا هیئتی میشود که بعداً عهده دار انجام هر قسمت از وظایف آن مربوط به این موافقت نامه است گردد) بانك دویچر لاند (که شامل هر مؤسسه یا هیئتی میشود که بعداً عهده دار انجام هر قسمت از وظایف آن که مربوط به این موافقت نامه است گردد) و هر يك از کمیته های نامبرده در زیر (که بعداً بطور دسته جمعی کمیته بانکداران خارجی نامیده میشود) که این موافقت نامه را امضاء کند

یعنی کمیته‌هائی بنمایندگی مؤسسات بانکداری که در ایالات متحده آمریکا انگلستان و سوئیس مشغول کار هستند .

نظر باینکه

(۱) در جواب تقاضای کنفرانس هفت دولت منعقد در لندن بسال ۱۹۳۱ مبنی بر اینکه بانکداران خارجی طلبکار از آلمان بایستی اقدامات هم آهنگی برای تقویت حجم اعتباراتی که تا کنون به آلمان داده اند بعمل آورند و به اتکای اعلامیه کنفرانس مبنی بر اینکه بمنظور تقویت ثبات وضع مالی آلمان که از نظر منافع تمام دنیا دارای اهمیت اساسی است دولتهای ذینفع تاجائی که در قدرت آنهاست برای اعاده اطمینان حاضر به تشریک مساعی بودند موافقت نامدهای برای تقویت اعتبارات بانکی کوتاه مدت اعطائی به آلمان که در ۱۷ سپتامبر ۱۹۳۱ رسمیت یافت با طلبکاران بانکدار خارجی منعقد گردید .

(۲) تقویت اعتبارات بانکی کوتاه مدت بوسیله موافقت نامه‌های متوالی سالانه ادامه داشت که آخرین آنها (که بعداً موافقت نامه ۱۹۳۹ نامیده میشود) در ۳۱ مه ۱۹۴۰ منقضی میشد و در نتیجه بروز جنگ بین آلمان و انگلستان و متفقین طبق آن موافقت نامه بوسیله یادداشتی از طرف کمیته‌های نمایندگان طلبکاران بانکدار در آمریکا و انگلستان در ۴ سپتامبر ۱۹۳۹ خاتمه یافت .

(۳) پس از خاتمه موافقت نامه ۱۹۳۹ موافقت نامه‌های دیگری بین کمیته طلبکاران آمریکائی و بدهکاران مربوطه آلمانی در سال ۱۹۳۹ و ۱۹۴۰ برای ادامه تقویت اعتبارات بانکی که تا مدت مذکور در فوق (بابعضی جرح و تعدیلها و محدودیتها) مانند آنچه که طلبکاران یا بانکدار خارجی در آمریکا اعطا کرده بودند

منعقد شده ولی دومین موافقت نامه در ۳۱ مه ۱۹۴۱ منقضی گردیده .
(۴) پس از خاتمه موافقت نامه ۱۹۳۹ موافقت نامه های دیگری بین کمیته طلبکاران سوئیس و بدهکاران مربوطه آلمانی برای ادامه تقویت اعتبارات بانکی کوتاه مدت مذکور در فوق (با بعضی جرح و تعدیلها و محدودیتها) مانند آنچه که طلبکاران بانکدار خارجی در سوئیس اعطا کرده بودند منعقد شده ولی تمام این موافقت نامه تابحال منقضی گردیده است .

(۵) طبق شروط آخرین موافقت نامه از موافقت نامه های قبلی سررسید کلیه دیون ناشی از اعتبارات بانکی کوتاه مدت اعطائی به آلمان در انقضای موافقتنامه مربوطه است و سررسید کلیه این دیون (به انضمام دیون ناشی از اعتبارات اعطائی بجای اعتبارات کوتاه مدتی که مشمول يك یا چند موافقتنامه قبلی میشود) فرارسیده و از طرف بدهکار مربوطه (با بهره و سایر هزینه هاییکه تعلق گرفته یا خواهد گرفت) بیول رایج خارجی مربوطه قابل پرداخت شده و هنوز معوق مانده و قابل پرداخت است - به استثنای مواردیکه دیون مذکور تا بحال پرداخت شده یا بوسیله پرداخت یا جلب رضایت خواه بیول آلمان یا بیول دیگری تقلیل یافته است هنوز هیچگونه مقرراتی برای پرداخت بقیه این دیون بیول رایج مربوطه وضع نشده است .

(۶) مؤسسات بانکی تجارتنی و صنعتی در آلمان فدرال بوسیله کمیته آلمان از طلبکاران بانکدار خارجی خود تقاضا نموده اند که موافقتنامه ای برای تنظیم پرداخت دیون معوقه کوتاه مدت و استقرار وسائل اعاده شرایط عادی برای سرمایه گذاری در تجارت خارجی آلمان فدرال منعقد گردد و در جواب این تقاضا مقررات متناسبی فرموله و در این موافقتنامه گنجانیده شده است. کمیته بانکداران خارجی

موافقت نموده است که بطلبکاران بانکدار خارجی در کشورهای مربوطه خود الحاق به این موافقتنامه را توصیه نماید.

(۷) این موافقت نامه از طرف کمیته بانکداران خارجی به این شرط تنظیم شده است که حکومت جمهوری فدرال با مقامات مربوطه دیگری (بضمیمه جزء مراجعه شود) آنچنان قوانین و مقرراتی وضع کنند که برای اجرای مؤثر مفاد آن لازم است و قانون یا مقرراتیکه ناقض تعهدات این موافقتنامه باشد وضع نمایند و مخصوصاً با قوانین موضوعه بایستی نکات زیر را تأمین نماید:

(I) مؤسسات بانکی و تجارتي و صنعتی در جمهوری فدرال در مورد پرداخت یا دادن وثیقه بین طلبکاران بانکدار خارجی خود اعم از اینکه به این موافقتنامه ملحق شده باشد یا خیر هیچگونه تبعیضی قائل نشود.

(II) مؤسسات بانکی و تجارتي و صنعتی در جمهوری فدرال در سپردن وثیقه بین طلبکاران خواه در داخل جمهوری فدرال و طلبکاران بانکدار خارجی خود اعم از اینکه به این موافقتنامه ملحق شده باشند یا خیر هیچگونه تبعیضی قائل نشود (بضمیمه جزء مراجعه شود).

(III) از نقل و انتقالات غیر مجاز سرمایه جلوگیری شود. (بضمیمه جزء مراجعه شود).

(VI) کلیه مؤسسات بانکی و تجارتي و صنعتی در جمهوری فدرال (بضمیمه جزء مراجعه شود) که بنحوی از انحاء دینی دارند که مشمول این موافقتنامه میشود ملحق شوند و اکنون بشرح زیر توافق حاصل میشود:

۱- تعاریف .

در این قرارداد جملات آتی الذکر دارای معانی زیر میباشند مگر اینکه بامتن

مغایرت داشته باشد .

اعتبارات کوتاه مدت .

(I) کلیه قبولی ها سپرده های موعده دار مساعده های نقدی و یا هر نوع دین دیگری ناشی از موافقت نامه خاصی بیول رایج آلمانی که الحاق به آخرین موافقت نامه از موافقت نامه های قبلی از طرف بانک خارجی طلبکار عملی شده و دین مزبور در تاریخ این موافقت نامه تصفیه نشده است . ولی دیون ناشی از اعتبارات بانکی کوتاه مدت که بمؤسسات بانکی و تجار تی و صنعتی هر کشور دیگری خارج از قلمرو دولت آلمان در ۳۱ دسامبر ۱۹۳۷ داده شده مشمول این تعریف نیست مگر اینکه بانکداری یا مؤسسات بانکی یا صنعتی یا تجار تی یا شرکتی که معمولاً مقیم جمهوری فدرال باشد (بطوریکه بعداً تعریف میشود) در مورد این دین تعهدی داشته باشد . (خواه اصالتاً تعهد داشته باشد یا از طریق جانشین شدن یا ضمانت یا ظهر نویسی یا تضمین اعتبار) .

(ii) هر قبولی دیگر سپرده های موعده دار مساعده های نقدی و یا هر نوع اعتبار بانکی بیول رایج غیر آلمانی که در تاریخ این موافقت نامه معوق مانده و ناشی از ترتیب خاص اعتباری است که طبق مفاد هر يك از موافقت نامه های قبلی این دیون جانشین اعتبارات کوتاه مدت تابع آن موافقت نامه ها یا یکی از آنها شده یا بوسیله استفاده از بقیه اعتبار ثبت شده بموجب موافقت نامه های قبلی یا هر يك از آنها جانشین دیون مزبور شده است .

(iii) کلیه دیون مربوط به بهره متعلقه بدیونی که مشمول پاراگراف (i) و

(ii) میشود تا تاریخ و به انضمام تاریخ این موافقت نامه که در مورد آن بانک طلبکار

خارجی بایستی بتواند یا توانسته باشد حق انتخاب مصرحه در شرط (aii) را عملی کرده باشد .

(Iv) هر نوع دینی ناشی از هر نوع اعتبار بانکی که بوسیله تجارتهی ساختن اعتبارات کوتاه مدت طبق تعریف پاراگراف های (i) تا (ii) طبق مفاد شروط اعطا شده است «بدهکار آلمانی» .

(i) هر بانکدار مؤسسه بانکی یا مؤسسه تجارتهی یا صنعتی یا هر شرکتی که معمولاً مقیم جمهوری فدرال می باشد و در مورد اعتبارات کوتاه مدت مسئولیتی دارد ولی شامل شعب خارجی شرکتهای فرعی و وابسته به آن نمیشود مگر آنکه در باره اعتبارات اعطائی بشعب خارجی و شرکتهای فرعی و وابسته ارتباط آن بایک مؤسسه تجارتهی یا صنعتی یا شرکت آلمانی در موردیکه طبق موافقت نامه های قبلی مجاز شمرده شده اعلام گشته باشد . در صورت وجود چنین ارتباطی با این قبیل اعتبارات از هر جهت و از نقطه نظر این موافقت نامه مانند اعتبارات کوتاه مدت اعطائی به مؤسسه یا شرکت اصلی آلمانی رفتار خواهد شد .

(ii) هر یک از جانشینان بانکدار مؤسسه بانکی یا تجارتهی یا صنعتی یا شرکت بطوریکه قبلاً گفته شد .

(iii) هر بدهکار عادی آلمانی طبق توصیف موافقت نامه اعتباری بدهکاران عادی آلمانی مورخ ۱۹۳۲ بانک بدهکار آلمانی هر بدهکار آلمانی که شغل اساسی او بانکداری است . بدهکار تجارتهی یا صنعتی آلمانی هر بدهکار آلمانی که طبق تعاریف قبلی بانک بدهکار آلمانی یا بدهکار عادی آلمانی نیست .

جانشینان .

(i) هر شرکت کننده مقیم جمهوری فدرال که در نتیجه فوت انحلال تجدید

سازمان یاور شکستگی بدهکار آلمانی یا بدهکار سابق آلمانی در مورد اعتبارات کوتاه مدت مسئولیتی دارد .

(ii) هر کمپانی که معمولاً مقیم جمهوری فدرال است و تمام یا قسمتی از دارائی خود را از بدهکار آلمانی یا بدهکار سابق آلمانی مسترد داشته و بوسیله اجرای قانون یا بطریق دیگر در مورد اعتبارات کوتاه مدت مسئول شناخته میشود .

بانك طلبكار خارجی

هر بانکدار یا مؤسسه بانکی یا تجارتخانه یا شرکتی که معمولاً مقیم یکی از کشورهای نامبرده در مقدمه این موافقت نامه است و دین مربوط به اعتبار کوتاه مدت طلب او است که بهر صورت طبق شروط ۲۲ بلا شرط به این موافقت نامه ملحق شده باشد.

جمهوری فدرال

سرزمین های داخل جمهوری فدرال آلمان و منطقه غربی برلین در تاریخ موافقت نامه .

آلمان

متعلق بجمهوری فدرال بشرحی که گفته شد .

خارجی

متعلق بهر کشوری خارجی از سرزمین دولت آلمان در ۳۱ دسامبر ۱۹۳۷ .

تجارتخانه

فردی که بنام خود یا بنام تجارتخانه ای به امور بازرگانی مشغول است .

اعسار

هر جا که با اشاره به بدهکار آلمانی استعمال شده .

حالتی که بدهکاری بعلت احتیاج بدارائی نقدی قادر پیرداخت تمام دیون خود در سر رسید نباشد .

قراردادهای قبلی

موافقت نامه اعتبار آلمان از ۱۹۳۱ تا ۱۹۳۹ موافقت نامه اعتبار بدهکاران عمومی آلمان از ۱۹۳۲ تا ۱۹۳۸ - موافقت نامه را کد ماندن آلمان و آمریکا از ۱۹۳۹ تا ۱۹۴۰ و موافقت نامه های مربوط به اعتبارات کوتاه مدت طلب بانکهای طلبکار در سوئیس که بترتیب بنام

Das deutschkreditabkommen von 1940, 1942, 1941, 1943

1944

شناخته شده است .

ارزش صوری در مورد اعتبارات کوتاه معوقه

کل مبلغ اعتبارات کوتاه مدت طبق آخرین اطلاعات واصله به کمیته بانکداران خارجی مربوطه بمنظور محاسبه بیول آلمان بر اساس نرخ متوسط در جمهوری فدرال در اولین روز کار قبل از تاریخ محاسبه .

(۲) مدت موافقت نامه - (بضمیمه جزء مراجعه شود) .

مفاد این موافقت نامه مگر اینکه طور دیگری اعلام گردد . بایستی از روز سال ۱۹۵۲ رسمیت یابد و برای ۱۲ ماه از آن تاریخ بقوت خود باقی ماند . در موارد زیر کمیته بانکداران خارجی میتواند قبل از مواعد آنرا مقتضی سازد .

- (i) هر گاه در جمهوری فدرال استمهالی اعلام گردد که به تعهدات بدهکاران آلمانی مشمول این موافقت نامه در مقابل بانکداران طلبکار خارجی خللی وارد سازد .
- (ii) هر گاه در آینده تصمیمات بین المللی یا عملیات حکومتی در زمینه های مالی و سیاسی و اقتصادی و صنعتی بوجود آورد که بعقیده اکثریت کمیته بانکداران

خارجی اجرای این موافقت نامه جداً بنخطر افتد .

(iii) هر گاه کمیته بانکداران خارجی پس از جلب توجه کمیته آلمان

مشاهده نماید که یکی از شروط مندرجه در گزارش شماره ۷ اجرا نشده است .

۲- پایان یافتن موافقت نامه نباید بحقوق و تعهدات متعلقه طبق این موافقت نامه

مربوط بقبل از تاریخ خاتمه موافقت نامه لطمه ای وارد سازد . برای خاتمه دادن

بموافقت نامه باید یادداشت کتبی یا تلگرام یا رادیو گرامی (که تاریخ انقضاء در آن

قید شده باشد) از طرف اکثریت کمیته بانکداران خارجی امضا و برای بانك تصفیة

بین المللی و کمیته آلمانی ارسال شود . قصور در ابلاغ به کمیته آلمانی مانع از فسخ

موافقت نامه نمیشود .

۳- اعلام استمهال عمومی خارجی در جمهوری فدرال بهر شکل که باشد موجب

انقضای این موافقت نامه میگردد .

۳- نگهداری اعتبارات و غیره .

(۱) در مدت این موافقت نامه حق هر بانك طلبکار خارجی در مورد استرداد

اعتبارات کوتاه مدت که بمناسبت آن اعتبارات به این موافقت نامه ملحق شده است تا

انقضای این موافقت نامه معوق میماند به استثنای بانك طلبکار خارجی که بموجب یکی

از شروط این موافقت نامه زودتر از مدت محق بدریافت وجهی باشد . هر بدهکار آلمانی

بوسیله الحاق به این موافقت نامه موافقت مینماید که سر رسید کلیه اعتبارات کوتاه مدتی

که بمناسبت آن به این موافقت نامه ملحق شده در انقضای مدت این موافقت نامه فرا

رسیده و تمام آن به ارزش مربوطه قابل پرداخت است مگر آنکه قبلاً از انقضای موافقت نامه

بموجب یکی از شروط آن تخفیفی داده شده باشد .

(۲) نه اجرای این موافقت نامه نه هیچیک از مقررات آن نباید هیچیک از حقوق و تعهدات بانک طلبکار خارجی و بدهکار خارجی و بدهکار آلمانی وی را در مورد اعتبارات کوتاه مدت ناشی از موارد زیر را مخدوش سازد :

(i) هر عمل انجام شده یا نشده بوسیله بدهکار آلمانی بنفع بانک طلبکار خارجی در مدت زمان بین انقضای آخرین موافقتنامه از موافقتنامه های قبلی قابل اجرا در مورد اعتبارات کوتاه مدت مربوط و رسمیت یافتن این موافقت نامه .

(ii) اعمال هر قدرت و حقی بوسیله بانک طلبکار خارجی که در مدت مذکور در پاراگراف قبل برای وی میسر بوده است .

بانک طلبکار خارجی با الحاق خود به این موافقت نامه در مورد اعتبارات کوتاه مدت بایستی هر عمل بدهکار آلمانی را که طبق پاراگراف قبل بنفع بانک طلبکار خارجی انجام شده تصویب و تأیید شده تلقی نماید و این تصویب بایستی در زمان اجرای عمل مربوطه نیز نافذ تلقی گردد .

(۳) تصویب مقرر در جمله قبل شامل هیچیک از پرداختهای بدهکار آلمانی بیول آلمانی نمیشود بجز پرداختهایی که برای یا بحساب بانک طلبکار خارجی با رضایت او بعمل آمده است .

(۴) در مورد هر اعتبار کوتاه مدت یا قسمتی از آن که بانک بدهکار آلمانی طبق تبصره يك از ماده ۷ موافقت نامه ۱۹۳۹ (یا مقررات مشابه از موافقت نامه های بعدی) ملزم به دریافت Eigene wechsel یا ضمانت نامه از مشتری بوده این بانک بدهکار بمحض الحاق خود به این موافقت نامه بایستی Eigene wechsel جدید یا (به انتخاب بانک طلبکار خارجی) ضمانت نامه جدیدی برای بانک طلبکار خارجی تهیه نماید که تاریخ

آن قبل از تاریخ این موافقت نامه نباشد و هر طور که در تبصره مذکور (یا مقررات مشابه آن) پیش بینی شده آنرا ضبط یا برای بانک طلبکار خارجی ارسال دارد. این ضمانت نامه بایستی شامل تعهدی از طرف مشتری باشد که هر گاه بانک بدهکار طبق ماده ۱۰ داوطلبانه اعتبار کوتاه مدت مربوطه یا قسمتی از آن را بیپول رایج آلمان پرداخت نمود مشتری نیز هر طور و بهر شکل که بانک بدهکار تقاضا داشته باشد پرداخت نماید.

(۵) هر بانک بدهکار آلمانی یا بدهکار تجارتي یا صنعتی آلمانی موظف است هر سفته ای که بحساب او از طرف بانک طلبکار خارجی قبولی نوشته شده در سر رسید پرداخت نماید.

(۶) هر بانک طلبکار خارجی که از بابت اعتبار کوتاه مدت بیپولی غیر از پول کشور خودش طلبی داشته باشد میتواند با ارسال یادداشتی برای بدهکار آلمانی خود در دست این موافقت نامه مبلغ این اعتبار را بیپول کشور خود تبدیل نماید. این تبدیل بایستی در دفاتر بانک طلبکار خارجی و دفاتر بدهکار آلمانی عمل شود. مبلغ اعتبار کوتاه مدت بیپول جدید بایستی با مراجعه بنرخ متوسط رسمی تبدیل پول آلمان بیپول اصلی اعتبار و نرخ متوسط پول جدید بتاریخ یادداشت مذکور در آلمان محاسبه شود.

۴- تقلیل دیون (موقتاً غیر قابل اجرا)

هر بانک طلبکار خارجی حق دارد سه ماه پس از تاریخ این موافقتنامه و هر سه ماه پس از آن در مدت این موافقتنامه .: درصد از کل مبلغ اعتبار کوتاه مدت طلب خود را از بدهکار آلمانی در زمان رسمیت یافتن این موافقت نامه بعنوان پرداخت متوالی مطالبه نماید و این پرداختها باید بیپول رایج کشور بانک طلبکار خارجی بعمل آید.

حق دریافت کل مبلغ اعتبار کوتاه مدت بوسیله ... درصدممکن است با اجرای حق مطالبه پرداختهای جمعی متراکم در مورد اعتبارات کوتاه مدت که این يك یا چند بدهکار آلمانی است توسط بانک طلب کار خارجی بهر ترتیب که انتخاب کند اعمال گردد . بانک طلبکار خارجی مجاز است که حق مطالبه پرداخت را بهر دین بخصوص که بدهی هر بدهکار آلمانی است تخصیص دهد.

تبصره - برای نحوه پرداخت مقررات اضافی لازم است.

۵ - تجارتی ساختن مجدد

(۱) Bank Deutscher Lander بایستی گاه و بیگاه به بانکهای طلبکار خارجی آگهی دهد که چه پورسانتاژ معینی (که بعداً پورسانتاژ گفته شده نامیده میشود) از اعتبارات کوتاه مدت جمعی هر يك از بانکهای طلبکار خارجی که در تاریخ این موافقت نامه معوق مانده ممکن است مجدداً بصورت تجارتی درآید.

(۲) از آن بعد هر يك طلبکار خارجی میتواند ظرف ۳ ماه از تاریخ آگهی با بانکها یا مؤسسات دیگری در جمهوری فدرال (که طبق تعریف این موافقتنامه بدهکار آلمانی هستند یا میتوانند بدهکار آلمانی بشوند) برای افتتاح رشته های جدید اعتبار (بعداً اعتبارات جدید نامیده میشود) بمیزان پورسانتاژ گفته شده از اعتبارات کوتاه مدت جمعی قراری بگذارد.

(۳) بمحض انجام چنین قراری بانک طلبکار خارجی باید پیشنهاد خود را به اطلاع Bank deutscher Lander برساند که بمجرد پرداخت قطعی مبلغی مساوی با اعتبار کوتاه مدت معینه یا قسمتی از آن (که بعداً دین معینه نامیده میشود) که بدهی بدهکار آلمانی است (بعداً بدهکار معینه نامیده میشود) و بوسیله بانک طلبکار خارجی

معین شده اعتبارات جدید افتتاح شود. بجز در مواردیکه اعتبارات جدید نزد بانک آلمانی مجاز برای بازرگانی خارجی Aussenhandelsbank افتتاح شده باشد بانک (Bank deutscher Lander) اگر قانع نشده باشد که بدهکار جدید میتواند اختیار جدید را بمصرف صحیح برساند حق دارد با قرار مذکور موافقت ننماید.

(۴) هر گاه Bank deutscher Lander طبق مفاد بند قبل باقرار تجارتي ساختن مجدد موافقت نکند بانک طلبکار خارجی باید به بدهکار معینه ابلاغ نماید که دین معینه را بپردازد و بدهکار معینه باید هر چه زودتر توسط Bank deutscher Lander ترتیب پرداخت آنرا بیول رایج خارجی بدهد و به مجرد پرداخت اعتبار جدید برای استفاده مفتوح خواهد شد.

(۵) هر بانک طلبکار خارجی که در مقابل دین معینه وثیقه ای دریافت کرده است در صورت پرداخت قسمتی از آن بایستی به بدهکار معینه اطلاع دهد که در قبال آن پرداخت حاضر است قسمت متناسبی از وثیقه را آزاد سازد مگر آنکه وثیقه قابل تقسیم نباشد یا در موافقتنامه بین طرفین طور دیگری پیش بینی شده باشد.

بانک طلبکار خارجی در صورت قصور در اطلاع دادن بحق محق به تقاضای استرداد دین معینه نخواهد بود.

(۶) هر بانک طلبکار خارجی که طبق بند ۷ موافقتنامه اعتبار آلمان بسال ۱۹۳۱ اعتباری بحساب مشترك پرداخت کرده باشد یا در پرداخت آن شرکت داشته باشد و (طبق هر موافقتنامه بعدی که حقوق طرفین در مورد اعتبار مزبور بقوت خود باقی باشد) حق داشته باشد پرداخت جدا گانه ای را بحساب مشارکت خود مطالبه نماید مجاز نیست پرداخت دینی را که بدهی بدهکار تجارتي یا صنعتی آلمانی

است مطالبه نماید بدون اینکه در همان حال لا اقل پرداخت سهم مشابهی از دین بانك بدهكار آلمانی را در حساب مشترك مطالبه کند مشروط بر اینکه بانك بدهكار آلمانی به این موافقتنامه ملحق شده باشد .

(۷) هیچ سندیکائی نمیتواند از هیچیک از حقوق مندرجه در این ماده مربوط به هر بانك طلبكار خارجی استفاده نماید . هیچیک از مفاد این تبصره بحقوقی که هر يك از شرکت کنندگان در سندیکا بوسیله کناره گیری از سندیکا یا بوسیله توافق با آن مبنی بر تقاضای شخصی برای پرداخت دین معینه بموجب این ماده بدست آورده اند لطمه ای وارد نمیسازد .

(۸) از اعتبارات جدید باید فقط بوسیله سفته و بمنظور تأمین پول برای تجارت بین جمهوری فدرال و کشورهای دیگر استفاده شونده بمقصد تحصیل ارز یا بقصد تأمین پول برای کارهایی که بوسیله اعتبارات داخلی بهتر میتوان آنرا اداره کرد مشروط بر اینکه بانك طلبكار خارجی مجبور نباشد هر سفته ای را که مربوط بعمله غیر مجاز است یا بوسیله مقامات مربوطه کشور طلبكار خارجی رده شده قبول نماید یا معمول بانکهای این کشورها نباشد که با قبول اعتبار پول بدهند . هر گاه اشکالی در انطباق سفته ای با مقررات پیش گفته رخ دهد این اشکال بایستی با توافق بین کمیته بانکداران خارجی مربوطه و کمیته آلمان حل شود . تمام این قبیل سفته ها که در هر موقع معوق مانده بایستی در سر رسید بوسیله بدهكار آلمانی بیول اعتبار مربوطه نقداً پرداخت و اشکال موجود طبق مقررات این بند بر طرف شود . برای پرداخت نقدی که در اینجا به آن اشاره شده بدهكار آلمانی میتواند سفته جدیدی بدهد مشروط بر اینکه :

(i) سفته جدید در صورت امکان یک هفته قبل و لااقل چهار روز کار پیش از سر رسید سفته موعود رسیده به بانک طلبکار خارجی تسلیم شده و برای تعویض سفته موعود رسیده اختصاص داده شده باشد .

(ii) سفته جدید با مقررات این بند مطابق باشد.

(iii) بانک طلبکار خارجی سفته جدید و یا قبل از سر رسید سفته موعود رسیده قبول کرده باشد هر گاه سفته جدیدی که تسلیم شده از طرف بانک طلبکار خارجی بعلت عدم انطباق با مفاد این بند قبول نشده باشد بدهکار آلمانی ملزم است که در سر رسید وجه نقد تحویل دهد در این صورت بدهکار آلمانی میتواند بوسیله کمیته آلمانی بکمیته بانکداران خارجی مراجعه نماید و اگر این کمیته ها موافقت نمایند که سفته جدید با مفاد این بند مطابق است بانک طلبکار خارجی ملزم بقبول آنست .

(۹) اگر بانک طلبکار خارجی ظرف سه ماه از تاریخ اعلام پورسانتاژ معینه از تمام یا قسمتی از حقوق خود برای تجاری ساختن استفاده ننماید این حقوق ساقط میشود (بدون لطمه وارد ساختن بحق این بانک طلبکار خارجی برای تجاری ساختن که ناشی از اعلام پورسانتاژهای معینه بعدی باشد) .

(۱۰) (Bankdeutscher Landr) حداکثر کوشش خود را بکار خواهد برد

که مقدار معینی از معاملات مناسب برای تجاری ساختن مجدد در دسترس باشد .

(۱۱) هر بانک طلبکار خارجی که اعتبار جدیدی باز کرده و هر بدهکاری که اعتبار جدیدی بد و داده شده در مورد این اعتبارات جدید تابع کلیه مقررات این موافقت نامه خواهند بود و فرمهای الحاقی به آن بایستی با بانک طلبکار خارجی که دین

معینه مربوطه را دریافت میدارد مبادله گردد.

(۱۲) هر گاه بعقیده بانک دویچر لاند (Bank deutsches Lander) اعتبار جدیدی بمقدار کافی بنفع اقتصاد آلمان در دسترس نباشد بانک مزبور میتواند از بانک طلبکار خارجی تقاضا کند که آن مقدار از اعتبار جدید که در دسترس نیست در اختیار بانک دیگر یا مؤسسه بانکی یا تجارتي یا صنعتی دیگر در جمهوری فدرال بگذارد که این مؤسسه از طرف بانک طلبکار خارجی انتخاب و بتصویب بانک دویچر لاند رسیده باشد (مؤسسه مزبور باید بدهکار آلمانی بوده یا واجد شرایط بدهکار آلمانی شدن باشد) در این صورت اعتبار جدید اصلی بایستی باطل شده و اعتبار دیگری بهمان مبلغ جانشین اعتبار اصلی میگردد و بانک طلبکار خارجی و بدهکار جدید آلمانی در مورد اعتبار جدید تابع کلیه مقررات این موافقتنامه خواهند بود و فرمهای الحاق به آن بایستی مبادله گردد. اگر بانک طلبکار خارجی در انتخاب بدهکار جدید آلمانی با رضایت بانک دویچر لاند رقصور ورزد بانک مزبور میتواند بدهکار جدید آلمانی دیگری پیشنهاد نماید و اگر بانک طلبکار خارجی از قبول بدهکار جدید آلمانی که پیشنهاد شده امتناع ورزد طبق تقاضای بانک دویچر لاند منطقی بودن امتناع بانک طلبکار خارجی بایستی باتوافق بین کمیته آلمانی و کمیته بانکداران خارجی مربوطه تعیین شود و اگر این کمیتهها نتوانند توافق نمایند بایستی بوسیله کمیته حکمیت تعیین گردد.

۶- وثیقه

a-۱ در موردیکه

[i] بانک بدهکار آلمانی از هر یک از مشتریان خود وثیقه ای خواه عمومی یا شخصی (مشاع یا مفروز مترجم) (به انضمام ضمانت نامه ها) در مقابل اعتباریکه

دراختیار این مشتری گذاشته دریافت نموده باشد .

(ii) اعتبار اعطائی به این مشتری (خواهد در مقابل وثیقه باشد یا نه) ناشی از اعتبار کوتاه مدت بوده که بدهی بانك بدهکار آلمانی به يك یا چند بانك طلبکار خارجی باشد تمام این وثیقه یا سهم متناسبی از آن را تا زمانیکه در دست بانك بدهکار آلمانی است بایستی همان شروط و مقرراتیکه خودش وثیقه مزبور را گرفته امانت برای بانك طلبکار خارجی یا بانك های طلبکار خارجی نگهدارد . وجود این امانت مانع از این نخواهد شد که بانك بدهکار آلمانی طبق روش معمولی بانکی بر این وثیقه‌ها نظارت نداشته باشد .

(B) هر گاه وثیقه‌ای به اجرا گذاشته شود وجوه حاصله از آن باید بین بانك بدهکار آلمانی و بانکهای طلبکار خارجی هر چه زودتر تقسیم شود . این تقسیم باید طبق مقررات موافقت نامه ۱۹۳۹ که شامل این تقسیم میگردد بعمل آید .

(c) بانکهای بدهکار آلمانی تا هر وقت که برای حفظ منافع خودشان و بانکهای طلبکار خارجی بنظرشان لازم میآید بایستی دریافت وثیقه را از مشتریان خود تا مبلغ متناسبی ادامه دهند .

(D) هر بانك بدهکار آلمانی بایستی کتباً تأیید نماید که طبق مفاد این بند وثیقه‌هایی که در اختیار دارد از طرف بانکهای طلبکار خارجی نزد او امانت است و این نوشته را به بانکهای طلبکار خارجی خود تسلیم نماید و روی پرسش نامه‌های معمولی یا معین که بشکل واحدی با توافق کمیته آلمانی و کمیته‌های بانك داران خارجی تهیه شده در تاریخ های ۳۰ ژوئن و ۳۱ دسامبر اطلاعات زیر را به بانکهای طلبکار خارجی خود تسلیم نماید (j) پورسانت از تخمینی اعتبارات کوتاه مدتی که در

پاراگراف a این بند به آن اشاره شده و در مقابل آن وثیقه دریافت شده است (ii) جمع کل اعتبارات کوتاه مدت بدهی بانک بدهکار آلمانی به بانک طلبکار خارجی که این اطلاعات را دریافت میدارد (iii) ارزش تخمینی سهم متناسب بانک طلبکار خارجی از وثیقه‌های مذکور در قسمت (i) - (iY) جزئیات وثیقه‌ها و نوع آن‌ها و میزانی که برای تعهدات هر مشتری بخصوصی در اختیار گرفته شده .

۲- در مورد اعتبارات کوتاه مدت بحساب بدهکاران تجارتي یا صنعتی آلمان بدهکاران مزبور باید وثیقه‌های دوجانسه به نفع بانک طلبکار خارجی بشرح زیر تهیه نمایند :

(a) در مواردیکه واحدودیکه بدهکار تجارتي یا صنعتی آلمان بموجب مقررات آخرین موافقت نامه از موافقت نامه‌های قبلی که قابل اجرا درباره اعتبارات کوتاه مدت مربوطه میباشد متعهد به تهیه وثیقه میباشد بدهکار مزبور باید در مدت این موافقت نامه وثیقه‌ای با همان مشخصات و تا همان میزان تهیه نماید .

(b) در مواردیکه واحدودی که دادن وثیقه با کسب و کار بدهکار تجارتي یا صنعتی آلمان هم‌آهنگ بوده و دادن وثیقه وضع سایر طلبکارانش را بمخاطره نمی‌اندازد .

۳- بدهکار آلمانی باید بمجرد تقاضای هر يك از بانکهای طلبکار خارجی خود يك نسخه از آخرین ترازنامه مصوبه و خصوصیات دیگری از وضع مالی خود که بانک طلبکار خارجی منطقی بدان احتیاج دارد تسلیم نماید .

۴- هر بانک طلبکار خارجی میتواند برضایت بانک دویچر لاندنر هر وثیقه‌ای که در تاریخ این موافقت نامه در خارج از جمهوری فدرال وجود دارد و در مروط به اعتبارات

کوتاه مدت میباشد بفروش رسانده ووجه خالص حاصله از آنرا (پس از پرداخت مخارج فروش) بابت قسمتی از اعتبار کوتاه مدت مزبور باتصفیه آن محسوب نماید. مشروط بر اینکه تعهد نماید که بامناسب ترین شروط قابل حصول برفع بدهکار آلمانی عمل نماید.

۷- تغییر طلبکاران.

هر بانك طلبكار خارجی حق دارد تمام یا قسمتی از اعتبار کوتاه مدت را (i) به بانك طلبكار خارجی دیگر (ii) بهره شخص دیگر و تجارخانه یا شرکتهای که از این نقطه نظر بتصویب کمیته بانکداران خارجی کشور انتقال دهنده و کمیته آلمانی رسیده باشد انتقال دهد مشروط بر اینکه:

(a) این انتقال هیچ تغییری در شروط منضم به اعتبار یا قسمتی از آن ندهد (مگر باموافقت بدهکار آلمانی مورد بحث).

(b) بمجرد وقوع چنین انتقال فرمهای لازم بمنظور الحاق بایستی بین انتقال گیرنده و بدهکار آلمانی مبادله گردد.

(c) هر انتقالی از این قبیل به يك بانك طلبكار خارجی یا به شخصی تجارخانه یا شرکت دیگری در کشوری که از کمیته های بانکداران خارجی منوط بموافقت بانك دو پچر لاندن میباشد.

بمجرد وقوع چنین انتقالی و مبادله فرمهای الحاق انتقال گیرنده در مورد تمام یا قسمتی اعتبار انتقال داده شده بعینه دارای همان حقوق و تعهدات طلبکار اصلی خواهد شد.

۸- تغییر بدهکاران.

هر بانك طلبكار خارجی هر موقع در مدت این موافقت نامه میتواند با موافقت

بدهکار آلمانی (که باید قبلاً موافقت بانك دویچر لاند را جلب نماید) تعهدات مربوط به هر اعتبار کوتاه مدتی که دین بدهکار آلمانی است و بشرح بند ۵ اعتبار جدید نباشد به بانکدار یا مؤسسه بانکی تجارتي صنعتی تجارخانه یا شرکت دیگری در جمهوری فدرال (که بدهکار آلمانی است یا واجد شرایط بدهکار آلمانی شدن میباشد) منتقل نماید بمجرّد وقوع چنین انتقالی بانك طلبکار خارجی و بدهکار جدید آلمانی در مورد این اعتبار کلیه مقررات این موافقت نامه بوده و فرمهای الحاق مربوطه بایستی مبادله گردد.

۹- تمدید اعتبارات جدید.

۱- اگر بانك طلبکار خارجی در مدت این موافقت نامه بمنظور اداره امور مالی بازرگانی بین جمهوری فدرال و سایر کشورها با اعطای اعتبار جدیدی بیول رایج غیر آلمانی (که اعتبار جدید بشرح مذکور در بند ۵ نباشد) به هر بانك مؤسسه بانکی تجارخانه صنعتی یا تجارتي یا شرکتی تسهیلات بیشتری در معاملات ارزی که برای اقتصاد آلمان مفید باشد فراهم آورد هر اعتبار اصلی و بعدی که اعطاشود طبق مفاد این بند منجر بحق استرداد مبلغی معادل ۰.۳٪ اعتبار مذکور در هر سه ماه میگردد. هر اعتبار جدیدی از این قبیل تابع این موافقت نامه نخواهد بود.

۲- در این بند کلمه فراهم آوردن شامل قبولی نوشتن سفته اعطای مساعده نقدی و در مورد اعتبار تأیید شده افتتاح اعتبار مزبور است.

۳- حق استرداد مذکور در فوق ممکن است بوسیله بانك طلبکار خارجی با اجرای آن در مورد اعتبارات کوتاه مدت یا قسمتی از آن که بدهی يك یا چند بدهکار آلمانی وی میباشد به انتخاب او اعمال گردد.

۴- بمجرد فراهم شدن چنین اعتباری بانك طلبكار خارجی باید یادداشتی بدهكار یا بدهكاران آلمانی که در مورد اعتبارات کوتاه مدت آنان یا قسمتی از آن پیشنهاد اعمال حق استرداد را بشرح فوق مینماید تسلیم نماید و مقارن آن رونوشت یادداشت مزبور را با خصوصیات اعتبار جدید و فراهم شدن آن به بانك دویچر لاند ارسال دارد هر بدهكار آلمانی موظف است هر چه زودتر بوسیله بانك دویچر لاند ترتیب استرداد نهائی مبلغ مندرجه در یادداشت طلبكار را به ارز بدهد.

۵- مقررات تبصره های ۶ و ۷ از بند ۵ بایستی جزء این بند محسوب شود.

۶- اگر بدهكار آلمانی در اجرای یادداشت استرداد با سرعت مناسبی قصور ورزد بانك طلبكار خارجی طبق شروط پیش گفته حق دارد حق استرداد یا قسمتی از آن را در باره اعتبار کوتاه مدت دیگری اعمال نماید.

۱۰- استرداد بیول آلمان.

۱- هر بدهكار آلمانی میتواند طبق تقاضای بانك طلبكار خودش ترتیب استرداد اعتبار کوتاه مدت بخصوصی یا قسمتی از آنرا بیول آلمان به ترتیبی که بعداً مقرر میگردد تا حدودی که بدهكار مزبور ممکن بوده بموجب دستور (۶۵۰) کمیسیون بانکی متفقین مورخ ۲۶ ژوئن ۱۹۵۰ به بانك دویچر لاند در ۲۴ مه ۱۹۵۲ داوطلبانه اقدام به استرداد نماید بدهد.

۲- تبدیل پول خارجی بیول آلمانی بایستی بانرخ متوسط رسمی در جمهوری فدرال بتاریخ يك روز کار قبل از تاریخی که پرداخت بیول آلمان واقعاً صورت گرفته محاسبه شود.

۳- هر پرداختی از این قبیل بایستی بمجرد قبولی بانك طلبكار خارجی استرداد

نمائی مبلغ ارزی اعتبار کوتاه مدت یا قسمتی از آن که طبق مفاد ماده ۲۴ این فصل تبدیل شده بشمار رود .

۴- مانده‌های حساب بیپول آلمان که ناشی از استرداد اعتبارات کوتاه مدت طبق مقررات این فصل یا فصل ۸۱۱ میباشد بایستی طبق مفاد هر يك از قوانین دستورها دیر کتیوها و پروانه‌های (به انضمام پروانه های عمومی یا مخصوص صادره بوسیله بانک دویچر لاند) متفقین که در تاریخ ۲۴ مه ۱۹۵۲ در جمهوری فدرال مجری است یا بطریق دیگری که بانک دویچر لاند اجازه داده باشد قابل انتقال باشد . در هر صورت هیچیک از مقررات بانک دویچر لاند در مورد انتقال و مصرف مانده‌های حساب بیپول آلمان نباید نسبت بحقوقی که بموجب قوانین دستورهای دیر کتیوها و پروانه‌های مذکور در فوق برای طلبکاران ایجاد شده نامساعدتر یا موجب محدودیت بیشتر حقوق آنان شود.

۱۱- هزینه‌های کارمزد و بهره .

از تاریخ این موافقت نامه تمام هزینه های نزولی و کارمزد طبق روش معمول بانکی به انضمام تمسیر بایستی قبلاً پرداخت شود و بهره بیپول رایجی که اعتبار مربوطه داده شده ماهانه پرداخت گردد . بسیار پسندیده است که هزینه های کارمزد و بهره بیش از حد معمول نباشد و اگر بین بانک طلبکار خارجی و بدهکار آلمانی نسبت بمبلغ آن اختلافی پیش آید ممکن است موضوع بیانک‌های مرکزی مربوط آنان ارجاع شود .

A-۱۱- بهره‌های معوقه .

بهره اعتبارات کوتاه مدت بنرخ ۴٪ در سال برای مدت از تاریخ آخرین پرداخت بهره بیانک طلبکار خارجی یا از تاریخ انقضای آخرین موافقت نامه از

موافقت نامه های قبلی (هر کدام که مؤخر باشد) تا تاریخ این موافقت نامه بایستی به انتخاب بانك طلبکار خارجی مربوطه .

(i) از تاریخ این موافقت نامه به اصل مبلغ اعتبار کوتاه مدت مربوطه اضافه شده و بمنظور الحاق به این موافقت نامه و مقاصد دیگر جزئی از آن بشمار رود .

(ii) معوق مانده و در انقضای این موافقت نامه بیول رایج خارجی قابل پرداخت شود مشروط بر اینکه در زمانی قبل از انقضای این موافقت نامه تمام یا قسمتی از بهره های معوقه طبق مقررات فصل ۱۰ بیول رایج آلمان به بانك طلبکار خارجی پرداخت شود) تبدیل شده بنرخ متوسط رسمی در جمهوری فدرال بتاریخ يك روزگار قبل از تاریخی که پرداخت واقعاً صورت گرفته است) .

هر بانك طلبکار خارجی بمجرد تسلیم یادداشت بیدهکار آلمانی خود در مورد الحاق به این موافقت نامه بایستی در عین حال بدهکار خود را از انتخاب خود مطلع سازد و اگر این انتخاب به اطلاع بدهکار نرسد چنین تلقی میشود که طلبکارش (i) را انتخاب کرده است .

۱۲ - سرشکن کردن پرداختها و وثیقه ها توسط بانك های آلمانی .

(۱) هر گاه بدهکار آلمانی که هم بديك بانك طلبکار خارجی وهم به يك بانك بدهکار آلمانی دینی داشته باشد معسر شده یا قرار مصالحه با ترتیب مشابه دیگری با تمام یا عده ای از طلبکاران خود داده باشد یا ظرف مدت این موافقت نامه یا سه ماه پس از آن ورشکست اعلام شده باشد بانك بدهکار آلمانی بایستی کلیه وجوهی که ظرف چهار ماه قبل از وقوع حادثه و کلیه وثیقه هائی که ظرف مدت این موافقت نامه از بدهکاران آلمانی دریافت نموده بانك طلبکار خارجی سرشکن نماید .

(۲) مدیر تصفیه در مورد ورشکستگی (Konkursverwalter) هر صاحب منصب آلمانی مسئول مصالحه یا ترتیب دیگری بطوریکه قبلاً گفته شد و بانک بدهکار آلمانی بایستی تمام بانک‌های طلبکار خارجی ذینفع را از هر گونه پرداختی که شده کاملاً مطلع سازد.

۱۳ - ابقاء مسئولیت ضمانت کنندگان و غیره.

(۱) هیچ ضمانت کننده‌ای بپشت نویسی یا بیمه کننده اعتباری در جمهوری فدرال در مورد اعتبار کوتاه مدتی نمیتواند به اتکاء یا در نتیجه این موافقت نامه زمه خود را از مسئولیتی که در نتیجه ضمانت پشت نویسی یا بیمه بعهد گرفته بعلت تعلیق یا هر تغییری در شکل اعتبار کوتاه مدت یا قسمتی از آن (به انضمام تغییرات مقرر در فصل ۱۹) بری سازد و هیچ بدهکاری در جمهوری فدرال که مطلقاً یا احتمالاً در مورد اعتبار کوتاه مدتی تعهدی دارد نمیتواند به اتکاء و یا در نتیجه این موافقت نامه بعلت پرداخت قسمتی از دین خود بوسیله شخص ثالثی یا بعلت هر تغییری در شکل اعتبار کوتاه مدت یا قسمتی از آن زمه خود را بری سازد. اگر دین بدهکار آلمانی تضمین شده باشد، یا اعتباری بوسیله ضامنی بیمه شده یا بیمه کننده اعتبار خارجی از جمهوری فدرال که راضی به تعیین یا تغییر شکل دین مزبور نباشد بدهکار آلمانی حق استفاده از این موافقت نامه را ندارد.

(۲) اگر شخصی در مؤسسه‌ای که بانک بدهکار آلمانی یا بدهکار تجارتي یا صنعتی آلمانی باشد شریک بوده و در مدت این موافقت نامه خواه بعلت فوت یا بهر علت دیگری دیگر شریک نباشد تعهدات ناشیه از اعتبار کوتاه مدت مشمول این موافقت نامه بایستی تعهد موجود در تاریخ انقطاع شرکت شخص مزبور تلقی شود. تعهدات خصوصی

شخص مزبور و در صورتیکه فوت کرده باشد مسئولیت ماترک وی در باره تعهدات تجارخانه او که در تاریخ انقطاع وی وجود داشته بایستی شامل کلیه مسئولیت های ناشیه از اعتبار کوتاه مدت مشمول این موافقت نامه باشد .

۱۴ - ورشکستگی ، اعسار و توقف و نقض و نتیجه عدم النفع از این موافقت نامه توسط بدهکار آلمانی

(۱) هر گاه در هر وقتی از مدت این موافقت نامه بدهکار آلمالی ورشکست اعلام گردد یا معسر شود از آن بعد از منافع و مزایای این موافقت نامه استفاده نخواهد کرد. اگر در مدت این موافقت نامه بانك طلبکار خارجی ادعا کند که بدهکار آلمانی معسر شده و این ادعا بمرافعه کشیده شود هر يك از طرفین حق دارند مرافعه را برای اخذ تصمیم بکمیته حکمیت ارجاع نمایند. تا صدور رأی از طرف کمیته حکمیت مزبور بانك طلبکار خارجی بایستی از هر اقدامی عاید بدهکار آلمانی خودداری نماید.

(۲) اگر در هر زمانی از مدت این موافقت نامه بدهکار آلمانی از دادگاه صالحه

تقاضای مصالحه (vergleichsverfahren) یا قرا مشابیه دیگری با تمام یا بعضی از طلبکاران خود را بنماید هر بانك طلبکار خارجی بدهکار مزبور هر زمان قبل از تأیید مصالحه یا قرا دیگری از طرف دادگاه صالحه میتواند یادداشتی مبنی بر فسخ این موافقت نامه بین طرفین به بدهکار مزبور تسلیم نماید و بمحض تسلیم این یادداشت بدهکار نمیتواند از منافع و مزایای این موافقت نامه استفاده نماید .

(۳) هر گاه در زمانی از مدت این موافقت نامه بانك طلبکار خارجی ادعا کند که بدهکار آلمانی یکی از مقررات این موافقت نامه را نقض نموده و ظرف دو هفته از تاریخ دریافت یادداشت بانك طلبکار خارجی آنرا جبران نکرده است بانك طلبکار

خارجی مزبور میتواند مرافعه را بکمیته حکمیت برای اخذ تصمیم ارجاع نماید در صورت ارجاع موضوع بکمیته حکمیت تا صدور رأی هیچیک از طرفین این موافقت نامه نباید اقدامی در این موضوع بعمل آورند. اگر کمیته حکمیت علیه بدهکار آلمانی رأی دهد و بدهکار آلمانی طرف دو هفته از اجرای رأی کمیته مزبور امتناع ورزد بدهکار مزبور نمیتواند از منافع و مزایای این موافقت نامه در مورد اعتبار کوتاه مدتی که بوسیله بانک طلبکار خارجی در اختیار وی گذاشته شده استفاده نماید.

(۴) اگر بدهکار آلمانی هر زمان طبق مقررات مواد این فصل نتواند از مزایای یا منافع این موافقت نامه استفاده نماید بنا بر این در مورد ورشکستگی و اعسار یا مصالحه (vergleichsverfahren) یا قرار مشابه دیگری با تمام یا بعضی از طلبکاران خود و در مورد نقض بدهی خود به بانک یا بانکهای طلبکار خارجی دین او بلافاصله حال شده و قابل پرداخت میشود و از این جهت هیچ چیز مانع از این نخواهد بود که بانک یا بانکهای طلبکار خارجی ذینفع تمام دعوی خود را علیه بدهکار آلمانی تعقیب نماید به انضمام استفاده از وسایلی که هر گاه دائماً مقیم جمهوری فدرال بودند میتوانند از آن استفاده نمایند.

(۵) از دست دادن امکان استفاده از این موافقت نامه توسط بدهکار آلمانی نبایستی بحقوق هر یک از طرفین که در تاریخ قطع استفاده وجود داشته خللی وارد سازد مخصوصاً نباید حقوق بانک طلبکار خارجی او را در مقابل دویچ گلد دیسکنت بانک (Deutsche Golddiskontbank) مورد اعتبار کوتاه مدتی که بدهکار مزبور متعهد آن بوده متزلزل سازد.

(۶) هر گاه استفاده بدهکار آلمانی از منافع و مزایای این موافقت نامه در نتیجه تسلیم یا دداشت طبق ماده ۲ این فصل بجز در مورد مصالحه (vergleichsverfahren) متوقف شود بنا بر این مقررات فصل ۱۶ درباره تعهدات بدهکار مزبور مربوط بدین مورد بحث قابل اجرا نخواهد بود.

۱۵ - ابقاء اعتبارات برای مدت‌های طولانی تر.

هر بانك طلبكار خارجی میتواند با بدهكار آلمانی خود برای ابقاء اعتبارات کوتاه مدت یا بعضی از آنها بمدتی طولانی تر از آنچه در فصل دوم این موافقت نامه پیش بینی شده یا برای تعویض این اعتبارات یا اعتباراتی که مدت آنها طولانی تر از مدت مقرر در فصل مذکور باشد قراری بگذارد. در صورت عملی شدن چنین قراری اعتبار یا اعتبارات کوتاه مدتی که تمدید یا تعویض شده با موافقت بانك دویچر لاند تابع این موافقت نامه نخواهد بود.

۱۶ - تهیه ارز.

بانك دویچر لاند متعهد میشود که همیشه در طول مدت این موافقت نامه ارز لازم را در دسترس داشته باشد تا بدهکاران آلمانی بتوانند تعهدات خود را برای تهیه ارز که طبق این موافقت نامه بعهده دارند انجام دهند.

۱۷ - کمیته مشورتی.

(۱) بمنظور شور در مواقع لازم با کمیته آلمانی و بانك دویچر لاند و مطلع ساختن کمیته بانکداران خارجی از جریان اموری که در مدت این موافقت نامه اتفاق میافتد و برای انجام وظائفی که طبق شروط این موافقت نامه و بموجب آن یا بوسیله کمیته های بانکداران خارجی بعهده آن واگذار میشود. جلسه کمیته مشورتی

مر کب از هیئتهای نمایندگی کمیته های بانکداران خارجی ممکن است هر زمان بوسیله رئیس کمیته مشترک نمایندگان کمیته های بانکداران خارجی تشکیل شود و نیز جلسه مزبور بنا بقضای کمیته آلمانی یا هر کمیته بانکدار خارجی باید توسط شخص مزبور تشکیل گردد. هر کمیته بانکدار خارجی امضاء کننده این موافقت نامه حق دارد هیئت نمایندگی تعیین نماید. هر جلسه ای که طبق این فصل تعیین شده باشد ممکن است بوسیله یادداشتی از طرف رئیس مشترک مزبور تعطیل یا معوق بماند.

(۲) طبق مقرراتیکه بعد پیش بینی شده کلیه تصمیمات هیئتهای نمایندگی بایستی برای هیئتهای نمایندگی حاضر در جلسه ای که نماینده اکثریت کمیته های بانکداران خارجی باشند گرفته شود مشروط بر اینکه اکثریت کمیته های بانکداران خارجی دارای کمتر از ۵۰٪ بهای اسمی اعتبارات کوتاه مدت معوقه نباشد.

(۳) کمیته مذکور میتواند به اتفاق آراء هیئتهای نمایندگی حاضر در جلسه و با موافقت کمیته آلمان شروط این موافقت نامه را گاه و بیگاه تغییر و اصلاح نماید مشروط بر اینکه هیچ اصلاحی حقوق طرفین یا امضاء کنندگان این موافقت نامه را تغییر اساسی ندهد.

نظر کمیته مذکور و کمیته آلمانی مبنی بر اینکه هر اصلاحی موجب تغییر اساسی حقوق موجود نخواهد شد برای کلیه امضاء کنندگان و ملحق شوندگان موافقت نامه لازم الاجراست.

(۴) هر گاه زمانی طبق مقررات جاری در جمهوری فدرال برای بانك طلبکار خارجی ممکن شود که تقاضای پرداخت اعتبار کوتاه مدت یا قسمتی از آنرا بپول

رایج آلمان بنماید در این صورت کمیته مشورتی به اتفاق آراء هیئتهای نمایندگی حاضر در جلسه (یا بوسیله موافقت کتبی کلیه هیئتهای نمایندگی حاضر در جلسه یا بوسیله موافقت کتبی کلیه هیئتهای نمایندگی بدون تشکیل جلسه) میتواند فصل ۱۰ و A ۱۱ این موافقت نامه را بنحوی اصلاح نماید که در صورت تقاضای بانک طلبکار خارجی پرداخت بیول رایج آلمانی را برای بدهکار تا حدودی که مقررات جاری جمهوری فدرال اجازه میدهد اجباری سازد . هر اصلاحی از این قبیل برای کلیه امضاء کنندگان و ملحق شوندگان به این موافقت نامه لازم الاجراست .

۱۸- سرمایه گذاری بموجب موافقت نامه های قبلی .

از تاریخ این موافقت نامه در مورد بهره و در آمدسرمایه های بکار افتاده از محل مانده های اعتبارات ثبت شده (Registred Crédit Balances) طبق فصل ۱۰ از هر یک از موافقت نامه های قبلی بایستی طبق مقررات فصل ۱۰ (۵) (g) موافقت نامه ۱۹۳۹ عمل شود مشروط بر اینکه نرخ این بهره و درآمدها از نرخ بهره ای که فعلا برای اعتبارات کوتاه مدت به بانکهای طلبکار خارجی در همان کشور طلبکار پرداخت میشود بیشتر نباشد .

۱۹ - سررسید اعتبارات .

سررسید کلیه دیون ناشی از اعتبارات کوتاه مدت مشمول این موافقت نامه در انقضاء یا خاتمه آن فرامیرسد . علاوه بر این در انقضاء یا خاتمه موافقت نامه بانکهای طلبکار خارجی حق دارند مبالغ سفته هائی که بحساب بدهکاران آلمانی قبولی نوشته اند به مدیون حساب آنان منظور نمایند صرف نظر از اینکه سررسید سفته های مزبور بعد از انقضاء یا خاتمه موافقت نامه باشد و تا سررسید سفته های مزبور هزینه ای نباید

بحساب منظور شود در مورد اعتبارات تأیید شده بانکهای طلب کار خارجی حق دارند مبالغ تمام سفته‌های مربوطه را قبل از انقضای مدت این موافقت نامه بعنوان تعهد واقعی بمدیون حساب منظور نمایند با وجودیکه سفته‌های مزبور برای قبولی نوشتن ارائه نشده باشد و بقیه اعتبار را که مورد استفاده فرارنگرفته بعنوان تعهد موقت بحساب منظور نمایند ولی بهره تا سررسید سفته‌ها یا پرداخت وجه نقد از طرف بانکهای طلبکار خارجی از بابت این اعتبارات نباید بحساب منظور شود .

۲۰- حکمیت.

(۱) در صورت بروز اختلاف بین بانکهای طلبکار خارجی و بدهکاران آلمانی (بضمیمه جزء مراجعه شود) یا بانک دویچر لاند در باره تفسیر این موافقت نامه یا هر مطلب دیگری راجع به آن موضوع باید بکمیته حکمیتی که طبق مواد این فصل تشکیل میشود مراجعه شود .

(۲) کمیته حکمیت بشرح زیر تشکیل میشود :

(a) بانک بین المللی تصفیه بایده نفر را برای عضویت دائم کمیته حکمیت تعیین ویکی از آنها را به سمت ریاست کمیته و دومی را بسمت نایب رئیس که در غیاب رئیس جلسات را اداره نماید معین کند .

(b) بانک بین المللی تصفیه علاوه بر سه نفر فوق باید سه نفر دیگر را که برای عضویت علی البدل کمیته حکمیت مناسب باشند بجای یک یا چند نفر از اعضای اصلی که ممکن است در نتیجه بیماری یا علل دیگری نتوانند در جلسه شرکت کنند تعیین کرده و هر یک از اعضای علی البدل را بجای هر یک از اعضای اصلی معین کند

هیچیک از اعضای علی‌البدل نمیتوانند در جلسه شرکت کنند مگر در غیاب و بجای عضو دائم مربوط بخود .

(۳) مقررات کمیته حکمیت ضمن مسائل دیگر باید شامل نکات زیر باشد :

(a) اخطاریه‌ای که مدت آن کمتر از ده روز نباشد باید برای هر يك از امضاء

کنندگان این موافقتنامه (یعنی کمیته‌های بانکداران خارجی - کمیته آلمانی - بانک

دویچر لاند) در باره مطلبی که توسط یکی از امضاء کنندگان بکمیته حکمیت ارجاع

شده ارسال دارد هر يك از امضاء کنندگان طبق مقررات پاراگراف بعدی این ماده

دارای حقوق طرف دعوا در جریان رسیدگی خواهند شد .

(b) در باره هر موضوعی که بکمیته حکمیت ارجاع شده کلیه طرفین دعوا

حق دارند در جریان رسیدگی نماینده یا وکیل دعاوی یا عامل دیگری از طرف خود

اعزام دارند تا طبق مقرراتیکه کمیته حکمیت وضع نموده لایحه‌ای له یا علیه موضوعی

که برای رسیدگی احاله شده برای بررسی کمیته حکمیت تسلیم نماید .

(c) کمیته حکمیت باید هر چند وقت یکبار اوقات و محل‌هایی که جلسات باید

تشکیل شود تعیین و به اطلاع کلیه امضاء کنندگان این موافقت نامه برساند .

(b) کمیته حکمیت در مورد کلیه آراء خود خواه این آراء به اتفاق آراء صادر شده

یا نشده باشد بایستی کتباً و به اختصار مبنای رأی خود را توضیح دهد مگر اینکه کمیته

قبلاً به اتفاق آراء چنین توضیحی را لازم ندانسته باشد ولی اگر قبل از صدور رأی یکی

از طرفین کتباً تقاضا کرده باشد که مبنای رأی توضیح داده شود بایستی انجام گردد .

در مواردیکه مبنای رأی توضیح داده نمیشود در رأی صادره باید قید شود که چنین

تصمیمی به اتفاق آراء در کمیته گرفته شده و هیچیک از طرفین هم تقاضائی نکرده بودند. (e) هر گاه کمیته حکمیت در مورد هر موضوعی که به آن ارجاع شده خود را واجد صلاحیت برای رسیدگی به آن ندارد در صورت ارجاع آن بداد گاه قانونی مناسب در کشور یکی از طرفین داد گاه مزبور نیز بعلت صالح بودن کمیته حکمیت از خود سلب صلاحیت نماید یا تمام موضوع یا قسمتی از آن بکمیته مرجوع شود کمیته در هر صورت باید در باره آن موضوع رأی بدهد.

۴۱- هزینه‌ها.

مخارج و هزینه‌هایی که برای تهیه و اجرای این موافقت نامه و اجرای شروط آن به انضمام کالیه هزینه‌های قانونی که قبل از اجرای این موافقت نامه (و نذرودتر از اول نوامبر ۱۹۵۰) توسط کمیته‌های بانکداران خارجی بعمل آمده بایستی بحساب بدهکاران آلمانی منظور شود.

ترتیب پرداخت تمام این هزینه‌ها بایستی توسط کمیته آلمانی داده شود.

۴۲- الحاق.

(۱) - الحاق به این موافقت نامه به این ترتیب است که هر بانك طلبكار خارجی ظرف دو ماه از تاریخ رسمیت یافتن آن بوسیله دو نسخه فرم چاپی متحدالشکلی که میتواند از کمیته بانکداران خارجی کشور خود دریافت نماید بدهکار باید همکاران آلمانی خود را از آماده بودن برای الحاق مطلع میسازد (در نامه مزبور باید اعتبار کوتاه مدتیکه بدهکاران آلمانی مسئول آن هستند و وی از آن بابت بموافقیت نامه ملحق شده معین شود) هر بدهکار آلمانی باید ظرف چهار روز از تاریخ دریافت اطلاعیه الحاق بانك طلبكار خارجی خود بوسیله نامه‌ای روی فرم چاپی متحدالشکل

که می‌تواند از بانک دوویچر لاندریا لاندزسنترال بانک (Landeszentralbank) (بضمیمه جزء مراجعه شود) دریافت کند الحاق وی را تأیید نماید. الحاق توسط بانک طلبکار خارجی ممکن است بوسیله تلگرام اعلام و بهمان ترتیب نیز تأیید شود.

(۲) هر بانک طلبکار خارجی که قبلاً در سندیکای اعتبار شرکت داشته حق دارند از نظر شرکت وی در این معاملات به این موافقت نامه ملحق شود.

(۳) بمحض رسمیت یافتن الحاق بانک طلبکار خارجی و بدهکار آلمانی در مورد اعتبارات کوتاه مدت مشروطه امضاء کنندگان این موافقت نامه محسوب می‌شوند و از حقوق آن استفاده نموده، تعهدات مربوطه را نیز بانکهای طلبکار خارجی و بدهکاران آلمانی به ترتیب بعهده می‌گیرد.

(۴) هر کمیته بانکدار خارجی می‌تواند با رضایت کمیته آلمانی مدتی را که یک یا چند بانک طلبکار خارجی می‌تواند به این موافقت نامه ملحق شود تمدید نماید مشروط بر اینکه در مواردیکه شخص تجارخانه یا شرکتی در جمهوری فدرال در مورد اعتبار کوتاه مدت یا قسمتی از آن از طریق جانشین شدن یا تعویض جانشین در مدت این موافقت نامه متعهد شناخته شود یا در مواردیکه طبق فصل ۷ و ۵ یا ۸ الحاقها مبادله شده است الحاق در مورد اعتبار مذکور یا قسمتی از اعتبار ظرف مدت متناسبی پس از جانشین شدن محتاج بجلب رضایت مذکور در فوق نباشد.

(۵) در مورد هر اعتبار کوتاه مدت یا قسمتی از آن که بیانک بدهکاری اعطاشده

که معمولاً مقیم داخله جمهوری فدرال نیست یا بانک طلبکار خارجی اش نمی‌تواند محل و هویت او را تشخیص دهد و در باره اعتبار مذکور مشتری این بانک بدهکار که معمولاً مقیم داخله جمهوری فدرال است تعهدی دارد این مشتری (در صورت تقاضای بانک

طلبکار خارجی) در مورد اعتبار مذکور یا قسمتی از آن ملزم به الحاق به این موافقتنامه است و که در این صورت مقررات این موافقتنامه بعینه مانند اینکه اعتبار مزبور مستقیماً بیشتری اعطا شده قابل اجراست .

(۶) در مورد هر اعتبار کوتاه مدت یا قسمتی از آن که بدهکار تجارتي یا صنعتی اعطا شده که معمولاً مقیم داخله جمهوری فدرال نیست با بانک طلبکار خارجی اش نمیتواند محل و هویت او را تشخیص دهد و در مورد اعتبار مذکور شخص دیگری که معمولاً مقیم داخله جمهوری فدرال است و بعنوان ضامن پشت نویس یا بیمه کننده اعتبار تعهدی دارد این شخص (در صورت تقاضای بانک طلبکار خارجی) در مورد اعتبار مذکور یا قسمتی از آن ملزم به الحاق به این موافقت نامه است و در این صورت مقررات این موافقت نامه بعینه مانند اینکه اعتبار مزبور مستقیماً بشخص مزبور اعطا شده قابل اجراست .

(۷) در موردیکه مؤسسه بانکی تجارتي یا صنعتی آلمانی طبق قانون آلمان (مثلاً Reg ۳۵ بموجب قانون پولی شماره ۶۳ یا قانون تأسیس اعتبار مصوبه ۲۹ مارس ۱۹۵۲) از بابت اعتبار کوتاه مدت یا قسمتی از آن جانشین متعهد اولیه بشود یا شده باشد بانک طلبکار خارجی میتواند در مقابل این مؤسسه در مورد این اعتبار یا قسمتی از آن به این موافقت نامه ملحق شده و مؤسسه مذکور باید الحاق او را از طرف خود بطریق پیش بینی شده در این موافقت نامه تأیید نماید . این مقررات بایستی در باره تعویض جانشین در مورد اعتبار کوتاه مدت یا قسمتی از آن که طبق قوانین جاری آلمان (مثلاً ماده ۷ (۳) قانون تأسیس اعتبار مصوبه ۲۹ مارس ۱۹۵۲) انجام شده قابل اجرا باشد . بمحض الحاق بدهکار آلمانی خلف در مورد اعتبار کوتاه مدت یا قسمتی از آن الحاق

بدهکار آلمانی سلف ملغی الاثر است. (مگر اینکه طور دیگری مقرر شده باشد).

(۸) در موردیکه طبق قوانین جاری جمهوری فدرال (مثلاً Reg. ۳۵ بموجب قانون پولی شماره ۶۳ یا قانون تأسیس اعتبار مصوبه ۲۹ مارس ۱۹۵۲) يك یا چند مؤسسه بانکی خلف در مورد اعتبار کوتاه مدت یا قسمتی از آن مشترکاً با بانک بدهکار آلمانی اولیه متعهد بشود یا شده باشد بنابراین (طبق مفاد دو ماده اخیر) مؤسسه یا مؤسسات جانشین بایستی در مورد اعتبار کوتاه مدت مزبور یا قسمتی از آن به این موافقتنامه ملحق شوند ولی در چنین صورتی الحاق بانک بدهکار آلمانی اولیه همچنین کاملاً بقوت خود باقی میماند.

(۹) در مورد هر اعتبار کوتاه مدت یا قسمتی از آن که بانک بدهکار آلمانی اعطاء شده و از این بابت مشتری بانک مزبور هم که مقیم جمهوری فدرال نیست تعهدی دارد نه بانک بدهکار آلمانی و نه هیچ مؤسسه بانکی دیگری که تعهد مشترك دارد مجبور نیستند طبق مقررات این موافقتنامه در باره اعتبار مذکور اقدامی نمایند. (مگر اینکه با اعلام وجود چنین اعتباری ذکر مبلغ آن بموافقتنامه ملحق شوند) تا زمانی که بانک طلبکار خارجی مجاز گردد که حین فقدان این موافقتنامه دین مربوطه را طبق قوانین آلمانی در آلمان وصول نماید.

(۱۰) در مورد اعتبار کوتاه مدت ناشی از مساعده نقدی اولیه که تبدیل به اعتبار قبولی نشده و بانک طلبکار خارجی (بعلمت قوانین جاری جمهوری فدرال مثلاً Reg. ۳۵ بموجب قانون پولی شماره ۶۳ یا ماده ۷ (۳) از قانون تأسیس اعتبار مصوبه ۲۹ مارس ۱۹۵۲) فقط قسمتی از آن را میتواند وصول نماید بانک بدهکار آلمانی و هر مؤسسه بانکی دیگری که تعهد مشترك دارد مجبور نیستند طبق مقررات این موافقتنامه در

بارۀ آن قسمت که بانك طلبكار خارجی نمیتواند وصول نماید اقدامی بعمل آورند (مگر اینکه با اعلام وجود چنین دینی و ذکر مبلغ آن بموافقتنامه ملحق شوند) تا زمانی که بانك طلبكار خارجی مجاز گردد که حین فقدان این موافقت نامه دین مربوطه را طبق قوانین آلمانی در جمهوری فدرال وصول نماید.

۲۳- دو بیچ گلد دیسکنت بانك Deutsche Golddiskontbank

(۱) هیچیک از مفاد این موافقتنامه موجب محدودیت تعهدات و حقوق هیچ بانك طلبكار خارجی در مقابل دو بیچ گلد دیسکنت بانك نمیشود چون این تعهدات و حقوق در آخرین موافقت از موافقتنامه های قبلی که در مورد اعتبار کوتاه مدت بخصوصی قابل اجراست گنجانده یا پیش بینی شده و فصل ۲۳ از موافقتنامه ۱۹۳۹ در این موافقتنامه گنجانده شده (که از تاریخ این موافقتنامه قابل اجراست) به استثنای مفاد فصول زیر:

(a) فصل جزء (۳) مربوط به آن باید طوری اصلاح شود که کلمات « این موافقتنامه » در فصل جزء (۵) (b) از فصل ۲۳ موافقتنامه ۱۹۳۹ حذف و بجای آن « هر يك از موافقتنامه های قبلی » گذاشته شود.

(b) فصل جزء (۴) مربوط به آن باید طوری اصلاح شود که کلمات « فصل ۲۳ از موافقتنامه های ۱۹۳۲-۱۹۳۳-۱۹۳۴-۱۹۳۵-۱۹۳۶-۱۹۳۷-۱۹۳۸ » حذف و بجای آن « فصل ۲۳ از هر يك از موافقتنامه های قبلی » گذاشته شود.

(c) فصل جزء (۵) و (۷) مربوط به آن باید حذف شود.

(۲) مدیر تصفیه دو بیچ گلد دیسکنت بانك با امضاء کردن این موافقتنامه مفاد

بند (۱) این فصل را پذیرفته و به هر بانك طلبكار خارجی که دارنده اعتبار کوتاه مدت

یا قسمتی از آن می باشد و پرداخت آن تا بحال از طرف دو بیج گلد دیسکنت بانک ضمانت شده و بهمین مناسبت الحاق به این موافقتنامه بعمل آمده است جداً اعلام میدارد که تا حدودیکه اعتبار مذکور یا قسمتی از آن تا بحال پرداخت یا تصفیه نشده مسؤلیت این تضمین بقوت خود باقی است .

۲۴- پرداخت از منابع دیگر

در صورتیکه هر بانک طلبکار خارجی در نتیجه الحاق خود به این موافقتنامه در مورد دین موجودی که بدهی بدهکاری مقیم قلمرو خاک آلمان در ۳۱ دسامبر ۱۹۳۷ بوده پرداخت وجهی را از منبع دیگری غیر از بدهکار مزبور قبول نماید که از طریق اجرای قانون یا بطرز دیگری وصول کرده یا ترجیح دهد که در مقابل اعتبارات کوتاه مدت مشمول این موافقتنامه تقاضای پرداخت نماید بانک طلبکار خارجی مذکور باید پرداخت این وجوه را بابت تصفیه قطعی دین مربوط به اعتبار یا اعتبارات کوتاه مدت (در صورت وجود داشتن) به نسبتی که دریافت نموده محسوب نماید مشروط بر اینکه اگر این وجه از بابت اعتبار یا اعتبارات کوتاه مدت بخصوصی دریافت نشده باشد آنرا به انتخاب خود بابت اعتبار یا اعتبارات کوتاه مدت محسوب نماید مگر اینکه بانک طلبکار خارجی طلب دیگری (غیر از اعتبارات کوتاه مدت) داشته باشد که قانوناً میتواند تقاضای وصول نماید و این وجه را از آن بابت محسوب نماید بمحض تقاضای این وجوه برای تقلیل هر اعتبار یا اعتبارات کوتاه مدتی بانک طلبکار خارجی باید بدهکار یا بدهکاران مربوطه و کمیته آلمانی و کمیته بانکداران خارجی خود را از این تقاضا مستحضر سازد و دین مربوط به اعتبار یا اعتبارات کوتاه مدت که این قبیل وجوه در قبال آن تقاضا شده باید پس از آن قطعاً پرداخت شود .

۲۵ - اجرا و عنوان اختصاری

(۱) قسمت های اصلی این موافقتنامه که بوسیله کمیته آلمانی و بانک دویچرلاندر و کمیته بانکداران خارجی مربوطه اجرا میشود بایستی بوسیله بانک مرکزی مربوطه برای بانک بین المللی تصفیه بمنظور حفظ آن برای طرفین ذینفع ارسال گردد.

(۲) بمنظور مراجعه میتوان این موافقتنامه را موافقتنامه اعتبار آلمان ۱۹۵۲ نامید .

۳۶ - یادداشت ها

هر یادداشت کتبی معمولی یا غیر آن که طبق مقررات این موافقتنامه باید فرستاده شود اگر بوسیله پست تلگرام رادیو گرام (هزینه آن قبلاً پرداخت شده باشد) به آدرس گیرنده فرستاده شده باشد و اگر آدرس در دست نباشد بمحل کار طرف ارسال شده باشد باید تسلیم شده تلقی گردد .

۳۷ - حذف شده است

۳۸ - عناوین

عناوین فصول و مواد فقط بمنظور مراجعه بوده و قصد اینکه در مفاد این موافقت نامه موثر باشند ابداً در بین نبوده است .

۳۹ - امضاهای لازمه

این موافقتنامه وقتی رسمیت مییابد که از طرف کمیته آلمانی و بانک دویچرلاندر امضاء شده و از طرف کمیته های بانکداران خارجی بنمایندگی بانکهای طلبکار خارجی که اعتبارات کوتاه مدت آنان ۷۵٪ قیمت اسمی اعتبارات کوتاه مدت معوقه را تشکیل میدهد امضاء و در موارد لازم تأیید شده باشد .

ضمیمه جزء از ضمیمه ۳

مکاتبات بین نمایندگان بدهکاران و طلبکاران درباره توافقیهای متمم که

در بارهٔ ضمیمهٔ ۳ حاصل شده است .

کمیتهٔ آمریکائی طلبکاران را کد آلمان .

کمیتهٔ بانکی انگلستان برای امور آلمان .

کمیتهٔ بانکی سوئیس برای موافقت نامهٔ اعتباری آلمان .

۱۹ فوریه ۱۹۵۳

آقایان محترم

موافقت نامه اعتباری آلمان ۱۹۵۲

عطف به اظهارات کمیسیون سه جانبهٔ دیون آلمان از طرف دولتهای عضو کمیسیون و اظهارات هیئت نمایندگی آلمان از طرف جمهوری فدرال آلمان مبنی بر اینکه دولتهای آنان حاضرند که با اقدامات مناسب اداری در آلمان اجازه دهند که موافقتنامه اعتباری آلمان ۱۹۵۲ (مندرج در ضمیمهٔ ۳ از موافقتنامهٔ دیون خارجی آلمان که زیلا موافقتنامه ۱۹۵۲ نامیده میشود) پس از تأیید موافقتنامه دیون خارجی آلمان از طرف جمهوری فدرال آلمان رسمیت یابد به استثنای پرداختهای ارزی پیش بینی شده در موافقتنامه ۱۹۵۲ بجز مواردیکه معمولاً طبق فصل ۵ آن پیش میآید که باید تا رسمیت یافتن موافقتنامهٔ دیون خارجی (که زیلا موافقتنامه بین الدول نامیده میشود) طبق مادهٔ ۳۵ آن معوق بماند .

و نیز عطف بفرمهای الحاق که طبق موافقتنامه ۱۹۵۲ بایستی بین بدهکاران و طلبکاران مشورتی مبادله شود و در فرم مزبور (ضمن سایر مطالب) به تعیین پرداختهای ارزی بموجب موافقتنامه مزبور اشاره شده و بدهکاران موافقت مینمایند که بمحض رسمیت یافتن کامل موافقتنامه ۱۹۵۲ طبق موافقتنامهٔ بین الدول مذکور کلیهٔ ارزهاییکه باید بموجب موافقتنامهٔ ۱۹۵۲ پرداخت میشود و معوق مانده است

هر چه زودتر به طلبکاران بپردازند. مابدینوسیله موافقت مینمائیم که موافقتنامه ۱۹۵۲ بمحض انجام شدن مفاد فصل ۲۹ آن و پس از تصویب موافقتنامه بین الدول مذکور در فوق از طرف جمهوری فدرال آلمان رسمیت یابد ولی چنانچه حین رسمیت یافتن موافقتنامه بین الدول ضمیمه آن نباشد دیگر رسمیت نخواهد داشت. بنابراین فصل ۲ موافقتنامه ۱۹۵۲ باید اینطور تفسیر شود که تاریخ اجرای فصل ۲ موافقتنامه مزبور و تاریخ تصویب موافقتنامه بین الدول از طرف جمهوری فدرال بمنزله تاریخ رسمیت یافتن مقررات موافقتنامه ۱۹۵۲ در آن گنجانده شده است.

ما موافقت مینمائیم که هر گاه حین رسمیت یافتن موافقتنامه بین الدول طبق ماده ۳۵ آن موافقتنامه ۱۹۵۲ نیز ضمیمه آن باشد آنچه در قوه داریم عملی سازیم که کلیه ارزهاییکه پرداخت آن به طلبکاران بموجب موافقتنامه ۱۹۵۲ معوق مانده است فوراً پرداخت شود.

ما تأیید مینمائیم که طبق توافق بین امضاء کنندگان موافقتنامه ۱۹۵۲ اصلاحات زیر بشرح مندرجه در ضمیمه ۵ گزارش نهائی کنفرانس دیون خارجی آلمان باید در متن موافقتنامه مزبور بعمل آمده و در آن بشکلی که امضا شده گنجانده شود. پاراگراف (۷) از مقدمه - کلمات «حکومت جمهوری فدرال یا مقامات صالحه دیگری» با کلمات «مقامات صالحه دولتی در جمهوری فدرال آلمان و منطقه غربی برلین» تعویض شود کلمه «و» در آخر پاراگراف جزء (ii) اضافه و همین کلمه از آخر پاراگراف جزء (iii) حذف شود.

کلمات «و تا آنجا که ممکن است باید اطمینان داده شود» قبل از پاراگراف جزء (iv) گذاشته شود.

فصل ۱ - تعاریف - کلمات « و مربوط به تشخیص نواحی است نه قلمرو حکومتی » باید آخر تعریف « جمهوری فدرال » اضافه شود .

فصل ۲۰: حکمیت - در ماده (۱) کلمات « که بدین موافقتنامه ملحق شده اند » پس از کلمات « بدهکاران آلمان » اضافه شود .

فصل ۲۲: الحاق - در ماده (۱) کلمات « الحاق خود را تأیید نماید » حذف و کلمات « الحاق خود را به این موافقتنامه تأیید و (در صورت تقاضای طلبکار) موافقت نماید که بهر موافقتنامه تمدیدی یا تجدیدی که بوسیله کمیته آلمانی و بانک دویچر لاندرا امضاء میشود ملحق شود » به آخر جمله دوم ماده مزبور اضافه شود .
ما کمیته آلمانی امضا کننده زیر طبق فصل ۲۲ (۴) موافقتنامه ۱۹۵۲ با عمل کمیته شما مبنی بر تمدید مدت الحاق بموافقتنامه ۱۹۵۲ که طرف آن هر بانک یا بانکهای طلبکار خارجی در کشورهای مربوطه شما میتواند به آن ملحق شوند و الحاق به آنرا هر زمان ظرف مدت دو ماه از تاریخ رسمیت یافتن موافقتنامه بین الدول مذکور ممکن میسازد موافقت داریم .

باتقدیم احترامات

از طرف کمیته آلمانی برای دیون را کد

امضاء

از طرف بانک دویچر لاندرا

کمیته آلمانی برای دیون را کد

بانک دویچر لاندرا

آقای محترم

۲۰ فوریه ۱۹۵۳

موافقت نامه اعتباری آلمان ۱۹۵۲

با تأیید وصول نامه شما مبنی بر ترتیبات لازم برای رسمیت دادن بموافقتنامه مزبور و لغو موقت پرداخت ارز بطلبکاران که پرداخت آن در آن موافقتنامه پیش بینی شده بجز موارد معمولی طبق فصل ۵ بدینوسیله قبول شروط مندرجه در نامه شما را تأیید مینمائیم .

مخصوصاً موافقت مینمائیم .

(a) که موافقتنامه ۱۹۵۲ بمحض انجام شدن مقررات فصل ۲۹ آن و تصویب موافقتنامه دیون خارجی آلمان (که زیلا موافقتنامه بین الدول نامیده میشود) از طرف جمهوری فدرال آلمان رسمیت مییابد ولی چنانچه حین رسمیت یافتن موافقتنامه بین الدول مذکور ضمیمه آن نباشد دیگر رسمیت نخواهد داشت :

(b) که کلیه پرداختهای ارزی مقرر در موافقتنامه ۱۹۵۲ بجز موارد معمولی که طبق فصل ۵ آن تا رسمیت یافتن موافقتنامه بین الدول طبق فصل ۳۵ آن معوق بماند و

(c) که اصلاحات در متن موافقتنامه ۱۹۵۲ بشرحی که در نامه خودتان پیشنهاد نموده بودید بشکلی که امضاء شده در آن موافقتنامه گنجانده شود .
این نامه در چند نسخه تهیه شده که تمام آنها حکم واحد را دارد .

با تقدیم احترامات - امضاء

از طرف کمیته آمریکائی برای طلبکاران را کد آلمان - امضاء

از طرف کمیته بانکی انگلیس برای امور آلمان - امضاء

از طرف کمیته بانکی سویس برای موافقتنامه اعتباری آلمان

ضمیمه ۴

یادداشت - متن زیر عبارتست از (متن ضمیمه ۶ گزارش کنفرانس دیون خارجی آلمان با تعیین اینکه برای هماهنگی بین سه زبان لازم بوده است).
توصیه‌های توافق شده برای تصفیة دعاوی ناشی از معاملات کالا و خدمات و پاره‌ای دعاوی ناشی از معاملات سرمایه و سایر دعاوی مختلف .

فهرست

قسمت A - طبقه بندی دعاوی.

ماده ۱ - دعاوی ناشی از معاملات کالا و خدمات.

» ۲ - « از معاملات شخصی مالی.

» ۳ - درآمد سرمایه گذاریها.

» ۴ - دعاوی پولی دیگر.

» ۵ - مستثنیات .

قسمت B - اصول کلی.

ماده ۶ - تبدیل بدویچ مارک.

» ۷ - دعاوی ارزی با شروط طلا.

» ۸ - محاسبه دعاوی ارزی به دوویچ مارک.

» ۹ - صندوق تبدیل برای دیون خارجی آلمان.

» ۱۰ - پرداخت به Deutsche Verrechnungskasse

» ۱۱ - شروط دشواری .

ماده ۱۲ - جانشین شدن در دیون و دعاوی بوسیله اجرای قانون .

» ۱۳ - تغییر طلبکار .

» ۱۴ - مشارکت در تصفیه دین «مقررات ارزی» تعهدات بدهکار

» ۱۵ - تصفیه اختلافات .

» ۱۶ - کمیسیون مختلط .

» ۱۷ - دادگاه حکمیت .

» ۱۸ - پرداخت دویچ مارک .

» ۱۹ - استفاده از حسابهای مسدود دویچ مارک .

» ۲۰ - اثرات تصفیه دعاوی .

» ۲۱ - شروط انتخاب ارز بدون شروط طلا .

» ۲۲ - امتیازات بنفع بدهکاران .

» ۲۳ - تبدیل مؤثر .

» ۲۴ - پول رایج پرداخت .

» ۲۵ - قانون معتبر شناختن برای اوراق قرضه آلمانی .

قسمت C - تصفیه دعاوی قدیمی بازرگانی

ماده ۲۶ - دعاوی ناشی از تحویل کالا .

» ۲۷ - دعاوی ناشی از تحویل کالا پیش پرداختهای برای تحویل کالا

و خدمات .

ماده ۲۸ - دستمزد «حقوق» حقوق بازنشستگی بر مبنای استخدام و مأموریت .

» ۲۹ - خدمات مربوط به بیمه‌های اجتماعی .

ماده ۳۰ - دعاوی ناشی از معاملات خصوصی بیمه .

« ۳۱ - دعاوی قدیمی بازرگانی .

« ۳۲ - مقررات مشترك برای دیون قدیمی بازرگانی.

قسمت D - تصفیه دعاوی ناشی از معاملات مالی خصوصی

ماده ۳۳ - دعاوی بیول آلمان .

« ۳۴ - دعاوی بیول غیر آلمانی .

قسمت E - درآمدهای معوقه ناشی از سرمایه گذاری

ماده ۳۵ -

قسمت F - دعاوی دیگر پولی

ماده ۳۶ -

ضمیمه جزء اعلامیه مشترك توسط هیئت نمایندگی آلمان و سویس در باره مذاکرات

مربوط به عوارض ارضی بفرانک سویس (Schweizer Frankengrundschulden)

قسمت G - طبقه بندی دعاوی .

تصفیه شامل موارد زیر است :

ماده ۱

دعاوی پولی ناشی از معاملات بین المللی برای کالا و خدمات و همچنین دعاوی

پولی با ماهیت مشابه علیه بدهکاران عمومی یا خصوصی که سر رسید آن قبل از ۸ مه

۱۹۴۵ فرارسیده است (دعاوی قدیمی بازرگانی) .

مخصوص شامل موارد زیر :

(۱) دعاوی ناشی از تحویل کالا

- (۲) دعاوی ناشی از پیش پرداخت برای تحویل کالا و خدمات .
- (۳) مخارج اتفاقی مربوط بمبادله کالا تا حدی که در فاکتور ذکر شده شامل هزینه حمل و اقلام مشابه .
- (۴) دعاوی ناشی از خدمات تا حدی که ضمن سایر اقلام گنجانده نشده شامل حق الزحمه مدیران و امانت داران .
- (۵) دعاوی مربوط بحقوق اموال صنعتی «حقوق تالیف» کمک‌های فنی و دعاوی مشابه .
- (۶) دعاوی خسارات مربوط به معاملات کالا و خدمات که قبل از ۸ مه ۱۹۴۵ طرح و سررسید آن فرارسیده است .
- (۷) دستمزد حقوق و حقوق بازنشستگی بر مبنای استخدام و مأموریت .
- (۸) پرداخت های ناشی از بیمه های اجتماعی .
- (۹) دعاوی ناشی از معاملات بیمه خصوصی .
- دعاوی که مشخصاً در پاراگراف های (۱) تا (۹) ذکر شده بطور وضوح مشمول معاملات بین المللی کالا و خدمات مورد بحث این قسمت میشود بایستی بموارد مشابه تخصیص داده شود .

ماده ۲

- دعاوی زیر که قبل از ۸ مه ۱۹۴۵ از معاملات مالی ناشی شده به انضمام بهره های معوقه علیه بدهکاران غیر عمومی .
- (۱) دعاوی بیپول آلمان بدون شرط طلا یا ارز .
- (۲) دعاوی ارزی یا بیپول آلمان با شرط طلا یا ارز که .

(a) بدهی اشخاص معمولی بوده و بنام تجارتخانه متعلق به بدهکار نباشد صرفنظر از مدت و مبلغ آن یا

(b) بدهی تجارتخانه‌های آلمانی بوده که متعلق به اشخاص معمولی یا حقوقی یا عده‌ای از اشخاص بوده که مستقیماً یا غیر مستقیم صاحب تجارتخانه‌های آلمانی مربوطه میباشند صرفنظر از اینکه دعاوی بشکل اوراق قرضه غیر قابل فروش باشد یا بشکل دیگر یا

(c) در اصل مدت آن کمتر از ۵ سال بوده یا

(d) در اصل مبلغ آن که کمتر از ۴۰۰۰۰ دلار آمریکائی یا معادل آن بوده (بنرخ ارز در اول ژوئیه ۱۹۵۲) صرفنظر از مدت آن .

(۳) دعاوی که مشخصاً در پاراگراف‌های (۱) تا (۹) ذکر نشده و بطور واضح مشمول دعاوی ناشی از معاملات مالی شده و مشمول پیشنهادهای تصفیه مندرجه در ضمائم یک تا سه موافقتنامه دیون خارجی آلمان نمیشود .

(۴) بطور استثناء دعاوی ناشی از معاملات رهنی و عوارض ارضی

(Grund - und Rentenschulden) که بدهکار یا مالک زمین (Gemeinde)

(شهرداری) یا مؤسسه عمومی است و عوارض قسمتی از قرارداد اوام نمیشود. بضمیمه جزء

مربوط به عوارض ارضی بفرانک سوئیس (Schweizer Frankengrundsulden)

طبق موافقتنامه آلمان و سوئیس مورخ ۶ دسامبر ۱۹۲۰ و ۲۵ مارس ۱۹۲۳

مراجعه شود .

ماده ۳

درآمد طلبکاران خارجی از سرمایه گذاری در جمهوری فدرال آلمان و برلین

(غربی) که سررسید آن قبل از ۱۸ مه ۱۹۴۵ فرا رسیده تا حدودیکه در موافقتنامه

دیون خارجی آلمان یا در ضمیمه دیگران ترتیبی داده نشده است.
مخصوصاً شامل موارد زیر است :

- (۱) سود سهام منتشره در جمهوری فدرال یا برلین (غربی).
- (۲) منافع .
- (۳) اجاره بها.

ماده ۴

دعای پولی که قبل از ۱۸ مه ۱۹۴۵ مطرح شده و در ضمائیم دیگر موافقتنامه دیون خارجی آلمان برای آن ترتیبی داده نشده و در مواد یک تا سه این پیشنهاد تصفیه ذکر نشده و ماهیتاً مشمول این پیشنهاد تصفیه میشود.

ماده ۵

مستثنیات :

دعای علیه شهر برلین و مؤسسات عمومی واقعه در نواحی تحت کنترل برلین از این پیشنهاد تصفیه مستثنی است مگر آنکه طور دیگری مقرر گردد .

قسمت B_ اصول عمومی

ماده ۶

تبدیل به دو یچ مارک

(۱) دعای به رایش مارک باید پس از اینکه طلبکار خارجی موافقت خود را با تبدیل آن به دو یچ مارک بنرخی که در مورد ادعای مشابه طلبکار محلی عمل میشود اعلام نمود تصفیه گردد. این مقررات در مورد دعای پولی به گلد مارک یا رایش مارک با شروط طلا که در حدود مفاد پارا گراف زیر (۲) دارای ماهیت خارجی نیستند

باید عملی شود. مقامات کمیسیون ارز آلمان باید تا حدودیکه طلبکار استحقاق تبدیل یا تعدیل را دارد بصورت پروانه برای تبدیل طبق قانون تبدیل یا برای تعدیل نرخ تبدیل طبق قوانین ترانزنامه دویچ مارک ادامه دهد.

(۲) این اصل مورد قبول است که دعاوی پولی ناشی از معاملات مالی ورهنی به گلدمارک یا رایش مارک باشد شرطی است که دارای ماهیت خاص خارجی بوده باید بدویچ مارک تبدیل شود نرخ تبدیل عبارتست از یک گلدمارک یا یک رایش مارک باشد شرط طلا مساوی با یک دویچ مارک.

تعریف اوضاعی که ماهیت خاص خارجی این دعاوی را تشکیل میدهد موضوع مذاکرات بعدی خواهد بود (بضمیمه ۷ مراجعه شود) طرفین درباره اینکه در چه موردی وجهه طریقی اصل بالا اجرا میشود وضع خود را محفوظ میدارند انطباق راه حل‌های مطلوبی با قوانین آلمان درباره فرم پولی و متساوی ساختن خسارات جنگ و پس از جنگ بعهده هیئت نمایندگی آلمان است. مذاکرات مذکور در فوق بین هیئت نمایندگی آلمان و نمایندگان طلبکاران نباید دیرتر از ۳۱ اکتبر ۱۹۵۲ بعمل آید.

ماده ۷

دعاوی ارزی باشد شرط طلا.

بمنظور تصفیه این قبیل دعاوی اصول زیر باید اجرا شود:

در مورد دیون به دلار طلا یا فرانک سویس طلا این دیون باید بر اساس یک دلار رایج مساوی با یک دلار طلا و یک فرانک سویس رایج مساوی با یک فرانک سویس طلا محاسبه و قراردادهای جدید باید بترتیب به دلار رایج یا فرانک سویس رایج منعقد گردد

در مورد دیون دیگر با شروط طلا (به استثنای دیون بیول آلمان با شروط - طلا بماده ۶ پاراگراف ۲ مراجعه شود) مبلغ بدهی باید فقط بیول رایج کشوری که وام در آن تحصیل شده یا اوراق قرضه منتشر گشته پرداخت شود (در زیر پول کشور منتشر کننده نامیده میشود) مبلغ بدهی بنرخ ارز در تاریخ سر رسید پرداخت معادل مبلغی به دلار آمریکا محاسبه میشود به این طریق که مبلغ اوراق قرضه بیول کشور منتشر کننده بنرخ تاریخ تحصیل وام یا انتشار اوراق قرضه به دلار آمریکا تبدیل میشود. در هر صورت مبلغ پول کشور منتشر کننده که از این طریق بدست میآید نباید کمتر از مبلغی باشد که از طریق محاسبه بانرخ ارز در اول اوت ۱۹۵۲ بدست میآید.

ماده ۸

محاسبه دعوی ارزی به دویچ مارک باید بر اساس معیار روز قبل از تاریخ استرداد که بصندوق بین المللی پول اطلاع داده شده بعمل آید. در مواردیکه هیچ معیاری در دست نباشد محاسبه مذکور باید بانرخ متوسط ارز در روز قبل از تاریخ پرداخت که توسط بانک دویچر لاند داده شده بعمل آید.

ماده ۹

صندوق تبدیل (Konversionskasse) برای دیون خارجی آلمان .
(i) - هیئت نمایندگی آلمان معتقد بود که بدهکار آلمانی با پرداخت دین خود بصندوق تبدیل ذمه اش بری میشود. از طرف دیگر نمایندگان طلبکاران معتقد بودند که طبق قوانین کشورهای متبوعه خود پرداخت بصندوق تبدیل بمنزله بری الذمه شدن بدهکاران آلمانی شناخته نمیشود. نظر بتمایلی که پیمان دادن مباحثات حقوقی یی حاصل داشتند طرفین موافقت نمودند راه حل عملی که بتوان دعوی طلبکاران

را بدون تشریفات غیر لازم تصفیه نمود پیدا نمایند بنابراین هیئت نمایندگی آلمان و نمایندگان طلبکاران خارجی با حفظ وضع حقوقی خود بشرح زیر توافق نمودند:

(۱) بدهکار آلمانی متعهد میشود که طبق شروط جدید تصفیه دعاوی طلبکار را تصفیه نماید صرف نظر از اینکه پرداخته‌های ب صندوق تبدیل بعمل آمده مشروط بر اینکه:

(a) طلبکار وجهی را که بدهکار از آن بابت ب صندوق تبدیل پرداخته دریافت نکرده باشد یا

(b) طلبکار از قبول پرداخت از طرف صندوق تبدیل بابت پرداختی که از طرف بدهکار شده امتناع ورزیده باشد به این علت که نخواسته است (یعنی طلبکار) این پرداخت را بعنوان تأدیة دین بشناسد.

در مورد اسنادی که تابع قانون معتبر شناختن برای اوراق قرضه ارزی آلمان میباشد ترتیب بالا فقط شامل اوراق و کوپن هائی میشود که طبق این قانون یا موافقتنامه ای با کشور منتشر کننده درباره اجرای این قانون یا طبق تصویب نامه ای (Feststellungsbescheibe) که طلبکار بموجب این قانون در دست دارد معتبر شناخته شده باشد.

(۲) مبالغی که به این ترتیب بدهکاران آلمانی پرداخته اند باید از محل اعتبارات عمومی آلمان به آنان مسترد شود.

(۳) پرداخته‌هایی که از طرف بدهکار ب صندوق تبدیل بعمل آمده که مشمول مقررات پاراگراف جزء (۱) نمیشود تا میزان پرداخت باید تأدیة دین محسوب شود.

(III) - طبق مقررات کلی مندرج در پاراگراف (۱) فوق.

(a) حکومت فدرال موافقت مینماید که مسئولیت پرداخت کامل ارزشهای مربوطه به طلبکاران خارجی را از بابت مبالغی که بدهکاران در ناحیه سار بندوق تبدیل پرداخته و از آن بابت ارزی دریافت نموده یا بنحو دیگری راضی نشده‌اند بعهده گیرد.

(b) حکومت فدرال موافقت مینماید که مسئولیت پرداخت ارزشهای مربوطه بطلبکاران خارجی را تا میزان ۶۰٪ از بابت مبالغی که بدهکاران در اطریش فرانسه بلژیک ولو کزامبورگ بندوق تبدیل پرداخته و از آن بابت ارزی دریافت ننموده یا بنحو دیگری راضی نشده‌اند بعهده گیرد.

(c) حکومت فدرال برای اجرای این تعهدات قبل از پایان دسامبر ۱۹۵۲ بانمایندگان طلبکاران خارجی مذاکره خواهد کرد.

ماده ۱۰

در باره پرداختها به Deutsche Verrechnungskasse طرفین مذاکرات راجع به پرداختهایی که توسط بدهکاران به Deutsche Verrechnungskasse بعمل آمده و به طلبکاران پرداخت نشده مذاکره نمودند.

نظر به اختلافی که در شروط قرارداد های منعقد شده بین آلمان و کشورهای دیگر مشاهده میشود که هنوز اجرا نشده بدهکاران و طلبکاران معتقدند مطالبی که هنوز روشن نشده باید بوسیله مذاکرات دولتی بین جمهوری فدرال آلمان و دولتهای ذینفع حل شود.

ماده ۱۱

شروط دشواری

در مواردیکه و تا حدودیکه وضع مالی بدهکاری در اثر جنگ یا نتایج جنگ

یا شرایط غیر عادی دیگر آنقدر مختل شده که نمیتوان از بدهکار انتظار داشت که تعهدات خود را طبق شروط این پیشنهاد تصفیه و ظرف مدت معینه در آن انجام دهد بایستی بوی مهلت داده شود. این مهلت باید عادلانه بوده و شرایط خاص بدهکار در نظر گرفته شود. مهلت مذکور باید مانند امتیازاتی باشد که بدهکار طبق قانون آلمان در زمینه مشابه از بدهکار بدست آورده یا میتواند بدست آورد مخصوصاً طبق قانون مهلت به بدهکاران (Vertragshilfrecht) در مواردیکه طلبکار و بدهکار نتوانند توافق حاصل نماید دادگاه صالح آلمانی باید رأی صادر نماید طلبکار مختار است که بموجب قانون از رأی صادره از دادگاه بدوی استیناف دهد یا ظرف مدت ۳۰ روز از تاریخ ابلاغ رأی دادگاه، بدادگاه حکمیت طبق مفاد ماده ۱۷ تشکیل شده باشد استیناف دهد. رأی دادگاه حکمیت لازم الاجراست.

ماده ۱۳

جانشین شدن در دیون و دعاوی بوسیله اجرای قانون

(۱) در مواردیکه طلبکار خارجی دعاوی طلبکار خارجی دیگری را بعلت فوت وی قانوناً بدست آورده یا بعداً بدست خواهد آورد به این دعاوی باید در حدود مقررات این پیشنهاد تصفیه همانطور رفتار کرد که با طلبکار اصلی رفتار میشود. این مقررات در مورد مشابه هم برای جانشین شدن بوسیله قانون باید اجرا شود.

(۲) هر شخصی که بحکم قانون یا دستور لازم الاجرا ملزم است که دینی را بعهده گیرد یا بموجب قراردادی آنرا بعهده گرفته است بایستی بمثابه جانشین بدهکار مسئول دین باشد.

ماده ۱۳

تغییر طلبکار

(۱) طلبکار میتواند تمام مبلغ مورد ادعای خود را که از آن بابت میتواند تقاضای پرداخت بکشور خارجی بنماید بخارجی دیگری واگذار کند مشروط بر اینکه این واگذاری :

(a) بشخص مقیم ناحیه همان پول رایج بعمل آمده باشد .

(b) موجب تعدیل شروط ادعا نشود .

(c) مستقیماً یا غیر مستقیم در تصفیه ادعا اثری نداشته باشد .

در صورت اجرای شرایط مقررۀ در مواد (a) تا (c) مقامات صلاحیت دار آلمانی اجازه واگذاری خواهند داد . بعلاوه و گذشته از آن تقاضاهای منطقی و درست طلبکار خارجی را برای موافقت با واگذاری قسمتی از ادعای خود بانظر مساعد باید تلقی نمایند .

طلبکار جدید با بدست آوردن ادعا باید همان حقوق و تعهدات طلبکار اصلی را داشته باشد . در صورتیکه طلبکار جدید تصفیه ادعا را از بدهکار به دو بیچ مارک طلب کند مقررات مربوط « بحساب های اصلی مسدود » باید در مورد حساب مسدودی پس از انقضای سه ماه از تاریخ تغییر طلبکار اجرا شود .

(۲) مقررات مربوط به استفاده و واگذاری چنین دعاوی که در قلمرو جمهوری فدرال آلمان و بر این (غربی) جاری است تا حدودیکه مربوط بواگذاری ادعائی باشد که طلبکار میتواند از آن بابت پرداخت به دو بیچ مارک را تقاضا کند باید قاطع باشد .

ماده ۱۴

مشارکت طلبکاران و بدهکاران در تصفیۀ دین - مقررات ارزی - تعهدات بدهکار.

(۱) طلبکاران و بدهکارانیکه مایل به تصفیۀ دین و تعهدی طبق شروط این پیشنهاد تصفیۀ باشند باید اعلامیۀ کتبی مبنی بر این امر مبادله نمایند. اعلامیۀ مشارکت طلبکار ممکن است بوسیله نمایندگی که در کشور طلبکار برای انتقال و ارسال چنین اعلامیۀ هائی تشکیل شده ارسال گردد.

(۲) مقررات کنترل ارز که در آلمان و خارج از آن کشور معتبر است با توجه به تسهیلات مخصوص و اطمینانهاییکه در این پیشنهاد تصفیۀ قید شده باید در مورد روابط بین طلبکار و بدهکار اجرا شود.

(۳) در موردیکه بدهکار از ارسال اعلامیۀ امتناع ورزد ولی طلبکار خود را مقید به اعلامیۀ مشارکت مربوط به بدهکار میداند مقامات کمیسیون ارز آلمان باید بنا بتقاضای طلبکار در حدود اعلامیۀ مشارکت وی پروانه ارزی لازم را برای او صادر نماید. این پروانه های ارزی باید به طلبکار امکان دهد که دعاوی خود را علیه بدهکار تا حدودیکه و بطریقی که در این پیشنهاد تصفیۀ برای این قبیل دعاوی مقرر شده تعقیب و وصول نماید. تا وقتیکه طلبکار طبق قانون موجبات رضایتش فراهم نشده میتواند اعلامیۀ مشارکت خود را تجدید کند. صدور پروانه ارزی نباید موجب اخذ تصمیم درباره موجودیت مبلغ ادعا شود.

(۴) در صورتیکه طلبکار درخواست پرداخت به دویچ مارک کرده باشد موظف است اعلامیۀ کتبی برای بدهکار ارسال و اعلام دارد که این پرداخت را بابت تصفیۀ ادعای خود بپذیرد.

(۵) در موردیکه طلبکار حق داشته باشد که تقاضا نماید پرداخت در کشور خارجی بعمل آید و چنین تقاضائی کرده باشد بدهکار موظف است بموجب مقررات ارزی آلمان کلیه اقدامات لازم را برای تحصیل وسیله پرداخت ارز بعمل آورد.

ماده ۱۵

تصفیه اختلافات

جز در مواردیکه طور دیگری در این پیشنهاد تصفیه مقرر گردیده کلیه اختلافات بین طلبکار و بدهکار در مورد موجودیت و مبلغ هر ادعائی باید بوسیله دادگاه قانونی یادادگاه حکمیتی که مورد توافق طرفین باشد حل شود.

ماده ۱۶

کمیسیون مختلط

کمیسیون مختلطی مرکب از عده مساوی از نمایندگان کشورهای طلبکار از یک طرف و نمایندگان حکومت فدرال از طرف دیگر بایک رئیس باید برای رسیدگی به اختلافها در مورد تفسیر این پیشنهاد تصفیه تشکیل گردد. توصیه میشود که کمیسیون برای اخذ تصمیم نسبت بمسائلی که دارای اهمیت اساسی برای تفسیر این پیشنهاد تصفیه میباشد و از طرف دولتهای ذینفع به آن ارجاع شده باید دارای صلاحیت باشد. در موردیکه دولتی معتقد است پرونده ای که در دادگاه حکمیت معوق مانده (ماده ۱۲) دارای اهمیت اساسی است توصیه میشود که آن دولت از دادگاه حکمیت تقاضا نماید که پرونده را به کمیسیون مختلط ارسال دارد. دادگاه حکمیت هم باید این حق را داشته باشد.

ماده ۱۷

دادگاه حکمیت

دادگاه حکمیت که در ماده ۱۱ به آن اشاره شده مر کب ازدو حکم است که هر يك از طرفین یک نفر از آنها را معین مینمایند. دو حکم باید یک نفر را بعنوان رئیس انتخاب نمایند و اگر در انتخاب رئیس نتوانند توافق حاصل کنند باید از رئیس اطاق تجارت بین المللی تقاضا نمایند که وی را تعیین نماید. حکم‌ها باید برای اشغال مناصب قضائی در کشور خود دارای صفات لازمه باشند ولی این امر در باره رئیس اجرا نمیشود دادگاه حکمیت خود برای تشریفات کار تصمیم میگیرد و نیز معین خواهد کرد که کدامیک از طرفین هزینه دعوی را باید متحمل شود.

هیئت نمایندگی آلمان بحکومت فدرال توصیه خواهد نمود ترتیبی بدهد که در مواردیکه طرفین قادر نیستند هزینه‌ها را قبلاً بپردازند یا هزینه‌ها را بميزانیکه تعیین شده متحمل شوند پرداخت این هزینه بطرز مناسبی تصفیه شود. طبق تقاضای مشترک طرفین دادگاه حکمیت میتواند بسایر اختلافات بین طلبکاران و بدهکاران نیز رسیدگی نماید.

مقررات مشروع مربوط بدادگاه حکمیت که در این ماده پیشنهاد شده باید بمنظور اجرای توصیه‌های کنفرانس دیون خارجی آلمان در مذاکرات دولتی مورد توافق قرار گیرد.

ماده ۱۸

پرداخت به دویچ آلمان

پرداخت به دویچ مارک طبق این پیشنهاد تصفیه یعنی پرداخت بپول رایخ آلمان

بحساب طلبکار خارجی که در مؤسسه مالی در قلمرو جمهوری فدرال آلمان و برلین (غربی) در اختیار دارد یا بنام او باز شده است. این حساب تابع مقررات جاریه کنترل ارز آلمان میباشد این امر مانع از صدور پروانه های مخصوص برای اشکال دیگر پرداخت نخواهد بود.

ماده ۱۹

استفاده از حسابهای دویچ مارک مسدود

(۱) به طلبکار خارجی «حساب اعتباری» بیول آلمان باید اجازه داده شود که در حدود مقررات قانونی جاریه در جمهوری فدرال آلمان و برلین (غربی) هنگام اجرای این پیشنهاد تصفیه از این حسابها استفاده نماید و حق داشته باشد که این اعتبارات را بشخص دیگری در خارج از آلمان واگذار نماید.

(۲) طلبکار خارجی «حساب اعتبار تحصیلی» بیول آلمان باید اجازه داشته باشد که اعتبار خود را مشخص دیگری خارج از آلمان واگذار نماید. طلبکار خارجی این حساب باید اجازه داشته باشد که از اعتبار خود برای سرمایه گذاری طویل المدت در اقتصاد آلمان استفاده نماید.

(۳) مقامات صالحه آلمانی باید مقررات لازم را برای جلوگیری از تصاحب غیر قانونی اعتبارات بیول آلمان وضع و از هر نوع سوء استفاده که برای اقتصاد آلمان و بطور کلی برای طلبکاران مضراست جلوگیری نماید. استفاده کردن از اعتبارات که بوسیله پروانه عمومی اجازه داده شده ممکن است بمنظور تأمین کنترل صحیح موکول بصدور پروانه جداگانه ای گردد و بدون اینکه امکانات کلی استفاده را محدود سازد.

(۴) مقامات صالحه آلمانی کوشش خواهند کرد تا حدودیکه وضع ارزی اجازه میدهد تسهیلات لازمه را برای استفاده از حسابهای دویچمارک مسدود فراهم نمایند و نیز سعی خواهند کرد که تشریفات پروانه هر قدر که ممکن است ساده تر شود.

(۵) حکومت فدرال باید برای مذاکره در اطراف مسائل کلی مربوط به استفاده از حسابهای دویچمارک مسدود کمیته مشورتی مرکب از عده مساوی از نمایندگان کشورهای طلبکار عمده از یکطرف و نمایندگان جمهوری فدرال از طرف دیگر تشکیل دهد:

ماده ۴۰

اثرات تصفیه در دعاوی موجود

در صورت فقدان مقررات متناقض این پیشنهاد تصفیه نباید دعاوی مورد بحث را تعدیل نماید.

ماده ۴۱

شروط انتخاب پول بدون شرط طلا

اخذ تصمیم نسبت بنوع پولی که دعاوی با شروط انتخاب پول (بدون شرط طلا) بوسیله آن باید تصفیه شود موکول به ترتیباتی است که دولت ها بین خود میدهند.

ماده ۴۲

امتیازات بنفع بدهکاران

طلبکاران معتقدند امتیازاتی که بموجب شروط این پیشنهاد تصفیه اعطاء شده با منافع بدهکاران منطبق است.

ماده ۲۳

تبدیل مؤثر

(۱) تغییر در شروط دین بین طلبکار و بدهکار اگر قبل از ۹ ژوئن ۱۹۳۳ بعمل آمده یا اگر بعد از ۹ ژوئن ۱۹۳۳ بعلت اعسار بدهکار یا تهدید شدن وی به اعسار یا مذاکرات آزاد صورت گرفته باشد باید تبدیل مؤثر تلقی گردد .

(۲) چنانچه در زمان تبدیل اداره آلمانی حفاظت اموال دشمن نمایندگی طلبکار را بعهدہ داشته یا شخص مشابه دیگری از طرف مقامات آلمانی بدون رضایت طلبکار نمایندۀ او بوده هیچ تبدیل ناشی از مذاکرات آزاد را نمیتوان مؤثر فرض نمود .

(۳) در مورد دعوی اوراق قرضه اگر طلبکار صرفاً پیشنهاد یک جانبه بدهکار را پذیرفته باشد آن تبدیل هم نباید مؤثر تلقی شود .

۴ - اثبات اینکه تبدیل مزبور تبدیل مؤثر بوده بعهدۀ بدهکار است .

۵ - در مورد وامهای کلیسا هر تبدیلی باید تبدیل مؤثر محسوب شود .

ماده ۲۴

پول رایج پرداخت

مقررات مربوط پول رایجی که دعوی پولی با آن باید پرداخت شود منوط به ترتیبات بین الدول است .

ماده ۲۵

قانون معتبر شناختن بر اوراق قرضه آلمان

این پیشنهاد تصفیه شامل اوراق قرضه و کوپنهای بهره بموجب قانون معتبر شناختن اوراق قرضه مورخ ۱۹ اوت ۱۹۴۹ (wirtschaftsgesetzbl; Page 295) و قانون معتبر شناختن دیون خارجی آلمان مورخ اوت ۱۹۵۳ محتاج بمعتبر ساختن

میباشد نمیشود تا زمانی که این اوراق قرضه و کوپنهای بهره طبق مقررات این قوانین یا هر موافقتنامه ای که درباره این قوانین با کشور منتشر کننده منعقد گردد معتبر شناخته شده باشد .

قسمت C

تصفیه دعوی قدیمی بازرگانی (ماده ۱) .

ماده ۳۶

دعوی ناشی از تحویل کالا (ماده ۱) ((

(۱) طلبکار حق دارد بشرح زیر تقاضای پرداخت بکشور خارجی را بنماید:

(a) درباره يك سوم مبلغ بدهی از ابتداء سال ۱۹۵۳ .

(b) درباره دو سوم بقیه مبلغ دین درده قسط مساوی سالانه از اول ژانویه ۱۹۵۴

(۲) طلبکار میتواند تا ۳۱ دسامبر ۱۹۵۳ تقاضا کند که بدهکار بجای پرداخت

بکشور خارجی طبق بند (۱) (b) ظرف سه ماه پس از تسلیم تقاضا بقیه مدعا به را

(دوسوم اصل مبلغ بدهی) به دو بیچ مارک بپردازد. تمدید مدت برای سه ماه دیگر

در موارد خاصی بسته بتوافق طلبکاران و بدهکاران است .

(۳) پس از ۳۱ دسامبر ۱۹۵۳ پرداخت بقیه مدعا به دو بیچ مارک فقط با موافقت

بدهکار ممکن است تقاضا شود.

ماده ۳۷

دعوی ناشی از پیش پرداخت برای تحویل کالا و خدمات (ماده ۱) (۲) ( )

(۱) طلبکاران و بدهکاران میتوانند در موارد لازم با موافقت مقامات صالحه

در مورد تصفیه متناسب با جریان امر توافق نمایند .

(۲) در صورت عدم امکان حصول توافق طلبکار حق دارد از بدهکار تقاضا کند که مبلغ دین را درده قسط مساوی سالانه از اول اکتبر ۱۹۵۳ بکشور خارجی بپردازد.

(۳) طلبکار میتواند تا ۳۱ دسامبر ۱۹۵۳ تقاضا کند که بدهکار بجای پرداخت بکشور خارجی طبق بند (۲) ظرف سه ماه از تسلیم تقاضا تمام مبلغ مدعا بهرا بهدویچ مارک بپردازد. تمدید مدت در موارد خاصی برای سه ماه دیگر بسته بتوافق طلبکاران وبدهکاران است.

(۴) پس از ۳۱ دسامبر ۱۹۵۳ پرداخت مدعا به بهدویچ مارک فقط با موافقت بدهکار ممکن است تقاضا شود.

ماده ۲۸

دستمزد «حقوق» و حقوقهای بازنشستگی مبتنی بر استخدام ومأموریت

(ماده ۱ (۲۷))

(۱) طلبکار حق دارد از بدهکار تقاضا کند که مبلغ دین را در پنج قسط مساوی سالانه از اول ژانویه ۱۹۵۳ بکشور خارجی بپردازد. در صورت تسلیم دادخواست بمقامات صالحه آلمانی از طرف مدعی یا از طرف سازمان خصوصی یادولتی که مدعی به آن وکالت داده این پیشنهاد تصفیه میتواند شامل مبالغی شود که از طرف مدعی طبق مدارک ارائه شده بحسابی نزد مؤسسه مالی در جمهوری فدرال یا برلین (غربی) یا از طرف کارفرمای وی بحساب مدعی پرداخت شده است. به عهده مقامات صالحه آلمانی است که در موارد دشواری امکان پرداخت هرچه زودتر بکشور خارجی را با نظر مساعد بررسی نمایند.

(۲) طلبکار میتواند هر موقعی از بدهکار تقاضا کند که ظرف سه ماه از تاریخ

تقاضا بقیه محاسبه را که بکشور خارجی منتقل نشده به دویچ مارک بپردازد.

ماده ۲۹

خدمات مربوط به بیمه های اجتماعی (ماده ۱ (۸))
خدمات در بر نامه مذاکرات و توافق های دو جانبه گنجانده شده یا گنجانده خواهد شد. توصیه میشود که این قبیل پرداختهای معوقه در این توافق ها گنجانده شود.

ماده ۳۰

دعاوی ناشی از معاملات بیمه خصوصی (ماده ۱ (۹))
(۱) دیون ودعاوی هر يك از طرفین که ناشی از قراردادهای بیمه یا بیمه اتکائی یا موافقتنامه هائی از هر قبیل باشد یا مربوط بچنین قراردادهای یا موافقتنامه هائی باشد ممکن است موضوع مورد توافق دو جانبه قرار گیرد. این قبیل دعاوی فقط طبق موافقتنامه های دو جانبه مربوطه ممکن است تصفیه شود.
(۲) در مواردیکه موافقتنامه های دو جانبه ای برای بیمه های مستقیم وجود ندارد یا تا ۳۱ مارس ۱۹۵۳ منعقد نشده دعاوی بیمه شدگان خارجی علیه شرکتهای بیمه در جمهوری فدرال آلمان و برلین (غربی) باید طبق مقررات زیر تصفیه شود.

(a) دعاوی ناشی از قراردادهای بیمه عمر طبق مقررات ماده ۳۳ و ۳۴.

(b) دعاوی ناشی از قراردادهای بیمه خسارت حادثه یا شخص ثالث:

(aa) در مواردیکه قرارداد بیمه برای حفاظت اموال واقعه جمهوری فدرال آلمان یا برلین (غربی) منعقد شده باید طبق مقررات ارزی جاری در جمهوری فدرال آلمان و برلین (غربی) به دویچ مارک پرداخت شود.

(bb) تمام دعاوی دیگری از این قبیل باید طبق مقررات ماده ۳۱ تصفیه شود.

(ج) دعاوی ناشی از هر نوع قرارداد بیمه برای پرداخت حقوق بازنشستگی طبق مقررات ماده ۲۸ جزئیات مقررات پاراگراف (۲) باید در موافقتنامه بین الدول درج شود.

ماده ۳۱

سایر دعاوی قدیمی بازرگانی (ماده ۱ (۳) (۴) (۵) (۶)) .
(۱) طلبکار حق ندارد از بدهکار تقاضا نماید که مبلغ دین را درده قسط مساوی سالانه از اول ژوئیه ۱۹۵۳ بکشور خارجی بپردازد .
(۲) طلبکار میتواند تا ۳۱ دسامبر ۱۹۵۳ تقاضا کند که بدهکار بجای پرداخت بکشور خارجی طبق بند (۱) مذکور در فوق ظرت مدت سه ماه از تاریخ تسلیم تقاضا مبلغ دین را به دو بیچ مارک بپردازد .
تمدید مدت سه ماه در مواد خاصی برای سه ماه دیگر بسته بتوافق طلبکاران و بدهکاران است .
(۳) پس از ۳۱ دسامبر ۱۹۵۳ طلبکار فقط باموافقت بدهکار میتواند پرداخت به دو بیچ مارک را تقاضا کند .
(۴) در موارد بخصوصی طلبکار و بدهکار میتواند بتصویب مقامات صلاحیتدار برای تصفیة دین توافق نمایند .

ماده ۳۲

مقررات مشترك برای دیون قدیمی بازرگانی (ماده ۱ (۱) تا (۹)) .
(۱) بهره های معوقه .
در موردیکه بمدعا بهی بهره تعلق گیرد نرخهای زیر باید بدون اینکه برای

بهره مرکب مجاز باشد مبنی احتساب بهره های معوقه تا ۳۱ دسامبر ۱۹۵۲ قرار گیرد .

(a) در مواردیکه نرخ سالانه بهره قبلاً ۰.۴٪ یا کمتر بوده نرخ بهره بمیزان سابق باید باقی بماند .

(b) در مواردیکه نرخ سالانه بهره قبلاً بیش از ۰.۴٪ بوده این نرخ باید به $\frac{2}{3}$ تقلیل داده شود ولی کمتر از ۰.۴٪ در سال نباشد .
مبلغ تخفیف یافته بهره های معوقه باید با اصل اضافه شود .
(۲) بهره های آینده .

هیچ بدهی از بابت بهره برای مدت از اول ژانویه ۱۹۵۳ تا ۳۱ دسامبر ۱۹۵۷ نباید وجود داشته باشد در موردیکه برای مدت تا اول ژانویه ۱۹۵۳ از بابت بهره بدهی وجود داشته بمبلغ مدعا به که در اول ژانویه ۱۹۵۸ یا بعد از آن تاریخ معوق مانده بهره تعلق خواهد گرفت . نرخ بهره ۰.۷۵٪ معهود خواهد بود .
نرخ جدید بهره بهره حال نباید کمتر از ۰.۴٪ و بیش از ۰.۶٪ در سال باشد . در مواردیکه قبلاً نرخ بهره ۰.۴٪ یا کمتر معین شده نرخ مزبور باید باقی بماند . بهره باید در آخر هر سال با مبلغ استهلاکی بیول غیر آلمانی پرداخت شود .
(۳) سپرده مخصوص .

(a) طلبکار میتواند در صورتیکه مطالباتش بخطر افتاده باشد و تا حدودیکه مربوط بدعاوی مندرجه در ماده ۱(۱) تا (۷) باشد بعوض تعیین پرداخت طبق مواد ۲۸-۲۷-۲۸ یا ۳۱ از بدهکار تقاضا کند که پرداخت را بحساب سپرده دویچ مارک بعمل آورد که حساب مزبور بنام وی نزد دستگاهی که توسط مقامات صلاحیت دار آلمانی تعیین گشته افتتاح شده باشد هر گاه طلبکار در مورد چنین تقاضائی بشروط

دشواری استناد کند (بماده ۱۱ مراجعه کنید) تقاضای پرداخت سپرده از طرف طلبکار وقتی عملی میشود که استناد بدهکار بشروط دشواری قطعاً مردود شناخته شده باشد .

(b) بدهکار میتواند مبلغ دین که مشمول دسته‌های مشخصه درپاراگراف (a) باشد بنفع طلبکار بحساب سپرده مزبور بپردازد مشروط بر اینکه ثابت نماید که :

(aa) و (بدهکار) وارث یا وصی بدهکار اصلی است و ماترك وی باید تقسیم شود .

(bb) و (بدهکار) شرکتی است که رو بانحلال میرود .

(cc) وصی یا مدیرتصفیه بدهکار است که سهم هر يك از غرمارا در مورد ورشکستگی یا درمورد تصفیه میپردازد .

(c) پرداخت بحساب سپرده طبق مقررات مذکور در فوق بدهکار را از دین خود بری الذمه میسازد . درچنین صورتی با طلبکار باید درمورد پرداخت بکشور خارجی همانطور موافقت شود که گویا مبلغ تودیع شده (چنانچه گیرنده سپرده بهره‌ای بپردازد به انضمام بهره) در اختیار بدهکار بوده است .

(d) طلبکار باید همیشه حق داشته باشد که انتقال مبلغ پرداخت شده بحساب سپرده مخصوص را بحساب دویچ مارك خود تقاضا نماید (ماده ۱۸) .
(۴) دعاوی کوچک .

درمورد دعاوی یا مدعا به کوچک مقامات صلاحیت دار آلمانی باید تقاضای طرفین ذینفع را برای موافقت با پرداخت زودتر بکشور خارجی بانظر مساعد تلقی نماید (۵) پرداخت برای تحویل کالا و خدمات درموردیکه طلبکار بتواند مدارکی ارائه دهد که پرداخت مزبور بدون رضایت او بحساب او بعمل آمده است .

طلبکاری که مدارکی ارائه دهد که پرداختی از بابت کالا و خدمات بدون رضایت وی بحساب بانکی یا podtscheckkonto او شده (ماده ۱) بایر پرداخت بحساب مزبور نباید از حقوق خود راجع بتصرف پرداخت مشمول قسمت C صرف نظر کند .
قسمت D - تصفیه دعاوی ناشی از معاملات مالی خصوصی (ماده ۲) .

ماده ۳۳

تصفیه دعاوی ناشی از معاملات مالی بیول آلمان بانضمام دعاوی به گلد مارک یارایش مارک باشروط طلا که دارای ماهیت خاص خارجی نیستند (ماده ۶) بموجب شروط استهلاك و نرخ بهره قراردادی طبق مقررات ارزی جاری در جمهوری فدرال آلمان و برلین (غربی) ممکن است ادامه یابد . طبق مقررات جاری فعلی پرداختها باید فقط به دوویچ مارک بعمل آید . دعاوی ارزی ناشی از معاملات مالی و دعاوی به گلد مارک یارایش مارک باشروط طلا که دارای ماهیت خاص خارجی هستند (ماده ۶) باید بشرح زیر تصفیه شود :

(۱) در موردیکه بدهکار پرداختی به .

Konversionskasse für deutsche Auslandsschulden

بعمل آورده مبالغ اصل و بهره پرداخت نشده باید طبق مقررات ماده ۹ تعیین شود .
(۲) در موردیکه بهره ای پرداخت نشده باشد نرخهای بهره زیر بدون مجاز بودن برای بهره مرکب باید اساس احتساب بهره های معوقه تا تاریخ ۳۱ دسامبر ۱۹۵۲ قرار گیرد .

(a) در موردیکه نرخ سالانه بهره قبلا ۰.۴٪ یا کمتر بود نرخ بهره باید

بمیزان سابق باقی بماند .

(b) در موردیکه نرخ سالانه بهره قبلا بیش از 4% بود این نرخ باید به $\frac{2}{3}$ تقلیل یا بدولی کمتر از 4% در سال نباشد .

(۳) بهره‌های معوقه که طبق پاراگرافهای (۱) و (۲) محاسبه شده باید به مدعا به پرداخت نشده اضافه شود. بمبلغ جدید از تاریخ اول ژانویه ۱۹۵۳ بهره‌ای بنرخ 7.5% نرخ بهره معمول در تاریخ رسمیت یافتن این قضیه تعلق میگیرد . نرخ جدید بهره بهر حال باید .

(a) در مورد دعاوی اوراق قرضه حداقل 4% و حداکثر $5\frac{1}{4}\%$ در سال باشد .

(b) در مورد سایر دعاوی حداقل 4% و حداکثر 6% در سال باشد .

در موردیکه نرخ بهره قبلا 4% یا کمتر بود این نرخ بحال خود باقی میماند بهره باید حداقل هر شش ماه یکبار قابل پرداخت بکشور خارجی باشد .

(۴) در مورد دعاوی که مورد تبدیل مؤثر واقع شده نرخ بهره‌ای که در تبدیل

مؤثر مورد موافقت گرفته باید اساس محاسبه هر تخفیفی که طبق پاراگرافهای (۲) و (۳) داده میشود واقع گردد .

تخفیف‌های بهره که دارای محدودیت زمانی هستند فقط برای مدتی که توافق شده باید در نظر گرفته شود .

(۵) در مورد دعاوی که موضوع تبدیل غیر مؤثر بود آن نرخ بهره‌ای که در

غیر تبدیل معتبر شناخته میشود باید اساس محاسبه هر تخفیفی که طبق پاراگرافهای (۲) و (۳) داده میشود واقع گردد .

(۶) اصل مبلغ جدید باید از اول ژانویه ۱۹۵۸ بوسیله پرداخت بکشور خارجی

بشرح زیر ثابت شود :

(a) در مدت پنج سال اول (اول ژانویه ۱۹۵۸ تا ۳۱ دسامبر ۱۹۶۲) ۰.۵٪ در سال.

(b) در مدت پنج سال بعد (اول ژانویه ۱۹۶۳ تا ۳۱ دسامبر ۱۹۶۷) ۰.۸٪ در سال.

(c) در مدت سه سال بعد (اول ژانویه ۱۹۶۸ تا ۳۱ دسامبر ۱۹۷۰) ۱.۵٪

در سال بهره باید نسبت به اصل مبلغ پرداخت نشده احتساب شود.

(۷) طلبکار میتواند تا ۳۰ ژوئن ۱۹۵۳ تقاضا نماید بهره های معوقه که

طبق پاراگراف های (۲) و (۴) حساب شده به اصل مبلغ طبق پاراگراف (۳)

اضافه نشده و با پرداخت به دو بیچ مارک تصفیه شود. بدهکار باید ظرف مدت ۶ ماه

از تاریخ تقاضا پرداخت بعمل آورد.

(۸) در مورد مبالغ جزئی طرفین ذینفع در موارد خاصی میتوانند باتصویب

مقامات صلاحیت دار آلمانی روی شروط پرداخت دیگری توافق نمایند.

(۹) طلبکاران و بدهکاران میتوانند طبق مقررات ارزی جاری در جمهوری

فدرال آلمان و برلین (غربی) برای پرداخت مدعا به یا قسمتی از آن به دو بیچ مارک

توافق نمایند.

(۱۰) مقامات صلاحیت دار آلمانی در مورد دشواری این حق را برای خود

محفوظ میدارند که تقاضای طرفین ذینفع را برای تصویب شروط پرداخت دیگری

نظر مساعد تلقی نماید.

(۱۱) طلبکاران خارجی دعاوی مندرجه در ماده ۲ پاراگراف (۲) (b) میتوانند

پرداخت بهره های تا ۳۱ دسامبر ۱۹۵۲ را به دو بیچ مارک بدون تخفیف پیشنهاد

شده در پاراگراف ۲ این ماده تقاضا نمایند مشروط بر اینکه این پرداخت بمنزله

تأدیه مدعا به خود قبول نمایند.

(۱۲) در صورت لزوم ممکن است اصول مندرج در ضمیمه ۲ موافقتنامه

دیون خارجی آلمان برای تکمیل مقررات بقیه دعاوی ناشی از اوراق قرضه و کوپنهای بهره مشمول این پیشنهاد تصفیه مورد استفاده قرار گیرد .

قسمت (E) درآمدهای معوقه از سرمایه گذاری (ماده ۳)

ماده ۳۵

پرداخت باید طبق مقررات ارزی جاری در جمهوری فدرال آلمان و برلین (غربی) به دو یوئیک مارک بعمل آید .

قسمت (F) سایر دعاوی پولی (ماده ۴)

ماده ۳۶

این قبیل دعاوی باید طبق مقررات آندسته از دعاوی که مشمول آن میشوند یا بنا بماهیت خود به آن شبیه تر هستند تصفیه شود . در مواردیکه تردید وجود دارد باید مانند موافقتنامه های پرداخت عمل شود .

ضمیمه جزء بضمیمه ۴

یادداشت - متن زیر عبارتست از متن ضمیمه پیوست ۶ بگزارش کنفرانس دیون خارجی آلمان) اعلامیه مشترک هیئتهای نمایندگی آلمان و سویس درباره مذاکرات برای تصفیه عوارض ارزی بفرانک سویس (Schweizer Frankengrundschulden) برای توجه کنفرانس دیون لندن و بمنظور اجرای اعلامیه مورخ ۲۰ مارس ۱۹۵۲ جلسه مذاکرات بوسیله نمایندگان طلبکاران و بدهکاران در تاریخ ۱۰ و ۱۱ ژوئن ۱۹۵۲ در فریبورگ تشکیل گردید و در هر حال مذاکرات به نتیجه نرسید و موضوع ضمن اعلامیه ۱۱ ژوئن ۱۹۵۲ به اطلاع کنفرانس لندن رسید .

بعلل مختلف ثابت شده است در هر صورت طرفین بامشورت با vertrauensstelle مذاکرات را در اولین فرصت ممکنه دنبال خواهند کرد . هیئت نمایندگی آلمان

بموقع خود قبل از امضای موافقتنامه کلی دولتی برای تصفیة دیون خارجی آلمان نتیجه را به اطلاع کنفرانس لندن خواهد رساند.

نمایندگان سوئیس مجدداً به لایحه عوارض ارضی بفرانک سوئیس اشاره نمود که در تعقیب بیانات هیئت نمایندگی سوئیس در دومین جلسه عمومی مورخ ۲۹ فوریه ۱۹۵۲ بکنفرانس تسلیم شده و بیانات مزبور شماره

GD/V/Negotiating Committee D/D8C,3 مورخ ۱۳ مارس ۱۹۵۲ توزیع گردیده است. بنا بر این نمایندگان سوئیس حق صدور اعلامیه مجددی را درباره نتیجه مذاکرات دوجانبه برای خود محفوظ میدارند از طرف دیگر نمایندگان آلمان معتقدند که عوارض ارضی بفرانک سوئیس مشمول شروط ارجاع بکنفرانس لندن برای تصفیة دیون خارجی آلمان میباشد و باید طبق اصول موضوعه بوسیله کمیته مذاکرات باید تشکیل شود.

برای رسیدگی بعوارض ارضی بفرانک سوئیس صالح نیست و پرونده های ناشی از آن باید به Vertrauensstelle که طبق موافقتنامه آلمان و سوئیس تشکیل میشود تسایم گردد.

لندن مورخ ۲۵ ژوئیه ۱۹۵۲

امضاء

امضاء

ضمیمه ۵

توصیه های توافق شده برای نحوه عمد درپاره پرداختهایی که بصندوق تبدیل بعمل آمده است (یادداشت - متن زیر عبارتست از متن پیوست ۷ بگزارش کنفرانس دیون خارجی آلمان).

(1) هیئت نمایندگی آلمان معتقد بود که بدهکار آلمانی در صورت پرداخت

بصندوق تبدیل بطور قطع ذمه اش از دین مربوطه بری میشود، نمایندگان طلبکاران از طرف دیگر معتقد بودند که طبق قوانین کشورهای مربوطه خود این قبیل پرداختها بصندوق تبدیل بطور کلی بمنزله بری الذمه ساختن بدهکار شناخته نمیشود.

نظر بتمایل موجود برای پایان دادن بمذاکرات بیحاصل طرفین موافقت نمودند راه حل عملی که امکان تصفیه دعاوی طلبکاران را بدون تشریفات غیر لازم بوجود آورد پیدا نمایند .

بنابراین هیئت نمایندگی آلمان و نمایندگان طلبکاران خارجی با حفظ وضع حقوقی خود بشرح زیر توافق نموده اند.

(۱) بدهکار آلمانی تعهد میکند که دعاوی طلبکار را طبق شروط جدید تصفیه صرف نظر از پرداختهاییکه بصندوق تبدیل شده تصفیه نماید مشروط بر اینکه طلبکار .

(a) حقیقتاً پولی معادل پرداخت بدهکار از صندوق تبدیل دریافت نکرده باشد .

(b) از قبول پولی از صندوق تبدیل بر اساس پرداخت بدهکار بعالت اینکه وی (طلبکار) مایل بشناسائی چنین پرداختی بمنزله تأدیة دین نیست امتناع ورزیده باشد . در مورد اسناد تابع قانون معتبر شناختن اوراق قرضه ارزی ترتیبات فوق فقط درباره اوراق و کوپنهایی اجرا میشود که طبق مقررات قوانین مذکور یا طبق موافقتنامه منعقدہ با کشور منتشر کننده درباره اجرای این قانون یا طبق تصویب نامه های مربوطه (Feststellungsbescheide) که طلبکار طبق قوانین مذکور تحصیل میکند معتبر شناخته شده باشد .

(۲) مبالغیکه به این ترتیب توسط بدهکاران پرداخت میشود باید از محل اعتبارات

عمومی آلمان به آنان مسترد شود .

(۳) پرداخته‌ای که توسط بدهکار بصندوق تبدیل بعمل آمده و مشمول مقررات پاراگراف جزء (۱) نمیشود باید تا میزان این قبیل پرداخته‌تأدیة دین تلقی شود. (II) طبق مقررات کلی مندرجه در پاراگراف I فوق .

(a) حکومت فدرال موافقت دارد که مسئولیت پرداخت کامل مبالغی را که بدهکاران در منطقه سار بصندوق پرداخته و طلبکاران خارجی از آن بابت ارزی دریافت ننموده یا بنحو دیگری راضی نشده اند به ارزشهای مربوطه به طلبکاران خارجی بعهدہ گیرد .

(b) حکومت فدرال موافقت دارد که مسئولیت پرداخت ۶۰٪ مبالغی را که بدهکاران در اطریش فرانسه - بلژیک و لوکزامبورگ بصندوق تبدیل پرداخته و طلبکاران خارجی از آن بابت راضی شده اند بعهدہ گیرد و

(c) حکومت فدرال قبل از پایان دسامبر ۱۹۵۲ درباره اجرای این تعهدات با نمایندگان طلبکاران خارجی مذاکره خواهد کرد .

ضمیمه ۶

(یادداشت - متن زیر عبارتست از متن پیوست (بگزارش کنفرانس دیون خارجی آلمان) توصیه‌های توافق شده برای استفاده از حساب‌های دویچ‌مارک مسدود ترتیبات مشروحه زیر برای استفاده از حساب‌های دویچ‌مارک مسدود مورد موافقت قرار گرفته است .

(۱) بطلبکار خارجی « اعتباری اصلی » بیول آلمان باید اجازه داده شود که در حدود مقررات جاری در جمهوری فدرال آلمان و برلین (غربی) در تاریخ رسمیت

یافتن این پیشنهاد تصفیه از آن استفاده نماید به انضمام حق واگذاری این حسابها بشخص دیگری خارج از آلمان .

(۲) به طلبکار خارجی «حساب اعتباری بدست آمده» بیول آلمان بازهم اجازه داده شود که حساب خود را بشخص دیگری خارج از آلمان واگذار نماید. به طلبکار خارجی این قبیل حسابها باید اجازه داده شود که از حساب خود بطور عمده برای سرمایه گذاری طویل المدت در اقتصاد آلمان استفاده نماید .

(۳) مقامات صلاحیت دار آلمانی باید قوانین و مقررات لازم را بمنظور جلوگیری از استفاده غیر قانونی از حساب های بیول و سایر سوء استفاده های مضر بحال اقتصاد آلمان و طلبکاران بطور کلی وضع نمایند .

حق استفاده بموجب پروانه عمومی در زمان رسمیت یافتن این پیشنهاد تصفیه ممکن است بمنظور تأمین کنترل بیشتری منوط بصور پروانه مخصوصی شود بدون اینکه موجب محدودیت امکانات کلی حق استفاده گردد .

(۴) مقامات صلاحیت دار آلمانی کوشش خواهند کرد تا حدودیکه وضع ارزی اجازه میدهد تسهیلات لازم برای استفاده از حسابهای دو بیچ مارک مسدود فراهم سازند (۵) دولت آلمان بمنظور مذاکره درباره امور کلی مربوط به استفاده از حسابهای دو بیچ مارک مسدود کمیته مشورتی مرکب از تعداد مساوی از نمایندگان کشورهای طلبکار عمده از یک طرف و نمایندگان جمهوری فدرال آلمان از طرف دیگر تشکیل خواهد داد .

ضمیمه ۷

موافقت نامه درباره تعهدات به گلدمارک و تعهدات به رایس مارک با شروط طالا

که دارای ماهیت خاص خارجی هستند .

هیئت نمایندگی آلمان برای دیون خارجی

243-I8 DeI. 392177/52.

رئیس کمیسیون سه جانبه دیون آلمان

۲۱ نوامبر ۱۹۵۲

آقای رئیس

مذاکرات پیش بینی شده در ماده ۵ پاراگراف ۳ از ضمیمه ۴ و در ماده ۶ از ضمیمه ۶ گزارش نهائی کنفرانس دیون لندن که در نامه مشترک آقای اتونایمیرو آقای هرمان آبس خطاب بکمیسیون سه جانبه دیون آلمان مبنی بر توصیف وضع مشخص کننده ماهیت خاص خارجی تعهدات به گلدمارک و تعهدات بهرایش مارک با شروط طلاباحق انتخاب طلابه آن اشاره شده در تاریخ ۲۱ اکتبر تا ۲۱ نوامبر ۱۹۵۲ بین هیئت نمایندگی آلمان برای دیون خارجی و هیئتی مرکب از نمایندگان طلبکاران انگلیس - آمریکا - سوئیس و هلند انجام شد . خوشوقتم که به اطلاع شما برسانیم که این مذاکرات مثمر ثمر شده و نتیجه آن در موافقت نامه ای که امروز به امضاء رسیده ثبت گردید . رئیس دو هیئت نمایندگی ضمن امضای موافقت نامه چهار نامه بتاریخ ۲۱ نوامبر ۱۹۵۲ که برای روشن ساختن مسائل مربوطه بموافقت نامه تنظیم شده بود مبادله نموده که نامه های مزبور بشرح زیر است :

۱ - مکاتبات مربوط به انتقال مبالغ موعود رسید دعاوی گلدمارک با ماهیت

خاص خارجی .

۲ - مکاتبات مربوط بتفسیر مقررات « قرارداد امانت داری »

۳ - مکاتبات مربوط به مطالبی از تفسیر مربوط بدستور اجرائی شماره ۴۰۰ قانون تبدیل پول .

۴ - مکاتبات مربوط بحفظ حقوق طلبکاران برای اقامه دعوی علیه بدهکاران درجه دوم وامکان پس گرفتن این حق .

مفتخرأیک نسخه از متن موافقت نامه بزبانهای آلمانی وانگلیسی وهمچنین چهار نامه متبادله به این زبانها تقدیم وتقاضا دارد هر چه زودتر آنها را تصویب نمائید اگر موافقت نامه و چهار نامه متبادله ضمیمه جزء بضمیمه I و II و IV موافقت نامه دیون ملحق شود موجب امتنان خواهد بود .

آقای رئیس احترامات فائقه مارا بپذیرند

هرمان آبس	رئیس هیئت نمایندگی آلمان برای دیون خارجی
لیگیت	رئیس کمیته مذاکرات در کنفرانس دیون خارجی آلمان

تبصره :

۱ - امضاء کنندگان نامه فوق موافقت نمودند که این اسناد بجای اینکه طبق پاراگراف آخر نامه مزبور ضمیمه های جزء بضمائم ۱/۲/۴ موافقت نامه دیون خارجی آلمان محسوب شود ضمیمه ۷ آن موافقت نامه محسوب گردد .

۲ - مکاتبات اشاره شده در پاراگراف فوق تلخیص شده و بعنوان ضمیمه جزء بضمیمه ۷ محسوب میشود موافقت نامه در باره تعهدات به گلدمارک و تعهدات به رایش مارک بشروط طلا باماهیت خاص خارجی .

لندن بتاريخ ۲۱ نوامبر ۱۹۵۲

نظر بشرط مندرجه در ماده ۵ پاراگراف ۳ از پیوست ۴ و در ماده ۶ از پیوست ۶ گزارش نهائی کنفرانس دیون لندن و در نامه مشترک رئیس هیئت نمایندگان آلمان آقای هرمان آبس و سراتونایمیر خطاب بکمیسسیون سه جانبه دیون آلمان مورخ ۱۹ نوامبر در باره وامهای شهرداریهای آلمان به گلد مارک موافقتهای مشروح زیر بعمل آمده است :

دیون و دعاوی مشروح زیر در حدود مفاد مقررات مذکور در فوق دارای ماهیت خاص خارجی هستند :

۱- دعاوی به گلد مارک یا به رایش مارک با شروط طلا با حق انتخاب طلا ناشی از اوراق قرضه منتشره بوسیله بدهکار آلمانی در خارج از کشور آلمان هر گاه ؛
(a) آنها وامی راتشکیل دهند و شرایط آن نشان دهد که فقط بمنظور سرمایه گذاری یا فروش یا معامله منتشر شده است. در مواردیکه بهره اوراق قرضه از مالیات بردرآمد سرمایه معاف شده باشد اوراق مزبور باید بمثابه قسمتی از وام که فقط بمنظور سرمایه گذاری و فروش یا معامله در کشور خارجی تحصیل شده تلقی گردد.

(b) آنها فقط طبق شروط مندرجه در اوراق قرضه قابل پرداخت در کشور خارجی باشند هر قسمت از وامی که از نظر مالیات یا نرخ یا قسمت های دیگر آن وام در آلمان اختلاف داشته باشد باید وامی بمعنی وامهای مشمول (a) و (b) تلقی گردد به استثنای مواردیکه اوراق قرضه مربوط به آن قسمت از وامی باشد که قبل از اول سپتامبر ۱۹۳۹ در بورس آلمان رسماً دارای مظنه باشد.

۲ - دعاوی به گلد مارک یا به رایش مارک با شروط طلا با حق انتخاب طلا ناشی

از وانها یا مساعده‌های نقدی دیگر متکی بمعاملات مالی که بوسیله بدهکاران آلمان در خارج از آلمان تحصیل شده به انضمام دعاوی مشابه ناشی از هزینه‌های معاملات رهنی : هر گاه .

(a) در قرار کتبی دین صراحتاً موافقت شده باشد که محل پرداخت یا دادگاه صلاحیت دار خارج از کشور آلمان واقع شده یا قوانین خارجی درباره آنها قابل اجرا میباشد . و هر گاه .

(b) دین هر زمان پس از ۳۱ ژوئیه ۱۹۳۱ بعهدہ گرفته شده باشد و هم ارز آن به ارزی رایش مارک آزاد یا طلاقابل پرداخت باشد یا از حساب رایش مارک مسدود ناشی شده باشد که پرداختهای به گلدمارک یا وام ارزی خارجی اعطائی قبل از ۳۱ ژوئیه ۱۹۳۱ به بستانکار حساب مزبور منظور شده باشد مشروط بر اینکه طلبکار خارجی با رضایت مقامات کمیسیون ارز آلمان مجدداً مبالغ برداشتی از حساب رایش مارک مسدود را به بدهکار آلمانی دیگری وام داده و شرط طلا یا حق انتخاب طلا را در شرایط وام جدید گنجانده باشد .

هر گاه بدهکاری هنگام قبول دین آگاه باشد که طلبکار آلمانی بعلت وجود قرارداد امانت داری صرفاً امانت دار قرض دهنده خارجی است باید چنین تلقی گردد که وام یا مساعده از کشور خارجی بدست آمده است . وام یا مساعده ای که بوسیله امانت دار خارجی قرض دهنده آلمانی بدست آمده باشد نباید چنین تلقی شود که از کشور خارجی بدست آمده است .

(II) دیون و دعاوی مندرجه در قسمت I شامل دعاوی مؤسسات اعتباری و بیمه خارجی که طبق قانون آلمان باید ورقه تبدیل تهیه نمایند میشود مگر آنکه دعاوی

مزبور بعنوان رقم دارائی در ورقه تبدیل درجه شده باشد .

(III) - در مورد تصرف وثیقه ملکی (معاملات رهنی - عوارض ارضی و اقساط سالیانه قابل فسخ) که در تاریخ ۲۰ ژوئن ۱۹۴۸ بم منظور استیفای دعاوی خصوصی طلبکار خارجی که در موافقتنامه مربوطه توصیه شده بعمل آمده است تبدیل اصلی طبق مقرراتیکه بعداً پیش بینی میشود باید ادامه یابد بمثابه اینکه طبق قانون تبدیل و دستور اجرائی شماره ۴۰ آن اجرا شده است . در مواردیکه طبق این مقررات وثیقه‌ای بانرخی غیر از I: I تبدیل شده باشد وثیقه‌ای بنفع طلبکار بشکل وثیقه ملکی بهمان مبلغ اسمی وثیقه ملکی در تاریخ ۲۰ ژوئن ۱۹۴۸ و از همان نوع منهای تخفیف‌های پس از آن تاریخ مجدداً تخصیص داده میشود و این عمل تا حدودی امکان پذیر است که مخل حق مالکیت شخص ثالثی که این حق را در مدت بین ۲۱ ژوئن ۱۹۴۸ و ۱۵ ژوئیه ۱۹۵۲ بدست آورده نباشد . نظر باینکه ممکن است اشخاص ثالثی در مدت مذکور حقوقی بدست آورده باشند مقررات زیر باید در مورد آنها اجرا شود و موافقت شده که در قوانین آلمان نیز گنجانده شود .

(a) در موردیکه ملکی که مالکش تغییر کرده باشد وثیقه‌ای بنفع طلبکار بشکل وثیقه ملی مجدداً تخصیص داده میشود مشروط بر اینکه هزینه عمومی از بابت مالیات بر سود معاملات رهنی تقلیل داده شده یا تقلیل خواهد یافت .

(b) در موردیکه شخص ثالثی حق مالکیت دیگری در ملک بدست آورده باشد وثیقه دیگری بشکل وثیقه ملکی فقط از بهترین نوع بعد از آن تخصیص داده میشود . در موردیکه هزینه عمومی مربوط بمالیات سود معاملات رهنی .

(Hypothekengewinnababe) تقلیل یافته باشد وثیقه مجدداً تا حدودی که شخص

ثالث از تقلیل مزبور منتفع میشود بر حقوق شخص ثالث مذکور مقدم میباشد .
(c) بطلبکاریکه ادعائی با ماهیت خاص خارجی داشته باشد باید معادل این ادعا طبق آنچه که در باره بدهکار رأی صادر میشود وثیقه ملکیتی داده شود مشروط بر اینکه وثیقه ملکیتی این طلبکار را نتوان مجدداً از نوع اصلی یا برای کل مبلغ مدعا به تخصیص داد .

(d) در مواردیکه نتوان وثیقه ملکیتی معادل مبلغ وثیقه ملکیتی قبلی بطلبکار داد باید از محل اعتبارات عمومی برای تأمین مدعا به بدهکار کمک کرد مشروط بر اینکه و تا حدودیکه نتوان از وثیقه بعلت عدم امکان تخصیص مجدد وثیقه قبلی استفاده نمود .

موافقت شده است که در مورد برلین (غربی) ترتیبات مشابهی منطبق با خصوصیات خاص قوانین محل اجرا شود بدون اینکه حقوق فعلی طلبکاران یا حقوقی که طبق شروط مذکور در فوق به آنها تعلق میگیرد تقلیل یابد .

IV - در کلیه موارد لازم مدعاوی با ماهیت خاص خارجی اینست که این دعاوی در اول ژانویه ۱۹۴۵ توسط اشخاص اقامه شده باشد که در آن تاریخ تابع کشور طلبکاری بوده یا بدون داشتن تابعیت آلمان مقیم کشور خارجی بوده باشد . در مواردیکه مدعا بهی با وثیقه ملکیتی در تاریخ مذکور در اختیار امانت داری بوده شخص امین ملاک نبوده بلکه شخص و اگذار کننده امانت داری ملاک است . هر شخصیت حقوقی باید تابع کشوری تلقی شود که بموجب قوانین آن کشور تأسیس شده است
V - نمایندگان طلبکاران تقاضا نمودند که دعاوی طلبکاران خارجی به انضمام

دعاوی مربوط بوثیقه های ملکیتی علیه بدهکاران دست دوم (طبق تصویب ماده ۱۵

پاراگراف (۸) از قانون تبدیل که اخیراً بنام قانون AHG Law No. 46 نامیده میشود. (مجله رسمی ۱۹۵۱ شماره ۴۶ صفحه ۷۵۶ بدون محدود ماندن به اتباع ملل متحد) در مواردیکه این دعاوی به گلدمارک یا رایش مارک یا شروط طلا یا حق انتخاب طلا باشد باید دعاوی با ماهیت خاص خارجی تلقی شده و بانرخ يك گلدمارک یا رایش مارک با شروط طلا مساوی با يك دویچ مارک تسعیر شود. هیئت نمایندگی آلمان به این تقاضا پاسخ داد که این دعاوی و وثیقه های ملکی باید از نقطه نظر وثیقه ای که بدهکار اولیه در پیشنهاد تصفیه ای که طبق تصفیه دیون لندن باید تسلیم نماید مورد بررسی قرار گیرد. موافقت شد که این موضوع موکول بر روشن شدن موضوع وثیقه در مقابل تعهدات هر يك از بدهکاران اولیه گردد. در هر حال نمایندگان طلبکاران این حق را برای خود محفوظ داشتند در صورتیکه وثیقه پیشنهادی از طرف بدهکار اولیه آلمانی در هر موردی کافی نباشد از بدهکار دست دوم تقاضای تصفیه نهائی با تسعیر بنرخ يك دویچ مارک مساوی با يك گلدمارک یا يك رایش مارک با شرط طلا یا حق انتخاب طلا را بنمایند.

امضاء

لیگیت

رئیس کمیته مذاکرات در کنفرانس

دیون خارجی آلمان

امضاء

هرمان آبس

رئیس هیأت نمایندگی آلمان

برای دیون خارجی

ضمیمه جزء بضمیمه ۷

مقررات موافقت شده برای روشن ساختن مسائل مختلفی مربوط بضمیمه ۷

رئیس کمیسیون سه جانبه دیون آلمان.

لندن مورخه ۹ فوریه ۱۹۵۳

آقای رئیس

پیرو نامه مورخ ۲۱ نوامبر ۱۹۵۲ ما که طی آن چهار فقره نامه های متبادله بمنظور روشن ساختن مسائل مختلفی مربوط بموافقنامه ۲۱ نوامبر ۱۹۵۲ درباره تعهدات به گلد مارك يا رایش مارك با شروط طلا و دارای ماهیت خاص خارجی ارسال داشتیم چنین پیشنهاد شده بود که بخاطر سهولت و سادگی چهار فقره نامه های مذکور در سند واحدی گنجانده شده که ضمیمه موافقت نامه ۲۱ نوامبر ۱۹۵۲ گردد.

درباره متن چنین ضمیمه ای بین ما توافق حاصل شده و محترماً متن آن را بزبانهای انگلیسی و آلمانی پیوست ارسال و تقاضا داریم بعنوان ضمیمه ای بموافقنامه مذکور الصاق گردد.

با تقدیم احترامات

امضاء - لیگیت

امضاء - هرمان آبس

ضمیمه موافقت نامه ۲۱ نوامبر ۱۹۵۲

درباره تعهدات به گلد مارك يا به رایش مارك با شروط طلا و دارای ماهیت خاص خارجی مقررات زیر ضمیمه موافقت نامه ۲۱ نوامبر ۱۹۵۲ را تشکیل میدهد.

۱- بدین وسیله تأیید میشود که درباره مبالغ قابل پرداخت از بابت دعاوی به گلد مارك يا رایش مارك با شروط طلا با حق انتخاب طلا بموجب پیوست های ۳ و ۴ گزارش کنفرانس دیون خارجی آلمان همانطور عمل شود که گویا دعاوی مزبور طبق ماده ۱۱ پاراگراف ۱ (a) موافقت نامه بین الدول درباره دیون خارجی آلمان پیول رایج غیر آلمانی در کشور خارجی قابل پرداخت بوده است.

۲- بدین وسیله تأیید میشود که وجود قرارداد امانت داری بطوریکه در

آخرین پاراگراف ماده ۱۲ موافقتنامه ۲۱ نوامبر ۱۹۵۲ به آن اشاره شده نه فقط بوسیله قرارداد یا نامه‌هایی که بامانتداری اشاره نموده اثبات میشود بلکه بوسیله رفتار مقامات صلاحیتدار کمیسیون ارز آلمان که سالها باوام دهنده خارجی بمثابه طلبکار نموده‌اند نیز اثبات میشود.

۳- بدینوسیله موافقت میشود که در مورد معاملات رهنی (Gr nudpfandrechte) دعاوی بیول رایج غیر آلمانی که طبق ماده یک پاراگراف ۲ فصل ۱ و ۲ و ۵ دستور اجرایی شماره ۴۰ مربوط بقانون تسعیر بیول بنرخ یک دویچ مارک مساوی بایک رایش مارک یا رایش مارک با شرط طلا باحق انتخاب طلا تسعیر شده این تسعیر قطعی است بهمین دلیل این موارد در موافقتنامه ۲۱ نوامبر ۱۹۵۲ درج شده است.

۴ - طبق ماده ۵ موافقتنامه ۲۱ نوامبر ۱۹۵۲ طلبکاران این حق را برای خود محفوظ داشتند که در مورد دعاوی خود (بانضمام وثیقه‌های ملکی) علیه بدهکاران دست دوم چنانچه وثیقه پیشنهادی از طرف هر بدهکار اولیه آلمانی در پیشنهاد خود برای تصفیة تعهداتش بنظر طلبکار کافی نرسد تصفیة نهائی تسعیر را بنرخ یک دویچ مارک مساوی بایک گلدمارک یا یک رایش مارک با شرط طلا یا حق انتخاب طلا تقاضا نماید. از اینجهت آقای هرمان آبس رئیس هیئت نمایندگی آلمان برای دیون خارجی نفوذ خود را بکار خواهد برد که بدهکاران اولیه مربوطه بدون تأخیر پیشنهاد تصفیة ای به طلبکاران خود تسلیم نمایند که در صورت قبول شدن طلبکاران در وضعی قرار گیرند که بدتر از وضع پیش بینی شده در دستور اجرایی شماره ۴۰ مربوط بقانون تسعیر پول نباشد. اگر چنین پیشنهادهایی تسلیم شده و مورد قبول قرار گیرد در نظر گرفته شده که طلبکاران از حقی که درباره تسعیر دعاوی خود علیه

بدهکاران دست دوم در ماده ۵ برای خود محفوظ داشته اند صرف نظر نمایند .
اگر چه قیود مذکور در فوق فقط مربوط بطلبکارانی میباشد که مشمول دستور اجرائی شماره ۴۰ قانون تسعیر پول و ماده ۱۵ آن قانون میشوند (که بموجب قانون ۴۶ اصلاح شده) یعنی اتباع ملل متحد مع هذا طبق اصل عدم تبعیض و رفتار مساوی با تمام طلبکاران موافقت میشود که قیود مذکور شامل دعوی طلبکاران غیر اتباع ملل متحد علیه بدهکاران دست دوم نیز بشود .

ضمیمه ۸

تفسیر توافق شده در باره پاراگراف ۲ ماده ۵ موافقتنامه دیون خارجی آلمان هیچیک از مفاد پاراگراف (۲) ماده ۵ موافقتنامه دیون خارجی آلمان نباید مخل حقوقی شود که در قوانین جاری جمهوری فدرال آلمان یا در هر موافقتنامه ای که قبل از امضای موافقتنامه دیون خارجی آلمان بین جمهوری فدرال آلمان و هر يك از امضاء کنندگان دیگر موافقت نامه اخیر الذکر منعقد شده پیش بینی شده باشد .

ضمیمه ۹

منشور دادگاه حکمیت برای موافقتنامه دیون خارجی آلمان .

ماده ۱

- (۱) دادگاه حکمیت برای موافقتنامه دیون خارجی آلمان (که بعد دادگاه نامیده میشود) باید مرکب از ۸ نفر عضو دائم باشد که بشرح زیر منصوب میشوند:
- (a) سه عضو از طرف دولت جمهوری فدرال آلمان منصوب میشوند .
  - (b) يك عضو از طرف دولت جمهوری فرانسه منصوب میشود .
  - (c) يك عضو از طرف دولت انگلستان منصوب میشود .

(d) يك عضو از طرف ایالات متحده آمریکا منصوب میشود .

(e) يك رئیس و يك نایب رئیس که از طرف دولتهائی که حق انتصاب اعضای دائمی دادگاه را دارند منصوب میشوند . اگر این دولت ها ظرف مدت چهار ماه از تاریخ رسمیت یافتن موافقت نامه دیون خارجی آلمان (که بعداً موافقت نامه نامیده میشود) نتوانند برای انتصاب رئیس و نایب رئیس یا یکی از آنها توافق حاصل نمایند رئیس دادگاه بین المللی دادگستری باید طبق تقاضای دولت انگلستان که امضاء کنندگان این موافقت نامه اختیار اینکار را بدولت مزبور داده اند انتصاب یا انتصابات را عملی سازد .

(۲) هر گاه یکی از امضاء کنندگان این موافقت نامه بغیر از دولت های مذکور در پاراگراف (۱) این ماده طرف دعوائی در جریان محاکمه در دادگاه باشد این امضاء کننده حق دارد که يك عضو اضافی برای شرکت در جلسات دادگاه منصوب نماید . اگر بیش از یکی از امضاء کنندگان موافقت نامه واجد این حق شوند این امضاء کنندگان حق دارند يك عضو اضافی مشترکاً منصوب نمایند .

(۳) دولت جمهوری فدرال آلمان حق دارد در مواردیکه يك عضو اضافی طبق پاراگراف ۲ این ماده منصوب میشود يك عضو اضافی دیگر برای شرکت در جلسات دادگاه منصوب نماید .

(۴) نخستین انتصابات اعضای دائمی دادگاه باید ظرف دو ماه از رسمیت یافتن موافقت نامه به اطلاع دولت انگلستان برسد . انتصابات برای اشغال کرسی های خالی باید ظرف يك ماه از خالی ماندن آنها اطلاع داده شود .

(۵) امضاء کنندگان موافقت نامه که بموجب پاراگراف ۲ این ماده يك عضو اضافی منصوب مینمایند باید ظرف یکماه از تاریخ تشکیل جلسه دادگاه که انتصاب

اضافی مربوط بجلسه مزبور بعمل آمده گاه را از این انتصاب مستحضر سازند. هر گاه انتصاب عضو اضافی ظرف مدت مقرر اطلاع داده نشود جلسات داد گاه باید بدون شرکت عضو اضافی تشکیل شود.

(۶) دولت جمهوری فدرال آلمان باید ظرف یکماه از تاریخ دریافت یادداشت داد گاه مبنی بر تعیین عضو اضافی بموجب پاراگراف ۲ این ماده داد گاه را از انتصاب عضو اضافی مستحضر سازد. هر گاه انتصاب عضو اضافی ظرف مدت مقرر اطلاع داده نشود جلسات داد گاه باید بدون شرکت عضو اضافی تشکیل شود.

ماده ۴

- (۱) مدت مأموریت اعضای دائمی داد گاه پنج سال است و ممکن است برای یکدوره پنج ساله دیگر مجدداً منصوب شوند.
- (۲) در صورت فوت یا مستعفی شدن رئیس یا نایب رئیس یا جلوگیری آنان از انجام وظیفه رئیس یا نایب رئیس بعدی باید توسط دولتهائی که حق انتصاب اعضای دائمی داد گاه را دارند مشترکاً منصوب شود. هر گاه این دولت ها نتوانند ظرف یکماه از تاریخ خالی ماندن کرسی دربارۀ جانشین آن توافق حاصل نمایند از رئیس داد گاه بین المللی داد گستری باید تقاضا شود که طبق مقررات پاراگراف ۱ (e) ماده یک این منشور انتصاب را عملی سازد.
- (۳) هر گاه يك عضو دائمی بغیر از رئیس یا نایب رئیس فوت شده یا مستعفی شود یا از انجام وظیفه وی جلوگیری شود دولتی که او را منصوب نموده باید ظرف دو ماه از تاریخ خالی ماندن کرسی جانشین او را منصوب نماید که برای بقیه مدت مأموریت سلف خود انجام وظیفه کند.

(۴) هر گاه عضوی دائمی موقتاً قادر بحضور در جلسات داد گاه نباشد دولتی که او را منصوب نموده میتواند عضو علی البدل منصوب نماید که در مدت غیبت عضو دائمی جانشین وی شود :

(۵) عضو دائمی که مدت مأموریتش پایان یافته یا مستعفی میشود باید تا انتصاب جانشین خود وظائفش را انجام دهد و پس از انتصاب جانشین باید وظائفش خود را در مورد پرونده‌های معوقه که در آن دخالت داشته انجام دهد تا اینکه پرونده‌های مزبور خاتمه یابد مگر اینکه رئیس داد گاه دستور دیگری بدهد .

(۶) هیچیک از اعضای دائمی را قبل از خاتمه مدت مأموریتش نمیتوان از کار بر کنار کرد مگر بموافقت دولت‌های مذکور در پاراگراف (۱) ماده یک این منشور و در مورد هر عضوی که توسط رئیس داد گاه بین المللی داد گستری منصوب شده با موافقت رئیس داد گاه مذکور .

ماده ۳

(۱) کلیه اعضای داد گاه باید و واجد شرایط لازم برای اشغال پست‌های عالی قضائی در کشور خود باشند یا باید و کیل دعاوی یا کارشناس صلاحیت دار معروف در حقوق بین الملل باشند .

(۲) اعضاء داد گاه نباید از هیچ دولتی دستوری کسب یا قبول کنند و نباید در هیچ فعالیتی که مغایر اجرای وظائفش آنهاست شرکت نمایند و نیز نباید در مورد هر پرونده‌ای که قبلاً در مشاغل دیگری با آن ارتباط داشته یا در آن نفع مستقیم دارند مبادرت بقضاوت و صدور رأی نمایند .

(۳) - (a) اعضای داد گاه که دارای تابعیت آلمان نیستند در مدت مأموریت

و پس از آن در مورد عملیاتی که برای اجرای وظائف خود انجام داده اند مصون از تعقیب هستند. اعضای آلمانی دادگاه در مورد عملیاتی که برای اجرای وظائف خود انجام داده تا حدودی که قضاات دادگاههای آلمان در جمهوری فدرال آلمان مصونیت دارند از این مصونیت برخوردار هستند.

(c) اعضای دادگاه که تابعیت آلمان را ندارند و باید در خاک حکومت فدرال از مزایا و مصونیتی که به هیئتهای سیاسی اعطا شده استفاده نمایند.

ماده ۴

(۱) کلیه مطالب مطروحه در دادگاه باید در جلسه عمومی دادگاه رسیدگی شود. جلسه عمومی باید بطور کلی شامل کلیه اعضای دائمی دادگاه و اعضای اضافی که برای دعوی یا مطلب خاصی منصوب شده اند باشد به استثنای اینکه رئیس و نایب رئیس نباید هر دو در آن واحد در یک جلسه شرکت کنند. حدنصاب پنجنفر است. جلسه عمومی مرکب از اعضای زیر است:

(a) رئیس یا درغیاب او نایب رئیس.

(b) عده مساوی از اعضای دائمی که توسط دولت جمهوری فدرال آلمان منصوب شده و عده مساوی از اعضای دائمی که توسط اعضاء کنندگان دیگر موافقت نامه منصوب شده اند.

(c) اعضای اضافی که مجاز بحضور در جلسه هستند.

(۲) درغیاب رئیس نایب رئیس از اختیارات او استفاده نموده و وظائفش را

انجام میدهد.

ماده ۵

مقر داد گاه در محلی واقع در خاک جمهوری فدرال آلمان خواهد بود که این محل بوسیله موافقتنامه تکمیلی اداری منعقدہ بین دولت هائی که حق انتخاب اعضای دائمی داد گاه را دارند تعیین میشود .

ماده ۶

داد گاه در تفسیر موافقت نامه و ضوابط آن باید مقررات حقوق بین المللی را که مقبولیت عامه دارد اجرا نماید .

ماده ۷

(۱) - (a) زبانهای رسمی داد گاه باید انگلیسی و فرانسه و آلمانی باشد . رئیس میتواند باموافقت طرفین دستور دهد که فقط يك یا دو از این زبانها در جریان هر پرونده ای استعمال شود .

(b) آراء داد گاه باید بهر سه زبان صادر شود .

(۲) دولت ها و طرفین محاکمات در داد گاه باید نمایندگان داشته باشند و این نمایندگان میتوانند از مشاور کمک بگیرند .

(۳) جریان محاکمات از دو قسمت تشکیل میشود کتبی و شفاهی . ممکن است در صورت تقاضای طرفین محاکمه از محاکمات شفاهی صرف نظر شود .

(۴) کلیه آراء صادره از داد گاه باید به اکثریت آراء باشد . آراء باید کتبا صادر شده و شامل بیان حقایق و علل صدور رأی یا عقیده هر عضو مخالف باشد .

ماده ۸

(۱) نصف حقوق و فوق العاده رئیس و نایب رئیس بوسیله دولت جمهوری فدرال

آلمان و نصف دیگر به نسبت مساوی توسط دولتهائی که حق انتخاب اعضای دائمی را دارند پرداخت میشود .

(۲) حقوق و فوق العاده هر يك از اعضای دیگر داد گاه باید توسط دولتی که وی را منصوب نموده پرداخت شود و اگر يك عضو توسط بیش از يك دولت منصوب شده باشد حقوقش به نسبت مساوی توسط دولت های منصوب کننده پرداخت میشود .

(۳) وجوه لازم برای هزینه های دیگر داد گاه باید توسط دولت جمهوری فدرال آلمان تهیه شود .

(۴) اداره کردن و تهیه وسائل داد گاه و انتصابات و حقوق کارمندان باید توسط موافقتنامه تکمیلی اداری منعقدہ بین دولت هائی که حق دارند اعضای دائمی داد گاه را انتخاب کند تعیین گردد .

مادۀ ۹

داد گاه باید مقررات اداری خود را منطبق با مقررات این منشور و موافقت نامه تعیین نماید .

ضمیمۀ ۱۰

منشور کمیسیون مختلط

مادۀ ۱

(۱) کمیسیون مختلط (که بعداً «کمیسیون» نامیده میشود) برای تفسیر ضمیمۀ ۴ موافقتنامه دیون خارجی آلمان (که بعداً «موافقتنامه» نامیده میشود) باید مرکب از ۸ نفر عضو دائم داد گاه حکمیت باشد که طبق مادۀ ۲۸ موافقتنامه تشکیل شده به انضمام اعضای اضافی که ممکن است گاه و بیگاه طبق مقررات پاراگراف (۲) و (۳) این

ماده منصوب شوند مشروط بر اینکه هر دولتی که عضوی دائمی در دادگاه حکمیت منصوب نموده بتواند بعبوض انتصاب عضو دائمی مزبور در کمیسیون شخص دیگری را منصوب نماید. (اعضای کمیسیون که اعضای دائمی دادگاه حکمیت هستند یا بجای عضو دائمی در دادگاه مزبور منصوب شده اند بعداً «اعضای دائمی کمیسیون نامیده» میشوند)

(۲) هر گاه دولت کشور طلبکاری غیر از دولتهائیکه حق انتصاب اعضای دائمی دادگاه حکمیت را دارند یا شخص تابع یا مقیم چنین کشوری طرف دعوائی در محضر کمیسیون باشد این دولت حق دارد عضو اضافی برای شرکت در جلسات محاکمه منصوب نماید. اگر پیش از يك دولت دارای این حق باشند این دولت ها باید عضو اضافی را مشترکاً منصوب نمایند.

(۳) در مواردیکه عضو اضافی طبق مفاد پاراگراف (۲) این ماده برای شرکت در جلسه منصوب شده دولت جمهوری فدرال آلمان باید حق داشته باشد که عضو اضافی برای شرکت در جلسات محاکمه منصوب نماید.

(۴) انتصاب هر يك از اعضای دائمی کمیسیون بجای هر يك از اعضای دائمی دادگاه حکمیت باید ظرف دو ماه از رسمیت یافتن موافقت نامه به اطلاع دولت انگلستان برسد. انتصاب برای اشغال کرسی های خالی اعضائی که طبق مقررات این پاراگراف منصوب شده اند باید ظرف یکماه از تاریخ خالی ماندن کرسی اطلاع داده شود.

(۵) امضاء کنندگان موافقت نامه که طبق پاراگراف (۲) این ماده عضو اضافی منصوب مینمایند باید ظرف یکماه از تاریخ شروع محاکمه ای که عضو اضافی برای آن منصوب شده کمیسیون را مطلع سازند اگر انتصاب عضو اضافی ظرف مدت مقرر اطلاع

داده نشود محاکمه باید بدون شرکت اعضای اضافی ادامه یابد .
(۶) دولت جمهوری فدرال آلمان باید ظرف یکماه از تاریخ ابلاغ کمیسیون مبنی بر منصوب نمودن عضو اضافی بموجب پاراگراف (۲) این ماده انتصاب عضو اضافی را طبق پاراگراف (۳) این ماده به اطلاع کمیسیون برساند . اگر انتصاب عضو اضافی مزبور ظرف مدت مقرر به اطلاع کمیسیون نرسد محاکمه بدون شرکت عضو مزبور باید ادامه یابد .

ماده ۲

اعضای دائمی کمیسیون از نظر مدت مأموریت و تجدید انتصاب اعضای جانشین و علی البدل انجام وظیفه متعاقب استعفا یا خاتمه مدت مأموریت و برکناری مشمول مقررات پیش بینی شده در ماده ۲ منشور دادگاه حکمیت (ضمیمه ۹ موافقتنامه) برای اعضای دائمی دادگاه مزبور میباشند .

ماده ۳

(۱) کلیه اعضای کمیسیون باید واجد شرایط لازم برای اشغال مناصب عالی قضائی در کشور خود باشند یا وکیل دعاوی بوده یا کارشناس صلاحیت دار حقوق بین المللی باشند .

(۲) اعضای دادگاه نباید از هیچ دولتی دستوری کسب یا قبول کنند و نباید در هیچ فعالیتی که مغایر اجرای وظائف آنها است شرکت نمایند و نیز نباید در مورد هر پرونده هائی که قبلاً در مشاغل دیگری با آن ارتباط داشته یا در آن نفع مستقیم دارند مبادرت بقضاوت صدور رأی نمایند .

(۳) - (a) اعضای کمیسیون که دارای تابعیت آلمان نیستند در مدت مأموریت

و پس از آن در مورد عملیاتی که برای اجرای وظائف خود انجام داده اند مصون از تعقیب هستند. اعضای آلمانی دادگاه در مورد عملیاتی که برای اجرای وظائف انجام داده اند تا حدودی که قضاات دادگاههای آلمان در جمهوری فدرال مصونیت دارند از این مصونیت برخوردار هستند.

(b) اعضای دادگاه که تابعیت آلمان را ندارند باید در خاک حکومت فدرال از مزایا و مصونیتی که به هیئت‌های سیاسی اعطا شده استفاده نمایند.

ماده ۴

محا کمه در محضر کمیسیون بوسیله سه عضو دائمی کمیسیون و در صورتیکه عضو اضافی برای این محا کمه منصوب شده باشد با شرکت اعضای اضافی مذکور بعمل خواهد آمد اعضای دائمی کمیسیون که در جلسات محا کمه حضور پیدا میکنند بشرح زیر است:

(a) رئیس که باید رئیس دادگاه حکمیت و در غیاب وی یا بدستور وی نایب رئیس دادگاه مذکور.

(b) يك عضو به انتخاب رئیس از میان اعضای دائمی کمیسیون که از طرف دولت جمهوری فدرال آلمان منصوب شده اند.

(c) يك عضو به انتخاب رئیس از میان سایر اعضای دائمی کمیسیون مشروط بر اینکه در هر محا کمه ای که یکی از طرفین.

(I) دولت کشور طلبکاری است که حق انتصاب يك عضو دائم را دارد یا..

(II) شخصی است که تابع یا مقیم چنین کشوری است.

عضو دائمی که از طرف دولت مذکور منصوب شده در جلسه شرکت کند.

اگر طبق این مقررات بیش از یک نفر حق شرکت در جلسات ردا داشته باشند رئیس باید یکی از آنها را منصوب نماید .

ماده ۵

مقر کمیسیون در همان محلی خواهد بود که مقر دادگاه حکمیت است .

ماده ۶

کمیسیون باید در تفسیر ضمیمه ۴ موافقت نامه مقررات حقوق بین المللی را که مقبولیت عامه دارد اجرا نماید .

ماده ۷

(۱) - (a) زبانهای رسمی کمیسیون باید انگلیسی و فرانسه و آلمانی باشد رئیس میتواند با موافقت طرفین دستور دهد که فقط یک یا دو از این زبانها در جریان هر پرونده ای استعمال شود .

(b) آراء کمیسیون باید بهر سه زبان صادر شود .

(۲) دولت ها و طرفین محاکمات در کمیسیون باید نمایندگانی داشته باشند و این نمایندگان میتوانند از مشاور کمک بگیرند . مشاور ممکن است نماینده شخصیت های خصوصی شود .

(۳) جریان محاکمات از دو قسمت تشکیل میشود کتبی شفاهی . در صورت تقاضای طرفین محاکمه ممکن است از محاکمات شفاهی صرف نظر شود .

(۴) کلیه آراء صادره از کمیسیون باید با اکثریت آراء باشد . آراء باید کتباً صادر شده و شامل بیان حقایق و علل صدور رأی با عقیده هر عضو مخالف باشد .

(۵) کمیسیون میتواند در هر محاکمه ای مطلبی را که از نظر خودش برای تفسیر ضمیمه ۴ موافقت نامه دارای اهمیت اساسی است برای صدور رأی دادگاه حکمیت

مراجعه کند. در این صورت کمیسیون باید جریان محاکمه را متوقف و موکول بر رأی دادگاه حکمیت نماید.

(۶) هر گاه یکی از امضاء کنندگان موافقتنامه طبق مقررات پاراگراف (۷) ماده ۳۱ موافقت نامه از رأی کمیسیون بدادگاه حکمیت تقاضای استیناف نماید باید بداداشتی حاکی از اینکار بکمیسیون ارسال دارد.

(۷) هر يك از طرفین محاکمه باید هزینه های خود را متحمل شوند مگر اینکه کمیسیون دستور دیگری بدهد.

ماده ۸

(۱) حقوق و فوق العاده عضو دائمی کمیسیون که بجای عضو دائمی دادگاه حکمیت منصوب شده و هر عضو اضافی بعهدہ دولت یا دولت های منصوب کننده او میباشد.

(۲) میزان حق الزحمه ای که توسط طرفین دعوی قابل پرداخت است باید ضمن موافقت نامه تکمیل اداری منعقدہ بین دولت هائی که حق انتخاب اعضای دائمی دادگاه حکمیت را دارند تعیین شود.

(۳) هر نوع مخارج دیگر به کمیسیون که ضمن حق الزحمه منظور نشده باشد بعهدہ جمهوری فدرال آلمان است.

(۴) کمیسیون باید از نظر لوازم اداری و سایر وسائل کار و کارمندان و وسائل دادگاه حکمیت استفاده نماید هر ترتیب خاص اداری دیگری برای کمیسیون باید در موافقت نامه تکمیلی اداری که در پاراگراف (۲) این ماده به آن اشاره شده پیش بینی شود.

ماده ۹

کمیسیون باید مقررات اداری خود را منطبق با مقررات این منشور و موافقت نامه تعیین نماید .

پیوست A

مکاتبات مربوط به موافقت نامه ۶ مارس ۱۹۵۱ بین دولت های فرانسه و آمریکا و دولت جمهوری فدرال آلمان

A - نامه صدر اعظم آلمان فدرال به کمیسیون عالی متفقین .

بن - ۶ مارس ۱۹۵۱

آقای کمیسیو عالی .

در پاسخ نامه مورخ ۲۳ اکتبر ۱۹۵۰ (50) IAGSEC - 2339 مفتخرأ مراتب زیر را به اطلاع میرساند :

I

جمهوری فدرال بدینوسیله تأیید مینماید که برای دیون خارجی آلمان قبل از جنگ به انضمام دیون مؤسساتی که بعهده آلمان رایش اعلام گردد و همچنین برای بهره‌وسایر هزینه‌های اسناد دولت اطریش که پس از ۲۱ مارس ۱۹۳۸ و قبل از ۸ مه ۱۹۴۵ سررسید آن فرارسیده خود را مسئول و متعهد میدانند .

حکومت فدرال توجه دارد که در تعیین روش و حدودی که جمهوری فدرال باید تعهدات خود را انجام دهد و وضع عمومی جمهوری فدرال و خصوصاً اثرات محدودیت قلمرو حکومتی و ظرفیت پرداخت آن در نظر گرفته خواهد شد .

II

بدینوسیله حکومت فدرال بطور کلی دین ناشی از کمات اقتصادی به آلمان

را از تاریخ ۸ مه ۱۹۴۵ تا حدودی که قبلاً ضمن موافقت نامه همکاری اقتصادی مورخ ۱۵ دسامبر ۱۹۴۹ منعقد بین جمهوری فدرال و ایالات متحده آمریکا قبول نکرده یا تا کنون بموجب ماده ۱۳۳ قانون اساسی مسئولیت آنرا بعهده نگرفته است قبول می نماید. حکومت فدرال حاضر است که برای تعهدات ناشی از کمک اقتصادی در مقابل تمام دعاوی علیه آلمان و اتباعش حق تقدم قائل شود. حکومت فدرال بی مناسب نمیداند که کلیه مسائل مربوط بقبول و تصفیه این دیون را بوسیله عقد موافقت نامه های دوجانبه با دولت هائی که از روی طرح موافقت نامه ۱۵ دسامبر ۱۹۴۹ منعقد با آمریکا کمک اقتصادی کرده اند تنظیم نماید. حکومت فدرال مسلم میداند که این موافقت نامه ها شامل فصلی برای حکمیت در مورد مسائل متنازع فید خواهد بود. حکومت فدرال حاضر است فوراً با دولت های ذینفع برای عقد این موافقت نامه ها داخل مذاکره شود.

III

حکومت فدرال بدینوسیله تمایل خود را به ادامه پرداخت دیون خارجی آلمان اعلام میدارد و توجه دارد که بین او و دولت های فرانسه - انگلستان و آمریکا در باره مسائل زیر توافق وجود دارد.

بمنفع استقرار مجدد روابط عادی اقتصادی بین جمهوری فدرال و کشورهای دیگر خواهد بود که هر چه زودتر طرح تصفیه ای که حاکم بر تصفیه دعای عمومی و خصوصی علیه آلمان و اتباعش باشد تهیه شود.

دول ذینفع به انضمام جمهوری فدرال بدهکاران و طلبکاران باید در تهیه طرح شرکت داشته باشند.

طرح تصفیه مخصوصاً باید شامل دعاوی باشد که تصفیه آنها بعبادی ساختن روابط اقتصادی و مالی بین جمهوری فدرال و سایر کشورها منجر خواهد شد. طرح مزبور وضع عمومی جمهوری فدرال مخصوصاً افزایش تعهدات و تقلیل ثروت اقتصادی آنرا مد نظر خواهد داشت. اثرات کلی این طرح نباید اقتصاد آلمان را از طریق اثرات نامطلوب در وضع مالی داخلی یا تهیی ساختن نابهنگام منابع ارزی موجود یا بالقوت آلمان مغشوش سازد. و نیز نباید بر تحمیلات مالی قوای اشغال کننده اضافه کند.

دولت های ذینفع میتوانند در تمام مسائل ناشی از مذاکرات درباره طرح تصفیه و ظرفیت پرداخت از کارشناسان نظریه بخواهند.

نتیجه مذاکرات در موافقت نامه ای درج خواهد شد. موافقت میشود که طرح مزبور ماهیتاً موقتی بوده و به مجرد تجدید وحدت آلمان و امکان انعقاد پیمان قطعی صلح قابل تجدید نظر است.

از آن جناب تقاضا دارم احترامات فائقه ام را بپذیرند.

امضا - آدنائر

B - پاسخ نامه صدراعظم آلمان فدرال توسط کمیسر های عالی متفقین از طرف دولت های فرانسه، انگلستان و آمریکا.

۶ مارس ۱۹۵۱

آقای صدراعظم

پاسخ نامه مورخ ۶ مارس ۱۹۵۱ شما درباره دیون آلمان افتخار داریم که از طرف دولت های فرانسه - انگلستان و آمریکا تعهدات دولت فدرال را درباره دیون

خارجی آلمان قبل از جنگ و دیون ناشی از کمکهای اقتصادی سه دولت از تاریخ ۸ مه ۱۹۴۵ بدولت آلمان قبول نمائیم .

در باره حق تقدم قائل شدن برای تعهدات ناشی از کمکهای اقتصادی پس از جنگ اجازه داریم اعلام نمائیم که سه دولت در نظر ندارند که از این حق تقدم طوری استفاده کنند که موجب محدودیت تصفیه دعاوی خارجی شود که دعاوی مزبور ناشی از امور بازرگانی پس از ۸ مه ۱۹۴۵ بوده و برای تجدید حیات اقتصادی جمهوری فدرال دارای اهمیت اساسی است .

در باره گنجاندن فصل حکمیت در موافقت نامه برای دیون ناشی از کمکهای اقتصادی پس از جنگ سه دولت حاضرند که هنگام مذاکره در باره این موافقتنامه این موضوع را مورد مطالعه قرار دهند که گنجاندن فصل حکمیت برای رسیدگی بمسائلی که از چنین راهی ممکن است بهتر شود مفید خواهد بود یا خیر .

ما افتخار داریم که از طرف سه دولت نظریات دولت فدرال مندرجه در پاراگراف دوم ماده یک و در ماده ۳ آنجناب را تأیید نمائیم . فعلا مشغول تهیه پیشنهادها برای تنظیم طرح تصفیه میباشند که ضمن آن شرکت طلبکاران خارجی بدهکاران آلمانی و دول ذینفع به انضمام دولت فدرال پیش بینی خواهد شد . پیشنهادها طوری تهیه میشود که منتج به تصفیه مرتب و کامل دعاوی قبل از جنگ علیه آلمان و بدهکاران آلمانی و دیون ناشی از کمکهای اقتصادی پس از جنگ گردد بنحویکه برای طرفین عادلانه و مناسب باشد منجمله برای دولت فدرال . در نظر است که طرح تصفیه در موافقتنامه چند جانبه ای گنجانده شود و چنانچه موافقتنامه دو جانبه ای لازم بنظر برسد در حدود طرح تصفیه منعقد خواهد شد . سه دولت بمجردی که پیشنهادها ایشان

حاضر شد برای دولت فدرال و سایر دول ذینفع فرستاده و با آنها دربارهٔ پیشنهادها و روشی که باید برای عملی کردن آن درپیش گرفت مذاکره نخواهند نمود .
ما افتخار داریم اعلام نمائیم که سه دولت نامهٔ آنجناب را که به آن اشاره نمودیم و این نامه را بمنزلهٔ ثبت موافقتنامه بین دولت های فرانسه و انگلستان به آمریکا از یکطرف و دولت جمهوری فدرال از طرف دیگر دربارهٔ مسائل مربوط بدیون آلمان مندرجه در این نامه ها تلقی میکند .

این نامه ها به زبان انگلیسی و فرانسه و آلمانی تهیه شده که متن هر یک بالسویه معتبر است . آقای صدر اعظم احترامات فائقه را بپذیرید .

امضاء	امضاء	امضاء
فرانسوا پونسه	ایوان کیرک پاتریک	جان ماک کلوئی
از طرف دولت فرانسه	از طرف دولت انگلستان	از طرف دولت آمریکا

پیوست B

گزارش کنفرانس دیون خارجی آلمان
(بدون پیوست های آن)

لندن فوریه - اوت ۱۹۵۲

۱ مقدمه

۱ - کنفرانس بین المللی دیون خارجی آلمان توسط دولت های فرانسه و انگلستان و آمریکا تشکیل شد که موافقتنامه کلی برای تصفیة دیون خارجی آلمان تهیه گردد .
کنفرانس این گزارش را که حاوی جریان کار و توصیه های آن دربارهٔ تصفیة این دیون میباشد بدولت های شرکت کننده تقدیم میکند . کنفرانس پیشنهاد میکند

که نسخه‌های گزارش در دسترس دول ذی‌علاقه دیگر گذارده شود .

۲- قبل از تشکیل کنفرانس دولت‌های فرانسه و انگلستان و آمریکا در تاریخ

۶ مارس ۱۹۵۱ موافقت نامه‌ای با جمهوری فدرال آلمان امضاء نمودند که ضمن آن

جمهوری فدرال تعهدات خود را در مورد دیون قبل از جنگ آلمان تأیید و بطور کلی دیون

پس از جنگ ناشی از کمک‌های اقتصادی سه دولت به آلمان را قبول و حاضر بودن

خود را با دامه‌پرداخت دیون خارجی آلمان طبق طرحی که توسط کلیه علاقه‌مندان

به دوضوع تهیه شود ابراز داشت. رونوشت مکاتبات حاوی این موافقتنامه در پیوست

یک مندرج است .

۳- در مه ۱۹۵۱ سه دولت کمیسیون سه‌جانبه دیون خارجی آلمان را تشکیل

دادند که در مذاکرات مربوط بتصفیه دیون خارجی آلمان از طرف آنها نمایندگی

داشته باشد و کارهای کنفرانس را تنظیم نماید . نمایندگان سه دولت در کمیسیون

سه‌جانبه عبارت بودند از آقای فرانسوا دیدیه گرگه (فرانسه) سر ژرژ رندل (انگلستان)

و سفیر کبیر وارن لی بیرسون (آمریکا) و اعضای علی‌البدل آنها عبارت بودند از آقای

رنه سرژان (فرانسه) که بعداً آقای رودوکاناشی و داویت جانشین وی شد و سرداوید

والی (انگلستان) و وزیر مختار گونتر (آمریکا) .

۴- کمیسیون در ژوئن و ژوئیه ۱۹۵۱ مذاکرات مقدماتی را با هیئت نمایندگی

آلمان برای دیون خارجی که از طرف جمهوری فدرال آلمان تعیین شده و با

نمایندگان چند کشور طلبکار عمده شروع نمود . رئیس هیئت نمایندگی آلمان

آقای هرمان آبس و عضو علی‌البدل آن دکتر کرایک میباشد .

۵- کمیسیون سه‌جانبه در دسامبر ۱۹۵۱ هیئت نمایندگی آلمان را از مبلغ

و شروط پرداختی که سه دولت برای تصفیۀ کامل دعاوی خود مربوط بکمکهای اقتصادی پس از جنگ حاضر بقبول هستند مستحضر ساخت مشروط بر اینکه تصفیۀ عادلانه دیون قبل از جنگ آلمان کوشش شود. ضمن کنفرانس ایالات متحده آمریکا مجدداً پیشنهاد کرد که مدت وصول اصل مطالباتش برای مدت ۵ سال تغییر نماید و پیشنهاد دسامبر ۱۹۵۱ خود را اصلاح نمود. متبالغ و شروط در ضمیمه دو این گزارش درج شده است.

(ضمیمه ۲ گزارش کنفرانس بوسیله موافقتنامه تصفیۀ دعاوی سه دولت ناشی از کمکهای اقتصادی پس از جنگ با آلمان که در همان روزامضای موافقتنامه دیون خارجی آلمان به امضاء رسید لغو شده است. پاراگراف آخر مقدمه موافقتنامه اخیر به این موافقتنامه اشاره میکند).

II-سازمان کنفرانس

۶- کنفرانس اولین جلسه عمومی خود را در خانه لانکستر واقع در لندن در تاریخ ۲۸ فوریه ۱۹۵۲ تشکیل داد کمیسیون سه جانبه دیون آلمان نمایندگی دولت های فرانسه و انگلستان و آمریکا را در کنفرانس بعهده داشته و طلبکاران خصوصی این کشور ها هیئتهای نمایندگی جداگانه ای اعزام داشته بودند- ۲۲ کشور طلبکار هیئتهای نمایندگی ملی مرکب از نمایندگان دولتی و در بسیاری از موارد نمایندگان طلبکاران خصوصی ۳ کشور ناظر اعزام داشته و بانک تصفیۀ بین المللی بعنوان طلبکار از طرف خود نماینده ای فرستاده بود- هیئت نمایندگی جمهوری فدرال آلمان شامل نمایندگان دولتی و نمایندگان بدهکاران خصوصی بود.

۷- طبق تصمیمات کنفرانس کمیسیونهای زیر تشکیل گردید :

(a) کمیتهٔ مدیره مرکب از سه عضو از کمیسیون سه جانبه ۱۳ نماینده از طلبکاران بلژیک و برزیل - فرانسه - ایتالیا - هلند - سوئد - سویس - انگلستان و آمریکا و عضو نمایندگی بدهکاران عمومی و خصوصی . وظیفهٔ این کمیته عبارت بوده از سازمان دادن کار کنفرانس و تأمین این نظر که کلیهٔ توصیه‌های تقدیمی بجلسهٔ عمومی طوری باشد که تصفیهٔ کامل و عادلانه و رفتار مساوی ماتمام طلبکاران . در صدهر موضوع را دربر داشته باشد .

(b) کمیتهٔ طلبکاران که هر يك از هیئتهای نمایندگی کشور های طلبکار در آن نماینده داشتند .

وظیفهٔ این کمیته این بود که نظریات گروههای مختلف طلبکاران راهمانگ ساخته و نمایندگان طلبکاران را در کمیتهٔ مذاکرات تعیین نمود و نظریات طلبکاران در مورد توصیه های کمیتهٔ مذاکرات برای کمیته مدیره ارسال دارد .

(c) دبیرخانه کنفرانس زیر نظر يك دبیر کل . دبیر کل اول آقای کریداند و بعد آقای پک بود .

۸- کمیته مدیره چهار کمیته مذاکرات تشکیل داد که بترتیب در بارهٔ چهار دسته از دیون زیر اقدام نمایند .

کمیتهٔ A - دیون آلمان و سایر دیون ادارات عمومی .

کمیتهٔ B - سایر دیون متوسطه المده و طویل المده .

کمیتهٔ C - سایر دیون متوسط المده و طویل المده .

کمیتهٔ D - دیون بازرگانی و متفرقه .

هر کمیته ای مرکب بوده از نمایندگان طلبکاران و بدهکاران و ناظرین

کمیسیون سه‌جانبه از طرف کمیته های مذاکرات برای اقدام درباره انواع خاص دیون سو کمیسیون نهائی تشکیل شد.

۹- کمیته مدیره نیز یک کمیته امور برای کمک بکنفرانس تشکیل داد .

۱۰- جلسات کنفرانس بین ۲۸ فوریه و ۸ اوت ۱۹۵۲ تشکیل شد که بین ۵

آوریل و ۱۹ مه بمنظور مشاوره تنفس داده شد .

حدود کار

۱۱- در انجام کارهای خود کنفرانس حقایق و اصول و هدف های زیر را راهنمای خویش قرار داد .

(a) دولت های فرانسه و انگلستان و آمریکا بدولت جمهوری فدرال آلمان در باره پائین آوردن دیون و شروط تصفیه دعاوی پس از جنگ مربوط بکمکهای اقتصادی به آلمان اطمینان دادند که از طرف سه دولت قبول خواهد شد مشروط بر اینکه دیون قبل از جنگ بطور عادلانه و رضایت بخش تصفیه شود .

(b) طرح تصفیه باید .

(i) وضع عمومی جمهوری فدرال و اثرات محدودیت قلمرو حکومتی آنرا

در نظر گرفته و نباید بوسیله اثرات نامطلوب در وضع مالی داخلی آلمان و خالی کردن نابهنگام منابع ارزی موجود بالقوه آن اقتصاد آلمان را مغشوش سازد و نیز نباید به

(ii) تصفیه کامل و منظم را پیش بینی کرده و رفتار عادلانه باتمام صاحبان

منافع را تأمین نماید .

(iii) پیش بینی لازم در صورت تجدید وحدت آلمان بنماید .

c - طرح تصفیه باید استقرار مجدد روابط عادی مالی و بازرگانی بین جمهوری فدرال آلمان و سایر کشورها را توسعه دهد. بنابراین باید.

(I) عدم توانائی پرداخت آلمان را با رفتار مناسب درباره دیون و بهره‌های معوقه موعود گذشته و موعود رسیده ریشه کن ساخت.

(II) بوضعی منجر شود که روابط عادی بدهکار را بتوان برقرار نمود.

(III) دارای خصائصی باشد که به‌عاده اعتبار بین‌المللی آلمان از راه احیای اعتبار بوضع مالی او کمک شود در ضمن اینکه اطمینان کافی داده شود که بار دیگر آلمان در انجام تعهدات خود قصور نخواهد کرد.

(IV) با قبول تعهدات از طرف جمهوری فدرال مربوط به اعضای صندوق بین‌المللی پول و سازمان همکاری اقتصادی اروپا درباره انتقال پرداختها برای معاملات جاری به انضمام بهره و درآمدهای سرمایه‌گذاری سازگار بوده و تسهیلات لازمه تا حدود امکان فراهم سازد.

IV توصیه ۱۵

۱۲- دیون آلمان و سایر دیون ادارات عمومی - توصیه‌های مربوط به تصفیه این دسته از دیون در ضمیمه ۳ مندرج است.

۱۳- سایر دیون متوسط و طویل‌المدة توصیه‌های مربوط به تصفیه این دسته از دیون در ضمیمه ۴ مندرج است.

۱۴- دیون را کد: توصیه‌های مربوط و تصفیه این دسته از دیون در ضمیمه ۵ مندرج است کنفرانس موافق است که این توصیه‌ها در اولین فرصت ممکنه اجرا شود.

۱۵- دیون بازرگانی و متفرقه - توصیه‌های مربوط به تصفیه این دسته از

دیون در ضمیمه ۶ مندرج است .

۱۶- کنفرانس دیون چندی را که تصفیه کامل و قطعی آنها بعلت ماهیت خاصی که داشته اند در کنفرانس ممکن نبود مورد بررسی قرار داد . طرحی برای حل بعدی آنهایی مذاکرات بین صاحبان منافع تهیه شد ، مقررات خاصی در این باره در ضمیمه مربوطه این گزارش گنجانده شده است . در این مذاکرات اصول و هدفهای کنفرانس باید راهنما باشد و توصیه های ناشی از این مذاکرات در صورت تصویب در موافقتنامه بین الدول درج شود .

۱۷- شروط پیشنهادی برای تصفیه دیون آلمان مندرجه در طرح تصفیه حاصل مذاکرات وسیع و طولانی بین نمایندگان طلبکاران و بدهکاران است که تا سرحد امکان باقراردادهای موجود تطبیق میکند .

۱۸- بطوریکه در پیوستهای ۳ تا ۶ ملاحظه میشود تا مدت ۵ سال هیچ پرداخت ارزی از بابت اصل دیون مشمول توصیه ها نباید بعمل آید مگر در موارد بخصوصی که در شروط تصفیه توصیه شده مقرراتی دارد که پرداخت اصل را در مدت مذکور مجاز میسازد .

۱۹- مقررات مناسبی برای موارد دشواری در پیوست پیش بینی شده است . هر گاه بدهکاری که چندین وام خارجی معوق دارد قادر به انجام تعهدات خود طبق طرح تصفیه نباشد هر نوع مذاکره ای بین بدهکاران باید طوری انجام گیرد که منافع طلبکاران مربوطه را باالسویه حفظ نماید .

۲۰- تصفیه دیون شهر برلین یا مؤسسات عمومی که متعلق به شهر برلین بوده و یا برلین به آنها نظارت دارد فعلا مسکوت گذارده شده و بهر حال با بدهکاران

خصوصی مقیم منطقه غربی برلین باید مانند ساکنین جمهوری فدرال رفتار شود .

۲۱- در موافقتنامه بین الدول که در پاراگراف ۳۸ به آن اشاره شده باید پیش بینی شود که دولت فدرال انتقال بهره و اقساط استهلاکی را طبق طرح تصفیه ادامه داده و هر چه در قوه دارد برای عملی ساختن این انتقالات بکار خواهد برد .

کنفرانس این اصل را بر سمیت شناخت که انتقال پرداختها طبق طرح تصفیه مستلزم توسعه و نگاهداری وضع موازنه پرداختها است که آن پرداختها را بتوان مانند پرداختهای دیگر معاملات جاری از محل درآمدهای ارزی معاملات مرئی و نامرئی تأمین نمود بطوریکه از برداشت دیگری جز برداشت موقت از ذخائر پولی اجتناب شود . از این جهت باید باین حقیقت توجه داشت که تسعیر پولها هنوز مجدداً برقرار نشده است . بنابراین کنفرانس مسلم دانست که توسعه و نگاهداری این موازنه پرداختها بوسیله ادامه همکاری بین المللی برای ارتقاء سیاست بازرگانی آزاد توسعه بازرگانی جهانی و احیاء تسعیر آزاد پولها تسهیل خواهد شد . توصیه میشود که کلیه صاحبان منافع اصول مندرجه در این پاراگراف را مورد توجه قرار دهند .

در تهیه موافقتنامه بین الدول باید توجه داشت تا مقرراتی پیش بینی بشود که طرح تصفیه با تأمین رضایت تمام صاحبان منافع عملی و اجرا شود به انضمام مقرراتیکه هر گاه جمهوری فدرال علیر غم خدا علی کوشش خود در اجرای تعهداتش طبق این طرح مواجه با مشکلاتی شد مقررات مزبور اجرا شود .

۲۲- انتقالات بهره و پرداختهای استهلاکی بموجب طرح تصفیه باید مانند پرداخت معاملات جاری تلقی شود در موارد مقتضی در موافقتنامه های مربوط به بازرگانی و یا پرداختهای بین جمهوری فدرال و هر کشور طلبکار دیگر گنجانده

شود صرف نظر از اینکه این موافقتنامه ها دوجانبه یا چندجانبه باشد .

۲۳ - جمهوری فدرال نباید با هیچ عمل تبعیض یا ترجیحی در اجرای شروط موافقت شده برای دسته های مختلف دیون یا پولی که با آن پرداخت میشود یا از هر جهت دیگر موافقت کند یا کشورهای طلبکار در صدد بدست آوردن آنها باشند .

۲۴ - دولت جمهوری فدرال باید برای اجرای این طرح قوانین لازم را وضع و اقدامات اداری لازم را بعمل آورد منجمله به طلبکاران این حق را بدهد که دعاوی خود را در محاکم آلمان طرح نمایند .

۲۵ - اساس تصفیه های پیش بینی شده در این گزارش پیشنهادی است که بدهکار به طلبکار تسلیم کرده یا خواهد کرد . این پیشنهاد حتی اگر از طرف نمایندگان طلبکاران توصیه شده باشد یا نتیجه حکمیت باشد در مواردیکه مخصوصاً توافق شده باشد که رأی حکمیت برای طلبکاران فردی لازم الاجراست : ممکن است از طرف طلبکار رد شود که در این صورت نمیتواند از مزایای طرح تصفیه استفاده نماید دولت جمهوری فدرال باید حق داشته در اجرای مقررات پاراگراف ۲۴ از این وجه استفاده نماید .

۲۶ - در موافقتنامه بین الدول باید اعلام شود که در مورد پیشنهادیکه قبول شده هر گاه بموجب طرح تصفیه رابطه اصلی دین بین طلبکار و بدهکار تعدیل شود با قرارداد جدیدی بین طلبکار و بدهکار بمحض اجرای کامل تعهدات مندرجه در آن باید از تعهدات مشمول رابطه تعدیل بار رابطه جدید و تعهدات اصلی کالا و کاملاً بری الذمه شناخته شود .

۲۷ - عملیات اجرائی بابت دعاوی مشمول این طرح تصفیه نباید در مدتیکه مبالغ موعود رسیده طبق قرارداد اصلی برای طلبکار قابل وصول نیست تعقیب شود

تازمانیکه مبالغ موعده رسیده بموجب این طرح تصفیه قابل وصول گردد .
به اضافه عملیات اجرائی نباید علیه منافع دارندگان خارجی اسناد داخلی
آلمان (به انضمام برات وسفته) انجام شود مگر یکسال پس از اینکه انتقال بهره یاسود
سهام این اوراق به ارز عملی باشد .

دولت فدرال باید کلیه اقدامات لازم را برای مراعات این اصل بعمل آورد .
۲۸- بعضی وامها حاوی حق انتخاب پول است یعنی بنظر طلبکار ممکن
است تقاضا شود که پرداخت بیولی غیر از پول کشوری که قرضه در آن بدست آمده
بعمل آید . قراردادهای دیگری هم ممکن است شامل مقررات مشابهی باشد . این
موضوع باید بعداً بوسیله دول ذینفع با این نظر مورد مذاکره قرار گیرد که قبل
از انعقاد موافقتنامه بین الدول بتوافق کامل منجر شود .

بدون مخدوش ساختن هر توافقی که ممکن است درباره نوع پولی که با آن
باید پرداخت شود بعمل آید حق انتخاب پول باید در مواردی که قرارداد پرداخت
مبلغ ثابتی را بیول دیگری پیش بینی کرده معتبر شناخت یعنی هر طلبکاری که
دارای قرارداد وامی است که حاوی حق انتخاب پول است باید حق داشته باشد معادل
مبلغی که در صورت اعمال حق انتخاب از بیول دیگری میتواند دریافت نماید بنرخ
ارز در روز رسید و بیول کشوری که قرضه در آن بعمل آمده دریافت کند .

۲۹- بمنظور تصفیه های پیش بینی شده در توصیه های توافق شده جز در
مواردیکه طور دیگری مقرر گردیده مثلا در مورد وام Young مقررات زیر
باید اجرا شود :

در مورد دیون به دلار طلا یا فرانک سویس طلا دیون مزبور باید بر اساس يك

دلار رایج مساوی بایک دلار طلا و یک فرانک سویس رایج مساوی بایک فرانک سویس طلا حساب شود و قراردادهای جدید بادلار رایج یا فرانک سویس رایج منعقد گردد در مورد سایر دیون با شروط طلا (به استثنای دیون بیول آلمان با شروط طلا - بیوست های ۴ و ۶ مراجعه شود) مبالغ دین باید فقط بیول کشوری که قرضه در آن بدست آمده یا اوراق منتشر شده قابل پرداخت باشد (کد بعداً پول کشور منتشر کننده نامیده میشود) مبلغ قابل پرداخت بایستی معادل مبلغی به دلار آمریکا بنرخ ارز در سر رسید پرداخت مبلغ مزبور محاسبه شود که مبلغ دلاری با تسعیر مبلغ اوراق قرضه بیول کشور منتشر کننده بنرخ روز تحصیل وام با انتشار اوراق قرضه بدست میآید. مبلغ پول کشور منتشر کننده که به این ترتیب بدست میآید نباید کمتر از مبلغی باشد که بنرخ ارز روز اول اوت ۱۹۵۲ تسعیر میشود.

۳۰- درباره مسئله شروط طلا بطور کلی کمیسیون سه جانبه به اطلاع کنفرانس رسانید که دولتهای فرانسه - انگلستان و آمریکا بعنوان قسمتی از توافق حاصله برای امکان حل جامع مسئله دیون آلمان و تاحدودی که مربوط بتصفیه دیون آلمان است تصمیم گرفته اند که شروط طلا را حفظ نکنند اما نوعی از تضمین ارزی باید جانشین آن شود.

در مورد وام Young مسلماً واجب دانسته شد که تساوی عمل برای سری های مختلف وام مزبور که در قرارداد پیش بینی شده حفظ گردد. نمایندگان دارندگان اروپائی اوراق قرضه تأسف خود را از تصمیم مبنی بر اعتراف از حق قراردادی دارندگان اوراق قرضه این وام بین المللی در مورد پرداخت بیول کشور خودشان بر اساس طلا ابراز داشتند. آنان مقررات «توصیه های توافق شده برای تصفیه دیون

آلمان و دیون ادارات عمومی دیگر « (ضمیمه ۳) را فقط از نقطه نظر این تصمیم دولتی تنظیم نمودند هر جا که مقتضی بود مقررات مشابهی در گزارشهای دیگر گنجانده شده است .

۳۱ - ضمیمه ۷ شامل توصیه‌های توافق شده برای طرز عمل دربارهٔ پرداختهائی است که بصندوق تبدیل بعمل آمده .

۳۲ - مانده‌های حساب دویچ مارک که در نتیجه تصفیهٔ دین آلمان که مشمول این طرح است به طلبکار خارجی تعلق میگیرد باید طبق مقررات جاری فعلی در جمهوری فدرال آلمان قابل استفاده باشد به انضمام حق انتقال این مانده‌ها بشخص دیگری که مقیم آلمان نمیباشد . توصیه‌های توافق شده برای استفاده از حسابهای دویچ مارک در ضمیمه ۸ درج شده است .

۳۳ - این مسئله بررسی شده که آیا لازم است بکشورهای طلبکار توصیه شود که مقرراتی وضع نمایند تا فعالیت طلبکاران را برای تصفیهٔ دعاوی آنان علیه آلمان محدود نماید یا خیر . این نتیجه بدست آمد که وضع چنین مقرراتی برای اجرای موفقیت آمیز طرح تصفیه ضروری نیست .

۲۴ - کنفرانس معتقد است که توصیه‌هایی که ضمن این گزارش شده با اصول مندرجه در پاراگراف ii مطابق است .

۳۵ - نمایندگان طلبکاران خصوصی که در کنفرانس شرکت کرده‌اند به طلبکاران خصوصی توصیه خواهند کرد که شرایط طرح تصفیه را تا حدودی که مربوط به آنان است باید قبول نمایند .

۳۶ - دولت جمهوری فدرال باید متعهد شود که تدارکات فنی لازم را برای

اجرای مؤثر پیشنهادهای حاضر در تاریخ های مصرحه در پیوست های مربوطه فراهم نماید .

۳۷ - کنفرانس امیدوار است که امانت داران مربوطه در تصفیة وامها بتوانند کوشش خود را برای اجرای شروط طرح تصفیة بکار برند .

۳۸ - بمنظور استقرار مجدد اعتبار آلمان در خارج و بخاطر طلبکارانی که دعاویشان سابقاً تصفیة نشده توصیه های مندرجه در این گزارش باید بدون تأخیر توسط دول ذینفع اجرا شود به این منظور که مقارن با تصفیة دیون جمهوری فدرال مربوط بکمکهای اقتصادی پس از جنگ موافقت نامه بین الدولی امضاء نمایند که بطرح تصفیة بین المللی بدهد .

در جلسه عمومی کنفرانس منعقد در تاریخ ۸ اوت ۱۹۵۲ بتصویب رسید .
موافقت نامه لندن در باب دیون خارجی آلمان بشرح بالا در جلسه یکشنبه بیست و هفتم آبان ماه ۱۳۳۵ بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون مربوط به اجازه مشارکت دولت ایران در شرکت مالی

بین المللی و پذیرفتن اساسنامه شرکت مزبور

مصوب ۲۹ آبانماه ۱۳۳۵

ماده واحده - الف - دولت مجاز است سندی را که حاکی از پذیرفتن اساسنامه شرکت مالی بین المللی و مشارکت دولت شاهنشاهی در شرکت مزبور باشد امضاء و بانک بین المللی ترمیم و توسعه که مؤسس شرکت نامبرده میباشد تسلیم نماید .

ب - نمایندگان اصلی و علی البدل دولت شاهنشاهی در بانک بین المللی سمت نمایندگی دولت را در شرکت بین المللی نیز خواهند داشت .

ج - حق استفاده از منابع و تسهیلات مالی شرکت مالی بین المللی با معرفی بانک ملی ایران بعمل خواهد آمد .

د - قسمت نشر اسکناس بانک ملی ایران (هیئت نظارت اندوخته اسکناس) مجاز است سیصد و هفتاد و دو هزار دلار سهم دولت ایران در سرمایه شرکت مالی بین المللی را بر طبق اساسنامه شرکت مزبور از محل دلار آمریکائی یا طلای پشتوانه پرداخت نموده و سندی را که از این بابت دریافت میدارد جزء پشتوانه محسوب دارد و چنانچه در آینده دلار باطلای نامبرده مسترد شود عیناً بقسمت نشر اسکناس تحویل خواهد شد .

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده است در جلسه سه شنبه بیست و نهم آبانماه یکهزار و سیصد و سی و پنج بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه شنبه ۱۹ آبانماه ۱۳۳۵

مورد تأیید مجلس سنا واقع شده است

قانون مربوط به الحاق دولت ایران بمقاوله نامه بین المللی

شماره ۲۹ راجع به لغو کار اجباری

مصوب ۲۸ اسفند ماه ۱۳۳۵

ماده واحده - الحاق دولت شاهنشاهی ایران بمقاوله نامه بین المللی شماره

۲۹ راجع به لغو کار اجباری مشتمل بر سی و سه ماده تصویب می شود .

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده و متن مقاوله نامه ضمیمه است در جلسه

سه شنبه بیست و هشتم اسفند ماه یکم هزار و سیصد و سی و پنج بتصویب مجلس شورای

ملی رسید . رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۵/۱/۲۹ بتصویب

مجلس سنا رسیده است .

متن مقاوله نامه شماره ۲۹ در خصوص لغو کار اجباری

کنفرانس عمومی سازمان بین المللی کار که بنا بدعوت هیأت مدیره دفتر بین المللی کار چهاردهمین دوره اجلاسیه خود را در تاریخ دهم ژوئن ۱۹۳۰ در شهر ژنو منعقد ساخت و پس از اتخاذ تصمیم در باره پیشنهادات واصله در خصوص کار مذکور در بند ۱ دستور جلسه تصویب کرد که پیشنهادات مزبور بصورت يك مقاوله بین المللی تدوین شود و در تاریخ ۲۸ ژوئن ۱۹۳۰ مقاوله نامه حاضر را تحت عنوان مقاوله نامه مربوط بکار اجباری تصویب نمود .

ماده ۱-۱ - هر يك از کشور های عضو که باین مقاوله ملحق می گردد متعهد میشود در اسرع وقت کار اجباری را تحت هر عنوان در قلمرو سرزمین خود ملغی نماید .

۲ - بمنظور انجام تسهیلات در انجام این امر ممکن است طی مدت های

استثنائی و برای مقاصد عام المنفعه و آنهم بطور موقت و با رعایت شرایط و تضمیناتی که بعداً ذکر میشود بکار اجباری متوسل گردد.

۳- پس از انقضای مدت پنجسال از تاریخ شروع اجرای این مقاله نامه و در موقع ارسال گزارش مذکور در ماده ۳۱ امکان الغای فوری کار اجباری را بهر نحو و ترتیب که باشد توصیه کرده تصمیم مقتضی در خصوص قید یا عدم قید این موضوع را دستور جلسه کنفرانس تصمیم اتخاذ خواهد کرد .

ماده ۲ - در مورد اجرای مفاد مقاله نامه حاضر اصطلاح کار قهری یا اجباری بکار یا خدماتی اطلاق میشود که با تهدید بمجازات و بی آنکه شخص ذینفع بمیل و رضای خاطر برای انجام آن داوطلب باشد بوی تحمیل گردد مع هذا از لحاظ این مقاله نامه اصطلاح مزبور در موارد امور زیر قابل اطلاق نخواهد بود :

الف - هر کار یا خدمتی که طبق قانون نظام وظیفه عمومی بشخصی محول گردد و صرفاً جنبه نظامی داشته باشد .

ب - هر کار و خدمتی که جزء تعهدات مدنی و عادی اهالی کشور خود مختار و مستقلاً محسوب گردد .

پ - هر کار و خدمتی که در نتیجه محکومیت در دادگاههای صالح بمحکومین تحمیل شود بشرط اینکه زیر نظر و تحت مراقبت مقامات عمومی کشور انجام گیرد و باشخاص ثالث و شرکتهای و اشخاص حقوقی یا بنگاههای خصوصی واگذار نشده باشد.

ت - هر کار و خدمتی که بحکم اجبار (فرس ماژور) تحمیل گردد مثلاً هنگام جنگ یا مواقع بروز احتمال بروز آفات و پیش آمدهای ناگوار از قبیل آتش سوزی و سیل و قحط و غلا و زلزله و شیوع امراض مسری بین مردم یا حیوانات و هجوم حیوانات و حشرات موزی و انگلهای نباتی مضر و بطور کلی هر گاه شرایط عادی زندگانی عمومی یا زندگی قسمتی از سکنه يك کشور منقلب شده و در معرض مخاطره

قرار گرفته باشد .

ث - کارهای جزئی و عمومی روستائی که بِنفع مستقیم يك جمعیت و از طرف خود اعضاء و افراد آن جمعیت بایستی انجام پذیرد و بتوان این قبیل عملیات را جزء وظائف عادی آن جمعیت دانست مشروط باینکه خود افراد آن جمعیت و یا لاقلاً نمایندگان مستقیم ایشان حق داشته باشند در باره لزوم خدمات مزبور تصمیم لازم اتخاذ نمایند .

ماده ۳ - از لحاظ این مقاله نامه اصطلاح (مقامات صلاحیتدار) بمقامات دولتی مرکزی یا بمقامات عالیه مرکزی کشور ذینفع اطلاق میگردد .

ماده ۴ - ۱- مقامات صلاحیتدار نباید اجازه بدهند کار اجباری بِنفع افراد یا شرکتهای و شخصیت‌های حقوقی تحمیل شود یا خود چنین کاری را بِنفع خود تحمیل نمایند .

۲ - هرگاه موقع تصویب این مقاله نامه از طرف يك کشور نوعی کار اجباری و تحمیل کار بِنفع افراد یا شرکتهای و یا شخصیت‌های حقوقی موجود باشد دولت مزبور موظف است که از تاریخ اجرای این مقاله نامه آنرا بکلی ملغی سازد .

ماده ۵ - هیچیک از امتیازاتی که به افراد و شرکتهای و شخصیت‌های حقوقی واگذار میشود نباید اثرات آن این باشد که بکنوع کسر اجباری بمنظور تولید یا جمع آوری موادی که توسط افراد و شرکتهای و یا شخصیت‌های حقوقی مزبور مورد استفاده یا معامله قرار میگیرد برقرار شود .

۲ - چنانچه بعضی از امتیازات موجود شامل مقرراتی باشد که منتج باستقرار کار اجباری گردد مقررات مزبور باید در اسرع وقت مورد تجدید نظر قرار گرفته و بامفاد ماده ۱ این پیمان منطبق گردد .

ماده ۶ - مأمورین محلی حتی در صورتیکه وظیفه‌شان ایجاب نماید که اهالی

قلمرو مأموریت خود را بکار و فعالیت تشویق کنند نباید اهالی را بطور انفرادی یا دسته جمعی تحت فشار قرار داده و آنهارا بکار کردن برای افراد و شرکتهای مؤسسات و ادار سازند.

ماده ۷ - ۱- رؤسائی که دارای مأموریت اداری نیستند نباید بکار اجباری توسل جویند.

۲- رؤسائی که مأموریت اداری بعهدہ دارند میتوانند با اجازه صریح مقامات صلاحیتدار و بارعایت شرایط مذکور در ماده ۱۰ این مقاله نامه بکار اجباری یا قهری توسل گردند.

۳- رؤسائی که جنبه رسمیت دارند ولی حق الزحمه مناسب بعناوین دیگر دریافت نمیکنند میتوانند مطابق مقررات بخصوص از خدمات اشخاص استفاده نمایند مشروط باینکه احتیاجات لازم بمنظور جلوگیری از سوء استفاده و زیاده روی بعمل آمده باشد.

ماده ۸- مسئولیت اتخاذ تصمیم در مورد توسل بکار قهری یا اجباری بعهدہ مقامات عالیہ کشوری سرزمین مربوطه محول خواهد بود.

۲- لیکن مقامات مزبور میتوانند در مواردی که انجام کار اجباری کارگران را از محل سکونت خود دور نمیسازد بمقامات عالیہ محلی اجازه دهند که بآن توسل جویند بعلاوه مقامات عالیہ هر کشور میتوانند در موارد مذکور در ماده ۲۳ و در تحت شرایطی که در همین ماده قید شده حق استفاده از کار اجباری را بمقامات عالیہ محلی واگذار نمایند حتی در صورتیکه موجب دور شدن کارگران از محل سکونتشان باشد ولی باین شرط که کارمراجعه بمنظور تسهیل مسافرت مأمورین محلی یا حمل اثاثیه آنان صورت بگیرد.

ماده ۹- باستثناء موارد مذکور در ماده ۱۰ این مقاله نامه مقاماتی که صلاحیت

صدور دستور کار اجباری را دارند با حصول اطمینان از مراتب زیر بصورت این دستور مبادرت خواهند ورزید :

الف - از کاریکه انجام میگردد نفع مستقیم و مهمی عاید افرادی که کار توسط ایشان انجام گرفته بشود .

ب - انجام آن کار فوریت داشته یا لزوم آن در آینده نزدیک محسوب گردد .

ج - با وجود پیشنهاد شرایط کار و دستمزدها که لااقل متساوی باشد با شرایط متداول در آن ناحیه برای انجام کارهای مشابه باشد استخدام آزادانه افراد لازم جهت انجام کار مورد نظر مقدور نبوده باشد .

د - کار یا خدمت مرجوعه با توجه بتعداد و قدرت و استعداد کارگران محلی تحمیل فوق العاده بر اهالی آن ناحیه نباشد .

ماده ۱۰-۱ - کار اجباری که بعنوان تأدیه مالیات انجام میشود یا از طرف رؤسائی که سمت اداری دارند با افراد تحمیل میگردد باید تدریجاً ملغی گردند .

۲ - مادام که این قبیل کارها و خدمات اجباری ملغی نشده اند در مواردی که بعنوان تأدیه مالیات یا بمنظور اجرای امور عام المنفعه کاری یا خدمت اجباری با افراد تحمیل میشود مقامات مربوطه مراتب زیر را ملحوظ داشته از حصول آنها اطمینان حاصل نمایند .

الف - از کار مرجوعه باید نفع مستقیم و عمده عاید افرادی که آن کار را انجام میدهند بشود .

ب - انجام کار فوریت داشته یا لزوم انجام آن در آینده نزدیک محسوس گردد .

ج - انجام کار با توجه بتعداد و استعداد و قدرت کارگران محلی تحمیل فوق العاده بر اهالی آن ناحیه نباشد .

د - انجام کار یا خدمت مزبور کارگران مربوطه را ناگزیر بدور شدن از محل

سکونت عادی، خود ننماید .

۵- کاریا خدمت مرجوعه مطابق شرایط محلی و بنحوی که با زندگی اجتماعی و فعالیت کشاورزی اهالی آن ناحیه مناسبت داشته باشد صورت بگیرد .

ماده ۱۱-۱ - فقط افرادن کورو بالغ یعنی مردانیکه سن آنها بظن قوی از ۱۸سال کمتر و ۴۵سال بیشتر نباشد بانجام کارقهری و اجباری مفید خواهند بود و جز در مورد انواع خدمات مذکور ه در ماده ۱۰ در سایر موارد مقتضی است که شرایط و محدودیت‌های زیر مراعات گردد :

الف - در کلیه موارد ممکنه یکنفر طبیب که از طرف مراجع اداری تعیین میشود صحت مزاج کارگرا تصدیق و ضمناً گواهی نماید که شخص مزبور استعداد انجام خدمت مرجوعه را دارا میباشد .

ب - فرهنگیان اعم از معلمین و دانش‌آموزان و همچنین کارمندان اداری از انجام این نوع خدمات معاف خواهند بود .

ج - در میان سکنه محل بایستی مردان بالغ و سالم جهت ادامه زندگی خانوادگی و فعالیت زراعتی بتعداد کافی باقی بمانند .

د - مناسبات زناشویی و روابط خانوادگی محترم شمرده شود .

۲ - بمنظور تأمین اجرای مفاد بندج مذکور در فوق ضمن مقرراتیکه وضع آن در ماده ۲۳ این مقاله‌نامه پیش‌بینی شده است تعداد نسبی (چند درصد) مردان بالغ و سالم هر اجتماع که ممکن است بانجام خدمتی گمارده شوند تعیین خواهد گردید و این تعداد نسبی در هر صورت بیش از ۲۵٪ جمعیت مربوطه نخواهد بود .
در تعیین تعداد افراد مزبور مقامات صلاحیت‌دار بموضوع تراکم جمعیت و درجه رشد اجتماعی و جسمانی اهالی و فصل و نیز بمقدار و چگونگی کارهاییکه افراد مزبور باید جهت شخص خود انجام دهند توجه داشته و بطور کلی حوائج اقتصادی و

اجتماعی زندگی روزمره مردم يك ناحیه را محترم خواهند شمرد .

ماده ۱۳-۱ - حداکثر مدتی که میتوان يك نفر را بکار قهری یا اجباری و ادار ساخت نباید از شصت روز در هر سال (دوازده ماه) تجاوز نماید و مدت زمانی که صرف رفتن بمحل کار و مراجعت میگردد جزء ایام مزبور محسوب خواهد شد .

۲ - بهر يك از افرادی که بانجام کار اجباری مقید میگردد گواهی نامی داده خواهد شد که در آن ادواری که فرد مزبور اجباراً کار کرده قید خواهد گردید .

ماده ۱۳-۱ - ساعات معمولی کار برای اشخاصی که کار اجباری میکنند باید همان ساعاتی باشد که جهت کارگران آزاد تعیین شده است و بابت ساعات اضافه کار مطابق نرخ ساعات کار اضافی کارگران آزاد مزد پرداخت خواهد شد .

۲ - کلیه افرادی که بکار اجباری اشتغال دارند باید لااقل یکروز در هفته تعطیل داشته باشند و روز مزبور باید حتی المقدور همان روزی باشد که بر حسب عرف و عادت و بطور متداول در هر کشور یا ناحیه روز تعطیل، هفتگی شناخته شده است .

ماده ۱۴-۱ - در برابر کار اجباری یا قهری بهر نحو و عنوان که باشد باید دستمزد نقدی پرداخت شود جز در مواردیکه در ماده ۱۰ این مقاله نامه پیش بینی شده است . میزان این دستمزد در هر حال از نرخ مرسوم در ناحیه ای که کارگران در آنجا استخدام شده اند و نرخ متداول در ناحیه سکونت ایشان کمتر نخواهد بود .

۲ - در مواردیکه دستور انجام کار اجباری از طرف مأمورین اداری در حین انجام وظیفه صادر میشود باید پرداخت دستمزد با رعایت نکات و شرایط مذکور در فوق هر چه زودتر تأمین گردد .

۳ - دستمزد افراد مستقیماً بخود ایشان پرداخت خواهد شد نه برئیس قبیله

یا مقامات دیگر .

۴ - مدت مسافرت بمحل کار و مراجعت از آن جزء ایام کار محسوب و دستمزد مربوطه بمیزان معمول پرداخت خواهد شد .

۵ - مقررات این ماده مانع از آن نیست که قسمتی از دستمزد کارگران بصورت جنسی و یا توزیع خواربار میان ایشان تأدیه گردد البته مشروط باینکه بهای اجناس مزبور از ارزش واقعی آنها تجاوز ننماید و ضمناً چنانچه انجام کار مربوطه پوشاک و خوراک و محل سکونت مخصوص را ایجاب نماید نباید هیچگونه وجهی بابت قیمت آنها یا قیمت ابزار کار و یا بعنوان بدهی مالیاتی از دستمزد کارگران کسر شود .

ماده ۱۵ - ۱ - کلیه مقررات مربوط بجزبران حوادث و بیماریهای ناشیه از کار و نیز رفع خسارت از بازماندگان کارگران متوفی و همچنین تأمین معاش خانواده کارگرانی که در حین انجام کار بیمار و یا ناقص‌العضو میشوند در مورد افرادی که کار قهری یا اجباری انجام میدهند مجری خواهد بود اعم از اینکه در حال حاضر این مقررات درباره ایشان اجرا شده یا بعداً اجرا گردد .

۲ - کلیه مقاماتی که کارگران را بکار قهری یا اجباری می‌گمارند باید متعهد و مقید باشند که هنگام بروز حادثه یا بیماری که جزعاً یا کلاً قدرت اعاشه کارگر را سلب نماید آئینده وی را تأمین نمایند بعلاوه مقامات مزبور در چنین مواردی باید معاش افرادی را که تحت تکفل کارگر مذکور میباشند تأمین نمایند .

ماده ۱۶ - ۱ - افرادی که بانجام کار قهری یا اجباری گمارده میشوند جز در پاره‌ای موارد استثنائی نباید بنقاطی اعزام گردند که تفاوت شرایط آب و هوا و خوراک آنها با شرایطی که کارگران با آنها خو گرفته اند بحدی باشد که از این رهگذر سلامتی کارگران در معرض مخاطره قرار گیرد .

۲ - نقل و انتقال کارگران بدون اینکه اقدامات لازم از نظر بهداشت و مسکن و غیره بنحویکه سلامتی ایشانرا تأمین نماید بعمل آمده باشد اکیداً ممنوع است .

۳ - چنانچه این نقل و انتقال احتراز ناپذیر باشد بایستی اقدامات مقتضی بمنظور عودت دادن تدریجی کارگران بشرابط آب و هوای خوراک جدید بعمل آید .

این اقدامات طبق دستور مؤسسات بهداشتی و طبی صلاحیت‌دار اتخاذ خواهد گردید .

۴ - در صورتیکه کاری بکارگران رجوع شود که بانجام آن عادت نداشته باشند باید اقدامات مقتضی بعمل آید که بکارمزبور عادت نمایند این اقدامات بیشتر بمنظور ممارست در کار و طول کار و اعطای استراحت در فواصل ساعات کار و بهبود خوراک و تهیه خوراک اضافی جهت ایشان صورت خواهد گرفت .

ماده ۱۷ - در مورد انجام عملیات ساختمانی یا حفاظت و ترمیم ساختمانیها و مؤسسات که اقامت ممتد کارگران را در محل بخصوصی ایجاب مینماید مقامات صلاحیت‌دار باید قبل از صدور اجازه استفاده از کار اجباری مراتب زیر را مورد توجه قرار داده و از رعایت آنها اطمینان حاصل نمایند :

۱ - کلیه اقدامات لازم بمنظور تأمین بهداشت کارگران و احیاناً درمان ایشان بعمل آمده است و مخصوصاً مراتب زیر مسلم گردد :

الف - کارگران قبل از اشتغال بکار مورد معاینه پزشکی قرار گرفته و بعداً نیز هر چند مدت یکبار مورد معاینه قرار خواهند گرفت .

ب - درمانگاه یا بیمارستان و مأمورین پزشکی و لوازم بهداشتی و غیره باندازه کافی جهت رفع حوائج در محل موجود است .

ج - ترتیباتی بمنظور رعایت اصول بهداشتی در محل کار و همچنین از نظر

تهیه محل سکونت و آب و سوخت و لوازم طبخ و غیره داده شده است .

۲- اقدامات لازم جهت تأمین معاش خانواده کارگران بعمل آمده و خصوصاً ترتیباتی داده شده باشد که کارگران بوسیله مطمئن و مناسب در صورتیکه مایل باشند مبلغی از دستمزد خود را برای خانواده‌شان بفرستند .

۳- انتقال کارگران یعنی عزیمت ایشان بمحل کار و مراجعت از آن از طرف سازمان مربوطه تأمین شده و سازمان مزبور حداکثر وسایط نقلیه ممکن را برای سهولت مسافرت کارگران تأمین نموده و گذشته از قبول مسئولیت در مورد انتقال کارگران هزینه سفر ایشان را نیز پرداخته است .

۴- در صورت بروز حادثه یا بیماری که منجر بفقدان قابلیت کار شود وسایل مراجعت کارگر بهزینه سازمان فراهم شده است .

۵- هر کارگریکه پس از انقضای دوره کار اجباری بخواهد در همان محل بعنوان کارگر آزاد سکونت اختیار نماید تا مدت دو سال از حق مراجعت بموطن خود بهزینه سازمان مربوطه محروم نخواهد بود .

ماده ۱۸ - ۱ - کار قهری یا اجباری که منظور از آن انتقال اشخاص یا حمل ائاثیه و بار و کالای ایشان باشد (مانند باربری و پارو زنی) باید هر چه زودتر ملغی گردد و تا موقعی که ملغی نشده باید مقرراتی مشتمل بر نکات زیر تدوین گردد :

الف - از این قسم خدمات فقط بمنظور تسهیل نقل و انتقال مأموریت دولتی در حین انجام وظیفه رسمی و حمل ائاثیه آنان تنها در موارد بسیار ضروری و فوری در مورد اشخاص دیگر استفاده بعمل خواهد آمد .

ب - فقط افرادی بانجام این قبیل خدمات گمارده خواهند شد که قبلاً مورد معاینه پزشکی قرار گرفته و استعداد ایشان جهت انجام کارهای مزبور گواهی شده

باشد در صورت عدم امکان معاینه پزشکی شخصی که کارگران را باین قبیل کارها و امیدارد باید قبلاً اطمینان حاصل نماید که دارای قدرت و استعداد جسمانی لازم بوده و هیچگونه بیماری و اگیردار مبتلی نمیشاند .

ج - حداکثر وزن باری که حمل میشود قبلاً تعیین شده باشد .

د - حداکثر راهی که پیموده میشود قبلاً معین باشد .

ه - قبلاً معلوم شده باشد که حداکثر چند روز در سال از این قبیل کارها و خدمات میتوان بکارگران تحمیل نمود .

و - قبلاً معلوم شده باشد که چه اشخاصی حق دارند کارگران را باین قبیل خدمات بگمارند و حدود استفاده از این حق کدامست .

۲- هنگام تعیین کیفیات مذکور در بندهای ج - د - ه - و - فوق الذکر مقامات صلاحیت دار باید عوامل مختلف و مخصوصاً استعداد جسمانی اهالی آن محل و وضع طرق و شوارع و شرایط تعلیم هر ناحیه را کاملاً در نظر گرفته بآن توجه داشته باشند .

۳ - از این گذشته مقامات صلاحیت دار باید ترتیباتی اتخاذ نمایند که حداکثر مسافتی که در یک روز طی میشود بطور متوسط از مدت یک روز کار هشت ساعته تجاوز ننماید . البته در تعیین این مسافت نه تنها وزن محموله و مسافت بلکه وضع راه و شرایط موسمی و سایر عوامل مؤثر باید مورد توجه قرار گیرند چنانچه کارگران مجبور باشند مسافت زیادتری را پیمایند باید بابت این مسافت اضافی دستمزد بمیزان بالاتر پرداخت گردد .

ماده ۱۹ - ۱ - مقامات صلاحیت دار فقط در صورتی میتوانند اهالی یک ناحیه

رابکشت و زرع اجباری و ادار سازند که بیم نکث محصول و بروز قحطی مشهود باشد

و در هر حال باید غلات یا محصولات دیگری که از این طریق بدست می آید بخود افراد یا دستجاتی که بکشت آن مبادرت ورزیده اند واگذار شود .

۲- در مواردیکه طبق قانون یا عرف و عادت محلی کشت و زرع بطور دسته جمعی و موافق اصول اشتراکی صورت میگیرد و محصولات یا سود حاصل شده با اجتماع مربوطه تعلق میگیرد نباید مقررات این ماده طوری تعبیر و تفسیر شود که افراد اجتماعات مزبور از انجام وظایفی که از این بابت بعهدہ دارند معاف گردند.

ماده ۴۰ - هر گاه طبق قوانین موضوعه کشوری یا محلی برای پاره ای جرائم کیفرهای عمومی بیش بینی شده باشد کار اجباری را نمیتوان جزء مجازات های مذکور بحساب آورده و با افراد و یا دستجات و اجتماعات تحمیل نمود.

ماده ۴۱ - در مورد کارها و عملیات تحت الارضی که در معادن و غیره انجام میگردد نباید از کار قهری و اجباری استفاده بعمل آید .

ماده ۴۲ - ضمن گزارشاتی که مطابق ماده ۲۲ اساسنامه بین المللی کار باید کشورهایی که باین مقاله نامه ملحق شده اند در مورد اجرای مفاد آن بدفتر بین المللی کار بدهند در خصوص حدود و شرایط کار اجباری در مناطق و نواحی مربوطه آن کشور حتی المقدور اطلاعات جامعی ذکر خواهد شد. این اطلاعات ضمناً متضمن این نکات خواهد بود .

کار اجباری بچه مقصد و منظور انجام گرفته است ؟ میزان تلفات و حوادث ناشیه از کار اجباری - شماره ساعات کار - طرز پرداخت دستمزد و میزان آن و همچنین سایر اطلاعات لازم .

ماده ۴۳ - ۱- مقامات صلاحیت دار موظفند آئین نامه جامع و دقیقی از موارد کار اجباری و قهری و شرایط آن بمنظور اجرای مقررات این مقاله نامه تهیه و تدوین نمایند .

۲- در آئین نامه مذکور باید قید شود که کلیه افرادی که بکار قهری یا اجباری گمارده شده اند حق خواهند داشت اعتراضاتی که در خصوص شرایط کار مزبور دارند بمقامات مربوطه و ذیصلاحیت تسلیم دارند و آئین نامه مزبور باید رسیدگی با اعتراضات واصله و هر گونه اقدام را در خصوص آنها تضمین و تأمین نماید.

ماده ۲۴- در هر حال اجرای مفاد آئین نامه کار قهری یا تحمیلی با وضع مقررات مناسب تأمین خواهد شد برای انجام این مقاصد ممکن است وظایف سازمانهای بازرسی فعلی توسعه یافته و صلاحیت رسیدگی و بازرسی کار قهری یا اجباری نیز بآنها واگذار گردد و یا سازمانهای بازرسی مخصوص تأسیس گردد. ضمناً باید ترتیبات مقتضی جهت آگاه ساختن افراد ذینفع از مقررات مزبور داده شود.

ماده ۲۵- تحمیل غیر قانونی کار قهری یا اجباری باید طبق قانون مورد تعقیب جزائی قرار بگیرد و کلیه کشورهاییکه باین مقاله نامه ملحق میشوند باید اطمینان حاصل کنند که مقررات جزائی مزبور مؤثر بوده و دقیقاً اجرا میگردد.

ماده ۲۶- ۱- هر يك از کشورهاییکه باین مقاله نامه ملحق میشود مکلف است مفاد آنرا در کلیه سرزمینهای تحت اداره خود اعم از مستعمره و تحت الحمايه و سرزمین تحت قیمومیت و غیره - لاقلاً تا حدودی که دخالت در امور قضائی داخلی بآنها واگذار شده بمورد اجرا بگذارند. لیکن در صورتیکه کشور مزبور بخواهد بمقررات ماده ۳۵ اساسنامه سازمان بین المللی کار استناد نماید بایستی ضمن گزارش خود اعلامیه ای حاوی نکات زیر تسلیم نماید:

۱- سرزمینهاییکه کشور مزبور حاضر است مفاد این مقاله نامه را در آنجا بالتامه و کاملاً بمورد اجرا بگذارد.

۲- سرزمینهاییکه کشور مزبور مایل است مفاد این مقاله نامه را در آنجا

- تغییرات و اصلاحات اجرا نماید باز کر چگونگی تغییرات و اصلاحات مزبور .
- ۳ - سرزمین‌هاییکه اتخان تصمیم درخصوص آنها بآینده موکول میشود .
- ۴ - اعلامیه فوق‌الذکر جزء لاینفک مقاله‌نامه حاضر محسوب شده و آثار مترتبه بر آن نیز از همان قرار خواهد بود - کشورهاییکه این اعلامیه را تسلیم کرده‌اند میتوانند بعداً با ارسال اعلامیه دیگر از تمام یا قسمتی از نکات مذکور در فقره ۲ و ۳ مذکور در فوق صرف نظر نمایند .
- ماده ۲۷ -** تصویب رسمی این مقاله‌نامه طبق شرایط مذکور در اساسنامه سازمان بین‌المللی کار انجام میشود و با اطلاع مدیر کل دفتر بین‌المللی کار رسیده توسط معزای‌لیه ثبت خواهد رسید .
- ماده ۲۸ -** ۱ - تنها کشورهاییکه مکلفند مفاد این مقاله‌نامه را مورد اجرا بگذارند که الحاق ایشان در دفتر بین‌المللی کار ثبت رسیده باشد .
- ۲ - این مقاله‌نامه دوازده ماه پس از تاریخ ثبت الحاق دو کشور عضو وارد مرحله اجرایی خواهد شد .
- ۳ - پس از تحقق مراتب مذکور در مورد هر کشور عضو ششماه پس از تاریخ ثبت الحاق آن کشور وارد مرحله اجرا خواهد شد .
- ماده ۲۹ -** بمجرد اینکه الحاق دو کشور عضو سازمان در دفتر بین‌المللی کار ثبت رسید مدیر کل دفتر بین‌المللی کار مراتب را بکلیه کشورهای عضو اطلاع خواهد داد و همچنین ثبت الحاق هر یک از کشورهای عضو با اطلاع سایر کشورهای عضو نیز رسانده خواهد شد .
- ماده ۳۰ -** ۱ - هر یک از کشورهای عضو که باین مقاله‌نامه ملحق شود میتواند پس از انقضای مدت دهسال از تاریخ الحاق اولیه خود با ارسال اعلامیه‌ای که در دفتر

بین‌المللی کار ثبت خواهد شد عمل الحاق خود را بمقاله نامه حاضر لغو نماید. الغای مقاله نامه یکسال پس از تاریخ ثبت آن عملی خواهد شد.

۲- هر يك از کشورهای عضو که این مقاله نامه را امضاء کرده باشند و تا یکسال پس از انقضای مهلت دهساله مذکور در بند فوق از حق الغای آن استفاده ننمایند تا مدت پنجسال دیگر با اجرای مفاد آن مکلف خواهند بود و بعداً نیز در رأس هر پنجسال طبق شرایط این ماده حق الغای آنرا خواهند داشت.

ماده ۳۱- در رأس انقضای هر يك از ادوار پنجساله هیأت مدیره دفتر بین‌المللی کار گزارشی در خصوص اجرای مفاد این مقاله نامه بکنفرانس بین‌المللی کار تسلیم نموده و ضمناً تصمیم خواهد گرفت آیا موضوع تجدید نظر در این مقاله نامه باید در دستور جلسه کنفرانس قید گردد یا خیر؟

ماده ۳۲-۱- هر گاه کنفرانس عمومی مقاله نامه جدید را مبنی بر تجدید نظر جزئی یا کلی در مفاد مقاله نامه حاضر تصویب نماید عمل الحاق يك کشور عضو بمقاله نامه جدید بدون رعایت مهلت‌های فوق‌الذکر بمنزله الغای مقاله نامه فعلی محسوب خواهد شد مشروط باینکه مقاله نامه جدید وارد مرحله اجرائی شده باشد.

۲- از تاریخ ورود مقاله نامه جدید بمرحله اجرا کشورهای عضو نمیتوانند بمقاله نامه حاضر ملحق گردند.

۳- مقاله نامه حاضر برای کشورهای هائی که بآن ملحق شده و الحاق خود را بمقاله نامه جدید اعلام نداشته‌اند همچنان قابل اجرا خواهد بود.

ماده ۳۳- متن فرانسه و انگلیسی این مقاله نامه متسویاً معتبر خواهد بود. متن بالا متن صحیح مقاله نامه در خصوص کار اجباری (۱۹۳۰) میباشد که در سال ۱۹۴۶ توسط مقاله نامه دیگری مورد تجدید نظر قرار گرفته است.

متن اصلی در تاریخ ۲۵ ژوئیه ۱۹۳۰ بامضای آقای م. ا. ماهم رئیس کنفرانس عمومی و آقای البرتوما مدیر کل دفتر بین المللی کار ممضی شده و بتصویب ایشان رسیده است و برای نخستین بار در تاریخ اول مه ۱۹۳۲ وارد مرحله اجرائی شده است بانوجه بمزاتب فوق طبق مقررات ماده ۶ مقاوله نامه دائر بر تجدید نظر در مواد آخر آن (۱۹۴۶) در تاریخ ۳۱ اوت ۱۹۴۸ در نسخه از متن مقاوله نامه را باقید اصلاحاتی که در آن بعمل آمده تصویب مینماید .

مدید کل دفتر بین المللی کار - آدوارر - فلون

متن مقاوله نامه فوق که مشتمل بر رسی و سه ماده است ضمیمه قانون مر بوط به الحاق دولت ایران بمقاوله نامه بین المللی شماره ۲۹ راجع بلغو کار اجباری بوده و صحیح است.
رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون

مربوط بقرارداد دفع ملخ دریائی بین دولت ایران و هند

مصوب ۲۸ اسفند ماه ۱۳۳۵

ماده واحده - قرارداد دفع ملخ دریائی بین دولت ایران و هند که مشتمل بر يك مقدمه و هفت ماده میباشد تصویب میشود و دولت مجاز است اسناد آن را مبادله نماید .

این قانون که مشتمل بر ماده واحده و متن قرارداد ضمیمه است در جلسه سه شنبه بیست و هشتم اسفند ماه یک هزار و سیصد و سی و پنج بتصویب مجلس شورای ملی رسید .
رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۴/۲/۶ بتصویب

مجلس سنا رسیده است

متن قرارداد دفع ملخ دریائی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت هند

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران از یکطرف

و

رئیس جمهور هند از طرف دیگر

نظر باینکه مایلند قراردادی بمنظور دفع ملخ دریائی منعقد نمایند نمایندگان مختار خود را بشرح زیر تعیین نمودند .

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران

جناب آقای عبدالله انتظام وزیر امور خارجه

رئیس جمهور هند

جناب آقای دکتر تاراچند سفیر کبیر هند در ایران

نمایندگان مزبور پس از آنکه اختیارنامه‌های کامل خود را که صحیح و معتبر بود مبادله نمودند در موارد ذیل موافقت کردند :

ماده ۱ - طرفین متعاهدین معظمین موافقت دارند که در سالهای طغیان و هجوم ملخ دریائی هر کدام از آنها اقدامات لازمه را بشرح زیر در قلمرو خود بعمل آورند:

الف - برقراری پستهای دیدبانی که مسیر پرواز دستجات را معین نموده و نواحی تخم گذاری را بلافاصله بعد از تخم ریزی بازرسی کرده و در روی نقشه نشان خواهد داد .

ب - تهیه کلیه لوازم مورد احتیاج برای جلوگیری بطوریکه قبل از شروع عمل در محل برای استفاده آماده باشد .

ج - مبارزه با کلیه وسایل موجوده در تمام مراحل نشو و نما و تکثیر حشره .

ماده ۳ - طرفین متعاهدتین معظمتین موافقت مینمایند که در سالهای پیدایش و هجوم ملخ دریائی اطلاعات راجع بمسیر پرواز دستجات ملخ را بوسیله تلگراف هر دو هفته یکمرتبه (بلافاصله بعد از پانزدهم و آخرین روز هر ماه) به رئیس اداره دفع ملخ و مشاور حفاظت نباتات دولت هند در دهلی جدید و بوزارت کشاورزی ایران در تهران مخابره نمایند در صورتیکه مقادیر زیاد ملخ در قلمرو یکی از طرفین متعاهدتین معظمتین موجود باشد که قلمرو طرف متعاهد دیگر را تهدید نماید در اینصورت بعلاوه گزارش تلگرافی دوهفتگی فوق اطلاعات تلگرافی لازم دیگر هم به کشوری که مورد تهدید واقع شده مخابره خواهد گردید.

بعلاوه بین وزارت کشاورزی ایران در تهران و رئیس اداره دفع ملخ و مشاور حفاظت نباتات دولت هند در دهلی جدید اطلاعات تفصیلی بصورت گزارشهای دوهفتگی (بلافاصله بعد از پانزدهم و آخرین روز هر ماه) مبادله خواهد شد اطلاعات فوق با نقشه جاتی همراه خواهد بود که مطابق با مقررات ۳ ب قطعنامه «سومین کنفرانس بین المللی دفع ملخ» منعقد در سال ۱۹۳۴ در لندن باشد طرفین متعاهدتین معظمتین کلیه نشریات علمی راجع بملخ دریائی را هر چه زودتر پس از انتشار مبادله خواهند نمود.

ماده ۳ - طرفین متعاهدتین معظمتین موافقت دارند که در تمام فواصل مدت بین هجوم ملخ دریائی مأمورین مربوطه در مواقع معینه و بکرات نواحی را که ممکن است ملخ دریائی در آنجا بشکل دستجات منفرد یافت شود دقیقاً بازرسی نمایند و همچنین بوسائل لازم از تکثیر و تشکیل غیر عادی دستجات جدید حشرات جلو گیری خواهند نمود اطلاعات حاصله از این بازرسیها و عملیات بین طرفین متعاهدتین معظمتین در ضمن گزارش های ماهیانه مبادله خواهد گردید.

ماده ۴- برای اینکه عملیات دفع ملخ مطابق صحیح ترین اصول بعمل آمده و ارتباط متقابل و تبادل اطلاعات بین طرفین صورت بگیرد طرفین متعاهدتین معظمتین متعهد میشوند هر سال یکمرتبه در موقع هجوم ملخ مجالس مشاوره ای بین کارشناسان خود ترتیب داده و نسبت به امور ذیل تصمیمات مقتضی اتخاذ نمایند :

الف- مذاکره در اطراف گزارشهای مربوطه بفعالیت ملخ دریائی و نتایجی که از دفع آن در دو کشور در دوره گذشته بدست آمده .

ب- تهیه و موافقت نسبت بطرح مبارزه با (ملخ) در فصل آئینده .

این مجالس مشاوره متناوباً در خاک هر یک از طرفین متعاهدتین معظمتین تشکیل خواهد شد جلسات فوق العاده نیز در صورت لزوم باموافقت طرفین منعقد خواهد گردید .

اولین جلسه این مشاوره در تاریخی که بعد از امضاء این قرار داد تعیین خواهد شد منعقد میگردد .

ماده ۵- هنگام پیشرفت عملیات دفع ملخ کمیسیون مختلطی مرکب از کارشناسان و نمایندگان دو کشور باموافقت طرفین متعاهدتین معظمتین ممکن است تشکیل یافته و اقداماتی را که طرفین قرارداد بعمل آورده اند در محل مورد مطالعه قرار داده و گزارش آنرا به ادارات فنی مربوطه خود ارسال دارند .

ماده ۶- این قرار داد بتصویب مقامات صلاحیتدار طرفین متعاهدتین معظمتین رسیده و نسخ مصوب آن در تهران مبادله خواهد شد این قرار داد از تاریخ مبادله قابل اجراء و برای مدت سه سال معتبر خواهد بود .

ماده ۷- در صورتیکه یکی از طرفین متعاهدتین معظمتین پس از خاتمه یافتن مدت اعتبار قرار داد مایل به ادامه آن نباشد باید لااقل یکسال قبل از انقضاء مدت

قرار داد طرف متعاقد دیگر را کتباً از قصد خود مطلع نماید و الا قرارداد بخودی خود برای مدت سه سال دیگر بقوت خود باقی خواهد ماند و پس از آن نیز بهمین ترتیب عمل خواهد شد .

برای تأیید مراتب فوق امضاء کنندگان زیر که دارای اختیار نامه میباشند این قرار داد را امضاء و بمهر خود ممهور نمودند این قرار داد در تاریخ ۲۳ تیر ماه ۱۳۳۳ در دو نسخه به زبانهای فارسی و انگلیسی و هندی تنظیم شده و در صورت بروز اختلاف متن انگلیسی معتبر خواهد بود .

بنام اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران   بنام حضرت رئیس جمهور هند
عبدالله انتظام   تاراچند

اجازه مبادله قرار داد دفع ملخ دریائی بین دولت ایران و هند بشرح فوق در جلسه روز سه شنبه بیست و هشتم اسفندماه یکهزار و سیصد و سی و پنج مجلس شورای ملی داده شده است .

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون مربوط بقرار داد بین ایران وپاکستان راجع بدفع ملخ

مصوب ۲۸ اسفندماه ۱۳۳۵

ماده واحده - قرارداد بین ایران وپاکستان راجع بدفع ملخ مشتمل بر یک مقدمه و هفت ماده که در تاریخ بیست و نهم اسفندماه یکهزار و سیصد و سی و چهار مطابق با بیستم مارس یکهزار و نهصد و پنجاه و شش در تهران با امضاء رسیده تصویب میشود .

این قانون که مشتمل بر ماده واحده و متن قرارداد ضمیمه است در جلسه

سه‌شنبه بیست و هشتم اسفندماه یکهزار و سیصد و سی و پنج بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

فانون بالا درجلسه ۱۳۳۹/۸/۱۶ بتصویب

مجلس سنا رسیده است

متن قرارداد بین ایران و پاکستان راجع بدفع ملخ

دولت شاهنشاهی ایران از یکطرف و دولت پاکستان از طرف دیگر که مایل به انعقاد قراردادی جهت نظارت بر ملخ صحرائی میباشند نمایندگان تام‌الاختیار خود را بدین شرح تعیین نموده‌اند :

جناب آقای دکتر علیقلی اردلان وزیر امور خارجه شاهنشاهی ایران
از طرف دولت شاهنشاهی ایران

و

جناب آقای نوابزاده آقا محمد رضا سفیر کبیر پاکستان در ایران
از طرف دولت پاکستان

۲- نمایندگان تام‌الاختیار فوق در مواد زیر موافقت نمودند :

ماده یکم - طرفین معظمین متعاهدین موافقت مینمایند که در سالهای بروز و آلودگی و مهاجرت ملخ صحرائی هر يك در قلمرو خود اقدامات زیر را بعمل آورند:

الف - در مناطقی که بالقوه محل تولید مثل است و در مراکز مهم مبداء حمله پاسگاههای دیده‌بانی ایجاد نموده و نگاهداری کنند که جهت پرواز دسته‌های ملخ را ثبت نمایند و مناطق آلوده را بلافاصله پس از تخم گذاری بررسی و روی نقشه علامت گذاری کنند .

ب - کلیه وسایل و مواد لازم برای مقابله با تهدید به آلودگی راتهییه کنند بنحوی که قبل از شروع عملیات نظارت و سائل و مواد در محل آماده باشد .

ج - با حشره در تمام مراحل تحول آن و با کلیه وسائل موجود در سراسر فصول مختلف حمله مبارزه نمایند.

ماده دوم - طرفین معظمین متعاهدین موافقت مینمایند که در مدت حمله و مهاجرت ملخهای صحرائی اطلاعاتی که طبق بند (الف) از ماده یکم جمع آوری شده است باید ضمن بولتن های دوهفتگی بلافاصله پس از روز پانزدهم و روز آخر هر ماه بین وزارت کشاورزی ایران در تهران و مدیر دفع آفات نباتات در کراچی مبادله شود . اگر در اراضی هر یک از طرفین معظمین متعاهدین ملخ چنان وافر باشد که اراضی طرف متعاهد دیگر را به هجوم تهدید نماید اضافه بر بولتن های دوهفتگی اطلاعات لازم بوسیله تلگراف به کشوری که مورد تهدید ملخ واقع شده است ارسال خواهد شد و در آن جهت سیر و وسعت پرواز و تعداد دسته ها حتی الامکان ذکر خواهد گردید . اضافه بر آن طرفین معظمین متعاهدین کلیه انتشارات علمی مربوط به ملخ صحرائی را نیز پس از انتشار آنها در اسرع اوقات مبادله خواهند نمود .

ماده سوم - طرفین معظمین متعاهدین موافقت مینمایند که در فواصل واقع بین حملات ملخ صحرائی مأمورین مربوطه مناطقی را که ممکن است ملخ صحرائی در مرحله انفرادی باشد هر چندی یک بار مورد بازرسی مفصل قرارداد و از ازدیاد فوق العاده که ممکن است بر اثر رسیدن شرائط مساعد آب و هوا وقوع یابد با کلیه وسائل لازم ممانعت نمایند تا از مرحله تجمع حشره جلوگیری بعمل آید . اطلاعات حاصل از این بازرسی ها و عملیات ضمن گزارشهای ماهانه بین طرفین معظمین متعاهدین مبادله خواهد شد .

ماده چهارم - بمنظور آنکه عملیات مربوط به نظارت طبق صحیح ترین اصول

اجرا شود :

۱- مذاکره درباره گزارشهای مربوط به فعالیت ملخهای صحرائی و نتایج حاصله از مبارزه با آنها در هر دو کشور در فصول گذشته .

۲- تهیه نقشه برای مبارزه برای فصل بعد .

این جلسات مشورتی یا در قلمرو یکی از طرفین معظمین متعاهدین و یا در محلی که کمیته مشاوره فنی F.A.O. در باره نظارت ملخ صحرائی تشکیل میشود و نمایندگان طرفین معظمین متعاهدین حضور خواهند داشت تشکیل خواهد شد . جلسات فوق العاده مشورتی نیز ممکن است با توافق طرفین معظمین متعاهدین برای مذاکره در باب پیش آمدهای غیر مترقبه و فوق العاده تشکیل گردد .

ماده پنجم- وقتی که عملیات مبارزه با ملخ در جریان است ممکن است کمیسیون مختلطی مرکب از کارشناسان و نمایندگان فنی هر دو کشور با موافقت طرفین معظمین متعاهدین تشکیل شود تا مناطق آلوده بخصوص قسمتهائی که در دو طرف مرز دو کشور واقع است بازرسی نماید و در محل وضع ملخ و اقداماتی که از طرف يك یا هر دو کشور بکار رفته یا لازم است بکار رود مورد مطالعه قرار دهد و بدوایر فنی مربوطه گزارشی تسلیم نماید .

ماده ششم - این قرارداد از طرف مقامات مربوطه طرفین معظمین متعاهدین تصویب و اسناد تصویبی در تهران مبادله خواهد شد . قرارداد از تاریخ مبادله لازم الاجرا و در مدت سه سال معتبر خواهد بود .

ماده هفتم- اگر یکی از طرفین معظمین متعاهدین پس از مدت مقرر برای اعتبار مایل به حفظ این قرارداد نباشد باید لااقل یکسال قبل از موقعی که قرارداد منقضی خواهد شد کتباً قصد خود را بطرف دیگر اطلاع دهد در غیر این صورت قرارداد موجود خود بخود تا مدت سه سال دیگر معتبر خواهد بود و بهمین نحو ادامه خواهد یافت .

باتأییدمواد مذکور در فوق امضاء کنندگان مختار این قرارداد را که در دو نسخه بفارسی وانگلیسی تهیه شده و هر دو متن متساویاً معتبر است در تاریخ بیست و نهم اسفند ماه ۱۳۳۴ مطابق با بیستم مارس ۱۹۵۶ در تهران امضاء و بمهر خود مهور نمودند .

از طرف دولت پاکستان
از طرف دولت شاهنشاهی ایران
قرار داد فوق که مشتمل بر يك مقدمه و هفت ماده میباشد ضمیمه قانون راجع به قرارداد بین ایران و پاکستان مربوط به دفع ملخ بوده صحیح است .

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون مربوط به عهدنامه مودت و روابط اقتصادی و حقوق کنسولی

بین ایران و دول متحده آمریکا

ماده واحده - عهدنامه مودت و روابط اقتصادی و حقوق کنسولی بین ایران و آمریکا که مشتمل بر يك مقدمه و بیست و سه ماده میباشد و در تاریخ بیست و سوم مرداد ماه ۱۳۳۴ مطابق با پانزدهم اوت ۱۹۵۵ در تهران به امضاء رسیده است تصویب و بدولت اجازه مبادله اسناد مصوبه داده میشود .

این قانون که مشتمل بر ماده واحده و متن عهدنامه ضمیمه است در جلسه سه شنبه بیست و هشتم اسفند ماه یک هزار و سیصد و سی و پنج بتصویب مجلس شورای ملی رسید .
رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۵/۸/۱۹ بتصویب

مجلس سنا رسیده است

متن عهدنامه مودت و روابط اقتصادی و حقوق کنسولی

بین ایران و دول متحده آمریکا

چون دولت شاهنشاهی ایران و دول متحده آمریکا مایلند مناسبات دوستانه‌ای را که از دیر زمان بین مردم این دو کشور موجود بوده است بنحو مؤکدی مورد توجه قرار دهند و اصول عالی‌ه‌ای را که برای تنظیم امور بشری ملزم بر رعایت آن میباشند بار دیگر تأیید کنند و بازرگانی و بکار انداختن سرمایه و روابط نزدیکتر اقتصادی را بطور کلی بین مردم این دو کشور و بنفع طرفین تشویق نمایند و مناسبات کنسولی را تحت نظم و قاعده در آورند لذا به انعقاد عهدنامه مودت و روابط اقتصادی و حقوق کنسولی بر اساس رفتار مساوی متقابل مصمم گردیده و اشخاص ذیل را بعنوان نمایندگان تام‌الاختیار خود تعیین نمودند :

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران :

جناب آقای مصطفی سمیعی معاون دائمی وزارت امور خارجه .

و

رئیس جمهوری کشورهای متحده آمریکا :

جناب آقای سلدن چین سفیر کبیر فوق‌العاده و مختار دول متحده آمریکا در تهران .

نمایندگان مزبور پس از تبادل اختیار نامه‌های خود و تصدیق صحت و رسمیت آن نسبت بمواد ذیل موافقت نمودند :

ماده ۱ - بین ایران و دول متحده آمریکا صلح استوار و پایدار و دوستی صمیمانه برقرار خواهد بود .

ماده ۲ - ۱ - اتباع هر یک از طرفین معظمین متعاهدین مجاز خواهند بود که بقصد بازرگانی بین کشور خود و قلمرو طرف معظم متعاهد دیگر و اشتغال بفعالیت‌های

تجاری مربوطه به آن و بقصد توسعه و هدایت عملیات مربوطه بکاری که مقدار معتنا بهی سرمایه در آن کار نهاده اند یا عملاً در حال گذاردن سرمایه میباشند بقلمرو طرف معظم متعاهد دیگر وارد شوند و در آنجا اقامت کنند و شرائط چنین اجازه بهیچوجه نامساعدتر از شرائطی نخواهد بود که در مورد اتباع هر کشور ثالثی قائل میشوند.

۲ - اتباع هر يك از طرفین معظمین متعاهدین در قلمرو طرف معظم متعاهد دیگر منفرداً یا بوسیله هیئتها (Associations) و مادام که فعالیت ایشان مغایر نظم عمومی یا امنیت یا اخلاق نباشد از مراتب ذیل برخوردار خواهند بود :

الف - اجازه مسافرت آزاد در داخله و اختیار سکونت در هر محل.

ب - آزادی وجدان و حق اجرای مراسم مذهبی.

ج - اجازه اشتغال بفعالیت های نوعی و روانه و تربیتی و علمی و

د - حق جمع آوری و ارسال اطلاعات جهت انتشار در خارجه برای آگاهی عامه مردم و بطریق دیگر ارتباط یافتن با اشخاصی که داخل یا خارج آن قلمرو هستند . همچنین آنها مجاز خواهند بود بمشاغل و حرفی که برای آن واجد صلاحیت میباشند طبق مقررات قانون مربوطه اجازه اشتغال بمشاغل و حرف مزبور اشتغال یابند .

۳ - مقررات بند ۱ و ۲ این ماده متفرع بر حق هر يك از طرفین معظمین متعاهدین است که برای حراست نظم و امنیت عمومی و حفظ بهداشت و اخلاق اقدامات لازم بعمل آورد و همچنین بدلائل مزبور اتباع خارجه را اخراج کند به آنها اجازه ورود ندهد یا مسافرت آنها را در داخله خود محدود سازد .

۴ - اتباع هر يك از طرفین معظمین متعاهدین در قلمرو طرف معظم متعاهد دیگر از حد اعلائی حمایت و امنیت پایدار برخوردار خواهند بود. هر موقع چنین فردی در بازداشت باشد از هر جهت بنحو عادلانه و با انسانیت با وی رفتار خواهد شد و طبق

تقاضای اوبی آنکه تأخیر غیر لازمی روی دهد به نماینده سیاسی یا کنسولی کشور او اطلاع و فرصت کامل داده خواهد شد تا منافع او را محافظت نماید. اتهاماتی که علیه او اقامه شده به اسرع اوقات به اطلاع او خواهد رسید و کلیه تسهیلاتی که جهت دفاع وی بنحو معقول لازم باشد فراهم خواهد شد و پرونده او فوراً و بیطرفانه مورد رسیدگی و قطع و فصل قرار خواهد گرفت.

ماده ۳ - ۱ - شرکت‌هایی که طبق قوانین و مقررات مربوطه هر یک از طرفین معظمین متعاهدین تشکیل گردیده است در قلمرو طرف معظم متعاهد دیگر شخصیت حقوقی آنها شناخته خواهد شد. لکن معلوم است که شناختن شخصیت حقوقی بخودی خود بشرکت‌ها حق نمیدهد به فعالیت‌های اشتغال جویند که برای آن تشکیل یافته‌اند. منظور از «شرکت‌ها» در این عهدنامه عبارت است از شرکتهای (partnerships) و (Corporations) و کمپانی‌ها و سایر هیئتها (Associations) که با مسئولیت محدود یا غیر محدود به قصد انتفاع پولی یا غیر پولی تشکیل یافته باشد.

۲ - اتباع و شرکت‌های هر یک از طرفین معظمین متعاهدین بمنظور اینکه عدالت بیطرفانه به اسرع اوقات اجرا شود در کلیه مراحل قضائی هم در دفاع و هم در تعقیب حقوق خود به محاکم دادگستری و مؤسسات اداری طرف معظم متعاهد دیگر آزادانه دسترس خواهند داشت. بهر صورت شرایطی که بموجب آن شرایط چنین دسترسی حاصل میشود بهیچوجه نامساعدتر از شرایطی نخواهد بود که در مورد اتباع و شرکت‌های طرف معظم متعاهد دیگر یا هر طرف ثالثی مجری است. حتی شرکت‌هایی که در داخل کشور فعالیتی ندارند بی آنکه احتیاج به ثبت رسیدن یا محلی شدن داشته باشند از دسترسی مذکور برخوردار خواهند بود.

۳ - از حل و فصل خصوصی اختلافاتی که جنبه حقوقی داشته و مربوط به اتباع

و شرکت‌های هر یک از طرفین معظمین متعاهدین باشد در قلمرو طرف معظم متعاهد دیگر جلوگیری نخواهد شد و در مواردی که حل و فصل مزبور از طریق حکمیت بعمل آید نه بیگانگی حکمها و نه خارج بودن محل وقوع حکمیت به خودی خود مانع اجرای آراء صادره از حکمیت نخواهد شد.

ماده ۴-۱ - هر یک از طرفین معظمین متعاهدین در تمام مواقع نسبت به اتباع و شرکت‌های طرف معظم متعاهد دیگر و اموال و مؤسسات ایشان رفتار منصفانه و عادلانه مرعی خواهد داشت و از اتخاذ اقدامات غیر معقول و تبعیض آمیزی که بحقوق و منافع مکتسبه قانونی ایشان لطمه وارد آورد خودداری خواهد نمود و برای اجرای حقوق قانونی آنان که در نتیجه قرارداد بدست آمده باشد وسایل مؤثری طبق قوانین مربوطه تهیه و تأمین خواهد کرد:

۲- اموال اتباع و شرکت‌های هر یک از طرفین معظمین متعاهدین از جمله منافع اموال از حداعلای حمایت و امنیت دائم بنحوی که در هیچ مورد کمتر از مقررات قانون بین‌المللی نباشد در داخل قلمرو طرف متعاهد معظم دیگر بر خوردار خواهد بود. این اموال جز بمنظور نفع عامه آنها بی آنکه غرامت عادلانه آنها به اسرع اوقات پرداخت شود گرفته نخواهد شد. غرامت مزبور باید بوجه مؤثری قابل تحقق باشد و بنحو کامل معادل مالی خواهد بود که گرفته شده است و قبل از آنکه گرفته یا در حین گرفتن مال قرار کافی جهت تعیین مبلغ غرامت و پرداخت آن داده خواهد شد.

۳- بمحل سکنی و دفتر و انبار و کارخانه و سایر امکنه اتباع و شرکت‌های هر یک از طرفین معظمین متعاهدین که در قلمرو طرف متعاهد معظم دیگر واقع باشد نباید بی علت صحیح داخل شد یا مزاحمت فراهم ساخت. بازرسی و معاینه رسمی این

امکنه و محتویات آنها فقط طبق قانون و با توجه دقیق و مراعات آسایش ساکنین و جریان کسب و کار آنان انجام داده خواهد شد .

۴ - مؤسساتی که اتباع و شرکت‌های هر یک از طرفین معظمین متعاهدین مجازند در قلمرو طرف معظم متعاهد دیگر تأسیس یا تحصیل نمایند اجازه خواهند داشت آزادانه بفعالیت‌های خود در آن قلمرو اشتغال یابند . شرایط اشتغال آن مؤسسات از شرایط مؤسسات دیگری که وارد فعالیت‌های مشابهی باشند قطع نظر از ملیت مؤسسات مزبور بهیچوجه نامساعدتر نخواهد بود . اتباع و شرکت‌های مزبور حق خواهند داشت پیوسته در مؤسسات مزبور و اداره امور آن نظارت داشته باشند و و کلاء دادگستری و نماینده و محاسب و سایر کارشناسان فنی و کارکنان اداری و مترجم و کارمندان متخصص دیگر به انتخاب خود استخدام کنند و بهره‌رکارد دیگری که برای حسن جریان امور خود لازم بدانند یا بالتبع پیش آید و برای حسن جریان امور مؤثر باشد اقدام نمایند .

ماده ۵ - ۱ - اتباع و شرکت‌های هر یک از طرفین معظمین متعاهدین در قلمرو طرف معظم متعاهد دیگر مجاز خواهند بود که :

الف - در مدتهای مناسب اموال غیر منقول لازم را برای سکونت یا فعالیت‌های ناشی از عهدنامه حاضر اجاره نمایند .

ب - اموال منقول شخصی را از هر قبیل خریداری یا بنحود دیگر تحصیل کنند .

ج - اموال خود را از هر قبیل بوسیله فروش یا وصیت یا غیر آن واگذار نمایند رفتاری که در این موارد بعمل می‌آید در هیچ موردی از رفتاری که نسبت با اتباع و شرکت‌های هر کشور ثالثی بعمل می‌آید نامساعدتر نخواهد بود .

۲ - بارعایت قوانین و مقررات مربوطه در مورد ثبت و سایر تشریفات اتباع

و شرکت‌های هر یک از طرفین متعاهدین در قلمرو طرف معظم . متعاهد دیگر برای استفاده انحصاری از اختراعات و علائم تجاری و اسامی بازرگانی بنحو مؤثری مورد حمایت قرار خواهند گرفت.

ماده ۶-۱- به اتباع و شرکت‌های هر یک از طرفین معظمین متعاهدین در قلمرو طرف معظم متعاهد دیگر مالیات یا عوارض یا حقوقی سنگین‌تر از آنچه به اتباع و ساکنین و شرکت‌های هر کشور ثالثی تعلق میگیرد تعلق نخواهد گرفت یا مقرراتی سنگین‌تر از آنچه در مورد اتباع و ساکنین و شرکت‌های هر کشور ثالثی از حیث وضع و وصول مالیات یا عوارض یا حقوق مزبور اجرا میشود اجرا نخواهد شد . در مورد اتباع هر یک از طرفین معظمین متعاهدین که در قلمرو طرف متعاهد دیگر اقامت دارند و اتباع و شرکت‌های هر یک از طرفین معظمین متعاهدین که بکار تجارت یا سایر امور سودآور یا فعالیت‌های غیر انتفاعی در آن کشور اشتغال دارند مبالغی را که باید بدین طریق بپردازند سنگین‌تر از مبالغی نخواهد بود که اتباع و شرکت‌های طرف معظم متعاهد دیگر میپردازند و مقرراتی را که باید بشرح فوق رعایت کنند سنگین‌تر از مقرراتی نخواهد بود که اتباع و شرکت‌های طرف دیگر رعایت میکنند .

۲- معذک هر یک از طرفین معظمین متعاهدین این حق را محفوظ میدارد که :

الف- فقط بر اساس معامله متقابل یا طبق قرارداد جهت احترام از اخذ مالیات مضاعف یا برای حفظ متقابل درآمد مزایای خاص مالیاتی قائل شود و
ب- شرایط خاصی را در مورد معافیت هائی اجرا نماید که جنبه شخصی داشته باشد و نسبت به اشخاص غیر مقیم در مورد مالیات بر درآمد و مالیات بر ارث مجاز است .

۳- شرکت‌های هر یک از طرفین معظمین متعاهدین در داخل قلمرو طرف معظم متعاهد دیگر نسبت به تحصیل درآمد یا معاملاتی که در داخل قلمرو مزبور

صورت نگرفته و یا نسبت بسرمایه ای که در آنجا بکار نیانداخته باشد موظف بپرداخت مالیات نخواهد بود.

ماده ۷- ۱- هیچیک از طرفین معظمین متعاهدین در مورد پرداخت و ارسال و سایر انتقالات پولی به قلمرو طرف معظم متعاهد دیگر یا از قلمرو طرف معظم متعاهد دیگر بقلمرو خود تضيیقاتی قائل نخواهد شد مگر:

الف - تاحدی که برای تأمین ارزش خارجی جهت پرداخت بهای کالاها و خدمات (سرویسهای) ضروری برای بهداشت و رفاه مردم لازم باشد یا بدمرور دیک عضو صندوق بین المللی پول تضيیقاتی که مصرحاً بتصویب صندوق رسیده باشد.

۲- اگر هر یک از طرفین معظمین متعاهدین تضيیقات ارزی بکار برده اسرع اوقات قرار معقول برای استرداد و انتقال ارزش خارجی بیول رایج طرف معظم متعاهد دیگر در موارد ذیل خواهد داد:

الف - غرامت مذکور در بند ۲ ماده ۴ عهدنامه حاضر.

ب - درآمدها بصورت حقوق (ماهانه)، بهره، سود سهام، حق العمل، حق امتیاز، اجرت خدمات فنی یا غیر آن و

ج - مبالغ مخصوص استهلاك ديون و استهلاك سرمایه هائی که مستقیماً بکار افتاده و انتقالات سرمایه با توجه بحوائج خاصی برای سایر معاملات اگر برای ارزش بیش از یک نرخ مجری باشد نرخى که در مورد اینگونه انتقالات مجرى خواهد بود نرخى است که مصرحاً از طرف صندوق بین المللی پول جهت اینگونه معاملات تصویب شده باشد یا اگر چنین نرخى از طرف صندوق تصویب نشده باشد نرخ خالصى مجرى خواهد بود که بادر نظر گرفتن هر گونه مالیات یا عوارض اضافی بر انتقالات ارزی

معقول و عادلانه باشد .

۳- هر يك از طرفین معظمین متعاهدین که تضيیقات ارزی قائل میشود بطور کلی این تضيیقات را بنحوی اجراء خواهد نمود که از نظر رقابت در تجارت و حمل و نقل یا بکار انداختن سرمایه طرف معظم متعاهد دیگر با مقایسه با تجارت یا حمل و نقل یا بکار انداختن سرمایه هر کشور ثالثی تأثیر زیان آوری نداشته باشد و در هر موقع بطرف معظم متعاهد دیگر برای مشاوره در باب اجرای این ماده فرصت کافی خواهد داد.

ماده ۸ - ۱ - هر يك از طرفین معظمین متعاهدین نسبت به محصولات طرف معظم متعاهد دیگر از هر نقطه ای که باشد و با هر نوع وسیله ای که وارد شود و نسبت به محصولاتی که مقرر است بمقصد طرف معظم متعاهد دیگر صادر گردد از هر طریق و با هر وسیله ای که باشد در کلیه امور مربوطه بمطالب ذیل رفتاری خواهد کرد که نسبت به محصولات مشابه هر کشور ثالث یا محصولات مشابهی که بمقصد هر کشور ثالث مقرر است صادر گردد بهیچوجه نامساعدتر نباشد:

الف - گمرک و سایر عوارض و مقررات و تشریفات مربوطه به واردات و صادرات و **ب -** مالیات داخلی و فروش و توزیع و انبار کردن و مصرف . همین قاعده در مورد انتقال وجوه پرداختی از يك کشور به کشور دیگر برای واردات و صادرات مجری خواهد بود .

۲- هیچیک از طرفین معظمین متعاهدین محدودیت یا ممنوعیتی نسبت به ورود هر گونه محصول طرف معظم متعاهد دیگر یا نسبت به صدور هر گونه محصولی بقلمرو طرف معظم متعاهد دیگر قائل نخواهد شد مگر اینکه ورود محصول مشابه از کلیه کشورهای ثالث یا صدور محصول مشابه بکلیه کشورهای ثالث همچنان محدود یا ممنوع شده باشد .

۳- اگر هر يك از طرفین معظمین متعاهدین از لحاظ کمیت تضییقاتی نسبت به واردات یا صادرات هر محصولی قائل گردد در صورتیکه طرف معظم متعاهد دیگر منافع مهمی در آن محصول داشته باشد طرف معظم متعاهد ایجاد کننده آن تضییقات مراتب زیر را رعایت خواهد کرد:

الف - بطور کلی مجموع مقدار محصولی را که از لحاظ کمیت یا قیمت میتوان در مدت مشخصی وارد یا صادر نمود و هر گونه تغییری که در مقدار یا مدت مزبور داده شود باید قبلاً برای اطلاع عموم اعلام شود .

ب - اگر برای کشور ثالثی سهمیه‌هایی اختصاص میدهد با توجه بهر گونه عوامل خاصی که در تجارت آن محصول مؤثر است برای واردات یا صادرات طرف معظم متعاهد دیگر سهمی تعیین خواهد نمود که از حیث کمیت یا قیمت مناسب با مقدار محصولی باشد که قبلاً در مدت معینی از آن کشور وارد یا صادر شده است و آن مدت بعنوان نمونه در نظر گرفته شود .

۴- هر يك از طرفین معظمین متعاهدین میتوانند به دلایل بهداشتی یا دلایل معموله دیگر که جنبه بازرگانی نداشته باشد یا برای جلوگیری از اعمال فریبنده یا غیر عادلانه ممنوعیت‌ها یا محدودیت‌هایی وضع نماید مشروط بر آنکه این ممنوعیت‌ها یا محدودیت‌ها بطور دلخواه بزیان تجارت طرف معظم متعاهد دیگر تبعیض آمیز نباشد .

۵- هر يك از طرفین معظمین متعاهدین میتوانند برای تأمین استفاده از پولهای راکد و غیر قابل تبدیل یا برای مقابله با کمبود ارز خارجی اقدامات لازم اتخاذ نماید. لکن این اقدامات بیش از حد لزوم از سیاستی منحرف نخواهد شد که بقصد تشویق حداکثر ترقی و توسعه در تجارت خالی از تبعیض چند جانبه و بمنظور تسریع حصول وضع تعادل پرداخت‌های ارزهای خارجی طرح شده باشد تا بدین طریق از اقدامات

مربور بی نیازی حاصل شود .

۶ - هر يك از طرفین معظمین متعاهدین این حق را محفوظ میدارد که مزایای خاصی نسبت بموارد ذیل قائل شود :

الف - نسبت به محصولات شیلات ملی خود .

ب - نسبت به کشورهای همسایه بمنظور تسهیل تجارت مرزی یا

ج - بموجب اتحاد گمر کی یا ناحیه تجارت آزاد که هر يك از طرفین معظمین متعاهدین پس از مشاوره با طرف معظم متعاهد دیگر میتواند عضو آن شود . بعلاوه هر يك از طرفین معظمین حقوق و تکالیفی را که ممکن است طبق موافقتنامه عمومی در باره تعرفه ها و امور بازرگانی داشته باشد و مزایای خاصی را که ممکن است طبق آن موافقتنامه قائل گردد برای خود محفوظ میدارد .

ماده ۹ - ۱ - هر يك از طرفین معظمین متعاهدین در اجرای آئین نامه ها و تشریفات گمر کی خود مراتب زیر را رعایت خواهد کرد :

الف - فوراً کلیه مقررات عمومی را که مر بوط بواردات و صادرات باشد منتشر خواهد ساخت .

ب - این مقررات را بطور یکسان و بیطرفانه و معقول اجرا خواهد کرد .

ج - بطور کلی از اجرای مقررات جدید یا مقررات سنگین تر قبل از آنکه برای اطلاع عموم اعلام گردد خودداری خواهد نمود .

د - برای رسیدگی استینافی ترتیبی خواهد داد که بتوان نسبت به اقدامات اداری در مسائل گمر کی فوراً و بیطرفانه تجدید نظر نمود و

ه - بابت تخلفات ناشی از سهو در کتابت یا ناشی از اشتباهات بدون سوء نیت فقط مجازات یا جریمه جزئی تعیین خواهد کرد .

۲ - رفتاری که با اتباع و شرکت‌های هر يك از طرفین معظمین متعاهدین در مورد کلیه امور مربوط بواردات و صادرات میشود بهیچوجه نامساعد تر از رفتاری نخواهد بود که با اتباع و شرکت‌های طرف معظم متعاهد دیگر یا اتباع و شرکت‌های هر کشور ثالثی میشود.

۳ - هیچیک از طرفین معظمین متعاهدین اقدام تبعیض آمیزی نخواهد کرد که وارد کننده یا صادر کننده محصولات هر يك از دو کشور را از تحصیل بیمه دریائی در باره آن محصولات در شرکت‌های هر يك از طرفین معظمین متعاهدین مانع شود یا برای آنها مشکلاتی ایجاد نماید.

ماده ۱۰ - ۱ - بین قلمروهای طرفین معظمین متعاهدین آزادی تجارت و دریانوردی برقرار خواهد بود.

۲ - کشتی‌هایی که پرچم یکی از طرفین معظمین متعاهدین را دارند و اسنادی را که طبق قانون آن کشور جهت اثبات ملیت لازم است با خود همراه دارند هم در دریاهای آزاد و هم در بنادر و جاها و آب‌های طرف معظم متعاهد دیگر کشتی‌های طرف معظم متعاهدی شمرده خواهد شد که اسناد مزبور را صادر کرده و اجازه استفاده از پرچم خود را داده است.

۳ - کشتی‌های هر يك از دو طرف معظم متعاهد با شرایط متساوی با کشتی‌های طرف معظم متعاهد دیگر و کشتی‌های هر کشور ثالثی آزاد خواهند بود که با محصولات خود بکلیه بنادر و جاها و آب‌های طرف معظم متعاهد دیگر که بروی تجارت خارجی و دریانوردی باز باشد بیایند. نسبت به این کشتی‌ها و محصولات آنها در تمام موارد در بنادر و آب‌ها و جا‌های متعلق بطرف معظم متعاهد دیگر رفتار کامله الوداد مراعات خواهد شد. اما هر يك از طرفین معظمین متعاهدین میتوانند در مورد تجارت

ساحلی و دریانوردی داخلی و شیلات ملی برای کشتیهای خود حقوق و مزایای انحصاری حفظ نماید .

۴- هر يك از طرفین معظمین متعاهدین نسبت به کشتیهای طرف معظم متعاهد دیگر در مورد حق حمل کلیه محصولات که ممکن است بوسیله کشتی بقلمرو طرف معظم متعاهد حمل گردد یا از قلمرو مزبور فرستاده شود رفتار ملی و رفتار ملل کاملة الوداد خواهد کرد و رفتاری که با آن محصولات میشود در مورد :

الف - حقوق و عوارض از هر قبیل .

ب - تشریفات گمرکی و

ج - جوایز و استرداد حق گمرک در صورت صدور و امثال این مزایا بهیچوجه نامساعدتر از رفتاری نخواهد بود که نسبت به محصولات مشابهی بعمل آید که در کشتیهای طرف معظم متعاهد دیگر حمل شده باشد .

۵- در صورتیکه کشتیهای هر يك از طرفین معظمین متعاهدین دچار آسیب شده باشند مجاز خواهند بود که در نزدیکترین بندر یا لانگر گاه طرف معظم متعاهد دیگر پناهنده شوند و از رفتار دوستانه و مساعدت برخوردار گردند .

۶- کلمه « کشتیها » که در این عهدنامه بکار رفته بمعنی کلیه اقسام کشتی است اعم از اینکه متعلق به اشخاص باشد و اشخاص آن کشتیها را بکار انداخته باشند یا متعلق بدولت باشد و دولت آنها را بکار انداخته باشد اما این کلمه جز در مورد بند ۲ و ۵ این ماده شامل کشتیهای ماهیگیری یا کشتیهای جنگی نخواهد بود .

ماده ۱۱-۱ - هر يك از طرفین معظمین متعاهدین تعهد میکنند که :

الف - مؤسسات متعلق به آن دولت یا تحت نظارت آن دولت و مؤسسات انحصاری یا نمایندگیهایی که در قلمرو آن دولت مزایای خاص یا مانع للغير به آنها اعطا گردیده

است خرید و فروش خود را که مربوط به واردات یا صادراتی باشد که در تجارت طرف معظم متعاهد دیگر مؤثر است صرفاً طبق ملاحظات تجاری از جمله قیمت و جنس و موجود بودن و قابلیت فروش و حمل و نقل و سایر شرایط خرید یا فروش انجام دهد و ب- به اتباع و شرکت ها و تجارت طرف معظم متعاهد دیگر طبق مرسوم داد و ستد فرصت کافی داده شود که برای شرکت در این قبیل خرید و فروش ها رقابت کنند.

۲- رفتار هر يك از طرفین معظمین متعاهدین نسبت به اتباع و شرکتها و تجارت طرف معظم متعاهد دیگر با مقایسه بر رفتاری که نسبت به اتباع و شرکتها و تجارت هر کشور ثالثی در موارد ذیل میشود رفتار منصفانه و عادلانه خواهد بود:

الف - خرید لوازم از طرف دولت .

ب - بستن قرارداد های دولتی و

ج - عرضه داشتن هر خدمت (سرویس) که از طرف دولت یا از طرف هر گونه مؤسسات انحصاری یا نمایندگی بفروش برسد و به آن مؤسسات انحصاری و نمایندگیها مزایای مانع للغير یا مزایای خاصی اعطا شده باشد.

۳- طرفین معظمین متعاهدین تصدیق میکنند که هر گاه مؤسسات تجاری یا مؤسسات سازنده هر يك از طرفین معظمین متعاهدین که متعلق بدولت یا تحت نظارت دولت باشد در قلمرو خود با مؤسسات دیگری رقابت کنند که به اشخاص یا شرکتهای خصوصی طرف معظم متعاهد دیگر تعلق دارد و تحت نظارت چنین اشخاص و شرکتهای باشد باید شرایط مساوی در رقابت حفظ گردد . علیهذا اینگونه مؤسسات خصوصی در چنین موارد حق خواهند داشت از هر گونه مزایای خاصی که جنبه اقتصادی داشته باشد و مؤسسات دولتی مزبور داده شود اعم از اینکه کمک مالی یا معافیت از مالیات یا غیر ذلک باشد استفاده کنند لکن قاعده مذکور در فوق شامل مزایای خاصی که راجع

بموارد ذیل باشد نخواهد بود :

الف - ساختن اجناس برای استفاده دولت یا تهیه کالاها یا عرضه داشتن خدمات (سرویس‌ها) بدولت برای استفاده دولت یا .

ب - تهیه کالاهای ضروری و عرضه داشتن خدمات (سرویس‌های) مورد احتیاج جماعات خاصی از نفوس که عملاً جماعات مزبور نتوانند آن کالا و خدمات را بطریق دیگر بدست آورند و قیمت آن بمیزان قابل توجهی کمتر از قیمتی باشد که در نتیجه رقابت حاصل شود .

۴- هیچیک از مؤسسات طرفین معظمین متعاهدین از جمله شرکت‌ها و هیئت‌ها و نمایندگی‌ها و بنگاه‌ها و عوامل دولت که متعلق بدولت یا تحت نظر دولت باشد در صورتیکه در قلمرو طرف معظم متعاهد دیگر بکار بازرگانی یا صنعت یا کشتیرانی یا سایر فعالیت‌های تجاری اشتغال یابد حق نخواهد داشت درموارد ذیل چه برای خود چه برای اموال خود ادعای مصونیت کند یا از مصونیت بهره‌مند شود . مصونیت از مالیات در قلمرو مزبور یا تعقیب یا اجرای احکام قضائی یا سایر تعهدات و مسئولیتهای مؤسسات خصوصی آن کشور که متعلق به اشخاص یا تحت نظارت اشخاص باشد .

ماده ۱۲- هر یک از طرفین معظمین متعاهدین حق خواهد داشت نمایندگان کنسولی بکشور طرف معظم متعاهد دیگر بفرستند . بعد از آنکه نمایندگان مزبور اعتبار نامه‌های خود را ارائه دادند و بسمت کنسولی شناخته شدند و در وانه یا اجازه نامه‌های دیگری مجاناً به آنها داده خواهد شد .

ماده ۱۳- ۱- نمایندگان کنسولی هر یک از طرفین معظمین متعاهدین اجازه خواهند داشت در قلمرو طرف معظم متعاهد دیگر در نقاطی که صاحب‌منصبان کنسولی

هر کشور ثالث دیگری در آنجا اجازه سکونت داشته باشند یا در نقاط دیگری که مورد موافقت طرف معظم متعاهد دیگر قرار گیرد ساکن شوند. صاحبمنصبان کنسولی و کارمندان کنسولی از مزایا و مصونیت‌هایی که طبق عرف عمومی بین الملل در مورد صاحبمنصبان و کارمندان هم‌تبه و همکارشان قائل می‌شوند برخوردار خواهند بود و اجازه خواهند داشت کلیه کارهایی را که مطابق عرف عمومی بین الملل باشد انجام دهند بهر صورت رفتاری که با آنان خواهد شد طبق اصل معامله متقابل و طوری خواهد بود که از رفتار با صاحبمنصبان و کارمندان مشابه هر کشور ثالثی بهیچوجه نامساعدتر نباشد.

۲- شهربانی یا دیگر مقامات محلی بی موافقت صاحبمنصبان کنسولی وارد ادارات کنسولی نخواهند شد مگر در مورد حریق یا بلایه دیگری یا هر گاه مقامات محلی بدلائل احتمالی معتقد شوند که با اعمال زور جنایتی در اداره کنسولی واقع شده یا در شرف وقوع است در آن صورت چنین تصور خواهد شد که با ورود (مأمورین مزبور) موافقت شده است. در هیچ موردی مقامات شهربانی یا مقامات محلی دیگر اوراقی را که در آنجا سپرده شده است معاینه یا ضبط نخواهند کرد.

ماده ۱۴- ۱- کلیه اثاث و وسائل و لوازمی که برای یکی از ادارات کنسولی یا سیاسی هر یک از طرفین معظمین متعاهدین برای استفاده رسمی وارد گمرک شود یا از گمرک خارج گردد در قلمرو طرف معظم متعاهد دیگر از کلیه حقوق گمرکی و عوائد داخلی یا مالیات‌های دیگر که بواردات تعلق می‌گیرد یا بدلیل ورود وضع می‌شود معاف خواهد بود.

۲- اسباب سفر و اثاثه و اشیاء دیگری که منحصرأً برای استفاده شخصی صاحبمنصبان کنسولی و کارمندان سیاسی و کنسولی و اعضاء خانواده‌های آنان که با هم

(در یکجا) سکونت دارند و تبعه کشور مبداء میباشند و در قلمرو کشور مقصد بهیچ کار خصوصی بقصد انتفاع اشتغال ندارند از کلیه حقوق گمرکی و عواید داخلی یا مالیاتهای دیگری که بوارادات تعلق میگیرد یا بدلیل ورود وضع میشود معاف خواهد بود. معافیت‌های مزبور شامل اموالی خواهد بود که شخص مستحق معافیت در اول ورود و در دفعات بعد که وارد میشود با خود میآورد و همچنین در مدتی که صاحبمنصبان و کارمندان مزبور بخدمت اشتغال دارند اموالی که برای آنان فرستاده میشود مشمول معافیت‌های مزبور خواهد بود.

۳- لکن معلوم است که:

الف - بند ۲ این ماده تنها وقتی شامل حال صاحبمنصبان کنسولی و کارمندان سیاسی و کنسولی خواهد شد که اسامی آنان بمقامات مربوطه کشور مقصد ابلاغ شده و بسمت رسمی خود بترتیب صحیح و مقرر شناخته شده باشند .

ب - هر يك از طرفین معظمین متعاهدین ممکن است در مورد محمولات برای اعطاء معافیت شرط کنند که بترتیب مقرر حمل آن اطلاع داده شود

ج - برای ورود اشیا ئیکه قانون صریحاً منع کرده است هیچ مجوزی در این قرارداد وجود ندارد .

ماده ۱۵ - ۱ - دولت هر يك از طرفین معظمین متعاهدین ممکن است در قلمرو طرف دیگر برای هر مدتی اراضی وابنيه و متعلقات آنرا برای مقاصد دولتی غیر از مقاصد نظامی لازم و مقتضی باشد تحصیل یا تملك یا اجاره کند یا بنحو دیگر نگاه دارد یا در آنجا ساکن شود . هر گاه طبق قانون محل برای تحصیل یا نگاهداشتن اراضی وابنيه و متعلقات آن کسب اجازه قبلی از مقامات محلی ضرورت داشته باشد بمجرد درخواست اجازه مزبور داده خواهد شد .

۲- اراضی و ابنیه واقعه در قلمرو هر يك از طرفین معظمین متعاهدین که طرف معظم متعاهد دیگر قانوناً و حقاً مالک آن باشد و از طرف مالک مزبور منحصرأ برای مقاصد دولتی مورد استفاده قرار گیرد از هر گونه مالیات اعم از ملی و دولتی و ایالتی و بلدی معاف خواهد بود مگر عوارضی که بابت خدمات (سرویس ها) یا عمران و اصلاحات عمومی محلی وضع گردد و اراضی و امکنة مزبور نیز از آن اصلاحات استفاده کند.

ماده ۱۶-۱ - در قلمرو کشور مقصد از عوائد رسمی و حقوق و مزد و کمک خرج جهانی که :

الف - يك صاحب منصب کنسولی کشور مبدأ بعنوان پاداش خدمات کنسولی خود یا .

ب - يك کارمند کنسولی کشور مبدأ بعنوان پاداش خدمات خود در يك کنسولخانه دریافت میدارد هیچگونه مالیات یا عوارض مشابه دیگری اعم از ملی و دولتی و ایالتی و بلدی گرفته نخواهد شد . همچنین صاحب منصبان کنسولی و کارمندان کنسولی که از مستخدمین دائمی کشور مبدأ میباشند و بمنظور انتفاع شاغل شغل خصوصی در قلمرو کشور مقصد نیستند از کلیه مالیاتها یا عوارض مشابه دیگری که در غیر این صورت بر صاحب منصبان یا کارمندان مزبور قانوناً تعلق میگیرد معاف خواهند بود .

۲- بند فوق شامل مالیاتها و عوارض مشابه دیگری که در موارد ذیل تعلق میگیرد نخواهد بود :

الف - بر مالکیت یا تصرف اموال غیر منقول واقع در قلمرو کشور مقصد .
ب - بر عوائد حاصله از منابع واقعه در قلمرو مزبور (باستثنای پاداش مذکور در بند قبل) یا .

ج - بر انتقال اموال در نتیجه فوت .

۳ - مقررات این ماده همچنان شامل صاحبمنصبان سیاسی و کارمندان سیاسی خواهد بود و بعلاوه کلیه معافیهائی که طبق عرف عمومی بین الملل در باره آنها قائل شده اند به آنان اعطا خواهد گردید .

ماده ۱۷ - اتباع کشور مبداء که همچنان از اتباع کشور مقصد باشند یا هر شخص دیگری که از اتباع کشور مقصد باشد یا اشخاصی که حالت مهاجر دارند و برای اقامت دائم در کشور مقصد قانوناً اجازه ورود به آنها داده شده است مشمول معافیهائی مندرجه در مواد چهاردهم و شانزدهم نخواهند بود .

ماده ۱۸ - صاحبمنصبان کنسولی و کارمندان کنسولی برای اعمالی که بسمت رسمی و در حدود اختیارات خود انجام میدهند تابع مقررات محلی نمیشوند . هیچیک از صاحبمنصبان کنسولی یا کارمندان کنسولی ملزم نخواهند بود پرونده های رسمی خود را بمحاکم ارائه دهند یا در باره محتویات پرونده ها اظهاراتی بکنند .

ماده ۱۹ - صاحبمنصب کنسولی در حوزه مأموریت خود حق خواهد داشت :

الف - با هر يك از اتباع کشور مبداء مصاحبه کند و با او ارتباط داشته باشد و او را کمک نماید و به او نظر بدهد .

ب - در باره هر گونه حوادثی که پیش آید و در مصالح یا منافع وی مؤثر باشد تحقیقات بعمل آورد .

ج - در جریان محاکمات وی در برابر مقامات کشور مقصد یا در روابط وی با مقامات کشور مقصد ویرا یاری نماید و هر جا که بداشتن و کیل و مشاور حقوقی ذیحق است برای جلب کمک چنین اشخاص ترتیب لازم بدهد . تبعه کشور مبداء در همه

اوقات حق خواهد داشت با صاحبمنب کنسولی کشور خود ارتباط پیدا کند و به استثنای مواردی که طبق قانون بازداشت شده است صاحبمنصب مزبور را در اداره کنسولی ملاقات نماید .

ماده ۲۰ - ۱ - عهدنامه فعلی مانع اجرای اقدامات ذیل نخواهد بود :

الف - اقدامات مربوط بتنظیم ورود یا صدورزرورسیم .

ب - اقدامات مربوط به موادی که ذرات آنها قابل شکافتن است و مواد فرعی رادیوآکتیو یا منابع آن .

ج - اقدامات مربوط بتنظیم تولید یا تجارت اسلحه و مهمات و آلات و ادوات جنگی یا تجارت سایر موادی که مستقیم یا غیر مستقیم بمنظور تهیه لوازم برای یک مؤسسه نظامی صورت پذیرد .

د - اقدامات لازم جهت ایفاء تعهدات یک طرف معظم متعاهد برای حفظ یا اعاده صلح و امنیت بین المللی یا جهت حفظ منافع اساسی طرف مزبور از لحاظ امنیت .

۲ - عهدنامه فعلی حقی جهت اشتغال به فعالیت های سیاسی اعطاء نمیکند .

۳ - مقررات عهدنامه فعلی شامل مزایائی نخواهد بود که دول متحده آمریکا یا قلمرو اراضی و متصرفات آن صرف نظر از هر گونه تغییری که در آینده دروضع سیاسی آنها پیدا شود بیکدیگر یا به جمهوری کوبا یا بجمهوری فیلیپین یا بجزایر اقیانوس آرام که تحت قیمومت هستند یا بمنطقه کانال پاناما اعطاء نموده اند .

۴ - مقررات بند اول ماده دوم باید طوری تفسیر شود که شامل این اشخاص گردد: اتباع هر یک از طرفین معظمین متعاهدین که بخواهند وارد قلمرو طرف معظم متعاهد دیگر شوند و قصدشان فقط توسعه و اداره عملیات مؤسسه ای باشد که در قلمرو طرف معظم متعاهد دیگر واقع است و کار فرمای آنها در قلمرو مزبور مبلغ معتنا بهی

از سرمایه خود را بکار انداخته یا عملاً در جریان بکار انداختن است مشروط بر اینکه کارفرمای مزبور از اتباع یا شرکت‌های کشور درخواست کننده باشد و درخواست کننده از طرف تبعه یا شرکت مزبور با سمت مسئولی استخدام شده باشد.

ماده ۲۱ - هر يك از طرفین معظمین متعاهدین نسبت به هر اعتراضی که طرف معظم متعاهد دیگر ممکن است در مورد هر موضوعی که مؤثر در اجرای عهدنامه فعلی باشد بعمل آورد توجه دوستانه خواهد نمود و فرصت کافی برای مشاوره در آن موضوع قائل خواهد شد.

۲- هر اختلافی بین طرفین معظمین متعاهدین در مورد تفسیر یا اجرای عهدنامه فعلی که از طریق دیپلماسی بنحو رضایت بخش فیصله نیابد بدیوان دادگستری بین‌المللی ارجاع خواهد شد مگر اینکه طرفین معظمین متعاهدین موافقت کنند که اختلاف بوسائل صلحجویانه دیگری حل شود.

ماده ۲۲ - ۱- عهدنامه کنونی جایگزین قراردادهای ذیل بین ایران و دول متحده آمریکا خواهد شد :

الف - قرارداد موقت مربوط به تجارت و مناسبات دیگر منعقد در تهران بتاريخ ۲۴ اردیبهشت ۱۳۰۷ شمسی هجری (۱۴ ماه مه ۱۹۲۸ مسیحی).

ب - قرارداد موقت مربوط به احوال شخصیه و قانون خانوادگی منعقد در تهران بتاريخ ۲۰ تیر ماه ۱۳۰۷ شمسی هجری (یازدهم ماه ژوئیه ۱۹۲۸ مسیحی)

۲- هیچ چیزی در عهدنامه کنونی طوری تفسیر نخواهد شد که ناسخ و جایگزین هیچیک از مقررات قرارداد بازرگانی و مبادله نامه‌های متمم آن باشد که بین ایران و دول متحده آمریکا بتاريخ ۱۸ فروردین ۱۳۲۲ شمسی هجری (هشتم آوریل ۱۹۴۳) در واشنگتن منعقد گردیده است.

ماده ۲۳ - ۱ - عهدنامه فعلی بتصویب خواهد رسید و اسناد مصوبه آن هر چه زودتر در تهران مبادله خواهد شد .

۲ - عهدنامه فعلی یکماه پس از تاریخ مبادله اسناد مصوبه بموقع اجرا گذاشته خواهد شد . این عهدنامه مدت دهسال معتبر خواهد بود و پس از آن نیز تا موقعی که به ترتیب مقرر در این عهدنامه خاتمه پذیرد بقوت خود باقی خواهد بود .

۳ - هر يك از طرفین معظمین متعاهدین میتواند با دادن اخطار کتبی بمدت یکسال بطرف معظم متعاهد دیگر در انقضاء مدت دهسال اول یا هر موقع پس از آن این عهدنامه را خاتمه دهد (فسخ کند).

بنا بمراتب فوق نمایندگان تامالاختیار طرفین عهدنامه فعلی را امضاء و با مهر خود مهر نموده اند .

در دو نسخه به انگلیسی و فارسی تهیه شد و هر دو زبان متساویاً معتبر است .

تهران روز بیست و سوم مردادماه یکهزار و سیصد و سی و چهار شمسی هجری مطابق با روز پانزدهم ماه اوت یکهزار و نهصد و پنجاه و پنج مسیحی .

متن عهدنامه فوق که مشتمل بر يك مقدمه و بیست و سه ماده است ضمیمه عهدنامه مودت و روابط اقتصادی و حقوق کنسولی بین ایران و دول متحده آمریکا بوده و صحیح است .
رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون راجع بعهد نامه مودت واقامت بين دولت شاهنشاهی

ایران و کشور اسپانی

مصوب ۲۹ فروردین ماه ۱۳۳۶

ماده واحده - عهد نامه مودت واقامت ایران و اسپانی که مشتمل بر يك

مقدمه و هشت ماده میباشد و در تاریخ ۲۱ اسفند ماه ۱۳۳۴ مطابق با ۱۲ مارس ۱۹۵۶

در مادرید به امضاء رسیده است تصویب میشود .

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده و متن عهد نامه ضمیمه است در جلسه پنجشنبه بیست و نهم فروردین ماه یکهزار و سیصد و شش تصویب مجلس شورای ملی رسید .
رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالادر جلسه ۱۳۳۶/۲/۲۵ بتصویب
مجلس سناریده است

عهدنامه مودت و اقامت بین ایران و اسپانی

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران

و

حضرت رئیس دولت اسپانی

بمنظور تحکیم و تشدید مبانی دوستی که پیوسته بین ایران و اسپانی وجود داشته و نظر باینکه بسط و توسعه روابط دوستانه بین کشورها را وسیله موثری برای تأمین صلح جهانی میدانند تصمیم بقصد عهدنامه مودت و اقامت گرفته و بدین منظور نمایندگان مختار خود را بشرح زیر معین نمودند :

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران

جناب آقای یدالله عضدی سفیر کبیر - وزیر مختار شاهنشاهی در مادرید.

حضرت رئیس دولت اسپانی

جناب آقای آلبرت تومار تین آرتاخو - وزیر امور خارجه اسپانی
نمایندگان نامبرده پس از مبادله اختیار نامه های خود که در کمال صحت و اعتبار یافتند در موارد زیر توافق حاصل نمودند :

ماده ۱ - صلح خلل ناپذیر و دوستی پایدار بین دولت شاهنشاهی ایران و

دولت اسپانی و اتباع آنها برقرار و هر دو دولت بدین منظور کلیه مساعی خود را مبذول خواهند داشت .

ماده ۲ - طرفین معظمین متعاهدین موافقت مینمایند که روابط سیاسی و کنسولی خود را طبق اصول و معمول حقوق بین الملل ادامه دهند نسبت بنمایندگان سیاسی و کنسولی هر یک از طرفین متعاهدین در قلمرو طرف متعاهد دیگر مطابق اصول و معمول عرف حقوق بین الملل رفتار خواهد شد و در هر حال بشرط معامله متقابله رفتار مزبور نباید نامساعدتر از معامله ای باشد که نسبت بنمایندگان سیاسی و کنسولی دولت کامله الوداد میشود .

ماده ۳ - طرفین معظمین متعاهدین با روح مودت و همکاری صمیمانه انعقاد قرارداد های زیر را در نظر خواهند گرفت :

قرار داد تجارت و دریانوردی - موافقتنامه های کنسولی و فرهنگی و قرارداد های حمایت مالکیت ادبی هنری تجار تی صنعتی و علائم صنعتی و گواهینامه های اختراع .

ماده ۴ - اتباع هر یک از طرفین معظمین متعاهدین بشرط معامله متقابله و با رعایت قوانین و مقررات جاریه در کشور و مقررات پلیس آزادی کامل دارند به قلمرو طرف متعاهد دیگر وارد و در آنجا مسافرت و اقامت نموده یا از آنجا خارج شوند .
اتباع مذکور فوق در کلیه مسائل مربوط به اقامت از رفتار معموله نسبت به اتباع دولت کامله الوداد بهره مند خواهند شد با این شرط که موافق قوانین و مقررات جاریه در کشور عمل نمایند .

ماده ۵ - اتباع هر یک از طرفین معظمین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر در کلیه امور مربوط بحمایت قانونی و قضائی خود و اموالشان از همان رفتاری که نسبت به اتباع داخله معمول میگردد بهره مند خواهند شد بنابر این آزادانه و

بسهولت به داد گاهها دسترسی داشته و میتوانند مانند اتباع داخله در داد گستری تدافع نمایند .

ماده ۶- طرفین معظمین متعاهدین موافقت مینمایند کلیه اختلافاتی را که ممکن است بین آنها بظهور برسد و بطور دوستانه در مدت مناسبی از مجرای معمولی سیاسی حل نگردد بطریق مسالمت آمیز دیگر تصفیه نمایند و این حق را برای خود محفوظ میدارند که در هر مورد بموجب توافق خاصی نحوه عملی را که بنظر آنها مناسبتر میرسد تعیین نمایند .

ماده ۷- این عهدنامه بتصویب مقامات مقننه دو کشور خواهد رسید و اسناد مصوب هر چه زودتر در تهران مبادله خواهد شد .

این عهدنامه بلافاصله پس از مبادله اسناد مصوب بموقع اجرا گذاشته خواهد شد و تا شش ماه بعد از اعلام کتبی یکی از طرفین معظمین متعاهدین دایر بفسخ آن معتبر خواهد بود .

ماده ۸- این عهدنامه در سه نسخه بفارسی - اسپانیولی و فرانسه تنظیم گردید در صورت بروز اختلافات راجع بتفسیر عهدنامه متن فرانسه معتبر خواهد بود . بنا بمراتب مذکور در فوق نمایندگان مختار طرفین این عهدنامه را امضاء و بمهر خود مهور نمودند . مادرید بتاریخ ۲۱ اسفند ماه ۱۳۳۴ مطابق با ۱۲ مارس ۱۹۵۶ . از طرف اعلیحضرت همایون شاهنشاهی از طرف حضرت رئیس کشور اسپانی اجازه مبادله عهد نامه مودت و اقامت بین دولت ایران و اسپانی بشرح فوق در جلسه پنجشنبه بیست و نهم فروردین ماه یک هزار و سیصد و سی شش داده شده است . رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون اجازة الحاق دولت ايران بقرارداد ومقاوله نامه های

پستی جهانی

مصوب ۷ خردادماه ۱۳۳۶

ماده واحده - الحاق دولت ايران بقرارداد پستی جهانی وموافقنامه منعقدہ میان سازمان ملل متحد و اتحاد پستی جهانی که جزء آنست ومقاوله نامه راجع بمرسولات و جعبه های که قیمت آن اظهار شده است ومقاوله نامه راجع بامانات پستی ومقاوله نامه راجع به بروات پستی وآئین نامه ها و پروتکل های نهائی ضمیمه آنها را که در تاریخ ۱۱ ژوئیه ۱۹۵۲ در سیزدهمین کنگره پستی عمومی منعقدہ در بروکسل بامضاء رسیده است بشرح ذیل :

۱- قرارداد پستی جهانی دارای ۸۳ ماده و پروتکل نهائی آن دارای ۱۹ ماده و اظهاریه متمم آن وموافقنامه منعقدہ میان سازمان ملل متحد واتحاد عمومی پستی جهانی مشتمل بر ۱۶ ماده و اظهاریه متمم آن دارای دو ماده وآئین نامه اجرای قرارداد پستی جهانی دارای ۸۷ ماده ومقررات راجع بجعل مراسلات هوائی مشتمل بر ۳۳ ماده و پروتکل نهائی آن دارای ۳ ماده .

۲- مقاوله نامه بین المللی راجع بمراسلات و جعبه های که قیمت آن اظهار شده است دارای ۱۸ ماده و پروتکل نهائی آن دارای دو ماده وآئین نامه مربوط بآن مشتمل بر ۱۲ ماده .

۳- مقاوله نامه بین المللی راجع بامانات پستی دارای ۴۶ ماده و پروتکل نهائی مشتمل بر ۹ ماده وآئین نامه اجرائی مربوطه دارای ۴۳ ماده .

۴- مقاوله بین المللی راجع به بروات پستی دارای ۴۰ ماده وآئین نامه اجرای آن مشتمل بر ۴۲ ماده ومقررات مربوط بحواله های پستی مسافرتی مشتمل

بر ۱۸ ماده تصویب میشود .

قانون فوق که مشتمل بر يك ماده است در جلسه سه شنبه هفتم خرداد ماه يكهزار و

سیصد و سی و شش بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه اول آذرماه ۱۳۳۴ بتصویب
مجلس سنا رسیده است

اتحاد پستی عمومی - قرارداد پستی عمومی بین المللی

فهرست مندرجات

بخش اول - کلیات مربوط به اتحاد پستی عمومی

فصل اول - تشکیلات و قلمرو اتحاد

ماده :

- ۱ - اساس و بنیاد اتحاد .
- ۲ - مقراتحاد .
- ۳ - ورود در اتحاد و طریقه آن .
- ۴ - مستملکات و تحت الحمايه ها و غیره .
- ۵ - تعمیم و اجراء قرارداد در باره مستملکات و تحت الحمايه ها و غیره .
- ۶ - قلمرو اتحاد .
- ۷ - السنه .
- ۸ - روابط استثنائی .
- ۹ - اتحادهای محدود - معاهدات و مقاوله نامه های اختصاصی .
- ۱۰ - خروج از اتحاد پستی .

فصل دوم - سازمان اتحاد پستی

ماده :

- ۱۱ - کنگره ها .
- ۱۲ - کنگره های فوق العاده .
- ۱۳ - کنفرانس های اداری .
- ۱۴ - آئین نامه های کنگره ها و کنفرانس ها .
- ۱۵ - کمیسیون اجرائی و ارتباطی .
- ۱۶ - کمیسیون های اختصاصی .
- ۱۷ - دفتر بین المللی .
- ۱۸ - مخارج اتحاد پستی .

فصل سوم

ماده :

- ۱۹ - روابط با ملل متحد .

فصل چهارم - عملیات اتحاد پستی

ماده :

- ۲۰ - قرارداد و مقاوله نامه های اتحاد .
- ۲۱ - عدم شرکت در مقاوله نامه ها .
- ۲۲ - آئین نامه های اجرائی .
- ۲۳ - تصویبات .
- ۲۴ - قانون گزاری ملی .

فصل پنجم - پیشنهادهای تسلیمی بمنظور اصلاح یا تفسیر عملیات اتحاد پستی

ماده :

- ۲۵ - ارسال پیشنهادها .

۲۶ - رسیدگی به پیشنهادهای .

۲۷ - شرایط تصویب .

۲۸ - ابلاغ رسمی تصمیمات .

۲۹ - اجراء تصمیمات .

۳۰ - توافق باملل متحد .

ماده ششم - مربوط به حکمیت

ماده:

۳۱ - حکمیت

بخش دوم - مقررات راجع به ترتیبات عمومی

فصل اول - قوانین مربوط به سرویس های پستی بین المللی

ماده:

۳۲ - آزادی ترانزیت .

۳۳ - عدم ملاحظه آزادی ترانزیت .

۳۴ - تعطیل موقتی سرویس ها .

۳۵ - نرخها .

۳۶ - معافیت از کرایه پستی .

۳۷ - معافیت از کرایه پستی مرسولات مربوط به اسیران جنگی و

پناهنده شدگان .

۳۸ - معافیت از کرایه پستی صفحات برجسته مخصوص نایبانیان .

۳۹ - ممنوعیت دریافت هر گونه نرخ یا اضافه نرخ یا حقوقی که پیش بینی

نشده است .

۴۰ - واحد پول مشترك .

۴۱ - آئین نامه محاسبات .

۴۲ - تسعیر

۴۳ - تمبرهای پستی .

۴۴ - فرمول ها .

۴۵ - اوراق هویت پستی .

فصل دوم - کیفرهای جزائی

ماده:

۴۶ - تعهدات راجع به کیفرهای جزائی.

بخش دوم - مقررات مربوط به مراسلات پستی

فصل اول - مقررات عمومی

ماده:

۴۷ - انواع مراسلات پستی.

۴۸ - نرخها و شرایط عمومی .

۴۹ - نرخهای اختصاصی .

۵۰ - حق انبارداری .

۵۱ - تمبر کردن مراسلات پستی .

۵۲ - طرز تمبر کردن و انواع آن .

۵۳ - تمبر کردن مراسلات در اسکله کشتیها .

۵۴ - نرخ متعلقه بمرسولات بدون تمبر یا دارای کسر تمبر .

۵۵ - کوپن رپنسهای بین المللی.

۵۶ - مرسولات اکسپرس .

۵۷ - استرداد اصلاح و تغییر آدرس.

۵۸ - ارسال بمقصد جدید - غیر قابل توزیع.

- ۵۹- ممنوعات .
- ۶۰- مرسولاتیکه بآنها حقوق گمرکی تعلق میگیرد .
- ۶۱- بازرس گمرکی .
- ۶۲- حق گمرک کردن .
- ۶۳- حقوق گمرکی وسایر حقوق غیر پستی .
- ۶۴- مرسولاتیکه از حقوق معافند .
- ۶۵- الغای حقوق گمرکی وسایر حقوق غیر پستی .
- ۶۶- مطالبه نامه و درخواست اطلاعات .

فصل دوم- مرسولات سفارشی

- ۶۷- نرخها .
- ۶۸- قبض رسید .
- ۶۹- مرسولات سفارشی که بایستی حتماً بدست شخص گیرنده داده شود .
- ۷۰- مسئولیت .
- ۷۱- ندم مسئولیت .
- ۷۲- تعیین میزان مسئولیت بین ادارات پستی .
- ۷۳- تأدیه غرامت .
- ۷۴- مهلت تأدیه غرامت .
- ۷۵- استرداد غرامت بداره فرستنده .
- ۷۶- مرسوله سفارشی که در مراحل بعدی معلوم میشود مفقود گردیده است .

فصل سوم - تعلق گرفتن نرخها - مخارج عبور

ماده :

- ۷۷- تعلق گرفتن نرخها .

- ۷۸- مخارج عبور .
 ۷۹- معافیت از مخارج عبور.
 ۸۰- سرویسهای فوق العاده .
 ۸۱- پرداختها و تفریق محاسبات مخارج عبور .
 ۸۲- مبادله کیسه‌کاغذهای سربمهر با جبهات جنگی .

بخش سوم - مقررات نهائی

ماده :

۸۳- اجراء و دوره قرارداد .

قرارداد پستی عمومی منعقدہ فیما بین افغانستان و اتحاد افریقای جنوبی و جمهوری آلبانی و آلمان و کشور های متحده آمریکا و مجموع مستعمرات آمریکا بضمیمه سرزمین جزایری اقیانوس کبیر تحت قیمومت این دولت کشور پادشاهی عربستان سعودی و جمهوری آرژانتین و دولت استرالیا و اطریش و بلژیک و مستملکه کنگوی بلژیک جمهوری بیلوروسی و بیرومانی و بلیوی و برزیل و بلغاری و کامبوج و کانادا و سیلان و شیلی و چین و کلمبیا و کره و کستاریکا و جمهوری کوبا و دانمارک و جمهوری دومینیگ و مصر و جمهوری السالوادرو و اکواتر و اسپانیا و مجموع مستملکات اسپانیا و حبشه و فنلاند و فرانسه و الجزیره و مجموع مستملکات و تحت الحمايه‌های ماوراء بحار جمهوری فرانسه و کشور پادشاهی بریتانیای کبیر و ایرلند شمالی و کلیه مستملکات و تحت الحمايه‌های ماوراء بحار جمهوری فرانسه و کشور پادشاهی بریتانیای کبیر و ایرلند شمالی و کلیه مستملکات و تحت الحمايه‌های ماوراء بحار کشور متحد بریتانیا و ایرلند شمالی و یونان و گواتمالا و جمهوری هائیتی و جمهوری هند و راس و جمهوری مجارستان و هندوستان و جمهوری اندونزی و ایران و عراق عرب و ایرلند و جمهوری ایسلند و اسرائیل و ایتالیا و ژاپن و کشور پادشاهی هاشمی

اردن و لائوس و لبنان و جمهوری لیبریا و لیبی و لوگزامبورگ و مراکش غیر از (منطقه اسپانیا) و مراکش (منطقه اسپانیا) و مکزیک و نیکاراگوا و نروژ و ولاند جدید و پاکستان و جمهوری پاناما و پاراگوئه و هلند و آنتیل هلند و سورینام و پرو و جمهوری فیلیپین و لهستان و پرتغال و مستملکات پرتغال در افریقای غربی و مستملکات پرتغال در افریقای شرقی و در آسیا و در اقیانوسیه و جمهوری رومانی و جمهوری سن مارن و سوئد و سوئیس و سوریه و چکسلواکی و تایلند و تونس و ترکیه و جمهوری اوکراینی و اتحاد جماهیر شوروی و جمهوری شرقی اروگوئه و دولت بلده و اتیکان و کشورهای متحده و نروژ و ویت نام و یمن و جمهوری یوگسلاوی .

امضاء کنندگان زیر نمایندگان مختار دولت های کشورهای فوق الذکر بموجب ماده ۱۴ قرارداد پستی جهانی که در ۵ ژوئیه ۱۹۴۷ در پاریس منعقد شده است در کنگره بروکسل اجتماع نموده و در قرارداد مزبور متفقاً تجدید نظر کرده وراجع به مقررات ذیل بشرط تصویب قانونی توافق کامل نمودند :

قرارداد مقررات سازمانی

فصل اول- تأسیس اتحاد

ماده اول- تأسیس و هدف اتحاد:

۱- کشورهاییکه قرارداد حاضر در بین آنها انعقاد یافته تحت عنوان پستی عمومی يك قلمرو پستی واحد را تشکیل داده و مراسلات را با یکدیگر مبادله مینمایند .

۲- هدف اتحاد تحکیم سازمان و تکمیل سرویس های مختلف پستی و تأمین و داد در این قلمرو است تا در نتیجه همکاری های بین المللی توسعه بیشتر یابد .

ماده دوم- مقر اتحاد :

مقر اتحاد و مقر سازمان های دائمی آن در شهر برن تثبیت گردیده است.

ماده سوم- عضویت جدید و طریقه ورود در اتحاد :

۱- هر کشور خود مختار می‌تواند درخواست نماید که در اتحاد وارد شده و به عضویت اتحاد پستی جهانی در آید .

۲- این درخواست بایستی از طریق سیاسی بعنوان دولت سویس فرستاده شود و توسط دولت اخیر الذکر به سایر کشورهای عضو اتحاد ابلاغ گردد.

۳- کشوری که درخواست عضویت جدید نموده است به عضویت اتحاد پستی پذیرفته خواهد شد بشرط آنکه حداقل دوسوم از کشورهای عضو به درخواست او رأی موافق داده باشند .

۴- کشورهای عضو اتحاد که در ظرف چهارماه در این مورد پاسخی ندهند ممتنع محسوب خواهند شد .

۵ - پذیرش عضویت توسط دولت سویس بکلیه کشورهای عضو اتحاد ابلاغ خواهد شد .

ماده ۴- مستملکات و تحت الحمايه‌ها و غيره :

نقاط نامبرده ذیل از لحاظ قرارداد و مقاوله نامه‌ها و مخصوصاً از نقطه نظر حق رأی در کنگره‌ها و کنفرانس‌ها و فاصله بین اجتماعات پستی و همچنین از نظر شرکت در مخارج دفتر بین المللی اتحاد پستی عمومی يك مملکت واحد یا بر حسب موقعیت يك اداره واحد عضو اتحاد ملاحظه میشوند :

۱- کلیه متصرفات و مستملکات کشورهای متحدهٔ آمریکا و جزایر اقیانوس کبیر که تحت الحمايه این دولت میباشد .

۲- مستعمره کنگوی بلژیک .

۳- کلیه مستعمرات اسپانیا .

۴ - الجزیره .

- ۵- کلیه مستملکات ماوراء بحار جمهوری فرانسه و مستملکات مشابه آن.
- ۶- کلیه مستملکات ماوراء بحار کشور بریتانیا و مستعمرات و مستملکات و تحت‌الحمایه های دولت واحد بریتانیای کبیر و ایرلند شمالی.
- ۷- جزایر آنتیل متعلق به هلند و سورینام.
- ۸- مستعمرات پرتغالی آفریقای غربی.
- ۹- مستعمرات پرتغالی آفریقای شرقی و آسیائی واقیانوسیه.
- ماده ۵ - اجراء قرارداد در مستملکات و تحت‌الحمایه‌ها و غیره:**
- ۱- هر يك از کشور های عضو اتحاد میتوانند چه در موقع امضاء قرارداد و چه در موقع تصویب آن یا هنگام درخواست پذیرش عضویت و یا بعداً اعلام نمایند که قبول قرارداد حاضر و مقاوله نامه های مربوطه شامل کلیه مستملکات و مستعمرات و تحت‌الحمایه‌ها بوده و یا شامل بعضی از آنها و یا فقط شامل یکی از آنها خواهد بود اگر این اعلام در موقع امضاء قرارداد و ابلاغ آن بعمل آمده باشد فبها و در صورتیکه بعداً اعلام شود بایستی توسط دولت سویس با اقدام آن مبادرت نمود.
- ۲- قرارداد جز در باره مستملکات و اراضی ماوراء بحار و تحت‌الحمایه‌ها یا سرزمین‌های تحت سیادت و قیمومیت که بر طبق بنداول با اسم آنها اظهاراتی میشود اجرا نخواهد شد.
- ۳- هر يك از کشور های عضو اتحاد اجازه دارد در هر موقع که مایل باشند ضمن ارسال یادداشتی بدولت سویس اعلام دارد که از اجراء قرارداد حاضر در باره مستملکات و سرزمین‌های ماوراء بحار و تحت‌الحمایه‌ها یا سرزمین‌های تحت سیادت یا تحت قیمومیت که بر طبق بند اول بآنها اشاره شده است صرف نظر خواهد کرد.
- و ابلاغ مزبور یکسال پس از وصول بدولت سویس ذی‌اثر و مجری خواهد بود.
- ۴- سپس دولت سویس رونوشت این ابلاغیه یا اعلامیه را که بموجب بندهای

۱ تا ۳۱ وصول نموده است به اطلاع کلیه کشورهای عضو اتحاد خواهد رسانید .
 ۵ - مقررات این ماده درباره هیچ مستملکه و هیچ سرزمینی ماوراء دریا و هیچ
 تحت الحمايه يا اراضی تحت سیادت یا تحت قیمومیت که در مقدمه قرارداد ذکر شده
 اجراء نمیشود .

ماده ۶ - قلمرو اتحاد :

نقاط ذیل چنین ملاحظه میشوند که به اتحاد پستی عمومی تعلق دارند :
 الف - دفاتر پستی که توسط کشورهای عضو در سرزمین هائی که جزء اتحاد
 نیستند دایر کرده اند .

ب - سایر مستملکات بدون اینکه رسماً عضو اتحاد باشند در زمره اتحاد منظور
 خواهد شد زیرا از نظر پستی اینگونه مستملکات جزء کشورهای عضو تلقی میگردند .

ماده ۷ - زبانها

۱ - زبان رسمی اتحاد پستی جهانی زبان فرانسوی است .
 ۲ - برای مذاکره در کنگره‌ها و کنفرانس‌ها و کمیسیونهای مربوطه آنها
 زبانهای فرانسوی، انگلیسی و اسپانیایی و روسی بعنوان يك وسیله ترجمه و تفسیری
 پذیرفته شده اند و انتخاب هر يك از زبانهای ذکر شده به اختیار سازمان دهندگان
 اتحاد بوده و در این مورد نظر مدیر دفتر اتحاد پستی بین المللی و سایر کشورهای ذی
 نفع نیز استعلام خواهد شد و برای اجتماعات پستی که در فواصل کنگره‌ها تشکیل
 میشوند همین روش اجرا خواهد شد .

۳ - در اجتماعات پستی ذکر شده در بند ۲ برای ترجمه و تفسیر مطالب اجازه
 داده شده است که از زبانهای دیگری نیز استفاده بشود .

۴ - الف - مخارج مربوط به نصب دستگاههای مذاکره بزبانهای فرانسه
 و انگلیسی و اسپانیایی و روسی بمنظور ترجمه و تفسیر مطالب بعهدہ اتحاد خواهد بود .

ب - مخارج مربوط به سرویس‌های ترجمه‌ای این زبانها بعهده آن گروه از کشورهای عضو خواهد بود که خواسته‌اند از زبانهای انگلیسی و اسپانیایی و روسی استفاده نمایند .

این مخارج به سه قسمت مساوی شده و هر قسمت در بین کشورهاییکه از آن زبانها استفاده کرده‌اند مجدد تقسیم خواهد شد و این قسمت بندی متناسب با سهمی خواهد بود که این کشورها در سایر مخارج کلی اتحاد در آن شرکت دارد .

۵ - نمایندگی‌هاییکه زبانهای دیگری را بکار میبرند اطمینان خواهند داد که ترجمه این زبانها مقارن یکی از زبانهای ذکر شده در بند ۲ می‌باشد .

۶ - مخارج مربوط به استفاده از زبانهای دیگر در بین کشورهای عضو که این زبانها را بکار برده‌اند تقسیم خواهد شد و شرایط آن همان است که در قسمت ب بند ۴ توضیح داده شده .

۷ - ادارات پستی میتوانند از روابط بین‌المللین درباره زبانیکه بوسیله آن مکاتبات اداری خود را مبادله خواهند کرد قرار لازم را بایکدیگر بگذارند .

ماده ۸ - روابط استثنائی:

اداراتیکه بامستملکات خارج از اتحاد مر او ده روابطی دارند واسطه بین این مستملکات وسایر ادارات بوده ومقررات مربوطه به قرارداد وآئین نامه آن نسبت به این روابط استثنائی مجری ومعمول میباشد .

ماده ۹ - اتحادهای محدود - مقاله نامه‌های اختصاصی:

۱ - کشورهای عضو اتحاد با ادارات پستی آنها بشرط آنکه قوانین داخلی ایشان اجازه دهد میتوانند در بین خود اتحادهای محدود ایجاد نمایند ومقاله نامه‌های اختصاصی در مورد سرویس پستی بین المللی ایجاد کنند با این شرط که منافع اینگونه مقاله نامه‌های اختصاصی ومقررات مربوطه آن برای مردم از منافع پیش بینی شده

در قرارداد کلی بین کشورها کمتر نباشد .

۲ - اتحادهای محدود می‌توانند به کنگره‌ها و کنفرانس‌ها و کنگره‌های فوق‌العاده و کمیسیون اجرائی و ارتباطی ناظرینی اعزام نمایند .

ماده ۱۰ - خروج از اتحاد:

۱ - هر يك از کشورهای عضو اتحاد اختیار دارد که از اتحاد خارج شود و در این مورد بایستی از طریق سیاسی اطلاعیه‌ای برای دولت سویس ارسال دارد تا مراتب توسط این دولت به کلیه دول عضو اتحاد اعلام گردد .

۲ - خروج از اتحاد یکسال پس از وصول اعلامیه مربوط بدولت سویس مؤثر خواهد بود .

فصل دوم - سازمان اتحاد

ماده ۱۱ کنگره‌ها:

۱ - نمایندگان کشورهای اتحاد حداکثر پنجسال بعد از تاریخ اجرای اسناد کنگره قبل کنگره جدید را منعقد مینمایند و در آنجا اسناد مربوطه را تجدید نظر نموده و یا در صورت لزوم آنها را تکمیل مینمایند .

۲ - هر کشوری يك یا چند نفر نماینده مختار که از جانب دولت متبوع خود دارای اختیارات لازم باشند به کنگره اعزام میدارد و در صورت لزوم ممکن است نمایندگی مزبور توسط هیئت نمایندگی کشور دیگری هم انجام پذیرد و مسلم است که يك هیئت نمیتواند نمایندگی بیش از دو کشور را که کشور اصلی هم جزو آنست عهده دار شود .

۳ - در مشاورات هر کشوری فقط دارای يك رأی خواهد بود .

۴ - هر کنگره محل انعقاد کنگره بعدی را تعیین و تثبیت مینماید و انعقاد آن با موافقت دفتر بین‌المللی برن تحت مراقبت دولت کشوری که کنگره در آنجا

انعقاد خواهد یافت بعمل خواهد آمد و کلیه تصمیمات متخذه از طرف کنگره نیز باید توسط همان دولت بتمام دول کشورهای اتحاد ابلاغ گردد .

ماده ۱۲ - کنگره های فوق العاده:

۱ - در صورتیکه اقلاً دو نلث از کشورهای عضو اتحاد درخواست تشکیل فوق العاده را بنمایند و یا آن درخواست را تصویب کنند کنگره مزبور منعقد میشود .
۲ - محل اجتماع پس از وصول دعوت نامه‌ها از طرف دول عضو و باموافقت دفتر بین المللی تثبیت میگردد .

۳ - قوانین و مقررات قید شده در بندهای ۲ تا ۴ ماده ۱۱ درباره کنگره های فوق العاده نیز معمول و مجری خواهد بود .

ماده ۱۳ - کنفرانس های اداری:

۱ - بنا به درخواست اقلاً دو نلث از ادارات عضو اتحاد و یا تصویب آنها ممکن است کنفرانسهایی که صرفاً بمنظور رسیدگی بامور اداری و پرسش‌ها باشد تشکیل گردد .

۲ - محل اجتماع باموافقت دفتر بین المللی بوده و ادارت قبلاً جهت شرکت در کنفرانس دعوت میشوند دعوت نامه‌ها بوسیله اداره کشوری که کنفرانس در آنجا تشکیل خواهد شد ارسال میگردد .

ماده ۱۴ - آئین نامه مربوطه به کنگره‌ها و کنفرانس‌ها.

هر کنگره و هر کنفرانس برای امور مربوطه خود آئین نامه داخلی لازم را تدوین مینماید و تازمانی که این آئین نامه اختیار نشده است مقررات مربوطه به آئین نامه‌های تدوین شده توسط کنگره قبلی قابل اجرا است .

ماده ۱۵ - کمیسیون اجرائی و ارتباطی:

۱ - در فاصله کنگره‌ها یک کمیسیون اجرائی و ارتباطی ادامه کارهای اتحاد

پستی جهانی را طبق مقررات قرارداد و مقاوله نامه‌ها تأمین می‌نماید.

۲- این کمیسیون از بیست عضو که عملیات خود را در دوران فاصله دو کنگره متوالی انجام می‌دهد تشکیل می‌یابد.

۳- کشورهای عضو کمیسیون توسط کنگره‌ها مشخص می‌گردند و اساس آن متکی بر تقسیمات جغرافیائی خواهد بود و حداقل نیمی از اعضاء بمناسبت هر کنگره تجدید خواهد شد و هیچ کشوری نمیتواند بیش از سه مرتبه متوالی در کنگره انتخاب شود.

۴- هر يك از کشورهای عضو کمیسیون توسط اداره پستی کشور مربوطه خود یک نفر را معرفی خواهند نمود و شخصی که معرفی میشود بایستی کارمندی باشد که صلاحیت آن مورد تصدیق اداره پست کشور مربوطه واقع شده باشد.

۵- از بابت عضویت در کمیسیون به اعضاء حقوقی پرداخت نمیشود و مخارج مربوطه به کارهای کمیسیون بعد از دفتر اتحاد پستی بین‌المللی است.

۶- هدف و منظور کمیسیون به قرار ذیل است:

الف - تحکیم روابط فیما بین کشورهای عضو اتحاد بمنظور تکمیل سرویس پستی بین‌المللی.

ب - مطالعه پرسش‌ها و مسائل فنی از هر لحاظ که مورد توجه سرویس پستی بین‌المللی باشد و ابلاغ نتیجه این مطالعه به ادارات پستی اتحاد.

ج - ایجاد روابط مفید با ملل متحد و ایجاد روابط با سازمان‌ها و مؤسسات اختصاصی وابسته بآن و تحکیم و داد با سایر سازمان‌های بین‌المللی برای مطالعات و تهیه گزارش‌های لازم که بایستی به تصویب کشورهای عضو اتحاد برسد. همچنین اعزام يك نماینده از طرف اتحاد برای شرکت در جلسات سازمان‌های بین‌المللی در مواقع ضروری.

د - تنظیم پیشنهادهائی که بموجب مواد ۲۶ و ۲۷ بایستی مورد تصویب

کشورهای عضو اتحادیا کنگره قرار گیرد. در صورتیکه پیشنهادهای مزبور مربوط بمطالعاتی باشد که مورد تأیید کنگره قرار گرفته و بکمسیون تسلیم شده و یا اینکه این پیشنهادها نتیجه فعالیت‌های کمسیون بوده باشد.

۵- مطالعه و رسیدگی به درخواست‌های کشورهای عضو راجع به هر گونه پیشنهاد که از طرف این کشور طبق مقررات مربوطه به مواد ۲۶ و ۲۷ به دفتر اتحاد پستی بین‌المللی واصل شده باشد و این رسیدگی از این نظر است که درباره پیشنهاد تسلیم شده توضیحات و تفسیرهای لازم را آماده نموده و دفتر پستی بین‌المللی را موظف سازد که این تفسیرها را قبل از آنکه پیشنهاد مورد بحث به تصویب کشورهای عضو برسد ضمیمه آن بنماید.

و - وظایف کمسیون اجرائی و ارتباطی در مورد قرارداد آئین نامه بشرح زیر است:

۱- فعالیت دفتر پستی بین‌المللی را تأمین نماید و در انتصاب مدیر و سایر کارمندان دفتر اتحاد پستی که بنا به پیشنهاد دولت سویس انجام می‌پذیرد نظارت نماید.

۲- تصویب انتصابات کارمندان طبقه یک و دو از نظر حقوق و مزایا که بنا به پیشنهاد مدیر دفتر پستی بین‌المللی انجام می‌پذیرد.

این انتصابات بعد از رسیدگی به مدارج لیاقت معرفی شدگان از طرف ادارات اتحاد انجام و بموجب تقسیمات جغرافیائی منطقه‌ای و زبانی و سایر شرایط ملحوظ عمل میشود و در این مورد از نظر ترفیع روش داخلی دفتر بین‌المللی رعایت خواهد شد.

۳- تصویب گزارش سالیانه که از طرف دفتر بین‌المللی راجع به فعالیت اتحاد پستی تهیه میشود و تقدیم توضیحات لازم در این مورد بخصوص.

ماده ۱۶ - کمیسیونهای اختصاصی.

کمیسیونهایی که از طرف يك كنگره یا کنفرانس مأمور مطالعه در يك یا چندین مطلب مشخصه میشوند توسط دفتر بین المللی دعوت خواهند شد و در صورت لزوم نیز موافقت اداره کشوری که این کمیسیونها بایستی در آنجا منعقد شوند جلب میگردد.

ماده ۱۷ - دفتر بین المللی.

يك اداره مرکزی بنام دفتر بین المللی اتحاد پستی جهانی در مقر اتحاد و تحت سرپرستی اداره پست سوئیس تشکیل یافته و مشغول کار میشود این دفتر وسیله ارتباط و اطلاع و مشاوره بین ادارات پستی می باشد.

ماده ۱۸ - مخارج اتحاد:

۱ - هر كنگره حداكثر مبلغی را که سالانه برای مخارج عادی دفتر بین المللی لازم است تعیین مینماید مخارج کارمندان کمیسیون اجرائی و ارتباطی نیز جزء مخارج دفتر بین المللی است این مخارج و مصارف فوق العاده که در نتیجه تشکیل كنگره یا کنفرانس با کمیسیون اختصاص تولید میشود و نیز مخارج متعلقه بکارهای مخصوص که بدفتر بین الملل محول می گردد مشترکاً بدکلیه کشورهای عضو اتحاد تحمیل خواهد شد.

۲ - این کشورها از این لحاظ به هفت درجه تقسیم گردیده و هر يك در پرداخت مخارج به نسبت ذیل سهیم می باشد.

کشورهای درجه اول هر يك ۲۵ سهم .

» » دوم هر يك ۲۰ سهم .

» » سوم هر يك ۱۵ سهم .

» » چهارم هر يك ۱۰ سهم .

- کشورهای درجه پنجم هر يك ۵ سهم .
 » » » ششم هر يك ۳ سهم .
 » » » هفتم هر يك ۱ سهم .

۳- هر گاه کشوری جدیداً بعضویت اتحاد در آید دولت سوئیس با موافقت دولت کشور جدیدالورود درجه را که از نظر تقسیم مخارج دفتر بین المللی درباره کشور مزبور باید معین شود تشخیص میدهد .

فصل سوم - روابط اتحاد پستی با ملل متحد

ماده ۱۹ - روابط با ملل متحد

اتحاد پستی بموجب اصول توافقی که در تاریخ ۴ ژوئیه ۱۹۴۷ در پاریس با امضاء رسیده است وقتی آن جزء قرارداد حاضر می باشد که با ملل متحد ایجاد روابط نموده است .

فصل چهارم - احکام و عملیات اتحاد پستی

ماده ۲۰ - قرارداد و مقاوله نامه های اتحاد پستی

- ۱- قرارداد بمنزله عمل و حکم اساسی اتحاد پستی است .
- ۲- سرویس مراسلات پستی بموجب مقررات قرارداد تنظیم گردیده است :
- ۳- وسایر سرویس ها بموجب مقاوله نامه های مشروطه زیر منظم شده .
 مقاوله نامه راجع به نامه ها و جعبه های باقیمت اظهار شده .
 مقاوله نامه راجع به امانات پستی .
 مقاوله نامه راجع به براتهای پستی و چکهای پستی مسافرتی .
 مقاوله نامه راجع به مطالبات پستی و متمم آن که بموجب آئین نامه مطالبات پستی در نظر گرفته شده .

مقاوله نامه راجع بمرسولاتی که در مقابل تأدیه وجه تحویل میشوند .

مقاله نامه راجع به ...

مقاله نامه راجع به اشتراك رونامه‌ها و نوشته‌های متناوبه .

۴- اجرای این مقاله نامه فقط برای کشورهاییکه آنها را قبول کرده‌اند اجباری است .

۵- قبول يك يا چندین فقره از این مقاله نامه‌ها از طرف کشورهای عضو اتحاد بموجب مقررات بند ۲ از ماده ۳ ابلاغ خواهد شد .

ماده ۴۱ - خودداری از شرکت در مقاله نامه‌ها

هر کشوری از کشورهای عضو مختار است که از شرکت در يك يا چندین مقاله نامه خودداری نماید مشروط بر آنکه شرایط ماده ۱۰ ملحوظ شده باشد .

ماده ۴۲ - آئین نامه اجرایی

ادارات پستی کشورهای عضو مراتب نظم و ترتیبی را که در اجرای قرارداد و مقاله نامه‌ها باید رعایت شود با توافق مشترك در ضمن تدوین آئین نامه‌های اجرایی معین و مقرر میدارند .

ماده ۴۳ - تصویب

۱- اسناد و احکامی که توسط کنگره پذیرفته شده‌اند بایستی هر چه زودتر تصویب شوند و تصویب آنها بدولت کشوری که کنگره در آنجا انعقاد یافته است ابلاغ شده و توسط این دولت نیز بدولت‌های کشورهای امضاء کننده اعلام شود .
۲- اسناد مزبور تماماً بموقع اجراء گذارده میشوند و تماماً دارای يك مدت هستند .

۳- از روز مشخصی که برای اجرای اسناد مربوط به يك کنگره معین شده است اسناد کنگره قبلی تماماً ملغی هستند .

۴- هر گاه يك يا چندین کشور عضو اسنادی را که توسط آنها امضاء شده است

جزء یا کل تصویب نمایند این موضوع اعتبار اسناد مزبور را برای سایر کشورهایی که آنها را تصویب کرده اند ساقط نمیکند .

ماده ۲۴ - قانونگذاری ملی

حدود و شرایطی که در قرارداد داد و مقاوله نامه های اتحاد پستی وهم چنین حدودی که در پروتکل های نهائی آنها قرار داده شده مانع قانونگذاری خصوصی کشورها در باره مطالب و اسنادی که بطور خصوصی پیش بینی نشده نبوده و بآن لطمه ای وارد نخواهد کرد .

فصل پنجم - پیشنهادهای ارسالی بمنظور اصلاح یا تفسیر اسناد اتحاد پستی ماده ۲۵ - ارسال پیشنهادهای

۱- در فاصله بین کنگره ها هر اداره ای از کشور های عضو حق دارد توسط دفتر بین المللی پیشنهادهائی را جمع به اسناد اتحاد که آنها را قبول نموده است جهت سایر کشورها ارسال دارد .

۲- برای آنکه پیشنهادی واصله از طرف يك اداره در فاصله کنگره ها مطرح و مورد شور و مذاکره قرار گیرد باید لااقل دو اداره دیگر نیز آنها را تأیید کرده باشند به پیشنهادهائی که با تعداد موافقت نامه کافی سایر ادارات به دفتر بین المللی واصل نگردد ترتیب اثر داده نخواهد شد .

ماده ۲۶ - رسیدگی به پیشنهادهای

۱- هر پیشنهادی تابع اصول ذیل خواهد بود .

پیشنهاد وسیله بخشنامه صادره از طرف دفتر بین الملل برن به کلیه ادارات ابلاغ شده و يك مهلت دوماهه با ادارات داده میشود که پیشنهاد مزبور را رسیدگی نموده و در صورت لزوم نظرات خود را به دفتر بین المللی اعلام نمایند لکن در اصل پیشنهاد نباید دخل و تصرفی شده و یا آنرا اصلاح نمایند پاسخ های رسیده تحت

مراقبت دفتر بین‌المللی جمع‌آوری شده و به ادارات ابلاغ میگردند تا موافقت یا مخالفت خود را تعیین نمایند. اداراتی که در ظرف دو ماه معینه رأی خود را ارسال ندارند ممتنع ملاحظه خواهند شد و شروع مهلت معینه از تاریخ ابلاغ بخشنامه دفتر بین‌المللی محسوب خواهد گردید.

۲- اگر پیشنهاد راجع به یک مقاوله نامه یا آئین نامه مربوطه یا پروتکل‌های نهائی آنها باشد تنها اداراتی که در آن مقاوله نامه شرکت دارند میتوانند در عملیات مذکور در بند ۱ سهیم باشند.

ماده ۲۷ - شرایط تصویب

اول - برای آنکه پیشنهادها قابل اجرا شوند باید واجد شرایط زیر باشند.
الف - اگر مربوط به اصلاح یا تغییر مقررات مواد ۶ تا ۱۴ (قسمت اول) و مواد ۴۷-۴۸-۵۱-۵۴-۶۷-۶۸-۷۰ تا ۷۵ و ۸۲ و (قسمت دوم) ۸۳ (قسمت سوم) قرارداد و یا کلیه مواد پروتکل‌های نهائی مربوطه آنها و مواد ۱۰۱-۱۰۲ و ۱۰۴ و بندهای ۲ تا ۴ ماده ۱۱۰ و بند ۱ ماده ۱۱۴ و ماده ۱۱۵ و ۱۱۷ و ۱۳۱ و ۱۶۶ و ۱۷۷ و ۱۸۱ و ۱۸۷ آئین نامه آنها باشد در این صورت اتفاق آراء لازم است.

ب - اگر منظور از پیشنهاد راجع به تغییر و اصلاح مقرراتی غیر از آنچه در جمله بند الف ذکر گردیده بوده باشد در این حالت دو ثلث آراء موافق کفایت دارد.
ج - در صورتیکه پیشنهاد مربوط به نکات زیرین باشد اکثریت مطلق لازم دارد.
۱- تغییر ردیف‌انثائی مقررات قرارداد و آئین نامه مربوطه آن بغیر از آنچه که در حرف الف ذکر گردید.

۲- تفسیر مقررات قرارداد و آئین نامه و پروتکل نهائی آن باستثنای مورد اختلافی که مطابق ماده ۳۱ بحکمیت اجاع شود.

دوم - شرایط تصویب پیشنهادهای مربوط به مقاوله نامه‌ها در خود این اسناد تذکر داده شده است.

ماده ۲۸ - ابلاغ تصمیمات

۱- تغییرات و اصلاحاتی که در قرارداد یا در مقاله نامه‌ها و پروتکل نهائی آنها و ملحقات این اسناد بعمل می‌آید وسیله يك اظهار نامه سیاسی که دولت سوئیس مأمور تهیه و ارسال آن می‌باشد آماده شده و بر حسب درخواست دفتر بین‌المللی جهت دولت‌های کشورهای عضو فرستاده خواهد شد.

۲- اصلاحات و تغییراتی که در آئین نامه‌ها و پروتکل نهائی آن بعمل می‌آید توسط دفتر بین‌المللی به ادارات فرستاده خواهد شد و تفسیرهای در نظر گرفته شده در بند ۱ ماده ۲۷ (حرف ج) و ردیف ۲ آن نیز توسط همین دفتر به ادارات ارسال می‌گردد.

ماده ۲۹ - اجراء تصمیمات

هر اصلاح یا تغییر یا الحاقی که قبول افتاده باشد زودتر از سه ماه بعد از تاریخ ابلاغ آن قابل اجراء نخواهد بود .

ماده ۳۰ - توافق با ملل متحد

اقدام معموله در باره بند ۱ حرف الف ماده ۲۷ (پیشنهاد های اصلاحی) شامل پیشنهاد های تسلیمی بمنظور تغییر موافقت مابین اتحاد پستی جهانی و ملل متحد نیز میباشد .
با توجه باینکه در این موافقت نامه شرایط تغییر و اصلاح مقررات مربوطه جدا گانه پیش بینی نشده باشد .

فصل ششم - مربوط به حکمیت

ماده ۳۱ - حکمیت

۱- هر گاه در مورد تفسیر قرارداد و مقاله نامه‌ها و آئین نامه‌های اجرائی آنها یا مسؤولیتی که از اجرای آنها ناشی میشود اختلافی فی مابین دو یا چندین کشور عضو

اتحاد بروز نماید مابه الاختلاف از طریق حکمیت حل و فسخ خواهد شد :

۲- و برای این مقصود هر يك از ادارات ذیمدخل يك عضودیگر اتحاد را که مستقیماً در قضیه مورد اختلاف ذینفع نیست انتخاب خواهد کرد و هنگامیکه چندین اداره مشترکاً ذیمدخل باشند از نظر تطبیق این قانون آن ادارات بصورت يك عضو محسوب خواهد شد .

۳- هر گاه یکی از اداراتیکه طرف اختلاف هستند در ظرف شش ماه و یا اگر از کشورهای دور دست باشد، در ظرف نه ماه به پیشنهاد حکمیت ترتیب اثر ندهد دفتر بین المللی چنانچه در خواستی از او بشود بنوبه خود از اداره مسامحه کننده میخواهد که یک نفر حکم را تعیین نماید و یا آنکه خود رأساً يك حکم معین مینماید.

۴- طرفین ذیمدخل میتوانند برای تعیین يك حکم واحد یا یکدیگر واراد مذاکره شده و ممکن است این حکم مشترك دفتر بین المللی باشد .

۵- تصمیم حکم ها با اکثریت مطلق آراء اتخاذ خواهد شد .

۶- در صورت تساوی آراء حکم های يك اداره دیگر را که او نیز در قضیه ذینفع نباشد برای رفع اختلاف انتخاب مینمایند . در صورتیکه راجع با انتخاب مزبور موافقت حاصل نشود دفتر بین المللی آن اداره را از بین اعضاء اتحاد که از طرف حکم های پیشنهاد نشده باشند انتخاب خواهد کرد .

۷- در صورتیکه مورد اختلاف مربوط بیکي از مقاوله نامه ها باشد حکم ها بایستی حتماً از بین اداراتی انتخاب شوند که مقاوله نامه های مزبور را اجراء میکنند .

اصل دوم- مقررات راجع به ترتیبات عمومی

فصل اول- قواعد مربوط به سرویس های پستی بین المللی

مادۀ ۳۲- آزادی ترانزیت

۱- آزادی ترانزیت در تمام قلمرو اتحاد تأمین میگردد .

۲ - کشورهای عضو اتحاد که سرویس نامه‌ها و جعبه‌های بابهای اظهار شده را تعهد نکرده‌اند و یا کشور هائیکه مسئولیت قسمتهای مزبور را جهت عبور از سرویس های دریائی خود بگردن نگرفته‌اند با اینهمه نخواهند توانست درباره ترانزیت کیسه‌کاغذ های سر بسته که بایستی از خاک آنها بگذرند مخالفت نمایند و نیز در مورد عبور کیسه های مزبور از راههای دریائی خود نبایستی مخالفت ایجاد کنند لکن مسئولیت این گونه کشورها در مورد مرسولات باقیمت اظهار شده در همان حدودی است که برای مرسولات سفارشی پیش بینی شده است .

۳ - آزادی ترانزیت امانات پستی که بایستی از راههای زمینی و دریائی بگذرد محدود به قلمرو کشور هائی خواهد بود که در سرویس امانات پستی شرکت نموده‌اند .

۴ - آزادی ترانزیت امانات هوائی در تمام قلمرو اتحاد و تضمین شده است معذک اداراتی که اجرای مقاوله نامه مربوطه به امانات پستی را تعهد نکرده‌اند اجباری ندارند که عبور امانات هوائی را از راه خشکی و راههای دریائی متعلق بخود تضمین کنند .

۵ - اداراتی که مقاوله نامه مربوط به امانات پستی را پذیرفته‌اند مسئله ترانزیت را نیز تعهد خواهند کرد .

الف - امانات پستی بابهای اظهار شده که جوف کیسه های سر بسته فرستاده میشوند در صورتیکه بعضی ادارات ارسال این گونه امانات را تعهد نکرده باشند مسئولیت آنها در این خصوص مثل فقدان اماناتی است که از روی وزن با آنها معامله میشود .

ب - امانات مشمول مطالبات پستی در صورتیکه اداراتی ارسال این گونه امانات رانیز قبول نمایند و در صورتیکه میزان مبلغ مطالبه از حد اکثر نرخ ثابت

آن تجاوز کند وضع آنها مشابه به بند الف خواهند بود .

ماده ۳۳- عدم رعایت آزادی ترانزیت

وقتی که یکی از کشورها مقررات مربوطه به ماده ۳۲ راجع به آزادی ترانزیت را رعایت ننماید سایر کشورها اجازه دارند که سرویس پستی خود را با آن کشور قطع نمایند و در این صورت با بستی تلگرافاً مراتب را با ادارات ذی‌مدخل اعلام نمایند .

ماده ۳۴- تعطیل موقتی سرویس‌ها

هر گاه در نتیجه وقایع فوق‌العاده‌ای يك اداره مجبور به تعطیل موقتی کلیه یا قسمتی از سرویس‌ها بشود وظیفه دارد اداره یا ادارات مربوطه را فوراً و در صورت لزوم تلگرافاً از قضایا مطلع نمایند .

ماده ۳۵- نرخها

نرخها و حقوق گوناگون سرویس‌های پستی بین‌المللی در قرارداد و مقاوله نامه‌ها تثبیت گردیده است .

ماده ۳۶- معافیت از کرایه پستی

مراسلات مربوط به بررسی پستی متبادله بین ادارات پستی و بین ادارات و دفتر بین‌المللی و نیز مراسلات متبادله بین دفاتر پستی کشور های عضو اتحاد از هر گونه نرخ پستی معاف میباشند مراسلاتیکه حمل مجانی آنها بطور خصوصی ضمن مقررات قرارداد و مقاوله نامه‌ها و آئین نامه‌های مربوطه تصریح گردیده است نیز جزء این قسمت میباشد .

ماده ۳۷- معافیت از کرایه پستی مرسولات متعلق به اسیران جنگی و توقیف

شدگان غیر نظامی .

۱- اشیاء و مراسلات و نامه‌ها و جعبه‌های باقیمت اظهار شده و اما نای پستی و

بروات پستی که بعنوان اسیران جنگی ارسال و یا توسط آنها فرستاده میشود اعم از آنکه مستقیم بوده یا بوسیله دفاتر اطلاعاتی پیش بینی شده در ماده ۱۲۲ قرارداد ژنو مورخ ۱۲ اوت ۱۹۴۹ و یا توسط نمایندگان مرکزی اطلاعاتی راجع باسیران جنگی پیش بینی شده در ماده ۱۲۳ قرارداد مذکور فرستاده شود بطور کلی از هر گونه نرخ پستی معاف میباشند جنگجویانی که دستگیر شده و در يك کشور بیطرف توقیف میشوند نیز مشابه اسیران جنگی بوده مشمول مقررات نامبرده بآن خواهند بود.

۲- مقررات بند ۱ درباره اشیاء و مراسلات و نامه‌ها و جعبه‌های باقیمت اظهار شده و امانات پستی و براتهای پستی که مبدأ آنها کشورهای دیگری بوده و بآدرس نفرات غیر نظامی توقیف شده فرستاده میشوند نیز مجری خواهد بود و این موضوع در قرارداد ژنو تحت عنوان حمایت از نفرات غیر نظامی زمان جنگ مورخ ۱۲ اوت ۱۹۴۹ تذکره داده شده است.

۳- دفاتر ملی اطلاعاتی و نمایندگی‌های مرکزی اطلاعاتیکه در فوق بآنها اشاره شده است و واسطه ارسال یا دریافت مراسلات و نامه‌ها و جعبه‌های باقیمت اظهار شده و امانات و بروات پستی متعلق به نفرات نامبرده شده در بند ۱ و ۲ میباشند از عدم پرداخت کرایه پستی استفاده میکنند اعم از آنکه اینگونه دفاتر مستقیماً مراسلات پستی متعلق به اسیران جنگی را ارسال و دریافت نمایند یا آنکه واسطه اینکار باشند مشمول این معافیت خواهند بود.

۴- در روی مرسولات مشمول معافیت کرایه پستی پیش بینی شده در بندهای ۱ تا ۳ همچنین در روی اسناد مربوطه آنها بایستی جمله « سرویس اسیران جنگی » یا « سرویس توقیف شدگان » نوشته شود و ممکن است این جملات بزبان دیگری نیز ترجمه شوند.

۵- امانات مشمول معافیت کرایه پستی که وزن آنها تا ۱ کیلوگرم بوده و از راه دریا ارسال گردیده باشد از بند «ر» مر بوطه قبول و حمل خواهد شد و حداکثر وزن برای مر سولاتیکه نتوان محتوی آنها را جدا نمود تا ۱۰ کیلوگرم هم مجاز است و مر سولات مورد بحث به اردو گاه اسیران و توقیف شدگان تحویل میگردید به اشخاص مورد اعتماد تسلیم میشود تا به اسیران و توقیف شدگان توزیع شود.

ماده ۳۸ - معافیت از کرایه پستی مطبوعات بر جسته مخصوص نابینایان
مطبوعات بر جسته مخصوص نابینایان از کلیه کرایه و نرخ های پستی معاف میباشد.

ماده ۳۹ - ممنوعیت نرخ ها و اضافه نرخ ها و حقوق پیش بینی نشده
دریافت هر گونه نرخ و اضافه نرخ یا حقوق پستی از هر قبیل که در قرارداد و مقاله نامه ها پیش بینی نشده است ممنوع میباشد.

ماده ۴۰ - واحد مشترك پول
واحد مشترك پولی که در مقررات قرارداد و مقاله نامه ها در نظر گرفته شده فرانك طلا میباشد که معادل ۱۰۰ سانتیم بوده و وزن آن مساوی ۱۰/۳۱ گرم و عیار آن ۰/۹۰۰۰ میباشد.

ماده ۴۱ - آئین نامه های محاسباتی
آئین نامه های بین ادارات مر بوطه به حسابهای بین المللی که متکی بر دادوستد پستی میباشد بمنزله معاملات جاری بوده و در صورت توافق مانند امور الزامی جاری بین المللی تلقی گردیده و فیما بین ادارات صورت عمل بخود خواهد گرفت و در صورت عدم توافق روش فوق الذکر با آئین نامه های محاسباتی مزبور طبق مقررات آئین نامه های عادی معامله خواهد شد .

ماده ۴۲ - معادلات

در هر يك از کشورهای عضو اتحاد نرخ‌ها از روی معادله که حتی الامکان از روی دقت بین پول رایج آن کشور با قیمت فرانک بسته میشود معین میگردد.

ماده ۴۳ - تمبرهای پستی

ادارات پستی اتحاد تمبرهای مخصوص بابت گرایه پستی چاپ و منتشر مینمایند و هر تمبر پستی که جدیداً چاپ و منتشر میشود بایستی توسط دفتر بین المللی با توضیحات لازم به کلیه ادارات عضو ابلاغ شود.

ماده ۴۴ - فرمول‌ها و اوراق پستی

- ۱- اوراقیکه ادارات پستی در روابط فیما بین بکار میبرند بایستی بزبان فرانسه انشاء شود و ترجمه آن بزبان دیگر بین سطرها نیز بلا مانع است.
- ۲- اوراقیکه برای مصرف عامه تهیه میشود و بزبان فرانسه طبع نشده اند بایستی ترجمه فرانسه آن در ذیل سطرها اضافه شود.
- ۳- متن عبارات و رنگ و ابعاد و فرمول‌ها و اوراقیکه در بندهای ۱ و ۲ ذکر گردید باید مطابق نمونه آئین نامه‌های قرارداد و مقاله نامه‌ها باشند.

ماده ۴۵ - اوراق هویت پستی

- ۱- در دفاتر پست کشوری که از قبول اوراق هویت امتناع نکرده اند هر اداره میتواند بنا به درخواست اشخاص بر گهای هویت که بمنزله اسناد مثبت و مورد قبول در کلیه معاملات پستی است بآنها تسلیم نماید .
- ۲- اداره ای که برگ هویت صادر و تسلیم مینماید اجازه دارد که از این بابت برای هر برگ که نرخ که حداکثر از ۷۰ سانتیم تجاوز نکنند وصول یابد .
- ۳- همینکه ثابت شد تسلیم يك مر سوله پستی یا تأدیة يك برات در مقابل ارائه يك برگ هویت قانونی انجام گردیده است ادارات از هر گونه مسؤلیتی مبرا

بوده و از عواقب سوئی که در اثر فقدان یاسرقت و یاسوء استعمال يك بر گک هویت بروز مینماید مسؤلیتی بعهدہ نخواهند داشت .

۴- بر گهای هویت برای مدت سه سال معتبر بوده و تاریخ آن از روز تسلیم بر گک هویت بحساب خواهد آمد .

فصل دوم- کینرهای جزائی

ماده ۴۶- تعهدات مربوط به کینرهای جزائی

حکومت کشورهای عضو متعهد میشوند کینرهای لازم زیرین را به مقامات قانونی و قضائی کشور خود پیشنهاد نمایند تا در باره مرتکبین اجرا شود :

الف- کینر برای ساختن تمبرهای تقلبی و جعلی حتی اگر آن تمبرها از جریان خارج شده باشد . و کینر برای کوپن رپنس‌های بین‌المللی و بر گهای هویت پستی مجعول .

ب- کینر برای بکار بردن یا در جریان گذاردن آنچه در ذیل یادآوری میشود .
 ۱- تمبرهای پستی جعلی (حتی اگر از جریان خارج شده باشد) یا آنکه تازه بجریان گذارده شده باشد و کینر برای تقلب در نقش ماشین‌های نقش تمبر و یا ماشین چاپ .

۲- کوپن رپنس‌های بین‌المللی جعلی .

۳- بر گهای هویت جعلی .

ج- و کینر برای بکار بردن بر گهای هویت .

د- کینر برای جلوگیری هر گونه عملیات تقلب آمیز در باره جعل یا به جریان گذاردن تمبرها و سرلوحه‌هایی که در سرویس پستی بکار برده میشود جعل یا تقلید تقلبی بهر نحو که با تمبرها و سرلوحه‌های چاپ شده از طرف ادارات اشتباه شود.

۵- جلوگیری و در صورت لزوم کیفر برای داخل کردن و قرار دادن افیون و تریاک مرین و کوکائین یا هر گونه مخدرات دیگر در مرسولات پستی بهر صورت که باشد مگر آنکه قرارداد و مقاوله نامه‌ها قراردادن شیئی در مرسولات پستی را اجازه داده باشد .

بخش دوم - مقررات مربوط به مراسلات پستی

فصل اول - مقررات عمومی

ماده ۴۷ - مراسلات پستی

مراسلات پستی عبارتند از نامه‌ها کارت‌های پستی ساده و با جواب - اوراق معامله و کار - مطبوعات و مطبوعات بر جسته مخصوص ناینبایان و نمونه‌های تجارتهی و بسته‌های کوچک و مرسولاتی که نام فتوپست را دارا می باشند .

ماده ۴۸ - نرخها و شرایط عمومی

نرخهای کرایه پستی برای حمل و نقل مراسلات در کلیه سرزمین اتحادونیز حدود اوزان و ابعاد آنها بموجب فهرست زیرین تثبیت میگردد . فقط در مورد مرسولاتی که در بند ۳ ماده ۴۹ پیش بینی شده استثنائاتی وجود دارد . این نرخها شامل آنست که مراسلات در منزل ها به گیرندگان تحویل شود و توزیع آنها با امکانات سرویس توزیع کشور مقصد بستگی دارد .

حدود و ابعاد	وزن	نرخها بر حسب سانتیم	واحد وزن بر حسب گرم	مراسلات
ابعاد ۵	۴	۳	۲	۱
جمع طول و عرض وضخامت ۹۰ سانتیمتر بدون آنکه بزرگترین بعد آن از ۶۰ سانتیمتر تجاوز نماید حداقل ابعاد ۱۰ × ۷ سانتیمتر و در صورتیکه بشکل لوله باشد جمع طول و مضاعف قطر آن ۱۰۰ سانتیمتر بدون آنکه بزرگترین بعد از ۸۰ سانتیمتر تجاوز کند .	۲ کیلوگرم	۲۰ ۱۲	۲۰	برای سنگ اول پاکتها: برای هر سنگ اضافی
حداکثر ۱۵ × ۱۰/۵ سانتیمتر حداقل مانند پاکتها	-	۱۲ ۲۴	-	ساده کارتهای پستی: با جواب تأدیه شده
	۲ کیلوگرم	۸ ۴ ۲۰	۵۰ -	اوراق معامله و کار: وزن سنگ اول هر سنگ اضافی حداقل نرخ متعلقه به اوراق کار
	۳ کیلوگرم (۵ کیلوگرم در صورتیکه در یک مجلد باشد)	۸ ۴	۵۰ -	مطبوعات: وزن سنگ اول هر سنگ اضافی

مراسلات	واحد وزن بر حسب گرم ۲	نرخها بر حسب سانتیم ۳	وزن ۴	حدود و ابعاد
۱				ابعاد ۵
مطبوعات برجسته برای نابینایان			۷ کیلو گرم	به ماده ۳۸ مراجعه فرمائید
نمونه های بازرگانی: وزن سنگ اول هر سنگ اضافی	۵۰ -	۸ ۴	۵۰۰ گرم	
بسته های کوچک حد اقل نرخ متعلقه	۵۰ -	۸ ۴۰	یک کیلو گرم	
مرسولات فتو پست : وزن سنگ اول هر سنگ اضافی	۲۰	۱۵ ۱۰	۳۰۰ گرم	جمع طول و عرض وضخامت ۶۰ سانتی متر بدون آنکه بزرگترین بعد از ۲۶ سانتی متر تجاوز کند

- ۲ - حدود اوزان و ابعادی که در بندیک ماده حاضر ذکر شده است .
بمراسلات مربوط به سرویس پستی که در ماده ۳۶ توضیح داده شده است
تعلق نمیگیرد .
- ۳ - هر اداره میتواند برای روزنامه‌ها و نوشته‌های متناوبه که در کشور
خودشان چاپ میشود با توجه به تعرفه عمومی مطبوعات داخلی در کرایه آنها ۵۰ درصد
تخفیف دهد .
- مطبوعات بازرگانی از قبیل کاتالوک ها و اعلام نامه‌ها و صورتهای قیمت جاری
اشیاء و غیره ولو آنکه انتشار آنها متناوب باشد و یا ضمیمه روزنامه‌های متناوب باشند
از این تخفیف بی بهره میباشند .
- ۴ - ادارات پستی همچنین میتوانند این تخفیف را درباره کتابها و بروشورها
و نت‌های موسیقی و نقشه‌های جغرافیایی قائل شوند ولی این مرسولات نباید حاوی
هیچگونه نشریه یا اعلاناتی غیر از آنچه روی جلد آنها قید شده بوده باشد .
- ۵ - اداراتیکه اصولاً این تخفیف ۵۰ درصد را پذیرفته‌اند اجازه دارند که
این تخفیف را فقط در مورد مرسولات ذکر شده در بندهای ۳ و ۴ محدود نموده و تخفیف
مزبور نبایستی از میزان نرخیه که در سرویس داخلی برای روزنامه‌ها و نوشته‌های
متناوب و معمولی در نظر گرفته شده کمتر باشند .
- ۶ - مرسولات پستی غیر از پانتهای سفارشی سر بسته نباید حاوی سکه‌های
پول و اوراق بانکی و اسکناس یا حوالجات و یا حاوی طلا و طلائی سفید یا نقره ساخته شده
یا غیر ساخته و سنگهای قیمتی و سایر اشیاء نفیسه باشند .
- ۷ - ادارات کشورهای مبدء یا مقصد حق دارند بامراسلاتیکه حاوی نوشته
که در حکم مکاتبه فعلی و شخصی محسوب و بغیر از گیرنده یا اشخاصی که با او هم منزل
هستند بدیگری خطاب شده باشند مطابق مقررات داخلی خود رفتار نمایند .

- ۸ - به استثناء مواردی که در آئین نامه پیش‌بینی شده اوراق کار و معامله - مطبوعات و مطبوعات برجسته مختص نابینایان و نمونه های بازرگانی بسته های کوچک بایستی بنحوی بسته شده باشند که الف - بازرسی آنها بسهولت ممکن باشد ب - مرسولات فوق‌الذکر نبایستی بهیچوجه حاوی یادداشت یا نوشته‌ای باشند که صورت مکاتبه فعلی و شخصی را دارند .
- ج - مرسولات فوق‌الذکر نبایستی حاوی هیچگونه تمبرپستی باطله یا غیر باطله یا هر گونه برگ بهاداری باشند .
- ۹ - بسته‌های نمونه بازرگانی نبایستی حاوی اشیائی باشند که بهای تجارتی دارند .
- ۱۰ - سرویس بسته‌های کوچک در مرسولات فتوپست فقط محدود به کشورهای است که قبلاً موافقت خود را برای مبادله اینگونه مرسولات اعلام داشته‌اند اعم از آنکه روابط آنها از این لحاظ دو طرفه یا یک طرفه بوده باشد .
- ۱۱ - اشیاء پستی که از انواع مختلف هستند ممکن است موافق شرایط معینه در نظامنامه دریک مرسوله واحد گردآمده باشند .
- (اشیاء گردآمده) .

- ۱۲ - غیر از مواردیکه در قرارداد و آئین نامه آن ذکر شده است .
- مرسولاتیکه حائز شرایط لازم در ماده حاضر در مواد مربوطه آئین نامه نیستند در سرویس‌های پستی پذیرفته نخواهند شد . اشیائیکه اشتباهاً قبول شده‌اند باید به اداره مبدا مرجوع شوند با اینهمه اداره پست مقصد میتواند آنها را تحویل گیرندگان نموده و در این صورت بر حسب لزوم نرخ‌ها و اضافه نرخ‌های متعلقه به هر دسته از مرسولات که محتوی و وزن یا ابعادشان آنها را آنطور که هستند نشان میدهد از طرف اداره مقصد وصول خواهد شد و راجع به مرسولاتیکه حدود وزن آنها از حد اکثر معینه

در بند اول از ماده حاضر تجاوز مینماید ممکن است از روی وزن حقیقی آنها کرایه دریافت نمود .

ماده ۴۹ - نرخهای اختصاصی

۱ - ادارات مجاز هستند بموجب مقررات و قوانین خودشان از مرسلاتی که در آخر وقت تسلیم سرویس ارسال آنها میشود يك نرخ اضافی دریافت دارند .
۲ - از مرسلاتی که بطور پست رستانت ارسال شده اند ادارات کشورهای مقصد میتوانند نرخ مخصوص که در قوانین آنها برای مراسلات پست رستانت داخلی قائل شده اند دریافت دارند .

۳ - ادارات کشورهای مقصد میتوانند از بابت تسلیم هر بسته کوچک به گیرنده حق مخصوصی که از ۴۰ سانتیم تجاوز ننماید از او دریافت نمایند و در صورتیکه بسته کوچک مزبور در منزل تحویل گیرنده شود حداکثر تا ۲۰ سانتیم دیگر هم ممکن است به این نرخ علاوه شود .

ماده ۵۰ - حق انبارداری

اداره پست مقصد اجازه دارد که حقی بنام حق انبارداری سرویس داخلی خود از مطبوعاتی که وزن آنها از ۵۰۰ گرم تجاوز کرده و گیرنده مر بوطه در مدت معینه آنها را دریافت نموده وصول نماید .

ماده ۵۱ - تمبر کردن مراسلات

۱ - بطور کلی تمام مرسلاتی که در ماده ۴۷ مشخص شده اند بایستی توسط فرستنده کاملاً تمبر شوند .

۲ - غیر از پاکتها و کارتهای پستی ساده که بدون تمبر یا با تمبر ناقص باشند و همچنین کارتهای پستی یا جواب که هر دو قسمت آن کاملاً در موقع تحویل به پست تمبر نخورده باشند مراسلات دیگر پذیرفته نخواهد شد .

۳- در مواردیکه پاکتها و کارتهای پستی ساده بدون تمبر یا با تمبر ناقص بمقدار زیاد فرستاده شوند اداره کشور مبداء اجازه دارد که آنها را بفرستنده مسترد نماید .

ماده ۵۲- طرز تأدیه کرایه پستی

۱- تأدیه کرایه یا بوسیله تمبرهای پستی که در کشور مبداء برای مراسلات اشخاص معتبر هستند بعمل میآید و یا توسط علامات ماشین مخصوص نقش تمبر که برای تأدیه کرایه پستی رسماً مورد قبول واقع شده و در تحت نظارت مستقیم اداره مشغول کار است انجام میپذیرد و اگر در مورد مطبوعات باشد یا بوسیله علامات چاپی یا طریقه دیگری صورت میگیرد ولی این ترتیب در صورتی است که چنین طریقی طبق آئین نامه‌های داخلی از اداره مبداء مجاز باشد .

۲- کارت‌های با جواب که تمبر پست کشور مبداء روی آنها چاپ یا الصاق شده و مرسولاتیکه برای نخستین مسیر طبق قاعده تمبر شده و تتمه کرایه آنها نیز قبل از ارسال بمقصد جدید پرداخت شده و نیز روز نامه یا بسته‌های روز نامه و نوشته‌های متناوبی که روی آدرس آنها جمله (اشتراک پستی) قید گردیده و ارسال آنها بر طبق مقاوله نامه مربوط به اشتراک روز نامه‌ها و نوشته‌های متناوب میباشند اینطور ملاحظه میشوند که کرایه آنها کاملاً پرداخت گردیده است .

ماده ۵۳- تمبر زدن مراسلات در اسکله کشتی‌ها (جبهات)

۱- مراسلاتیکه در وسط دریا به يك کشتی تحویل میشود جز در مواردیکه قرارداد دیگری بین ادارات مربوطه داده شده است با تمبر پست و مطابق نرخ کشوری که کشتی مزبور متعلق به آنست تمبر زده میشود .

۲- و هر گاه تسلیم مرسوله در موقعی وقوع پیدا کند که کشتی در دو نقطه منتهی الیه خط سیر خود و یا در یکی از نقاط عرض راه لنگر انداخته است کرایه آن در

صورتی معتبر خواهد بود که با تمبر پست و از روی نرخ کشوری که کشتی در آبهای آن متوقف است انجام میشود .

ماده ۵۴ - نرخ متعلقه بمراسلات بدون تمبر یا با تمبر ناقص

۱- در صورت فقدان یا کسر تمبر به استثناء مواردیکه در بند ۶ ماده ۶۷ و ۶۷ برای مرسولات سفارشی پیش بینی شده و نیز به استثناء مواردیکه در بندهای ۳ و ۴ و ۵ ماده ۱۵۰ آئین نامه برای پاره از مرسولات ارسالی بمقصد تذکر داده شده است کلیه پاکتها و کارتهای پستی ساده که دارای کسر تمبر هم هستند به گیرنده تحویل و دو برابر مبلغ کسری از گیرنده مربوطه اخذ خواهد شد و این نرخ نمیتواند از ۵ سانتیم کمتر باشد .

۲- راجع بسایر مراسلاتیکه اشتباهاً به کشور مقصد ارسال گردیده اند ممکن است نحوه ذکر شده در بند یک درباره آن نیز اجراء شود .

ماده ۵۵ - کوپن رپنس های بین المللی

۱- کوپن رپنس های بین المللی در کشورهای اتحاد بمعرض فروش گذارده میشوند .

۲- بهای فروش آنها توسط ادارات مربوطه تعیین میگردد . لکن این مبلغ نبایستی از ۳۲ سانتیم یا معادل این مبلغ به پول کشور فروشنده کمتر باشد .

۳- هر برگ کوپن در کلیه کشورهای عضو اتحاد در قبال یک تمبر یا چند تمبر که معادل کرایه یک پاکت متعارفی زمینی ارسالی از آن کشور بمقصد کشورهای خارجه باشد معاوضه خواهد شد و هر گاه چند برگ کوپن پستی که معادل مقدار تمبر لازم برای ارسال یک پاکت متعارفی هوایی که از ۲۰ گرم تجاوز نکند ارائه شود آن پاکت توسط اداره مربوطه از فرستنده قبول و از راه هوا بمقصد فرستاده خواهد شد .

۴- بعلاوه هر کشوری مجاز است درخواست نماید که کوپن رپنس ها بامرسولاتیکه کوپن های مزبور بجای کرایه آنها داده میشود همزمان یکدیگر تسلیم پست گردند .

ماده ۵۶- محصولات اکسپرس

۱- مرسولات پستی ممکن است بمحض ورود بمقصد بنابه درخواست فرستندگان توسط موزعین مخصوص در منزل به گیرندگان مربوطه تحویل گردد بشرط آنکه سرویس اکسپرس در کشور مقصد وجود داشته باشد .

۲- به اینگونه مرسولات که «اکسپرس» نامیده میشوند حداقل يك نرخ مخصوص معادل کرایه يك یا کت زمینی متعارفی وحدا کثر ۶۰ سانتیم تعلق میگیرد این نرخ بایستی بطور کامل قبلا پرداخت شود .

۳- در صورتیکه منزل گیرنده خارج از شعاع توزیع محلی دفتر مقصد باشد و مرسوله بطور اکسپرس توزیع گردد . اداره مقصد حق دارد يك کرایه متمم نیز از گیرنده دریافت نماید و اصولا در چنین موردی توزیع مرسوله بطور اکسپرس اجباری نخواهد بود .

۴- هر گاه کلیه کرایه های متعلقه به مرسولات اکسپرس قبلا پرداخت نشده باشد و اداره مبداء هم توزیع مرسولات مزبور را بطور اکسپرس تأکید ننموده باشد اینگونه مرسولات مانند سایر مرسولات با وسایل عادی توزیع خواهد شد و در حالت اخیر نرخ این مرسولات طبق مقررات ماده ۵۴ تعیین خواهد شد .

۵- شایسته است که ادارات برای توزیع مرسولات مورد بحث بطور اکسپرس مساعی لازم را بجا آورند و در صورتیکه مساعی مزبور میسر نشود مرسوله راممکن است مانند يك مرسوله عادی تلقی نمود .

۶- هر گاه آئین نامه کشور مقصد اجازه دهد گیرندگان میتوانند از کشور

مقصد در خواست نمایند که مرسولات سفارشی یا مرسولاتیکه هنوز به آدرس آنها واصل نگردیده است بمحض ورود بطور اکسپرس جهت آنها فرستاده شوند و در اینحالت اداره مقصد میتواند هنگام توزیع يك نرخي که معادل نرخ سرویس داخلی باشد از این بابت از گیرندگان وصول نماید .

ماده ۵۷ - استرداد - تغییر یا اصلاح آدرس

تا زمانی که يك مرسوله بدست گیرنده نرسیده باشد فرستنده میتواند مرسوله خود را پس گرفته و یا درخواست نماید که آدرس آنرا تغییر داده و یا اصلاح نمایند بشرط آنکه این مرسوله مشمول مقررات ماده ۵۹ نبوده و از لحاظ گمرکی نیز خالی از اشکال باشد .

۲ - درخواستی که در این باب نوشته میشود بوسیله پست ارسال یا تلگرافاً مخبره میگردد و مخارج آن بعهده فرستنده است و در هر صورت حداقل مبلغ ۴۰ سانتیم بایستی از این بابت از درخواست کننده دریافت شود و در صورتیکه توسط پست هوایی فرستاده شود و یا مخبره گردد فرستنده بایستی علاوه بر آن اضافه نرخ هوایی یا نرخ تلگرافی آنرا تأدیه نماید .

۳ - برای هر درخواست استرداد یا تغییر آدرس که مربوط به چندین مرسوله بوده و تماماً از طرف فرستنده واحد بعنوان گیرنده واحد تسلیم يك دفتر پستی میشود از فرستنده باید تنها يك نرخ یا اضافه نرخ بیش بینی شده در بند ۲ مطالبه گردد .

۴ - برای يك اصلاح کوچک آدرس (بدون آنکه اصل عنوان یا نام گیرنده تغییر پیدا کند) فرستنده میتواند مستقیماً از دفتر مقصد در این باره تقاضا نماید و از این بابت هیچگونه نرخي که در بندهای ۲ و ۳ پیش بینی شده از فرستنده مطالبه نشده و انجام فرمالیته های مربوطه نیز لزومی ندارد .

ماده ۵۸ - ارسال بمقصد جدید غیر قابل توزیع

۱ - هر گاه گیرنده محل اقامت خود را تغییر داده باشد مراسلات پستی بمقصد جدید برای او فرستاده خواهند شد مگر در مواردیکه فرستنده بوسیله یادداشت مخصوصی که در روی قسمت عنوان مراسله قید گردیده ارسال آنرا بمقصد جدید منع نموده باشد این یادداشت باید بزبانی نوشته شود که در کشور مقصد معروف باشد و در هر حال ارسال بمقصد جدید از کشوری به کشور دیگر عملی نخواهد شد مگر آنکه شرایط حمل و نقل جدید در مرسوله مربوطه وجود داشته باشد .

۲ - مراسلاتیکه به يك علتی غیر قابل توزیع میگردند بایستی بلا درنگ به کشور مبداء عودت داده شوند .

۳ - زمانی که مراسلات معطله بایستی در اختیار گیرندگان نگاهداشته شوند . و یا بطور (پست رستانت) بمانند طبق آئین نامه کشور مقصد معین میگردد . معذک این مهلت بطور کلی نبایستی از يك ماه تجاوز نماید مگر در موارد خاصی که اداره مقصد لازم بداند استثنائاً مدت مزبور و احداً کثر تا دو ماه تمدید نماید در صورتیکه فرستنده به زبانی که در کشور مقصد معروف باشد برگشت مراسله را بوسیله یادداشتی که روی مراسله قید شده درخواست نموده باشد مراسله مزبور بایستی در مدت بسیار کوتاهی به کشور مبداء برگشت داده شود .

۴ - مطبوعاتیکه فاقد ارزش باشند به مبداء عودت داده نمیشوند مگر در مواردیکه فرستنده توسط یادداشتی که روی مرسوله قید شده برگشت آنرا تقاضا نموده باشد و مطبوعات سفارشی همیشه باید مرجوع شوند .

۵ - در صورت ارسال مراسلات بمقصد جدید از کشوری به کشور دیگر و یا اعاده آن به کشور مبداء نبایستی هیچگونه نرخ اضافی از آنها دریافت نمود مگر در مواردیکه در آئین نامه استثناء گردیده است .

۶ - مراسلات پستی که بمقصد جدید ارسال یا غیر قابل توزیع میشوند تحویل

گیرندگان یا فرستندگان میگردند و در مقابل کرایه که در موقع ارسال یا ورود یا در طی راه در نتیجه ارسال بمقصد جدید از ابتدای نخستین سیر به آنها تعلق میگیرد از گیرنده یا فرستنده دریافت خواهد گردید و نیز حقوق گمرکی یا سایر مخارج مخصوص را که کشور مقصد الغای آنها را نسبت به آن مرسولات اجازه نمی‌دهد باید بپردازند.

۷- در صورتیکه بسته‌های کوچک بمقصد کشور دیگری ارسال شوند یا صاحبان آنها تسلیم نشود کرایه پست رستانت و حق گمرک کردن و حق العمل و نرخ متمم اکسپرس و حق مخصوص متعلقه بکلی ملغی خواهد بود.

ماده ۵۹- ممنوعات

۱- ارسال اشیائیکه زیلا نامبرده شده ممنوعست:

الف - اشیائیکه جنس محتوی یا لفافشان طوری است که ممکن است برای کارکنان پست مخاطره داشته باشد یا مراسلات را کثیف یا ضایع نمایند.

ب - اشیاء تابع حقوق گمرکی (به استثناء مواردیکه در ماده ۶۰ پیش بینی گردیده) و همچنین نمونه‌هایی که بمقصد اجتناب از پرداخت حقوق گمرکی به مقدار زیاد فرستاده میشوند.

ج - تریاک - مرفین - کوکائین - و سایر مواد مخدره.

د - اشیائیکه قبول یا جریان آنها در کشور مقصد ممنوع باشد.

ه - حیوانات زنده به استثناء:

۱- زنبورهای عسل - زالو و کرم ابریشم.

۲- انگل‌ها و ادویه کشنده حشرات زیانکار که بین بنگاه‌های رسمی معروف

مبادله میشود.

و - اشیاء قابل انفجار یا قابل اشتعال یا خطرناک.

ز - اشیاء منافی عفت و اخلاق عمومی.

۲ - مرسولاتی که حاوی اشیاء نامبرده شده در بندیک بوده و اشتباهاً ارسال شده‌اند بموجب قانون و مقررات داخلی کشور اداره که آنها را کشف نموده ضبط خواهد شد .

۳ - و بطور کلی اشیاء ذکر شده در بند ۱ حرف «ج» و حرف «واو» و همچنین حرف «ز» بهیچوجه نه بمقصد فرستاده خواهند شد و نه تحویل گیرندگان بایستی بشود و نه به مبداء بایستی مرجوع گردد .

۴ - در مواقعی که مرسولاتی اشتباهاً ارسال شده و نه به مبداء مرجوع میگردند و نه به گیرندگان تحویل میشوند اداره مبداء بایستی بطور مشخص از معامله‌ای که به اینگونه مرسولات خواهد شد مستحضر شود .

۵ - بعلاوه هر يك از کشورها حق دارند از حمل اشیائی غیر از پاکتها و کارت پستالها که در باره آنها مقررات قانونی راجع بشرایط انتشار یا جریانشان در آن کشور مراعات نشده باشد بطور ترازیت و مکشوفه در خاک خود امتناع نماید این اشیاء باید به اداره مبداء مرجوع شوند .

ماده ۶۰ - اشیائیکه حقوق گمرکی به آنها تعلق میگیرد

۱ - بسته‌های کوچک و مطبوعات تابع حقوق گمرکی قبول میشوند .
 ۲ - همچنین پاکتها و نمونه‌های بازرگانی حاوی اشیاء تابع حقوق گمرکی در صورتیکه کشور مقصد رضامندی خود را قبلاً اطلاع داده باشد پذیرفته خواهند شد و هر اداره اجازه دارد که میزان پاکتهای سفارشی حاوی اشیاء تابع حقوق گمرکی را محدود نماید .

۳ - مرسولات حاوی سرم وواکسن و همچنین مرسولات طبی که جنبه فوریت داشته و فراهم نمودن آنها مشکل است از مستثنیات مقرر در ماده ۱۳۶ آئیننامه استفاده مینمایند و در هر صورت پذیرفته میشوند .

ماده ۶۱ - بازرسی گمرکی

اداره کشور مقصد اجازه دارد مرسولات ذکر شده در ماده ۶۰ را تحت بازرسی گمرکی قرارداد و در صورت لزوم عین آن مرسولات را باز نماید .

ماده ۶۲ - حق گمرک کردن

برای مرسولاتیکه در کشور مقصد تحت بازرسی گمرکی قرار میگیرند میتوان از این بابت بعنوان پستی يك حق گمرک کردن که حداقل آن ۰.۴ سانتیم برای هر مرسوله میباشد دریافت نمود .

ماده ۶۳ - حقوق گمرکی و سایر حقوق غیر پستی

ادارات اجازه دارند حقوق گمرکی و سایر حقوق غیر پستی احتمالی دیگر را از گیرندگان مرسولات وصول نمایند :

ماده ۶۴ - مرسولاتیکه از حقوق معافند

۱ - در روابط بین کشورهاییکه در این موضوع توافق نظر حاصل نموده باشند فرستندگان میتوانند طبق اظهاریکه قبلابدفتر مبداء مینمایند مجموع حقوق پستی و غیر پستی را که در موقع تحویل بمرسولات تعلق میگیرد بعهده بگیرند و تازمانی که يك مرسوله به گیرنده تحویل نشده فرستنده میتواند توسط درخواستی که بعداً مینماید حداقل مبلغ ۰.۴ سانتیم بپردازد و تقاضا نماید که مرسوله مربوط از حقوق متعلقه معاف باشد .

و هر گاه درخواست او بایست هوایی ارسال گردد و یا مخا بره شود فرستنده بایستی علاوه بر آن اضافه نرخ هوایی و یا نرخ تلگرات مزبور را پرداخت نماید .

۲- در مواردیکه دربند يك پیش بینی شده است فرستندگان باید متعهد شوند مبالغی که از طرف دفتر مقصد ممکن است مطالبه شود پرداخت نموده و در صورت لزوم مبلغ کافی برسم علی الحساب بپردازد .

۳- اداره مقصد اجازه دارد حق‌العملی که از ۴۰ سانتیم برای هر مرسوله تجاوز نماید وصول کند و این حق علاوه بر مبلغی است که در ماده ۶۲ پیش‌بینی گردیده .

۴- هر اداره حق دارد سرویس مرسولات معاف از حقوق را فقط در مورد اشیاء سفارشی اجرا نماید .

ماده ۶۵- الغای حقوق گمرکی و سایر حقوق غیر پستی

ادارات متعهد میشوند که بسرویسهای مربوطه کشور خود مراجعه و اقدام نمایند تا حقوق گمرکی و سایر حقوق غیر پستی متعلق بمرسولاتیکه به کشور مبداء مرجوع گردیده یا بعلت ضایع شدن کامل محتوی آنها معدوم گردیده اند و یا به کشور ثالثی ارسال شده اند ملغی گردد .

ماده ۶۶- مطالبه نامه ها و درخواست اطلاعات

۱- مطالبه نامه‌ها در صورتی پذیرفته میشوند که از فردای روز تسلیم مرسوله به پست بیش از یکسال نگذشته باشد .

۲- و هر اداره مجبور است به تقاضاهائی که فقط برای کسب اطلاعات پس از مدت مزبور در باب مرسولاتیکه کمتر از دو سال قبل ارسال شده و از طرف اداره دیگری بعمل میاید ترتیب اثر بدهد .

۳- هر اداره بایستی مطالبه نامه‌ها و درخواست اطلاعات راجع به هر گونه مرسوله را که در خاک سایر ادارت تسلیم پست شده اند بپذیرد .

۴- از هر مطالبه یا درخواست اطلاعات يك حق معادل ۴۰ سانتیم حد اقل دریافت خواهد شد مگر در موردیکه فرستنده قبلا حق مخصوص جهت صدور قبض رسید را پرداخت نموده باشد و در صورتیکه مطالبه نامه یا درخواست اطلاعات بر حسب تقاضای ذینفع از طریق هوائی فرستاده شود اضافه نرخ هوائی نیز به آن تعلق

خواهد گرفت و این نرخ دو برابر خواهد بود هر گاه تقاضا کننده مایل باشد که پاسخ آن نیز از طریق هوایی مرجوع شود. و باز در صورتی که درخواست کننده بخواهد در این باره مخا بره بعمل آید بهای تلگرام در صورت لزوم جواب تلگرامی که بایستی مخا بره شود علاوه بر حق مطالبه نامه نیز وصول خواهد گردید .

۵- هر گاه مطالبه نامه یا درخواست اطلاعات مربوط به چندین مر سوله باشد که توأمًا توسط يك فرستنده و به آدرس يك گیرنده بوده و از يك طریق میبایستی فرستاده شود در این مورد فقط يك حق بایك اضافه نرخ دریافت خواهد شد .
و در صورتی که مربوط به چندین مر سوله سفارشی که بر حسب درخواست فرستنده از طرف مختلف ارسال گردیده اند برای هر مر سوله يك حق و يك اضافه نرخ جدا گانه وصول خواهد شد .

۶- هر گاه يك مطالبه نامه در نتیجه اشتباه سرویس پست صادر شده باشد حق مطالبه مسترد خواهد شد .

ماده ۶۷- نرخها

۱- مر سولات پستی مذکور در ماده ۴۷ ممکن است بطور سفارشی ارسال شوند .

۲- نرخ هر مر سوله سفارشی بایستی قبلا پرداخته شود و آن عبارتست از :

الف- کرایه معمولی مر سوله بر حسب نوع آن .

ب- يك حق ثابت سفارشی که حداقل آن ۴۰ سانتیم است .

۳- حق ثابت سفارشی متعلقه به قسمت جوابیه يك کارت پستال با جواب موقعی معتبر خواهد بود که آن حق فقط توسط فرستنده مر بوطه تأدییه شده باشد .

۴- قبض که مشخصات مر سوله سفارشی روی آن نوشته میشود بایستی بطور مجانی به فرستنده تحویل گردد .

۵- کشورهایی که آماده اند از عهده پرداخت غرامت مخاطرات ناشیه از مواقع اضطراری (فورس ماژر) بر آیند میتوانند برای هر مر سوله سفارشی يك نرخ مخصوص معادل ۴۰ سانتیم دریافت دارند .

۶- هر گاه مر سولات سفارشی بدون تمبر یا تمبر ناقص بوده و اشتباهاً به کشور مقصد ارسال شده باشند . در مقابل اخذ نرخی که بمیزان مبلغ کسری باشد بگیرند گان تسلیم خواهد شد .

ماده ۶۸ - قبض رسید

۱- فرستنده يك مر سوله سفارشی میتواند در موقع تسلیم مر سوله به پست يك حق ثابتی که حداقل آن ۳۰ سانتیم است پرداخته و تقاضای قبض رسید نماید و در صورتیکه مخارج متعلقه پرداخت شده باشد ممکن است این قبض از راه هوا نیز ارسال گردد .

۲- صدور قبض رسید ممکن است بعد از موقع تسلیم مر سوله نیز تقاضا شود و مهلت معینه برای این در خواست یکسال و شرایط آن مطابق مقررات ماده ۶۶ میباشد .

۳- و در صورتیکه فرستنده مطالبه قبض رسیدی را بنماید که به او واصل نگردیده است برای صدور مطالبه نامه نه مبلغ ۴۰ سانتیم معین شده در ماده ۶۶ از او مطالبه خواهد شد و نه حق ثانوی متعلقه به قبض رسید صادره .

ماده ۶۹ - مر سولات سفارشی که بدست شخص گیرنده داده خواهد شد

۱- در روابط بین ادارات که توافق خود را اعلام داشته اند مر سولات سفارشی که همراه قبض رسید مربوطه میباشد بر حسب درخواست فرستنده بدست شخص گیرنده داده خواهند شد .

۲- ادارات وظیفه دارند که در دو وهله برای تحویل اینگونه مرسولات مساعی لازم را بخرج دهند .

ماده ۷۰ - مسئولیت

۱- ادارات مسئول فقدان مرسولات سفارشی میباشند .
 ۲- فرستنده حق دارد از این بابت گرامتی بمیزان ثابت ۲۵ فرانك برای هر مرسوله مطالبه نماید .

ماده ۷۱ - عدم مسئولیت

۱- در موارد ذیل ادارات بطور کلی از مسئولیت راجع به فقدان مرسولات سفارشی مبرا هستند :

الف - در مواقع اضطراری (فورس ماژور) کشوری که فقدان در سرویس آن وقوع یافته بموجب قوانین داخلی خود باید صریحاً معین کند که فقدان مزبور ناشی از وقایعی است که بطور «اضطراری فورس ماژور» اتفاق افتاده است و بایستی مراتب را به اطلاع کشور مبدا نیز برساند و بهر جهت اداره فرستنده که خسارت رادر مواقع اضطراری عهده دار گردیده است بموجب بند ۵ از ماده ۶۷ به مسئولیت خود باقی خواهد بود .

ب- وقتی که اسناد سرویس بواسطه يك اتفاق اضطراری از بین رفته و از این لحاظ تحقیقات راجع بمرسوله غیر ممکن گردیده باشد و این در صورتی است که مدرك و دلیل مسئولیت ادارات بنحو دیگری معین نشده باشد .

ج- وقتی که محتوی مرسولات جزء اشیاء ممنوعه باشد که در بندهای ۶ و ۸ ماده ۴۸ حرف ج ذکر گردیده است .

د- وقتی که در ظرف مهلت یکساله پیش بینی شده در ماده ۶۶ از طرف فرستنده بهیچوجه درخواست صدور مطالبه نشده باشد .

- ۲- و قتیکه در خصوص تحویل مرسولات سفارشی اقدام شده باشد اعم از آنکه نحوه تحویل بموجب شرایط مقرر در آئین نامه داخلی بوده و یا بموجب شرایط پیش بینی شده در ماده ۴۵ بند ۳ عمل شده باشد .
- ۳- مرسلاتی که بموجب مقررات و قوانین داخلی کشور مقصد توقیف شده باشند .

ماده ۷۲ - تعیین مسئولیت بین ادارات

- ۱- تا زمانی که عکس قضیه ثابت نشده باشد مسئولیت فقدان يك مرسوله سفارشی متوجه آن اداره است که مرسوله را بدون اینکه اعتراضی کرده باشد دریافت داشته و با آنکه تمام وسائل قانونی را برای تحقیق حائز بوده است نتواند ثابت کند که مرسوله به گیرنده تسلیم شده و یا در صورت اقتضاء آن را به اداره بعدی خود ارسال داشته است .
- ۲- در موارد ذیل اداره واسطه یا گیرنده با توجه به مقررات بند ۳ از هر گونه مسئولیت مبرا است مگر آنکه عکس موضوع ثابت شود :
- الف - موقعی که اداره مربوطه مقررات مربوط به مواد ۳۴ قرارداد را مرئی داشته و نیز بند ۲ ماده ۱۶۲ و بند ۴ ماده ۱۶۳ آئین نامه را مورد توجه قرار داده باشند .
- ب - در صورتی که بتواند ثابت نماید که مطالبه نامه بعد از معدوم شدن اسناد سرویس که مربوط به مرسوله مورد تحقیق می باشد به آن رسیده و مدتی که برای محفوظ نگاه داشتن اسناد بموجب ماده ۱۱۹ آئین نامه پیش بینی شده مقتضی گردیده است ولی این قید بحقوق شخص مطالبه کننده لطمه وارد نخواهد ساخت .
- ۳- بهر جهت هر گاه مرسوله در طی حمل و نقل مفقود شده باشد و نتوان تعیین کرد فقدان آن در خاک یا سرویس کدام يك از کشورها اتفاق افتاده است ادارات مربوطه خسارت وارده را بطور تساوی متحمل خواهند شد .

۴- هر گاه يك مر سوله سفارشی در حین وقایع اضطراری مفقود شود اداره کشوری که فقدان درخاک یا سرویس آن واقع شده است در صورتی در مقابل اداره فرستنده مسئول خواهد بود که هر دو کشور جبران خسارت وارده در موقع اضطراری را با هم بعهده گرفته باشد .

۵ - حقوق گمر کی و سایر حقوقی که الغاء آنها صورت نگرفته است بعهده اداراتی که مسئول فقدان هستند قرار خواهد گرفت .

۶- اداره ای که غرامت را تأدیه نموده است برای هر گونه اقدامی که بر علیه گیرنده یا فرستنده و یا اشخاص ثالثی احتمالاً باید معمول گردد بمیزان مبلغ غرامتی که پرداخت نموده مجاز بوده و بمنزله گیرنده اصلی غرامت خواهد بود .

ماده ۷۳- پرداخت غرامت

اجبار در پرداخت غرامت متوجه اداره ایست که دفتر فرستنده تابع آنست ولی این اداره حق دارد به اداره که مسئول واقعی است مراجعه نماید .

ماده ۷۴- مهلت پرداخت غرامت

۱- غرامت بایستی هر چه زودتر و منتهی در ظرف شش ماه بعد از روزیکه مطالبه نامه تسلیم شده پرداخت گردد.

۲- اداره فرستنده مر سوله که مخاطرات ناشیه از مواقع اضطراری را بعهده نگرفته و از طرفی تحقیقات در موضوع اینکه فقدان مر سوله مربوط به موقعیت اضطراری است پایان نپذیرفته باشد میتواند آئین نامه مربوط به مهلت تأدیه غرامت پیش بینی شده در بند ۱ را تغییر دهد .

۳- اداره فرستنده اجازه دارد که بحساب اداره واسطه یا اداره مقصد که پس از انقضای مدت شش ماه مقرر مسئله پرداخت غرامت را حل نکرده اند غرامت مربوط را به فرستنده پرداخت نماید و در صورتیکه فقدان مربوط بموارد (فورس ماژور)

باشد میتوان این مدت را تمدید نمود علی‌ایحال بایستی مراتب را به اطلاع اداره مبداء رسانید .

ماده ۷۵ - پرداخت غرامت به اداره فرستنده

۱- اداره مسئول یا اداره که به حساب آن پرداخت غرامت بموجب ماده ۷۴ بعمل آمده است مکلف است در ظرف چهارماه بعد از تاریخ اعلامید راجع به تأدیه غرامت مبلغ غرامت واقعی پرداختی به فرستنده را به اداره فرستنده تأدیه نماید .

۲- چنانچه بر طبق ماده ۷۲ غرامت را چندین اداره باید از عهده برآیند اولین اداره که مرسوله مورد مطالبه را دریافت کرده نتوانسته ارسال منظم آن به اداره مابعد را ثابت نماید موظف است در ظرف مهلتی که در بند یک ذکر شده میزان کل مبلغ غرامت را به اداره فرستنده کارسازی دارد و با اداره مزبور است که میزان سهم احتمالی سایر ادارات مسئول را در مورد خسارتی که به گیرنده پرداخت شده تعیین و آنها را وصول نماید .

۳- پرداخت وجه به اداره طلبکار بموجب قوانین پرداختی پیش‌بینی شده و در ماده ۴۱ انجام خواهد شد .

۴- موقعی که مسئولیت مشخص گردید و همچنین در موردیکه در بند ۳ از ماده ۷۴ پیش‌بینی شده ممکن است میزان غرامت را خواه بوسیله تفریغ محاسبات و خواه مستقیماً و خواه توسط اداره‌ای که با اداره مسئول منظمأً تفریغ حساب میکند رأساً از کشور مسئول دریافت داشت .

۵- اداره مبداء نمیتواند پرداخت غرامت را از اداره مسئول مطالبه نماید مگر در ظرف یکسال از تاریخ ارسال یادداشت جهت پرداخت غرامت به گیرنده .

۶- اداره‌ای که مسئولیت آن مسلم گردیده و در بدو امر از تأدیه غرامت امتناع

نموده است باید از عهده کلیه مخارج فرعی که در نتیجه تأخیر غیر قانونی تأدیه وجه مزبور تولید شده است بر آید.

۷- ادارات میتوانند حساب گراماتی که بفرستندگان پرداخته و صحت آنرا تصدیق نموده اند با موافقت یکدیگر هر چند یکبار بطور متناوب بین خود بررسی و تصفیه نمایند.

ماده ۷۶ - مرسوله سفارشی که مفقوده تلقی شده و بعداً کشف میگردد

۱- هر گاه يك مرسوله سفارشی یا قسمتی از آن مفقوده تصور شده و بعداً یافت شود گیرنده و فرستنده بایستی از موضوع مستحضر شوند .

۲- وبعلاوه به فرستنده اعلام خواهد شد که میتواند برای تحویل گرفتن سفارشی خود در ظرف سه ماه مراجعه نماید و وجهی را که از بابت غرامت قبلاً دریافت داشته مسترد دارد و در صورتیکه در ظرف مدت معینه فرستنده مرسوله خود را مطالبه نکند به گیرنده اخطار خواهد شد که در ظرف همان مدت برای تحویل گرفتن مرسوله اقدام کند و در این مورد گیرنده بایستی مبلغ پرداختی به فرستنده را تأدیه نماید .

۳- هر گاه گیرنده یا فرستنده برای تحویل گرفتن مرسوله سفارشی اقدام کرده و وجه دریافتی از بابت غرامت را مسترد داشتند این مبلغ به نفع اداره یا اداراتیکه متحمل زیان شده اند محسوب خواهد شد .

۴- و در صورتیکه فرستنده و گیرنده هر دو از تحویل گرفتن مرسوله پیدا شده صرف نظر نمودند این مرسوله به اداره یا اداراتیکه غرامت را پرداخته اند تعلق خواهد گرفت .

فصل سوم- تعلق گرفتن نرخها- مخارج عبور

ماده ۷۷ - تعلق گرفتن نرخها

جز در مواردیکه در قرار داد و مقاله نامهها صریحاً ذکر گردیده است

نرخهائی را که هر اداره دریافت داشته برای خود آن اداره محفوظ مینماید.

ماده ۷۸ - مخارج عبور (ترانزیت)

۱- باتوجه به مقررات ماده ۷۹ مر اسلاتیکه در جوف کیسه‌های سر بهمربین دو اداره یا بین دودفتر پستی يك کشور واحد توسط سرویس‌های يك یا چندین اداره دیگر (سرویس ثالث) مبادله میشوند بسود هر يك از کشور هائیکه واسطه عبور بوده و یا سرویس آنها در حمل مر اسلات شرکت داشته اند مخارج ترانزیتی طبق فهرست ذیل تعلق خواهد گرفت و این مخارج بعهده اداره کشوری میباشد که فرستنده کیسه کاغذ بوده است :

۱- مسیر	۲- برای هر کیلو گرم وزن
۱- مسیر زمینی	فرانک
تا ۳۰۰ کیلومتر	۰/۰۷
بیش از ۳۰۰ تا ۶۰۰ کیلومتر	۰/۱۲
بیش از ۶۰۰ تا ۱۰۰۰ «	۰/۱۷
بیش از ۱۰۰۰ تا ۱۵۰۰ «	۰/۲۴
بیش از ۱۵۰۰ تا ۲۰۰۰ «	۰/۳۲
بیش از ۲۰۰۰ تا ۲۵۰۰ «	۰/۳۹
بیش از ۲۵۰۰ تا ۳۰۰۰ «	۰/۴۶
بیش از ۳۰۰۰ تا ۳۸۰۰ «	۰/۵۵
بیش از ۳۸۰۰ تا ۴۶۰۰ «	۰/۶۶
بیش از ۴۶۰۰ تا ۵۵۰۰ «	۰/۷۷
بیش از ۵۵۰۰ تا ۶۵۰۰ «	۰/۹۰
بیش از ۶۵۰۰	۱/۰۳

۲- برای هر کیلو گرم وزن

۱- مسیر

فرانك	۲- مسیر دریائی
۰/۱۲	تا ۳۰۰ میل دریائی
۰/۱۷	« بیش از ۳۰۰ تا ۶۰۰
۰/۲۱	« بیش از ۶۰۰ تا ۱۰۰۰
۰/۲۴	« بیش از ۱۰۰۰ تا ۱۵۰۰
۰/۲۷	« بیش از ۱۵۰۰ تا ۲۰۰۰
۰/۳۰	« بیش از ۲۰۰۰ تا ۲۵۰۰
۰/۳۲	« بیش از ۲۵۰۰ تا ۳۰۰۰
۰/۳۴	« بیش از ۳۰۰۰ تا ۳۵۰۰
۰/۳۶	« بیش از ۳۵۰۰ تا ۴۰۰۰
۰/۳۸	« بیش از ۴۰۰۰ تا ۵۰۰۰
۰/۴۱	« بیش از ۵۰۰۰ تا ۶۰۰۰
۰/۴۴	« بیش از ۶۰۰۰ تا ۷۰۰۰
۰/۴۶	« بیش از ۷۰۰۰ تا ۸۰۰۰
۰/۴۸	بیش از ۸۰۰۰

۲ - حمل و نقل های دریائیکه مستقیماً بین دو کشور بوسیله کشتی های یکی از آن دو کشور انجام میشود مانند سرویس های ثالث ملاحظه خواهد شد مگر آنکه در این مورد مقاوله نامه دیگری که ناقض این موضوع باشد انعقاد یافته باشد.

۳ - کیسه کاغذهاییکه اشتباهاً عبور کرده باشند از لحاظ پرداخت مخارج ترانزیتی مانند آن ملاحظه خواهد شد که اینگونه کیسه ها از طرق عادی فرستاده شده اند .

۴ - عبوردریائی از لحظه‌ای که کیسه‌ها به جرثقیل آویخته شده تا لحظه‌ای که در ساحل به زمین گذارده شوند بحساب خواهد آمد .

۵ - طبق بند ۳ اداراتیکه در راه و حمل کیسه‌های اشتباه فرستاده شده شرکت داشته‌اند از این بابت حق مطالبه سهمی را از ادارات فرستنده نخواهند داشت لکن ادارات فرستنده نسبت به اداراتی که واسطه بوده و منظمأ کیسه‌ها را از خاک خود عبور داده‌اند مدیون خواهند بود .

ماده ۷۹ - معافیت از مخارج عبور

مراسلاتیکه از حقوق پستی معاف بوده و در مواد ۳۶ تا ۳۸ ذکر شده‌اند از کلیه مخارج عبور زمینی و دریائی نیز معاف میباشند .

ماده ۸۰ - سرویسهای فوق العاده

مخارج عبور مذکور در ماده ۷۸ به حمل و نقلی که توسط سرویسهای فوق العاده انجام گرفته و توسط يك اداره و بر حسب تقاضای يك یا چند اداره دیگر مخصوصاً ایجاد یا نگاهداری شده‌اند تعلق نخواهند گرفت شرایط این قبیل حمل و نقلها برضای طرفین بین ادارات ذی‌مدخل حل و فسخ خواهد شد .

ماده ۸۱ - تفریح محاسبات و مخارج عبور

۱ - تفریح کل حساب اینگونه مخارج طبق صورت حساب و آماری خواهد بود که هر سه سال یکبار و در يك دوره ۱۴ روزه تهیه میگردد این دوره برای کیسه کاغذهای سر به مهر که کمتر از شش مرتبه در هفته توسط سرویس‌های متعلق بیک کشور مبادله میشوند به ۲۸ روز نیز بالغ خواهد گردید دوره مدت اجرای آمارها در آئین نامه تعیین شده است .

۲ - در صورتیکه نتیجه محاسبات بین دو اداره از ۲۵ فرانک تجاوز نماید اداره مدیون از پرداخت معاف خواهد بود .

۳ - هر اداره اجازه دارد نتیجه يك آمار را که به نظر او زیاد تر از میزان واقعی است به قضاوت يك کمیسیون حکمیت واگذار نماید و تشکیل این حکمیت به کیفیتی خواهد بود که در ماده ۳۱ پیش بینی گردیده است .

۴ - حکمها حق دارند مبلغی که از بابت مخارج عبور باید پرداخته شود بطور عادلانه معین و تثبیت نمایند .

ماده ۸۲ - مبادله کیسه کاغذهای سر بمهر با جهازات جنگی

۱ - کیسه کاغذهای سر بمهر ممکن است بین دفاتر پست یکی از کشورهای عضو فرماندهان قسمت‌های دریائی یا جهازات جنگی همان کشور که در خارج توقف دارند و یا بین فرمانده یکی از این قسمت‌های دریائی یا یکی از جهازات جنگی مزبور فرمانده يك واحد یا يك جهاز دیگر از همان کشور توسط سرویسهای زمینی یا دریائی متعلقه بسایر کشورها مبادله گردند .

۲ - انواع مراسلاتیکه جوف این کیسه‌ها جای داده شده‌اند باید منحصرأ بعنوان یا از طرف ستاد ارتش و عمال جهازات گیرنده یا فرستنده کیسه‌ها باشند . تعرفه و شرایط ارسالیکه به این مراسلات تعلق میگیرد توسط اداره پست کشوری که جهازات متعلق به آنست و بر طبق آئین نامه داخلی آن کشور تعیین خواهد گردید .

۳ - جز در مواردیکه بین ادارات مربوطه ترتیب دیگری داده شده باشد اداره پست فرستنده یا گیرنده کیسه کاغذهای مزبور مخارج عبوری را که طبق ۷۸ منظور شده است به ادارات واسطه مدیون خواهند بود .

بخش سوم - مقررات نهائی

ماده ۸۳ - اجراء و دوره قرارداد

قرارداد حاضر از اول ژوئیه ۱۹۵۳ بموقع اجراء گذاشته خواهد شد و دوره اجراء آن نامحدود است .

بنا به مراتب فوق نمایندگان مختار دولت‌های کشورهای فوق‌الذکر قرارداد حاضر را در يك نسخه امضاء نموده که اصل آن جزء آرشید دولت بلژیک ضبط و يك نسخه رونوشت آن برای هر يك از طرف‌ها فرستاده خواهد شد .
در بروکسل بتاريخ ۱۱ ژوئیه ۱۹۵۲ تدوین گردید .
متن ترجمه قرارداد پستی عمومی بین‌المللی که مشتمل بر سه بخش و هشتاد و سه ماده است ضمیمه قانون اجازه الحاق دولت ایران بقرارداد و مقاوله نامه‌های پستی جهانی (که در تاریخ هفتم خردادماه ۱۳۳۶ بتصویب مجلس شورای ملی رسیده است) بوده و صحیح میباشد .

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون مربوط به اجازه عضویت ایران در سازمان خواربار

و کشاورزی ملل متحد

مصوب ۲۶ خردادماه ۱۳۳۶

ماده واحده - بدولت اجازه داده میشود از تاریخ هفتم آذر ماه یک هزار و سیصد و سی و دو عضویت سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد را قبول و حق عضویت را طبق اساسنامه مزبور پرداخت نماید .
این قانون که مشتمل بر يك ماده است در جلسه یکشنبه بیست و هشتم خردادماه یک هزار و سیصد و سی و شش بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۳/۹/۲۹ بتصویب

مجلس سنا رسیده است

قانون راجع بتصویب قرارداد مربوط به ایجاد سازمان مشورتی

دریانوردی بین دول

مصوب ۳۰ خردادماه ۱۳۳۶

ماده واحده - قرارداد مربوط به ایجاد یک سازمان مشورتی دریانوردی بین دول مورخ ششم مارس یکهزار و نهصد و چهل و هشت مشتمل بر هفده قسمت و شصت و سه ماده و دو پیوست که در تاریخ بیستم خردادماه یکهزار و سیصد و سی و سه مطابق با دهم ژوئن یکهزار و نهصد و پنجاه و چهار به امضای دولت شاهنشاهی ایران رسیده است تصویب میگردد .

قانون فوق که مشتمل بر یک ماده و متن قرارداد ضمیمه است در جلسه پنجشنبه سیام خردادماه یکهزار و سیصد و سی و شش بتصویب مجلس شورای ملی رسید .
رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۵/۳/۱۶ بتصویب
مجلس سناریسیده است

قرارداد مربوط به ایجاد یک سازمان مشورتی دریانوردی بین دول

دول اطراف این قرارداد تصمیم میگیرند یک سازمان مشورتی دریانوردی بین دول ایجاد نمایند که در زیر سازمان نامیده خواهد شد.

قسمت اول - هدفهای سازمان

ماده ۱ - هدفهای سازمان عبارتست از:

الف - ایجاد یک روش همکاری بین دول در زمینه تنظیم مقررات و طرز عمل دولتها در مورد همه مسائل فنی مربوط بدریانوردی بازرگانی بین المللی و تشویق به آنکه قواعد حتی الامکان وسیعی راجع به امنیت دریائی که در پیشرفت کار دریانوردی

مؤثر باشد از طرف عموم پذیرفته گردد .

ب - تشویق به ترك اقدامات تبعیض آمیز و محدودیتهای غیر ضروری از طرف دول در مورد بازرگانی بین المللی تا منابع سرویس های دریائی بدون هیچگونه تبعیض در اختیار بازرگانی جهانی گذاشته شود. کمک و تشویق که از ناحیه دولتی بمنظور توسعه بحریه بازرگانی ملی و امنیت بعمل میآید بخودی خود تبعیض تلقی نمیگردد مشروط بر اینکه کمک و تشویق مزبور به آزادی کشتیهائی که زیر هر پرچمی در بازرگانی بین المللی شرکت مینمایند لطمه ای وارد نیآورد .

ج - رسیدگی به مسائل مربوط به عملیات تضییق آمیز غیر عادلانه که از طرف مؤسسات دریاوردی معمول میگردد طبق قسمت دوم این قرارداد.

د - رسیدگی بکلیه مسائل مربوط به دریا نوردی که ممکن است از طرف یکی از ارکان یا یکی از سازمانهای تخصصی ملل متحد مورد مراجعه سازمان قرار گیرد .

ه - تسهیل مبادله اطلاعات بین دولتها راجع بمسائلی که از طرف سازمان مورد مطالعه قرار میگیرد.

قسمت دوم - وظایف

ماده ۲ - سازمان موظف است مسائلی را که راجع به آنها با آن مشورت میشود رسیدگی و درباره آنها اظهار نظر نماید .

ماده ۳ - برای نیل بمقاصدی که در قسمت اول ذکر گردیده وظایف زیر بعهد سازمان محول میگردد :

الف - با رعایت مقررات ماده ۴ رسیدگی بمسائلی که در بند های (الف) و (ب) و (ج) ماده يك مذکور گردیده و از طرف هر يك از اعضاء و یا هر يك از ارکان یا هر يك از سازمانهای تخصصی ملل متحد یا هر سازمان بین دولتها به آن مراجعه

گردد و همچنین بررسی مسائلی که طبق بند (د) ماده یک به آن مراجعه می‌شود و توصیه در باب مسائل مزبور.

ب - تهیه طرح قرارداد و موافقت نامه و سایر اسناد مناسب دیگر و توصیه آنها بدول و سازمانهای بین دولتها و دعوت کنفرانسهایی که لازم تشخیص دهد.

ج - برقراری روش مشورتی بین اعضاء و مبادله اطلاعات بین دول.

ماده ۴ - سازمان رعایت طرق و راه حل اصول بازرگانی عادی را که در باره حل مسائل مربوط به حمل و نقل دریائی بین المللی ممکن تشخیص میدهد توصیه مینماید. و چنانچه عقیده داشته باشد که حل موضوع مربوط به عملیات تضییق آمیز غیر مشروع مؤسسات بحر پیمائی از طرق اصول بازرگانی عادی در مورد حمل و نقل دریائی بین المللی ممکن نیست و یا عملاً ثابت شود که حل آنها از طرق مزبور میسر نیست مشروط بر اینکه قبلاً موضوع مورد مذاکره مستقیم بین اعضاء ذینفع واقع گردیده باشد سازمان طبق تقاضای یکی از آنان موضوع را تحت بررسی قرار خواهد داد.

قسمت سوم - عضویت

ماده ۵ - تمام دول میتوانند با شرایطی که در قسمت سوم پیش بینی شده است عضو سازمان گردند.

ماده ۶ - اعضاء ملل متحد با الحاق بقرار داد طبق مقررات ماده ۵۷ میتوانند عضو سازمان گردند.

ماده ۷ - دول غیر عضو ملل متحد که برای اعزام نماینده به کنفرانس بحری ملل متحد که در تاریخ ۱۹ فوریه ۱۹۴۸ در ژنو تشکیل گردیده دعوت شده بودند میتوانند با الحاق بقرارداد طبق مقررات ماده ۵۷ عضو سازمان گردند.

ماده ۸ - هر دولتی که برای عضویت واجد شرایط مذکور در مواد ۶ و ۷ نیست

میتواند بوسیله دبیر کل سازمان تقاضای عضویت نماید و قتی میتواند پذیرفته شود که طبق مقررات ماده ۵۷ بقرارداد ملحق شده باشد مشروط بر اینکه طبق توصیه شوری تقاضای عضویت آن از طرف دوئلت اعضاء غیر وابسته سازمان پذیرفته شود .

ماده ۹ - هر سرزمین یا گروه سرزمینهای که بموجب ماده ۵۸ این قرارداد میتواند بوسیله عضویکه روابط بین المللی آنها را عهده دارد یا بوسیله ملل متحد یا اعلام کتبی عضو مسئول یا ملل متحد دبیر کل سازمان عضو وابسته گردد .

ماده ۱۰ - عضو وابسته دارای حقوق و وظائفی است که قرارداد برای هر يك از اعضاء شناخته است ولی نمیتواند در آراء مجمع شرکت نموده یا عضو شوری یا کمیته امنیت دریائی گردد. با در نظر گرفتن این شرایط کلمه عضو در این قرارداد جز در مواردیکه در متن خلاف آن قید شده باشد شامل اعضاء وابسته نیز میشود .

ماده ۱۱ - هیچ دولت یا سرزمینی نمیتواند بر خلاف تصمیم مجمع عمومی ملل متحد عضو سازمان شده یا بعضویت باقی بماند .

قسمت چهارم - ارکان

ماده ۱۲ - سازمان شامل يك مجمع و يك شوری و يك کمیته امنیت دریائی و ارکان فرعی دیگری است که در هر موقع خود لازم بدانند ایجاد نماید و همه چنین يك دبیر خانه خواهد بود .

قسمت پنجم - مجمع

ماده ۱۳ - مجمع از کلیه اعضاء تشکیل میشود .

ماده ۱۴ - جلسه عادی مجمع هر دو سال يك مرتبه تشکیل میگردد. جلسه فوق العاده با تقاضای يك ثلث از اعضاء از دبیر کل یا هر موقع دیگری که شورا لازم تشخیص دهد با ابلاغ قبلی شصت روز تشکیل میگردد.

ماده ۱۵ - حد نصاب برای تشکیل مجمع اکثریت اعضاء باستثناء اعضاء

وابسته میباشد .

ماده ۱۶ - وظایف مجمع عبارت است از:

الف - در هر دوره عادی انتخاب يك رئیس و دو نایب رئیس از بین اعضاء غیر وابسته میباشد که تا جلسه بعد بسمت خود باقی خواهند بود .

ب - تدوین نظامنامه داخلی بشرط آنکه مقررات مخالف قرارداد نداشته باشد.

ج - ایجاد ارکان فرعی موقت در صورت لزوم و یا ارکان دائمی بنا بتوصیه شوری.

د - انتخاب اعضائیکه باید در شوری شرکت نمایند طبق مقررات ماده ۱۷ و انتخاب اعضاء کمیته امنیت دریائی طبق مقررات ماده ۲۸.

ه - دریافت و بررسی گزارشات شوری و اظهار نظر نسبت بمسائلی که بدان ارجاع میشود .

و - تصویب بودجه و تعیین طرز جریان مالی سازمان طبق قسمت نهم .

ز - بررسی مصارف و تصویب حسابهای سازمان .

ح - انجام وظائفی که بعهده سازمان محول است مشروط بر اینکه مسائل مذکور در بند الف و ب ماده ۳ از طرف مجمع بشوری ارسال گردد تا در باره آنها توصیه‌هایی نموده یا مدارک مناسب پیشنهاد نماید و نیز مشروط بر اینکه کلیه مدارک با توضیحاتی که از طرف شوری بمجمع تسلیم میگردد و مورد قبول واقع نمیشود مجدداً برای بازرسی ثانوی بانظریات احتمالی مجمع بشوری ارسال گردد .

ط - توصیه به اعضاء در باره قبول مقررات مربوط به امنیت بحری با اصلاح این مقررات هنگامیکه کمیته امنیت بحری آنها را بوسیله شوری برای مجمع ارسال دارد .

ی - ارجاع اموری که در صلاحیت سازمان باشد بشوری بمنظور بررسی و اخذ تصمیم با توجه باینکه وظیفه توصیه که در بند (ط) این ماده قید گردیده قابل واگذاری بغیر نیست .

قسمت ششم - شوری

ماده ۱۷ - شوری مرکب از شانزده عضو بترتیب زیر میباشد :

الف - شش دولت که در برقراری سرویس‌های بین‌المللی دریانوردی بیشتر ذینفع میباشند .

ب - شش دولت که در بازرگانی بین‌المللی دریائی بیشتر ذینفع میباشند .

ج - دو عضو که از طرف مجمع از بین دولی که در تهیه سرویس‌های بین‌المللی دریائی منافع مهمی دارند انتخاب میشوند .

د - دو عضو از طرف مجمع از بین دولیکه در بازرگانی بین‌المللی دریائی منافع قابل توجه دارند انتخاب میشوند .

بمنظور اجرای اصولیکه در این ماده ذکر گردیده اولین شوری بنحوی که در پیوست شماره ۱ این قرارداد قید گردیده تشکیل خواهد یافت .

ماده ۱۸ - جز در مواردیکه در پیوست شماره ۱ این قرارداد پیش‌بینی شده است شوری بمنظور اجرای مفاد بند (الف) ماده ۱۷ اعضاء را از دولیکه در برقراری سرویس‌های بین‌المللی دریانوردی ذینفع تر میباشند تعیین مینماید و همچنین تعیین اعضاء از دولیکه منافع قابل توجه در تهیه چنین سرویس‌هایی دارند بمنظور اجرای مفاد بند (ج) با شوری خواهد بود . این انتخابات به اکثریت آراء شوری بعمل میآید . این اکثریت شامل آراء اعضائی است که طبق مفاد بند (الف) و (ج) ماده ۱۷ در شوری حضور یافته‌اند میباشند . سپس شوری بمنظور اجرای بند (ب) ماده ۱۷ اعضاء را از دولیکه در بازرگانی بین‌المللی دریائی ذینفع تر میباشند انتخاب خواهد نمود این انتخابات در مدت معقولی قبل از هر جلسه عادی مجمع بعمل خواهد آمد .

ماده ۱۹ - اعضائیکه در شوری طبق مفاد ماده ۱۷ تعیین میشوند تا خاتمه جلسه

عادی مجمع بعد بشغل خود باقی خواهند ماند اعضأ مذکور میتوانند مجدداً انتخاب شوند .

ماده ۲۰- الف - شوری رئیس خود را انتخاب نموده و آئین نامه های طرز کار خود را تا آنجا که مغایر این قرارداد نباشد تدوین خواهد نمود .

ب - حضور دوازده عضو شوری حد نصاب را تشکیل میدهد .

ج - شوری با اخطار قبلی یکماهه بنا بر دعوت رئیس یا طبق تقاضای حداقل چهار عضو هر موقع برای حسن انجام وظائف محوله لازم باشد در هر محلی که صلاح بدانند تشکیل میگردد .

ماده ۲۱ - در صورتیکه شوری موضوعی را بررسی نماید که یکی از اعضا در آن بخصوص ذینفع باشد عضو مزبور را بشرکت در مذاکرات بدون حق رأی دعوت خواهد نمود .

ماده ۲۲- الف - شوری توصیه ها و گزارشهای کمیته امنیت بحری را دریافت میدارد و آنرا بمجمع تسلیم مینماید و در صورتیکه مجمع جلساتی نداشته باشد آنرا بانظریات و توصیه های خود جهت اطلاع اعضا ارسال خواهد داشت .

ب - مسائل مربوط بمندرجات ماده ۱۹ فقط پس از مطالعه از طرف کمیته امنیت بحری مورد بررسی شوری واقع خواهد گردید .

ماده ۲۳ - شوری با تصویب مجمع دبیر کل را انتخاب و برای استخدام کارمندان مورد احتیاج خود هر تصمیم مفیدی را اتخاذ خواهد نمود . و باحد اکثر توجه به شرایط متخذ از طرف سازمان ملل متحد و مؤسسات اختصاصی آن شرایط خدمت دبیر کل و کارمندان را تعیین خواهد نمود .

ماده ۲۴ - در هر جلسه دعاوی شوری گزارشی از عملیات سازمان پس از خاتمه جلسه قبل تسلیم مجمع خواهد نمود .

ماده ۲۵ - شوروی پیش بینی مصارف و حسابهای سازمان را با نظریات و توصیه‌های خود بجمع تسلیم خواهد نمود .

ماده ۲۶ - شوروی میتواند نسبت بر روابط خود با سازمانهای دیگر طبق مقررات قسمت دوازدهم موافقتنامه‌هایی منعقد داشته یا ندایی را اتخاذ نماید . این موافقتنامه‌ها و تدابیر بتصویب مجمع خواهد رسید .

ماده ۲۷ - بین دوره‌های اجلاس مجمع شوروی کلیه وظایف محوله با سازمان را به استثنای توصیه‌های مذکور در بند (ط) ماده ۱۶ انجام خواهد داد .

قسمت هفتم - کمیته امنیت دریائی

ماده ۲۸ - الف - کمیته امنیت دریائی مرکب از چهارده عضو خواهد بود که از طرف مجمع بین‌اعضاء از دولیکه منافع مهمی در مسائل امنیت دریائی دارند انتخاب میگردد . لاقلاً هشت نفر از آنها باید از دولتهائی انتخاب شوند که دارای مهمترین بحریه بازرگانی میباشند . در انتخاب سایر اعضا دو نکته باید رعایت شود یکی آنکه نمایندگی متناسبی از دولی تأمین گردد که منافع مهمی در موضوع امنیت دریائی دارند . از قبیل کشورهائی که یا اتباع آنها به تعداد زیادی جزء کارکنان کشتی‌ها میباشند . یا در حمل تعداد زیادی مسافر ذینفع هستند . دیگر آنکه انتخاب آنها متناسب با مناطق جغرافیائی باشد .

ب - اعضا کمیته امنیت دریائی برای مدت چهار سال انتخاب میشوند و حق تجدید انتخاب دارند .

ماده ۲۹ - الف - کمیته امنیت دریائی باید کلیه مسائلی که مربوط بصلاحت سازمان است مانند کمک بدریا نوردی - ساختمان و تجهیز کشتی‌ها - مسائل مربوطه بکارگران کشتی تا حدودیکه برای موضوع امنیت نافع باشد بررسی نماید . همچنین مقررات مربوط بجلوگیری از تصادم کشتی‌ها - نقل و انتقال محمولات

خطرناک - نظم و ترتیب امنیت دریائی - اطلاع راجع به آنها - طبع و نشر روزنامه کشتی و اسناد مربوطه بدریانوردی - تحقیقات راجع به تصادفات در دریا - نجات اشخاص و اموال در دریا و همچنین کلیه مسائلی که رابطه مستقیم به امنیت دریائی دارد .

ب - کمیته امنیت دریائی برای حسن انجام مأموریت هائیکه قرارداد یا مجمع به آن محول نموده یا در حدود مفاد این ماده از طرف هر مقام بین دول به آن ارجاع میگردد کلیه تدابیر لازم را اتخاذ خواهد نمود .

ج - بادر نظر گرفتن مقررات قسمت دوازدهم کمیته امنیت دریائی باید با سایر مقامات بین دول که به مسائل حمل و نقل و ارتباطات اشتغال دارند و ممکن است بتوانند با توسعه امنیت در دریا و تسهیل تطبیق عملیات در زمینه بحریمائی و هوا نوردی و مخابرات و هوا شناسی از نظر امنیت بحری سازمان کمک کند روابط نزدیک برقرار سازد .

ماده ۳۰ - کمیته امنیت دریائی بوسیله شوری .

الف - هنگام جلسات عادی مجمع پیشنهادات مربوطه بمقررات امنیت و اصلاح مقررات موجوده امنیت را که از طرف اعضاء پیشنهاد گردیده همراه با توصیهها و توضیحات خود بمجمع تسلیم خواهد نمود .

ب - دادن گزارش عملیات خود بمجمع از زمان خاتمه آخرین جلسه عادی مجمع .

ماده ۳۱ - کمیته امنیت دریائی سالی یکمرتبه و یا هر موقع در صورت لزوم و چنانچه پنج نفر عضو کمیته تقاضا نماید تشکیل شده دفتر و مقررات خود را برای هر دوره تعیین مینماید . در کمیته اکثریت حد نصاب را تشکیل میدهد :

ماده ۳۲ - کمیته امنیت دریائی هنگام بازرسی مسئله ای که یکی از اعضاء بخصوص در آن ذینفع باشد عضو مزبور را برای شرکت در مذاکرات بدون حق رأی

دعوت خواهد نمود .

قسمت هشتم - دبیرخانه

ماده ۳۳ - دبیرخانه مرکب از دبیر کل - دبیر کمیته امنیت بحری و کارمندیانی که سازمان لازم دارد خواهد بود . دبیر کل عالی مقام ترین کارمند سازمان میباشد که با رعایت مقررات ماده ۲۳ کارمندان مذکور در فوق را تعیین مینماید .

ماده ۳۴ - دبیرخانه موظف است کلیه بایگانی لازم برای انجام وظائف سازمان را منظم نموده و نسبت به تهیه و تمرکز و توزیع یادداشت ها و اسناد و دستور جلسات و صورت جلسات و اطلاعات مفید بکار مجمع و شوری و کمیته امنیت بحری و ارکان فرعی مربوطه که سازمان ممکن است ایجاد نماید اقدام کند .

ماده ۳۵ - دبیر کل محاسبات سالیانه و بودجه دو ساله را با تعیین پیش بینی های جداگانه برای هر سال بشوری تسلیم خواهد نمود .

ماده ۳۶ - دبیر کل موظف است اعضاء را از جریان عملیات سازمان مطلع سازد . هر يك از اعضاء میتواند يك یا چندین نماینده تعیین نماید که با دبیرخانه کل ارتباط داشته باشند .

ماده ۳۷ - در انجام وظائف خود دبیر کل و کارمندان از هیچ دولت یا مقامی خارج از سازمان دستور نخواسته و قبول نخواهند نمود . از هر گونه عملی که با وضع کارمندی بین المللی آنها مغایرت داشته باشد احتراز خواهند نمود و فقط در مقابل سازمان مسئول میباشند .

هر يك از اعضاء سازمان تعهد مینماید جنبه بین المللی اختصاصی مشاغل دبیر کل و کارمندان را محترم شمرده و در صدد بر نیاید در انجام وظائفشان آنان را تحت تأثیر قرار دهد .

ماده ۳۸- دبیر کل کلیه وظائف دیگری را که قرارداد و مجمع و شوری و کمیته امنیت بحری به او محول میدانند انجام خواهد داد .

قسمت نهم - امور مالی

ماده ۳۹- هر يك از اعضاء حقوق و مخارج مسافرت و سایر هزینه های هیئت نمایندگی خود را در مجمع و نمایندگان خود را در شوری و کمیته امنیت بحری و سایر کمیته ها و ارکان فرعی سازمان بعهد میگیرد .

ماده ۴۰- شوری محاسبات و پیش بینی های بودجه که از طرف دبیر کل تهیه شده بازرسی نموده و همراه با ملاحظات و توصیه های خود بمجمع تسلیم خواهد نمود .

ماده ۴۱- الف- در حدود موافقتی که بین سازمان و سازمان ملل متحد برقرار میگردد مجمع پیش بینی های بودجه را بررسی و تصویب خواهد نمود .

ب- مجمع کلیه مصارف را طبق جدولی که با در نظر گرفتن پیشنهادات شوری تنظیم نموده بین اعضاء تقسیم خواهد نمود .

ماده ۴۲- هر عضوی که وظائف مالی خود را نسبت بسازمان در مدت یکسال از تاریخ انقضای پرداخت انجام ندهد نه در مجمع و نه در شوری و نه در کمیته امنیت بحری حق رأی نخواهد داشت . معذلك مجمع میتواند چنانچه مایل باشد از این ترتیب صرف نظر نماید .

قسمت دهم - رأی

ماده ۴۳- رأی در مجمع و شوری و کمیته امنیت بحری طبق مقررات زیر میباشد:

الف- هر يك از اعضاء حق يك رأی دارند .

ب- چنانچه قرارداد یا يك موافقتنامه بین المللی که وظائفی بعهد مجمع یا شوری یا کمیته امنیت محول نموده طریق دیگری تعیین نکرده باشد تصمیمات این

ارکان به اکثریت اعضاء حاضر و دارای حق رأی اتخاذ میگردد و هنگامی که اکثریت دوثلث لازم باشد با اکثریت دوثلث از اعضاء حاضر خواهد بود.

ج - مفهوم این قرارداد در مورد معینی عبارت « اعضاء » حاضر و دارای حق رأی « اعضای حاضری میباشد که رأی مثبت یا منفی میدهند . اعضاء ممتنع رأی دهنده محسوب نمیشوند .

قسمت یازدهم - مقر سازمان

ماده ۴۴- الف - مقر سازمان در لندن میباشد .

ب - در صورت لزوم مجمع میتواند با اکثریت دوثلث محل سازمان را در نقطه دیگری تعیین نماید .

ج - چنانچه شوری لازم بداند مجمع میتواند در محل دیگری غیر از مقر سازمان تشکیل گردد .

قسمت دوازدهم - روابط با سازمان ملل متحد و سایر سازمانها

ماده ۴۵- طبق ماده ۵۷ منشور سازمان با سازمان ملل متحد بعنوان سازمان تخصصی در امور بحر پیمائی با سازمان ملل متحد وابستگی خواهد داشت . روابط از طریق موافقتنامه ای که با سازمان ملل متحد بموجب ماده ۶۳ منشور بنا بمقررات ماده ۲۵ قرارداد منعقد خواهد شد برقرار میگردد .

ماده ۴۶- چنانچه موضوعی پیش آید که سازمان و یکی از مؤسسات ملل متحد مشترکاً در آن ذینفع باشند سازمان با مؤسسه مزبور همکاری خواهد نمود و آن موضوع را مورد مطالعه قرارداد با معیت مؤسسه مزبور نسبت بآن تدابیر لازم اتخاذ خواهد نمود

ماده ۴۷- راجع به کلیه مسائلیکه در صلاحیت آن باشد سازمان میتواند با

سایر سازمانهای بین دول که از مؤسسات تخصصی ملل متحد نبوده ولی منافع مشابهی در موضوع مورد نظر دارند همکاری کند.

ماده ۴۸ - سازمان میتواند با سازمانهای بین دول راجع به مسائلی که در صلاحیت آن باشد همکاری و تبادل نظر نموده در این خصوص ترتیبات مفید را بدهد.

ماده ۴۹ - مشروط به تصویب مجمع با کثرت دوثلت آراء سازمان مجاز است وظائف و منابع و تعهدات هر مؤسسه بین المللی را خواه بین دول باشد یا نباشد و طبق قرارداد بین المللی یا توافق های مرضی الطرفین که بین مقامات صالحه سازمان های مربوطه منعقد گردد مجدداً بعهدہ بگیرد همچنین سازمان میتواند هر گونه امور اداری را که در صلاحیت آن باشد و بموجب يك سند بین المللی بدولتی تفویض گردیده است انجام دهد.

قسمت سیزدهم - اهلیت قضائی - مزایا و مصونیتها

ماده ۵۰ - اهلیت قضائی همچنین مزایا و مصونیتهایی که برای سازمان شناخته میشود و یا بعلت ایجاد سازمان بآن داده میشود در قرارداد عمومی مربوط به مزایا و مصونیتهای مؤسسات تخصصی که از طرف مجمع عمومی ملل متحد در بیست و یکم نوامبر ۱۹۴۷ تصویب گردیده و ناظر بر موضوع میباشد مشخص گردیده است مشروط بر اینکه تغییراتی که طبق قسمت ۳۶ و ۳۸ قرارداد عمومی مذکور در فوق داده میشود و بموجب متن نهائی (یا تجدید نظر شده) ضمیمه مصوب از طرف سازمان مشخص میگردد مورد توجه قرار گیرد.

ماده ۵۱ - هر يك از اعضاء تعهد مینماید مقررات ضمیمه ۲ قرارداد حاضر را تا موقعیکه بقرارداد عمومی راجع به سازمان ملحق نشده است بموقع اجرا گذارد.

قسمت چهاردهم - اصلاحات

ماده ۵۲ - متن طرحهای اصلاحی قرارداد لااقل شش ماه قبل از آنکه تحت بررسی مجمع واقع گردد از طرف دبیر کل برای اعضاء ارسال میگردد. اصلاحات از طرف مجمع با کثرت دو نلث آراء تصویب خواهد گردید و اکثریت مزبور بایستی متضمن اکثریت آراء اعضاء شوری نیز باشد دوازده ماه پس از تصویب از طرف دو نلث اعضاء سازمان با استثنای اعضاء وابسته اصلاحات برای کلیه اعضاء قابل اجرا است مگر برای اعضائی که قبل از اجرا بموجب اظهاریه ای اعلام بدارند که اصلاح مزبور را تصویب نخواهند نمود - هنگام قبول اصلاحی مجمع میتواند با کثرت دو نلث از اعضاء تعیین نماید که اصلاح مزبور نوعی است که اگر عضوی چنین اعلامی را نماید و ۱۲ ماه پس از اعتبار اصلاح آنرا نپذیرد در انتهای مهلت مزبور دیگر طرف قرارداد نخواهد بود.

ماده ۵۳ - کلیه اصلاحاتی که طبق شرایط مزبور در ماده ۵۲ پذیرفته شود بدبیر کل سازمان ملل متحد تسلیم میگردد. دبیر کل نیز فوراً متن آنرا بکلیه اعضاء ابلاغ خواهد نمود.

ماده ۵۴ - اظهارنامه ها یا پذیرشهای پیش بینی شده در ماده ۵۲ بدبیر کل کتباً ابلاغ میگردد تا آنرا بدبیر کل سازمان ملل متحد تسلیم نماید و دبیر کل اعضاء را از وصول سند مزبور و تاریخ شروع اعتبار اصلاح مطلع خواهد نمود.

قسمت پانزدهم - تفسیر

ماده ۵۵ - کلیه اختلافات یا مسائلی که در نتیجه تفسیر یا اجرای قرارداد بروز نماید برای حل بمجمع تسلیم میگردد. یا از هر طریق دیگر که اطراف اختلاف نسبت بآن توافق نمایند حل خواهد گردید.

هیچیک از مفاد این ماده بحق شوری یا کمیته امنیت بحری برای حل چنین اختلاف یا موضوعی که در دوره تصدی آنها بروز نماید لطمه وارد نمیآورد.

ماده ۵۶ - کلیه مسائل حقوقی که بوسائل مذکور در ماده ۵۵ حل نگردد از طرف سازمان طبق ماده ۹۶ منشور ملل متحد بدیوان بین المللی داد گستری برای نظر مشورتي ارجاع میگردد.

قسمت شانزدهم - مقررات مختلفه

ماده ۵۷ - امضاء و پذیرش این قرار داد با رعایت مقررات قسمت سوم آن برای امضاء یا پذیرش باز خواهد بود. و دول میتوانند بطریق زیر اطراف آن گردند:

الف - امضاء بدون شرط در مورد پذیرش.

ب - امضاء مشروط بپذیرش که منتهی گردد بپذیرش یا.

ج - پذیرش.

پذیرش با تسلیم سند به دبیر کل ملل متحد صورت میگیرد.

ماده ۵۸ - سرزمینها - الف - امضاء میتوانند در هر موقع اعلام نمایند که شرکت آنها در قرارداد شامل مجموع یا گروه یا یک سرزمین که روابط بین المللی آنها را عهده دار میباشد نیز میشود.

ب این قرارداد شامل سرزمینهایی که امضاء روابط بین المللی آنها را عهده دار هستند نمیشود. مگر اینکه اعلامیه ای در این موضوع بنام آنها طبق مقررات بند (الف) این قرارداد صادر گردد.

ج - کلیه اعلامیه هائیکه طبق بند (الف) این قرارداد صادر میگردد بدبیر کل سازمان ملل متحد تسلیم میشود که رونوشت آنرا برای کلیه دولی که بکنفرانس بحری ملل متحد دعوت شده اند و همچنین هر دولتی که بعضویت در میآیند ارسال

خواهد داشت .

د - در صورتیکه بموجب يك موافقتنامه قیمومت سازمان ملل متحد مأمور اداره سرزمینی باشد سازمان میتواند قرارداد را بنام يك یا چند یا کلیه سرزمینهاییکه تحت قیمومت آنست مطابق تشریفات مذکور در ماده ۵۷ پذیرد .

ماده ۵۹ - خروج الف - اعضاء میتوانند با ابلاغ کتبی بدبیر کل سازمان ملل متحد از سازمان خارج گردند دبیر کل فوراً سایر اعضاء و دبیر سازمان را از موضوع مطلع خواهد نمود . اعلام خروج ممکن است در هر موقع پس از خاتمه ۱۲ ماه از تاریخ اعتبار قرارداد بعمل آید . خروج ۱۲ ماه پس از تاریخ رسید اعلام کتبی بدبیر کل سازمان ملل متحد عملی خواهد شد .

ب - اجرای قرارداد درباره سرزمین یا گروهی از سرزمینها که در ماده ۵۸ ذکر گردیده در هر موقع با اعلام کتبی بدبیر کل سازمان ملل متحد از طرف عضوی که روابط بین المللی آنها را عهده دارد یا از طرف ملل متحد چنانچه سمت قیم را داشته باشد ممکن است بعمل آید .

دبیر کل ملل متحد فوراً کلیه اعضاء و دبیر کل سازمان را از موضوع مستحض خواهد داشت . اعلام مزبور پس از ۱۲ ماه از تاریخ وصول آن بدبیر کل سازمان ملل متحد عملی خواهد بود .

قسمت هفدهم - اعتبار اجرائی

ماده ۶۰ - این قرارداد هنگامیکه ۲۱ کشور که هفت کشور آن باید لااقل هر يك دارای يك میلیون تن خالص بحریه باشند و طبق ماده ۵۷ بآن الحاق گردند اجرا خواهد شد .

ماده ۶۱ - کلیه دولی که بکنفرانس بحری ملل متحد دعوت شده اند و کلیه

دولتی که عضو گردند بوسیله دبیر کل ملل متحد از تاریخی که هر دولتی طرف قرارداد میشود همچنین از تاریخ اجرای قرارداد اطلاع حاصل خواهند نمود .

ماده ۶۲ - این قرارداد که متن های انگلیسی و فرانسه و اسپانیولی آن متساویاً معتبر میباشد بدبیر کل سازمان ملل متحد تسلیم خواهد گردید و دبیر کل رونوشت مصدق آنرا برای هر يك از دولتی که بکنفرانس بحری ملل متحد دعوت گردیده اند و همچنین کلیه دولتی که عضو گردند ارسال خواهد داشت .

ماده ۶۳ - سازمان ملل متحد مجاز است قرارداد را بمحض اعتبار آن به ثبت برساند بناءً علیهذا امضاء کنندگان زیر که هر يك از طرف دولت خود اختیار لازم را داشته اند قرارداد را امضاء نموده اند .
ژنو بتاريخ ششم مارس ۱۹۴۷

پیوست شماره ۱

تشکیل اولین شوری

بمنظور اجرای اصول مذکور در ماده ۱۷ اولین شوری بطریق زیر تشکیل خواهد یافت :

الف - شش عضو مذکور در بند (الف) ماده ۱۷ عبارتند از :

ممالک متحده امریکا - یونان - نروژ - هلند - انگلستان - سوئد .

ب - شش عضو مذکور در بند (ب) ماده ۱۷ عبارتند از :

آرژانتین - استرالیا - بلژیک - کانادا - فرانسه - هند .

ج - دو عضو منتخب از طرف مجمع طبق بند (ج) ماده ۱۷ از روی صورت پیشنهادی

از طرف شش عضو مذکور در بند الف این پیوست .

د - دو عضو از طرف مجمع طبق بند (د) ماده ۱۷ بین اعضای که منافع مهمی در

بازرگانی بین المللی دارند .

پیوست شماره ۲

(که در ماده ۵۱ ذکر گردیده است)

حقوق قضائی - مزایا - مصونیتها

تازمانیکه اعضاء بقرارداد عمومی مربوط بمزایا و مصونیتهای مؤسسات تخصصی ملحق نگردیده اند درباره سازمان و نسبت بآن مقررات زیراراجع بحقوق قضائی و مزایا و مصونیتها بمورد اجرا خواهد گذارد:

قسمت ۱ - سازمان در سرزمین هر يك از دول از حقوق قضائی لازم برای عملی نمودن مقاصد و انجام وظیفه بهره مند خواهند گردید .

قسمت دو - الف - سازمان در سرزمین هر يك از دول از اعضاء از مزایا و مصونیتهای لازم برای عملی نمودن مقاصد و انجام وظیفه بهره مند خواهند بود .

ب - نمایندگان اعضا و همچنین اعضاء علی البدل و مشاورین و کارمندان و کارکنان سازمان از مزایا و مصونیتهای لازم در انجام کامل وظائفي که در سازمان بعهده دارند بهره مند خواهند بود .

قسمت ۳ - بمنظور اجرای مقررات قسمت های ۱ و ۲ این پیوست اعضاء در حدود ممکنه مقررات اصلی قرارداد عمومی مربوط بمزایا و مصونیتهای مؤسسات تخصصی را مراعات خواهند نمود .

قرارداد فوق که مشتمل بر هفده قسمت و شصت و سه ماده و دو پیوست است ضمیمه قانون راجع بقرارداد مربوط با ایجاد سازمان مشورتی دریا نوردی بین دول بوده و صحیح است .

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون الحاق دولت ایران به پروتکل تحدید و تنظیم کشت خشخاش و تولید

و تجارت بین المللی و تجارت عمده مصرف تریاک

مصوب ۱۴ آبان ماه ۱۳۳۶

ماده واحده - پروتکل تحدید و تنظیم کشت خشخاش و تولید و تجارت بین المللی و تجارت عمده مصرف تریاک مشتمل بر پنج فصل و ۲۶ ماده که در تاریخ ۲۳ ژوئن ۱۹۵۳ در نیویورک با امضاء رسیده و در تاریخ ۲۴ آذر ۱۳۳۲ (دسامبر ۱۹۵۳) از طرف نماینده دائمی ایران در سازمان ملل متحد امضاء شده تصویب میشود .

تبصره - الحاق باین پروتکل بهیچوجه تأثیری در قانون منع کشت خشخاش مصوب هفتم آبانماه ۱۳۳۴ نخواهد داشت .

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده و یک تبصره پس از تصویب مجلس سنا در جلسه سه شنبه چهاردهم آبان ماه یک هزار و سیصد و شش و شش تصویب مجلس شورای ملی رسید .
نایب رئیس مجلس شورای ملی - عماد تربتی

قانون بالا در جلسه ۳۵/۱۱/۲۲ تصویب
مجلس سنا رسیده است

کنفرانس ملل متحد راجع بتریاک

پروتکل راجع به تحدید و وضع مقررات برای کشت خشخاش و همچنین تولید بازرگانی بین المللی - تجارت کلی (عمده فروشی) و مصرف تریاک

مقدمه

کشورهای امضاکننده :

چون مصممند مساعی خود را برای مبارزه بر علیه اعتیادات مضره و بازرگانی

غیر مشروع داروهای مخدره تعقیب نموده و چون معتقدند تنها همکاری صمیمانه و نزدیک کلیه کشورها خواهد توانست مساعی مزبور را مثمر ثمر نماید.

و چون متذکرند بوسیله اسناد بین‌المللی مجاهداتی بمنظور برقراری اسلوب مؤثری برای بازرسی ادویه مخدره بعمل آمده و چون مایلند مبادی بازرسی مزبور را در زمینه های فعلی و بین‌المللی مستحکم نمایند.

و با توجه باین نکته که لازمست تولید مواد اولیه مبنای داروهای مخدره طبیعی را با احتیاجات پزشکی و علمی محدود نموده و مقرراتی برای آن وضع نمایند و بادر نظر گرفتن این امر که بازرسی کشت خشخاش و استحصال تریاک در ردیف فوری ترین مسائل قرار دارد.

علیهذا با توجه بمراتب فوق تصمیم گرفتند پروتکلی برای عملی ساختن مقاصد مشروحه تنظیم و نسبت بمراتب زیر توافق حاصل نمودند.

فصل اول - اعلام

ماده ۱۵ - اعلام زیر نسبت بمندرجات این پروتکل جاریست مگر آنکه بطور صریح یا بین‌السطور خلاف آن اعلام گردد.

منظور از موافقت نامه ۱۹۲۵ موافقت نامه بین‌المللی تریاک میباشد که در تاریخ ۱۹ فوریه ۱۹۲۵ در ژنو با امضاء رسیده و بعداً بموجب پروتکل مورخه ۱۱ دسامبر ۱۹۴۶ اصلاح گردیده است.

منظور از موافقت نامه ۱۹۳۱ موافقت نامه مربوط بمحدودیت ساخت و تنظیم توزیع مواد مخدره میباشد که در تاریخ ۱۳ ژوئیه ۱۹۳۱ در ژنو منعقد و بموجب پروتکل مورخه ۱۱ دسامبر ۱۹۴۶ اصلاح گردیده است.

منظور از کمیته - کمیته مرکزی دائمی تریاک میباشد که باستناد ماده ۱۹ موافقت نامه ۱۹۲۵ ایجاد گردیده.

منظور از کمیته ارگان بازرسی - ارگان بازرسی است که باستناد ماده ۵ موافقت‌نامه ۱۹۳۱ تشکیل گردیده .

منظور از کمیته کمیسیون - کمیسیون ادویه مخدره شورای اقتصادی و اجتماعی ملل متحد میباشد .

منظور از کمیته شوری - شورای اقتصادی و اجتماعی ملل متحد میباشد .

منظور از کمیته دبیر کل - دبیر کل سازمان ملل متحد میباشد .

منظور از کمیته خشخاش - بوته پاپاور سومیفروم . ل *Papaver Somniferum.L* و کلیه گیاههای دیگر پاپاور *Papaver* میباشد که میتوان از آنها تریاک تحصیل نمود.

منظور از گاه خشخاش - کلیه قسمت‌های بوته خشخاش (باستثنای دانه‌های آن) میباشد که پس از حصاد خشخاش میتوان از آن داروهای مخدره استخراج نمود.
منظور از تریاک - شیرۀ غلیظ خشخاش (بهر شکل و صورتیکه باشد) تریاک خام - تریاک طبی - و تریاک آماده میباشد (باستثنای فرآورده‌های گالینیگه) .
منظور از تولید - عملی است مشتمل بر زراعت خشخاش بمنظور برداشت تریاک.
منظور از موجودی - مقدار تریاک است که بطور قانونی در خاک کشور موجود است باستثنای:

- ۱- مقادیری که داروسازان خورده فروش و یابنگاهها و یا اشخاص صلاحیتدار بمنظور انجام عملیات درمانی یا علمی خود بطور قانونی در اختیار دارند.
- ۲- مقادیری که برای مصارف نظامی در اختیار و یا تحت نظارت دولت کشور مزبور میباشد .

منظور از خاک - قطعه‌ای از هر کشوری است که برای اجرای اصول گواهینامه ورود و پروانه خروج مندرجه در موافقت‌نامه ۱۹۲۵ مانند واحد مشخص بآن رفتار میشود .

منظور از صدور یا ورود بمفهوم مربوطه خود عبارت است از انتقال مواد تریاک از کشوری بخاک یا کشوری دیگر یا از خاک کشوری بخاک دیگر همان کشور.

فصل دوم - وضع نظارت مخصوص برای تولید و بازرگانی و استعمال دیگر

ماده ۲ - امضاء کنندگان این پروتکل بایستی تریاک را فقط برای مصارف طبی و علمی استعمال نمایند.

ماده ۳ - بازرسی در داخل کشورهای تولید کننده.

بمنظور اعمال نظارت بر تولید و تجارت و استعمال تریاک :

۱- هر کشور تولید کننده مکلف است در صورتیکه تا کنون تأسیس نکرده باشد یک یا چند مؤسسه تخصصی دولتی (که بعداً در این ماده مؤسسه نامیده خواهد شد) تشکیل دهد تا وظایفی را که بموجب این ماده بعهده مؤسس یا مؤسسات مزبور محسوب است اجرا نماید - در صورتیکه تشکیلات اداری کشور ذینفع اجازه دهد وظایف مقرر در بندهای ۶ و ۲ این ماده بایستی فقط توسط یک مؤسسه عملی گردد.

۲- تولید بایستی بنواحی معینه از طرف مؤسسه و یالیدی الاقتضا از طرف دیگر مراجع صلاحیت دار دولتی محدود گردد.

۳- فقط زارعینی که پروانه کشت از مؤسسه و یا از مراجع صلاحیت دار دولتی تحصیل کرده اند حق تولید خواهند داشت.

۴- در پروانه بایستی مساحت زمینیکه برای کشت خشخاش مجاز شناخته شده کاملاً مشخص شده باشد.

۵ - زارعین خشخاش بایستی کلیه محصول تریاک خود را بموسسه تحویل نموده و مؤسسه بایستی محصول را خریداری و بمحض امکان عملاً آنرا تصرف نماید.

۶- فقط مؤسسه لدی الاقتضا مقامات صلاحیت دار دولتی حق خواهند داشت

اقدام بورود یا صدور و یا بازرگانی عمدۀ تریاک نموده و یا تریاک را ذخیره نمایند (سازندگان مجاز مواد قلیائی مشتقه از تریاک از این قید اخیر مستثنی بوده و میتوانند موجودی داشته باشند).

۷- هیچیک از مقررات این ماده نبایستی ناقض تعهدات و قوانینی باشد که یکی از امضاء کنندگان این پروتکل بر طبق موافقت‌نامه‌های موجود وابسته ببازرسی کشت خشخاش قبلاً بعهده گرفته و یا وضع نموده است.

ماده ۴ - نظارت خشخاشی که بمنظور دیگری جز تهیه تریاک کشت میشود.

۱- هر یک از متعاهدین این پروتکل که کشت و استعمال خشخاش را برای منظوری جز تهیه تریاک اجازه دهند اعم از اینکه تهیه تریاک را اجازه داده و یا نداده باشد متعهد است:

الف - هر نوع قوانین و یا نظاماتی که برای تأمین مراتب زیر مورد لزوم است وضع نماید تا.

۱- خشخاشی که برای منظوری جز تهیه تریاک کشت شده بمصرف تولید تریاک نرسد.

۲- ساخت مواد مخدره مشتقه از گاه خشخاش بنحو جامعی تحت نظارت قرار گیرد.

ب - رونوشت کلیه قوانین و نظامات موضوعه برای این منظور را بدیبر کل ابلاغ نماید.

ج - هر ساله در تاریخی که از طرف کمیته معین خواهد شد آمار گاه خشخاش را که در طی سال کشوری قبل وارد یا صادر شده صرف نظر از مورد استعمال آن بکمیته ابلاغ نماید.

ماده ۵ - محدودیت موجودی تریاک بمنظور تحدید مقدار تریاک حاصله در

دنیا با احتیاجات پزشکی و علمی .

۱- امضاء کنندگان این پروتکل موظفند میزان تولید صادرات و واردات تریاک را طوری تحت تنظیم در آورند که موجودی هر یک از کشور های متعاهد در تاریخ ۳۱ دسامبر از مقادیر زیر تجاوز ننماید .

الف - نسبت بهریک از کشور های نامبرده شده در فقره الف بند ۲ ماده ششم از جمع کل مقدار تریاکی که کشور مزبور در ظرف دو سال (هر سالی که باشد) برای مقاصد پزشکی و علمی صادر نموده بانضمام مقدار تریاکی که در داخله همین کشور برای ساخت مواد قلیائی بمصرف رسیده باضافه نصف مقدار تریاکی که در ظرف یکی از سالهای دیگر (هر سالیکه باشد با انتخاب کشور ذینفع) از کشور مزبور صادر و همچنین بمصرف ساخت مواد قلیائی رسیده . انتخاب سنوات مزبور بعهدۀ کشور ذینفع میباشد بشرط آنکه مؤخر بر اول ژانویه ۱۹۴۶ بوده باشد . کشور ذینفع حق دارد برای احتساب مقادیر صادره و همچنین احتساب مقادیر مصروفه سنوات مختلفی را تعیین نماید .

ب - نسبت به کشورها غیر از آنهایی که مشمول فقره ۲ این بند هستند با توجه بمندرجات موافقت نامه های ۱۹۲۵ و ۱۹۳۱ (تاجائی که مربوط باین کشورها میباشد) حق ساختن مواد قلیائی دارند . از میزان احتیاجات معموله آنها در ظرف دو سال میزان این احتیاجات از طرف کمیته تعیین خواهد شد .

ج - نسبت بسایر کشورها از کل مقدار تریاکی که در ظرف پنج سال گذشته بمصرف رسانده اند :

۲- الف هر گاه یکی از کشورهای تولید کننده معینه در فقره الف بند یک

تصمیم بگیرد از ردیف کشورهای که بمنظور صدور تریاک تولید میکنند خارج شده و نخواهد جزو دسته کشورهای تولید کننده معینه در فقره الف بند ۲ ماده ششم بوده باشد بایستی در موقعیکه اخطاریه سالانه آینده بر طبق فقره ب بند ۲ این ماده انجام میشود اظهارنامه‌ای بدین منظور بعنوان کمیته ارسال دارد. هر کشوری پس از تنظیم اظهارنامه مزبور از ردیف کشورهای مندرجه در فقره الف بند ۲ ماده چهارم خارج شده در آینده نخواهد توانست مجدداً وارد دسته مزبور شود. بمحض وصول اظهارنامه مزبور کمیته بنا بموقعیت اسم کشور ذینفع را در یکی از دوردیف معینه در فقرات (ب) و (ج) بند ۱ ثبت نموده مراتب را باستحضار سایر کشورهای امضاء کننده این پروتکل خواهد رسانید از لحاظ این پروتکل هر نوع تغییر ردیف از تاریخ اخطار کمیته معتبر شناخته میشود.

ب - روش مشروحه در فقره الف این بند در مورد کلیه اظهارنامه‌هایی که از طرف یکی از کشورهای متعاقد برای انتقال از ردیف مشروحه در فقره ب بند ۱ به فقره ج همان بند و بالعکس تسلیم شود قابل اجرا میباشد ولی البته در این مورد کشور مزبور حق خواهد داشت بنا بدرخواست خودش مجدداً به ردیفیکه قبلاً جزو آن بوده است بازگشت نماید.

۳- الف - میزان تریاک موضوع فقرات الف و ج بند ۱ این ماده از روی آمارهائی احتساب میگردد که ضمن گزارشهای سالانه کمیته درج شده مضافاً مقادیر مربوط بمدتیکه بتاریخ ۳۱ دسامبر سال قبل منتهی میشود بعداً آمار آن انتشار خواهد یافت.

ب - هر یک از کشورهای مشمول مقررات فقرات الف و ب این بند هر ساله بنا بموقعیت مراتب زیر را باستحضار کمیته میرساند:

- (بک) - سنواتی را که بر طبق فقره الف بند ۱ این ماده انتخاب نموده است.
- (دو) - مقدار تریاکی را که مایل است بموجب فقره ب بند ۱ این ماده از طرف کمیته بعنوان احتیاجات او تعیین گردد .
- ج - اطلاعات مقرر از فقره پیش بایستی حداکثر تا روزاول ماه اوت سال ماقبل سالی که این اطلاعات مربوط به آنست بکمیته وصول گردد .
- د - هر گاه کشوری که موظف به ارسال اطلاعات پیش بینی شده در فقره ب این بند میباشد اطلاعات مزبور را تا تاریخ مقرر ارسال نداشت کمیته اطلاعات مندرجه در آخرین اطلاعیه کشور مزبور را با توجه بمندرجات فقره آتی اساس محاسبه قرار میدهد .
- در صورتیکه کشور مزبور هیچگونه اطلاعیه شایسته‌ای بکمیته نفرستاده باشد کمیته بایستی بنا بموقعیت وبدون مراجعه مجدد بکشور مزبور ولی بادر نظر گرفتن اطلاعاتی که در اختیار دارد وباتوجه به هدف این پروتکل ومنافع کشور مربوطه رأساً (بک) - سنوات استنادی مقرر در فقره الف این ماده را انتخابویا .
- (دو) - میزان احتیاجات عادی مندرج در فقره ب بند الف این ماده را تعیین نماید.
- ه - هر گاه اطلاعیه بعد از تاریخ مقرر در فقره ج این بند واصل گردد کمیته این تأخیر را نادیده گرفته وهمانطور عمل خواهد نمود که گویا اطلاعیه بموقع رسیده است .
- و - کمیته هر ساله مراتب زیر را به امضاء کنندگان این پروتکل اعلام مینماید.
- ۱- بهر يك از کشورهای موضوع فقره الف بند ۲ این ماده سنوات مورد استناد را اعم از اینکه بر طبق همان فقره یا بر طبق فقرات د - و - ه - بند ۳ این ماده انتخاب شده باشند .

۲- بهر يك از کشور های مشمول فقره ب بند ۱ این ماده مقدار تریاکی را که بر طبق مفاد فقره مزبور کمیته مصرف عادی کشور مورد بحث تشخیص داده است .

ز - کمیته بایستی اطلاعات مقرر در فقره و این بند را حداکثر تا ۱۵ دسامبر سال ماقبل سالیکه اطلاعات مزبور مربوط بدان میباشد ارسال دارد .

۴-الف - در مورد کشورهاییکه در تاریخ اجرای این پروتکل عضو آن میباشند مقررات بند ۱ این ماده از تاریخ ۳۱ دسامبر سال بعد از اجرای این پروتکل نافذ خواهد بود .

ب - در وجود سایر کشورها مندرجات بند ۱ این ماده از تاریخ ۳۱ دسامبر سال دوم عضویت کشور مزبور نافذ خواهد بود .

۵-الف - در صورتیکه کمیته اوضاع را غیر عادی و استثنائی تشخیص دهد میتواند تحت شرایط معین و برای مدت محدودی یکی از اعضاء این پروتکل را از رعایت تعهدات مقرر در بند ۱ این ماده در قسمتی که مربوط بمیزان حداکثر موجودی تریاک میباشد معاف نماید .

ب - هر گاه در تاریخ اجرای مقررات این پروتکل موجودی تریاک یکی از کشورهای تولید کننده معینه در فقره الف بند ۲ ماده ششم بیش از میزان حداکثر مقرر در فقره الف بند ۱ این ماده بوده باشد کمیته برای آنکه کشور مزبور مواجه با اشکالات ناشی از تقلیل آتی موجودیها بمیزان حداکثر در فقره الف بند ۱ این ماده نشود مراتب مزبور را در نظر گرفته و مورد توجه قرار خواهند داد .

ماده ۶ - بازرگانی بین‌المللی .

۱- امضاء کنندگان این پروتکل تعهد مینمایند صادرات و واردات تریاک خود را منحصر به احتیاجات پزشکی و علمی نمایند .

۲-الف - امضاء کنندگان این پروتکل بدون آنکه از این حیث مقررات بند ۲ ماده ششم نقض شده باشد تعهد مینمایند غیر از تریاک محصول یکی از کشورهای زیر که بایستی در موقع ورود یا صدور تریاک مورد بحث عضو این پروتکل باشند و رود یا خروج تریاک دیگری را اجازه ندهند.

کشورها عبارتند از : هندوستان - یونان - هند - ایران - ترکیه - اتحاد جماهیر شوروی - یوگسلاوی .

ب - امضاء کنندگان تعهد مینمایند ورود تریاک را که مبداء آن یکی از کشورهای غیر عضو میباشند اجازه ندهند .

۳- معینا علیرغم مقررات فقره الف بند ۲ این ماده هر یک عضو میتواند ورود و صدور تریاک محصول یکی از اراضی خود را مخصوصاً برای مصارف داخلی و بدون صرف احتیاجات یکساله مابین اراضی متعلق بخودش اجازه دهد.

۴- اعضای این پروتکل موظفند سیستم گواهینامه ورود و پروانه صدور مقرر در فصل پنجم موافقتنامه ۱۹۲۵ را بشرط آنکه ماده ۱۸ موافقتنامه مزبور غیر قابل اجراء باشد رعایت نماید. با این حال هر یک از اعضاء اجازه دارند در مورد واردات و صادرات تریاک خود شرایطی سخت تر از آنچه در فصل پنجم موافقتنامه ۱۹۲۵ مقرر است وضع نمایند.

ماده ۷ - مقررات مربوط به تریاکهای ضبطی.

۱- علی الاصول کلیه تریاکهاییکه ضمن معاملات غیر مشروع ضبط میشوند بایستی معدوم گردند مگر در مواردیکه ضمن این ماده مصرف دیگری برای آنها در نظر گرفته شده است.

۲- هر عضو حق دارد تمام یا قسمتی از مواد مخدره محتوی در تریاک ضبطی

را تحت نظارت خود بمواد غیر مخدره تبدیل نموده و باتمام و یا قسمتی از این تریاک و یا آلکالوئیدهایی که ممکن است از تریاک مزبور ساخته شود برای مصارف پزشکی و یا علمی که کشور وی قادر است خود شخصاً تحت نظارت خود از آن بسازد ذخیره نماید .

۳- هر یک از کشورهای تولیدکننده مشروطه در فقره الف بند ۲ ماده ششم که عضوین پروتکل میباشند حق دارند تریاک ضبطی در داخله کشور خود یا آلکالوئیدهای ساخته شده از تریاک مزبور را مصرف نموده و یا صادر نماید .

۴- تریاک ضبطی که معلوم شود از انبار یکی از کشورهای یا یکی از انبارهای مجاز سرقت شده ممکن است بصاحبش مسترد گردد .

۵- هر عضوی که تولید تریاک و ساخت آلکالوئیدهای تریاک را در خاک خود ممنوع نموده میتواند بمحض حصول اجازه کمیته مقدار معینی از تریاک که بوسیله عمال وی ضبط شده است بخاک عضو دیگری که ساخت آلکالوئیدهای تریاک را در داخله اجازه میدهد صادر نموده و در عوض آلکالوئیدهای تریاک و یا داروهای حاوی آلکالوئیدهای تریاک دریافت و یا دستور دهد از همان تریاک آلکالوئیدهای مزبور را برای مصارف پزشکی و علمی وی استخراج نمایند .

در هر حال مقدار تریاک که بدین ترتیب در ظرف یکسال صادر میشود نبایستی از احتیاجات سالانه کشور صادرکننده چه از لحاظ تریاک طبی چه از لحاظ داروهای حاوی تریاک یا آلکالوئیدهای تریاک بیشتر بوده و مکلف است مازاد آن را معدوم نماید .

فصل سوم - اطلاعاتی که دولت‌ها میبایستی تهیه و ایفاد دارند

ماده ۸- برآوردها .

۱- بهمان نحوی که ضمن موافقت‌نامه ۱۹۳۱ در مورد داروها پیش‌بینی شده هر دولتی موظف است هر ساله احتیاجات سال بعد هر یک از اراضی خود را برای موارد زیر برآورد و به کمیته ایفاد دارد :

الف - مقدار تریاکی که بایستی عیناً بمصرف نیازمندیهای پزشکی و علمی برسد به انضمام مقادیر بیکه برای ساخت فرآورده‌های معافی موضوع ماده ۸ موافقت نامه ۱۹۲۵ مورد احتیاج است .

ب - مقدار تریاکی که برای ساخت آلکالوئیدها مورد نیاز است .

ج - مقادیر بیکه با توجه بمصرفیت ماده پنجم قصد دارد بصورت موجودی ذخیره نماید و مقدار تریاکی که لازم است بذخایر موجود اضافه و یا از آنها کسر شود تا ذخایر بمیزان مورد نظر بالغ گردد .

د - مقدار تریاکی که مایل است بذخایر بخصوص احتیاجات نظامی خود اضافه نموده و یا برای وارد کردن در بازار گانی مشروع از ذخایر مذکور کسر نماید .

۲- مقصود از جمع کل فرآورده‌های هر کشور یا خاک عبارت است از مقدار کل تریاکهای مشروحه در فقرات الف و ب بند بالا مضافاً بمقادیر بیکه بر ارتقاء ذخایر مندرجه در فقرات ج و د همان بند بمیزان مطلوبه لازم است بذخایر نامبرده اضافه و یا بمنظور تقلیل از ذخایر بمیزان مطلوب بایستی از آن کسر شود - با این حال این اضافه و نقصانها بایستی جز برای همان مقادیر بیکه کشورهای ذینفع برآوردهای مربوطه را در موعد مقرر به کمیته ایفاد داشته‌اند مورد توجه قرارداد .

۳- هر عضوی که تولید تریاک در خاک کشور خود اجازه دهد بایستی هر ساله برای هر یک از خاکهای خود بصورت برآورد مساحت سطح اراضی را برای کشت خشخاش و استحصال تریاک در نظر گرفته بانضمام برآوردهای تقریبی مقدار تریاکی که باید برداشت نماید بر اساس بازده (راندمان) متوسط پنج سال پیش تهیه و بکمیته ارسال دارد .

در صورتیکه کشوری در چند ناحیه مختلف کشت خشخاش را برای برداشت

- تریاک اجازه دهد بایستی اطلاعات فوق را برای هر ناحیه بطور مجزی تهیه و ارسال دارد.
- ۴ - الف - برآوردهای مقرر در بندهای ۱ و ۳ این ماده بایستی در روی نمونه‌ای که پیش از این از طرف کمیته مقرر گردیده است تنظیم و ارسال گردد .
- ب - برآوردها بایستی طوری فرستاده شود که در مواعد معینه از طرف کمیته واصل گردد . تاریخ ارسال برآوردهای موضوع بند ۱ این ماده با تاریخ ارسال برآوردهای بند ۳ ممکن است یکی نباشد . کمیته با توجه باین نکته که برداشت محصول درازمنه متفاوت صورت میگیرد میتواند برای تهیه و ارسال برآوردهای موضوع بند ۳ این ماده از طرف اعضاء نیز تواریخ مختلفی تعیین نماید .
- ۵ - بضمیمه هر برآورد بایستی گزارشی مشتمل بر طریقه‌ای که جهت تنظیم برآورد مزبور و همچنین جهت احتساب مقادیر مختلفه مندرجه در آن اتخاذ شده است نیز ارسال گردد .
- ۶ - در صورت لزوم اعضاء میتوانند با ارسال برآوردهای متمم مقادیر معینه در برآوردهای اصلی را کسر یا اضافه نمایند. برآوردهای متمم بایستی هر چه زودتر به کمیته ارسال شده و ضمن آنها علل تغییرات وارده توضیح شود کلیه مندرجات این ماده به استثنای فقره ب بند ۴ و همچنین بند ۹ در مورد برآوردهای متمم نیز قابل اجرا میباشد.
- ۷ - هیئت نظارت برآوردها را مورد رسیدگی قرار داده و عنداللزوم میتواند برای تکمیل هر یک از برآوردها و یا تشریح مراتب مندرجه در آنها از کشورهای مربوطه تقاضای توضیحات و اطلاعات تکمیلی نماید. همچنین هیئت نظارت میتواند با موافقت کشور ذینفع برآوردهای مزبور را اصلاح کند .
- ۸ - همچنین کمیته بایستی از اراضی و کشورهای که مشمول این پروتکل

نیستند بخواهد برآوردهائی برطبق مقررات این پروتکل تهیه و ارسال دارند .
 ۹ - هرگاه برآوردهای کشوری یا خاکی در موعد معینه در فقرهٔ ب بند ۴ این ماده به کمیته نرسد هیئت نظارت مکلف است برآوردهای مزبور را بهر نحوی که قادر است رأساً تهیه نماید .

۱۰ - اعضای پروتکل بایستی از میزان برآوردهای مقرر در بند ۱ و همچنین از میزان برآوردهای تنظیمی از طرف هیئت نظارت تجاوز نمایند مگر آنکه با ارسال برآوردهای متمم لدی‌القتضا برآوردهای مزبور را اصلاح نموده باشند .

۱۱ - چنانچه از صورتهای واردات و صادرات که بموجب مادهٔ ۹ این پروتکل و یا مادهٔ ۲۲ موافقت‌نامه ۱۹۲۵ بکمیته ارسال میگردد معلوم شود میزان تریاک صادره بکشوری یا خاکی از جمع کل برآوردهای مشروحه در بند ۲ این ماده و صادرات محقق کشور یا خاک مزبور تجاوز مینماید . کمیته بایستی فوراً مراتب را به استحضار کلیهٔ اعضاء برساند اعضای پروتکل پس از وصول این ابلاغ بایستی بی‌چوجه صدور مجدد تریاک را در ظرف سال مزبور بکشور یا خاک مورد بحث اجازه دهند مگر :
الف - از طرف کشور یا خاک مزبور برآورد متممی برای مقدار تریاک که بطور اضافه وارد نموده و مقدار اضافی در نظر دارد وارد نماید بکمیته ارسال داشته باشد .

ب - در موارد استثنائی و غیرعادی که بعقیدهٔ کشور صادرکننده صدور تریاک بِنفع بشریت بوده و برای معالجه مرضاء ضروری میباشد .

مادهٔ ۹ - آمارها :

۱ - اعضای این پروتکل بایستی برای هر یک از اراضی خود آمارهای زیر را به کمیته ارسال دارند .

الف - حداکثر در تاریخ ۳۱ مارس هر سال آمارهای مربوط بسال قبل راجع به:

اول - سطح کشت خشخاش بمنظور برداشت تریاک و مقدار تریاک برداشتی .

دوم - مقدار تریاک مصرف شده یعنی مقدار تریاک که برای خورده‌فروشی

تحویل شده و برای توزیع یا خوراندن به بیمارانها و یا اشخاص صلاحیت‌دار دیگر بمنظور استفاده قانونی در مشاغل حرفه‌ای و یا پزشکی داده شده .

سوم - مقدار تریاک که برای ساختن آلکالوئیدها و یا فرآورده‌های تریاک‌دار

مصرف شده به انضمام مقدار لازم جهت ساخت فرآورده‌هایی که صدور آنها نیازی به پروانه صادراتی ندارد اعم از اینکه برای مصرف داخلی یا برای صدور بخارج تهیه شده باشد بر طبق مندرجات موافقتنامه‌های ۱۹۲۵ و ۱۹۳۱ .

چهارم - مقدار تریاک که ضمن عملیات قاچاق کشف و ضبط شده به انضمام

مقدار وطرز استفاده از آن .

ب - حداکثر در تاریخ ۳۱ مه هر سال آمار ذخائر موجود در ۳۱ دسامبر

سال قبل .

ضمن آمارهای مربوط بذخائر ذکرمقادیری که برای مقاصد نظامی در تاریخ

۳۱ دسامبر ۱۹۵۳ موجود داشته مورد نخواهد داشت ولی کشور مزبور بایستی مقادیری که بعداً بذخائر مزبور اضافه شده و یا برای فروش در بازار گانی مشروع از آنها برداشته است نیز ذکر شود .

ج - تا چهار هفته پس از خاتمه سه‌ماهه آمارهای سه‌ماهه واردات و صادرات تریاک .

۲ - آمارهای مشروح در بند ۱ این ماده بایستی در روی فورمولرهایی که

کمیته برای این منظور مقرر داشته بنحوی که از طرف وی مقرر گردیده است تنظیم گردد .

۳ - بعلاوه کشورهای تولید کنندهٔ عضواً این پروتکل بایستی چنانچه تا کنون نفرستاده باشند آمارهای موضوع اصل (یک) فقره الف .

بند ۱ این ماده را حتی الامکان بطور دقیق برای سال های از ۱۹۴۶ بیعد تهیه و بکمیت ارسال دارند .

۴ - کمیته آمارهای مشروحه در این ماده را بصورت فواصلی که مقتضی بداند طبع و منتشر خواهد نمود .

ماده ۱۰ - گزارشهای دولتها بدبیر کل :

۱ - اعضاء بایستی گزارشهای زیر را بعنوان دبیر کل ارسال دارند .

الف - گزارش مربوط به تشکیلات و وظایفی که بموجب ماده سوم سازمان مشروحه در این ماده محول شد و وظایفی که بموجب ماده سوم احیاناً بسایر مقامات صلاحیت دار محول گردیده .

ب - گزارش مربوط با اقدامات تفتیشی انتظامی و یا اداری که طبق مقررات این پروتکل اتخاذ شده .

ج - گزارش سالانه مربوط بجریان عمل این پروتکل - این گزارش بایستی طبق مدل مقرر که از طرف کمیسیون تدوین یافته و ممکن است آنرا ضمن گزارشهای سالانه موضوع ماده ۲۱ موافقت نامه ۱۹۳۱ گنجانده یا ضمیمه آن نهاد نمود .

۲ - بعلاوه اعضاء بایستی در خصوص کلیه تغییرات مهم وابسته بمسائل مقرر در بند سابق دبیر کل را ضمن ارسال گزارشهای متمم در جریان گذارند .

فصل چهارم - اقدامات بین‌المللی برای نظارت و اجرای پروتکل

ماده ۱۱ - تدابیر اداری :

۱ - بمنظور مراقبت در انجام مقررات این پروتکل کمیته میتواند بتدبیر زیر

متشبت گردد :

الف - خواستن اطلاعات .

کمیته مجاز است محرمانه اطلاعاتی در موارد اجرای مقررات این پروتکل از اعضاء خواسته و در این باره توصیه‌هایی مخصوص بکشورهای ذینفع بنماید.

ب - خواستن توضیحات .

چنانچه کمیته در پرر تو اطلاعاتی که در اختیار دارد معتقد شود که یکی از مقررات مهم این پروتکل در کشورهای خاکی محترم شمرده نشده و یا وضعی از لحاظ تریاک در آن کشور یا خاک موجود است که نیازمند به توضیح میباشد در این صورت کمیته حق دارد محرمانه توضیحاتی از کشور ذینفع بخواهد.

ج - پیشنهاد اقدامات تأدیبی (اصلاحی).

در صورتی که کمیته مقتضی بداند میتواند محرمانه توجه دولتی را نسبت بعدم اجرای یکی از مقررات مهم این پروتکل و یا نسبت بوضعیت نامطلوب تریاک در یکی از سرزمینهایی که تحت نظارت وی میباشد جلب نموده و از دولت نامبرده بخواهد امکان قبول اقدامات تأدیبی (اصلاحی) را که این وضع ایجاب مینماید مورد مطالعه قرار دهد .

د - تحقیقات محلی.

هر گاه کمیته متوجه شود تحقیقات محلی بروشن شدن وضع کمک مینماید میتواند اعزام یکنفر یا یک کمیسیون تحقیق را که خود کمیته معین خواهد نمود به کشور یا سرزمین مورد بحث بدولت ذینفع پیشنهاد نماید چنانچه دولت مزبور در ظرف چهار ماه بیپیشنهاد کمیته جواب نداد سکوت او در حکم رد این پیشنهاد تلقی میگردد ولی اگر دولت نامبرده صریحاً با تحقیقات محلی موافقت نمود در این صورت تحقیقات با همکاری مأمورینی که از طرف دولت مورد بحث تعیین میشوند معمول

خواهد گردید.

- ۲- عضوزینفع مجاز است قبل از آنکه طبق فقره ج بند سابق تصمیمی اتخاذ شود بوسیله نماینده خود اظهاراتی در محضر کمیته بنماید .
- ۳- تصمیماتی که بموجب فقرات ج و د بند ۱ این ماده اتخاذ شوند بایستی با کثرت تام و تمام کلیه اعضاء متشکله کمیته باشد .
- ۴- چنانچه کمیته تصمیمات متخذه بر طبق فقره الف بند ۱ این ماده و یا کلیه اطلاعات وابسته بآنرا انتشار دهد.
- بایستی نظریات دولت ذینفع را بشرط آنکه از طرف این دولت تقاضا شود نیز منتشر نماید.

ماده ۱۲- تدابیر اجرائی.

۱- اظهاریه های عمومی.

چنانچه بر کمیته معلوم شود عدم اجرای مقررات این پروتکل از طرف یکی از اعضاء جداً مانع نظارت بر ادویه منخدره در یکی از خاکهای عضو نامبرده و یا در یکی از خاکهای کشور دیگر میگردد کمیته میتواند متوسل با اقدامات زیر شود:

الف - ابلاغیه های عمومی. کمیته میتواند توجه کلیه اعضای این پروتکل و همچنین شورا را نسبت بموضوع جلب نماید .

ب - اظهاریه های همگانی دیگر.

هر گاه کمیته تشخیص دهد اقدامات متخذه بموجب فقره پیش ائرات مطلوبه را نداشته میتواند اظهاریه ای صادر نموده و اعلام نماید یکی از اعضای پروتکل تعهداتی را که بموجب این پروتکل بعهده داشته است نقض نموده و یا چنانچه فلان دولت در اتخاذ تدابیر لازم نسبت بوضعیت تریاک در یکی از سرزمینهای خود نظارت دقیق بر

ادویه مخدره را در يك يا چند سرزمین کشور یا عضو دیگری بخطر انداخته است. در صورت اقدام با ارسال اظهاریه همگانی کمیته بایستی نظریات دولت ذینفع را نیز در صورت تقاضا منتشر نماید .

۲- توصیه تعلیق حمل (Embarge) .

هرگاه بر کمیته .

الف - در نتیجه بررسی برآوردها و آمارهای ارسالی طبق مواد هشتم و نهم معلوم گردد که یکی از اعضاء بنحومؤثری در انجام تعهداتی که بموجب این پروتکل بعهد گرفته است قصور ورزیده و یا کشوری بطور جدی مانع اجرای دقیق این پروتکل میشود و یا .

ب - در پرتو اطلاعاتی که در دست دارد بروی مبرهن شود که مقادیر معتنا بهی تریاک در کشوری یا سرزمینی متراکم گردیده و یا خطر آن هست که کشور یا سرزمینی مرکز معاملات غیر مشروع قرار گیرد - در این صورت کمیته میتواند به کشور های عضو پروتکل توصیه نماید ورود تریاک رسیده از آن کشور یا سرزمین و یا صدور تریاک را بآن کشور یا سرزمین و یا در آن واحد هم ورود و هم صدور تریاک را توأمأ خواه برای مدتی معین خواه ناموقعی که وضعیت از احاط تریاک در آن کشور یا سرزمین صورت رضایت بخشی بخود نگیرد و تعلیق نمایند. کشور ذینفع حق دارد موضوع را طبق مقررات وابسته ماده ۲۴ موافقت نامه ۱۹۲۵ بشوری مراجعه نماید.

۳- تعلیق حمل (Embarge) .

الف - اعلام و اعمال تعلیق حمل .

کمیته با تکلاء بررسی هائی که طبق فقرات الف یا ب بند ۲ این ماده بعمل آورده میتواند با اقدامات زیر متشبه شود .

یک - کمیته میتواند اعلام نماید قصد دارد حمل و ورود تریاک از کشور یاسر زمین و یاصدور تریاک را بمقصد کشور یا سرزمین و یادر آن واحد هم ورود هم صدور تریاک را با هم بکشور یاسرزمینی معلق نماید .

دو - هر گاه اعلام مقرر در نقطه یک فقره الف این بند موفق به بهبود وضعیت نشد کمیته میتواند مبادرت باعمال تعلیق حمل (Embargo) نماید بشرط آنکه تداویر ملامتری که در فقرات (الف) و (ب) بند ۱ این ماده پیش‌بینی شده موفق باصلاح وضعیت نامطلوب نشده باشد و یاچنین بنظر آید نتواند وضع مزبور را بهبودی بخشد تعلیق حمل را ممکنست برای مدتی معین و یا تا مدتی که وضع در کشور یاسرزمین مورد نظر رضایت کمیته را فراهم ننماید معمول داشت . کمیته موظف است هر چه زودتر تصمیم خود را به کشور ذینفع و همچنین بدبیر کل اعلام نماید .

تصمیم کمیته جزدرمواردی که یکی از مقررات این ماده با آن صریحاً مغایرت داشته باشد بایستی محرمانه بوده و تا تاریخی که بموجب نقطه یک فقره ج بند ۳ این ماده اجرای تعلیق قطعی شناخته شود نبایستی علنی گردد .

ب - فرجام .

یک - کشوری که مشمول تعلیق اجباری واقع شده میتواند در ظرف سی روز از تاریخ دریافت تصمیم کمیته محرمانه و کتبی قصد خود را در این باقاهمه فرجام باطلاع دبیر کل رسانیده و بعداً در ظرف ۳۰ روز دوم کتباً دلائل خود را راجع بتقاضای فرجام اعلام نماید .

دو - دبیر کل موظف است در تاریخ اجرای این پروتکل از رئیس دیوان بین‌المللی دادگستری تقاضا نماید که یک کمیسیون فرجامی مرکب از سه عضو اصلی و دو عضو علی‌البدل که از لحاظ صلاحیت و بیطرفی و بی نظری شایستگی اعتماد

عموماً داشته باشد معرفی نماید هر گاه رئیس دیوان بین‌المللی دادگستری بدبیر کل اطلاع داد نمیتواند بچنین انتخابی مبادرت ورزد و یا در ظرف دو ماه از تاریخ دریافت درخواست مزبور در این مورد اقدامی نگردد دبیر کل شخصاً اقدام با انتخاب کمیسیون مورد بحث مینماید .

دوره عضویت اعضای کمیسیون فرجام پنج سال بوده و میتوان مجدداً آنها را انتخاب نمود . اعضای کمیسیون مزبور نبایستی طبق تصمیمات متخذه از طرف دبیر کل جز برای مدتی که کمیسیون در جلسه است پاداش و حقوق دریافت نمایند .

سه - رویه مشروح در قسمت دو فقره ب به این بند در مورد انتخاب جانشین اعضاء کمیسیون فرجامی نیز ملحوظ خواهد شد .

چهار - دبیر کل موظف است رونوشتی از یادداشت کتبی حاوی دلائل فرجام را که در قسمت يك فقره (ب) این بند پیش بینی شده به کمیته ارسال دارد و اقدامات فوری بمنظور تشکیل کمیسیون فرجام معمول دارد تا کمیسیون نسبت بموضوع فرجام رسیدگی کرده و نسبت بآن اظهار نظر نماید . بعلاوه دبیر کل باید هر نوع اقدام معینه دیگری را نسبت بکار کمیسیون فرجام اتخاذ نموده و رونوشت تصمیم کمیته را بانضمام رونوشت ابلاغیه‌های مذکور در قسمت يك فقره ب این بند و رونوشت پاسخ کمیته اگر در دسترس باشد با کلیه اسناد مربوطه بکمیسیون فرجام تسلیم نماید .

پنج - کمیسیون فرجام بموجب آئین‌نامه‌های داخلی مخصوص بخود عمل خواهد نمود .

شش - کشور فرجام خواه و کمیته مجازند قبل از آنکه تصمیمی از طرف کمیسیون فرجام گرفته شود اظهاراتی در پیشگاه وی بنمایند .

هفت - کمیسیون فرجام میتواند تصمیم تعلیق حمل متخذه از طرف کمیته را

ابرام یا تغییر داده‌ویا امضاء نماید تصمیم کمیسیون فرجام قطعی و لازم‌الاجراست و باید بیدرنگ بدبیر کل ابلاغ گردد .

هشت - دبیر کل موظف است تصمیم کمیسیون فرجام را بکشور فرجام‌خواه و هم‌بکمیته ابلاغ نماید .

نه - در صورتی که کشور فرجام‌خواه فرجام خود را مسترد دارد دبیر کل بایستی این مراتب راهم‌بکمیسیون فرجام و هم به کمیته اطلاع دهد .

ج - اجرای تعلیق حمل (Embarge) .

یک - عمل تعلیق حمل که بموجب فقره الف این بند اعمال میشود بایستی ۶۰ روز پس از تاریخ تصمیم کمیته بموقع اجراء گذارده شود مگر آنکه طبق شرایط معینه در قسمت یک فقره ب این ماده تقاضای فرجام شده باشد .

در آن صورت عمل تعلیق حمل بایستی سی‌روز پس از تاریخ استرداد فرجام و یا تاریخی که کمیسیون فرجام مصمم بابرام عمل تعلیق بعضاً یا کلاً گرفت بموقع اجرا گذارده خواهد شد .

دو - بمحض آنکه طبق مندرجات قسمت یک فقره ج این بند تعلیق حمل (Embarge) قابل اجرا شناخته شد کمیته موظف است شرایط تعلیق را بکلیه‌اعضاء پروتکل ابلاغ اعضاء مکلفند طبق آن رفتار نمایند .

۴ - تصمیمات اجرائی .

الف - تصمیماتی که کمیته بموجب این ماده اتخاذ مینماید بایستی با کثرت کلیه‌اعضاء کمیته باشد .

ب - کشور ذینفع مجاز است قبل از آنکه تصمیمی بر طبق این ماده اتخاذ شود بوسیله نماینده خود اظهاراتی در محضر کمیته بنماید .

ج - اگر کمیته تصمیمی را که بموجب این ماده اتخاذ نموده و با اطلاعات مربوط بآنرا منتشر نماید بایستی نظریات دولت ذینفع را نیز در صورت تقاضای مشارالیه انتشار دهد چنانچه تصمیم کمیته با اکثریت آراء نباشد رأی اقلیت نیز بایستی منعکس گردد .

ماده ۱۳ - اجرای همگانی .

کمیته میتواند تدابیر مندرجه در این فصل را تاجائی که ممکن است در مورد کشورهای که عضو این پروتکل نیستند و همچنین در مورد سرزمینهاییکه این پروتکل طبق مندرجات ماده بیست در باره آنها نافذ نیست نیز معمول دارد .

فصل پنجم - مواد نهائی

ماده ۱۴ - اهم اقدامات اجرائی .

اعضای این پروتکل متعهدند هر نوع تدابیر تفتیشی انتظامی و اجرائی مورد لزوم را اتخاذ نمایند تا موجبات اجرای مقررات این پروتکل بطور کامل فراهم گردد .

ماده ۱۵ - اختلافات .

۱ - امضاء کنندگان صلاحیت دیوان بین‌المللی دادگستری را برای حل اختلافات مربوط باین پروتکل صریحاً میپذیرند .

۲ - کلیه اختلافاتی که در خصوص تغییر با اجرای این پروتکل بین امضاء کنندگان آن ایجاد شود بنا بتقاضای یکی از اصحاب دعوی جهت حل اختلاف بدیوان بین‌المللی دادگستری رجوع میگردد مگر آنکه اصحاب دعوی طریق دیگری را برای رفع اختلافات خود در نظر بگیرند .

ماده ۱۶ - امضاء :

این پروتکل که متون انگلیسی - چینی - اسپانیولی - فرانسه - روسی آن

متساویاً معتبر است تا تاریخ ۳۱ دسامبر ۱۹۵۳ برای امضای کلیه کشورهای عضو سازمان ملل و کلیه کشورهای غیر عضو که بموجب دستور شوری برای شرکت در عملیات کنفرانس مأمور تنظیم این پروتکل دعوت شده‌اند و همچنین کلیه کشورهای دیگر که بنا بتقاضای شوری نسخه ای از این پروتکل توسط دبیر کل برای آنها ارسال شده است مفتوح میباشد .

ماده ۱۷ - تصویب پروتکل :

این پروتکل باید بتصویب رسیده و اسناد ضمیمه آن تسلیم دبیر کل گردد.

ماده ۱۸ - عضویت پروتکل :

این پروتکل برای عضویت کلیه کشورهای عضو سازمان ملل و کلیه کشورهای غیر عضو که در ماده شانزدهم بدانها اشاره شده و همچنین کلیه کشورهای دیگری که از طرف شوری دعوت شوند مفتوح خواهد بود . اسناد عضویت بایستی تسلیم دبیر کل شود .

ماده ۱۹ - مقررات موقت .

۱ - هر يك از اعضای این پروتکل بشرط آنکه در موقع امضاء یا تسلیم اسناد قبولی یا عضویت صریحاً قیدی بدین منظور نموده باشند میتوانند مراتب زیر را بطور موقت اجازه دهند .

الف - استعمال تریاک را در یکی از سرزمینهای خود برای احتیاجات نیم پزشکی .

ب - تولید ورود و صدور تریاک را برای این قبیل احتیاجات از هر کشور یا سرزمینی و یا در کشور و یا سرزمینی که اسامی آنها را در موقع قید مشروح در فوق به کمیته اعلام داشته اند مشروط بر آنکه .

يك - استعمال ورود یا صدور تریاک برای حوائج مزبور در تاریخ اول ژانویه

۱۹۵۰ در سرزمینی که نسبت بآن چنین قیدی بعمل آمده سابقه داشته باشد و در این تاریخ در آنجا مجاز بوده باشد.

دو- صدور تریاک را بمقصد کشورهای که عضو این پروتکل نیستند بهیچوجه اجازه ندهد.

سه - طرف تعهد نماید در ظرف مدت معینی که در موقیع قید فوق بایستی صریحاً معلوم بوده باشد.

و در هیچ مورد نبایستی بیش از پانزده سال از تاریخ اجرای این پروتکل بوده باشد استعمال تولید و ورود و صدور تریاک را برای مصارف نیمه پزشکی قدغن نماید.

۲- هر عضوی که طبق قسمت ۳ فقره ب این ماده چنین قیدی نموده اجازه دارد در ظرف مدت مقرر در قسمت سه فقره ب بند مورد اشاره علاوه بر حداکثر ذخیره معینه در ماده پنج مقادیری معادل تریاک که در طی دو سال گذشته برای مصارف نیمه پزشکی مصرف نموده است ذخیره نماید.

۳- و نیز هر عضوی میتواند بطور موقت و بشرط آنکه در موقیع امضاء یا تسلیم اسناد قبولی یا عضویت صریحاً قید نموده باشد بمعنادینی که کمتر از بیست و یکسال نداشته و در تاریخ ۳۰ سپتامبر ۱۹۵۳ اسامی خود را بدین منظور نزد مقامات صلاحیتدار ثبت کرده اند اجازه کشیدن تریاک بدهم شروط بر آنکه در تاریخ اول ژانویه ۱۹۵۰ کشیدن تریاک در کشور مزبور مجاز بوده .

۴- هر عضوی که از مقررات موقت مندرجه در این ماده استفاده مینماید موظف است :

الف - ضمن گزارش سالانه خود که طبق ماده ده بعنوان دبیر کل ارسال میدارد گزارش پیشرفتی را که در جریان سال پیش از حیث عملی کردن موضوع منع

استعمال تولید و ورود و صدور تریاک برای حوائج نیم پزشکی و همچنین از لحاظ کشیدن تریاک حاصل آمده بگنجانند.

ب- برای تریاکیهای که جهت احتیاجات نیمه پزشکی مصرف یا صادرات یا وارد و یا ذخیره شده برآوردها و آمارهای جداگانه نظیر آنچه که طبق مندرجات مواد ۹ و ۸ این پروتکل ارسال میدارد تهیه و تسلیم نماید.

۵- الف - هر گاه عضوی که از مقررات موقت مشروطه در این ماده استفاده مینماید :

یک - گزارش مقرر در فقره (الف) بند ۴ را تا شش ماه پس از پایان سالی که اطلاعات مربوط به آنست نفرستد.

دو - یا آمارهای مقرر در فقره ب بند ۴ را تا سه ماه پس از تاریخی که طبق ماده ۹ باید داده شود ندهد.

سه - و یا برآوردهای مذکور در فقره ب بند ۴ را تا سه ماه پس از تاریخی که در این باره از طرف کمیته بر طبق ماده هشت مقرر گردیده است ارسال ندارد.

در این صورت کمیته یادبیر کل بنا بر موقعیت موظفند اخطاری راجع به این تأخیر جهت کشور مزبور ارسال داشته و از وی بخواهند اطلاعات مزبور را در ظرف سه ماه از تاریخ وصول اخطار ارسال دارند.

ب- هر گاه عضوی در ظرف مدت معینه در فوق تقاضای کمیته یادبیر کل را اجابت نکرده پس از انقضای مدت مزبور مقررات موقت که بموجب این ماده اجازه داده شده است دیگر نایستی در مورد عضو مزبور معمول و اجرا گردد.

ماده ۲۰ - اجرای پروتکل در سرزمینها .

این پروتکل در مورد کلیه سرزمینهای غیر مستقل و تحت قیمومیت و مستعمره

و سایر سرزمینهای مستملکه که در عرصه بین‌المللی یکی از کشور های عضو این پروتکل نمایندگی آنرا دارد قابل اجرا نمیشد مگر در موردیکه موافقت قبلی یکی از سرزمینهای مستملکه خود بموجب قانون اساسی عضو و یا سرزمین مستملکه خود از لحاظ عرف لازم شمرده شود .

در این صورت عضو نماینده بایستی بکوشد در اسرع اوقات موافقت سرزمین مستملکه را تحصیل نموده و پس از حصول بدبیر کل ابلاغ نماید بمحض اینکه ابلاغ مزبور بدبیر کل واصل شد مدلول این پروتکل در مورد سرزمین یا سرزمین هائی که از طرف عضو مزبور تعیین شده معمول و مجری میگردد . در مواردیکه تحصیل موافقت قبلی سرزمین مستملکه ضروری نباشد عضو ذینفع بایستی در موقع امضاء یا قبولی این پروتکل و یا در موقع الحاق به آن بایستی اسامی سرزمین های مستملکه را که این پروتکل نسبت به آنها مجری است اعلام دارد .

ماده ۲۱ - تاریخ اجرای پروتکل :

۱ - این پروتکل سی روز پس از تاریخ تسلیم اسناد قبولی یا عضویت حداقل بیست و پنج کشور که لا اقل سه کشور از کشورهای تولید کننده معینه در فقره (الف) بند ۲ ماده ششم و سه کشور از کشورهای سازنده آتی - جمهوری فدرال آلمان - بلژیک - کشورهای متحد آمریکا - فرانسه - ایتالیا - ژاپن - هلند - انگلستان - ایرلند شمالی و سویس بایستی جزو آنها بموقع نظر گذارده میشود .

۲ - در مورد هر کشور دیگری که اسناد قبولی یا عضویت خود را پس از تسلیم اسنادیکه برای اجرای پروتکل طبق بند ۱ این ماده ضرورت دارد تقدیم کند مفاد پروتکل سی روز پس از تاریخی که کشور مذکور این سند را تقدیم داشته بمورد اجرا گذارده خواهد شد .

ماده ۲۲ - تجدید نظر :

- ۱ - هر کشوری در هر موقع میتواند با ارسال يك یادداشت بعنوان دبیر کل تقاضای تجدید نظر در مندرجات این پروتکل را نماید .
- ۲ - شوری پس از مشاوره با کمیسیون اقدامی را که در پیرو این تقاضا بایستی اتخاذ شود توصیه خواهد نمود .

ماده ۲۳ - اعلام فسخ پروتکل :

- ۱ - پس از انقضای ۵ سال از تاریخ اجرای این پروتکل هر عضوی حق دارد با ارسال يك سند کتبی بعنوان دبیر کل فسخ این پروتکل را اعلام نماید .
- ۲ - اعلام فسخ مذکور در بند ۱ این ماده از تاریخ اول ژانویه هر سال بعد از سالی که اعلام فسخ مزبور بدبیر کل رسیده نافذ میباشد .

ماده ۲۴ - انقضای پروتکل .

هر گاه در نتیجه اعلام فسخ‌های متعدد که در اجرای ماده ۲۳ فوق تسلیم میشود فهرست اسامی اعضاء یا کلیه شرایط مقرر در ماده نوزده مغایرت یابد این پروتکل قوت خود را از دست داده و اجرای آن متوقف میگردد .

ماده ۲۵ - قید مخصوص محفوظ داشتن حقوق :

به استثنای آنچه که ضمن ماده (نوزدهم) در مورد قیود مجاز صریحاً پیش بینی شده و جز در مواردیکه بموجب ماده ۲۰ وابسته به اجرای پروتکل در سرزمینها اجازه داده شده هیچیک از اعضاء حق ندارند در مورد مقررات این پروتکل بهیچوجه حقی برای خود محفوظ داشته و یا قیدی نسبت به آنها برای خود قائل گردد .

ماده ۲۶ - تذکرات دبیر کل :

مراتب زیر وقتی توسط دبیر کل به اطلاع کلیه کشورهای عضو سازمان ملل و

همچنین کلیه کشورهای مورد ماده ۱۸ برسد :

الف - امضاءهایی که در پایان کنفرانس ملل متحد راجع به تریاک در ذیل این پروتکل گذارده شده بانضمام اسناد قبولی و عضویت که طی مندرجات مواد ۷ و ۱۷ به او میرسد .

ب - اسامی سرزمینهایی که بموجب ماده ۲۰ از طرف کشورهای که در عرصه بین‌المللی نمایندگی آنها را دارند به فهرست سرزمینهای مشمول مقررات این پروتکل اضافه میشود .

ج - تاریخی که بر طبق مندرجات ماده ۲۱ این پروتکل بمورد اجرا گذارده میشود .

د - قیودتذکراتی که بموجب مقررات موضوع ماده ۱۹ بعمل میآید .

ه - اعلام فسخ‌هایی که بموجب ماده ۲۳ صورت میگیرد .

و - تقاضاهائیکه طبق ماده ۲۲ برای تجدید نظر در مفاد این پروتکل بعمل میآید .

ز - تاریخی که این پروتکل بر طبق مندرجات ماده ۲۴ اعتبار خود را از دست داده و موقوف الاجرا میگردد . این پروتکل که متون انگلیسی - چینی - اسپانیولی - فرانسه - روسی آن متساویاً معتبر است در دفتر دبیر کل سازمان ملل متحد بایگانی شده و دبیر يك نسخه رونوشت مصدق آنرا برای کلیه کشورهای عضو سازمان ملل و همچنین کلیه کشورهای دیگر موضوع مواد ۱۸ و ۲۰ ارسال میدارد بنابراین مشروطه امضاء کنندگان زیر که دارای اجازه لازم باشند این پروتکل را بنام دولت‌های متبوع خود امضاء مینمایند .

در نیورک در تاریخ ۲۳ ژوئن ۱۹۵۳ تنظیم گردید .

پروتکل فوق مشتمل بر پنج فصل و ۲۶ ماده ضمیمه قانون مربوط به الحاق دولت ایران به پروتکل تحدید و تنظیم کشت خشخاش و تولید و تجارت بین المللی و تجارت عمده مصرف تریاک میباشد و صحیح است .

نایب رئیس مجلس شورای ملی - عماد تربتی

قانون مربوط بموافقتنامه فرهنگی بین دولت شاهنشاهی ایران

و دولت جمهوری هند

مصوب ۱۹ آبانماه ۱۳۳۶

ماده واحده - موافقتنامه فرهنگی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری هند مشتمل بر یک مقدمه و چهارده ماده که در دهم آذرماه ۱۳۳۵ مطابق اول دسامبر ۱۹۵۶ در دهلی نو بامضاء رسیده تصویب میشود.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده پس از تصویب مجلس سنا در جلسه یکشنبه نوزدهم آبان ماه یک هزار و سیصد سی و شش بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

نایب رئیس مجلس شورای ملی - عماد تربتی

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۵/۱۲/۲۲ بتصویب

مجلس سناریسیده است

موافقتنامه فرهنگی بین دولت شاهنشاهی ایران

و دولت جمهوری هند

دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری هند با توجه به روابط فرهنگی که از قرون متمادی بین این دو کشور موجود بوده و بر اثر تمایلات مشترک به استقرار و

توسعه روابط فرهنگی نزدیکتری در آینده منطبق با اصول سازمان فرهنگی و علمی و تربیتی ملل متحد بمنظور بسط و توسعه روابط مزبور و تفاهم فیما بین بوسائل ممکنه و بر اساس صحیح و استوار بویژه در مورد علم و امور تعلیم و تربیت به انعقاد قرارداد فرهنگی مصمم شده و به این منظور اشخاص زیر را بعنوان نمایندگان تام الاختیار خود بشرح زیر تعیین نموده اند:

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران

جناب آقای علی اصغر حکمت سفیر کبیر ایران

حضرت رئیس جمهوری هند

جناب آقای مولانا ابوالکلام آزاد وزیر فرهنگ

و نمایندگان تام الاختیار فوق پس از رسیدگی به اعتبارنامه های یکدیگر که صحیح و معتبر بوده است در موارد زیر موافقت نموده اند:

ماده اول - دولتین تمایل و رغبت خود را بتوسعه بیشتر روابط فرهنگی بین

دو کشور از طریق تبادل استادان دانشگاه و اعضاء مؤسسات علمی و فرهنگی اعلام میدارند .

ماده دوم - دولتین کلیه مساعدت ها و تسهیلات مناسب را معمول خواهند داشت

تا دانشجویان هر يك از دو کشور بتوانند تحصیلات و مطالعات خود را در مؤسسات واقع در قلمرو طرف دیگر تعقیب کنند .

این مطالعات ممکن است در هر موضوعی اعم از علمی یا فنی یا ادبی یا غیر از

آنها تعقیب شود .

ماده سوم - هر دولت تاحدی که منابع و مقتضیاتش ایجاب کند کارمندان

طرف دیگر و یا هر شخصی را که مأمور آن طرف باشد جهت کارآموزی در مؤسسات علمی و فنی و صنعتی خود خواهد پذیرفت .

ماده چهارم - دولتین بارعایت قوانین مربوطه به تأسیس مؤسسات و سیاست عمومی هر يك از دو کشور تأسیس مؤسسات فرهنگی را در قلمرو یکدیگر حسن استقبال مینمایند اصطلاح (مؤسسه فرهنگی) بمعنی مراکز تعلیم و تربیت کتابخانه‌ها و مؤسسات علمی که جنبه تعلیم و تربیتی دارد و مؤسسات مخصوص بسط و پیشرفت هنر از قبیل نمایشگاهها و مراکز هنری و انجمن‌ها و فیلمها و کتابخانه‌ها و مجامع ادبی میباشد.

ماده پنجم - دولتین باتشکیل مجالس خطابه و تأسیس نمایشگاههای هنری و علمی و ترتیب کنسرتها و نمایشهای فرهنگی و مسافرت دانشجویان و اعطاء کمک هزینه تحصیلی به آنان و باتشویق بهمکاری بین جوامع علمی و ادبی و هنری و سایر سازمانهای مخصوص ترقی دانش باتشویق بترجمه از فارسی بزبانهای هندی و بالعکس و باتأسیس کرسی در دانشگاهها یا سایر مؤسسات تحصیلات عالی جهت تعلیم رشته‌های راجع بکشوریکدیگر و باتنشار کتب و مجلات و نمایش فیلم و مبادله نمونه‌های باستان‌شناسی و اشیاء هنری و با ترتیب دادن بر نامه‌های رادیوئی و با توجه به توصیف تاریخ و زبان و هنر یکدیگر و با مبادله صفحات گرامافون میکروفیلم و عکس نسخ خطی سعی خواهند کرد مبادله فرهنگی و فکری را بین دو کشور توسعه دهند.

ماده ششم - دولتین تا حد امکان مسابقه‌های ورزش را بین اتباع یکدیگر و همکاری فیما بین سازمانهای پیشاهنگی طرفین را تشویق خواهند کرد.

ماده هفتم - دولتین حتی الامکان تضمین میکنند که کتابهای درسی که جهت مؤسسات تعلیم و تربیتی مقرر شده باشد و بخصوص کتابهای درسی تاریخ حاوی هیچگونه اشتباه یا ارائه غلطی درباره کشور طرف دیگر نباشد و نسبت برؤسای دو کشور احترام لازم را بگذارند.

ماده هشتم - دولتین موافقت میکنند که کوشش خود را در وساطت جهت تسهیل شناسائی متقابل درجات علمی و دیپلم و گواهینامه های مقامات فرهنگی طرفین توسط دانشگاهها وسایر مراجع تعلیم و تربیت خود بکار برند .

ماده نهم - دولتین با حذف تزییقات گمرکی و غیره هر گونه تسهیلات را نسبت بیکدیگر معمول خواهند داشت تا ارسال کتابهای چاپی رادردو کشور تأمین نمایند مع الوصف اینگونه تسهیلات شامل نشریات غیر مطلوب و ضاله که جنبه خلاف عفت داشته و قابل اعتراض طرف دیگر باشد نخواهد شد.

ماده دهم - دولتین نمایندگان فرهنگی بکشوریکدیگر خواهند فرستاد.

ماده یازدهم - دولتین تعهد میکنند که کلیه اقدامات لازم را بعمل آورند و کلیه تسهیلات ممکن را معمول دارند تا مفاد این قرارداد مجری شود.

ماده دوازدهم - بمنظور اجرای مفاد این موافقتنامه هر یک از دولتین در صورت لزوم با ایجاد کمیسیون مخصوصی متشکل از وزیران فرهنگ و رؤسای نمایندگیهای سیاسی خود به انضمام مشاورانی که ممکن است از طرف هر یک از اعضای کمیسیون مزبور نامزد شوند موافقت دارند که برای نظارت در اجرای این موافقتنامه در کشور مر بوطه و دادن مشورت بدولت درباره جزئیات اجرای آن و توصیه درباره انتخاب اشخاص بجهت مبادله استادان و دانشجویان و غیره بطور کلی تقدیم هر گونه پیشنهاد بدولتین برای پیشرفت و بهبود طرز اجرای این موافقتنامه بعمل آورند.

دولتین در فواصلی که کمتر از یکبار در هر سه سال نباشد مشاوره خواهند کرد تا اجرای این موافقتنامه را در دو کشور هم آهنگی و توافق دهند و از عمالی که در این باب همکاری دارند دعوت نمایند که پیشنهادهای و طرحهای ضروری که وسیله مؤثر اجرای این موافقتنامه بشود تقدیم دارند.

ماده سیزدهم - موافقتنامه حاضر هر چه زودتر بتصویب خواهد رسید. این

موافقتنامه سی روز پس از مبادله اسناد مصوبه که در تهران صورت خواهد گرفت
بمورد اجراء گذارده خواهد شد.

ماده چهاردهم - این موافقت نامه بمدت ده سال معتبر خواهد بود. هر يك
از طرفین میتواند با حداقل ششماه اخطار قبلی قبل از انقضای این دوره به این توافق
خاتمه دهند و گرنه این موافقتنامه تا هنگامی که یکی از طرفین با دادن اخطار
ششماهه به آن خاتمه دهد معتبر خواهد بود.

بنا بر مراتب بالا نمایندگان تام الاختیار مذکور این موافقتنامه را در دو نسخه
هر يك بفارسی و انگلیسی و هندی امضاء کردند. اعتبار هر سه متن مساوی است ولی
در صورت بروز اختلاف متن انگلیسی معتبر خواهد بود.

در روز شنبه دهم آذر ماه سال ۱۳۳۵ در دهلی نو امضاء شد.

از طرف اعلیحضرت همایون شاهنشاهی   از طرف حضرت رئیس جمهوری هند

(ا . ك . آزاد)

(ع . ا . حکمت)

وزیر فرهنگ

سفیر کبیر ایران

موافقتنامه فوق مشتمل بر يك مقدمه و چهارده ماده ضمیمه قانون موافقتنامه
فرهنگی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری هند میباشد.

نایب رئیس مجلس شورای ملی - عماد تریبی

قانون مربوط بموافقتنامه فرهنگی بین دولت شاهنشاهی ایران

و دولت جمهوری اسلامی پاکستان

مصوب ۱۹ آبانماه ۱۳۳۶

ماده واحده - موافقتنامه فرهنگی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری

اسلامی پاکستان مشتمل بر يك مقدمه و شانزده ماده که در هیجدهم اسفندماه ۱۳۳۴

مطابق نهم مارس ۱۹۵۶ در کراچی به امضاء رسیده تصویب میشود.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحد پس از تصویب مجلس سنا در جلسه یکشنبه نوزدهم آبانماه یکهزار و سیصد و سی و شش بتصویب مجلس شورای ملی رسید .
 نایب رئیس مجلس شورای ملی - عماد تربتی

قانون فوق در جلسه ۱۳۳۵/۱۲/۲۲ بتصویب
 مجلس سنا رسیده است

موافقتنامه فرهنگی ایران و پاکستان

دولتین ایران و پاکستان با توجه بر روابط باستانی معنوی - فرهنگی - هنری و مذهبی مشترك خود و نظر به تحکیم و توسعه روابط فرهنگی و هنری ایجاد همکاریهای علمی بین دو کشور و نیز علاقه مفراط خود به برقراری و تحکیم مبانی حسن تفاهم بین دو ملت دوست و همسایه ایران و پاکستان تصمیم بمبادله موافقتنامه فرهنگی اتخاذ و نمایندگان مختار خود را بترتیب زیر تعیین نمودند :

از طرف دولت ایران جناب آقای دکتر محمود مهران وزیر فرهنگ .

از طرف دولت پاکستان جناب آقای حمید الحق چو دری وزیر امور خارجه پس از مبادله اختیار نامه های خود و اطمینان بصحت آنها نسبت بمواد ذیل موافقت حاصل نمودند :

ماده اول - طرفین متعاهدین تشکیل مؤسسات فرهنگی را در کشور یکدیگر تشویق و ترغیب خواهند نمود - این قبیل مؤسسات فرهنگی تابع مقررات و قوانین تأسیس چنین مؤسسات و سیاست کلی کشوری خواهد بود که در آن تأسیس میشود «مقصود از مؤسسات فرهنگی» مراکز تعلیماتی - کتابخانه ها - مؤسسات علمی و تدریسی مؤسسات مربوط بتوسعه هنر از قبیل نمایشگاههای هنری - مراکز و انجمن های هنری و محل نمایش دادن و نگاهداری فیلم میباشد .

ماده دوم - طرفین متعهدین چه از مجاری رسمی و چه من غیر رسم مبادله استادان دانشگاهها و معلمین سایر مؤسسات فرهنگی خود را تشویق و ترغیب خواهند کرد . شرایط مبادلات مذکور در بالا از طرف کمیسیون مختلطی که تشکیل آن در ماده چهاردهم این قرارداد تصریح گردیده تعیین خواهد شد .

ماده سوم - طرفین متعهدین حتی الامکان در دانشگاهها و سایر مؤسسات تعلیمات عالی خود کرسی زبان ملی یکدیگر را دائر خواهند ساخت .

ماده چهارم - هر يك از طرفین متعهدین ورود دانشجویان کشور دیگر را بمؤسسات فرهنگی (مدارس - دانشکدهها و دانشگاهها) طبق مقررات جاریه کشور خود تسهیل خواهد کرد .

ماده پنجم - دولتین متعهدین موافقت مینمایند که کمیسیون مختلطی از نمایندگان وزارتخانههای فرهنگ و دانشگاههای خود تشکیل دهند تا ارزش گواهینامه دیپلم دانشنامه صادره از طرف مقامات صلاحیتدار طرفین را تعیین نمایند دولتین متعهدین بفواصل معینی در این باره تبادل نظر خواهند کرد .

ماده ششم - برای آنکه دانشجویان یکی از کشورهای متعهد بتوانند در مؤسسات فرهنگی کشور طرف بتحصیلات ادامه دهند دولتین متعهدین موافقت دارند که بورسهای برای فرا گرفتن تعلیمات عالی در رشتههای علمی - فنی - ادبی و غیره در کشور خود بوجود آورند .

ماده هفتم - دولتین متعهدین موافقت دارند که در بر نامههای تاریخ و جغرافی و ادبی مؤسسات فرهنگی خود موادی بگنجانند که حتی المقدور اطلاعات جامعی را از طرز زندگی و فرهنگی دو کشور در دسترس دانشجویان بگذارد .

ماده هشتم - هر يك از طرفین متعهدین طبق استعداد و بنسبت احتیاجات

خود کارمندان رسمی دولت طرف و یا هر شخصی را که از طرف آندولت برای فرا گرفتن تعلیمات لازمه در مؤسسات فنی - علمی و صنعتی خود معرفی میشوند خواهند پذیرفت .

ماده نهم - طرفین متعاهدین سعی خواهند نمود که توسعه روابط فرهنگی میان دو کشور را از طرق مشروحه در ذیل تشویق و ترغیب نمایند :

- ۱ - اعزام هیئتهای علمی و فرهنگی .
- ۲ - دادن کنسرت .
- ۳ - ایراد سخنرانی .
- ۴ - تهیه نمایشگاه هنری و علمی .
- ۵ - اعزام هیئتهائی از دانشجویان .
- ۶ - ایجاد همکاری بین مؤسسات و انجمن های علمی و هنری و ادبی و هر مؤسسه دیگری که بمنظور توسعه علم و فرهنگ ایجاد شده باشد .
- ۷ - ایجاد تسهیلات برای مبادله کتب و نشریه ها و کتب خطی و اشیاء هنری و کتیبه ها .
- ۸ - نشان دادن فیلمهای سودمند و برقراری برنامه های رادیوئی .

ماده دهم - طرفین متعاهدین دانشمندان - ادبا و هنرمندان خود را در تألیف و ایجاد آثاری که اتباع یکی از طرفین متعاهدین را به اوضاع کشور طرف آشنا میسازد با اعطای جایزه و پاداش تشویق و ترغیب خواهند نمود .

تبصره - هر يك از طرفین متعاهدین موافقت دارد که در حدود مقررات و قوانین جاریه در کشور خود از انتشار مطالب ناصحیح و زننده مربوط بکشور دیگر در کتب کلاسی جلو گیر بعمل آورد .

ماده یازدهم - طرفین متعاهدین با توجه بمقررات ارزی و یا طرزی که با سیاست آنها در قبال سایر کشورها مطابقت داشته باشد ورود کتب و مجلات کشور

طرف را بکشور خود تضمین خواهند کرد مشروط بر اینکه این قبیل کتب و مجلات حاوی مطالب زننده و تبلیغات زیان بخش نباشد .

ماده دوازدهم - طرفین متعاهدین موافقت میکنند که مسافرت دستجات فرهنگی - ورزشی و پیش آهنگی را متقابلاً بکشورهای یکدیگر تشویق نمایند و حتی المقدور تسهیلات ممکن را در اختیار آنان گذاشته و منجمله وسائط نقلیه دولتی را با نرخ‌های ویژه در دسترس آنان بگذارند .

ماده سیزدهم - طرفین متعاهدین تأسیس مؤسسات و انجمن‌های مشترک اجتماعی و فرهنگی را در کشورهای خود تشویق و ترغیب خواهند نمود . این انجمنها و مؤسسات تابع مقررات کشوری خواهند بود که در آن بوجود می‌آیند .

ماده چهاردهم - برای تضمین حسن اجرای این موافقتنامه طرفین متعاهدین در صورت لزوم کمیسیونی در ایران متشکل از جناب آقای وزیر فرهنگ و رئیس هیئت نمایندگی سیاسی پاکستان در تهران و در پاکستان متشکل از جناب آقای وزیر فرهنگ و رئیس هیئت نمایندگی ایران در کراچی و نمایندگان که از طرف دولتین متعاهدین ممکن است انتخاب گردند تشکیل خواهند داد و وظایف کمیسیونهای مزبور عبارت خواهد بود از :

۱- نظارت بر اجرای این موافقتنامه .

۲- دادن توصیه‌ها و پیشنهادات لازم بدولت متبوعه خود راجع بطرز اجرای این موافقتنامه .

این کمیسیونها اقلاً هر سه سال یکبار بنوبت در ایران و پاکستان تشکیل جلسه مشترک خواهند داد .

ماده پانزدهم - این موافقتنامه که باید طبق مقررات قانون اساسی بتصویب دولتین ایران و پاکستان برسد پانزده روز پس از مبادله اسناد و مدارک مصوبه که

در تهران بعمل خواهد آمد بموقع اجراء گذارده خواهد شد .

ماده شانزدهم - این موافقتنامه برای مدت نامحدودی بقوت خود باقی خواهد ماند مگر آنکه یکی از دولتین متعاهدین آنرا باشش ماه اخطار قبلی فسخ نماید .

این موافقتنامه بزبانهای فارسی و انگلیسی تنظیم گردید و چنانچه اختلافی در تفسیر آن روی دهد متن انگلیسی آن معتبر خواهد بود .

این موافقتنامه در تاریخ نهم مارس ۱۹۵۶ مسیحی مطابق با هجدهم اسفند ماه ۱۳۳۴ شمسی امضاء گردید .

وزیر فرهنگ دولت شاهنشاهی وزیر امور خارجه و روابط ممالک مشترك المنافع

پاکستان

ایران

موافقتنامه فوق مشتمل بر يك مقدمه و شانزده ماده و يك تبصره ضمیمه قانون موافقتنامه فرهنگی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری اسلامی پاکستان میباشد .
نایب رئیس مجلس شورای ملی - عماد تربتی

قانون مربوط به قرارداد کمیساران سرحدی (مرزبانان) بین

دولت شاهنشاهی ایران و دولت پادشاهی افغانستان

مصوب ۱۲ آذرماه ۱۳۳۶

ماده واحده - قرارداد کمیساران سرحدی (مرزبانان) بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت پادشاهی افغانستان را که مشتمل بر يك مقدمه و پانزده ماده میباشد و در تاریخ ۵ تیرماه ۱۳۳۵ در کابل به امضاء نمایندگان مختار دولتین رسیده است تصویب مینماید .

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده و متن قرارداد ضمیمه پس از تصویب مجلس سنا در جلسه سه شنبه دوازدهم آذرماه یکهزار و سیصد و شش و شش بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

نایب رئیس مجلس شورای ملی - عماد تربتی

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۵/۱۱/۱۲ بتصویب
مجلس سنا رسیده است

قرارداد کمیساران سرحدی (مرزبانان) بین دولت شاهنشاهی

ایران و دولت پادشاهی افغانستان

بنابر آرزوی تحکیم روابط دوستانه و علایق همجواری که خوشبختانه بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت پادشاهی افغانستان موجود است اعلیحضرت پادشاه افغانستان موافقت فرمودند که برای حل و تسویه هر نوع حوادث سرحدی (مرزی) پیش آمد های حدودی (پیش آمد های مرزی) بین دو کشور قرارداد کمیساران سرحدی (مرزبانان) انعقاد شود و به این منظور نمایندگان تام الاختیار خویش را بشرح زیر تعیین فرمودند :

اعلیحضرت شاهنشاه ایران .

جناب نصرالله بهنام وزیر مختار کاردار سفارت کبرای دولت شاهنشاهی ایران.

اعلیحضرت پادشاه افغانستان .

جلالتمآب محمد هاشم میوندوال معین سیاسی وزارت امور خارجه .

نمایندگان تام الاختیار نامبرده پس از ارائه و مبادله اختیار نامه های خود

که در کمال صحت و اعتبار بود در موارد ذیل موافقت حاصل نمودند :

ماده اول - دولت شاهنشاهی ایران و دولت پادشاهی افغانستان هر يك سه

کمیسار (مرزبان) در طول خط سرحدی بطریق ذیل تعیین مینمایند :

مرکز و حوزه خدمتگذاری کمیساران (مرزبانان افغانی) :

۱ - کمیسار خچانسور .

۲ - کمیسار کلاته نظر .

۳ - کمیسار اسلام قلعه .

مرکز و حوزه خدمتگذاری کمیساران (مرزبانان ایرانی) .

۱ - کمیسار (مرزبان) زابل .

۲ - کمیسار (مرزبان) یزدان .

۳ - کمیسار (مرزبان) خواف و باخزر .

تبصره - کمیساران سرحدی (مرزبانان) طرفین میتوانند بر حسب احتیاج

يك يادومعاون (مرزبانان درجه ۲) داشته باشند .

ماده دوم - کمیساران سرحدی (مرزبانان) و کلیه مأمورین مربوطه هر يك

ار دو کشور باید از اتباع مسلم آن دولت باشند .

ماده سوم - در صورتیکه کمیساران (مرزبانان) یکی از طرفین معظمین

بدون داشتن معاذیر موجه اقدامی بنمایند که از حدود صلاحیت خارج و مخالف

وظائفی باشد که برای آنان مقرر گردیده و همچنین هر گاه در حل و عقد اموری که

از وظائف و اختیارات آنان میباشد تعلل و تسامح مشهود گردد طرف دیگر حق

خواهد داشت پس از عدم حصول نتیجه از مذاکرات مستقیم بین کمیساران سرحدی

(مرزبانان) تغییر کمیسار (مرزبان) طرف مقابل را با ذکر دلائل موجه از مجرای

سیاسی بخواهد .

ماده چهارم - هر يك از کمیساران سرحدی (مرزبانان) میتوانند از طرف

خود مأمورین کوچکتری را وکالت دهند که فقط راجع بجل قضایای کوچک با اطلاع دادن بطرف دیگر و یا اقدام فوری بر طبق ماده (۵) این قرارداد تدابیر لازم اتخاذ نماید. بشرط آنکه این اقدامات آنها تحت نظر خود کمیساران سرحدی (مرزبانان) و یا با موافقت آنها بعمل آید و بر کمیساران (مرزبانان) است که این قبیل مأمورین را بنام و نشان معرفی نمایند. کمیساران سرحدی (مرزبانان) موظفند هر ماه یکدفعه در صورت لزوم مجلس رسمی تشکیل داده و پیش آمدهای حدودی (مرزی) را مطرح و صورت مجلس تنظیم نمایند. چنانچه امری پیش آید که ملاقات فوری کمیساران (مرزبانان) دو طرف را با یکدیگر ایجاب نماید هر يك از کمیساران (مرزبانان) طرفین حق ملاقات فوری کمیساران (مرزبانان) یا معاونین طرف دیگر را بطور مستقیم خواهد داشت و طرف مقابل یا جانشینان او از لحظه وصول تقاضای کتبی ملاقات بایستی در اسرع وقت در محلیکه برای ملاقات تعیین گردیده حاضر شوند چنانچه موانعی پیش آید که کمیساران (مرزبانان) نتوانند حاضر شوند باید قبلاً مقامات طرف را مطلع سازند.

ماده پنجم - وظایف کمیساران حدودی (مرزبانان) نامبرده بقراردیل است:

الف - باید با تمام وسایلیکه در قدرت خود دارند شخص و یا اشخاص مسلح و یا غیر مسلح را از تشکیل دستجاتی برای اقدام به دزدی در منطقه حدودی (نوار مرزی) منع و از تجاوز آنها بحدود (مرز) طرف دیگر جلوگیری و از هر نوع تبلیغات و تحریکات آنان بر ضد طرف دیگر ممانعت نمایند.

ب - بمحض اینکه کمیساران حدودی (مرزبانان) اطلاع یابند از جانب شخص و یا اشخاص مسلح و یا غیر مسلح برای اقدام به چپاول و دزدی در خاک طرف دیگر مقدماتی فراهم میگردد مکلف میباشند فوراً بدون معطلی طرف دیگر را آگاه سازند. و این اطلاعیه هر چه زودتر قبل از وقوع واقعه بطرف مقابل برسد.

ج - در مواقعی که پیش آمد و چپاول و غارت در ناحیه سرحدی (مرزی) یکی از متعاهدین واقع و کمیساران سرحدی (مرزبانان) معتقد شوند که گناهکاران ممکن است بحدود طرف دیگر فرار نمایند چنانچه مراتب را به کمیسار سرحدی (بمرزبان) طرف دیگر اطلاع دهند کمیسار (مرزبان) نامبرده با تمام وسائل خود تا حد امکان مانع عبور گناهکاران از سرحد (مرز) خواهد شد.

د - جلوگیری از قاچاق از کشور به کشور دیگر.

ه - کمیساران سرحدی (مرزبانان) صلاحیت قطع و فصل دعاوی و شکایت بین اهالی حدودی (مرز نشینان) طرفین و اجرای تصمیمات متخذه را دارند. کمیساران (مرزبانان) صلاحیت قطع و فصل اختلافات سرحدی (مرزی) و ارضی و آبها را نخواهند داشت و از مداخله در کارهای سیاسی و امور داخلی کشور طرف دیگر ممنوع میباشند.

و - مأمورین و نفرات محافظین تنها نجات سرحدی (خدمتگذاران و نفرات پاسگاههای مرزی) که تجاوز یا دزدی در محل آنها واقع شود اگر در متجاوزین و دزدان بخاك (بمرز) دولت طرف دیگر رفته باشد باید مأمورین حدودی (خدمتگذاران پاسگاههای مرزی) طرف مقابل را برای معاینه و تحویل رد دعوت نمایند. مأمورین حدودی (خدمتگذاران مرزی) که رد متجاوزین بخاك آنها وارد شده مکلف هستند در آن حد (مرز) حاضر شده رد را بدون عذر تحویل گرفته رسید بدهند و دزدان را تعقیب نموده و جداً اقدام نمایند که دزدان دستگیر و اموال دزدی شده را مسترد دارند و اگر مأمورین سرحدی (خدمتگذاران پاسگاههای مرزی) که رد بخاك آنها داخل شده در تحویل گرفتن رد مسامحه نمودند کمیسار سرحدی (مرزبانی) که تجاوز یا دزدی در محل او واقع شده سهل انگاری آنها را به کمیسار (مرزبان) طرف ابلاغ (اخطار) مینماید کمیسار (مرزبان) طرف وظیفه دار خواهد بود فوراً در تحویل گرفتن

رد و تعقیب متجاوزین و یا دزدان و کشف و پس دادن اموال دزدی شده اقدامات جدی بعمل آورد هر گاه تا پنج روز از وقوع پیش آمد نتیجه مطلوبه حاصل نگردد بتقاضای کمیسار (مرزبان) دادخواه مجلس رسمی تشکیل و کمیساری (مرزبانی) که تجاوز یا دزدی در محل او واقع شده باشد دلائلی که تعلق و تسامح مأمورین (خدمتگذاران) طرف را در تحویل گرفتن ردویا کوتاهی کمیسار (مرزبان) طرف را در تعقیب پیش آمد مدلل میدارد در صورت مجلس قید مینمایند تا از راه سیاسی قضیه تعقیب و تکلیف معین شود.

توضیح - منطقه سرحدی (مرزی) عبارت از مسافت (۲۵) کیلومتر از خط سرحدی (مرزی) داخل خاک هر یک از دو کشور میباشد .

ماده ششم - کمیساران سرحدی (مرزبانان) میتوانند شکایات سهل و ساده از قبیل دزدی مواشی (دامها) و غیره را بوسیله مکاتبه حل و تسویه نمایند و نیز میتوانند در صورت ضرورت مدعی (دادخواه) و شهود او را به معیت نماینده از طرف خود (هر گاه لازم بدانند) با نامه ای که متضمن تفصیل پیش آمد باشد نزد کمیسار سرحدی (مرزبان) طرف اعزام دارند که احقاق حق او بعمل آید و در این حال مدعی (دادخواه) و شهود و نماینده کمیسار سرحدی (مرزبان) طرف از مقررات قوانین پاسپورت (گذرنامه) مملکتین معاف و از هر نوع توقیف و حبس مصون میباشد هر گاه اختلاف به این طریق حل نشود آنوقت کمیساران سرحدی (مرزبانان) بوسیله ملاقات و مذاکره بین خودشان موضوع را تسویه خواهند کرد محل اجتماع را کمیساران سرحدی (مرزبانان) با موافقت یکدیگر تعیین و ترتیبی خواهند داد که بنوبت در خاک دو طرف تشکیل یابد.

ماده هفتم - در صورتیکه بعضی از پیش آمدهای سرحدی (مرزی) بتوافق نظر بین کمیساران سرحدی (مرزبانان) حل و تسویه نشود از راه دیپلوماسی (سیاسی)

بین دولتیین حل و تسویه خواهد شد .

ماده هشتم - کمیساران سرحدی (مرزبانان) طرفین و معاونین آنها باید در موقع ملاقات یکدیگر مراتب ذیل را رعایت نمایند :

الف - هر موقع کمیسار سرحدی (مرزبان) یا معاون او میخواهد برای تشکیل جلسه یا ملاقات بخاک طرف برود قبلاً کمیسار سرحدی (مرزبان) طرف را مطلع مینماید تا مستحفظینی را که لازم است با او همراهی نمایند تعیین نموده و قبلاً بمنطقه سرحدی (مرزی) که از آنجا کمیسار سرحدی (مرزبان) طرف عبور میکند اعزام دارد. تنظیم صورت جلسه مشترك فقط بعهدہ کمیساران و یا جانشین آنان که رسماً معرفی شده است میباشد.

ب - کمیساران سرحدی (مرزبانان) هر یک از طرفین هنگام ملاقات و انجام وظیفه در خاک طرف مقابل میتواند تفنگ و اسلحه کمری همراه داشته باشند ولی سایر مأمورین سرحدی (خدمتگذاران مرزی) و همراهان کمیسار سرحدی (مرزبان) از حمل اسلحه در اینگونه موارد ممنوع میباشد.

ج - کمیساران سرحدی (مرزبانان) یا معاونین آنها باید همراهان خود را به حداقل ضرورت معین نموده و خط سیر خود را از راهی که قبلاً راجع به آن با یکدیگر موافقت نموده باشند قرار دهند .

ماده نهم - کمیساران سرحدی (مرزبانان) طرفین و معاونین آنها حقوق و مزایای زیر را دارا هستند :

الف - جان و مال و حیثیت کمیساران (مرزبانان) و همراهان آنها که با موافقت کمیساران سرحدی (مرزبانان) طرف بخاک مقابل وارد میشوند از هر جهت مصون خواهد بود . این مصونیت در صورتی است که با اطلاع قبلی رسماً برای اجرای کارهای مربوطه نزد کمیسار سرحدی (مرزبانان) طرف آمده باشند .

ب - در ملاقاتها کمیساران سرحدی (مرزبانان) یا معاونین آنها بلباس متحدالشکل (یونیفورم) خود خواهند بود .

ج - در ملاقاتها کمیساران سرحدی (مرزبانان) یا معاونین آنها در موقع عبور از سرحد (مرز) اشیائی که همراه خود خواهند برد بایستی بحد اقل احتیاج تقلیل داده و بلااستثناء بازرسی گمرکی شود ولی از حقوق گمرکی معاف خواهند بود.

ماده دهم - معاونین کمیساران سرحدی (مرزبانان درجه ۲) در تحت تعلیمات کمیسار سرحدی (مرزبان) مربوطه بوظائف خود عمل مینمایند و دایره اختیارات و حوزه خدمتگذاری آنها رانیز به اطلاع کمیسار سرحدی (مرزبان) مقابل می‌رسانند .

ماده یازدهم - تعیین و معرفی کمیساران سرحدی (مرزبان) و معاونین (مرزبانان درجه ۲) آنها بوسیله نامه رسمی از راه سیاسی صورت میگیرد .

ماده دوازدهم - کمیساران سرحدی (مرزبانان) در غیاب خود کفیل کمیسار سرحدی (مرزبان) را به کمیسار سرحدی (مرزبان) طرف قبلا معرفی مینمایند.

ماده سیزدهم - چنانچه تغییری در محل اقامت منطقه عملیات و مواد مربوطه بوظائف کمیساران سرحدی (مرزبانان) ایجاب گردد پس از موافقت دولتی بوسیله مبادله نامه‌های مکمله صورت خواهد گرفت .

ماده چهاردهم - طرفین متعاهدین تعهد مینمایند که بنام حق الزحمه یا حق الشرع یا حق التعلیف یا مثل آن از بابت اموال مسروقه اتباع دولتی در حین مسترد کردن آنها عوارضی دریافت ننمایند .

ماده پانزدهم - این قرارداد بتصویب مقامات مقننه دو کشور خواهد رسید و در کابل امضا خواهد شد و اسناد مصوبه آن در اسرع اوقات در تهران مبادله خواهد گردید .

این قرارداد پانزده روز پس از مبادله اسناد مصوب بموقع اجراء گذارده میشود و برای مدت دو سال معتبر خواهد بود هر گاه سه ماه قبل از انقضاء مدت مذکور هیچیک از طرفین فسخ قرارداد را بطرف دیگر اعلام ندارند قرارداد بخودی خود برای مدت دو سال دیگر تمدید خواهد شد و این طریق برای دوره های بعدی نیز ادامه خواهد داشت . پنج تیر ماه ۱۳۳۵ نصر الله بهنام محمد هاشم میوندوال قرارداد فوق که مشتمل بر يك مقدمه و پانزده ماده است ضمیمه قانون مربوط بقرارداد کمیساران سرحدی (مرزبانان) بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت افغانستان بوده و صحیح است . نایب رئیس مجلس شورای ملی - عماد تربتی

قانون مربوط بموافقت نامه فرهنگی بین کشور

شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری لبنان

مصوب ۱۹ آذر ماه ۱۳۳۶

ماده واحده - موافقتنامه فرهنگی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری لبنان را که مشتمل بر يك مقدمه و سیزده ماده میباشد در بیست و پنجم مهر ماه ۱۳۳۵ در تهران به امضاء نمایندگان مختار دولتی رسید است تصویب مینماید .

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده و متن موافقت نامه ضمیمه است در جلسه سه شنبه نوزدهم آذرماه یکهزار و سیصدوسی و شش بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

نایب رئیس مجلس شورای ملی - عماد تربتی

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۶/۳/۱۱ بتصویب
مجلس سنا رسیده است

موافقتنامه فرهنگی بین ایران و لبنان

نظر به اینکه دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری لبنان علاقمند به تحکیم روابط دوستی فیما بین بوده و خواهان بسط و توسعه همکاری فرهنگی بین دو کشور میباشند تصمیم به انعقاد موافقتنامه فرهنگی اتخاذ و نمایندگان مختار خود را بترتیب زیر تعیین نمودند :

از طرف دولت ایران جناب آقای دکتر علیقلی اردلان وزیر امور خارجه .
از طرف دولت جمهوری لبنان جناب آقای عبدالرحمن عدرا وزیر مختار و نماینده فوق العاده .

که پس از مبادله اختیارنامه های خود و اطمینان بصحت آنها نسبت بمواد ذیل موافقت حاصل نمودند :

ماده ۱- هر يك از طرفین متعهدین کوشش خواهند نمود که روابط فرهنگی بین دو کشور را بسط داده و بدینوسیله موجبات تشدید روابط معنوی دولت را بیشتر فراهم سازند .

ماده ۲- طرفین متعهدین سعی خواهند نمود که مبادلات فرهنگی میان افراد دو کشور در مسائل فرهنگی و علمی و ادبی و هنری و مخصوصاً در موارد ذیل تشویق و ترغیب شود :

الف - ایجاد تسهیلات برای مبادله کتب عام المنفعه و نشریه های سودمند .

ب - تنظیم برنامه های رادیوئی .

ج - ایجاد تسهیلات برای مبادله فیلمهای ملی بمنظور شناسائی افراد هر يك از دو کشور به اوضاع و احوال کشور دیگر .

د - تهیه نمایشگاههای هنرهای ملی .

ه - ترتیب مافرتهای دسته جمعی دانشجویان .

ماده ۳- طرفین متعهدین موافقت میکنند که استادان و سخنرانان و

نویسندگان و هنرمندان و دانشجویان طرفین در کشور یکدیگر آمد و شد نموده و برای این منظور در حدود امکان مساعدتهای نقدی و کمکهای تحصیلی بعمل خواهند آورد.

ماده ۴- سعی خواهد شد که کرسی‌های تدریس زبان فارسی در دانشگاه‌های لبنان و کرسی‌های تدریس زبان عربی در دانشگاه‌های ایران ایجاد و توسعه داده شود.

ماده ۵- طرفین متعهدین تعهد میکنند که در کتب تحصیلی و سایر نشریات رسمی احترام رؤسای دول دو کشور و رعایت حقایق تاریخی از هر حیث ملحوظ گردد.

ماده ۶- طرفین متعهدین باتمام و سائلی که در اختیار دارند موجبات تسهیل مسافرت و سیاحت را که وسیله مؤثری برای حسن تفاهم میان اتباع دو کشور است فراهم خواهند آورد.

ماده ۷- طرفین متعهدین برای تعیین ارزش گواهینامه و دیپلم و دانشنامه‌هایی که از طرف مقامات صلاحیتدار یکی از طرفین صادر میشود موافقتنامه مخصوصی منعقد خواهند نمود و معادل بودن تحصیلات ابتدائی و متوسطه و عالی هر یک از دو کشور را در کشور دیگر برسمیت خواهند شناخت.

ماده ۸- دولتیین متعهدین موافقت مینمایند که دانشجویان آن نهادر مؤسسات فرهنگی هر یک از دو کشور تحصیلات خود را در رشته‌های علمی و ادبی و فنی طبق قوانین و مقررات مربوطه تعقیب نمایند.

ماده ۹- در هر یک از دو کشور کمیسیونی مرکب از رئیس نمایندگی سیاسی کشور مربوطه و سه نفر از صاحب‌منصبان عالی‌رتبه وزارت فرهنگ - دانشگاه و وزارت امور خارجه آن کشور تشکیل میشود و در اجرای مواد این قرارداد و رفع مشکلاتیکه در عمل ممکن است پیش آید اشتراك‌مسابی و تبادل نظر خواهند نمود این کمیسیون

قانون موافقتنامه حمل و نقل هوائی بین دولت شاهنشاهی

ایران و دولت کشورهای متحده آمریکا

مصوب ۱۷ بهمن ماه ۱۳۳۶

ماده واحده - موافقتنامه حمل و نقل هوائی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت کشورهای متحده آمریکا مشتمل بر يك مقدمه و بیست ماده و يك ضمیمه که در تاریخ ششم دیماه یکهزار و سیصد و سی و پنج خورشیدی در تهران به امضاء رسیده تصویب مینماید .

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده و متن موافقتنامه ضمیمه است پس از تصویب مجلس سنا در جلسه پنجشنبه هفدهم بهمن ماه یکهزار و سیصد و سی و شش بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

نایب رئیس مجلس شورای ملی - امان الله اردلان

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۶/۷/۲۴ بتصویب

مجلس سنا رسیده است

موافقتنامه حمل و نقل هوائی بین دولت شاهنشاهی ایران

و دولت کشورهای متحده آمریکا

چون دولت شاهنشاهی ایران و دولت کشورهای متحده آمریکا بمنظور استقرار و دائر کردن سرویسهای هوائی بازرگانی بین قلمروهای مربوطه خود بتساوی مایلند موافقتنامه ای منعقد سازند علیهذا نمایندگان تام الاختیار خود را بدین منظور بشرح ذیل تعیین نموده اند :

از طرف دولت شاهنشاهی ایران

جناب آقای دکتر علیقلی اردلان وزیر امور خارجه.

از طرف دولت کشورهای متحده آمریکا

جناب آقای سلدن چپین سفیر کمبر کشورهای متحده آمریکا

نمایندگان مزبور پس از ارائه و مبادله اختیارنامه های خود و تشخیص صحت آن درباره مواد ذیل موافقت نموده اند:

ماده اول- برای مقاصد این موافقتنامه :

الف - مقصود از لفظ «مقامات هواپیمائی» در مورد کشورهای متحده آمریکا هیئت هواپیمائی کشوری (Civil Aeronautics Board) و هر شخص یا هیئتی است که مجاز باشد وظایفی را که اکنون هیئت هواپیمائی کشوری انجام میدهد انجام دهد و در مورد ایران مراد اداره کل هواپیمائی کشوری و هر شخص یا هیئتی است که مجاز باشد وظایفی را که اکنون اداره کل هواپیمائی کشوری انجام میدهد انجام دهد .

ب - مقصود از «مؤسسه هواپیمائی معینه» مؤسسه ایست که یکی از طرفین متعاهدین بطرف متعاهد دیگر کتباً اعلام کند که آن مؤسسه یا خط خطوط مشخصی را که در بر نامه خط سیر ضمیمه این موافقت نامه صورت داده شده است دائر خواهد نمود .

پ - مقصود از لفظ «قلمرو» يك کشور اراضی و آبهای مجاور آنست که تحت حاکمیت یا سیطره یا حمایت یا قیمومت یا سرپرستی آن کشور باشد.

ت - مقصود از لفظ «سرویس هوایی» هر سرویس هوایی است که در اوقات معین بوسیله هواپیما برای حمل و نقل عمومی مسافر یا پست یا بار انجام گیرد.

ث - مقصود از «سرویس هوایی بین المللی» سرویس هوایی است که از فراز قلمرو بیش از يك کشور عبور کند.

ج - مقصود از «توقف بمنظورهای غیر از حمل و نقل» فرود آمدن است برای هر مقصودی جز پیاده و سوار کردن مسافر یا بارگیری و باراندازی یا تحویل دادن و تحویل گرفتن پست.

ماده دوم - الف - هر يك از طرفین متعاهدین بطرف متعاهد دیگر حقوق لازمه را بشرح ذیل برای بکار انداختن سرویسهای هوایی توسط مؤسسات هواپیمائی معینه اعطا میکند. حق ترانزیت - حق توقف بمنظورهای غیر از حمل و نقل - حق ورود و خروج بازرگانی برای حمل و نقل بین المللی مسافر و بار و پست در نقاط واقعه در قلمرو آن کشور که در هر يك از خطوط مصرحه در بند مربوط بر نامه خطسیر ضمیمه این موافقتنامه نام برده شده است .

ب - و نیز مقرر است که در مناطق جنگک یا مناطقی که در اشغال نظامی است یا مناطقی که جنگک و اشغال نظامی در آن تأثیر داشته است دائرنگاهداشتن اینگونه سرویسهها منوط بتصویب مقامات صلاحیتدار نظامی خواهد بود.

ماده سوم - افتتاح سرویس هوایی در يك خط مصرح توسط مؤسسه یا مؤسسات هواپیمائی یکی از طرفین متعاهدین بعد از آنکه طرف متعاهد مزبور مؤسسه یا مؤسسات هواپیمائی مزبور را برای خط مزبور تعیین کند و طرف متعاهد دیگر اجازه مقتضی برای دائر ساختن خط صادر نماید در هر موقع ممکن است. طرف متعاهد دیگر تحت شرایط مقرر در ماده چهارم مکلف خواهد بود بی آنکه تأخیری بیجهت روادارد این اجازه را بدهد مشروط به اینکه قبل از اجازه اشتغال بکارهایی که در این موافقتنامه مورد نظر است مؤسسه یا مؤسسات معینه در برابر مقامات صلاحیتدار هواپیمائی طرف مزبور طبق قوانین و مقرراتی که از طرف مقامات مزبور علی القاعده بموقع اجرا گذاشته میشود بالضروره واجد شرایط باشند .

ماده چهارم - هر يك از طرفین متعاهدین این حق را محفوظ میدارد که از

دادن اجازه مذکور در ماده سوم این موافقت نامه برای دائر کردن مؤسسه هواپیمائی که طرف متعاقد دیگر تعیین نموده خودداری کند یا اجازه را باطل نماید یا شرایطی را که لازم بداند بر مؤسسه یا مؤسسات هواپیمائی تحمیل کند و این در صورتی است که متقاعد نشود که مالکیت عمده مؤسسه مزبور و نظارت مؤثر در مؤسسه هواپیمائی مزبور به اتباع طرف متعاقد دیگر و اگذار شده باشد یا در صورتیکه مؤسسه هواپیمائی مزبور قوانین و مقررات مذکور در ماده پنجم این موافقت نامه را رعایت نکند یا در صورتیکه مؤسسه هواپیمائی مزبور یا دولتی که آن مؤسسه را تعیین نموده است بوجه دیگری از عهده ایفاء تعهدات مندرجه در این موافقتنامه یا از عهده اجراء شرایطی بر نیاید که تحت آن شرایط حقوق مزبور طبق این موافقتنامه اعطا گردیده است مشروط باینکه بی مشورت قبلی با طرف دیگر شرایطی تحمیل نگردد .

ماده پنجم - الف - قوانین و مقررات یکی از طرفین متعاهدین مربوط به اجازه ورود یا اعزیمت طیاراتی که به هواپیمائی بین المللی اشتغال دارند در قلمرو آن کشور یا مر بوط بکار افتادن و پرواز اینگونه هواپیماها هنگامیکه در قلمرو آن کشور باشد شامل هواپیماهای مؤسسه یا مؤسسات هواپیمائی معینه طرف متعاقد دیگر خواهد بود و هواپیماهای مزبور هنگام ورود یا اعزیمت از قلمرو طرف متعاقد اول و هنگامی که داخل قلمرو طرف متعاقد اول باشد قوانین و مقررات مزبور را رعایت خواهد نمود.

ب - قوانین و مقررات یکی از طرفین متعاهدین مربوط به اجازه ورود یا اعزیمت مسافرین و کارکنان و محمولات هواپیما از قبیل مقررات مربوط به ورود و ترخیص و مهاجرت و گذرنامه و گمرک و قرنظینه را مسافرین و کارکنان یا محمولات طرف متعاقد دیگر هنگام ورود یا اعزیمت و هنگامی که در قلمرو طرف متعاقد اول باشد خودشان یا نمایندگان شان رعایت خواهند نمود .

ماده ششم - هیچیک از مقررات این موافقتنامه طوری تفسیر یا تلقی نخواهد

شد که حقوق انحصاری و مانع لاغیری بطرف متعاقد دیگر یا مؤسسات هواپیمائی آن اعطاء یا مؤسسات هواپیمائی هر کشور دیگری را بر کنار کند یا تبعیض علیه آن مؤسسات روادارد.

ماده هفتم - هیچیک از مقررات این موافقتنامه طوری تفسیر یا تلقی نخواهد شد که بمؤسسات هواپیمائی معینه یکی از طرفین متعاهدین در قلمرو طرف متعاقد دیگر حق بدهد در ازاء کرایه یا پاداش مسافر یا بار یا پست بمقصد نقطه دیگری در همان قلمرو قبول کند.

ماده هشتم - مؤسسه یا مؤسسات هواپیمائی معینه طرفین متعاهدین بطور منصفانه و متساوی فرصت خواهد داشت سرویسهای را که مورد موافقت قرار گرفته است در خطوط مصرحه بین قلمرو یکدیگر بکار اندازند.

ماده نهم - ضمن دائرشدن سرویسهای اصلی مندرجه در این موافقتنامه توسط هر یک از طرفین متعاهدین منافع مؤسسات هواپیمائی طرف متعاقد دیگر در نظر گرفته خواهد شد تا نسبت بسرویسهای که طرف متعاقد دیگر در تمام یا قسمتی از همان خطوط ترتیب میدهد تأثیر ناروایی نداشته باشد.

ماده دهم - گواهی نامه های قابلیت پرواز و گواهی نامه های صلاحیت و پروانه های را که یکی از طرفین متعاهدین صادر کند یا برای آن اعتبار قائل شود و هنوز بقوت خود باقی باشد طرف متعاقد دیگر برای دائر ساختن خطوط و سرویسهای مندرجه در این موافقتنامه معتبر خواهد شناخت مشروط باینکه مقرراتی که بموجب آن مقررات اینگونه گواهی نامه ها یا پروانه ها صادر گردیده یا برای آن اعتبار قائل شده اند با حداقل موازینی که ممکن است در تعقیب قرارداد هواپیمائی کشوری بین المللی برقرار شود برابری کند یا بالاتر باشد.

لکن هر یک از طرفین متعاهدین این حق را محفوظ میدارد که از شناختن

گواهی نامه‌های صلاحیت و پروانه‌هایی که کشور دیگری با تابع طرف متعاقد مزبور داده است بمنظور پرواز از فراز قلمرو خود امتناع کند .

مادهٔ یازدهم - برای جلوگیری از کارهای تبعیض آمیز و برای تأمین رفتار مساوی طرفین متعاقدین توافق دارند که :

الف - هر يك از طرفین متعاقدین ممکن است عوارض عادلانه و معقولی برای استفاده از فرودگاه‌های عمومی و سایر تسهیلاتی که تحت نظارت خود دارد وضع کند یا اجازه دهد وضع شود . لکن هر يك از طرفین متعاقدین موافقت دارد که عوارض مزبور بیشتر از عوارضی نباشد که هواپیماهای خود آن کشور که در سرویسهای بین‌المللی مشابهی کار میکنند برای استفاده از فرودگاه‌ها و تسهیلات مزبور میپردازند

ب - سوخت و روغنهای مخصوص چرب کردن و لوازم فنی مصرف شدنی و قطعات یدکی و آلات و ادوات و وسائل عادی و مواد ذخیره‌ای که یکی از طرفین متعاقدین یا اتباع او وارد قلمرو طرف متعاقد دیگر نماید فقط بمنظور استفاده هواپیمای طرف متعاقد مزبور باشد بر اساس معامله متقابل از حقوق گمرکی و عوارض بازرسی و حقوق و عوارض ملی دیگر معاف خواهد بود .

پ - سوخت و روغنهای مخصوص چرب کردن و لوازم فنی مصرف شدنی و قطعات یدکی و آلات و ادوات و وسائل عادی و مواد ذخیره‌ای که در هواپیمای مؤسسات هواپیمائی یکی از طرفین متعاقدین نگاهداشته شود و آن هواپیما مجاز باشد در خط و سرویسهای مندرجه در این موافقت نامه کار کند و پس از ورود بقلمرو یا خروج از قلمرو طرف متعاقد دیگر بر اساس معامله متقابل از حقوق گمرکی و عوارض بازرسی و سایر حقوق و عوارض ملی معاف خواهد بود و لو اینکه هواپیمای مزبور آن لوازم را در پروازهای خود در قلمرو مذکور مورد استفاده قرار دهد یا مصرف کند .

ت - سوخت و روغنهای مخصوص چرب کردن و سایر لوازم فنی مصرف شدنی

وقطعات یدکی و آلات و ادوات و وسایل عادی و سایر مواد ذخیره که با هواپیمای مؤسسات هواپیمائی یکی از طرفین متعاهدین در قلمرو طرف دیگر حمل شود در سرویسهای بین المللی مورد استفاده قرار گیرد بر اساس معامله متقابل از حقوق گمرکی و مالیات و رسوم داخلی و عوارض بازرسی و سایر حقوق و عوارض ملی معاف خواهد بود.

ماده دوازدهم - سرویسهای هوایی که از طرف مؤسسات هواپیمائی موجب این موافقتنامه دائر و در دسترس عموم گذاشته شود با احتیاجاتی که عامه از سرویسهای مزبور دارند ارتباط یا تناسب نزدیک خواهد داشت .

در مورد سرویسهائی که بموجب این موافقت نامه یکی از مؤسسات هواپیمائی معینه دائر کند طرفین متعاهدین هر دو تفاهم دارند که نخستین هدف سرویسهای مزبور همواره تهیه ظرفیت کافی برای تأمین حوائج حمل و نقل بین کشور متبوع آن مؤسسه و کشورهای خواهد بود که مقصد نهایی حمل و نقل باشد . حق پیاده و سوار کردن مسافر و بارگیری و بار اندازی محمولات بین المللی که مبداء و مقصد آن کشورهای ثالث باشد در نقطه یا نقاطی در خطوط مصرحه در این موافقت نامه صورت گیرد طبق اصول کلی بسط و توسعه موافق ترتیب صحیحی که مورد قبول هر دو طرف متعاهد است اجرا خواهد شد و تابع این اصل کلی خواهد بود که ظرفیت باید متناسب باشد با:

الف - احتیاجات حمل و نقل بین کشور مبداء و کشور های مقصد نهائی حمل و نقل و

ب - احتیاجات خط هواپیمائی سرتاسری و .

پ - احتیاجات حمل و نقل منطقه ای که خط مزبور از آن منطقه میگذرد پس از آنکه سرویسهای محلی و ناحیه ای بحساب آورده شود.

ماده سیزدهم - تعرفه هائی که در خطوط مندرجه در این موافقت نامه وضع میشود با توجه لازم به کلیه عوارض مربوطه از قبیل مخارج دائر نگاهداشتن و نفع

معقول و تعرفه های موضوعه مؤسسات نقلیه دیگر و همچنین با در نظر گرفتن اوصاف ممیزه هر سرویس باید نرخهای معقول باشد و مطابق مندرجات بندهای ذیل تعیین خواهد شد :

الف - تعرفه های مؤسسات هر يك از طرفین متعاهدین برای نقاطی که بین قلمرو کشورهای متحده آمریکا و قلمرو ایران واقع و در برنامه خط سیر که ضمیمه است بدان اشاره شده است طبق مقررات این موافقت نامه موکول بتصویب مقامات هواپیمائی طرفین متعاهدین خواهد بود و مقامات مزبور مطابق تعهداتی که بموجب این موافقت نامه دارند در حدود اختیارات قانونی خود عمل خواهد کرد.

ب - هر تعرفه ای که یکی از مؤسسات هواپیمائی هر يك از طرفین متعاهدین پیشنهاد کند لا اقل سی (۳۰) روز جلوتر از تاریخ شروع آن باید بمقامات هواپیمائی هر دو طرف متعاهد تسلیم شود مشروط به اینکه مدت سی (۳۰) روز مزبور را بتوان در موارد خاصی در صورت توافق مقامات هواپیمائی هر يك از طرفین متعاهدین تقلیل داد.

پ - برای هر مدتی که هیئت هواپیمائی کشوری کشورهای متحده آمریکا آئین نامه کنفرانس حمل و نقل مجمع بین المللی حمل و نقل هوایی را International Air Transport Association تصویب نموده است هر موافقتنامه ای بدین طریق در باره تعرفه منعقد شود و شامل مؤسسات هواپیمائی کشور های متحده آمریکا گردد منوط بتصویب هیئت مزبور خواهد بود. موافقتنامه هایی که از مجرای این دستگاه در باره نرخ منعقد شود ممکن است همچنین طبق اصول مندرجه در بند (الف) فوق مستلزم تصویب مقامات هواپیمائی دولت ایران نیز باشد.

ت - طرفین متعاهدین توافق دارند که مندرجات بندهای (ث) و (ج) و (چ)

این ماده در باره طرز اقدام در موارد ذیل اجرا خواهد شد:

۱- هر گاه در مدتی که طرفین متعاهدین آئین نامه کنفرانس حمل و نقل مجمع بین المللی حمل و نقل هوایی را تصویب کرده است موافقت نامده صریحی درباره تعرفه در مدت معقولی توسط یکی از طرفین متعاهدین بتصویب نرسد یا کنفرانس مجمع بین المللی حمل و نقل هوایی نتواند درباره تعرفه‌ای توافق نماید یا.

۲- هر موقعی که آئین نامه مجمع بین المللی حمل و نقل هوایی شامل نشود یا.

۳- چنانچه یکی از طرفین متعاهدین در هر موقع کناره گیری کند یا مجدداً آن قسمت از آئین نامه کنفرانس حمل و نقل مجمع بین المللی حمل و نقل هوایی را که مربوط باین ماده است تصویب ننماید.

ث- در صورتی که بموجب قانون بمقامات هواپیمائی کشورهای متحده آمریکا اختیار داده شود که تعرفه‌های منصفانه‌ای مطابق اصول اقتصادی برای حمل و نقل هوایی اشخاص و اموال بوسیله سرویسهای بین المللی تعیین کند و تعرفه‌های پیشنهادی را بطریقی معوق نماید که هیئت هواپیمائی کشوری اکنون مجاز است نظیر آن اقدام را در مورد اینگونه تعرفه‌ها برای حمل و نقل هوایی اشخاص و اموال در داخله کشورهای متحده آمریکا بعمل آورد و هر یک از طرفین متعاهدین از آن تاریخ طوری از اختیار خود استفاده خواهد کرد که هر گاه بتشخیص مقامات هواپیمائی طرف متعاهدی که مؤسسه یا مؤسسات هواپیمائی آن تعرفه یا تعرفه‌هایی برای حمل و نقل هوایی از قلمرو یک طرف متعاهد به نقطه یا نقاطی در قلمرو طرف متعاهد دیگر پیشنهاد کند که منصفانه و مطابق اصول اقتصادی نباشد از اجرای چنین تعرفه یا تعرفه‌ها جلوگیری شود. هر گاه یکی از طرفین متعاهدین بوصول اعلامیه مذکور در بند (ب) فوق از تعرفه‌ای که مؤسسه یا مؤسسات هواپیمائی طرف متعاهد دیگر پیشنهاد کرده است ناراضی باشد عدم رضایت خود را قبل از انقضای پانزده (۱۵) روز اول از سی (۳۰)

روز مذکور بطرف متعاهد دیگر اعلام خواهد نمود و طرفین متعاهدین کوشش خواهند کرد در مورد نرخ مقتضی توافق حاصل کنند.

هر گاه چنین توافقی حاصل شود هر يك از طرفین متعاهدین کمال مجاهدت را بعمل خواهد آورد که تعرفه مزبور را در مورد مؤسسه یا مؤسسات هواپیمائی خود بموقع اجرا گذارد.

هر گاه در پایان مدت سی (۳۰) روز مذکور در بند (ب) فوق توافق حاصل نشود تعرفه پیشنهادی مزبور ممکن است بطور موقت اجرا شود تا اینکه مطابق طریقه مندرجه در بند (ج) ذیل اختلاف حل گردد مگر آنکه مقامات هواپیمائی کشور مؤسسه حمل و نقل هوایی مربوطه صلاح خود را در تعلیق اجرای تعرفه مزبور بدانند.

ج - قبل از آنکه چنین اختیاری بمقامات هواپیمائی کشوری متحده آمریکا داده شود هر گاه یکی از طرفین متعاهدین از تعرفه پیشنهادی مؤسسه یا مؤسسات هواپیمائی هر يك از طرفین متعاهدین برای سرویسهای مربوطه از قلمرو يك طرف متعاهد بنقطه یا نقاطی در قلمرو طرف متعاهد دیگر ناراضی باشد عدم رضایت خود را قبل از انقضاء پانزده (۱۵) روز اول از مدت سی (۳۰) روز مذکور در بند (ب) فوق بطرف دیگر اعلام خواهد نمود و طرفین متعاهدین کوشش خواهند کرد درباره تعرفه مقتضی توافق حاصل نمایند.

هر گاه چنین توافقی حاصل شود هر يك از طرفین متعاهدین کمال مجاهدت را بعمل خواهد آورد که موجبات اجرای تعرفه مزبور را که مورد موافقت واقع شده است توسط مؤسسه یا مؤسسات هواپیمائی خود فراهم سازد.

این موضوع مورد تصدیق است که هر گاه چنین توافقی قبل از انقضاء سی (۳۰) روز مزبور حاصل نشود طرف متعاهدی که نسبت بتعرفه مزبور معترض است ممکن

است برای جلوگیری از شروع یا ادامه سرویس، مزبور با تعرفه مورد شکایت اقداماتی را که لازم بداند بعمل آورد.

چ - هر گاه در هر موردی طبق بندهای (ث) و (ج) این ماده مقامات هواپیمائی طرفین متعاهدین پس از مشاوره‌ای که بر اثر شکایت یکی از طرفین متعاهدین نسبت به تعرفه پیشنهادی یا تعرفه موجود مؤسسه یا مؤسسات هواپیمائی طرف متعاهد دیگر آغاز شود نتوانند درباره تعرفه مقتضی در مدت معقولی توافق حاصل نمایند بدرخواست هر يك از طرفین مقررات ماده ۱۶ این موافقتنامه اجرا خواهد شد.

ماده چهاردهم - مقامات هواپیمائی هر يك از طرفین متعاهدین بدرخواست مقامات هواپیمائی طرف متعاهد دیگر اطلاعات و آمار مربوط بحمل بار و مسافر را از قلمرو طرف متعاهد دیگر و بمقصد قلمرو طرف مزبور بوسیله سرویس‌هاییکه مورد موافقت واقع گردیده و از طرف مؤسسه یا مؤسسات هواپیمائی معینه طرف متعاهد اول انجام شده است بطرف متعاهد دیگر خواهند داد و مراد اطلاعات و آمار است که معمولاً از طرف مؤسسه یا مؤسسات هواپیمائی معینه تهیه و بمقامات هواپیمائی دولت متبوعه خود برای انتشار تقدیم میگردد. هر گونه اطلاعات اضافی درباره آمار حمل و بار مسافر که مقامات هواپیمائی یکی از طرفین متعاهدین از مقامات هواپیمائی طرف متعاهد دیگر بخواهد پس از تقاضا منوط ببحث و توافق بین طرفین متعاهدین خواهد بود.

ماده پانزدهم - الف - هر گاه یکی از طرفین متعاهدین مایل بتغییر مقررات این موافقتنامه باشد ممکن است درخواست کند که بین مقامات صلاحیتدار طرفین متعاهدین مشاوره بعمل آید و مشاوره مزبور طی مدت شصت روز از تاریخ تقاضا شروع خواهد شد. همچنین در صورتیکه یکی از طرفین متعاهدین مایل شود درباره اجرا یا تفسیر شرایط این موافقتنامه مشورتی بعمل آورد بطریق مشابهی اقدام بعمل

خواهد آمد. هر زمان مقامات مذکور درباره تغییر این موافقتنامه توافق حاصل نمایند تغییر مزبور پس از آنکه بوسیله تبادل یادداشت از مجاری سیاسی تأیید گردید بموقع اجرا گذاشته خواهد شد و فوراً با اطلاع شورای سازمان بین‌المللی هواپیمائی کشوری خواهد رسید.

ب - تغییراتی که هر يك از طرفین متعاهدین در مسیر خطوط هوایی مصرحه بدهد با استثنای تغییر نقاطیکه از مؤسسه یا مؤسسات هواپیمائی معینه در قلمرو طرف متعاهد دیگر بهره‌مند میشوند بعنوان تغییرات در این موافقتنامه تلقی نخواهد شد بنا بر این مقامات هواپیمائی هر يك از طرفین متعاهدین ممکن است یکطرفه مبادرت بتغییرات مزبور بنماید مشروط باینکه هر تغییری بیدرنگ بمقامات هواپیمائی طرف متعاهد دیگر اعلام شود.

ماده شانزدهم - هر گاه اختلافی بین طرفین متعاهدین در مورد تفسیر یا اجرای این موافقتنامه و بر نامه خطسیر که ضمیمه آنست پیش آید طرفین متعاهدین در وهله نخست کوشش خواهند نمود اختلاف را بوسیله مذاکره مستقیم بین خود حل و فصل نمایند. اگر نتوانند با مذاکره مستقیم اختلاف را حل و فصل نمایند اختلاف مزبور برای گزارش مشورتی بشخص دیگر یا هیئت دیگری که با توافق طرفین متعاهدین تعیین شود یا بحکمت هیئتی مرکب از سه داور يك داور با انتخاب هر يك از طرفین متعاهدین و داور سوم با توافق دو داور دیگر ارجاع خواهد شد مشروط باینکه از اتباع هیچیک از طرفین متعاهدین نباشد. هر يك از طرفین متعاهدین در ظرف دو ماه از تاریخ تسلیم یادداشت سیاسی توسط هر يك از طرفین بطرف دیگر دائر بتقاضای حکمت يك داور تعیین خواهد نمود و درباره داور سوم در ظرف یکماه پس از انقضاء مدت دو ماه مزبور توافق حاصل خواهد شد.

اگر هر يك از طرفین متعاهدین داور خود را در ظرف دو ماه تعیین نکند یا

اگر درباره داور سوم در مهلت معینه توافق حاصل نشود هر يك از طرفین متعاهدین ممکن است از رئیس دیوان بین المللی داد گستری درخواست نماید که داور یا داوران را انتخاب و بدین سمت لزوماً منصوب کند. طرفین متعاهدین کمال مجاهدت را در حدود اختیارات خود طبق قوانین اساسی مربوطه بعمل خواهند آورد که نظریکه در گزارش مشورتی اظهار شده است اجرا شود.

مخارج هیئت حکمیت بین طرفین متعاهدین متساویاً تقسیم خواهد شد.

ماده هفدهم - اگر معاهده یا موافقتنامه عمومی چند جانبه ای درباره حقوق سرویسهای مرتب هوایی بین المللی نسبت بحمل و نقل بار و مسافر در مورد طرفین متعاهدین اجرا شود این موافقت نامه طوری اصلاح خواهد شد که با مقررات معاهده یا موافقتنامه مزبور منطبق گردد.

ماده هیجدهم - این موافقت نامه و کلیه اصلاحات آن و قرارداد های مربوط بآن در سازمان بین المللی هواپیمائی کشوری ثبت خواهد شد.

ماده نوزدهم - هر يك از طرفین متعاهدین در هر موقع ممکن است قصد خود را برای فسخ این موافقت نامه بطرف دیگر اعلام کند. چنین خطاری باید در همان موقع برای سازمان بین المللی هواپیمائی کشوری نیز فرستاده شود. هر گاه چنین ابلاغی صادر شود این موافقت نامه یکسال پس از تاریخ وصول ابلاغ مزبور فسخ خواهد شد مگر آنکه با توافق طرفین متعاهدین اخطار مربوط بقصد فسخ (موافقت نامه) قبل از انقضاء مدت مزبور مسترد شود. اگر طرف متعاهد دیگر وصول اخطار را اعلام نکند چهارده روز پس از وصول اخطار سازمان بین المللی هواپیمائی کشوری اخطار مزبور دریافت شده تلقی خواهد گردید.

ماده بیستم - همینکه دولت ایران تصویب این موافقتنامه را بدولت کشورهای متحده آمریکا اعلام کند در تاریخ وصول اعلامیه مزبور این موافقت نامه بموقع اجرا گذاشته خواهد شد.

برای گواهی مراتب فوق امضاء کنندگان ذیل نمایندگان تام‌الاختیار طرفین که اجازه لازم از دولتهای مربوطه خود داشتند این موافقت نامه را در دو نسخه امضاء نمودند و بمهر خود مهور ساختند .

این موافقت نامه بتاریخ روز بیست و ششم دیماه سال یکهزار و سیصد و سی و پنج در تهران بزبانهای فارسی و انگلیسی در دو نسخه تنظیم شد و هر دو متن متسویاً معتبر است.

از طرف دولت کشورهای متحده آمریکا
از طرف دولت ایران

برنامه خط سیر

۱ - مؤسسه یا مؤسسات هواپیمائی که از جانب دولت کشورهای متحده آمریکا تعیین گردد حق خواهد داشت سرویسهای هوایی در هر يك از خطوط مصرحه از راه نقاطی که در فاصله بین دو طرف قرار گرفته است در هر دو جهت دائر نماید و هواپیماهای آن طبق برنامه معین در نقاطی که در این بند تصریح شده است در ایران فرود آید :
از کشورهای متحده آمریکا بسوی تهران و یا آبادان و نقاط ماوراء آن از راه نقاطی که در فاصله بین دو طرف قرار گرفته است .

۲ - مؤسسه یا مؤسسات هواپیمائی که از جانب دولت ایران تعیین گردد حق خواهد داشت سرویسهای هوایی از راه نقاطی که در فاصله بین دو طرف قرار گرفته است در هر دو جهت دائر نماید و هواپیماهای آن طبق برنامه معین در قلمرو کشورهای متحده آمریکا در خطی که بتاریخ بعد معین خواهد شد فرود آید .

۳ - نقاط واقعه در خطوط مصرحه ممکن است باختیار مؤسسه یا مؤسسات هواپیمائی معینه در هر پرواز یا در همه پروازها حذف گردد .

موافقت نامه فوق مشتمل بر يك مقدمه و بیست ماده و برنامه خط سیر ضمیمه قانون موافقت نامه حمل و نقل هوایی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت کشورهای متحده آمریکا بوده و صحیح است .

نایب رئیس مجلس شورای ملی - امان الله اردلان

قانون مربوط بموافقتنامه فرهنگی بین دولت شاهنشاهی

ایران و دولت پادشاهی یونان

مصوب ۲۰ بهمن ماه ۱۳۳۶

ماده واحده - بموافقتنامه فرهنگی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت پادشاهی یونان را که مشتمل بر يك مقدمه و هفت ماده میباشد و در ۲۹ آبان ماه ۱۳۳۵ در آنکارا بامضاء نمایندگان مختار دولتین رسیده است تصویب مینماید.

متن فارسی و یونانی قرارداد بمتن فرانسه آن ضمیمه خواهد شد.

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده و متن قرار داد ضمیمه است پس از تصویب مجلس سنا در جلسه یکشنبه بیستم بهمن ماه یک هزار و سیصد و سی و شش بتصویب مجلس شورای ملی رسید. رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالادر جلسه ۱۳۳۶/۷/۲۴ بتصویب

مجلس سنارسیده است

موافقتنامه فرهنگی بین دولت شاهنشاهی ایران

و دولت پادشاهی یونان

دولت شاهنشاهی ایران

و

دولت پادشاهی یونان

که مایل بتحکیم بیشتر روابط دوستی که خوشبختانه بین دو کشور موجود است میباشند بمنظور بسط روابط مختلفه فرهنگی تصمیم بانعقاد موافقتنامه فرهنگی گرفتند و نمایندگان مختار خود را بترتیب زیر تعیین نمودند :

از طرف اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران.

جناب آقای علی منصور سفیر کبیر فوق العاده و نماینده مختار ایران در آنکارا.

از طرف اعلیحضرت پادشاه یونان

جناب آقای ژان. د. کالرژیس سفیر کبیر فوق العاده و نماینده مختار یونان در آنکارا

که پس از مبادله اعتبارنامه‌های خود و اطمینان به صحت آن‌ها نسبت بمواد زیر موافقت

حاصل نمودند :

ماده ۱ - طرفین متعاهدین حسن روابط خود را در رشته‌های تعلیم و تربیت و

علمی و معنوی و هنری حتی الامکان توسعه خواهند داد.

ماده ۲ - طرفین متعاهدین بمنظور نیل به هدفهای مندرج در ماده ۱ يك مبادله

استادان دانشگاه و اعضاء مؤسسات علمی و فرهنگی را در صورت امکان با اعطای کمک

خرج تحصیلی تسهیل نموده و همچنین کارهای مربوط بفرهنگ کشور دیگر را از

قبیل نمایشگاه و کنسرتها و کنفرانسهها و نیز مبادلات فرهنگی را در قسمتهای سینما

وراديو و ورزش تشویق خواهند کرد .

ماده ۳ - هر يك از طرفین متعاهدین حتی الامکان:

الف - مطالعه زبان و تاریخ و تمدن طرف متعاهد دیگر را در سرزمین خود

تشویق نموده و تسهیلات لازم برای توسعه این منظور فراهم خواهد کرد.

ب - سعی خواهد کرد مطالعه زبان و تاریخ و تمدن خود را در کشور متعاهد

دیگر توسعه داده و برای اهالی کشور طرف متقابل امکان تعقیب چنین مطالعاتی را

در قلمرو خود فراهم خواهد نمود .

ج - سعی خواهد کرد موضوعات و حقایق تاریخی و همچنین احترامات

رؤسای دول یکدیگر در کتب تحصیلی و سایر انتشارات رسمی کشور رعایت و

ملحوظ گردد .

ماده ۴- مأمورین صلاحیت دار طرفین متعاهدین مقررات مربوط باجرای مندرجات مواد نامبرده در فوق را مشترکاً تهیه خواهند کرد و باین منظور هر یک از طرفین متعاهدین تشکیل کمیسیونهایی را در سرزمین خود تسهیل میکنند این کمیسیونها با تطبیق فعالیتهای ناشی از هدفهای مندرج در ماده ۲ و ۳ ممکن است بدولت متبوع خود پیشنهاد نمایند که اقداماتی برای تحقق هدفهای مذکور بعمل آورند. نمایندگان سیاسی طرفین متعاهدین برای شرکت در این کمیسیون یا کمیسیونها دعوت خواهند شد.

ماده ۵- این موافقتنامه بر طبق مقررات مربوطه هر یک از طرفین متعاهدین بتصویب خواهد رسید و اسناد تصویب هر چه زودتر مبادله گردیده و یکماه پس از مبادله اسناد مزبور بموقع اجرا گذارده خواهد شد.

ماده ۶- مدت اعتبار این موافقتنامه پنجسال است و چنانچه حداقل ششماه قبل از انقضاء مدت فسخ آن اعلام نشود برای دوره پنجسال دیگر معتبر خواهد بود و همچنین برای دوره های بعد.

ماده ۷- این موافقتنامه در دو نسخه بزبان فرانسه تنظیم شده است. بنا بر مراتب فوق نمایندگان مختار طرفین متعاهدین این موافقتنامه را امضاء و مهر نمودند.

آنکارا مورخه ۲۰ نوامبر ۱۹۵۶

۲۹ آبان ۱۳۳۵

موافقتنامه فوق که مشتمل بر یک مقدمه و هفت ماده میباشد ضمیمه قانون مربوط بموافقتنامه فرهنگی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت پادشاهی یونان بوده و صحیح است.

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون مربوط بموافقتنامه بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت
جمهوری سوئیس راجع بسرویسهای هوایی برای حمل و نقل مسافر
و بار و محمولات پستی مابین دو کشور و ماوراء آنها

مصوب ۲۰ بهمن ماه ۱۳۳۶

ماده واحده - موافقتنامه هوایی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری سوئیس راجع بسرویسهای هوایی برای حمل و نقل مسافر و بار و محمولات پستی مابین دو کشور و ماوراء آنها که مشتمل بر یک مقدمه و شانزده ماده و یک ضمیمه و دو نامه میباشد و در تاریخ ششم خردادماه یکهزار و سیصد و سی و سه خورشیدی در تهران بامضاء رسیده است تصویب مینماید و بدولت اجازه مبادله اسناد تصویبی آنرا میدهد.

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده و متن موافقتنامه ضمیمه است پس از تصویب مجلس سنا در جلسه یکشنبه بیستم بهمن ماه یکهزار و سیصد و سی و شش بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۶/۷/۲۴ بتصویب
مجلس سنا رسیده است

موافقتنامه بین دولت شاهنشاهی ایران و سوئیس راجع بسرویسهای
هوایی بازار گانی مابین دو کشور و ماوراء آنها
نظر باینکه :

اعلیحضرت شاهنشاه ایران و شورای فدرال سوئیس مایل هستند بمنظور برقراری
و بهره‌داری سرویسهای هوایی مابین کشورهای خود و ماوراء آنها موافقتنامه منعقد

نمایند لذا نمایندگان تام‌الاختیار خود را بدین منظور بترتیب زیر تعیین نمودند :
اعلیحضرت شاهنشاه ایران :

جناب آقای عبدالله انتظام وزیر امور خارجه

شورای فدرال سوئیس :

جناب آقای آلفرد . ام . اشر نماینده فوق‌العاده و وزیر

مختار دولت سوئیس در ایران

نمایندگان مزبور که رسماً اختیار داشتند نسبت بمواد زیر موافقت حاصل نمودند:

ماده ۱۵۱ - برای اجرای این موافقتنامه جز در مواردی که در متن مخالف آن

قید شده باشد :

الف - عبارت (مقامات هواپیمائی) در مورد ایران شامل (اداره کل هواپیمائی کشوری) یا هر شخص یا هیئتی که مأمور انجام وظایف فعلی آن اداره کل یا وظایف نظیر آن گردد میباشد و درباره سوئیس شامل (اداره فدرال هواپیمائی) یا هر شخص یا هیئتی که مأمور انجام وظایف فعلی آن اداره و یا وظایف نظیر آن گردد خواهد بود.

ب - مقصود از کلمه (قرارداد) قرارداد مر بوط به هواپیمائی کشوری بین المللی میباشد که در تاریخ ۷ دسامبر ۱۹۴۴ در شیکاگو با مضاء رسیده است .

ج - جملات «قلمرو» (سرویس هوائی) سرویس هوائی بین المللی مؤسسه حمل و نقل هوائی (و توقف غیر بازرگانی) بترتیب همان معنی را خواهند داشت که در ماده ۲ و ۹۶ (قرارداد) بآنها داده شده است .

ماده ۲-الف - بمنظور برقراری سرویس‌های هوائی بین المللی که در ضمیمه قید گردیده و در زیر سرویس‌های مقرر نامیده خواهد شد هر يك از طرفین متعاهدین با رعایت مقررات این موافقتنامه به مؤسسات حمل و نقل هوائی که طرف دیگر طبق مفاد ماده ۳ زیر تعیین نماید اجازه خواهد داد :

۱ - هواپیماهای آن بر فراز قلمرو کشور مزبور پرواز نمایند .
 ۲ - در قلمرو آن کشور حق فرود آمدن غیر بازرگانی داشته و .
 ۳ - در نقاطی که در ضمیمه تعیین گردیده در قلمرو آن کشور فرود آمده
 بمنظور حمل و نقل بین المللی مسافرو بار و محمولات پستی از نقطه ای بنقطه دیگر نیز
 که در ضمیمه قید گردیده پیاده و سوار نماید .

ب - در مناطق جنگی یا اشغال نظامی یا در نقاطی که برای چنین عملیاتی
 اختصاص داده شده است بهره برداری سرویس های مقرره باید با اجازه مقامات صالحه
 نظامی انجام گیرد .

ماده ۳-الف - هر يك از طرفین متعاهدین بمنظور بهره برداری از سرویسهای
 مقرره يك یا چند مؤسسه حمل و نقل هوایی را که در زیر (مؤسسات معینه) نامیده
 خواهد شد کتباً بطرف متعاهد دیگر معرفی خواهد نمود طرف متعاهد دیگر بمحض
 دریافت این معرفی نامه با رعایت ماده ۴ زیر بدون تأخیر بمؤسسه یا مؤسسات مزبور
 اجازه بهره برداری مخصوص اعطاء خواهد نمود .

ب - در هر حال مقامات صلاحیتدار هواپیمائی میتوانند قبل از صدور اجازه
 برقراری سرویسهای مقرره از مؤسسات معینه درخواست ارائه پروانه نمایند که
 بموجب آن واجد شرایطی میباشد که طبق قوانین و مقررات معموله کشور مقامات
 مزبور برای بهره برداری از سرویسهای هوایی بین المللی مقرر است .

ماده ۴-الف - هر يك از طرفین متعاهدین حق خواهند داشت از اعطاء اجازه
 بهره برداری به مؤسسه معینه خودداری یا در صورت اعطاء آنرا لغو یا معلق نموده
 یا برای استفاده از آن اجازه شرایطی که لازم بداند تعیین کند در صورتیکه قانع
 نشده باشد که سهم مهمی از مالکیت مؤسسه معینه و تسلط مؤثر آن در دست طرف
 متعاهد تعیین کنند مؤسسه مزبور یا اتباع آن طرف میباشد .

ب - هر يك از طرفین متعاهدین پس از مشورت با طرف دیگر همچنین حق خواهد داشت در صورتیکه مؤسسه معینه مواد ۱۱ و ۱۳ قرارداد را بنحوی که فعلاً تنظیم گردیده مراعات نکند یا تعهدات ناشی از موافقت نامه حاضر را ایفاء نکند اعطای اجازه بهره برداری را که باین مؤسسه داده شده است معلق نموده یا استفاده از اجازه را مشروط بشرایطی که لازم میدانند بنماید.

ماده ۵ - این موافقتنامه نباید بنحوی تفسیر شود که حقوق انحصاری برای یکی از طرفین متعاهدین یا مؤسسات معینه آنها قائل گردیده یا شامل محرومیت یا تبعیض درباره مؤسسات حمل و نقل کشور ثالثی شود .

ماده ۶ - این موافقت نامه نباید به نحوی تفسیر گردد که به مؤسسه معینه یکی از طرفین متعاهدین حق سوار کردن مسافر یا حمل بار و محمولات پستی با دریافت کرایه از نقطه ای به نقطه دیگر واقع در قلمرو طرف متعاهد دیگر را داشته باشد .

ماده ۷-الف - مؤسسات معینه هر يك از طرفین متعاهدین در قلمرو طرف دیگر از وسائل ممکنه متساوی و عادلانه برای بهره برداری سرویسهای مقرره بهره مند خواهند بود.

ب - سرویسهای مقرره با احتیاجات عمومی کاملاً منطبق بوده و هدف اصلی آنها (بارعایت ضریب مناسبی از استفاده هواپیماها) فراهم نمودن ظرفیت متناسب با احتیاجات جاری و احتیاجاتی که منطقیاً برای آتیه پیش بینی شود از لحاظ حمل و نقل مسافر و بار و محمولات پستی بین قلمرو طرف متعاهدی که مؤسسات را تعیین نموده و کشوری که مقصد نهائی حمل و نقل است خواهد بود .

ج - در مسیرهای مشترك مؤسسات معینه طرفین متعاهدین منافع یکدیگر را در نظر خواهند گرفت تا بمؤسسات طرفین لطمه وارد نیاورند.

د - حق سواروپایه کردن در قلمرو یکی از طرفین متعاهدین (غیر از آن طرف که مؤسسات را برای حمل مسافر و بار و محمولات پستی تعیین نموده است) بمقصد کشورهای ثالث و یا از مبداء آن کشورها در شرایطی انجام خواهد یافت که ظرفیت آن تطبیق نماید با:

۱- احتیاجات حمل و نقل بین کشور مبداء و کشورهای مقصد.

۲- احتیاجات سرویس سرتاسری.

۳ - احتیاجات حمل و نقل نواحی که از آن عبور میشود با در نظر گرفتن منافع سرویسهایی که در آن نواحی وجود دارد.

ماده ۸ - تعرفه‌هایی که برای هر یک از سرویسهای مورد موافقت وضع میشود باید عادلانه بوده و میزان آن با رعایت کلیه عوامل مربوطه مخصوصاً صرفه‌جویی در بهره برداری و نفع عادلانه و اختلاف خصوصیات هر سرویس (از قبیل میزان سرعت و وسائل راحتی) و تعرفه‌هایی که از طرف مؤسسات هواپیمائی دیگر که در مسیر یا هر قسمت از مسیر وضع شده تعیین شود نسبت بهر مسیر یا قسمتی از آن تعرفه‌ها باید در صورت امکان بین مؤسسات هواپیمائی طرفین متعاهدین پس از مشورت با مؤسسات هواپیمائی دیگر که در همان مسیر یا در قسمتی از آن عمل می نمایند تعیین گردد و موافقت در تعیین این تعرفه در مواردی که ممکن باشد طبق اصول تعیین تعرفه‌های انجمن بین‌المللی حمل و نقل هوایی (یاتا) انجام میگیرد اجرای تعرفه‌هایی که بدین ترتیب مورد موافقت قرار میگیرد موکول بتصویب مقامات هواپیمائی طرفین متعاهدین خواهد بود مقامات مزبور سعی خواهند نمود چنانچه مؤسسات معینه نتوانند موافقت حاصل نمایند راه حلی پیدا کنند و الا بترتیبی که در ماده ۱۲ زیر پیش بینی شده عمل خواهد شد.

ماده ۹ - مواد ۹ - ۱۳ - ۱۴ - ۱۵ - ۲۴ - ۲۹ - ۳۱ - ۳۲ - ۳۳ - ۳۵ قرارداد

بصورت فعلی آنها بمنزله جزء لایتجزای این موافقتنامه در مورد هر یک از طرفین

متعاهدین طی مدت اعتبار این موافقتنامه لازم الاجرا خواهد بود مگر اینکه طرفین متعاهدین که قرارداد نامبرده را امضاء نموده اند نسبت بمواد مذکور اصلاحاتی را که طبق ماده ۹۴ آن قرارداد بموقع اجرا گذارده خواهد شد تصویب نمایند و در این صورت موادی که باین ترتیب اصلاح شده نسبت بظرفین متعاهدین لازم الاجرا خواهد بود .

ماده ۱۰ - مقامات صلاحیتدار هواپیمائی هر يك از طرفین متعاهدین در صورت تقاضای مقامات صلاحیتدار هواپیمائی طرف متعاهد دیگر اطلاعات و آماری که معقولا مورد لزوم بوده و مربوط به :

الف - تعداد و ظرفیت سرویسهای مورد موافقت و

ب - حمل و نقل هائی که توسط مؤسسات معینه یکی از طرفین متعاهدین بمقصد نقاطی در کشور طرف متعاهد دیگر یا در نقاطی در کشور طرف مزبور یا از راه آن کشور انجام شده است باشد باز کر مبداء و مقصد حمل و نقل های مزبور تهیه و تسلیم خواهند نمود .

ماده ۱۱ - الف - هر گاه یکی از طرفین متعاهدین مقتضی بدانند که مفاد این موافقت نامه را تغییر دهد میتواند تقاضای مشورت بین مقامات رسمی هواپیمائی طرفین متعاهدین را بنماید و این مشورت در ظرف ۶۰ روز از تاریخ تقاضا شروع خواهد شد و هر موقع که مقامات رسمی نامبرده با تغییر این موافقتنامه توافق نظر حاصل نمودند تغییر مزبور پس از آنکه بوسیله مبادله یادداشت هائی از مجرای سیاسی تأیید گردید بموقع اجرا گذارده خواهد شد .

ب - تغییراتی که یکی از طرفین متعاهدین در خطوطی که سرویسهای مقرره مؤسسات معینه آن بهره برداری مینمایند میدهد تغییر در این موافقتنامه محسوب نخواهد گردید مگر آنکه مربوط بنقاطی در قلمرو متعاهد دیگر باشد که مورد

بهره برداری مؤسسات مزبور است بنابراین این مقامات هواپیمائی هر يك از طرفین متعاهدین میتوانند يك جانبه چنین تغییراتی بدهند مشروط بر اینکه بلافاصله مقامات هواپیمائی طرف دیگر را مستحضر سازند. چنانچه مقامات اخیر نظر به اصول مذکور در ماده ۷ فوق معتقد باشند که بمنافع یکی از مؤسسات حمل و نقل هوایی آنها در نتیجه حمل و نقلی که بین خاگ این طرف قرارداد و ایستگاه جدید در کشور ثالثی از جانب مؤسسات معینه طرف قرارداد اولی تأمین شده است لطمه وارد میآید با مقامات هواپیمائی طرف دیگر بمنظور حصول موافقت رضایت بخش مذاکره خواهند نمود.

ماده ۱۲-الف - چنانچه نسبت بتفسیر یا اجرای این موافقتنامه اختلافی بین طرفین متعاهدین روی دهد طرفین در وهله اول کوشش خواهند نمود که آنرا مستقیماً بین خود حل نمایند.

ب - هر گاه نتوانند در مدت ۹۰ روز از تاریخی که موضوع مورد اختلاف از جانب یکی از طرفین اظهار گردیده موافقتی حاصل نمایند طرفین میتوانند مقرر دارند که اختلاف را بتصمیم يك داد گاه حکمیت یا شخص یا سازمانی که باتوافق نظر طرفین تعیین شود ارجاع نماید. چنانچه در این موضوع موافقت حاصل نشود یا در مدت ۳۰ روز نسبت بتشکیل داد گاه حکمیت توافق ننمایند هر يك از طرفین میتوانند موضوع مورد اختلاف را برای اخذ تصمیم بداد گاه صالحی که در سازمان بین المللی هواپیمائی کشوری تشکیل خواهد شد واگذار کنند. هر يك از طرفین میتوانند از داد گاه حکمیت یا داد گاه صالحه که در سازمان بین المللی هواپیمائی کشوری تشکیل یافته و به آن ارجاع میگردد تقاضا نمایند هر چه زودتر قرار موقتی که باید بمنظور تأمین حقوق طرفین متعاهدین صادر شود بدهد.

ج - طرفین متعاهدین تعهد مینمایند از کلیه تصمیمات متخذه پیروی نموده

یاقراری که طبق مفاد این موافقتنامه صادر گردیده انجام دهند .

د - چنانچه یکی از طرفین متعاهدین یا یکی از مؤسسات معینه آنها در انجام این تصمیم اهمال نماید یا اقدام لازم معمول ندارد طرف متعاقد دیگر میتواند تا مدتی که این وضع ادامه دارد اعمال هر گونه حقی را که طبق مفاد این موافقتنامه بطرف متعاقد مستنکف یا بمؤسسه معینه مستنکف آن اداره نقض نموده یا محدود یا معلق سازد .

ماده ۱۳- این موافقتنامه با کلیه قراردادهای چند جانبه راجع به اعطاء حقوق بازرگانی بمنظور بهره برداری از سرویسهای هوایی بین المللی که طرفین متعاهدین را ملزم بر رعایت آن نماید تطبیق داده خواهد شد .

ماده ۱۴- این موافقتنامه یکسال پس از تاریخ وصول اعلام فسخ بوسیله یکی از طرفین متعاهدین خاتمه خواهد یافت مگر اینکه اخطار نامبرده قبل از انقضای این مدت با موافقت طرفین پس گرفته شود این اخطار باید در آن واحد بشورای سازمان بین المللی هواپیمائی کشوری نیز ارسال گردد . طرف متعاهدی که اعلام فسخ موافقت نامه را دریافت کرده است به آن پاسخ وصول خواهد داد و در صورت عدم اعلام وصول چهارده روز پس از وصول اخطار از طرف شورای سازمان اخطار نامبرده رسیده شده تلقی خواهد شد .

ماده ۱۵- موافقت نامه فعلی و ضمیمه آن و همچنین کلیه اضافات یا تغییرات بعدی آن در نزد سازمان بین المللی هواپیمائی کشوری ثبت خواهد رسید .

ماده ۱۶- این موافقتنامه از روزی که تصویب آن با مبادله یادداشت سیاسی بطرفین اعلام شد معتبر خواهد گردید .

بناءً علیهذا نمایندگان مختار امضاء کننده گان زیر این موافقتنامه را امضاء

نمودند .

این موافقتنامه در تاریخ ششم خرداد ماه ۱۳۳۳ در طهران در دو نسخه بزبانهای فارسی و فرانسه که هر دو متن متساویاً معتبر میباشد به امضاء رسید.

بنام اعلیحضرت شاهنشاه ایران
بنام شورای فدرال سوئیس
عبدالله انتظام
الفرد. ام. اش

صورت (۱)

ضمیمه

سرویسهای هوایی که از طرف مؤسسات معینه ایران مورد بهره برداری قرار خواهند گرفت:

- ۱- ایران - بیروت - آتن - رم - ژنوا - زوریخ و ماوراء آن در هر دو جهت.
- ۲- ایران - دمشق - استانبول - آتن - رم - ژنوا یا زوریخ و ماوراء آن در هر دو جهت در تمام سرویسهای معینه فوق الاشعار ممکن است در کلیه یا قسمتی از پرواز توقفها بنا بتمایل مؤسسات معینه ایرانی حذف گردد.

صورت (۲)

سرویسهای هوایی که از طرف مؤسسات معینه سوئیس مورد بهره برداری قرار خواهند گرفت:

- ۱- سوئیس - رم - آتن - استانبول یا آنکارا - بیروت - دمشق - لیدا - تهران یا آبادان و ماوراء آن در هر دو جهت.
  - ۲- سوئیس - رم - آتن - بیروت - دمشق - لیدا - قاهره - بصره - آبادان یا تهران و یا ماوراء آن در هر دو جهت.
- در تمام سرویسهای معینه فوق الاشعار ممکن است در کلیه یا قسمتی از پرواز توقفها بنا بتمایل مؤسسات معینه سوئیس حذف گردد.

تهران - ۱۸ اکتبر ۱۹۵۵

آقای وزیر

احتراماً و وصول نامه جنابعالی مورخ امروز را که متن آن بقرار زیر است اعلام میدارم :

« در تعقیب امضای موافقتنامه بین ایران و سوئیس راجع بسرویس های هوائی بازرگانی بین دو کشور و ماوراء آنها مورخ ۲۷ مه ۱۹۵۴ احتراماً به اطلاع آنجناب میرساند که با تغییر قسمت آخر ماده ۱۶ دولت ایران اعلام میدارد که در صورت بروز اختلاف راجع بتفسیر مواد موافقتنامه مزبور تنها متن فرانسه معتبر خواهد بود .

این نامه و تأیید جنابعالی در حکم جزئی از موافقتنامه تلقی خواهد شد « بنام دولت متبوع خود موافقت خود را با مراتب فوق اعلام و اتخاذ سند مینمایم .

خواهشمندم احترامات فائقه اینجانب را بپذیرید. آنتوان رواکاتز
جناب آقای عبدالله انتظام

وزیر امور خارجه ایران . تهران

۱۸ اکتبر ۱۹۵۵

آقای وزیر مختار

در تعقیب امضای موافقتنامه بین ایران و سوئیس راجع بسرویسهای هوائی بازرگانی بین دو کشور و ماوراء آنها مورخ ۲۷ مه ۱۹۵۴ احتراماً با اطلاع آنجناب میرساند که با تغییر قسمت آخر ماده ۱۶ دولت ایران اعلام میدارد که در صورت بروز اختلاف راجع بتفسیر مواد موافقتنامه مزبور تنها متن فرانسه معتبر خواهد بود . این نامه و تأیید جنابعالی در حکم جزئی از موافقتنامه تلقی خواهد شد .

خواهشمند است احترامات فائقه اینجانب را بپذیرید . مصطفی سمیعی
جناب آقای آنتوان رواکاتز

نماینده فوق العاده و وزیر مختار سوئیس - تهران

موافقتنامه فوق مشتمل بر يك مقدمه و شانزده ماده و يك ضمیمه و دو نامه ضمیمه قانون مربوط بموافقتنامه بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری سوئیس راجع بسرویسهای هوایی برای حمل و نقل مسافر و بار و محمولات پستی مابین دو کشور و ماوراء آنها بوده و صحیح است.

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون فوق در جلسه ۱۳۳۶/۷/۲۴ بتصویب

مجلس سنا رسیده است

قانون مربوط بموافقتنامه انحرافات مرزی بین کشور شاهنشاهی

ایران و دولت اتحاد جماهیر شوروی

مصوب ۱۴ اردیبهشت ماه ۱۳۳۷

ماده واحده - مجلسین شورای ملی و سنا انحرافات مختصر ارضی را که نسبت بموافقتنامه مرزی و مالی ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی مورخ ۱۱ آذرماه ۱۳۳۳ (۲۲ دسامبر ۱۹۵۴) حین تعیین خط مرزی و نصب علائم بعلل الزامات فنی و وضع سطح الارضی و مقتضیات محلی بر اساس اصل تعویض و رعایت کامل منافع طرفین بعمل آمده بنا بر این فهرست و ۱۳ فقره نقشه های ضمیمه تصویب و بنا بر این دولت میتواند:

پروتکل شرح عبور خط مرز مملکتی بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی مورخ ۲۲ فروردین ۱۳۳۶ (۱۱ آوریل ۱۹۵۷) و پروتکل شرح ناحیه ملتقای مرزهای مملکتی ایران و جمهوری ترکیه و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی مورخ ۲۳ مهر ماه ۱۳۳۵ (۱۵ اکتبر ۱۹۵۶) را که به امضاء نمایندگان دولتین رسیده تصویب و مراتب را متقابلا اعلام دارد.

فهرست انحرافاتیکه نسبت بخط مرزی موافقتنامه ۱۳۳۳ و مدارک منضمه آن

در موقع تعیین و تحدید تعیین مرز ایران و شوروی از نظر ضرورت فنی و سطح الارضی و مقتضیات محلی طبق نقشه‌های ضمیمه بعمل آمده است :

۱- در ناحیه ارتفاعات (ایشناور) ۱۹ هکتار اراضی بدولت جماهیر شوروی واگذار و در مقابل **اولا** در ناحیه لطف آباد مساحت ۱۰ هکتار اراضی و **ثانیا** در ساحل یسار رودخانه گل ریز ۱۲ هکتار جمعاً ۲۲ هکتار ضمیمه خاک کشور شاهنشاهی گردید.

۲- معاوضه دو قله در ناحیه (امبزازه) بمساحت مساوی.

۳- واگذاری يك قطعه اراضی کوهستانی بطول ۱۵۰ متر و عمق مختصر بعد از کوه (امبزازه) در مجاورت مرز بدولت جماهیر شوروی.

۴- واگذاری نیم هکتار اراضی در پاسگاه قزل اثر بدولت جماهیر شوروی در مقابل دو نلک هکتار زمین زراعتی در مجاور آن بدولت شاهنشاهی ایران واگذار گردیده است.

۵- امتداد رودخانه آستارا چای محل کشفی و محل مصب آستارا چای ضمیمه خاک ایران شده است.

۶- در منطقه باجگیران در ناحیه دشت کلیل و کال و محمود مساحت ۹۹ هکتار اراضی دولت جماهیر شوروی در مقابل ۶۰ هکتار اراضی دولت شاهنشاهی ایران معاوضه گردیده است .

۷- در منطقه رباط مساحت ۳۳۰ هکتار از اراضی زراعتی دولت جماهیر شوروی ضمیمه خاک دولت شاهنشاهی ایران گردید.

۸- در اراضی مجاور (خوجه چشمه) مقدار ۲۳/۵ هکتار که جزو خاک دولت جماهیر شوروی بود ضمیمه خاک دولت شاهنشاهی ایران گردید .

۹- در منطقه (صدآفرین) مقدار کمی از اراضی مبادله گردید .

۱۰- در منطقه (وریادوز) ناحیه (آت توتان) مقداری از اراضی دولت جماهیر شوروی ضمیمه خاک دولت شاهنشاهی ایران گردید .

۱۱- در ناحیه (قوری داربند) چشمه (ایندیگ لیندیری) محل کوچکی از خاک دولت جماهیر شوروی ضمیمه خاک دولت شاهنشاهی ایران گردید.

۱۲- در محل ناحیه عیسی سیقی خط مرز بطول ۱۲۰ متر بمقناچیزی بنخاک شوروی ضمیمه گردید و در مقابل دوثلث از منطقه مورد اختلاف شدنان قلعه سی و عیسی سیقی که بالغ بر ۶۸ هکتار است به ایران واگذار گردید.

توضیح آنکه بنا بر شرح بالا مقدار ۱۲۳ هکتار از اراضی ایران بنخاک شوروی ملحق و مقدار ۵۶۲ هکتار از اراضی شوروی بنخاک ایران ضمیمه گردید.

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده و متن فهرست نقشه های ضمیمه است در جلسه روز یکشنبه چهاردهم اردیبهشت ماه یک هزار و سیصد و سی و هفت بتصویب مجلس شورای ملی رسید. رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۷/۲/۱۰ بتصویب

مجلس سنا رسیده است

قانون راجع بموافقتنامه فرهنگی بین دولت ایران و ژاپن

مصوب ۲۱ اردیبهشت ماه ۱۳۳۷

ماده واحده - موافقتنامه فرهنگی بین ایران و ژاپن مشتمل بر یک مقدمه و شش ماده که در تاریخ ۱۶ آوریل ۱۹۵۷ مطابق با ۲۷ فروردین ۱۳۳۶ در توکیو به امضاء رسیده است تصویب میشود و بدولت اجازه مبادله اسناد مصوبه را میدهد. متن فارسی و ژاپنی قرارداد به این موافقت نامه ضمیمه خواهد شد.

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده است پس از تصویب مجلس سنا در جلسه روز یکشنبه بیست و یکم اردیبهشت ماه یک هزار و سیصد و سی و هفت بتصویب مجلس شورای ملی رسید. رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۷/۲/۱۰ بتصویب

مجلس سنا رسیده است

موافقتنامه فرهنگی بین ایران و ژاپن

دولت شاهنشاهی ایران و دولت ژاپن بر اثر تمایلات مشترك بحفظ و تشييد علائق فرهنگي مابين دو کشور که متضمن استفاده متقابل آنها میباشد تصمیم به انعقاد يك موافقتنامه فرهنگي گرفته و نمايندگان تام الاختيار خود را بشرح زیر تعيين نمودند :

دولت شاهنشاهی ایران .

جناب آقای حسين قدس نخعی سفیر کبير ایران .

دولت ژاپن .

جناب آقای نوبوسک کيشی وزير امور خارجه .

و نامبردگان پس از رسيدگی به اعتبار نامه های یکدیگر که صحيح و معتبر شناخته شد در موارد زیر موافقت نمودند :

ماده اول - طرفین متعاهدین متقابلاً نهایت تسهیلات ممکنه را بمنظور حفظ همکاری صمیمانه و مفید مابین ملتین طرفین متعاهدین در امور فرهنگی و فکری و علمی و هنری و تعلیمی و ورزشی معمول خواهند داشت .

ماده دوم - ۱ - طرفین متعاهدین مبادله استادان و دانشمندان و دانشجویان و همچنین سایر اشخاص ذیعلاقه در فعالیتهای علمی و فرهنگی را مابین دو کشور تشویق خواهند نمود .

۲ - بمنظور آشنائی بفرهنگ هر يك از دو کشور در کشور دیگر طرفین متعاهدین در حدود امکان تشکیل کنسرتها و نمایش و نمایشگاههای هنری و سایر نمایشگاههایی که جنبه فرهنگی داشته باشد و همچنین مسابقات ورزشی را تشویق خواهند نمود و بمنظور تشویق در انتشار کتب و مجلات و نشریه های مختلف و

صفحات ضبط صدا و فیلمهای علمی، تعلیمی و فرهنگی و همچنین برنامه‌های رادیویی کشور دیگر طرفین متقابلاً تسهیلات لازم را بعمل خواهند آورد.

ماده سوم - طرفین متعاهدین در حدود امکان توسعه و ایجاد کرسی‌های تدریس زبان و ادبیات و هنر و تاریخ و همچنین هر موضوعی را که مربوط به فرهنگ طرف متعاهد دیگر باشد در دانشگاهها و سایر مؤسسات آموزشی و تحقیقی خود تشویق خواهند نمود.

ماده چهارم - طرفین متعاهدین وسایل اعطای کمک هزینه تحصیل و مطالعه و سایر تسهیلات را به اتباع هر یک از طرفین تحت مطالعه قرار خواهند داد تا بتوانند در کشور طرف متعاهد دیگر بمطالعه و تجسس بپردازند.

ماده پنجم - این موافقتنامه بتصوب مقامات صلاحیتدار دو کشور رسیده و یکماه پس از مبادله اسناد تصویب که در تهران انجام گرفت بمورد اجرا گذارده خواهد شد.

ماده ششم - این موافقتنامه برای مدت ۵ سال معتبر خواهد بود و چنانچه یکی از طرفین متعاهدین حداقل ششماه قبل از انعقاد مدت مزبور تمایل خود را به فسخ آن اعلام نماید این موافقتنامه بخودی خود برای دوره‌های پنجساله تمدید خواهد شد. بنا براتب بالا نمایندگان تام‌الاختیار که بدین منظور تعیین شده‌اند این موافقتنامه را در دو نسخه بزبان فرانسه امضاء و مهر نمودند.

توکیو بتاريخ ۱۶ آوریل ۱۹۵۷

از طرف ژاپن

از طرف ایران

موافقتنامه فوق مشتمل بر یک مقدمه و شش ماده ضمیمه قانون مربوط بموافقتنامه فرهنگی بین دولتین ایران و ژاپن میباشد.

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۷/۲/۱۰ بتصویب
مجلس سناریسیده است

قانون مربوط به اساسنامه مؤسسه بین‌المللی انرژی اتمی

مصوب ۶ خرداد ماه ۱۳۳۷

ماده واحده - اساسنامه مؤسسه بین‌المللی انرژی اتمی که در تاریخ ۱۲۶ کتبر ۱۹۵۶ مقرر سازمان ملل متحد (نیویورک) امضاء شده و مشتمل بر ۲۳ ماده و یک ضمیمه می‌باشد و به امضاء نماینده ایران هم رسیده است تصویب و بدولت اجازه الحاق را می‌دهد.

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده و متن اساسنامه ضمیمه است پس از تصویب مجلس سنا در جلسه روز سه‌شنبه ششم خردادماه یکم هزار و سیصد و سی و هفت بتصویب مجلس شورای ملی رسید. نایب‌رئیس مجلس شورای ملی - امان‌الله اردلان

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۷/۲/۲۷ بتصویب

مجلس سنا رسیده است

اساسنامه مؤسسه بین‌المللی انرژی اتمی

ماده اول - در تأسیس مؤسسه

اصحاب این اساسنامه یک مؤسسه بین‌المللی انرژی اتمی که منبع در این اساسنامه بنام مؤسسه خوانده خواهد شد طبق مبانی و شرایط مصرحه ذیل تأسیس میکنند:

ماده دوم - در مقاصد

مؤسسه خواهد کوشید که سهم انرژی اتمی را در صلح سلامت و سعادت سراسر جهان تسریع کند و توسعه بخشد و تا جائیکه بدان قادر باشد کسب اطمینان خواهد کرد که هر کمکی که بوسیله مؤسسه یا بنا به تقاضای آن و یا تحت سرپرستی و نظارت آن بعمل خواهد آمد برای پیشرفت هیچ منظور نظامی مورد استفاده قرار نگیرد.

ماده سوم - در وظایف

الف - مؤسسه مجاز است :

۱ - تحقیق درباره انرژی اتمی و توسعه آن و استفاده عملی از آن برای مقاصد غیر نظامی در سراسر جهان تشویق و مساعدت نماید و در صورتیکه از مؤسسه تقاضا شده باشد جهت تأمین انجام خدمات یا تهیه مواد و وسائل و تأسیسات برای يك عضو مؤسسه از طرف عضو دیگر بعنوان واسطه عمل کند و نیز جهت تحقیق در انرژی اتمی و توسعه آن و استفاده عملی از آن در مقاصد غیر نظامی هم عمل یا خدمت مفیدی را انجام دهد .

۲ - بمنظور تأمین وسائل تحقیق درباره انرژی اتمی و توسعه آن و استفاده عملی از آن در مقاصد غیر نظامی و از جمله تولید نیروی برق با توجه لازم به احتیاجات نواحی عقب مانده جهان طبق این اساسنامه مواد و خدمات و تجهیزات و تأسیسات ضروری را تدارک و تحویل نماید .

۳ - مبادله اطلاعات علمی و فنی را جهت استفاده انرژی اتمی در مقاصد غیر نظامی تسهیل کند .

۴ - مبادله و تعلیم دانشمندان و کارشناسان را در زمینه استفاده غیر نظامی از انرژی اتمی تشویق نمایند .

۵ - جهت حصول اطمینان بر اینکه مواد شکافت پذیر (Fissionable Material) مخصوص و سایر مواد و خدمات و تجهیزات و اطلاعاتی که بوسیله مؤسسه یا طبق تقاضای آن و یا تحت سرپرستی و نظارت آن تدارک شده در پیشرفت هیچ منظور نظامی مورد استفاده قرار نگیرد تدابیر احتیاطی اتخاذ و اجرا کند و این تدبیر احتیاطی را طبق تقاضای اصحاب این اساسنامه بر قراردادهای دو یا چند جانبه مشمول دهد و یا بنابر تقاضای يك دولت هر گونه فعالیت آن دولت را در زمینه انرژی اتمی مشمول این تدابیر احتیاطی سازد .

۶ - برای حفظ سلامتی و تقلیل مخاطرات جانی و مالی و (از جمله در باره شرایط کار) بامشورت و عنداللزوم با همکاری مقامات صالح سازمان ملل متحد و مؤسسات تخصصی مربوطه آن مقرراتی اساسی (استاندار) وضع و با اقتباس نمایدو جهت اجرای این مقررات اساسی چه در مورد عملیات خودمؤسسه و چه مورد عملیات مربوط به استعمال مواد استفاده از خدمات و تجهیزات و تأسیسات و اطلاعاتی که بنا بر تقاضای مؤسسه یا تحت نظارت و سرپرستی آن بعمل می‌آید تدابیر لازم اتخاذ کند و نیز ترتیب مقتضی بدهد که بر حسب تقاضای اصحاب و این اساسنامه و مقررات اساسی مزبور در مورد عملیات مربوط بقراردهای دویا چند جانبه و همچنین در صورت تقاضای يك دولت در مورد کلیه عملیات آن دولت در زمینه انرژی اتمی بموقع اجراء درآید .

۷ - هر گاه در يك منطقه بخصوص وسائل و تأسیسات و تجهیزات موجوده غیر کافی و یا استفاده از آن فقط تحت شرایطی میسر باشد که رضایتبخش شناخته نشود هر نوع و وسائل و تأسیسات و تجهیزاتی که جهت انجام اقدامات مجاز مؤسسه مفید باشد تهیه و یا ایجاد کند .

ب - مؤسسه ضمن انجام وظائف خود :

۱ - در فعالیتهای خود بقسمی عمل خواهد کرد که با هدفها و اصول سازمان ملل متحد بمنظور پیشرفت صلح و تعاون بین‌المللی و با سیاست متخذه از طرف ملل متحد بمنظور تحقق يك خلع سلاح تضمین شده در سراسر جهان و با سایر قراردادهای بین‌المللی که بمنظور اجرای چنین سیاستهایی بوجود آمده است منطبق باشد .

۲ - برای حصول اطمینان از اینکه مواد شکاف‌پذیر مخصوصی که مؤسسه دریافت میدارد جز در مقاصد غیر نظامی بمصرف نخواهد رسید بر استعمال مواد مزبور نظارت برقرار خواهد ساخت .

۳- منابع و ذخایر خود را در سراسر جهان بقسمی توزیع خواهد کرد که استعمال مؤثر و تا حد امکان استفاده عموم از مصرف آن در جمیع مناطق جهان با توجه به احتیاجات مخصوص نواحی عقب افتاده جهان تأمین گردد.

۴- گزارشهای سالیانه‌ای از فعالیتهای خود بمجمع عمومی سازمان ملل و عندالاقضا بشورای امنیت تسلیم خواهد کرد و هر گاه در حدود فعالیت‌های مؤسسه مسائلی پیش آید که در صلاحیت شورای امنیت باشد مؤسسه شورای مزبور را که مسئولیت اصلی صلح و امنیت جهان را بعهده دارد از آن مستحضر خواهد ساخت همچنین مؤسسه میتواند اقداماتی را که طبق این اساسنامه بدان مجاز میباشد و از جمله اقداماتی که در بند ۳ از ماده ۱۲ پیش‌بینی شده بعمل آورد:

۵- گزارشهایی را بشورای اقتصادی و اجتماعی و سایر مقامات ملل متحد در خصوص مسائلی که در صلاحیت آنهاست تسلیم مینماید.

پ- کمکی را که مؤسسه ضمن انجام وظائف خود به اعضاء خود میکند مقید به هیچ شرط سیاسی و اقتصادی و نظامی یا هر شرط دیگری که مغایر با مقررات این اساسنامه باشد نخواهد نمود.

ت- بشرط رعایت این اساسنامه و مقررات قراردادهایی که بین يك دولت یا دسته‌ای از دولت‌ها طبق مقررات این اساسنامه یا مؤسسه منعقد شده باشد مؤسسه فعالیتهای خود را با توجه بحق حاکمیت دولتها بعمل خواهد آورد.

ماده چهارم - در عضویت

الف - اعضاء مؤسس این مؤسسه عبارتند از دولتی که عضو سازمان ملل متحد یا یکی از مؤسسات تخصصی آن بوده و این اساسنامه را در ظرف نود روز از تاریخ که برای اعضاء آماده میشود امضاء و سند تصویب را تسلیم نموده باشند.

ب - اعضاء دیگر مؤسسه دولتهایی هستند که اعم از داشتن یا نداشتن عضویت

در سازمان ملل متحد یا یکی از مؤسسات تخصصی آن عضویت آنها بنا بر توصیه هیئت مدیره از طرف کنفرانس عمومی تصویب شود و سند الحاق بدین اساسنامه را تسلیم نمایند .

هنگام توصیه یا پذیرفتن دولتی عضویت مؤسسه هیئت مدیره و کنفرانس عمومی درباره قدرت و تمایل آن دولت به ایفای تعهداتی که به اعضاء مؤسسه تعلق خواهد گرفت با توجه ب قدرت و تمایل آن دولت به اجرای مقاصد و اصول منشور ملل متحد اتخاذ تصمیم خواهند کرد .

پ - مؤسسه بر اصل تساوی حق حاکمیت جمیع اعضاء آن مبتنی میباشد و برای اینکه حقوق و امتیازات ناشی از عضویت مؤسسه برای کلیه اعضاء تأمین گردد جمیع اعضاء موظفند تعهداتی را که طبق این اساسنامه بعهد گرفته اند با حسن نیت اجرا کنند .

ماده پنجم - در کنفرانس عمومی

الف - يك کنفرانس عمومی مرکب از نمایندگان کلیه اعضاء مؤسسه یا بصورت عادی سالیانه و یا بر حسب دعوت مدیر کل که طبق تقاضای هیئت مدیره یا اکثریت اعضاء بعمل خواهد آمد بصورت فوق العاده انعقاد خواهد یافت محل اجلاس این کنفرانس مقر دائمی مؤسسه خواهد بود مگر اینکه کنفرانس عمومی تصمیم دیگری اتخاذ کند .

ب - هر يك از اعضاء در این کنفرانس ها يك نفر نماینده خواهد داشت که میتواند از اعضاء علی البدل و مشاورینی همراه خود داشته باشد ، هزینه حضور هر نماینده گی بوسیله عضو ذینفع تأدیه خواهد شد .

پ - کنفرانس عمومی در آغاز هر دوره اجلاسیه يك نفر رئیس و متصدیان دیگری را که لازم باشد انتخاب خواهد کرد و این منتخبین در طول دوره اجلاسیه

انجام وظیفه خواهند نمود کنفرانس عمومی با رعایت مقررات این اساسنامه نظامنامه داخلی خود را وضع مینماید. هر عضو دارای یک رأی خواهد بود. تصمیمات مربوط به مسائلی که در بند ۱۴ از ماده ۱۴ و قسمت یک بند ۱ از ماده ۱۸ و بند ۱ از ماده ۱۹ پیش‌بینی شده به اکثریت دو ثلث اعضاء حاضر و رأی‌دهنده اتخاذ خواهد شد. تصمیمات مربوط به مسائل دیگر از جمله اینکه کدام مسائل یا کدام دسته از مسائل جدید باید به اکثریت دو ثلث آراء حل شود منوط به اکثریت آراء اعضاء حاضر و رأی‌دهنده خواهد بود حد نصاب با اکثریت اعضاء حاصل میگردد.

ت- کنفرانس عمومی میتواند کلیه مسائل و اموری را که در حدود این اساسنامه بوده و یا به اختیارات و عملیات یکی از مقامات پیش‌بینی شده در این اساسنامه ارتباط داشته باشد مورد بحث قرار دهد و به اعضاء مؤسسه و هیئت مدیره و یا بهر دو در باب مسائل و امور مزبور توصیه‌هایی بنماید.

ث- کنفرانس عمومی:

- ۱- اعضاء هیئت مدیره را طبق ماده ۱۶ انتخاب میکند.
- ۲- پذیرش اعضاء جدید را طبق ماده ۴ تصویب مینماید.
- ۳- امتیازات و حقوق هر عضو را طبق ماده ۱۹ معلق میسازد.
- ۴- گزارش سالانه هیئت مدیره را مورد مذاقه قرار میدهد.
- ۵- طبق ماده ۱۴ بودجه مؤسسه را بنا بر توصیه هیئت مدیره تصویب مینماید و یا اینکه بودجه مزبور را کلاً یا جزءً بضمیمه توصیه‌های خود به هیئت مدیره اعاده میدهد که از نو بکنفرانس تقدیم کنند.
- ۶- گزارش‌هاییکه باید با سازمان ملل متحد تسلیم شود بطوریکه در قرارداد مربوط به مناسبات مؤسسه با سازمان ملل پیش‌بینی شده به استثنای گزارش‌های مذکوره در بند ۱ از ماده ۱۲ را تصویب میکند و یا آنرا بضمیمه توصیه‌های خود به هیئت مدیره عودت میدهد.

۷- هر قراردادی را که بین مؤسسه و سازمان ملل یا مؤسسات دیگر بسته می‌شود بطوریکه در ماده ۱۶ پیش بینی شده تصویب می‌کنند یا آنرا بضمیمه توصیه‌های خود به هیئت مدیره اعاده می‌دهد و هیئت مدیره آنرا مجدداً بکنفرانس عمومی تقدیم مینماید

۸- قواعد و حدودی را که هیئت مدیره میتواند در حیطه آن طبق بند ج از ماده ۱۴ مبادرت به استقراض نماید و نیز شرایط قبول وجوهی که داوطلبانه بمؤسسه تقدیم میشود و همچنین طبق بند ج از ماده ۱۴ طریق مصرف وجوه عمومی مذکور در آن بند را تصویب میکند .

۹- اصلاحات در این اساسنامه را طبق بند پ از ماده ۱۸ تصویب میکند .

۱۰- انتصاب مدیر کل را طبق بند الف از ماده ۷ تصویب مینماید .

ج - کنفرانس عمومی صلاحیت دارد :

۱- درباره هر مطلبی که هیئت مدیره بخصوص برای کسب تکلیف بکنفرانس عمومی احاله میکند اخذ تصمیم نماید .

۲- موضوعاتی را برای بررسی به هیئت مدیره ارجاع و یا از هیئت مزبور تسلیم گزارشائی را در باره هر موضوعی که بعملیات مؤسسه مربوط باشد درخواست کند.

ماده ششم - در هیئت مدیره

الف - هیئت مدیره بترتیب ذیل تشکیل خواهد شد :

۱ - هیئت مدیره‌ای که بعلت انقضای دوره باید برکنار رود (در مورد اولین هیئت کمیسیون مقدماتی مصرحه در ضمیمه ۱) پنج نفر از اعضاء را که در تکنولوژی انرژی اتمی منجمله تولید مواد اولیه از سایرین جلوتر باشند بصویت هیئت مدیره منصوب میکند بعلاوه از هر يك از مناطقی که ذیلاً ذکر میشود عضوی را که در تکنولوژی انرژی اتمی و منجمله تولید مواد اولیه جلوتر باشد بشرط اینکه منظمه مزبور نماینده‌ای بین پنج عضو مذکور در فوق نداشته باشد برای عضویت در هیئت مدیره معین مینماید .

- ۱ - آمریکای شمالی .
- ۲ - آمریکای لاتین .
- ۳ - اروپای غربی .
- ۴ - اروپای شرقی .
- ۵ - آفریقا و خاورمیانه .
- ۶ - آسیای جنوبی .
- ۷ - آسیای جنوب شرقی و اقیانوس آرام .
- ۸ - خاور دور .

۲ - هیئت مدیره‌ای که بعلت انقضای دوره باید بر کنار رود (و در مورد اولین هیئت کمیسیون مقدماتی مصرحه در ضمیمه شماره ۱) دو عضورا بین سایر تولید کنندگان مواد اولیه که عبارتند از بلژیک - لهستان - پرتقال - چکوسلواکی برای عضویت در هیئت مدیره معین میکند و نیز عضو دیگری را بعنوان تدارک کننده کمکهای فنی عضویت هیئت مدیره تعیین مینماید هیچک از اینگونه اعضای هیئت در هر سال نمیتواند بهمان عنوان در سال بعد عضویت هیئت تعیین گردد .

۳ - کنفرانس عمومی با رعایت اینکه مناطق مصرحه در قسمت الف (۱) این ماده باید در شوری بطور منصفانه نمایندگی داشته باشد دو عضو را بسمت عضویت هیئت مدیره معین میکند تا جمیع این مناطق به استثنای آمریکای شمالی پیوسته هر کدام یک نماینده در هیئت داشته باشد - هیچیک از اینگونه اعضاء به استثنای پنج عضوی که طبق بند (ت) این ماده برای یکسال انتخاب میشوند نمیتواند پس از پایان دوره مجدداً در سال بعد بهمان عنوان عضویت هیئت مدیره تعیین گردد .

ب - انتصابات مصرحه در قسمت الف - ۱ و قسمت الف - ۲ این ماده منتهی

۶۰ روز قبل از هر اجلاس کنفرانس عمومی عادی سالیانه بعمل خواهد آمد. انتخابات

پیش‌بینی شده در قسمت الف - ۳ این ماده طی دوره‌های اجلاس کنفرانس عمومی عادی صورت خواهد گرفت .

پ - اعضائیکه طبق مقررات قسمت‌های الف - ۱ و الف - ۲ این ماده در هیئت مدیره عضویت یافته‌اند از پایان اجلاس هر کنفرانس عمومی عادی سالیانه بعد از تعیین آنها تا پایان اجلاس کنفرانس عمومی عادی سالیانه آینده متصدی این سمت خواهند بود - اما در انتخاب نخستین هیئت مدیره پنج عضو برای مدت يك سال انتخاب خواهند شد .

ت - هر يك از اعضاء هیئت مدیره دارای يك رأی میباشد تصمیمات مربوط بمیزان بودجه مؤسسه طبق مقررات مندرج در بند ح از ماده ۱۴ به اکثریت دو ثلث اعضاء حاضر ورأی دهنده اتخاذ میگردد. تصمیمات مربوط بمسائل دیگر ومنجمله اینکه کدام مسائل جدید ویا کدام نوع از مسائل جدید باید به اکثریت دو ثلث آراء حل گردد به اکثریت آراء اعضاء حاضر ورأی دهنده اتخاذ خواهد شد - حد نصاب با اکثریت اعضاء حاصل میشود .

ث - هیئت مدیره مجاز است طبق این اساسنامه وبا توجه بمسئولیت‌های خود در قبال کنفرانس عمومی که در این اساسنامه پیش‌بینی شده است وظایف مؤسسه را انجام دهد .

ج - هیئت مدیره در موافقیکه خود تصمیم میگیرد تشکیل جلسه خواهد داد این اجلاسات در مقر دائمی مؤسسه خواهد بود مگر اینکه از طرف هیئت تصمیم دیگری اتخاذ گردد .

چ - هیئت مدیره از میان اعضاء خود در رئیس و متصدیان دیگر را انتخاب خواهد کرد وبا توجه بمقررات این اساسنامه آئین‌نامه داخلی خود را وضع مینماید .

ح - هیئت مدیره میتواند کمیته‌هایی را که مقتضی بداند تشکیل دهد.

هیئت مدیره میتواند در روابط خود با سایر سازمانها اشخاصی را بنمایندگی خود معین کند.

خ - هیئت مدیره هر سال گزارشی در خصوص امور مؤسسه و کلیه طرحهایی که از طرف مؤسسه تصویب شده برای تقدیم بکنفرانس عمومی تهیه مینماید همچنین هیئت مدیره گزارشهایی را که مؤسسه موظف است یا ممکن است موظف گردد که بسازمان ملل یا هر سازمان دیگری که کار آن مربوط بکار مؤسسه باشد تسلیم نماید برای تقدیم بکنفرانس عمومی تهیه خواهد نمود. اینگونه گزارشها و نیز گزارش سالیانه لااقل یکماه قبل از اجلاس کنفرانس عمومی عادی به اعضاء تسلیم خواهد شد.

ماده هفتم - در کارمندان

الف - يك مدیر کل در رأس کارمندان مؤسسه قرار دارد این مدیر کل را هیئت مدیره با تصویب کنفرانس عمومی برای مدت چهار سال تعیین میکند مدیر کل عالیترین مأموراداری مؤسسه میباشد :

ب - مدیر کل مسئول انتصابات و سازمان و انجام وظیفه از طرف کارمندان میباشد و تحت اختیار و نظارت هیئت مدیره قرار دارد . مدیر کل وظائف خود را طبق مقرراتی انجام خواهد داد که از طرف هیئت مدیره وضع شده باشد .

پ - هیئت کارمندان مؤسسه آنگونه کارشناسان علمی و فنی و سایر افراد ذیصلاحیتی را که برای انجام مقاصد و وظائف مؤسسه لازم باشد نیز شامل خواهد بود مؤسسه این اصل را رعایت خواهد نمود که تعداد کارمندان دائمی آن بحد اقل باشد .

ت - در انتخاب و استخدام و تعیین کیفیت کار بدین نکته توجه اساسی معطوف خواهد شد که کارمندانی واجد بالاترین میزان کاردانی و صلاحیت فنی و فضائل اخلاقی برگزیده و تعیین شوند، بشرط رعایت اصل مذکور در فوق بشريك مساعی اعضاء

مؤسسه و اهمیت استخدام بطریقی که از لحاظ جغرافیائی مظهر وسیع‌ترین منطقه ممکنه باشد نیز توجه لازم مبذول خواهد گشت .

ترتیب و شرایط استخدام و حقوق و خاتمه خدمت کارمندان طبق مقرراتی خواهد بود که هیئت مدیره بنا بر مفاد این اساسنامه و همچنین با رعایت قواعد عمومی که بنا بر توصیه هیئت از طرف کنفرانس عمومی تصویب شده باشد وضع نماید.

ج - مدیر کل و کارمندان در انجام وظائف خود از هیچ مقامی غیر از مؤسسه نه کسب تکلیف و نه قبول دستور خواهند کرد و از هر اقدامیکه ممکن است در وضع آنان بعنوان يك کارمند مؤسسه مؤثر باشد خودداری خواهند کرد و نظر بمسئولیت‌هایی که در قبال مؤسسه دارند هیچ‌سرس‌صنعتی یا اطلاعات محرمانه دیگریکه در نتیجه انجام وظائف رسمی مؤسسه بر آن مکشوف شده افشاء نخواهند کرد. هر يك از اعضاء تعهد میکند که جنبه بین‌المللی و وظائف مدیر کل و کارمندان را محترم دارد و در صدور نباشد که آنان را در انجام وظائف خود تحت تأثیر قرار دهد .

چ - اصطلاح کارمندان در این ماده شامل مستحفظین نیز میگردد.
ماده هشتم - در تبادل اطلاعات

الف - هر يك از اعضاء باید اطلاعاتی را که بتشخیص خود بر ای مؤسسه مفید میشناسد در اختیار آن بگذارد .

ب - هر يك از اعضاء تمام اطلاعات علمی را که در نتیجه کمک مؤسسه طبق ماده ۱۱ حاصل شده باشد در اختیار مؤسسه خواهد گذاشت .

پ - مؤسسه اطلاعاتی را که طبق بندهای الف و ب این ماده تحصیل شده است جمع‌آوری میکند بصورتی قابل استفاده در دسترس قرار میدهد . مؤسسه جهت تشویق تبادل اطلاعات در خصوص اهمیت انرژی اتمی و استفاده‌های غیر نظامی از آن اقدامات مثبتی بعمل خواهد آورد و برای این مقصود بین اعضاء خود بعنوان يك رابطه عمل خواهد کرد .

ماده نهم - در تدارك و تحويل مواد

الف - اعضا می‌توانند هر مقدار مواد شکافت‌پذیر مخصوص را که مقتضی بدانند و تحت شرایطی که با مؤسسه مورد توافق قرار گرفته باشد در اختیار مؤسسه بگذارند. موادی که تحت اختیار مؤسسه گذاشته می‌شود ممکن است بنا بصوابدید عضو که آنرا تدارك می‌کند بوسیله همان عضو و یا با موافقت مؤسسه در انبار های مؤسسه نگاهداری شود.

ب - اعضا همچنین می‌توانند مواد اولیه ای را که در ماده ۲۰ تعریف شده و نیز مواد دیگری را در اختیار مؤسسه بگذارند میزان اینگونه مواد را که مؤسسه طبق موافقت‌های مقرر در ماده ۱۳ قبول خواهد کرد هیئت مدیره تعیین خواهد نمود.

پ - هر عضو میزان و صورت و ترکیب مواد شکافت‌پذیر مخصوص و مواد اولیه و سایر موادی را که حاضر است بامتاعت از قوانین خود بلافاصله یا در طی مدت مقرر از طرف هیئت مدیره در اختیار مؤسسه بگذارنده استحضار مؤسسه خواهد رسانید.

ت - هر عضو بنا بابتقاضای مؤسسه از موادی که در اختیار آن گذاشته است هر مقداری را که مؤسسه تعیین کند بلافاصله بعضو دیگر یا دسته از اعضا تحويل خواهد داد و نیز هر مقدار از مواد مزبور را که واقعاً برای عملیات و تحقیقات علمی در تأسیسات مؤسسه ضروری باشد بلافاصله بخود مؤسسه تحويل خواهد نمود.

ث - میزان و صورت و ترکیب موادی که بوسیله هر عضو در اختیار مؤسسه گذاشته شده می‌تواند در هر موقع با موافقت هیئت مدیره تغییر یابد.

ج - اطلاع بدوی طبق بند پ این ماده باید طی سه ماه پس از تاریخ اعتبار

یافتن این اساسنامه برای عضو زینفع داده شود - هر گاه هیئت مدیره تصمیم مغایری اتخاذ نکرده باشد موادی که بدواً عرضه شده مربوط بیک دوره یکساله خواهد بود که متعاقب سالی است که این اساسنامه در باره عضو زینفع اعتبار می‌آید و همچنین

هر گاه از طرف هیئت مدیره اقدام مغایری بعمل نیامده باشد اطلاعات بعدی که نباید دیرتر از اولین روزماه نوامبر هر سال تسلیم شود مربوط بیک دوره یکساله متعاقب تسلیم اطلاع خواهد بود .

چ - از بابت موادی که یک عضو حاضر است در اختیار مؤسسه بگذارد مؤسسه محل و طریقه تحویل و بر حسب اقتضاء صورت و ترکیب موادی که تحویل آنرا از عضو مزبور تقاضا نموده تعیین خواهد کرد - مؤسسه همچنین مقدار مواد تحویل شده را ممیزی و میزان آنرا متناوباً به اطلاع اعضاء خواهد رسانید .

ح - مؤسسه مسئول انبار کردن و حفاظت موادی است که در تصرف دارد و باید اطمینان حاصل کند که مواد مزبور اولاً از تغییرات جوی ثانیاً از نقل انتقال و یا مصارف غیر مجاز ثالثاً از لطمه و انهدام منجمله خرابکاری رابعاً از تصرف قاهرانه مصون خواهد بود. مؤسسه در مورد انبار کردن مواد شکافت پذیر مخصوص باید مراقبت نماید که مواد مزبور از نظر جغرافیائی بقسمی توزیع گردد که مقادیر زیادی از آن در یک کشور یا در یک منطقه جهان تمرکز نیابد .

خ - مؤسسه در سریعترین مدتی که عملاً میسر باشد از اقلام ذیل آنچه را که لازم بداند ایجاد و وضع خواهد کرد :

۱ - مراکز و تجهیزات و تأسیسات برای تحویل و انبار کردن و توزیع مواد .

۲ - وسائل مادی حفاظت .

۳ - مقررات کافی برای بهداشت یا جلوگیری از مخاطرات .

۴ - آزمایشگاههای ممیزی برای تجزیه و بازرسی مواد دریافت شده .

۵ - منازل و اماکن اداری جهت کارمندانی که وجودشای برای انجام امور

مذکور در فوق لازم است .

۶ - موادی که طبق مفاد این ماده تحویل شده است بتشخیص هیئت مدیره و

بنابر مقررات این اساسنامه مورد استفاده قرار خواهد گرفت. هیچیک از اعضاء حق ندارد بنخواهدموادی را که در اختیار مؤسسه میگذارد علیحده نگاهداری شود و یا طرح بخصوصی را جهت مواد مزبور معین نماید.

مادهٔ دهم - در خدمات و تجهیزات و تأسیسات

اعضاء میتوانند خدمات و تجهیزات و تأسیساتی را که بتوانند به انجام مقاصد و وظائف مؤسسه کمک کنند در اختیار مؤسسه بگذارند.

مادهٔ یازدهم - در طرحهای مؤسسه

الف - هر عضوی یا دسته‌ای از اعضاء که مایل به اجرای طرحی مربوط به تحقیق درباره انرژی اتمی یا توسعه آن یا استفاده عملی از آن جهت مقاصد غیر نظامی باشد میتواند کمک مؤسسه را در تأمین مواد شکافت پذیر مخصوص و خدمات و تجهیزات و وسایل و تأسیسات لازم برای این مقصود تقاضا کند. هر تقاضائی از این قبیل باید با توضیح مقصود و حدود طرح توأم باشد و اینگونه تقاضاها از طرف هیئت مدیره بررسی خواهد شد.

ب - مؤسسه همچنین میتواند بتقاضای يك عضو و یا دسته‌ای از اعضاء در انعقاد قراردادهائی جهت تأمین اعتبارات مالی از طرف منابع خارجی برای اجرای چنین طرحهائی مساعدت نماید و ضمن انجام چنین مساعدتی هیچگونه تضمینی یا قبول مسئولیت مالی درباره آن طرح از مؤسسه تقاضا نخواهد شد.

پ - مؤسسه میتواند تدارك تمام مواد و خدمات و تجهیزات و تأسیسات لازم برای هر طرح را بتوسط يك یا چند عضو خود ترتیب بدهد و یا تدارك آنرا بنا بر تمام عضو یا اعضائی که تقاضا کرده‌اند کلاً یا جزئاً بعهده بگیرد.

ت - مؤسسه میتواند برای بررسی هر تقاضائی شخص یا اشخاص ذیصلاحی را بقلمرو آن عضو و یا آن دسته از اعضاء که تقاضا کرده‌اند برای مطالعه طرح منظور اعزام دارد و در انجام این امر مؤسسه با موافقت آن عضو یا آن دسته از اعضاء که

تقاضا کرده‌اند می‌تواند افرادی از کارمندان خود یا از اتباع ذیصلاحیت هر يك از اعضا خود را مورد استفاده قرار دهد .

ث - هیئت مدیره قبل از تصویب هر طرحی بنا بر مقررات این ماده بمراتب ذیل توجه لازم خواهد کرد :

۱ - فایده طرح و از جمله قابل اجرا بودن آن از نظر علمی و فنی .
 ۲ - کفایت نقشه‌ها و اعتبارات و کادرفنی به اندازه‌ای که اجرای طرح را بصورت ثمربخشی تأمین سازد .

۳ - پیش‌بینی مقررات اساسی بهداشت و جلوگیری از مخاطرات بقسمیکه برای تماس با مواد و نقل و انتقال و انبار کردن آن و عمل تأسیسات کافی باشد .

۴ - عدم توانائی آن‌عضو به آن دسته از اعضا تقاضا کننده جهت تأمین اعتبارات و مواد و تأسیسات و تجهیزات و خدمات لازم .

۵ - توزیع عادلانه مواد و منابع دیگری که در اختیار مؤسسه میباشد .

۶ - احتیاجات مخصوص مناطق عقب مانده جهان .

۷ - مسائل مربوطه دیگر .

ج - پس از تصویب هر طرحی مؤسسه یا عضو یا دسته‌ای از اعضا آن طرح را تسلیم کرده‌است قراردادی منعقد خواهد ساخت و در این قرارداد:

۱- میزان هر ماده شکافت‌پذیر مخصوص و مواد دیگری که لازم است برای طرح تخصیص یا بد پیش‌بینی خواهد شد :

۲- انتقال مواد شکافت‌پذیر مخصوص از محل حفاظت آن حین تنظیم قرارداد (اعم از اینکه تحت حفاظت مؤسسه یا عضوی باشد که آنرا جهت استفاده در طرح‌های مؤسسه تدارك کرده) بعضو یا دسته‌ای از اعضا که طرح را تسلیم نموده‌اند تحت کیفیاتی که حمل و نقل بدون مخاطره و مقررات عملی بهداشتی و صحتی را تأمین

نموده باشد پیش‌بینی خواهد شد .

۳- شرایط و کیفیات و از جمله قیمتی که طبق آن باید مواد و خدمات و تجهیزات و تأسیساتی از طرف خود مؤسسه فراهم گردد معین خواهد شد و در صورتیکه که اینگونه مواد و خدمات و تجهیزات و تأسیسات باید توسط یکی از اعضاء تهیه شود شرایط و کیفیات آن بقسمی که بین آن اعضا یا آن دسته از اعضاء تهیه کننده طرح و عضو تدارك کننده مقرر شد معین خواهد گشت .

۴- ضمناً از اعضا یا آن دسته از اعضاء که طرح را تسلیم کرده است تعهد گرفته خواهد شد که اولاً از کمک پیش‌بینی شده برای پیشرفت هیچ‌منظور نظامی استفاده نشود ثانیاً با وجود تصمیمات مربوطه مصرح در قرارداد طرح موضوع قرارداد مشمول تدابیر احتیاطی مندرجه در ماده ۱۲ خواهد بود.

۵ - برای حفظ حقوق و منافع مؤسسه و اعضا یا اعضاء ذینفع در اختراعات یا اکتشافات یا حقوق انحصاری ناشی از طرح پیش‌بینی مقتضی خواهد شد .

۶- برای فیصله اختلافات پیش‌بینی مقتضی خواهد شد .

۷- هر پیش‌بینی دیگر مربوط بموضوع بعمل خواهد آمد .

ج - مقررات این ماده در صورت اقتضاء شامل هر گونه تقاضای مواد و خدمات و تأسیسات و تجهیزات مربوط بطر حیکه در حال اجرا میباشد نیز میگردد .

ماده دوازدهم - در تدابیر احتیاطی (تضمینات)

الف - در مورد هر طرح مربوط بخود مؤسسه یا هر قراردادی که اصحاب ذینفع در آن از مؤسسه اجرای تدابیر احتیاطی را تقاضا کرده باشند مؤسسه حقوق و مسئولیت‌های ذیل را تا حدی که مربوط بدان طرح یا قرارداد میگردد دارا میباشد :

۱ - رسیدگی به نقشه تجهیزات و تأسیسات مخصوص و از جمله رآکتورهای

هسته‌ای Nucleas - و تصویب آن منحصرأً از لحاظ حصول اطمینان بر اینکه نقشه مزبور موجب پیشرفت هیچ منظور نظامی نخواهد بود و با مقررات اساسی بهداشت و جلوگیری از مخاطرات منطبق می‌باشد. و تدابیر احتیاطی و تصمیمات مقرر در این ماده بنحو مؤثری درباره آن اجراء شود.

۲- تقاضای اجرای هر گونه مقررات بهداشتی و تدابیر احتیاطی که مؤسسه وضع نماید.

۳- تقاضای نگاهداری و تهیه فهرست روشنی از سابقه عملیات که سهولت امکان احتساب بمواد اولیه یا مواد شکافت‌پذیر مخصوص که جهت طرح یا قرارداد استعمال یا تولید شده کمک کند.

۴- مطالبه و دریافت گزارش‌هایی درباره پیشرفت عملیات.

۵- تصویب طرق اجرای عملیات شیمیائی روی مواد قابل تشعشع صرفاً « از لحاظ حصول اطمینان اینکه این عملیات شیمیائی به استفاده مواد در مقاصد نظامی منجر نخواهد گشت » و با مقررات اساسی بهداشت و جلوگیری از مخاطرات منطبق خواهد بود و نیز تقاضای اینکه مواد شکافت‌پذیر مخصوصی که بصورت يك محصول فرعی جمع‌آوری یا تولید میشود در مقاصد غیر نظامی و تحت تضمینات مداوم مؤسسه برای تحقیقات علمی یا رآکتور یا اعم از موجود یا آنچه در دست ساختمان است و از طرف عضو یا اعضاء ذی‌علاقه مشخصی خواهد شد مورد استفاده قرار گیرد و نیز تقاضای اینکه هر گونه مازاد مواد شکافت‌پذیر مخصوص که بصورت يك محصول فرعی از آنچه برای عملیات مذکور در فوق لازم است جمع‌آوری یا تولید میشود بمنظور جلوگیری از ذخیره شدن آن نزد مؤسسه به امانت گذاشته شود مشروط بر اینکه این مواد شکافت‌پذیر مخصوص که بدین نحو نزد مؤسسه به امانت سپرده میشود بنا بر تقاضای عضو یا اعضاء ذی‌نفع بلافاصله به آن عضو یا آن اعضاء که ذی‌نفع هستند مسترد گردد تا تحت

شرایط مذکور در فوق بمصرف برسانند .

۶- بازرسانی که از طرف مؤسسه پس از مشورت با دولت یا دولتهای دریافت کننده کمک معین خواهد شد بقلمرو آندولت یا آندولتها اعزام دارد و این بازرسان عنداللزوم برای احتساب مواد اولیه و مواد شکافت پذیر مخصوص تدارك شد و محصولات بدست آمده از مواد شکافت پذیر مخصوص و تشخیص ایفاء تعهدات مربوط بعدم استفاده برای پیشرفت منظور نظامی مندرج در قسمت ج - ۴ ماده ۱۱ و مقررات بهداشتی و تدابیر احتیاطی مندرج در قسمت الف - ۲ این ماده و نیز سایر کیفیات مصرحه در قرار بین مؤسسه و دولت یا دولتهای ذینفع در هر موقع بهر جا و هر بر نامه کار و هر شخصی که به اقتضای سمت خود با مواد و تجهیزات و تأسیساتی سروکار دارد که طبق مقررات این اساسنامه باید حفاظت شوند حق مراجعه خواهند داشت بازرسان معین شده از طرف مؤسسه در صورت تقاضای دولت ذینفع بانمایندگانی از مقامات آندولت همراه خواهند شد مشروط بر اینکه در اجرای وظائف این بازرسان از این جهت تأخیر و یا از جهت دیگر ممانعتی حاصل نشود .

۷- در صورتیکه تعهدات و مقررات از طرف دولت یا دولتهای دریافت کننده کمک مراعات نشود و یا ناقص باشد و اقدامات اصلاحی نیز در مدت معقولی بعمل نیاید کمک مؤسسه را معلق کند یا خاتمه دهد و مواد و تجهیزاتاتی که از طرف مؤسسه یا یک عضو آن جهت اجرای طرح تدارك شده مسترد دارد .

ب- يك هیئت بازرسی بر حسب احتیاج تشکیل دهد و این هیئت بازرسی مسئول است کلیه عملیاتی که مستقیماً بوسیله مؤسسه اداره میشود بازرسی و اطمینان حاصل کند که مؤسسه آن اقدامات بهداشتی و تدابیر احتیاطی که اجرای آنرا در طرح‌هایی که منوط به تصویب یا تحت سرپرستی و نظارت مؤسسه میباشد مقرر داشته خود مورد عمل قرار داده است و نیز اطمینان حاصل کند که اقدامات کافی بعمل آمده

تمام‌اداولیه یا مواد شکافت‌پذیر مخصوصی که در حفاظت مؤسسه می‌باشد و یا در عملیات خود مؤسسه استعمال گشته و یا تولید شده است برای پیشرفت هیچ منظور نظامی مورد استفاده قرار نگیرد. مؤسسه برای جبران هر عدم مطابقت یا هر منقصاتی اقدامات کافی بعمل خواهد آورد.

پ - هیئت بازرسی همچنین مسئولیت دارد که حساب مندرج در قسمت الف - ۶ این ماده را بخواند و ممیزی کند و اطمینان حاصل نماید که تعهد مصرح در قسمت ج - ۴ ماده ۱۱ و مقررات مصرحه در قسمت الف - ۲ این ماده و نیز سایر کیفیات هر طرح قسمتی که در قرارداد بین مؤسسه و دولت یا دولت‌های ذینفع تصریح گشته مراعات شده است.

بازرسان هر تخلف از شرطی را بمدير کل گزارش میدهند و مشارالیه گزارش مزبور را به هیئت مدیره تسلیم میکند و هیئت مدیره بدولت یا دولت‌های دریافت کننده کمک دیگر مراجعه و تقاضا خواهد کرد که فوراً هر تخلفی که هیئت بازرسی وقوع آنرا تشخیص داد جبران کنند و هیئت مدیره این تخلف را بکلیه اعضاء شورای امنیت و مجمع عمومی سازمان ملل گزارش خواهد داد و در صورتیکه از طرف دولت دولتهای ذینفع در مدت معقولی اقدامات اصلاحی بنحواتم بعمل نیاید هیئت میتواند یکی از تصمیمات یک و یا هر دورا در آن واحد اتخاذ کند.

۱ - تقلیل و یا تعلیق کمکی که از طرف مؤسسه یا یکی از اعضا فراهم گشته.
۲ - تقاضای اعاده مواد و تجهیزات که در اختیار یک عضو یا دسته از اعضا گذاشته شده است همچنین مؤسسه میتواند طبق ماده ۱۹ استفاده از امتیازات و حقوق ناشیه از عضویت را درباره عضو متخلف معلق سازد.

ماده سیزدهم - در تأدیه مطالبات اعضاء

جز در مواردیکه بین هیئت مدیره و عضوی که برای مؤسسه مواد خدمات

وتجهیزات وتأسیسات تدارك ميکنند بصورت ديگري توافق شده باشد هيئت مديره باعضو تدارك کننده قرار دادی جهت ترتيب تأديه بهای اقلام تدارك شده منعقد خواهد کرد.

ماده چهاردهم - در مقررات مالی

الف - هيئت مديره بودجه سالانه که متضمن بر آورد مخارج مؤسسه خواهد بود بکنفرانس عمومی تسليم خواهد نمود و مدير کل برای تسهيل کار هيئت طرح بودجه را بدو آماده مينمايد و اگر کنفرانس عمومی بر آورد مزبور را تصويب نکند آنرا با توصیه‌هائی بهيئت مديره باز ميگرداند و در آن صورت هيئت بر آورد جديدي برای تصويب بکنفرانس عمومی تسليم خواهد نمود.

ب - مخارج مؤسسه در اقلام زیر طبقه بندي ميشود:

۱- مخارج اداری که عبارتند از:

اولاً - مخارج کارمندان مؤسسه به استثنای مخارج کارمندانی که بعلت ارتباط با مواد و خدمات وتجهیزات وتأسیسات مصرحه در قسمت ب ۲ که زيان ذکر ميشود استخدام شده‌اند - مخارج اجلاسات ومخارجی که جهت تهيه طرحهای مؤسسه وتوزيع اطلاعات لازم است.

ثانياً - مخارج اجرای تدابير احتياطي وتضمينات مصرحه در ماده ۱۲ در مورد طرحهای مؤسسه ياتضمينات قسمت الف - ماده ۵ در مورد هر قرارداد دوي چند جانبه ونيز مخارج نقل وانتقال وانبار کردن مواد شکافت پذير مخصوص علاوه بر مخارج نقل وانتقال وانبارداری مصرحه در بند ث اين ماده.

۲- مخارجی که در قسمت ب ۱ اين ماده پيش بينی نشده و بمواد و لوازم و تأسیسات وتجهیزاتی ارتباط دارد که بوسیله مؤسسه جهت انجام وظائف مجاز آن تحصيل و يا ايجاد شده باشد وهمچنين قيمت مواد وخدمات وتجهیزات وتأسیساتی که

از طرف مؤسسه و بموجب قراردادها برای يك يا چند عضو تدارك شده است.

پ - هیئت مدیره ضمن تعیین مخارج مصرحه در قسمت ثانوی بندب-۱ مذکور در فوق و جوهری را که طبق قراردادهای دویا چند جانبه یا مؤسسه از بابت اجرای تضمینات قابل استرداد باشد کسر خواهد کرد .

ت - هیئت مدیره مخارج مصرحه در قسمت ب ۱ مذکور در فوق را بنا بر نسبتی که باید از طرف کنفرانس عمومی تعیین شود تقسیم خواهد کرد و کنفرانس عمومی در تعیین این نسبت از اصول متخذ از طرف ملل متحد برای پرداخت سهمیه دول عضو در بودجه عمومی سازمان ملل پیروی خواهد نمود .

ث - هیئت مدیره متناوباً تعرفه‌ای برای مخارج و از جمله تعرفه واحدی برای اجرت انبارداری و نقل و انتقال مواد و خدمات و تجهیزات و تأسیساتی که بوسیله مؤسسه جهت اعضاء تدارك میشود تعیین خواهد کرد . تعرفه مزبور بقسمی تنظیم خواهد شد که عایداتی کافی جهت مقابله با مخارج و قیمت‌های مصرحه در قسمت ب - ۲ مذکور در فوق پس از وضع هدایای داوطلبانه‌ای که هیئت مدیره میتواند طبق بندج به این منظور تخصیص دهد تأمین نماید .

و جوهری که بوسیله این تعرفه عاید میشود در اعتبار جداگانه‌ای نگاهداری خواهد شد تا بابت مواد و خدمات و تجهیزات و تأسیساتی که بوسیله اعضاء تدارك شده به آنها تأدیبه گردد و یا بمصرف سایر مخارج مصرحه در قسمت ب ۲ مذکور در فوق که ممکن است بوسیله خود مؤسسه ایجاد گردد رسانیده بشود .

ج - هر نوع مازادی که عواید مصرحه در بندث بر مخارج مندرجه در آن بند داشته باشد و کلیه و جوهری که داوطلبانه بمؤسسه اهدا شود در يك اعتبار عمومی نگاهداری خواهد شد و طبق نظر هیئت مدیره با تصویب کنفرانس عمومی بمصرف خواهد رسید .

چ - بشرط رعایت قواعد و حدودی که از طرف کنفرانس عمومی بتصویب رسیده باشد هیئت مدیره اختیار خواهد داشت که هم بنماینده‌گی از طرف مؤسسه به استقراض مبادرت ورزد بدون اینکه هیچگونه مسؤلیتی از بابت قروض که با استفاده از این اختیار بوجود آمده بر اعضاء مؤسسه تحمیل گردد و هم جوهری که داوطلبانه بمؤسسه اهدا میشود قبول نماید .

ح - تصمیمات کنفرانس عمومی در خصوص مسائل مالی و نیز تصمیمات هیئت مدیره در باره میزان بودجه مؤسسه به اکثریت دوثلث از اعضاء حاضر و رأی دهنده اتخاذ خواهد شد .

ماده پانزدهم - در امتیازات و مصونیتها

الف - مؤسسه در قلمرو هر يك از اعضاء خود از شخصیت حقوقی و امتیازات و مصونیتها ئیکه برای انجام وظائف آن لازم باشد برخوردار خواهد شد .

ب - نمایندگان اعضاء و همچنین اعضاء علی‌البدل و مشاورین آنان و کسانی که عضویت هیئت مدیره منصوب میشوند و اعضاء علی‌البدل و مشاورین آنان و مدیر کل و کارمندان مؤسسه از امتیازات و مصونیتها ئی بهره‌مند خواهند بود که برای آزادی آنان در عمل جهت انجام وظایف مربوط مؤسسه لازم باشد .

پ - شخصیت حقوقی و امتیازات و مصونیتها ئی که در این ماده بدان اشاره شده بموجب قرارداد یا قراردادهای جداگانه‌ای که در انعقاد آن مدیر کل بنماینده‌گی از مؤسسه و طبق تعلیمات هیئت مدیره اقدام خواهد کرد بین مؤسسه و اعضاء تعیین خواهد شد .

ماده شانزدهم - در رابطه با سایر سازمانها

الف - هیئت مدیره باتصویب کنفرانس عمومی مجاز است برای ایجاد رابطه مقتضی بین مؤسسه و سازمان ملل متحد یا هر سازمان دیگری که کار آن بکار مؤسسه

مربوط باشد موافقت‌نامه یا موافقت‌نامه‌هایی منعقد سازد .

ب - موافقت‌نامه یا موافقت‌نامه‌هایی که رابطه بین مؤسسه و سازمان ملل را برقرار می‌سازد متضمن نکات ذیل خواهد بود :

۱- اینکه از طرف مؤسسه گزارشهای مندرجه در قسمتهای ب - ۴ و ب - ۵ ماده ۳ سازمان تسلیم شود .

۲- اینکه مؤسسه قطعنامه‌های مربوط به مؤسسه را که در مجمع عمومی یا یکی از شوراهای آن بتصویب رسیده مورد مطالعه قرار دهد در صورتیکه تقاضا شده باشد درباره اقدامی که طبق مفاد این اساسنامه در نتیجه مطالعه قطعنامه از طرف مؤسسه یا اعضای آن بعمل آمده گزارشی بمقام صالح سازمان ملل تسلیم نماید .

ماده هفدهم - در رفع اختلافات

الف - هر مسئله یا اختلافی در باب تفسیر یا اجرای این اساسنامه که بامذاکره فیصله نیافته باشد طبق اساسنامه دیوان بین‌المللی دادگستری به آن دیوان ارجاع خواهد شد مگر اینکه طرفین ذینفع برای رفع اختلاف بطریق دیگری توافق کنند .

ب - کنفرانس عمومی و هیئت‌مدیره هر یک جداگانه حق دارد بشرط اجازه مجمع عمومی سازمان ملل متحد از دیوان بین‌المللی دادگستری تقاضا کند که در هر مسئله حقوقی که در حدود فعالیت مؤسسه پیش آید نظر مشورتی ابراز نماید .

ماده هیجدهم - در اصلاحات و کناره‌گیری

الف - هر یک از اعضا میتواند اصلاحاتی را در این اساسنامه پیشنهاد کند :
رو نوشت های مصدقی از متن هر اصلاحی که پیشنهاد شده از طرف مدیر کل تهیه و لااقل نودروز قبل از تاریخ رسیدگی کنفرانس عمومی به پیشنهاد مزبور جهت اعضاء فرستاده خواهد شد .

ب- در پنجمین اجلاس کنفرانس عمومی سالیانه بعد از تاریخ اعتبار یافتن این اساسنامه موضوع تجدید نظر عمومی در مقررات این اساسنامه در دستور آن دوره اجلاسیه گذاشته خواهد شد و در صورت تصویب اکثریت اعضا حاضر و رأی دهنده این تجدید نظر در کنفرانس عمومی بعدی بعمل خواهد آمد و از آن بعد پیشنهادهای مربوط به مسئله تجدید نظر عمومی در این اساسنامه میتواند طبق همین رویه برای اتخاذ تصمیم به کنفرانس عمومی تقدیم شود.

پ- اصلاحات وقتی برای اعضا الزام آور می‌گردد که :

۱- کنفرانس عمومی پس از بررسی ملاحظاتی که از طرف هیئت مدیره در مورد هر اصلاح پیشنهاد شده تقدیم گشته آنرا به اکثریت دوثلت اعضا حاضر و رأی دهنده تصویب کرده باشد.

۲- دوثلت از اعضا با رعایت مقررات قانون اساسی خود آنرا پذیرفته باشد قبول اصلاحات از طرف هر عضو یا تسلیم سند قبول بدولتی که طبق بند پ از ماده ۲۱ امانت دار اسناد خواهد شد صورت خواهد گرفت.

ت- هر عضوی میتواند پس از انقضای مدت پنجسال از تاریخ اعتبار یافتن این اساسنامه در هر موقع طبق بند ۲۱ از ماده ۲۱ و همچنین در هر موقع که مایل بقبول اصلاحی در این اساسنامه باشد پس از اعلام کتبی بدولتی که طبق بند پ از ماده ۲۱ امانت دار اسناد است از عضویت مؤسسه کناره گیری کند دولت امانت دار اسناد بلافاصله این کناره گیری را به اطلاع هیئت مدیره و کلیه اعضا خواهد رسانید.

ث- کناره گیری يك عضو از مؤسسه در الزامات ناشی از قراردادی که طبق ماده ۱۱ بعهد آن عضو میباشد یا در تعهداتی که آن عضو لحاظ بود چه همانسال کناره گیری بعهده دارد تأثیری نخواهد داشت.

ماده نوزدهم - در تعلیق امتیازات

الف- هر عضوی که در پرداخت سهمیه مالی خود بمؤسسه تأخیر کند و مبلغی

که تأدیه آن تأخیر شده مساوی یا زیادتر از مبلغی باشد که عضو مزبور ملزم بتأدیه آن در دو سال اخیر بوده است حق رأی در مؤسسه نخواهد داشت معذک در صورتیکه کنفرانس عمومی تشخیص دهد که تأخیر تأدیه در اثر کیفیاتی مافوق قدرت عضو مزبور بوده میتواند به آن عضو اجازه شرکت در رأی بدهد .

ب - هر گاه عضوی در نقض مقررات این اساسنامه یا هر قراردادی که طبق مقررات این اساسنامه منعقد نموده اصرار ورزد کنفرانس عمومی میتواند بنابر توصیه هیئت مدیره به اکثریت دوثلث از اعضاء حاضر و رأی دهنده امتیازات و حقوق عضویت آن عضورا معلق سازد .

ماده بیستم - در تعاریف

در این اساسنامه :

۱ - منظور از اصلاح «ماده شکافت پذیر مخصوص» پلوتونیوم ۲۳۹ و اورانیوم غنی شده یا چند ایزوتوپ ۲۳۵ و ۲۳۳ و هر محصولی که محتوی یک یا چند قلم از اینزوتوپهای مذکور در فوق وهمچنین هر ماده شکافت پذیر دیگری که هیئت مدیره بمرور تعیین خواهد کرد میباشد ولی اصطلاح ماده شکافت پذیر مخصوص شامل مواد اولیه نیست .

۲ - منظور از تعریف اورانیوم غنی شده با ایزوتوپ ۲۳۵ یا ۲۳۳ اورانیومی است که محتوی ایزوتوپ ۲۳۵ یا ۲۳۳ یا هر دو بمقداری باشد که نسبت بین مجموع این دو ایزوتوپ به ایزوتوپ ۲۳۸ بیشتر از نسبت ایزوتوپ ۲۳۵ به ایزوتوپ ۲۳۸ که در طبیعت بدست میآید باشد .

۳ - منظور از اصطلاح «مواد اولیه» اورانیومی است محتوی مخلوطی از ایزتوپها بنسبتی که در طبیعت یافت میشود و یا اورانیومی که مقدار ایزتوپ ۲۳۵ آن کمتر از میزان طبیعی باشد توریوم Thorium و نیز تمام مواد مذکور در فوق

بشکل فلز یا آلیاژ یا ترکیبات شیمیائی مواد پر عیار شده و هر نوع ماده دیگر که یک یا چند قلم از مواد فوق را با عیاری که هیئت مدیره بمرور تعیین خواهد نمود دارا باشد و همچنین هر ماده دیگری که هیئت مدیره بمرور تعیین خواهد کرد.

ماده بیست و یکم - در امضاء و قبول و اعتبار یافتن اساسنامه

الف - از تاریخ ۲۶ اکتبر ۱۹۵۶ امضای این اساسنامه از طرف دول عضو سازمان ملل متحد یا دول عضو هر یک از مؤسسات تخصصی آن آغاز خواهد شد و تا مدت نود روز امضاء آن از طرف دول مزبور میسر می‌باشد.

ب - دول امضاء کننده با تسلیم اسناد تصویب جزء اصحاب این اساسنامه خواهند شد.

پ - اسناد تصویب از طرف دول امضاء کننده و اسناد الحاق دولتهائی که عضویت آنها طبق بند ب از ماده ۴ این اساسنامه بتصویب رسیده نزد دولت ایالات متحده آمریکا که بدینوسیله بعنوان دولت امانت دار معین شده گذارده خواهد شد.

ت - تصویب یا قبول این اساسنامه از طرف هر دولت طبق مقررات قانون اساسی آن دولت صورت خواهد گرفت.

ث - این اساسنامه به استثنای ضمیمه آن بمحض تسلیم اسناد تصویب یا قبول از طرف ۱۸ دولت طبق بند ب این ماده اعتبار خواهد یافت مشروط بر اینکه لااقل سه دولت از دولتهای کانادا ایالات متحده آمریکا فرانسه دولت متحده بریتانیای کبیر و ایرلند شمالی و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی بین ۱۸ دولت مزبور باشد اسناد تصویب یا قبولی که بعداً تسلیم شود از تاریخ وصول اعتبار خواهد یافت.

ج - دولت امانت دار کلیه دول امضاء کننده را فوریت از تاریخ تسلیم هر سند تصویب و نیز از تاریخ اعتبار یافتن این اساسنامه مستحضر خواهد داشت دولت امانت دار تاریخ عضویت دولی را که بعداً عضویت یا بنده استحضار کلیه امضاء کنندگان و اعضاء

خواهد رسانید .

چ - ضمیمه این اساسنامه از نخستین روزیکه برای امضاء اساسنامه معین شده اعتبار خواهد یافت .

ماده بیست و دوم - در ثبت در سازمان ملل

الف - این اساسنامه بوسیله دولت امانت دار طبق ماده ۱۵۲ منشور ملل متحد ثبت خواهد رسید .

ب - قراردادهای منعقدہ بین مؤسسه و یک یا چند عضو آن یا قراردادهای بین مؤسسه و یک یا چند سازمان دیگر و نیز قراردادهای بین اعضاء که منوط بتصویب مؤسسه میباشد در نزد مؤسسه به ثبت خواهد رسید در صورتیکه ماده ۱۰۲ منشور ملل متحد ثبت اینگونه قرار دادها را الزام کرده باشد مؤسسه آنرا نزد سازمان ثبت خواهد رسانید .

ماده بیست و سوم - در متون معتبر و رونوشت‌های مصدق

این اساسنامه که بزبانهای چینی و انگلیسی و فرانسوی و روسی و اسپانیائی تنظیم شده و هر متن آن علی السویه معتبر میباشد در بایگانی دولت امانت دار ضبط خواهد شد و رونوشت‌های مصدق از آن بوسیله دولت امانت دار بدولتهای کشورهای امضاء کننده و نیز بدولتهای کشورهاییکه طبق بندب از ماده ۴ بعضویت پذیرفته شده اند تسلیم خواهد شد .

باتوجه بمراتب مذکور در فوق امضاء کنندگان ذیل که دارای اختیارات لازم هستند این اساسنامه را امضاء میکنند این اقدام در بیست و ششمین روز اکتبر سال یک هزار و نهمصد و پنجاه و شش در مقر سازمان ملل انجام پذیرفت .

ضمیمه شماره يك

در کمیسیون مقدماتی

الف - در نخستین روزیکه این اساسنامه برای امضاء آماده میشود يك کمیسیون مقدماتی بوجود خواهد آمد و این کمیسیون مرکب خواهد بود از يك نماینده از هر يك از کشورهای استرالیا - بلژیک - برزیل - کانادا - چکوسلواکی - فرانسه - هند - پرتغال - اتحادیه آفریقای جنوبی - اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی - کشورهای متحده بریتانیای کبیر و ایرلند شمالی و ایالات متحده آمریکا بعلوه يك نماینده از هر يك از کشور دیگریکه باید کنفرانس بین‌المللی تنظیم اساسنامه مؤسسه بین‌المللی انرژی اتمی انتخاب نماید این کمیسیون مقدماتی تا اعتبار یافتن این اساسنامه و سپس تا زمانیکه طبق ماده ۴ کنفرانس عمومی تشکیل نشده و هیئت مدیره انتخاب نگشته است ادامه خواهد یافت .

ب - مخارج این کمیسیون مقدماتی ممکن است با وامیکه از طرف سازمان ملل متحد داده میشود تأمین گردد و کمیسیون مقدماتی با مقامات صالحه سازمان ملل برای این منظور ترتیبات لازم و از جمله ترتیب تأدیه این وام را از طرف مؤسسه خواهند داد و هر گاه این اعتبارات کافی نباشد کمیسیون مقدماتی میتواند مساعده‌هائی از دولت‌ها دریافت کند و این مساعده‌ها را می‌توان از بابت سهمیه‌یکه دولت‌های ذینفع باید بمؤسسه تأدیه کنند کسر نمود.

کمیسیون مقدماتی :

- ۱- متصدیان امور خود را انتخاب و آئین‌نامه داخلی خود را تنظیم مینمایند. بنا بر ضرورت تشکیل جلسه میدهد و محل اجلاسات خود را معین میکنند و کمیته‌هائی را که لازم تشخیص دهد بوجود می‌آورد.
- ۲- يك دبیر مأمور اجرا و کارمندان لازم را منصوب خواهد کرد و حدود اختیارات و وظائف آنان را معین خواهد نمود .

۳ - ترتیب اجلاس نخستین کنفرانس عمومی را که از جمله شاهل تهیه دستور موقتی و طرح آئین نامه داخلی میباشد خواهد داد این اجلاس باید هر چه زودتر پس از اعتبار یافتن این اساسنامه بعمل آید .

۴ - اعضاء نخستین هیئت مدیره را طبق قسمتهای الف - ۱ و الف - ۲ و بند ب از ماده ۴ تعیین میکند .

۵ - در موضوعات مربوط بمؤسسه که محتاج ببدل توجه فوری میباشد و از جمله :

الف - امور مالی مؤسسه .

ب - بر نامه ها و بودجه نخستین سال مؤسسه .

پ - مسائل فنی مربوط بطرح عملیات آینده مؤسسه .

ت - تشکیل هیئت کارمندان دائمی مؤسسه .

ث - مقر دائمی مؤسسه مطالعه و گزارشها و توصیه هائی برای نخستین جلسه کنفرانس عمومی و هیئت مدیره تهیه خواهد کرد .

۶ - درباره شرایط قرارداد مربوط بمقر مؤسسه و نیز درباره تعیین وضع حقوقی مؤسسه و حقوق و تعهدات آن در قبال دولت مهماندار توصیه هائی بنخستین جلسه هیئت مدیره تسلیم خواهد نمود .

الف - طبق ماده ۱۶ این اساسنامه مذاکرات را بمنظور تهیه طرح قرارداد با سازمان ملل شروع خواهد کرد این طرح قرارداد باید بنخستین اجلاس کنفرانس عمومی و نیز بنخستین جلسه هیئت مدیره تقدیم شود .

ب - بطوریکه در ماده ۱۶ این اساسنامه پیش بینی شده است در باب روابط مؤسسه با سایر سازمانهای بین المللی بنخستین جلسه کنفرانس عمومی و هیئت مدیره توصیه هائی تقدیم خواهد کرد .

متن اساسنامه فوق که مشتمل بر بیست و سه ماده و یک ضمیمه است در جلسه روز سه شنبه ششم خرداد ماه یکهزار و سیصد و سی و هفت بتصویب مجلس شورای ملی رسید .
نایب رئیس مجلس شورای ملی - امان الله اردلان

قانون مربوط بقرارداد ترتیب تصفیه اختلافات وحوادث مرزی

بین دولتین ایران و اتحاد جماهیر شوروی

مصوب ۲۹ خرداد ماه ۱۳۳۷

ماده واحده - مجلسین قرارداد پیوست را مشتمل بر ۴۴ ماده و یک پروتکل و سه ضمیمه که راجع به انتظامات مرزی ایران و شوروی و ترتیب تصفیه اختلافات و حوادث در مرزین دولتین در تاریخ ۲۴ اردیبهشت ماه ۱۳۳۶ برابر با ۱۴ مه یکهزار و نهصد و پنجاه و هفت در مسکو امضاء گردیده تصویب نموده و اجازه مبادله آنرا میدهد .

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده و متن قرارداد ضمیمه است . در جلسه پنجشنبه بیست و نهم خرداد ماه یکهزار و سیصد و سی و هفت بتصویب مجلس شورای ملی رسید .
نایب رئیس مجلس شورای ملی - دکتر عمید

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۷/۲/۲۰ بتصویب

مجلس سنای رسیده است

قرارداد بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد جماهیر شوروی

سوسیالیستی راجع به انتظامات مرزی ایران و شوروی و

ترتیب تصفیه اختلافات وحوادث در مرز

دولت شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی نظر

باینکه ما یلند انتظامات دره مرز ایران و اتحاد جماهیر شوروی حفظ شود و از بروز هر گونه اختلافات و حوادث جلوگیری بعمل آید و در صورت وقوع در رسیدگی و تصفیه آن تسهیل و تسریع شود عقد قرارداد زیر را لازم شمرده و نمایندگان مختار خود را بقرار ذیل تعیین نموده اند :

از طرف دولت شاهنشاهی ایران

تیمسار سپهبد امان الله جهانبانی سناتور .

از طرف دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

جناب آقای آرف پاول دیمتریویچ وزیر مختار اتحاد جماهیر شوروی

سوسیالیستی .

نمایندگان پس از ارائه اختیار نامه های خود که در کمال صحت و اعتبار بوده

در مقررات ذیل موافقت نمودند :

فصل اول

عبور خط مرز و مراقبت از علائم و نوار تر اشیده مرزی

ماده اول - خط مرز مملکتی بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

بطریق ی عبور مینماید که در موافقت نامه یازدهم آذر ماه ۱۳۳۳ برابر با دوم

دسامبر ۱۹۵۴ راجع بحل مسائل مرزی و مالی طبق اسناد تعیین و تجدید تعیین

مرز که در تاریخ ۲۲ فروردین ۱۳۳۶ برابر با ۱۱ آوریل ۱۹۵۷ در تهران به امضای

کمیسیون مختلط ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی رسیده است تشریح

گردیده و نیز طبق اسناد تعیین ملتقای مرزهای مشترک ایران و اتحاد جماهیر

شوروی سوسیالیستی و ترکیه و ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و افغانستان

این اسناد بقرار زیر است:

۱- پروتکل شرح عبور خط مرز مملکتی بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی

سوسیالیستی از علامت سه جانبی که در ملتقای مرزهای ایران و اتحاد جماهیر شوروی

سوسیالیستی و ترکیه نصب گردیده تا علامت سه‌جانبی که در ملتقای مرزهای ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و افغانستان مستقر شده است.

همچنین ضمام و اسناد تکمیلی پروتکل شرح مرز که از این قرار است:

الف - آلبوم نقشه‌ها و شمای مختصات و ژئودزی علائم مرزی سرحدات مملکتی ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی.

ب - پروتکل‌های علائم مرزی باشماکروکی که در پشت آن ترسیم شده است.

ث - جزوه مختصات علائم مرزی.

د - فهرست علائم مرزی.

۲- اسناد مربوط به علامت مرزی سه‌جانبی نصب شده در ملتقای مرزهای ایران

و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و ترکیه که بتاريخ ۲۲ مهر ماه ۱۳۳۵ برابر ۱۵ اکتبر ۱۹۵۶ در دیم قشلاق امضاء شده است.

۳- اسناد مربوط به علامت مرزی سه‌جانبی نصب شده در ملتقای مرزهای ایران

و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و افغانستان که در موقع تعیین و تجدید تعیین مرز اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و افغانستان در تاریخ ۹ تیر ماه ۱۳۲۷ برابر با ۳۰ ژوئن ۱۹۴۸ در سرخس امضاء شده است.

۴- ضمام و اسناد تکمیلی دیگری که در مدت اجرای این قرارداد ممکن

است تنظیم شود.

خط مرزی که طبق اسناد فوق تعیین شده در سطح قائم مآر بر آن مرزهای

هوائی و زیرزمینی را نیز مشخص مینماید.

این خط مرز در قرارداد حاضر با کلمه (مرز) یا (خط مرز) نامیده میشود.

ماده دوم - طرفین متعاهدتین وظیفه دارند علائم مرزی را که برای تشخیص

خط مرز بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی برقرار گردیده و همچنین

نوار تراشیده مرز را بوضعی نگهداری بکنند که محل استقرار و شکل و فرم و اندازه و رنگ آمیزی ستونها و وضع کپه‌های مرزی و همچنین عرض نوار تراشیده و دایر نگاهداشتن آن با سوابقی که در اسناد و تجدید تعیین مرز تشریح شده است تطبیق داشته باشد.

ماده سوم - مراقبت از علائم و نوارهای تراشیده خط مرز بدین طریق بعهدہ طرفین متعاهدتین واگذار میشود :

- ۱- مراقبت از ستونهای مرزی و قسمتهائی از نوار تراشیده که در قلمرو اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی واقع شده بعهدہ طرف شوروی خواهد بود.
- ۲- مراقبت از ستونهای مرزی و قسمتهائی از نوار تراشیده که در قلمرو کشور شاهنشاهی ایران واقع شده بعهدہ طرف ایران خواهد بود.
- ۳- مراقبت از مراکز علائم مرزی که روی خود خط مرز واقع گردیده بدین طریق تقسیم میشود:

الف - مراکز علائم مرزی بانمرات فرد بر عهده طرف ایران.

- ب - مراکز علائم مرزی بانمرات زوج بر عهده طرف اتحاد شوروی خواهد بود.
- ۴ - مراقبت از علائم مرزی که بصورت ستونهای منفرد بر روی بریدگی‌های دشوار رس نصب شده اند طرفی عهده دار خواهد بود که دست یافتن بدان علائم در قلمرو آن طرف سهلتر باشد.

ماده چهارم - ۱- بازرسی وضعیت و محل نصب علائم مرزی و همچنین نوارهای تراشیده مرزی طبق ماده (۳) بنا بصوابدید و بوسیله مصادر امور هر يك از طرفین متعاهدتین انجام شود. مع الوصف بغیر از بازرسی های يك جانبه طرفین متعاهدتین سالانه نیز مکلف به اجرای بازرسی های مشترك علائم مرزی و نوار تراشیده خواهند بود.

۲- بازرسی مشترك علائم و نوارهای تراشیده مرزی هر سال در ماههای مرداد و شهریور (اوت و سپتامبر) انجام میشود. تاریخ آغاز بازرسی های مشترك با موافقت نظر مصادر امور طرفین متعاهدین هر دفعه تعیین میشود.

۳- در صورتیکه بازرسی فوق العاده علائم مرزی و یا نوار تراشیده را یکی از طرفین متعاهدین در همان سال لازم بداند مراتب را کتباً بطرف دیگر اعلام میدارد و تاریخ آغاز بازرسی مشترك نباید بیش از ده روز از موعد تسلیم اعلامیه تجاوز نماید. نتیجه بازرسی نمایندگان طرفین در صورت مجلس عمل قید و در دو نسخه بزبان فارسی و روسی تنظیم میگردد.

ماده پنجم - ۱- در صورت از بین رفتن و خراب شدن یا معیوب شدن ستونهای مرزی مصادر امور طرفی که ستونها در قلمرو آن طرف واقع شده یا طبق ماده (۳) بستگی به آن طرف دارد برای تجدید یا تعمیر آنها اقدامات فوری مینمایند و برای آغاز کار اقلاده روز قبل کتباً طرف دیگر را آگاه میسازند.

۲- تجدید ستونهای مرزی از بین رفته یا خراب شده یا معیوب شده بوسیله مأمورین يك طرف متعاهد در حضور نمایندگان طرف دیگر انجام میشود و راجع به نصب مجدد ستون مرزی نمایندگان مصادر امور طرفین متعاهدین صورت جلسه عمل را در دو نسخه بزبان فارسی و روسی تنظیم مینمایند.

ستونهای تجدید شده یا نمونه ای که در ماده (۱) اسناد تعیین و تجدید تعیین مرز ایران و شوروی معین شده باید تطبیق نماید.

۳- در موقع تجدید علامت مرزی یا ستون مرزی مراقبت میشود که محل نصب آن تغییر نکند در صورتیکه محل علامت یا ستون مرزی از بین رفته مشخص نباشد مصادر امور متعاهدین ملزم هستند در موقع برقراری مجدد آن از اسناد و مدارك تعیین و تجدید تعیین مرز که در ماده (۱) این قرار داد بدان اشاره شده استفاده

نمایند. مشخصات مذکور در اسناد فوق بایستی در محل مورد بررسی و اندازه گیری قرار گیرد.

۴- در قسمتهای مرز آبی محل نصب ستونهایی که بر اثر سیل معیوب یا منهدم شده و تجدید یا تعمیر میشود ممکن است تغییر داده شود مشروط بر اینکه در خود مسیر خط مرز تغییراتی پیدا نشود علائم فوق را در نقاط جدیدی باید نصب کرد که از دستبرد طبیعت مصون باشد.

تغییرات فوق در محل ستونهای مرز آبی با موافقت طرفین متعاهدین انجام میشود. تغییر محل ستونهای مرزی روی برید گیهای آبشور نیز در صورت لزوم اجازه داده میشود.

در صورت وقوع چنین تغییری طرفین متعاهدین پروتکل علائم مرزی و شما کروکی آنرا از لحاظ فرم و موضوع مطابق سایر اسناد مربوط به تعیین و تجدید تعیین مرز تنظیم و ضمیمه آن مینمایند.

۵- در صورت لزوم مصادر امور طرفین متعاهدین میتوانند با موافقت یکدیگر علائم تکمیلی جدیدی روی خط مرز ایجاد نمایند بدون اینکه مسیر خط مرز را تغییر دهند و برای این قبیل علائم اسناد لازم را که شرایط آن در بند (۴) این ماده پیش بینی شده است تنظیم مینمایند.

علائم تکمیلی که روی مرز نصب میشود مطابق نمونه های همان علائمی خواهد بود که در تعیین و تجدید تعیین مرز ایران و شوروی در سالهای ۱۳۳۴-۱۳۳۵ برابر ۱۹۵۵-۱۹۵۶ انتخاب شده است.

۶- تعمیر ستونهای مرزی که طبق ماده (۳) مربوط یکی از طرفین است بوسیله همان طرف مستقلاً بدون شرکت مصادر امور طرف دیگر انجام میشود.

۷- در صورتیکه مصادر امور یکی از طرفین خرابی یا نقصی در ستون مرزی

واقع در قلمرو طرف دیگر مشاهده نمایند مصادر امور طرف دیگر را آگاه میسازند که در تعمیر یا تجدید ستون مذکور اقدام نمایند .

طرفی که در قلمرو آن انهدام یا خرابی و یا نقیصه ستون مرزی مشاهده شده است موظف می باشد آنرا تجدید یا تعمیر نماید .

۸ - طرفین متعاهدتین اقدامات لازم را برای حفظ علائم مرزی خواهند نمود و اشخاصی که محل علائم را تغییر داده یا آنها را ناقص کرده و یا از بین برده اند بداد گاه جلب میگردند .

در این قبیل موارد علائم مرزی از بین رفته یا خراب شده بخرج طرفی که اهالی آن مبادرت به این عمل نموده اند ترمیم میشود .

ماده ششم - ۱ - در تمام طول خط مرز قسمتهائی که از جنگل پوشیده شده و یا علفزار و یا نیزار و یا بوته زار می باشد نوار تراشیده ای بعرض ده متر (۵ متر از خط مرز مملکتی به طرف) ایجاد میشود این نوار باید همیشه دائر و کاملاً مرتب نگاهداری شود و در موارد لزوم بوته ها و آنچه میدان دید را محدود مینماید از بین برده شود .

شخم زدن زمینها و ایجاد ساختمانها و بناها در این نوار ممنوع است اشخاصی که مبادرت به این عمل نمایند جلب و مؤاخذه میشوند .

۲ - هر طرف در نگاهداری و تنظیم نوار تراشیده که در قلمرو اوست اقدام مینماید مصادر امور طرفین متعاهدتین افلا ده روز قبل از آغاز پاك کردن نوار تراشیده مرز طرف مقابل را مطلع میسازند و نمایندگان طرف متعاهد دیگر حق دارند در موقع جریان عمل حضور بهم رسانند .

فصل دوم

آبهای سرحدی و طریقه استفاده از آنها و ترتیب استفاده از راه آهن
و شوسه هائی که مرز را قطع مینمایند

ماده هفتم - ۱ - آبهای سرحدی که در این قرارداد ذکر شده است بقسمتی از

رودخانه‌ها اطلاق میشود که طبق مدارک تعیین و تجدید تعیین مرز مورخ ۱۳۳۴-۱۳۳۵ برابر ۱۹۵۵ - ۱۹۵۶ خط مرز در امتداد آن عبور مینماید.

۲- طرفین متعاهدتین اقدام لازم را خواهند نمود که در موارد استفاده از آبهای سرحدی مقررات این قرارداد رعایت و حقوق و منافع طرف مقابل محترم شمرده شود.

ماده هشتم- ۱- بروی رودخانه های سرحدی وسایل شناور (قایق - بلمو غیره) متعلق بطرفین متعاهدتین میتواند بدون مانع تا خط مرز ایاب و زهاب نمایند. ۲- وسایل شناور طرفین متعاهدتین روی آبهای مرزی فقط در اوقات روشن شبانه روز میتواند سیر کنند.

۳- اهالی طرفین متعاهدتین حق دارند در آبهای سرحدی تا حدود خط مرز ماهیگیری نمایند.

ماده نهم- ۱- برای حفظ کرانه ها از خرابی به جلو گیری از تغییر مسیر رودخانه های سرحدی در صورتیکه لزوم آنرا مصادر امور طرفین متعاهدتین متفقاً ضروری بدانند کناره بندی خواهد شد این عملیات و هزینه مر بوط به آن بعهده طرفی خواهد بود که کرانه به آن تعلق دارد.

۲- هیچیک از طرفین متعاهدتین نمی توانند مصنوعاً مسیر رودخانه را تغییر دهند چنانچه وضعیت مسیر رودخانه مرزی بطور طبیعی یا در اثر انقلابات طبیعت تغییر پیدا کند در صورتیکه مصادر امور طرفین ترمیم آنرا ضروری تشخیص بدهند متفقاً و با شرایط متساوی در اصلاح مسیر رودخانه اقدام مینمایند.

۳- طبق بند دوم پروتکل ضمیمه موافقتنامه حل و فصل مسائل مالی و مرزی بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی مورخ یازدهم آذرماه ۱۳۳۳ برابر دوم دسامبر ۱۹۵۴ تغییر مسیر رودخانه های سرحدی خط مرز را تغییر نمیدهد

مگر اینکه بین طرفین متعاهدین قرارداد جداگانه‌ای در این باب منعقد بشود.

ماده دهم - ۱ - طرفین متعاهدین کوشش خواهند نمود که آبهای مرزی را نظیف و پاکیزه نگاهداری کنند و بهیچ صورت مصنوعاً آلوده و کثیف ننمایند.

۲ - در صورتیکه مصادر امور طرفین متعاهدین لایروبی آبهای مرزی را ضروری تشخیص دهند مخارج آن متساویاً بعهده طرفین متعاهدین خواهد بود.

۳ - لایروبی آن قسمت از آبهای سرحدی که کلاً در قلمرو یکی از طرفین متعاهدین واقع شده عنداللزوم بهزینه آن طرف انجام میشود.

۴ - در مواقع لایروبی آبهای سرحدی گل ولای و سنگ و تنه‌های درخت و غیره که از آب خارج میشود باید بقدری دور از کرانه ریخته شود یا طوری تسطیح شود که خطری برای فروریختگی کرانه‌ها یا مسدود شدن مسیرها باقی نگذارد و در موقع پیرآبی مانع جریان آب نگردد.

ماده یازدهم - چنانچه در آبهای سرحدی یا کرانه‌های رودخانه یکی از طرفین متعاهدین اشیائی کشف شود که مالکیت آن معلوم نباشد مصادر امور آن طرف اقدامات لازم را برای تعیین مالکیت بعمل می‌آورند.

تشخیص هویت جسدهائی که در آبهای سرحدی یا کرانه‌های رودخانه‌ها کشف شود و همچنین تعیین مالکیت لاشه حیوانات متفقاً بعهده مصادر امور طرفین خواهد بود.

ماده دوازدهم - اهالی هر یک از طرفین متعاهدین حق خواهند داشت احشام و اغنام خود را برای آب خوردن بطرف رودخانه مرزی برانند ولی احشام و اغنام مزبور بقلمرو دیگر نباید داخل شوند اگر احشام و اغنام مزبور اتفاقاً بقلمرو طرف دیگر رفتند مصادر امور طرفین متعاهدین اقدامات لازم را برای برگرداندن آنها در کوتاهترین مدت خواهند کرد.

نقاطی که در هر طرف بوسیله مرزبان مربوط برای آبخوار تعیین میشود با اطلاع مرزبان طرف مقابل میرساند .

ماده سیزدهم - مسائل مربوط به فعالیتهای رودخانه سرحدی از قبیل ایجاد ساختمانها و یا تأسیسات نوین که ممکن است در طرز جریان رودخانه تأثیری داشته باشد و همچنین مسائل مربوط به استفاده آبیاری طبق موافقت نامه های بخصوص بین طرفین متعاهدین ترتیب داده میشود .

تغییر یا تخریب بعضی از ساختمانهای رودخانه های مرزی که انجام آن باعث تغییر سطح آب میشود فقط با جلب موافقت نظر طرف دیگر ممکن است آغاز گردد .

ماده چهاردهم - مصادر امور طرفین متعاهدین راجع بسطح و میزان آب رودخانه های مرزی و همچنین راجع بنزول برف و باران داخل در خاک یکدیگر حتی الامکان مرتباً مبادله اطلاعات خواهند نمود تا بدینوسیله بتوان از ایجاد خطر و صدمه طغیان آب و سیل جلوگیری نمود .

ماده پانزدهم - ۱ - ارتباط با راههای آهن و شوسه که مرز را قطع مینماید و نقاط عبور در این راهها با موافقت نامه مخصوص بین طرفین متعاهدین تنظیم می گردد .

۲ - در محل های تقاطع خط مرز با راههای آهن و شوسه هر يك از طرفین متعاهدین در خاک خود علائم مخصوص و راه بند نصب می نمایند و برای دایر بودن آنها مراقبت لازم بعمل می آورند .

۳ - طرفین متعاهدین اقداماتی خواهند نمود که راههای آهن و شوسه که برای عبور و مرور باز و خط مرز را قطع مینمایند دائر نگاهداری شوند . تعمیر آنها تا خط مرز بوسیله هر يك از طرفین متعاهدین به هزینه کشور مربوطه انجام میگردد .

ماده شانزدهم - ۱ - پلهای روی مرز که از روی آنها ایاب و زهاب میشود مرتب نگهداری و بوسیله و هزینه هر یک از طرفین متعاهدین تا خط مرز که روی پل مشخص شده تعمیر میگردند مگر در این باره توافق دیگری حاصل شده باشد .

راجع به ترتیب و موعد و نحوه تعمیر پلهادر امور طرفین متعاهدین قبلاً با یکدیگر توافق حاصل خواهند نمود .

۲ - هر یک از طرفین متعاهدین میتوانند در موقع لزوم بازدید فنی آن قسمت از پلهای مرزی را که در خاک طرف مقابل قرار گرفته اند بعمل آورند در این مورد مصادر امور طرف مقابل بایستی اقل ۴۸ ساعت قبل از بازدید فنی که در نظر است از تاریخ شروع بازدید مستحضر شوند و پس از خاتمه بازدید از نتیجه آن مطلع گردند ضمناً بازدید با حضور طرف مقابل انجام میگیرد .

۳ - ترتیب عبور و مرور از روی پلهای مرزی طبق موافقت نمایندگان مصادر امور مرزی مربوطه برقرار می شود .

۴ - مقررات این ماده مربوط به پل راه آهن جلغا در روی رود ارس نمیباشد که بهره برداری از آن طبق موافقتنامه خاصی تعیین شده است .

۵ - احداث پلهای جدید روی رودخانه های مرزی طبق موافقتنامه مخصوص طرفین متعاهدین صورت خواهد گرفت .

فصل سوم

شکار و مسائل مربوط به جنگلبانی و کشاورزی و معادن

ماده هفدهم - ۱ - هر یک از طرفین متعاهدین مراقبت خواهند نمود که مقررات موجود شکار در خاک آنها در نزدیکی خط مرز شدیداً رعایت شود و در حین شکار تیراندازی و تعقیب حیوانات وحشی و طیور از خط مرز تجاوز ننماید .

۲ - مصادر امور مربوطه طرفین متعاهدتین در تمام مسائل حفظ حیوانات وحشی و پرندگان تدریجاً توافق حاصل کرده و راجع به ممنوع شدن شکار در قسمتهای مخصوص از مرز زمان واحدی را اعلام مینمایند .

ماده هیجدهم - چنانچه بحکم حوادث طبیعی و یا در موقع جنگل بری درختپائی روی مرز بیفتند مصادر امور طرفین متعاهدتین اقداماتی بعمل میآورند که اشخاص زینفع که درختها متعلق بآنها است بتوانند درختها را قطعه قطعه کرده و بخاک خود حمل نمایند در این قبیل موارد مصادر امور طرفی که درختها متعلق بآن است بایستی مراتب را به مصادر امور طرف دیگر اطلاع دهد .

ماده نوزدهم - ۱ - عملیات کشاورزی و اکتشافی و بهره برداری معادن واقع در مجاورت بلا فصل خط مرز بایستی طوری انجام گیرد که صدمه بخاک طرف مقابل نرساند .

۲ - برای تأمین حفاظت خط مرز بایستی نواری بعرض ۲۰ متر در طرفین مرز باقی بماند که عملیات مذکور در بندیک این ماده در آن نوار اصولاً قدغن باشد مگر در موارد مخصوص که باموافقت مصادر امور طرفین متعاهدتین اجازه داده شود .

۳ - چنانچه در موارد مخصوص تعیین نوار مذکور در بند (۲) این ماده مناسب نباشد مصادر امور طرفین متعاهدتین باموافقت نظر بین خود اقدامات احتیاطی دیگری معمول میدارند که حفظ خط مرز را تأمین نماید .

۴ - هر گونه عملیات انفجاری در نزدیکی خط مرز و عملیات دیگری که بموجب آن خرابی و یا تغییر محل قسمتی از کوهستان و یا مواد ارضی ایجاد شود فقط پس از اطلاع قبلی طرف مقابل که نباید کمتر از ۴۸ ساعت باشد انجام گیرد . در موقع این عملیات اقدامات احتیاطی باید بعمل آید که زیانی باشخاص و مایملک طرف مقابل وارد نشود .

فصل چهارم

اختلافات و حوادث در مرز

ماده بیستم - مصادر امور مربوطه طرفین متعاهدین در خاک خود موظف به اقدامات ذیل میباشند :

۱ - جلوگیری از هر گونه اختلافات و حوادثی که ممکن است در مرز رخ دهد .

۲ - جلوگیری از تهیه عملیات جنایتکارانه اشخاص مسلح یا غیر مسلح بمنظور انجام این عملیات در خاک طرف مقابل و همچنین ممانعت از تجاوز آنها از مرز بخاک یکدیگر و اتخاذ تدابیر لازم و مستحضر نمودن مصادر امور طرف مقابل در صورتیکه جنایتکاران از مرز عبور نموده و بخاک طرف مقابل داخل شوند مصادر امور هر طرف مراتب را باستحضار مصادر امور طرف دیگر می‌رسانند .

۳ - جلوگیری از تهیه عملیات و فعالیت‌هاییکه اختلال در امنیت و آرامش نوار مرزی بوجود می‌آورد یا زیان بمنافع طرف متعاهد دیگر می‌رساند و یا ساکنین نوار مذکور را تحریک میکنند و همچنین اقدامات بر علیه اشخاصی که همراهی و حمایت برای عبور غیر قانونی از مرز مینمایند و اهالی را بکوچ کردن از خاک یکطرف بخاک طرف دیگر تشویق و تحریک میکنند .

چنانچه در نوار مرزی مصادر اموریکی از طرفین متعاهدین بوجود اشخاصی بی‌بیرند که عملیات آنها در قسمت اول این بند ذکر شده خواه بابتکار خود خواه بمحض دریافت اطلاعات و مدارک لازم از طرف مقابل در خصوص هویت این اشخاص یا محل توقف آنها طبق قوانین کشور اقدامات لازم را جهت جلوگیری از انجام این عملیات اتخاذ مینمایند .

۴ - مبارزه با قاچاق و دور کردن قاچاقچیان از نوار مرزی .

۵ - برای جلوگیری از سرایت امراض مسری و آفات حیوانی و نباتی بخاك طرف متعاهد دیگر مصادر امور طرف متعاهد که در خاک آن امراض واگیردار و آفات حیوانی یا نباتی پیدا شده مصادر امور طرف دیگر را مطلع میسازند .

در صورت احتمال سرایت امراض حیوانی بوسیله اغنامیکه از یکطرف به طرف دیگر باید انتقال داده شوند مصادر امور مر بوط طرفین متعاهدتین طبق مقررات بهداشتی حیوانی اقدامات لازم جهت جلوگیری از سرایت امراض مینمایند .

۶ - رسیدگی بکلیه حوادث واقعه و اختلافات پیدا شده در مرز و حل و فصل موارد ممکنه آنها منجمله .

۷ - تیراندازی از روی مرز بطرف اشخاص و حیوانات و هدفها و یا بخاك طرف متعاهد دیگر .

ب - قتل و جرح و وارد آوردن نقص بدنی و صدمه بسلامتی اتباع طرف مقابل در نتیجه تیراندازی از روی مرز و یا در موقع عبور از مرز همچنین رفتار خشونت آمیز نسبت باشخاص یکطرف که بخاك طرف دیگر عبور نموده اند .

ث - در صورتیکه مستخدمین دولت و یا اشخاص عادی برخلاف مقررات از خط مرز عبور نمایند مصادر امور طرفین متعاهدتین باید فوراً رسیدگی کرده و اگر معلوم شد که عبور از مرز بکلی غیر عمدی بوده اشخاصی را که عبور کرده اند بطرف دیگر رجعت میدهند و هیچیک از طرفین متعاهدتین حق ندارند از قبول بازگشت اشخاص که بطور غیر عمد از مرز عبور کرده اند امتناع ورزند .

د - عبور دادن اجباری اشخاص از کشور خود بخاك طرف مقابل .

۱ - ادای کلمات ناشایسته و عمل توهین آمیز در خط مرز نسبت بیکدیگر .

ف - تجاوز سفاین هوایی و یا قایق و وسایل شناور از مرز .

۳ - مواقع کشف کرم جی ماهیگیری و اسباب صید و سایر اشیائی که بعقل انقلاب

طبیعت بقلمرو طرف دیگر رانده شده باشد .

ح - انتقال و معیوب کردن و یا خراب کردن علائم مرزی و سایر تأسیسات مرزی منجمله تأسیسات رودخانه ای .

ی - سرقت و از بین بردن و یا معیوب کردن اموال دولتی و یا شخصی و غیره در خاک طرف مقابل .

در این موارد اموال دولتی و شخصی و غیره که بسرقت و یا تصادفاً و یا عمدتاً بخاک طرف انتقال داده شده در صورت ثبوت بایستی حتی الامکان بکشوری عودت داده شود که اموال متعلق بآن است چنانچه استرداد عین اموال مسروقه کلاً یا جزاً ممکن نباشد مصادر امور طرفین متعاهدین باموافقت یکدیگر میزان خسارت و امکان جبران آنرا تعیین مینمایند .

ژ - عکس برداری از خاک مرزی طرف مقابل .

ک - رد شدن و یا عبور دادن حیوانات اهلی و طیور از مرز .

در این موارد حیوانات و طیور اهلی که از مرز رد شده اند یا عبور داده شده اند حتی الامکان بایستی بطرفیکه تعلق دارند اعاده داده شوند در صورت ثبوت خسران مالی باید حتی الامکان خسارت وارده طبق بند ۶ (قسمت ی) این ماده جبران گردد .

ل - جلوگیری از سرایت آتش سوزی از مرز بخاک طرف مقابل .

م - مذاکرات و نوع معاشرت‌ها در روی مرز برای اشخاص رسمی و عادی که فاقد استوارنامه میباشند .

ن - سایر اختلافات و حوادث مرزی .

ا - رسیدگی و حل و فصل هر گونه ادعای خسارت در حدود اختیارات محوله چه خسارت وارده در نتیجه بروز اختلافات و حوادث وارده از جانب یکی از طرفین

یا از جانب اشخاص مقیم خاک آنها رخ داده باشد و ضمن حل اختلافات یا حادثه مرزی طبق قسمت های گک - ح - ی - ک بند ۶ همین ماده مصادر امور طرفین متعاهدتین مسائل مربوط به ترتیب اعاده اموالی را که در خاک طرف مقابل واقع شده نیز حل میکنند.

فصل پنجم

مصادر امور مرزی و محل اقامت آنها و منطقه عمل و ترتیب گذشتن از مرز

ماده بیست و یکم - مصادر امور مربوطه که در این قرارداد نامبرده میشوند عبارتند از مرزبانان و جانشینان و معاونین آنها .

ماده بیست و دوم - دولت شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی هر یک مرزبانان و جانشینان و معاونین آنان را تعیین مینمایند .
مرزبانان بایکدیگر همکاری کرده و وظایف خودشانرا در حدود موازین این قرارداد انجام میدهند .

نخستین ملاقات مرزبانان نباید دیرتر از ۱۴ روز پس از اعتبار یافتن این قرار کرد انجام گیرد.

ماده بیست و سوم - تعداد مرزبانان و حوزه عملیات و مقر دائمی آنان طبق پروتکل پیوست این قرارداد تعیین میگردد .

نام و نام خانوادگی مرزبانان و جانشینان و معاونین آنها از طریق سیاسی با اطلاع طرفین خواهد رسید .

جانشینان مرزبانان از تمام اختیاراتیکه بمرزبانان داده شده است استفاده مینمایند و درغیاب مرزبانان وظایف آنها را انجام میدهند.

در صورت لزوم تغییر تعداد مرزبانان و وظایف مقرره آنها یا حوزه عملیات و مقر دائمی آنان که در پروتکل ضمیمه این قرارداد ذکر شده است طرفین متعاهدتین

راجع باین تغییرات از طریق سیاسی اقدام خواهند نمود .

ماده بیست و چهارم - ۱ - مرزبانان محل اقامت دائمی معاونین خود را بیکدیگر اطلاع میدهند . اطلاع راجع بمحل اقامت دائمی و حوزه عملیات معاونین در جلسه اول ملاقات بعد از رسمیت یافتن این قرارداد توسط مرزبانان انجام خواهد شد .

۲- حدود اختیارات معاونین بوسیله مرزبانان تعیین میگردد .

۳- مقرر دائمی جانشینان و معاونین مرزبانان و حوزه عملیات آنها میتواند بوسیله مرزبانان مربوطه در طی مدت عمل این قرارداد تغییر پذیرد .

۲- هر مرزبان اختیار دارد در مواقع ضروری کارشناسانی برای همکاری خود دعوت نماید :

ماده بیست و پنجم - بنام اشخاصی که در ماده (۲۱) این قرارداد ذکر شده استوار نامه های کتبی که بزبان هر دو طرف تنظیم شده بشرح زیر صادر میگردد :

بمرزبانان دولت شاهنشاهی ایران و جانشینان و معاونین آنها از طرف رئیس اداره مرزبانی کل کشور .

بمرزبانان اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و جانشینان و معاونین آنها از طرف رئیس نیروی مرزی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی .

ماده بیست و هشتم - در صورت تعیین مرزبانان جدید و جانشینان و معاونین آنان مقامات مربوطه طرفین متعاهدتین اهتمام مینمایند که در جریان کارها و وقفه ای حاصل نشود .

ماده بیست و نهم - مرزبانان جهت حل و فصل اختلافات و حوادثی که در مرز پیش میآید و مربوط بوظایف آنها است اقدامات لازم رامینمایند . در اینگونه

موارد مرزبانان پس از حصول موافقت نظر مشترکاً باختلافات و حوادث رسیدگی و مراتب را در صورت جلسه قید مینمایند .

مسائلی که نسبت بآنها بین معاونین مرزبانان توافق حاصل نشود برای حل و فصل قطعی بمرزبانان احاله میگردد .

اختلافات و حوادثی که مرزبانان در باره آنها نتوانند موافقت حاصل کنند از طریق سیاسی حل و تصفیه میگردد . بعلاوه هر مرزبان مختار است بنظریه شخصی هر گونه مسئله ای که اهمیت زیاد دارد برای حل بطریق سیاسی احاله نماید و موضوع را با اطلاع مرزبان مقابل برساند .

مقررات این ماده مانع از آن نیست مسئله ای که بطریق سیاسی احاله شده مجدداً برای حل بمرزبانان محول گردد .

ماده بیست و هشتم - تصمیماتی که متفقاً از طرف مرزبانان جهت فیصله دادن به اختلاف و یا حادثه ای اتخاذ میشود خاتمه یافته تلقی میگردد .

میزان خسارات وارده به ریک از طرفین بر اساس موافقت حاصله راجع بچبران آن بلافاصله بعد از حل اختلاف بوسیله مرزبانان تعیین میشود ترتیب تصفیه خسارات و در صورت لزوم تغییر این ترتیب از طریق سیاسی انجام میشود .

ماده بیست و نهم - مرزبانان و معاونین آنها کارهای مشترک را حسب معمول در جلسات و ملاقاتها انجام میدهند نسبت بهر جلسه مرزبانان صورت مجلس تنظیم و در آن جریان جلسه و قرائت های متخذ و موعد انجام آنها را بطور خلاصه منعکس مینمایند .

قرارهای مرزبانان پس از امضای پروتکل برای هر دو طرف اجباری و لازم الاجرا بوده و خاتمه یافته تلقی میگردد .

مرزبانان مسائل کوچک را در صورتیکه هیچیک از آنها اصرار بر رسیدگی آن

در جلسه مشترک نداشته باشند از طریق مکاتبه بین خود حل و فصل مینمایند .
 راجع به ملاقات معاونین صورت جلسه کار (آکت) تنظیم میشود و در آن صورت
 جلسه اقداماتی که شده است به تفصیل شرح داده میشود و در صورت لزوم تصمیمات
 و پیشنهادات نیز ذکر میگردد
 تصمیمات متخذه از طرف معاونین پس از تصویب مرزبانان بموقع اجرا
 گذارده میشود .

پروتکلها و صورت جلسه های کار راجع بجلسات مرزبانان و راجع بملاقاتهای
 معاونین در دو نسخه و هر یک بزبانهای فارسی و روسی تنظیم میگردد .
ماده سی ام - جلسه و یا ملاقات مرزبانان با پیشنهاد یکی از آنها حتی الامکان
 در تاریخی که پیشنهاد شده انجام میگردد .

پاسخ دعوتنامه بایستی حتی الامکان فوری داده شود و در هر صورت بیشتر از
 ۴۸ ساعت پس از وصول دعوتنامه بطول نیانجامد .

چنانچه تاریخ جلسه یا ملاقات پیشنهادی مورد قبول واقع نشود مرزبان در
 پاسخ وقت دیگری پیشنهاد مینماید .

برای جلسه و یا ملاقاتیکه یکی از مرزبانان مرزبان مقابل را دعوت میکند
 در صورتیکه عذر موجهی نداشته باشد (بیماری - مأموریت - مرخصی) مرزبان باید
 شخصاً حضور بهم رساند ؛ در صورت وجود عذر موجه بجای مرزبان جانشین او که
 بایستی قبلاً مرزبان طرف مقابل را مطلع سازد حاضر میگردد . با موافقت مرزبان
 ممکن است جلسه یا ملاقات جانشینان صورت گیرد .

ملاقات معاونین مرزبانان فقط بدستور مرزبانان انجام میشود .
 در جلسه یا ملاقاتهای مرزبانان یا معاونین آنها منشی ها و مترجمین نیز میتوانند
 حضور داشته باشند .

ماده سی و یکم - جلسات و ملاقاتهایی که در ماده (۳۰) همین قرارداد ذکر شده باید بطور کلی در خاک آن طرف متعهدهی صورت گیرد که تقاضای تشکیل جلسه یا ملاقات نموده مع الوصف در صورتی که دلایل موجهی ایجاب نماید مرزبانان میتوانند این قاعده کلی را رعایت نمایند.

جلسه یا ملاقاتها بوسیله مرزبان و یا معاون طرفی که در خاک آن مذاکره جریان دارد اداره میگردد.

دستور جلسه باید با دعوت ملاقات همراه باشد یا از طریق مذاکرات قبلی و یا مبادله مکاتبات تنظیم گردد در موارد فوق العاده با موافقت طرفین ممکن است مسائلی مورد بررسی قرار گیرد که در دستور روز جلسه پیش بینی نشده باشد.

ماده سی و دوم - مرزبانان و معاونین آنها میتوانند طبق موافقت قبلی برای وقوف بماهیت موضوع بررسی خود را در محل وقوع اختلاف و حوادث مرزی بعمل آورند در این مورد مرزبانان و معاونین آنها اگر ضرورت ایجاب نماید میتوانند کارشناسان - مترجمین و شهود و شاکیان را با خود بمحل وقوع اختلاف یا حادثه ببرند. رهبری امور بررسی تحت نظر طرفی خواهد بود که در خاک آن بررسی بعمل میآید.

راجع به بررسیهای مزبور باید بصورت مجلس کار و یا اسناد دیگری تنظیم شوند که بعداً بصورت جلسه ضمیمه گردد. صورتهای مجلس کار مزبور و اسناد دیگری که ذکر شد با مراعات مقررات ماده (۲۹) این قرارداد تنظیم میگردد.

ماده سی و سوم - مرزبانان موظفند نتیجه اقداماتی را که طبق تصمیمات متخذه در جلسه مشترك یا ملاقات بعمل میآورند در کمترین مدت با اطلاع یکدیگر برسانند.

ماده سی و چهارم - مرزبانان طبق توافق متقابل باید برای تبادل نامهها و

همچنین تحویل اشخاص و اموال نقاطی را در مرز تعیین نمایند . تعیین نقاط برای ملاقاتهای آنها در اولین جلسه ملاقات مرزبان که بعد از رسمیت یافتن این قرارداد تشکیل میشود بعمل خواهد آمد تعداد و محل نقاط ملاقات ها میتواند با توافق مرزبانان تغییر یابد .

تحویل اشخاص باید شخصاً بوسیله مرزبانان و یا معاونین آنها اجرا گردد . مرزبانان و یا معاونین آنها باید هر بار راجع بمحل و وقت برای تحویل اشخاص توافق حاصل نمایند .

تحویل اغنام و احشام در محلی انجام میگردد که آنها از مرز عبور کرده اند تحویل چهارپایان و یا اموال و همچنین مراسلات اداری را رئیس پاسگاه مرزی آن منطقه بر حسب دستور مرزبان میتواند انجام دهد .

مراسلات اداری بایستی بطور مداوم اعم از روز تعطیل و یا روز استراحت شبانه روزی مبادله گردد .

مرزبانان با موافقت یکدیگر نمونه قبض رسید تنظیم نموده و در مقابل دریافت یا تحویل مراسلات یا چهارپایان و یا اموال دیگر آنرا امضاء و بطرف مقابل تسلیم مینمایند .

مرزبانان درباره علاماتی که برای احضار پاسدار مرزی طرف مقابل باید بکار برده شود بایکدیگر قرار لازم را میگذارند .

ماده سی و پنجم - مرزبانان و یا جانشینان آنها یا معاونین - منشی ها مترجمین و کارشناسان برای انجام مأموریت های خود که مطابق مفاد این قرارداد باشد میتوانند از مرز عبور نمایند .

مرزبانان و جانشین و معاونین آن ها بموجب استوارنامه که در ماده (۲۵) این قرارداد پیش بینی شده است دارای عکس و امضای دارنده آن است و همچنین

بوسیله مرزبانان مقابل رواید شده میتوانند از مرز عبور کنند .
(نمونه استوارنامه پیوست شماره ۱) .

منشی ها و مترجمین بوسیله گواهینامه که اعتبار آن ششماه است و مرزبان یکی از طرفین بآنها میدهد از مرز عبور میکنند این گواهینامه باید دارای عکس و امضای دارنده آن باشد . (نمونه گواهینامه پیوست شماره ۲) .

کارشناسان و اشخاصی که وجود آنها برای روشن ساختن موضوعی ضروری است از گواهی نامه موقتی استفاده میکنند و باین گواهی نامه فقط یکبار میتوانند از مرز رفت و آمد نمایند . اعتبار گواهی نامه از زمان عبور از مرز فقط ۲۴ ساعت میباشد . گواهینامه مزبور را مرزبان یکی از طرفین با شخص نامبرده میدهد و بوسیله مرزبان مقابل ویزا می شود . (نمونه گواهینامه پیوست شماره ۳)

ماده سی و هشتم - عبور از مرز بوسیله اشخاصی که در قسمت اول ماده (۳۵) این قرارداد ذکر شده فقط در نقاطی که مطابق ماده (۳۴) تعیین شده انجام میشود مگر مرزبانان و یامعاونین آنها راجع بعبور از مرز در نقطه دیگری قرار گذاشته باشند . روز و ساعت عبور از مرز باید قبلا و در هر حال ۲۴ ساعت پیش از موعد بنزدیکترین پست مرزی طرف مقابل ابلاغ شود که مشایعت کننده خود را قبلا بمحل ملاقات اعزام دارد .

مرزبانان و همچنین سایر اشخاصی که در قسمت اول ماده (۳۵) این قرارداد ذکر شده اند در موقع عبور از مرز حق دارند بلباس مقرر خود ملبس بوده و اسلحه خویش را همراه داشته باشند .

ماده سی و هفتم - مرزبانان و همچنین اشخاص دیگری که در قسمت اول ماده (۳۵) این قرارداد ذکر شده با کلیه کاغذها و اسنادی که همراه دارند دارای مصونیت میباشد .

اشخاص نامبرده حق دارند بدون تأدیه حقوق مالیاتی و گمرکی در خاک طرف مقابل با خود اشیاء ضروری کار، وسائل نقلیه و اموال دیگر از قبیل خواربار و سیگار و توتون برای مصرف شخصی خود همراه داشته باشند بشرط اینکه در مراجعت دوباره آنها را با خود از مرز خارج نمایند (سوی آنچه که مصرف شده باشد).

اشخاصی که در قسمت چهارم ماده (۳۵) این قرارداد ذکر شده اند در مدت توقف در خاک طرف دیگر مصونیت داشته و بهیچ صورت بازداشت نمیشوند.

ماده سی و هشتم - هر يك از طرفین این قرارداد تمام مخارج ناشیه از انجام مأموریت و وظایفی که طبق این قرارداد بوی محول گردیده عهده دار خواهد بود.

ماده سی و نهم - هر کدام از طرفین نسبت باشخاص طرف دیگر که در قسمت های يك و چهار از ماده (۳۵) ذکر شده بود و در خاک آن طرف برای انجام وظیفه و برای مأموریت مطابق این قرارداد میروند از مساعدتهای لازم از قبیل وسائل نقلیه منزل و وسایل تأمین ارتباط با مصادرا امور مربوط خود استفاده خواهند نمود.

فصل ششم مقررات نهائی

ماده چهارم - این قرار داد در مدت سه سال معتبر و میجر خواهد بود.

چنانچه هیچیک از طرفین تا مدت شش ماه قبل از خاتمه موعده این قرارداد اظهار تمایل خود را در این بر لغو و یا تغییر يك یا چند ماده از مواد آن اعلام نکنند قرار داد حاضر عیناً برای هر سه سال دیگر بخودی خود معتبر و میجر خواهد بود.

ماده چهارم و یکم - پروتکل ضمیمه این قرارداد جزو لاینفک آن میباشد.

ماده چهارم و دوم - با انعقاد این قرار داد موافقت نامه های موجوده از راه تبادل یادداشت های بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی درباره تأسیس مرزبانیهای بتاریخ ۱۴ اوت ۱۹۲۷ - ۱۱۵ اکتبر ۱۹۲۸ - ۲۰ نوامبر ۱۹۲۹ - ۲۷ اکتبر ۱۹۳۱ - ۲۸ نوامبر ۱۹۴۹ - ۲۷ دسامبر ۱۹۴۹ - ۴ ژانویه ۱۹۵۰ - ۱۷ ژانویه

۱۹۵۰-۲۸ ژانویه ۱۹۵۰-۱۱ ژوئیه ۱۹۵۰ و نهم اوت ۱۹۵۰ را باید لغو و از درجه اعتبار ساقط دانست .

ماده چهل و سوم - این قرار داد پس از تصویب و تبادل نسخ مصوبه آن که در کوتاهترین مدت در تهران بعمل خواهد آمد بلافاصله بموقع اجرا گذارده خواهد شد .

ماده چهل و چهارم - این قرارداد در دو نسخه و هر نسخه بزبان فارسی و روسی نوشته شده و هر دو متن دارای اعتبار یکسان میباشد .
 علیهذا اختیارداران نامبرده در فوق این قرارداد را امضاء و به مهر خود مهور نمودند .

در مسکو بتاريخ ۲۴ اردیبهشت ۱۳۳۶ برابر با ۱۴ مه ۱۹۵۷
 بنمایندگی دولت شاهنشاهی ایران   بنمایندگی دولت اتحاد جماهیر
 شوروی سوسیالیستی
 تیمسار سپهدار امان الله جهانبانی   جناب آقای آرنف وزیر مختار
 اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

پروتکل

ضمیمه قرارداد بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد جماهیر
 شوروی سوسیالیستی راجع بانتظامات مرزی ایران و شوروی
 و ترتیب تصفیه اختلافات و حوادث درمرز

در اجرای ماده ۲۳ قرارداد بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد جماهیر
 شوروی سوسیالیستی راجع بانتظامات مرزی ایران و شوروی و ترتیب تصفیه اختلافات
 و حوادث مرزی در شهر مسکو مورخ ۲۴ اردیبهشت ۱۳۳۶ برابر با ۱۴ مه ۱۹۵۷
 منعقد گردیده امضاء کنندگان زیر مأمورین مجاز طرفین قراردادی معین کردند
 که مناطق عملیات مرزبانی ها عبارت باشند از :

در طرف کشور شاهنشاهی ایران

- ۱- مرزبان منطقه پلدشت با مقر دائمی پلدشت - منطقه عمل از محل التقای مرزهای سه کشور (ایران - اتحاد شوروی و ترکیه) تا علامت مرزی شماره ۲۵ توسعه مییابد.
- ۲- مرزبان منطقه جلغا با مقر دائمی در قریه جلغای ایران - منطقه عمل او از علامت مرزی شماره ۲۵ تا علامت مرزی شماره ۳۵ توسعه مییابد .
- ۳- مرزبان منطقه کلبیر (خداآفرین) با مقر دائمی در قریه (خمارلو) - منطقه عمل او از علامت مرزی شماره ۳۵ تا علامت مرزی شماره ۶۴ توسعه مییابد .
- ۴- مرزبان منطقه مغان با مقر دائمی در قریه گرمی - منطقه عمل او از علامت مرزی ۶۴ تا علامت مرزی شماره ۱۰۸ توسعه مییابد .
- ۵- مرزبان منطقه اردبیل با مقر دائمی در شهر اردبیل - منطقه عمل او از علامت مرزی شماره ۱۰۸ تا علامت مرزی شماره ۱۴۴ (دریای خزر) توسعه مییابد .
- ۶- مرزبان منطقه اترک با مقر دائمی در شهر گنبد قابوس - منطقه عمل او از دریای خزر (علامت مرزی شماره ۱۴۵/۰) تا علامت مرزی شماره ۱۸۸ توسعه مییابد.
- ۷- مرزبان منطقه غلامان با مقر دائمی در قریه غلامان - منطقه عمل او از علامت مرزی شماره ۱۸۸ تا علامت مرزی شماره ۲۱۸ توسعه مییابد .
- ۸- مرزبان منطقه لطف آباد با مقر دائمی در قصبه لطف آباد - منطقه عمل او از علامت مرزی شماره ۲۱۸ تا علامت مرزی شماره ۲۷۲ توسعه مییابد.
- ۹- مرزبان منطقه سرخس با مقر دائمی در شهر سرخس - منطقه عمل او از علامت مرزی شماره ۲۷۲ الی ملتقای مرزهای سه کشور (ایران - اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و افغانستان) توسعه مییابد .

در طرف اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

- ۱- مرزبان منطقه نخجوان با مقر دائمی در قریه شاه تختی - منطقه عمل او از ملتقای مرزهای سه کشور (ایران - اتحاد جماهیر شوروی و ترکیه) تا علامت مرزی شماره ۲۵ توسعه مییابد .

- ۲- مرزبان منطقه مغری بامقردائمی در جلغا - منطقه عمل او از علامت مرزی شماره ۲۵ تا علامت مرزی شماره ۳۵ توسعه مییابد .
- ۳- مرزبان منطقه جبرئیل بامقردائمی در قریه حادرود - منطقه عمل او از علامت شماره ۳۵ تا علامت مرزی شماره ۶۴ توسعه مییابد .
- ۴- مرزبان منطقه بیله سوار با مقردائمی در قریه بیله سوار - منطقه عمل او از علامت مرزی شماره ۶۴ تا علامت مرزی شماره ۱۰۸ توسعه مییابد .
- ۵- مرزبان منطقه لنکران بامقردائمی در شهر لنکران - منطقه عمل او از علامت مرزی ۱۰۸ الی علامت مرزی شماره ۱۴۴ (دریای خزر) توسعه مییابد
- ۶- مرزبان منطقه قزل اترک بامقردائمی در قریه قزل اترک - منطقه عمل او از دریای خزر (علامت مرزی شماره ۱۴۵/۰) تا علامت مرزی شماره ۱۸۸ توسعه مییابد .
- ۷- مرزبان منطقه بهاردن با مقردائمی در قریه بهاردن - منطقه عمل او از علامت مرزی شماره ۱۸۸ الی علامت مرزی شماره ۲۱۸ توسعه مییابد .
- ۸- مرزبان منطقه قهقهه با مقردائمی در قریه قهقهه - منطقه عمل او از علامت مرزی شماره ۲۱۸ الی علامت مرزی شماره ۲۷۲ توسعه مییابد .
- ۹- مرزبان منطقه سرخس با مقردائمی در قریه سرخس - منطقه عمل او از علامت مرزی شماره ۲۷۲ تا ملتقای مرزهای سه کشور (ایران - اتحاد شوروی - افغانستان) توسعه مییابد .

پروتکل مزبور جزو لاینفک قرارداد بوده و در دوزبان فارسی و روسی و هر کدام در دو نسخه تنظیم و تهیه شده و ضمناً هر دو نسخه دارای اعتبار یکسان میباشد .
در تاریخ ۲۴ اردیبهشت ۱۳۳۶ برابر با ۱۴ مه ۱۹۵۷ در شهر مسکو امضاء شد .
بنمایندگی دولت شاهنشاهی ایران   بنمایندگی دولت اتحاد جماهیر

شوروی سوسیالیستی

جناب آقای آدلف وزیر مختار

تیمسار سپهد امان الله جهانبانی

اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

ضمیمه شماره یک

نمونه

صفحه اول

(ابعاد ۱۵ × ۱۰ سانتیمتر)

استوارنامه

محل الصاق عکس

محل مهر

(امضاء دارنده استوارنامه)

دولت شاهنشاهی ایران بموجب ماده ۲۵ قرارداد بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی راجع به انتظامات مرزی ایران و شوروی و ترتیب تصفیة حوادث و اختلافات مرزی منعقدہ در شهر مسکو بتاريخ ۲۴ اردیبهشت ۱۳۳۶ برابر با ۱۴ مه ۱۹۵۷

درجه ..... اسم ..... اسم فامیل ..... را
 بسمت مرزبان (جانشین معاون مرزبان) ایران در منطقه .....
 مرز ایران و شوروی (علامت مرز شماره .....) تعیین مینماید .

(درجه ..... نام فامیل .....)

اختیار داده میشود که مأموریت و وظائف معینه در قرارداد مزبور را انجام دهد و حق دارد که در منطقه تعیین شده از مرز ایران و شوروی عبور و در منطقه مرزی شوروی توقف نماید .

رئیس اداره مرزبانی کل کشور

درجه ..... اسم فامیل .....

محل مهر

مورخه ۱۳۳۳

شهر تهران

صفحة سوم

(متن روسی صفحه دوم)

صفحه چهارم

استوارنامه مزبور رؤیت شده و از تاریخ ..... تا تاریخ ۱۹۵۰ تا تاریخ
 ۱۹۵۰ برابر با (..... تا ۱۳۳۳ .....) دارای اعتبار و قابل
 استفاده میباشد.

مرزبان اتحاد شوروی

درجه ..... اسم فامیل ..... (.....)
 محل مهر

..... ۱۹۵۰ برابر با ..... ۱۳۳۳ .....
 استوارنامه مزبور ارائه شد و تا ..... ۱۹۵۰ (..... ۱۳۳۳ .....)
 تمدید میشود.

مرزبان اتحاد شوروی

(..... درجه ..... اسم فامیل .....)
 محل مهر

..... ۱۹۵۰ (..... ۱۳۳۳ .....)

صفحه چهارم

(متن روسی صفحه چهارم است)

ضمیمه شماره دوم

صفحه يك

(ابعاد ۱۰×۱۵ سانتیمتر)

گواهینامه

محل الصاق عكس

محل مهر

محل امضای دارنده

صفحه دوم ضمیمه شماره ۲

بموجب بند سوم ماده ۳۵ قرارداد بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد
 جماهیر شوروی سوسیالیستی راجع به انتظامات مرزی ایران و شوروی و ترتیب
 تصفیه اختلافات و حوادث مرزی منعقد در شهر مسکو بتاريخ ۲۴ اردیبهشت ۱۳۳۶
 برابر با (۱۴ مه ۱۹۵۷) درجه ..... نام .....
 نام فامیل ..... ساکن ..... میباشد متولد ..... است دارای سمت
 ..... مرزبان منطقه ..... مرز ایران و شوروی بوده حق دارد
 به اتفاق مرزبان در منطقه از علامت مرزی شماره ..... تا علامت مرزی شماره
 از مرز بهر دوسوی عبور و در منطقه مرزی شوروی توقف نماید.

مرزبان ایران

درجه ..... اسم فامیل .....
 محل مهر

(۱۳۳ .....) (۱۹۵ .....)

(در صفحه سوم متن روسی صفحه دوم است)

ترتیب رؤیت و ویزای گواهینامه طبق مندرجات صفحه ۴ ضمیمه شماره اول
 انجام میگردد .

ضمیمه شماره سوم

نمونه

صفحه اول

(ابعاد ۱۰×۱۵ سانتیمتر)

گواهینامه

برای عبور يك دفعه و مراجعت از مرز ایران و شوروی

صفحه دوم ضمیمه شماره ۳

بموجب بند چهارم از ماده ۳۵ قرارداد بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی راجع به انتظامات مرزی ایران و شوروی و ترتیب تصفیه اختلافات و حوادث مرزی منعقد در شهر مسکو و بتاريخ ۲۴ اردیبهشت ۱۳۳۶ برابر با (۱۴ مه ۱۹۵۷)

درجه ..... اسم ..... اسم فامیل .....
 ساکن ..... میباشد متولد (روز ..... ماه ..... سال) است حق دارد
 یکدفعه از مرز ایران و شوروی در منطقه ..... عبور در منطقه مرزی شوروی
 توقف نموده و مراجعت کند .

از ساعت ..... روز ..... ۱۳۳۳ (..... ۱۹۵۰)

تا ساعت ..... روز ..... ۱۳۳۳ (..... ۱۹۵۰)

دارای اعتبار میباشد . مرزبان ایران

درجه ..... اسم فامیل .....

محل مهر

(محل و تاریخ صدور .....

(در صفحه سوم متن روسی صفحه دوم است)

صفحه چهارم

گواهینامه مزبور ارائه داده شده در مدتی که در صفحات دوم و سوم ذکر شده
دارای اعتبار و قابل استفاده میباشد.   مرزبان اتحاد شوروی

درجه ..... اسم ..... فامیل .....

محل مهر

..... ۱۹۵ برابر با (..... ۱۳۳)

متن روسی صفحه چهارم

قرارداد فوق که مشتمل بر ۴۴ ماده و یک پروتکل و سه ضمیمه است در جلسه
روز پنجشنبه بیست و نهم خرداد ماه یک هزار و سیصد و سی و هفت بتصویب مجلس شورای
ملی رسید.   نایب رئیس مجلس شورای ملی - دکتر عمید

قرارداد بالا در جلسه ۱۳۳۷/۲/۲۰ بتصویب
مجلس سنا رسیده است

قانون مربوط بقرار داد مرزی ایران وپاکستان

مصوب ۲۶ تیرماه ۱۳۳۷

ماده واحده - قرار داد مرزی ایران وپاکستان که مشتمل بریک مقدمه و دوازده ماده وسه نامه متبادله میباشد ودر تاریخ هفدهم بهمن ماه ۱۳۳۶ در تهران بهامضاء نمایندگان مختار دولتین رسیده است تصویب وبدولت اجازه مبادله اسناد مصوب آنرا میدهد .

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده و متن قرار داد ضمیمه است پس از تصویب مجلس سنا در جلسه روز پنج شنبه بیست و ششم تیر ماه یک هزار و سیصد و سی و هفت بتصویب مجلس شورای ملی رسید . رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۷/۲/۳۱ بتصویب

مجلس سنا رسیده است

قرار داد مرزی ایران وپاکستان

مقدمه

دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری اسلامی پاکستان با علاقه به بسط مناسبات حسنه همجواری موجود میان دو کشور وتشیید روابط برادرانه ودوستانه و تمایل بتصریح و روشن ساختن خط مرزی بین ایران وپاکستان بر اساس قراردادها و یادداشت هائی که سابقاً بین ایران ودولت انگلستان منعقد و مبادله گردیده بود تصمیم به انعقاد این قرارداد گرفتند ونمایندگان مختار خود را بر زیر تعیین نمودند :

از طرف دولت شاهنشاهی ایران

جناب آقای دکتر علیقلی اردلان وزیر امور خارجه

از طرف دولت جمهوری اسلامی پاکستان

جناب آقای مائورژ نرال نواب زاده آقامحمد رضا سفیر کبیر

جمهوری اسلامی پاکستان در تهران

نامبردگان پس از مبادله اختیارنامه‌های خود که آنها را صحیح و معتبر یافتند نسبت بمراتب زیر موافقت حاصل نمودند :

ماده ۱- خط مرزی بین ایران و پاکستان از خلیج گواتر تا کوه ملك سیاه بر اساس مستندات زیر بشرحی است که در ماده ۲ این قرارداد تصریح و مورد موافقت طرفین قرار گرفته است :

۱ - یادداشتهای مورخ اول و چهارم سپتامبر ۱۸۷۱ و نقشه ضمیمه آن که در تهران بین مسترالیزن وزیر مختار دولت انگلستان و میرزا سعیدخان وزیر امور خارجه ایران مبادله شده است .

۲ - قرارداد مورخ ۲۷ دسامبر ۱۸۹۵ و یادداشت ضمیمه آن که در تهران بین امین‌السلطان صدراعظم ایران و وزیر مختار انگلیس منعقد گشته است .

۳ - در صورت مجلس (در متن انگلیسی قرارداد ذکر شده) تجدید حدود ۲۴ مارس ۱۸۹۶ و نقشه ضمیمه آن که توسط احتشام‌الوزاره و کلنل هلدیج تنظیم شده و بتصویب دولتین ایران و انگلستان رسیده است .

۴ - قرارداد مورخ ۱۳ مه ۱۹۰۵ که در تهران بین مشیرالدوله وزیر امور خارجه ایران و سرآرتور هاردینگ وزیر مختار انگلیس مورد موافقت قرار گرفته است .

ماده ۲- خط مرزی مورد توافق مذکور در ماده ۱ مطابق مسیر خطی است که در روی نقشه‌ها ترسیم گشته و در شرح ضمیمه آن توصیف و تعریف شده و بشرح زیر میباشد :

الف - از خلیج گواتر تا نشانه شماره ۱ فعلی (جنوب کوهک) نقشه يك اینچ بچهار میل $\frac{1}{۳۵۳۴۴}$ مرکب از قطعات ۳۱ (F - G - I - J - K - M - N - O) که مسیر خط مرزی مورد توافق در روی يك نسخه آن ترسیم و شرح نقاط و مختصات قائم‌الزاویه (گرید) و تعریف و توصیف مسیر خط مرزی نیز در برگ جداگانه تعیین شده

و نقشه و شرح مزبور به امضاء رؤسای دو هیئت رسیده و ضمیمه ۱ این قرار داد را تشکیل میدهد .

ب - خط مرزی از محل نشانه شماره ۱۵ فعلی (جنوب کوهك) تا محل نشانه شماره ۱۱ فعلی طبق خطی است که در سال ۱۸۹۶ نشانه گذاری شده است .

ث - از نشانه شماره ۱۱ فعلی تا کوه ملك سیاه خط مرزی مورد توافق مسیر خطی است که بر روی نقشه يك اینچ بچهار میل $\frac{1}{253440}$ که در سنه ۱۹۳۲ بچاب رسیده است ترسیم گشته و شرح مختصات تقریبی جغرافیائی نقاط و تعریف و توضیف خط مرز در برگ جدا گانه تعیین و این نقشه و شرح مزبور به امضاء رؤسای دو هیئت رسیده و ضمیمه (۲) این قرارداد میباشد .

ماده ۴ - طرفین موافقت دارند همینکه این قرارداد طبق ماده ۱۲ اعتبار قانونی یافت هیئتهای خود را برای پیاده کردن خط مذکور در ماده ۲ بر روی زمین و نشانه گذاری بمحل اعزام دارند :

ماده ۴ - هیئتهای طرفین مسیر خط مرزی مورد توافق مذکور در ماده ۲ را بر روی زمین پیاده کرده در تمام طول مرز بترتیب زیر اقدام به نصب نشانهها مینمایند :

الف - در قسمت جنوب از خلیج گواتر تا نشانه شماره ۱۵ فعلی خط مرزی معین در روی نقشه ۱ اینچ بچهار میل مذکور در ماده ۲ را با رعایت تعریف و توصیف شرح ضمیمه آن بر روی زمین پیاده نموده و بر طبق آن نشانه گذاری مینمایند .

در قسمتهائی که خط مرز طبق نقشه امضا شده و شرح ضمیمه آن باید از آبریزها و درهها و رودخانهها و معابر طبیعی کوهستانی و بطور کلی از عوارض طبیعی زمین عبور کند هر گاه خط مرزی معین در روی نقشه با عوارض طبیعی مزبور تطبیق ننماید امتداد طبیعی عوارض زمین طبق شرح ضمیمه نقشه ملاک عمل خواهد بود .

چون دولت جمهوری اسلامی پاکستان در خلال مذاکرات دو هیئت در سال ۱۹۵۶ نقشه بزرگتر و مفصلتری بمقیاس ۱ اینچ بیک میل $\frac{1}{۶۳۳۶۰}$ تهیه کرده اند طرفین موافقت دارند که هیئت ایرانی ضمن عمل نشانه گذاری نقشه مزبور را بررسی و بازمین تطبیق نموده در صورت مشاهده اختلاف آنرا بامشارکت یکدیگر اصلاح و پس از انجام این امر طرفین این نقشه را صحیح می شناسند.

هنگام عمل پیاده کردن خط مرزی مورد توافق ترسیمی بر روی نقشه ۱ اینچ بچهار میل توصیف شده در شرح ضمیمه آن بر روی زمین از نقشه ۱ اینچ بیک میل مذکور در بالا برای تشخیص تمام عوارض زمین و نقاط واقع در طول خط مرز استفاده خواهد شد و خط مرزی پیاده شده و محل نشانه های منصوب بر روی این نقشه نقل و ترسیم میگردد و این نقشه ضمیمه پروتکل نهائی خواهد شد.

ب - از محل فعلی نشانه شماره ۱ تا نشانه شماره ۱۱ فعلی خط مرزی همان خطی است که بوسیله کمیسیون تحدید حدود ۱۸۹۶ بر روی نقشه مربوطه ترسیم شده است و هیئتهای مشترک باید نشانه های نصب شده سابق را تجدید نموده و در صورت لزوم بین نشانه های یازده گانه مزبور نشانه های فرعی نصب نمایند و برای رعایت ترتیب و تسلسل شماره نشانه های مرزی نشانه های مرزی فعلی مجدداً در ردیف شماره های عمومی شماره گذاری خواهد شد. ضامم پیوست صورت مجلس تحدید حدود ۱۸۹۶ در این قسمت جزء پروتکل نهائی منظور میگردد.

طرفین موافقت دارند که از منطقه واقع در میان نشانه های مرزی شماره ۱ تا ۱۱ فعلی مشترکاً نقشه جدیدی بمقیاس بزرگ تهیه نمایند و پس از حاضر شدن نقشه جدید خط مرزی نشانه گذاری شده عیناً از روی نقشه منضم بصورت مجلس تحدید حدود کمیسیون ۱۸۹۶ در روی این نقشه نقل و ترسیم گردد و این نقشه ضمن تنظیم صورت مجلس جایگزین نقشه سابق خواهد شد.

ث - در قسمت شمال از نشانه شماره ۱۱ فعلی تا کوه ملك‌سیاه مسیر خط مرزی معین روی نقشه امضاء شده يك اینچ بچهارمیل (۱۹۳۲) بارعایت شرح ضمیمه آن بر روی زمین پیاده و نشانه‌های مرزی نصب میگردد و چون دولت شاهنشاهی ایران مصمم است در این قسمت نقشه بزرگتری بمقیاس $\frac{1}{50000}$ و بعمق دو کیلومتر و نیم از هر طرف خط مرزی و در صورت لزوم حداکثر پنج کیلومتر از هر طرف خط مرز تهیه کند هیئت پاکستان این نقشه را با زمین تطبیق و در صورت مشاهده اختلاف آنرا با مشارکت هیئت ایرانی اصلاح مینمایند و سپس خط مرزی پیاده شده و نشانه‌های منصوب بر روی زمین روی این نقشه نقل و ترسیم میگردد .

اگر در موقع نشانه گذاری نقشه $\frac{1}{50000}$ آماده نباشد برای نشان دادن محل نشانه‌های مرزی از همان نقشه يك اینچ بچهار میل ۱۹۳۲ استفاده میگردد بدین ترتیب که حین عمل نشانه گذاری نقشه مزبور را هیئت ایران با زمین تطبیق و در صورت مشاهده اختلاف با مشارکت هیئت پاکستان آنرا اصلاح مینمایند و پس از انجام این امر طرفین آنرا صحیح میشناسند و چون مقیاس این نقشه کوچک است و در نقاط حساس زمین نمیتوان محل نشانه‌های مرزی را روی آن نشان داد از نقاط مزبور ضمن عمل نشانه گذاری نقشه‌های تکمیلی محلی بمقیاس بزرگتری برداشته و محل نشانه‌ها در روی این نقشه‌ها نشان داده میشود و این نقشه و نقشه‌های تکمیلی محلی ضمیمه سایر ضمائم پروتکل نهائی میگردد پس از مهیاشدن نقشه $\frac{1}{50000}$ مسیر خط مرز و محل کلیه نشانه‌ها بر روی این نقشه نقل و ترسیم میگردد و این نقشه جایگزین نقشه ۱ اینچ بچهارمیل ۱۹۳۲ و نقشه‌های تکمیلی محلی گشته و منضم پروتکل نهائی میشود و در هر حال مهیا بودن نقشه $\frac{1}{50000}$ مانع از ادامه عمل نشانه گذاری نخواهد بود .

د - هیئت‌های دولتی در حین نشانه گذاری مختصات جغرافیائی (توپوگرافی) و قائم‌الزاویه (گرید) و همچنین فواصل و سایر مشخصات فنی هر يك از نشانه‌های

مزبور را در سراسر طول خط مرز از خلیج گواتر تا کوه ملك سیاه بدقت محاسبه و تعیین و هر يك را ضمن پروتکلی تدوین و امضاء خواهند نمود .

ع - پس از خاتمه عمل نشانه گذاری يك پروتکل کلی و نهائی شامل نقشه های سه گانه مذکور در بند الف (الف - بوٹ) این ماده و پروتکل های مربوطه بمشخصات فنی و مختصات جغرافیائی (توپوگرافی) و قائم الزاویه (گرید) و فواصل نشانه های سراسر طول خط مرز امضاء شده مزبور تنظیم و به امضاء رؤساء هیئتهای دو طرف خواهد رسید . این پروتکل و منضمات آن پس از تصویب دولتین سند استواری مرز بین دو کشور خواهد بود . مادام که نشانه گذاری در سراسر مرز انجام نگردیده و پروتکل نهائی به امضاء رؤسای هیئتهای طرفین و تصویب دولتین نرسیده است عمل نشانه گذاری جزء و کلاً خاتمه یافته تلقی نمیگردد .

ماده ۵ - هر گاه هیئتهای طرفین در ضمن عمل متفقاً تشخیص دهند در امور جزئی متفرقه انحراف از خطی که طبق نقشه و شرح ضمیمه قرارداد بر روی زمین پیاده شده ضرورت دارد با رعایت اصل معاوضه مجاز خواهند بود مشروط بر اینکه این تعویض طوری صورت گیرد که نه به ایران و نه به پاکستان ضرری وارد نسازد و در صورتیکه بین هیئتهای طرفین توافقی در این خصوص حاصل نشود نشانه گذاری روی خطی که از روی نقشه امضاء شده و شرح ضمیمه آن بر روی زمین پیاده شده است بعمل خواهد آمد و این خط قطعی مرز خواهد بود .

ماده ۶ - نشانه های مرزی بشکل ستونهای به ابعاد مناسب و در فواصل لازم با موافقت هیئتهای مشترك نصب میگردد و هیئتهای طرفین میتوانند عنداللزوم بعضی از عوارض طبیعی ثابت زمین را بمنزله نشانه مرزی انتخاب نمایند . هزینه ساختمان نشانه های مرزی کلیهً بالمناصفه بمعهد دولتین خواهد بود .

ماده ۷ - انتقال اراضی که در نتیجه نشانه گذاری باید بعمل آید بوسیله

کمیسیونهای طرفین انجام میگردد و پس از آنکه پروتکل نهائی بتصویب دولتهای کمیسیونهای مذکور در ظرف پانزده روزتاریخی را که باید هرچه زودتر انتقال مزبور صورت گیرد معین خواهند نمود.

ماده ۸ - هر يك از افراد ساكنين ناحیه که از يك کشور بکشور دیگر انتقال مییابد و قبل از انتقال تابعیت کشوری را داشته است که ناحیه مزبور جزء خاک آن کشور بوده حق دارد بتابعیت دولت سابق خود باقیمانده و بطور قطع بخاک آن کشور منتقل شود مشروط بر اینکه در ظرف یکسال از تاریخ انتقال خاک مزبور قصد خود را دائر بر استفاده از این حق بمقامات مربوطه اعلام کند.

ماده ۹ - الف - برای مصرف پاسگاه مرزی پاکستان در مجاورت ناحیه مرزی میرجاوه دولت شاهنشاهی ایران موافقت مینماید که دولت جمهوری اسلامی پاکستان در هر ۲۴ ساعتی سه متر مکعب (معادل ۶۶۶ گالون امپریال) از آب میرجاوه بشرح و ترتیب زیر استفاده نماید:

۱ - لوله کشی و تعمیرات آن از استخر میرجاوه تا نقطه مناسب و ثابتی در مرز دو کشور را دولت شاهنشاهی ایران نظر بر روابط دوستانه موجود فیما بین خود انجام میدهد و نقطه مرزی مزبور را دولت جمهوری اسلامی پاکستان معین خواهد نمود. پس از اعتبار یافتن این قرارداد و تعیین نقطه مرزی از طرف دولت جمهوری پاکستان در ظرف یکسال لوله کشی نامبرده از طرف دولت شاهنشاهی ایران انجام خواهد یافت و اگر دولت ایران مایل باشد و از دولت جمهوری اسلامی پاکستان تقاضا نماید دولت نامبرده بهزینه خود اقدام بلوله کشی خواهد کرد.

۲ - طول لوله از محل استخر میرجاوه که تقریباً ۴/۵ کیلومتری جنوب غربی میرجاوه واقع است تا محل پاسگاه مرزی پاکستان از حدود شعاع ۱۲ کیلومتر تجاوز نخواهد نمود و استخر مزبور بمبدأ محاسبه طول شعاع مذکور میباشد.

۳ - در مواقعی که بعلت لای روبی و حوادث طبیعی و کم آبی جریان آب استخر میر جاوه قطع و یا نقصان یابد بالطبع مقدار آب مقرر مذکور در بند الف این ماده نیز متناسب قطع و یا نقصان خواهد یافت .

ب - برای مصرف پاسگاه مرزی ایران در مجاورت ناحیه مرزی کچه دولت جمهوری اسلامی پاکستان موافقت مینماید که دولت شاهنشاهی ایران در هر ۲۴ ساعتی دو بست گالون امپریال از آب کچه بشرح و ترتیب زیر استفاده نماید :

۱ - لوله کشی و تعمیرات آن از آب قابل شرب کچه تا نقطه مناسب و ثابتی در مرز کشور را نیز دولت شاهنشاهی ایران خود انجام میدهد و نقطه مذکور مرزی را دولت ایران معین خواهد نمود .

۲ - در مواقعی که بعلت لای روبی و حوادث طبیعی و کم آبی آب کچه قطع و یا نقصان یابد بالطبع از میزان آب مقرر مذکور در بند (ب) این ماده متناسب قطع و یا نقصان خواهد یافت .

ث - نصب لوله بمنظور استفاده از آبهای طرفین جهت مصرف پاسگاه هیچگونه حقارتفاقی یا حق دیگری نسبت بطرف دیگر ایجاد نخواهد نمود .

ماده ۱۰- طرفین موافقت دارند که نشانه‌های منصوب در مرز را مشترکاً حفظ و حراست کنند و در صورت از بین رفتن و یا خراب شدن نشانه‌ها آنرا مشترکاً و با حضور مأمورین طرفین هر چه زودتر تجدید و یا تعمیر نمایند .

ماده ۱۱- این قرارداد بدوزبان فارسی و انگلیسی تنظیم گردیده متن هر دو زبان متساویاً سندیت و اعتبار خواهد داشت .

ماده ۱۲- این قرارداد بتصویب خواهد رسید و از تاریخ مبادله اسناد تصویب که در کراچی بعمل می‌آید بموقع اجرا گذارده میشود .

تهران ۱۷ بهمن ماه ۱۳۳۶ .

از طرف دولت شاهنشاهی ایران از طرف دولت جمهوری اسلامی پاکستان

***

جناب آقای وزیر امور خارجه .

با اشاره بماده ۲ بند (الف) قرارداد مرزی میان ایران و پاکستان احتراماً به استحضار میرساند که هیئت مرزی شاهنشاهی ایران و هیئت مرزی جمهوری اسلامی پاکستان موافقت نمودند که مختصات قائم الزاویه (گرید) مذکور در ستون دوم شرح مربوط به خط مرزی مورد توافق از خلیج گواتر تا نشانه فعلی شماره ۱ منضم بنقشه بمقیاس يك اينچ بچهارمیل امضاء شده تقریبی هستند خواهشمند است مراتب نامبرده را تأیید فرمائید .

موقع را مغتنم شمرده احترامات فائقه را تجدید مینماید .

☆☆☆

جناب آقای سفیر کبیر .

نامه مورخ ۱۷ بهمن ۱۳۳۶ آنجناب . متضمن مراتب زیر :

با اشاره بماده ۲ بند (الف) قرارداد مرزی میان ایران و پاکستان احتراماً به استحضار میرساند که هیئت مرزی شاهنشاهی ایران و هیئت مرزی جمهوری اسلامی پاکستان موافقت نمودند که مختصات قائم الزاویه (گرید) مذکور در ستون دوم شرح مربوط به خط مورد توافق از خلیج گواتر تا نشانه فعلی شماره ۱ منضم بنقشه بمقیاس يك اينچ بچهارمیل امضاء شده تقریبی هستند . زیب و وصول بخشید .

با کمال احترام به استحضار میرساند مراتب نامبرده مزبور مورد تأیید دولت شاهنشاهی ایران میباشد .

فرصت را مغتنم شمرده احترامات فائقه را تجدید مینماید .

☆☆☆

جناب آقای وزیر امور خارجه .

بمنظور احتراز از مشکلاتیکه ممکن است درموقع عمل نشانه گذاری بین هیئت‌های فنی طرفین پیش آید و تسهیل عملیات مذکور و روشن ساختن کار آنان مراتب زیر را جهت موافقت آن مقام محترم پیشنهاد مینماید.

چنانچه هنگام پیاده کردن خط مرزی مورد توافق ترسیمی در روی نقشه يك اينچ بچهار ميل بر روی زمین معلوم شود در نقاطی که مرز باید از عوارض طبیعی زمین عبور کند باز زمین تطبیق نمی نماید برای تشخیص تمام عوارض و نقاط واقع در طول خط از نقشه ۱۱ اینچ بیک میل ترسیمی در سنه ۱۹۵۶ پس از تصحیح در صورت لزوم طبق قسمت اخیر بند الف ماده ۴ استفاده خواهد شد و در نقاطیکه خط مرز باید طبق شرح ضمیمه نقشه مورد توافق از آبریزها و دره‌ها و رودخانه‌ها و معابر طبیعی کوهستانی و بطور کلی از عوارض طبیعی بگذرد خط ترسیمی در روی نقشه مزبور باز زمین تطبیق نکند امتداد طبیعی عوارض زمین که طبق شرح ضمیمه نقشه نامبرده بطور صحیح تشخیص خواهد شد ملاک عمل قرار میگیرد و چنانچه بین خط ترسیمی در روی نقشه يك اينچ بچهار ميل با خط پیاده شده بر روی زمین ظاهراً اختلافی مشاهده گردد این اختلاف انحراف تلقی نمیگردد و مشمول مقررات تعویض مذکور در ماده ۵ نخواهد بود.

در قسمتهائیکه خط مرزی باید از عوارض طبیعی بگذرد و این عارضه رودخانه و یا مسیل که در نقشه بعنوان کور (Kaur) نوشته شده است و طبق شرح ضمیمه نقشه يك اينچ بچهار ميل که بارعایت مختصات نقاط بر روی مسیر رودخانه یا کور پیاده شده است با آن تطبیق ننماید بدیهی است وسط المیاه رودخانه یا کور خط مرزی خواهد بود.

چنانچه محل نقطه که بوسیله مختصات جغرافیائی (توپوگرافی) یا قائم الزاویه (گرید) طبق مندرجات شرح پیوست نقشه يك اينچ بچهار ميل مورد توافق تعیین

گردیده با تعریف و توصیف جغرافیائی (توپوگرافی) همان نقطه مندرجه در شرح ضمیمه نقشه مذکور در روی زمین تطبیق ننماید نقطه نزدیکترین مجاور آن نقطه که با تعریف و توصیف جغرافیائی (توپوگرافی) نقطه مذکور مطابقت کند نقطه مرزی شناخته خواهد شد.

هر گاه خط مرزی مورد توافق ترسیمی روی نقشه يك اینچ بچهار میل که باید در قسمتهائی از آبریز عبور نماید هنگام پیاده نمودن خط بر روی زمین بر روی آبریز قرار نگیرد با استفاده از نقشه يك اینچ بیک میل (پس از تصحیح آن در صورت لزوم بنحوی که در بند الف ماده ۴ ذکر گردیده) آبریز اصلی تشخیص و امتداد طبیعی آن بر روی زمین خط مرز خواهد بود.

موقع را مغتنم شمرده احترامات فائمه را تجدید مینماید.

***

جناب آقای سفیر کبیر

نامه شماره مورخ ۱۷ بهمن ۱۳۳۶ آن جناب متضمن مراتب زیر :

چنانچه هنگام پیاده کردن خط مرزی مورد توافق ترسیمی در روی نقشه يك اینچ بچهار میل بر روی زمین معلوم شود در نقاطی که خط مرز باید از عوارض طبیعی زمین عبور کند با زمین تطبیق ننماید برای تشخیص تمام عوارض و نقاط واقع در طول خط مرزی از نقشه يك اینچ بیک میل ترسیمی در سنه ۱۹۵۶ پس از تصحیح در صورت لزوم طبق قسمت اخیر بند الف ماده ۴ استفاده خواهد شد و در نقاطی که خط مرز باید طبق شرح ضمیمه نقشه مورد توافق از آبریزها و رودخانه ها و معابر طبیعی کوهستانی و بطور کلی از عوارض طبیعی بگذرد خط ترسیمی در روی نقشه مزبور با زمین تطبیق نکند امتداد طبیعی عوارض زمین که طبق شرح ضمیمه نقشه نامبرده بطور صحیح تشخیص خواهد شد ملاک عمل قرار میگیرد و چنانچه بین خط

ترسیمی در روی نقشه يك اينچ بچهار ميل با خط پياده شده بر روی زمین ظاهر اختلافی مشاهده گردد این اختلاف انحراف تلقی نمیگردد و هـ شمول مقررات تعویض مذکور در ماده ۵ نخواهد بود .

در قسمت هائی که خط مرزی باید از عوارض طبیعی بگذرد و این عارضه رودخانه و یا مسیل که در نقشه بعنوان کور (Kaur) نوشته شده است و طبق شرح ضمیمه نقشه مورد توافق خط مرز باید از وسط آن عبور نماید هر گاه خط مورد توافق روی نقشه يك اينچ بچهار ميل که با رعایت مختصات نقاط مسیر رودخانه یا کور پیاده شده است با آن تطبیق ننماید بدیهی است وسط المیاه رودخانه یا کور خط مرزی خواهد بود .

چنانچه محل نقطه که بوسیله مختصات جغرافیائی (توپوگرافی) یا قائم الزاویه (گرید) (طبق مندرجات شرح پیوست نقشه يك اينچ بچهار ميل مورد توافق) تعیین گردیده با تعریف و توصیف جغرافیائی (توپوگرافی) همان نقطه مندرجه در شرح ضمیمه نقشه مذکور در روی زمین تطبیق ننماید نقطه بزرگترین مجاور آن نقطه که با تعریف و توصیف جغرافیائی (توپوگرافی) نقطه مذکور مطابقت کند نقطه مرزی شناخته خواهد شد .

هر گاه خط مرزی مورد توافق ترسیم روی نقشه يك اينچ بچهار ميل که باید در قسمت هائی از آبریز عبور نماید هنگام پیاده نمودن خط بر روی زمین بر روی آبریز قرار نگیرد با استفاده از نقشه يك اينچ بيك ميل (پس از تصحیح آن در صورت لزوم بنحوی که در بند الف ماده ۴ ذکر گردیده) آبریز اصلی تشخیص و امتداد طبیعی آن بر روی زمین خط مرزی خواهد بود .

که بمنظور احتراز از مشکلات متصوره در موقع عمل نشانه گذاری و تسهیل کار هیئت های فنی و روشن ساختن ترتیب عمل آنان پیشنهاد فرموده بودند و اصل و با

کمال احترام موافقت دولت شاهنشاهی ایران را با مندرجات آن به استحضار میرساند
موقع را مغتنم شمرده احترامات فائقه را تجدید مینماید .

***

جناب آقای وزیر امور خارجه

بمنظور تصریح و روشن ساختن قسمت آخر بند(ب) از ماده ۴ قرارداد مرزی
ایران و پاکستان راجع بنقشه برداری و تهیه نقشه مشترك دولتين از منطقه واقع
درمیان نشانه‌های مرزی شماره ۱۱ فعلی تا شماره ۱۱ فعلی مراتب زیر را جهت موافقت
و تأیید آن مقام محترم پیشنهاد مینماید :

- ۱ - نقشه برداری و تهیه نقشه از قسمت نشانه علامت شماره يك فعلی الی
نشانه شماره ۱۱ فعلی بمقیاس $\frac{1}{50000}$ و بعمق دو کیلومتر و نیم از هر طرف خط مرز
و در صورت لزوم حداکثر پنج کیلومتر از هر طرف خط مرز بعمل می‌آید .
  - ۲ - حقوق و مزایای کارمندان هر طرف بعهدہ خود آن طرف است .
  - ۳ - مقامات فنی و نقشه برداری طرفین کارمندان و وسائل فنی ضروری را
حتی المقدور بر پایه و اساس تساوی با موافقت یکدیگر تعیین و تهیه خواهند نمود .
  - ۴ - سایر هزینه‌های دیگر بالمناصفه بعهدہ طرفین خواهد بود .
  - ۵ - تنظیم و ترسیم نقشه‌ها مشترکاً در تهران و شهر مری در صورت لزوم بر مبنا
و اساس تساوی و میزان کار انجام خواهد شد .
- موقع را مغتنم شمرده احترامات فائقه را تجدید مینماید .

***

جناب آقای سفیر کبیر

نامه مورخ ۱۷ بهمن ۱۳۳۶ آنجناب متضمن مراتب زیر:

- ۱ - نقشه برداری و تهیه نقشه از قسمت نشانه شماره يك فعلی الی نشانه شماره ۱۱

فعلی بمقیاس $\frac{1}{50000}$ و بعمق دو کیلومتر ونیم از هر طرف خط مرز و در صورت لزوم حداکثر پنج کیلومتر از هر طرف خط مرز بعمل میآید .

- ۲ - حقوق و مزایای کارمندان هر طرف بعهدہ خود آنطرف است .
- ۳ - مقامات فنی و نقشه برداری طرفین کارمندان و وسائل فنی ضروری را حتی المقدور بر پایه و اساس تساوی باموافقت یکدیگر تعیین و تهیه خواهد نمود .
- ۴ - سایر هزینه های دیگر بالمناصفه بعهدہ طرفین خواهد بود .
- ۵ - تنظیم و ترسیم نقشه هامشر کآدر تهران و در شهر مری در صورت لزوم بر مبنای اساس تساوی میزان کار انجام خواهد شد .

که بمنظور تصریح و روشن ساختن قسمت آخر بندب از ماده ۴ قرارداد مرزی ایران و پاکستان راجع بنقشه برداری و تهیه نقشه های مشترک پیشنهاد فرموده بودند زیب و وصول بخشید و با کمال احترام موافقت دولت شاهنشاهی ایران را بامندرجات آن به استحضار میرساند .

موقع را مغتنم شمرده احترامات فائقه را تجدید مینماید .
قرارداد فوق مشتمل بر یک مقدمه و دوازده ماده و سه نامه متبادله ضمیمه قانون مربوط بقرداد مرزی ایران و پاکستان بوده و صحیح است .

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون

مربوط بموافقتنامه راجع بمسائل ترانزیت بین دولتین ایران

و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

مصوب ۱۹ مردادماه ۱۳۳۷

ماده واحده - موافقتنامه بین دولتین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

راجع بمسائل ترانزیت مشتمل بر يك مقدمه و هشت ماده که در تاریخ پنجم اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و سی و شش مطابق با بیست و پنجم آوریل یکهزار و نهصد و پنجاه و هفت در تهران به امضاء رسیده و سه نامه که در همان تاریخ مبادله شده است تصویب و بدولت اجازه داده میشود که اسناد مصوبه را مبادله نماید .

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده و متن موافقتنامه ضمیمه است پس از تصویب مجلس سنا در جلسه یکشنبه نوزدهم اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و سی و هفت بتصویب مجلس شورای ملی رسید. رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۶/۸/۲۲ بتصویب
مجلس سناریسیده است

موافقتنامه بین دولتین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی راجع بمسائل ترانزیت

اعلیحضرت شاهنشاه ایران از یکطرف و هیئت رئیسه شورای عالی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی از طرف دیگر با توجه بروابط دوستانه موجود میان دو کشور و نظر به میلی که بتوسعه تجارت ترانزیتی از خاک کشورهای خود دارند تصمیم گرفتند مقررات ماده ۱۰ قرارداد بازرگانی و دریا نوردی میان ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی مورخ ۵ فروردین ۱۳۱۹ (۲۵ مارس ۱۹۴۰) را تکمیل نمایند و برای این مقصود اشخاص ذیل را بعنوان نمایندگان مختار خود تعیین نمودند :

اعلیحضرت شاهنشاه ایران جناب آقای حمید سیاح سفیر کبیر
هیئت رئیسه شورای عالی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی آقای لئونید ساوویچ یروف قائم مقام مدیر کل وزارت بازرگانی خارجی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی را .

نمایندگان مختار مزبور پس از ارائه اعتبارنامه‌های خود که موافق قاعده و ترتیبات مقتضیه بوده در متمررات ذیل توافق نظر حاصل نمودند :

ماده ۱- اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در تکمیل حقی که ماده ۱۰ قرارداد مذکور در فوق به ایران میدهد و با تغییر بند ۳ و ۴ همین ماده بمؤسسات دولتی ایران و شرکتهای تجارتی و بازرگانان حق ترانزیت آزاد را از خاک خود بمقصد ایران برای تمام کالاها صرف نظر از کشور مبدا و یا کشور تولید کننده اعطاء مینماید .
حق مذکور در فوق شامل ترانزیت اسلحه و تجهیزات و مهمات جنگی از کشور ثالث نمیگردد .

ماده ۲- ایران در تکمیل حقی که ماده ۱۰ قرارداد مذکور در فوق به اتحاد جماهیر شوروی میدهد و با تغییر بند ۶ همین ماده بمؤسسات دولتی و اقتصادی شوروی حق ترانزیت آزاد را از خاک خود بقصد اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی برای تمام کالاها صرف نظر از کشور مبدا و یا کشور تولید کننده اعطاء مینماید .
حق مذکور در فوق شامل ترانزیت اسلحه و تجهیزات و مهمات جنگی از کشور ثالث نمیگردد .

ماده ۳- طرفین متعاهدین کالاهائی را که بمنظور حفظ حیوانات و نباتات و بعلل بهداشتی و رودشان به اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و یا ایران قدغن میباشد بطور ترانزیت حمل نخواهند کرد .

ماده ۴- طرفین متعاهدین هیچگونه حقوق گمرکی و مالیات و عوارضی از کالاهای ترانزیتی دریافت نخواهند نمود اعم از اینکه کالاهای ترانزیتی مستقیماً حمل و یا اینکه کالاهای مذکور تخلیه و تجدید بار گیری شود و یا برای نگهداری به انبارها تحویل گردیده و یا برای حمل و نقل مجدداً بسته بندی گردد .

پرداخت هزینه حمل و نقل کالاهای ترانزیتی و سرویسهای مربوطه (انبارداری

و تخلیه بار و باربری و حفاظت و بارگیری و غیره) در خاک هر يك از طرفین متعاهدین طبق نازلترین تعرفه انجام خواهد شد.

ماده ۵۵ - طرفین متعاهدین بمنظور تسریع حمل و نقل کالاهای ترانزیتی اقدامات لازم را برای تسهیل اجرای تشریفات گمرکی و حداقل وقت لازم برای ترخیص کالاها خواهند نمود.

ماده ۶۶ - عملیات حمل و نقل مربوط بترانزیت کالا از خاک ایران را مؤسسات حمل و نقل دولتی ایران و از خاک اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی را مؤسسات حمل و نقل شوروی انجام خواهند داد.

این مؤسسات بین خود موافقت نامه‌هایی راجع بترتیب حمل و نقل ترانزیتی و خط سیر و طرز محاسبه و تسویه حساب و ترتیب مبادله اطلاعات مبنی بر حجم کالا که برای حمل در نظر است و شرایط دیگر منعقد خواهند ساخت.

ماده ۷۷ - طرفین متعاهدین موافقت مینمایند که کمیسیون مختلطی بمنظور مراقبت در اجرای این موافقت نامه و همچنین برای رفع اشکالاتی که ممکن است حین اجرای آن پیش بیاید تشکیل دهند.

کمیسیون مزبور بنا بپیشنهاد یکی از طرفین در مسکو یا در تهران منعقد خواهد شد.

ماده ۸۵ - این موافقت نامه بتصویب خواهد رسید و از روز مبادله اسناد مصوبه که در اسرع اوقات در مسکو صورت خواهد گرفت دارای اعتبار میگردد موافقتنامه برای مدت سه سال معتبر است هر گاه هیچیک از طرفین سه ماه قبل از موعد سه ساله مذکور اظهار تمایل بعدم تمدید آن ننمایند موافقتنامه مزبور خود بخود بسال تمدید خواهد شد تا اینکه یکی از طرفین سه ماه قبل از انقضای مدت یکساله تمایل خود را بعدم تمدید آن ابراز نماید.

در تهران در تاریخ - پنجم اردیبهشت ماه ۱۳۳۶ (۲۵ آوریل ۱۹۵۷) در دو نسخه اصلی هر کدام بزبانهای فارسی و روسی که هر دو دارای اعتبار مساوی هستند تنظیم گردید .
 علیهذا اختیار داران نامبرده در فوق این موافقت نامه را امضاء و بمهر خود ممهور نمودند .

تهران ۲۵ آوریل ۱۹۵۷

آقای سفیر کبیر .

پیوست يك نسخه «تعرفه واحد ترانزیتی» را که از تاریخ اول ژانویه ۱۹۵۶ نسبت بکالاهای ممالک عضو «موافقتنامه بین المللی حمل کالا باراه آهن» بموقع اجرا گذارده شده است توقیراً تقدیم میدارم .

خواهشمندم آقای سفیر کبیر احترامات فائقه مرا بپذیرید .

آقای حمید سیاح سفیر کبیر .

رئیس هیئت ترانزیتی - تهران

تهران - ۲۵ آوریل ۱۹۵۷

آقای سفیر کبیر

با کمال افتخار وصول نامه شمارا بمضمون ذیل تأیید مینمایم :

« پیوست يك نسخه تعرفه راههای آهن ایران را ارسال نموده افتخار دارم به اطلاع شما برسانم که تخفیفات برای نشویق صادرات کالاهای ایران محمولات مخصوص مؤسسات ایرانی شامل حمل و نقل ترانزیتی نمیشود .»

توقیراً مراتب فوق را در نظر گرفته خواهشمندم آقای سفیر کبیر احترامات

فائقه مرا بپذیرند .

آقای حمید سیاح سفیر کبیر

رئیس هیئت ایرانی برای مسائل ترانزیتی - تهران

محرمانه

تهران- ۲۵ آوریل ۱۹۵۷

آقای سفیر کبیر

توقیراً وصول نامه مورخه ۲۵ آوریل ۱۹۵۷ شما را که بمضمون ذیل است

تأیید مینمایم :

بمناسبت اهضاًء موافقتنامه مربوط بمسائل ترانزیتی بین اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و ایران بتاریخ امروز افتخار دارم موافقتی را که در زمینه تعرفه حمل و نقل بعمل آمده است تأیید نمایم .

نرخ حمل و نقل کالاهای ترانزیتی ایران توسط خطوط راه آهن های شوروی بدون اینکه لطمه ای به اصل کامله الوداد وارد آید مطابق «تعرفه واحد ترانزیتی» که در مورد حمل و نقل کالاهای متعلق بکشور های عضو «موافقتنامه بین المللی حمل و نقل باره آهن» اخذ میگردد دریافت خواهد شد . ضمناً در مواردیکه نرخ تعرفه داخلی راه آهن کمتر از تعرفه واحد ترانزیتی مذکور در فوق باشد نرخهای تعرفه داخلی بمورد اجرا گذارده خواهند شد .

نرخ حمل و نقل کالاهای ترانزیتی شوروی بوسیله راه های آهن ایران طبق تعرفه های راههای آهن ایران با تخفیف پنج درصد خواهد بود در صورتیکه ایران نرخهای تخفیفی برای حمل و نقل کالاهای ترانزیتی کشورهای دیگر از خاک خود قائل شود نرخهای تخفیفی مزبور بخودی خود به اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی تعلق خواهد گرفت .

گرایه حمل و نقل کالاهای ترانزیتی با اتومبیل طبق تعرفه های موجود در هر يك از کشورهای طرفین متعاهدین پرداخت خواهد شد.

موافقت طرف شوروی را با مندرجات فوق اظهار داشته خواهشمندم آقای

سفیر کبیر احترامات فائقه مرا بپذیرند.

آقای حمید سیاح سفیر کبیر

رئیس هیئت ایرانی برای مسائل ترانزیتی - تهران

موافقتنامه فوق مشتمل بر یک مقدمه و هشت ماده و سه نامه ضمیمه آن پیوست قانون مربوط به موافقتنامه راجع به مسائل ترانزیت بین دولتین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی بوده و صحیح است .

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون راجع به اجازه عضویت دولت ایران در مؤسسه بین‌المللی علوم

اداری (بلژیک)

مصوب ۸ آبانماه ۱۳۳۷

ماده واحده - دولت اجازه دارد که قبول عضویت در مؤسسه بین‌المللی علوم اداری بروکسل (بلژیک) را نموده و حق عضویت به اضافه حق اشتراک نشریات مؤسسه که سالیانه بالغ بر ۱۵۰۰۰ فرانک بلژیک است پرداخت نماید ، قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده است در جلسه پنجشنبه هشتم آبانماه یکهزار و سیصد و سی و هفت بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

نایب رئیس مجلس شورای ملی - دکتر موسی عمید

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۷/۹/۱۲ بتصویب

مجلس سنا رسیده است

قانون اجازه الحاق دولت ایران به موافقتنامه تسهیل مبادلات بین‌المللی

وسائل بصری و سمعی برای مقاصد تربیتی و علمی و فرهنگی

مصوب ۹ آذرماه ۱۳۳۷

ماده واحده - الحاق دولت ایران به موافقتنامه تسهیل مبادلات بین‌المللی

وسائل بصرى و سمعى برائى مقاصد تربيتى و علمى و فرهنگى كه مشتمل بر يك مقدمه و شانزده ماده بوده و در تاريخ دهم ديماء يکهزار و سيصد و بيست و هشت از طرف نماينده دولت شاهنشاهى به امضاء رسیده است تصويب ميشود .

اين قانون كه مشتمل بر ماده واحده و متن موافقتنامه ضميمه است در جلسه يکشنبه نهم آذرماه يکهزار و سيصد و سى و هفت تصويب مجلس شورائى ملي رسيد .
نايب رئيس مجلس شورائى ملي - عماد تربيتى

قانون بالا در جلسه ١٣٣٧/٤/٩ بتصويب

مجلس سنا رسیده است

موافقتنامه بمنظور تسهيل نقل و انتقال بين المللي وسائل بصرى و سمعى

که برائى مقاصد تربيتى و علمى و فرهنگى از آن استفاده ميشود

دول امضاء کننده اين موافقتنامه با ايمان و اعتراف به اينکه در اثر تسهيل نقل و انتقال بين المللي وسائل بصرى و سمعى که برائى مقاصد تربيتى و علمى و فرهنگى از آن استفاده ميشود طبق هدفهاى اونسکو بنشر افکار از طريق گفتار و پخش تصاویر کمک و مساعدت ميکنند مواد ذيل را تصويب مينمايند :

ماده اول - مقررات اين موافقتنامه شامل وسائل بصرى و سمعى ميباشد که

در ماده دوم تصريح گردیده و داراى جنبه تربيتى و علمى و فرهنگى هستند .

وسائل بصرى و سمعى که داراى شرايط ذيل باشند حائز جنبه تربيتى و علمى و فرهنگى تلقى ميگردند :

الف - منظور و اثر اصلى آن تعليم و اطلاع بوسيله نمايش يك موضوع و يا

جنبه هاى خاص آن موضوع بوده و نوعاً برائى حفظ و ترقى و انتشار دانش و همچنين بسط حسن تفاهم و اتفاق بين المللي بکار رود .

ب - وسايلی که اثر و عمل آن نوعاً مشخص و در عين حال مطابق با واقع و مقرون بحقيقت باشد

ج - وسایلی که صفات متمیزه فنی آن نوعی باشد که نتوان از آن سوء استفاده نمود .

ماده دوم - مقررات ماده قبلی شامل وسائل بصری و سمعی طبقات و انواع ذیل میباشد :

الف - فیلم - فیلم های ثابت و میکرو فیلم که بصورت نگاتیف منفی (Negatif) چاپ و ظاهر شده یا بصورت مثبت پوزیتیو (Positiv) چاپ و ظاهر شده باشد .
ب - صدای ضبط شده از هر نوع و از هر قبیل .

ج - تصاویر ضبط شده روی شیشه - مدل و نمونه های مکانیکی - تابلوهای دیواری نقشه ها و اعلانات در متن این موافقتنامه کلیه این انواع و طبقات تحت عنوان عمومی «وسایل» ذکر خواهد گردید .

ماده سوم - ۱ - هر يك از دول امضاء کننده این موافقتنامه تعهد مینماید در ظرف شش ماه از تاریخ اجرای آن ترتیبات معافیت از کلیه حقوق گمرکی و محدودیتهای کمیته از هر نوع که باشد و همچنین از ضرورت تقاضای پروانه جهت ورود قطعی و یا موقت وسایلی که در یکی از کشورهای امضاء کننده ساخته شده را بدهند .

۲ - این معافیت بهیچوجه شامل عوارض و مخارج و حقوقیکه بدون استثناء بکلیه اقلام وارداتی (از هر نوع و مبداء که باشد) و حتی عوارضی که بکالاهای معاف از گمرک تعلق میگیرد نمیشود . حقوق آماری و تمبر از مره عوارض و مخارج و حقوق مورد بحث میباشد .

۳ - وسایلی که از امتیازات مصرحه در بند اول این ماده استفاده مینمایند در خاک کشور وارد کننده از کلیه مخارج عوارض و حقوق داخلی غیر از آنچه بکالاهای مشابه ساخت خود آن کشور تعلق میگیرد معاف میباشند و میزان حقوق متعلقه به آنها هم نباید از حقوقی که بکالاهای طبقه اخیر تعلق میگیرد تجاوز نماید .

در مورد قوانین و مقررات و شرایط داخلی مربوط به فروش و حمل و نقل و توزیع و تکثیر و نمایش و سایر استفاده‌هایی که از این وسایل میشود و مسائل مزبور بایستی از همان مزایایی که بکالاهای مشابه ساخت کشور تعلق میگیرد بهره‌مند گردند.

۴- مقررات این موافقتنامه مانع از آن نیست که هر یک از کشورهای امضاء کننده مزایای آنرا چنانچه تعهدات بین‌المللی و سیاست‌بازرگانی آن کشور ايجاب نماید بکشورهاییکه به این موافقتنامه ملحق نشده‌اند بسط دهد.

ماده چهارم - ۱- بمنظور اینکه وسائلی که تقاضای ورود آن از طرف کشوری بعمل آمده است از معافیت‌های مصرحه در این موافقتنامه برخوردار گردد بایستی جنبه تربیتی و علمی و فرهنگی آن طبق تعریف ماده اول بوسیله گواهینامه مخصوص تصدیق شود.

۲- این گواهینامه را مقامات صلاحیتدار کشوری که وسایل مورد بحث در آنجا ساخته شده و یا سازمان اونسکو طبق بند ۳ این ماده مطابق نمونه‌های ضمیمه این موافقتنامه صادر خواهند نمود. در مدل‌های مورد بحث ممکن است با موافقت دول امضاء کننده اصلاح یا تجدید نظر بعمل آورد. مشروط بر اینکه اصلاحات جدید با مقررات این موافقتنامه منافی نباشد.

۳- سازمان اونسکو برای وسایل تربیتی و علمی و فرهنگی که توسط تشکیلات بین‌المللی که بوسیله سازمان ملل برسمیت شناخته شده و یا مؤسسات تخصصی ساخته میشود گواهینامه صادر خواهد نمود.

۴- مقامات ذیصلاحیت کشوری که وسایل به آنجا وارد میشود پس از رؤیت گواهینامه مورد بحث تعیین خواهند نمود که آیا این وسایل مشمول مقررات بند (۱) ماده سوم این موافقتنامه میباشد یا خیر؟ این تصمیم پس از معاینه وسایل مزبور و با در نظر گرفتن مفاد ماده اول اتخاذ خواهد گردید چنانچه در اثر این معاینه مقامات

مزبور جنبه تربیتی علمی و فرهنگی را رد نمایند این نظریه باید قبل از اتخاذ تصمیم قطعی به امضاء کننده گواهی نامه (چه مقامات دولتی باشد و چه سازمان اونسکو) ابلاغ گردد تا صادر کننده آن بتواند به اتکای تقاضای معافیت به حکومت کشوری که کالا به آنجا وارد میشود تذکرات دوستانه بدهد .

۵- مقامات ذیصلاحیت کشور امضاء کننده که وسایل مورد بحث به آنجا وارد میشوند میتوانند وارد کننده را وادار بر رعایت بعضی مقررات نمایند که این وسایل فقط بمنظور نمایش با استفاده غیر مادی بکار برده شود .

۶- تصمیم مقامات ذیصلاحیت کشوری که وسایل وارد آنجا میشود در مواردیکه در بند ۴ این ماده ذکر شده نهائی و قطعی است ولی مقامات مزبور بایستی قبل از اتخاذ تصمیم تذکرات امضاء کننده گواهی نامه را (چه از دول باشد چه از سازمان یونسکو) در نظر بگیرد .

ماده پنجم - این موافقتنامه بهیچوجه لطمه‌ای بحق دول امضاء کننده نسبت به بازدید (سانسور) وسایل مورد بحث طبق قوانین خود و یا اقدام بمنع و یا تحدید ورود آنها از لحاظ حفظ نظم و امنیت عمومی وارد نمیسازد .

ماده ششم - هر يك از دول متعاهد يك نسخه از کلیه گواهی نامه ها را که برای وسایل ساخت آن کشور صادر گردیده و همچنین تصمیماتی که در مورد وسایل ساخت سایر کشورهای امضاء کننده که تقاضای ورود آنرا نموده باشند به یونسکو ارسال خواهد داشت و در موارد تصمیم به رد تقاضای ورود دلایل آن را به اطلاع سازمان مزبور خواهد رسانید .

سازمان اونسکو کلیه این اطلاعات را بدول امضاء کننده ابلاغ خواهد نمود و کاتالوگی بزبان انگلیسی و فرانسه حاوی صورت گواهی نامه های صادره و تصمیمات مربوط به آن تنظیم و طبق آخرین اطلاعات منظم نگاه خواهد داشت .

ماده هفتم - دول امضاء کننده متعهد میشوند بکمک یکدیگر طریقی پیدا نمایند که بوسیله آن محدودیت های موجوده که با انعقاد این موافقتنامه مرتفع نگردیده و ممکن است بنقل و انتقال بین المللی و مسائل مورد بحث لطمه وارد سازد رفع نمایند .

ماده هشتم - هر يك از دول امضاء کننده اقداماتی را که بمنظور اجرای مفاد این موافقتنامه در قلمرو خود بعمل آورده اند در ظرف ششماه از تاریخ اجرای این موافقتنامه به اطلاع یونسکو خواهند رسانید .

یونسکو بتدریج کلیه اطلاعات واصله را بکلیه دول امضاء کننده اعلام خواهد داشت .

ماده نهم - ۱- کلیه اختلافاتی که بین دول ملحق شده به اساسنامه دیوان بین المللی داد گستری در مورد تفسیر و اجرای مفاد این موافقتنامه بروز نماید به استثنای مقررات ماده چهارم و پنجم بدیوان بین المللی داد گستری ارجاع خواهد گردید مگر در بعضی موارد مخصوص که طرفین موافقت نمایند از طریق دیگری برای اختلاف متوسل شوند .

۲ - چنانچه دول متعاهدی که بین آنها اختلاف بروز نموده هر دو یا یکی در اساسنامه دیوان بین المللی داد گستری شرکت نداشته باشند این اختلاف بنا بمیل آنها و طبق قوانین اساسی هر يك باید بدیوان داوری که طبق موافقتنامه و راجع بحل مسألت آمیز اختلاف بین المللی (امضاء شده در لاهه تاریخ ۱۸ اکتبر ۱۹۰۷) و یا هر دیوان داوری دیگری ارجاع خواهد گردید .

ماده دهم - این موافقتنامه برای قبول بدول امضاء کننده پیشنهاد میشود مدارك قبولی بدبیر كل سازمان ملل متحد تسلیم خواهد گردید و مشارالیه تسلیم مدارك و تاریخ وصول آنها را به اطلاع کلیه دول عضو سازمان خواهد رسانید .

ماده یازدهم - ۱ - از تاریخ اول ژانویه ۱۹۵۰ هر يك از دول عضو سازمان ملل متحد که این موافقتنامه را امضاء نکرده باشد و هر دولت غیر عضو سازمان که يك نسخه

مصدق از این موافقتنامه بوسیله دبیر کل سازمان ملل متحد دریافت نموده باشد میتواند به آن ملحق شود .

۲ - مدارك الحاق تسلیم دبیر کل سازمان ملل خواهد گردید و مشارالیه وصول و تاریخ آنها را با اطلاع کلیه دول عضو سازمان ملل متحد و دول غیر عضو مورد اشاره در بند اول این ماده خواهد رسانید .

ماده دوازدهم - ۱ - این موافقتنامه ۹۰ روز پس از اینکه اقلاده سند قبولی و الحاق طبق مواد ۱۱ و ۱۰ بدبیر کل سازمان ملل متحد واصل گردید بمرحله اجراء گذارده میشود دبیر کل سازمان در اولین فرصت ممکن صورت مجلس حاکی از تاریخ اجرای این قرارداد را طبق مفاد این بند تنظیم خواهد نمود .

۲ - در مورد دولی که بعداً الحاق خود را به این موافقتنامه اعلام نمایند تاریخ اجرای آن نسبت به آن دولت نود روز پس از وصولی آن دولت خواهد بود .

۳ - این موافقتنامه بوسیله دبیر کل سازمان ملل متحد در روز ورود بمرحله اجراء طبق ماده ۱۰۲ منشور و مقررات مربوطه که از طرف مجمع عمومی وضع گردیده به ثبت خواهد رسید .

ماده سیزدهم - ۱ - هر يك از دول متعاهد میتواند پس از انقضای مدت سه سال از تاریخ اجرای موافقتنامه در مورد کشور خود آن را ملغی سازد .

۲ - الغای موافقتنامه از طرف دولت متعاهد بوسیله ابلاغ کتبی خطاب بدبیر کل سازمان ملل متحد بعمل می آید مشارالیه کلیه ابلاغ‌های واصله را با قید تاریخ وصول آن به اطلاع کلیه دول عضو سازمان و همچنین دول غیر عضو که در ماده ۱۱ قید گردیده‌اند خواهد رسانید -

۳ - بالغای قرارداد یکسال پس از وصول ابلاغیه بدبیر کل سازمان ملل متحد ترتیب اثر داده میشود .

ماده چهاردهم - ۱ - هر يك از دول متعاهد ميتواند هنگام امضای قبولی یا الحاق بموافقتنامه اعلام دارد که با وجود الحاق به آن در مورد کلیه یا یکی از مناطقی که نسبت به آن الزامات بین المللی دارد هیچگونه تعهدی نخواهد داشت - در این صورت مندرجات موافقتنامه شامل اینگونه مناطق نخواهد بود .

۲ - با قبول این موافقتنامه دول متعاهد هیچگونه مسئولیتی نسبت بیک یا مجموع مناطق سرزمینهای غیر خود مختار (Non autonome) که بمسئولیت خود اداره مینمایند بعهد نخواهند داشت ولی ميتوانند الحاق يك یا کلیه مناطق مزبور را هنگام الحاق خود و یا بعداً ابلاغ نمایند - در این صورت مفاد قرارداد ۹۰ روز پس از وصول ابلاغ مربوطه بدبیر کل سازمان ملل متحد شامل کلیه مناطق مزبور خواهد گردید .

۳ - هر يك از دول متعاهد خواهد توانست هر موقع پس از انقضای مدت سه سال که در ماده ۱۳ پیش بینی شده اعلام دارد که اجرای این موافقتنامه نسبت بیک یا کلیه سرزمینهای غیر خود مختار (Non autonome) که در مورد آنها الزامات بین المللی بعهد گرفته است موقوف الاجراء خواهد بود در این صورت اجرای این موافقتنامه نسبت بسرزمینهای مندرجه در چنین ابلاغی ششماه پس از وصول آن بدبیر کل سازمان ملل متحد موقوف الاجراء میگردد .

۴ - دبیر کل سازمان ملل متحد ابلاغیه های واصله طبق مفاد این ماده را با قید تاریخ وصول آن بکلیه دول عضو سازمان و دول مشمول ماده ۱۱ خواهد رسانید .

ماده پانزدهم - مفاد این موافقتنامه بهیچوجه مانع از آن نیست که هر يك از دول متعاهد بتواند با سازمان ملل متحد و یا یکی از مؤسسات تخصصی موافقتنامه های مشتمل بر تسهیلات ورود معافیت - امتیاز بامصونیت در مورد وسائلی که از طرف

سازمان ملل متحد یابیکی از مؤسسات تخصصی تحویل میگردد و یا تحت نظر آنها تهیه میشود منعقد نماید .

ماده شانزدهم - نسخه اصل این موافقتنامه در بایگانی سازمان ملل متحد ضبط خواهد شد . و برای امضاء در لیک ساکسس از تاریخ ۱۵ ژوئیه ۱۹۴۹ تا ۳۱ دسامبر ۱۹۴۹ مفتوح خواهد ماند .

دبیر کل سازمان نسخ مصدق این موافقتنامه را بهر یک از دول عضو سازمان ملل متحد و هر دولتی که طبق موافقت بین شورای اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل متحد و شورای اجرائیه اونسکو تعیین گردد ارسال خواهد داشت .

بناء علیهذا نمایندگان امضاء کنندگان ذیل پس از تسلیم اعتبار نامه های خود که صحیح و معتبر بود این موافقتنامه را که متن فرانسه وانگلیسی آن هر دو معتبر است از طرف دولت متبوعه خود در تاریخهاییکه در مقابل امضاء آنها قید گردیده امضاء نمودند .

اجازه الحاق دوات ایران بموافقتنامه تسهیل مبادلات بین المللی وسایل بصری و سمعی برای مقاصد تربیتی و علمی و فرهنگی پس از تصویب مجلس سنا در جلسه روز یکشنبه ۱۳۳۷/۹/۹ از طرف مجلس شورای ملی داده شده است .

نایب رئیس مجلس شورای ملی - عماد تربتی

